

**T.C.
ERZİNCAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL İSLAM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI**

**OSMANLI HUKUK SİSTEMİNDE FIKHİN
BELİRLEYİCİLİĞİ
ERZİNCAN ŞER'İYYE SİCİLLERİ
EVLENME-BOŞANMA KAYITLARI
ÖRNEĞİ
(Günümüz Erzincan'ı ile Mukayeseli)**

Yüksek Lisans Tezi

Sema GÖKBAYIR

Yrd. Doç. Dr. Hadi SAĞLAM

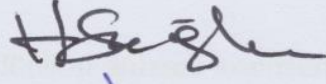
Erzincan 2013

TEZ KABUL TUTANAĞI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Bu çalışma, Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalının Temel İslam Bilimleri Bilim Dalında jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

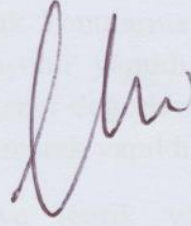
Danışman / Jüri : Yrd. Doç. Dr. Hadi SAĞLAM

Jüri : Prof. Dr. Süleyman TÜLÜCÜ

Jüri : Yrd. Doç. Dr. Mehmet GAYRETLİ

Yukarıdaki imzalar, adı geçen öğretim üyelerine aittir. 03/10/2019

.....
Enstitü Müdürü

Prof. Dr. Adem BAŞIBÜYÜK

OSMANLI HUKUK SİSTEMİNDE FIKHİN BELİRLEYİCİLİĞİ
ERZİNCAN ŞER'İYYE SİCİLLERİ EVLENME-BOŞANMA KAYITLARI
ÖRNEĞİ
(Günümüz Erzincan'ı ile Mukayeseli)

Sema GÖKBAYIR

Erzincan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temel İslam Bilimleri
Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi, Ekim 2013
Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Hadi SAĞLAM

ÖZET

Osmanlı dönemindeki şer'iyeye sicilleri, genellikle o dönemi anlama konusunda en önemli bilgi kaynaklarından biri olarak kabul edilir. Tezimizin konusu, "Erzincan Şer'iyeye Sicilleri'ndeki ve günümüz Erzincan'ındaki evlenme- boşanma kayıtlarının günümüzle mukayesesidir. Tezimizde öncelikle Osmanlı hukuk sistemi ve şer'iyeye sicilleri hakkında kısa bilgiler verildi sonra nikah akdi ve talak konularına öze değinildi ardından sicildeki nikah-talak davalarının transkripsiyonu yapıldı. Son bölümde de davaların genel değerlendirmesine yer verildi. Bu genel değerlendirme şer'iyeye sicillerine, adliyeye ve müftülüğe yansıyan davalar baz alınarak yapıldı.

Fıkıhın pratik hayattaki uygulamalarını kavramamıza ve teorik yönünü anlamamıza yardımcı olan, hem İslam fıkıhının klasik kaynaklarından sayılıp hem uygulama boyutunu kapsayan Osmanlı şer'iyeye sicil defterleri aynı zamanda Osmanlı'da uygulanan şer'i hukukun da kaynaklarındandır. Tezimizde de zikrettiğimiz üzere, teori-pratik ilişki cenahından meseleye bakarsak elbette ki fıkıhın pratik hayattaki uygulamalarını kavramamız, aynı zamanda teorik yönünü anlamamıza da oldukça yardımcı olacaktır. Ayrıca, fıkıhın temel kaynakları olan "Kitap" ve "Sünnet" in nasıl anlaşıldığı, nasıl yorumlandığı ve nasıl uygulandığı da fıkıhın her iki boyutunu dikkate alan çalışmalarla daha iyi anlaşılabilir. Bu çalışmamızın amaçlarından biri de bu sorulara mümkün olduğunca cevap vermek ve günümüzde temel kaynakların ve klasik fıkıh literatürünün nasıl anlaşılması gerektiğini ortaya koymaktır.

Yaşadığımız bu hızlı çağda tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de boşanmaların oldukça fazlaştığına şahit olmaktayız. Bhusus geçmişten günümüze Erzincan'ın evlenme ve boşanma oranlarına baktığımızda boşanma oranının Erzincan'da da her geçen yıl arttığını görüyoruz. Hayat standartları geçmişe kıyasla oldukça yüksek olduğu halde insani doyumsuzluk had safhaya doğru gidiyor. Acaba buna paralel bir yöneliş mi mevzu bahis evlilik müessesesinde? Boşanmaların sebeplerinden biri olarak görülen ekonomik sorunlar şu soruyu da akla getiriyor:

Acaba bu sorunlar ekonomik yeterliliğin yükselmesinden mi yoksa ekonomik yetersizlikten mi kaynaklanıyor? Evlilik birliğini böylesine kökten sarsan sebepler neler? Çalışmamızın esas önemi bu soruların cevap bulması noktasında ortaya çıkan verileri gerçekler ışığında harmanlayarak gerek Erzincan'ın tarihine gerekse fikhin sosyal hayatın etkisine bir katkıda bulunma arzusudur. Ailenin modernleşme ve sanayileşmenin sebep olduğu değişim ve başkalaşım süreciyle birlikte çoğu işlevlerini diğer kurumlara aktardığı örneğin yaşlı bakımı huzurevlerine, çocuk bakımı kreşlere.. fakat esas niteliklerini muhafazaya devam ettiği hipotezine istinaden ele aldığımız bu tezin amacı, evvela Osmanlı döneminde resmi olarak yürürlükte olan İslâm hukukunun nasıl uygulandığının, farklı din ve ırktan insanların bir arada yaşadığı bir toplumda insanlar arasında vuku bulan davalar neticelendirilirken İslâm hukukunun nasıl işletildiğinin ve İslâm hukukuna aykırı herhangi bir uygulamanın olup olmadığının belirlenmesidir. İkinci olarak çağımızın evrimci modernleşme anlayışının, ailenin tamamen önemini yitirdiği öngörüsünün aksine bilakis bireysel kimliğin inşasına sosyal varlık alanıyla doğrudan ilişkili olduğunun fahmedilmesidir.

Değişimin kontrol edilemez hızla yaşandığı toplumumuzda geçmişle bugünü kaynaştıramamanın ve dinin temel öğretilerini çağın dinamikleriyle bağdaştıramamanın kültürel sancısı yaşanırken aile kurumu da bu durumdan kendisine düşen payı almıştır. Aile mefhumunun payına düşen, şiddetli geçimsizlik ve boşanma davalarındaki artışlardır maalesef. Sosyal düzenin en temel birimi olarak kabul edilen aile, malum sorunun hem “kaynağı” hem de “çözüm aracı” olmak gibi ilginç bir işlevi de üstlenmektedir. Biz işte bu işlevi irdeliyeceğiz. Bunu yaparken kimi akademik çalışmalardaki gibi sıkıcı uslûp bariyerlerine takılmadan geçmişte nasıldı, şimdi nasıl sorularına birtakım istatistiki verilerin de yardımıyla “objektif bilimsellik”ten ödün vermeden cevaplar arayacağız.

Anahtar Kelimeler: Erzincan Şer‘iyye Sicilleri, Aile, Evlilik, Boşanma

**FIQH OF OTTOMAN LEGAL SYSTEM DETERMINANT
REGISTRATION OF MARRIAGE AND DIVORCE CASE ERZİNCAN
SHARIA COURT RECORDS
(With today's Comparative Erzincan)**

Sema GÖKBAYIR

**Erzincan University, Institute of Social Sciences, Department of Basic Islamic
Sciences Master's Thesis, Oct. 2013**

Thesis Advisor: Yrd. Doç. Dr. Hadi SAĞLAM

ABSTRACT

Sharia Court Records in the Ottoman period, usually means that the period is considered as one of the most important sources of information. Thesis subject, "and today's in Erzincan marriage and divorce records Erzincan Sharia Court Records in the comparison with today. Our thesis is primarily the Ottoman legal system and the Sharia Court Records is brief information about the ledger after the marriage contract of marriage and divorce issues mentioned-divorce cases transcription was explained succinctly. In the last section was included in the overall assessment of the cases. This Court Registers overall rating, based on court cases, and was reflected in mufti.

Our understanding of practical and theoretical aspect of ritual law practices that help us understand life, the classical sources of Islamic jurisprudence and practice size counted from Court registers covering the Ottoman Sharia law is applied at the same time the source of the Ottoman Empire. We mentioned in our thesis, theory-practice relationship in life flank practical applications grasp of ritual law, of course, look at the issue, but also be very helpful in understanding the theoretical aspect. In addition, the main sources of ritual law, the "Book" and "circumcision" in the understanding of how the ritual law is interpreted and how it is applied taking into account the size of the two studies may be better understood. One of the aims of this study was to answer these questions and present the basic resources as much as possible and to be understood in the classical fiqh literature to find out how.

We live in this age, all the fast world of divorces is quite we are witnessing. Especially from past to prese Erzincan, marriage and divorce rates, when we look at the divorce rate. In the last year we have seen an increase. Living standards than in the past, even though it is quite high human dissatisfaction high level of it. I wonder if a parallel is the tendency for the enjoyment of institutions marriage? The reasons for the divorce to be seen as one of the economic problems it brings to mind the question:I wonder if this is the economic problems that the qualification is whether the rise in economic insufficiencies? The unity of marriage, such that has fundamentally shaken what are the reasons? In that study, the main importance to nd answers to these questions at the point of the resulting data in the light of the facts that blends both the history of Erzincan and fiqh of social life to make a contribution to the influence of desire. Family of modernization and industrialization caused by the change and the process of metamorphosis, most of the functions of other institutions, for example, quoted by elderly nursing home care, child care . but the main attributes of the housing continue to be based on the hypothesis, which we have discussed the objective of this thesis, first of all in the Ottoman period, the official

Islamic law in force in how to apply the different religions and races of people are living together in a society that is taking place among the people lawsuits sequel how Islamic law operating Islamic law and the application of any provision of determining whether there.

The second of our time as evolutionary modernization of the conception of the family is completely lost its significance in contrast to the prediction of individual identity but social asset construction of the field directly related to the fact that . The change cannot be controlled rapidly in our society that is experiencing the past and the present the basic teachings of religion in the contemporary dynamics of cultural, while in the throes of a family in this situation has taken his share. The family has completed its part, the severe discord and divorce cases are increases in unfortunately. The social order, the most basic unit of the family is accepted as both known problem I“source” as well as “the solution” to be as interesting as a function of the goods. We are here in this function .In doing so, some academic studies, such as boring layer style to be noticed what was in the past, now some questions of statistical data with the help of “objective science” skin without compromising the answers we seek.

Key Words: Erzincan Attached To The Records, Family, Marriage, Divorce

İÇİNDEKİLER

ÖZET	II
ABSTRACT.....	IV
İÇİNDEKİLER.....	VI
KISALTMALAR CETVELİ	X
ÖNSÖZ	XII
GİRİŞ	1

GİRİŞ

İSLÂM VE OSMANLI HUKUKUNDA KAZA VE KÂDILIK MÜESSESESİ ŞER'İYYE MAHKEMELERİ VE ŞER'İYYE SİCİLLERİ

I.OSMANLI HUKUK SİSTEMİ.....	5
1.Şer'î Hukuk.....	5
2.Örfî Hukuk.....	6
II. İSLAM VE OSMANLI HUKUKUNA GÖRE KAZA VE KADILIK.....	7
1. Tanım ve Tarihçe	7
2. Kadıda (Hâkimde) Aranan şartlar.....	8
III. İKİNCİ DERECEDEKİ MAHKEME GÖREVLİLERİ	
1. Nâibler	10
2. Muhzırlar	10
3. Çavuşlar	10
4. Subaşılar	11
5. Mübâşirler.....	11
6. Müşâvirler.....	11
7. Kassâmlar	12
8. Kâtipler ve Hademeler	12
IV.MAHKEMELERİN İŞLEYİŞİ VE DAVALARIN KAYIT ALTINA ALINMASI.	12
V. ŞER'İYYE SİCİLLERİ	
1. Şer'iyye Sicillerinin Tanımı ve Önemi	13
2.Şer'iyye Sicillerindeki Belgeler	14
A. Hüccetler	14
B. İlamlar	14
C. Ma'rûzlar.....	15
D. Mürâseleler.....	15
E. Emir ve Buyrulduklar	15

BİRİNCİ BÖLÜM **NIKÂH / EVLENME AKDİ**

1.NİKÂH/EVLENME AKDİ.....	16
1.1.Nikâh Kavramı.....	16
1.1.1. Sözlük Anlamı.....	16
1.1.2. Terim Anlamı ve Mahiyeti.....	16
1.2. Nikâh Öncesi İlişkiler	19
1.3. Nikâh Akdinin Unsurları ve Şartları.....	20
1.3.1. Nikâh Akdinin Unsurları.....	20
1.3.1.1. Taraflar	20
1.3.1.2. İrade Beyanı/İcab-Kabul	20
1.3.2.Nikah Akdinin Şartları	21
1.3.2.1. İn'ikad Şartları.....	21
1.3.2.2.Sıhhat Şartları.....	21
1.3.2.3.Nefaz Şartları.....	22
1.3.2.4.Lüzum Şartları.....	22
1.4.Evlenme Akdinin Çeşitleri	22
1.4.1.Sahih Nikah.....	22
1.4.2.Fasid Nikah	22
1.4.3.Batıl Nikah	23
1.4.4.Mevkuf ve Gayr-ı Lazım Nikah.....	23
1.5.Evliliğin Sonuçları	23
1.5.1.Mehir.....	23
1.5.2. Nafaka	24

İKİNCİ BÖLÜM **TALAK / BOŞANMA**

2.TALAK/ BOŞANMA.....	26
2.1.TALAK/ BOŞANMA.....	26
2.1.1.Talakın Tanımı ve Mahiyeti / Salahiyeti ve Ehliyeti	27
2.1.1.1. Tanımı ve Mahiyeti	28
2.2.1. Salahiyeti ve Ehliyeti	29
2.2.1.1. Büluğ	30
2.2.1.2. Akıl.....	30
2.2.1.3. İhtiyar ve İrade	31
2.2.1.4. Kasıt	32
2.2.Talak İfade Eden Sözler.....	32
2.2.1. Sarih Lafızlar.....	32
2.2.2. Kinai Lafızlar	32
2.3. Talak Mahalli.....	33
2.4.Talakın Çeşitleri.....	33
2.4.1. Dönülebilir Olup Olmamasına Göre	33
2.4.1.1.Ric'î Talak.....	34
2.4.1.2. Bâin Talak	35

2.4.2. Sünnet'e Uygunluğuna Göre.....	36
2.4.2.1. Sünnî Talak	36
2.4.2.2 Bid'î Talak	36
2.5. Talakın Neticeleri	38
2.5.1. İddet	38
2.5.1.1. Kavram ve Hikmeti	38
2.5.1.2. Çeşitleri	40
2.5.1.2.1. Talak veya Fesih ile Boşanan Kadının İddeti.....	41
2.5.1.2.2. Kocasının Vefat Etmesi ile Evliliği Sona Eren Kadının İddeti .	42
2.5.1.2.3. Hamile Kadının İddeti	42
2.5.1.2.4. Küçüklükten veya Yaşlılıktan Dolayı Hayız Görmeyen	
Kadının İddeti	42
2.5.1.2.5. Normal Ergenlik Çağına Geldiği Halde Hiç Hayız Görmeyen	
Kadının İddeti	43
2.5.1.3. İddetin Hukukî Sonuçları	43
2.5.2. Hıdâne	43
2.5.2.1. Hakkı, Ehliyeti	43
2.5.2.2. Süresi, masrafları, ücreti.....	45
2.5.3. Nafaka	46

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM **ERZİNCAN İLİ EVLENME - BOŞANMA KAYITLARI**

3. ERZİNCAN İLİ EVLENME - BOŞANMA KAYITLARI	48
3.1. ŞER'İYYE SİCİLLERİNE GÖRE ERZİNCAN İLİ EVLENME- BOŞANMA KAYITLARI.....	49
3.1.1. 1332 h./m.1916 Tarihli 1 No'lu Erzincan Şer'iyye Sicili	50
3.1.2. 1332-1340 h./m.1914-1922 Tarihli 2 No'lu Erzincan Şer'iyye Sicili	120
3.1.3. 1ve 2 No'lu Şer'iyye Sicillerinin Değerlendirilmesi	140
3.2. GÜNÜMÜZ ERZİNCAN İLİ EVLENME-BOŞANMA KAYITLARI	158
3.2.1. Günümüz Adli Sicillerine Göre Erzincan İli Evlenme Kayıtları	158
3.2.2. Günümüz Adli Sicillerine Göre Erzincan İli Boşanma Kayıtları	158
3.2.3. Erzincan Müftülüğü'ne Gelen Evlenme-Boşanma İle İlgili Sorular	163
3.3. GENEL DEĞERLENDİRME	167
SONUÇ	175
KAYNAKÇA.....	177
TABLolar	189

KISALTMALAR CETVELİ

- AÜ : Ankara Üniversitesi
Bkz : Bakınız
c. : Cilt
DİA : Diyanet İslam Ansiklopedisi
DİB : Diyanet İşleri Başkanlığı
mad. : Madde
H : Hicri
s.a.v. : Sallallahü Aleyhi Ve Sellem
Sa. : Sayı
s. : Sayfa
SÜHF : Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi
TDV : Türkiye Diyanet Vakfı
TTK : Türk Tarih Kurumu
TMK : Türk Medeni Kanunu
vs : Ve saire
Yay. : Yayınları

ÖNSÖZ

Osmanlı tarihinin kaynakları arasında şer'iyeye sicilleri, önemli bir yere sahiptir. Kadıların devlet merkezi ile yaptıkları resmî yazışmaları, halkın şikayet ve dileklerini, mahalli idareye ait hukukî düzenlemeler olarak kabul edilen fermanlar ve hükümleri, en önemlisi de ait olduğu mahallin sosyal ve iktisadi hayatını yansıtan mahkeme kararlarını ihtiva eden bu siciller incelenmeden Osmanlı Devletinin siyasi, idari ve sosyal yapısını ortaya koymak mümkün değildir. Bu belgelerin her konuda tarihe temel kaynak olacağına şüphe bulunmamakla beraber özellikle sosyal, ekonomik ve kültür tarihçiliği açısından önemli kaynaklardır. Bir bakıma bu siciller ait olduğu bölgenin bilgi bankasıdır.

Aile toplumu oluşturan en küçük birimdir. Ailenin hem toplum için hem bireyler için önemi bilinen bir gerçektir. Evlenme, aralarında evlilik engeli bulunmayan bir erkek ile kadının, ortak bir hayat sürmek ve evlât yetiştirmek amacıyla gerekli bağı getirmek üzere yaptıkları bir akit olarak tarif edilebilir.

Boşanmak (talak), nikâh ile şer'an sabit olan bağı kaldırılmasıdır. Tarihi boyunca birçok depremle karşı karşıya kalan Erzincan İli'nin sicil kayıtları tam olarak günümüze ulaşamadığından var olan kayıtların önemi oldukça fazladır. Osmanlı hukuk sisteminde fikhın belirleyiciliği faktörüyle, günümüze ulaşabilen sicillerdeki evlenme ve boşanma kayıtları ışığında tüm toplumumuzun olduğu gibi Erzincan'ın boşanma problemi dolayısıyla aile kurumundaki çözümler ve buna mukabil ne önlemler alınması gerekliliğinden hareketle tezimizin muhtevasını ortaya koymaya gayret edeceğiz.

Bu bağlamda üzerinde çalıştığımız Erzincan şer'iyeye sicilleri ile Erzincan'ın Osmanlı dönemi evlenme ve boşanma ile ilgili bulgularını ilk elden kaynakları kullanarak ortaya koymaya çalışacağız. Osmanlı dönemi Erzincan ailesinde boşanma salahiyeti ile ilgili elde ettiğimiz bulguları fikhın, evlenme ve boşanmayla ilgili ortaya koyduğu prensiplerine göre Osmanlı hukuk sisteminde fikhın belirleyiciliği faktörüyle beraber değerlendireceğiz.

İslâm hukukçuları, bu hukukun ilk oluşumundan itibaren ailenin kurulması ve dağılmasını önceleri nikâh ve talak, daha sonraları “münâkehât” ve “mufârekât” son asırlarda ise “el-ahvâlu's-şahsiyye” ve “ahkâmü'l-üsre” adlı başlıklar halinde ele almışlardır. Bu mevzu Türkçe'de aile hukuku ve Farsça'da da “hukuk-ı hânevâde” olarak mütalaa edilmektedir. Bu çalışmada aile hukukunun tamamını değil de onun önemli bir bölümünü teşkil eden nikahı ve talakı yani evliliğin sona ermesi konusu ve bundan doğan neticeler Erzincan halkı baz alınarak incelenecektir. Bu noktada Erzincan müftülüğünden, evlenme, boşanma suretiyle müftülüğe başvuranların bilgileri, özellikleri gizli kalmak şartıyla, edinilecek ; davaların nedenleri ve sonuçları fikhi yorumlarla desteklenen mukayeselerle değerlendirilecektir.

Çalışmamız, üç ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm, İslâm ve Osmanlı hukukunda kaza ve kadılık müessesesini, şer'iyeye mahkemeleri ve şer'iyeye sicillerini; ikinci bölüm, İslâm hukukunda evlenme ve boşanma mevzûnu; çalışmamızın ana eksenini oluşturan üçüncü bölüm ise, şer'iyeye sicillerine göre, günümüz Erzincan adli sicillerine göre, müftülüğe yansıyan davalara göre Erzincan'daki evlenme ve boşanma kayıtlarının genel değerlendirilmesini ihtiva etmektedir

Çalışmalarımnda her türlü bilgi ve deneyimiyle bana yol gösteren danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Hadi SAĞLAM'a, Muhterem Hocam Dr. Necdet SUBAŞI'na, yetişmemde büyük desteğini gördüğüm değerli anneme ve babama, yardımlarını esirgemeyen eşime ve oğullarıma teşekkür ederim. Çalışmamda tecrübelerinden yararlandığım hocalarım Yrd. Doç. Dr. Mehmet GAYRETLİ'ye, Prof. Dr. Mehmet KARAGÖZ'e, Prof. Dr. Süleyman Tülücü'ye, Yrd. Doç. Dr. Mahmut Polat'a, Yrd. Doç. Dr. Hüseyin Ertunç'a ve Yrd. Doç. Dr. Mücahit ÇOLAK'a ayrıca Erzincan Adliyesi'nde ve Erzincan Müftülüğü'nde çalışmama destek veren tüm arkadaşlara teşekkürü borç bilirim.

Sema GÖKBAYIR
Erzincan 2013

GİRİŞ

Osmanlı Hukuk Sistemi hakkında doğruyu tespit etmemize yarayan en önemli delillerden sayılan aynı zamanda sosyo-kültürel açıdan önemli bilgi ve belgeler içeren Osmanlı mahkeme kayıtları diğer bir tabirle şer'iyye sicilleri (kadı sicilleri), taşra teşkilâtının en önemli şahsiyeti olan kadılar tarafından mahkemelerde tutulmuş zabıtların, merkezden gelen emir ve fermanların ve mahallî kararların yanında, mühim vakaların kaydedildiği, geçmişi günümüze yansıtan kıymetli yazılı kaynaklardır. Belli bölgelere ait olan bu kayıt defterleri aynı zamanda yerel farklılıkları ortaya çıkarma işlevine de sahiptir.

Osmanlı Devleti'nin hukukî işleyişi hakkında isabetli değerlendirmelerde bulunabilmek için şer'iyye sicilleri ehemmiyetli veriler barındıran kayıtlar hüviyetindedir. Bununla birlikte Osmanlı Devleti hukuk siteminde fikhın aktif bir belirleyiciliği olduğunu da söyleyebiliriz. Sicillerde ortaya konan hükümler, ilgili dönemde uygulamada öne çıkan fikh ve özellikle Hanefi Mezhebi eserlerine bakıldığında daha net fark edilebilecek niteliktedir. Bu siciller hakkında tetkik edilmezse Osmanlı hukukunun kaynaklarını ve uygulanma derecelerini, padişahların ve ülü'l-emr denilen devlet görevlilerinin sınırlı yasama yetkilerini, Kur'ân ve sünnette kesin bir şekilde zikredilmeyen ve içtihat ile zamanın ülü'l-emrinin sınırlı yasama yetkisine terkedilen örfî hukukun uygulanma alanlarını yani Kanunnâmelerin tanzim ettiği hususları bilebilmek imkân dahilinde görünmemektedir.

Şahıs, aile, miras, borçlar-eşya ve ticaret hukuku ile devletler husûsi hukuku ile alâkalı özel hukukun bütün dallarında; kamu hukukundan usûl hukukunun tamamı, ceza hukukunun %80'i, malî hukukun çoğunluğu, devletler umumî, idare ve anayasa hukukunun ise genel esaslarında şer'î hükümlerin esas alındığını göstermektedir. Bu saydığımız kısım, hukuk nizamının yaklaşık %85'ini teşkil eder.¹ Bunlar incelenmeden Osmanlı hukuku hakkında verilen hükümler elbette ki isabetli olmayacaktır. Veleve ki ait olduğu mahallin sosyal ve iktisadî hayatını yansıtan mahkeme kararlarını ihtiva eden bu siciller tetkik edilmeden Osmanlı Devleti'nin siyasi, idari ve sosyal yapısını ortaya koymak mümkün değildir.

Kadı, en genel tarifile kaza yani yargı işlerine bakan görevliye verilen bir unvandır. Ahali arasında vuku bulan ihtilafların çözülmesi maksadıyla İslâmiyet'in ilk devirlerinden itibaren var olan bu müessese, Osmanlılar'ın ilk dönemlerinden itibaren varlığını göstermiştir. Kadı tayininde ilk dönem İslam devletlerindeki usullere riayet edilerek atamalar yapılmıştır. Osmanlı Devleti'nde, beylik dönemlerinden itibaren fethedilen yerlere hukuku temsil etmek üzere bir kadı ve idareyi temsilen bir subaşı tayini yerleşmiş bir gelenek olup şer'î mahkemeler medenî hukuk ve ceza davalarına bakmak salâhiyetini haiz idi. Her kaza merkezinde bir şeriat mahkemesi bulunuyor ve bunların başında birer kadı görev yapıyordu.

¹ Ahmet Akgündüz; *Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukukî Tahlilleri*, İstanbul 1990, c.1, s. 41-46.

Büyük kaza ve şehirlerde davalara bakmak için mahkeme binaları tahsis edilirken, bulunmayan yerlerde davalar kadının ikamet ettiği evde veya camide görülüyordu.

Tanzimat'a kadar her türlü davaya, Tanzimat ile Medenî Kanun arasındaki dönemdeyse yalnızca, evlenme, boşanma, nafaka, miras davalarına bakan mahkemelerin başkanı sıfatını haiz kadınların ilk İslâm toplumlarında çok önemli işlevleri olduğundan kadı olabilmek için birçok koşulu yerine getirmek gerekiyordu. Günahattan sakınmalı, erdemli, yetişkin ve özgür bir mü'min olmalı ayrıca şeriatı oldukça iyi bilmeliydi. Atandıkları yerin askerî işleri dışında bütün yerel ve yönetsel işlerini de yöneten kadınların görevlerinden biri de evliliklerin ve boşanmaların hukuka uygunluğunu sağlamak olması nedeniyle bu bağlamda çalışmamıza konu olan şer'îye sicilleri evlilikler ve boşanmalar için de önemli bir kaynaktır diyebiliriz. 1869'da Nizamiye Mahkeme'leri kurulunca, kadınların yetkisi sınırlandırıldı ve 9 Nisan 1924'te yayımlanan yasayla Türkiye'de kadılık unvanı kaldırıldı.

Kadılar veya naipleri tarafından mahkeme defterlerine kaydedilen, merkezden gelen tüm yazışmalar, mahkeme kararları, mahkemenin yetkisine giren her türlü muameleyle resmî vesika suretlerinin günümüze dek korunan varlığı, sosyal, iktisadî, hukukî ve demografik Osmanlı araştırmalarında çok önemli bir yere sahiptir. İsmail Hakkı Uzunçarşılı şer'îye sicillerinin önemi üzerinde ilk duran kişidir daha sonra Fuat Köprülü ve Hasan Fehmi Turgal da bu konuyu eserlerinde işlemişlerdir. Bu kadar büyük bir öneme sahip olan şer'îye sicilleri uzun bir süre mahzenlerde kaderine terk edilmiştir. 3 Kasım 1941 yılında çıkartılan 4018/2182 sayılı kararla siciller müze ve kütüphanelere devredilmiş, 1991 tarihinde ise Türkiye genelindeki müze ve kütüphanelerde bulunan şer'îye sicilleri Milli Kütüphane'de toplanılmıştır. Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'nün 14.10.2005 tarih ve B.02.0.ARV-0.11.401.04-5710 talep yazıları ve Millî Kütüphane Başkanlığı tarafından alınan 15.11.2005 tarih ve B.16.0.MKB.0.77.00.05/550.05-168333 sayılı Bakanlık oluru doğrultusunda yazma ve nadir eserler deposunda bulunan şer'îye sicil defterlerinin Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'ne devri kararlaştırılmıştır. Yapılan devir-teslim işlemlerinde defterler herhangi bir işleme tabi tutulmayıp, Millî Kütüphane'deki aslı düzenine koleksiyon olarak devredilmiştir.

Tarihe temel kaynak sayabileceğimiz özellikle fikhî, sosyal, ekonomik ve kültür tarihçiliği açısından önemli veriler içeren bu sicillere baktığımızda hemen hemen hepsinde fikhın ve özelden de Hanefî Mezhebi'nin belirleyiciliğini aşikar olarak görmekteyiz. Osmanlı Devleti kurulduğundan beri Hanefî Mezhebi'nin görüşleri kabul edilmiş ve hukuk sisteminin büyük bir bölümü bu meyanda vücut bulmuş fıkıh kitaplarıyla ve diğer bir bölümü de kanunnamelerle şekillendirilmiştir. Söz konusu uygulama Tanzimat'a kadar devam etmiştir. Kısmî değişmelerin gözlemlendiği zaman ise Tanzimat sonrasına tekabül eder.

İnsanoğlunun her iki dünyada da mutluluğunu sağlamak, dolayısıyla doğru ve sağlam istikamette olmalarını temin için gelen ve temel gayesi, toplumsal düzeni gerçekleştirmek, hak ve adâleti ikâme etmek olan İslâm Dini, geldiği döneme hâkim ahlak ve hukuk anlayışını yeniden tanzim ederek, hak ve adâlet esasına dayalı yeni bir medenî nizâm tesis etmiştir. Buna mukabil insanların ve cinlerin ihtiyaç duyabileceği her türden hükmü; bilhassa aile ile ilgili daha kapsamlı birçok hükmü vazetmiş ki bunlardan biri evlilik müessesesinin kurulması diğeri ise yıkılmasıdır. Diğeri bir ifadeyle nikâh ve talak konularıdır. İslâm hukukçuları, bu hukuk sisteminin temel kaynakları olan Kur'an ve Sünnet'ten her konuda olduğu gibi evliliğin başlaması ve sona ermesi konusunda da çok şeyler istinbat ederek İslâm hukukunun sistematik gelişimine katkıda bulunmuşlardır. Bu bağlamda, yaşadıkları günün, tanıdığı oldukları çağın toplumsal yapısı ve sosyal şartları doğrultusunda aile hukukuyla ilgili olarak, İslâm hukukçuları İslam'ın temel kaynakları Kur'an ve Sünnet'e birtakım yeni hukûkî düzenlemeler getirmiş ve örf- adete, içtihadı, maslahata dayalı olanları amaca uygun olmak kaydıyla yenileriyle değiştirmiş, eşlerin evlenme ve boşanma hak ve yetkilerini nasıl kullanmaları gerektiğini belli hukûkî esas ve şartlara bağlamışlardır.

Aile müessesesi toplumun idamesinde, dini değer ve yaşantının muhafazasında, milli varlığın tekamülü ve sonraki nesillere aktarılmasında mihenk taşı vazifesi görmektedir. Aile deyince evvelâ akla Hz. Adem ve eşi Hz. Havva gelir. Erkek ile kadının birlikte yaşama ve karşılıklı yardımlaşmalarına imkân veren ve taraflara karşılıklı hak ve ödevler yükleyici bir sözleşme olan nikah akdinde aslolan nikahın daimiliği ve dolayısıyla aile hayatının devam ettirilmesidir. Fakat eşler, içinde bulunduğu ruhî, fizikî, ekonomik, sosyal ve bazen de siyasal nedenlerden dolayı kurmuş oldukları aile hayatını yıkmak zorunda kalabilirler. Birtakım değerler üzerine kurulan, taraflara müşterek bir hayat sunan ve ahengi bozulduğunda da yıkılmaya mahkûm olan evlilik müessesesi insanî verimliliğin, mutluluğun, ruhî ve bedenî zindeliğin sağlanması için vazgeçilmez bir kurum olarak telakki edilse de her çağda boşanmaların gerçekleştiği vakidir.

Boşanma eylemi her ne kadar meşru olsa da Hakk katında en sevimsiz ve kerih olan helâldir. Zira bin dört yüz senelik İslam kültüründe boşama hukukuna bakıldığında, İslam'ın sebepsiz boşanmayı hoş karşılamadığı görülmektedir. Boşanma zaruret halinde son çare olarak başvuru ve fertlerin yanında sosyal nizamı da ilgilendirdiğinden üzerinde titizlikle durulması gereken bir konudur. Çok önemli gayeler için kurulan ailenin hissî ve basit sebeplerle hemen yıkılmaması için her çeşit tedbir alınmıştır. Ancak günümüze kadar, boşanmayı önleyici tedbirler ile alakalı ve boşanma sonucu ortaya çıkabilecek menfi tesirler hususunda önem arz edecek şekilde müstakil bir çalışma bulunmamaktadır. Bu da evvelki devirlerde günümüze nazaran boşanmanın daha az olduğu kanaatini uyandırmaktadır.

Evet Allah Tealâ, insanları bir arada yaşasınlar diye kadın ve erkek olarak iki ayrı cinsten yaratmış, neslin devamı için de bunların bir araya gelmelerini gerekli kılmıştır. Ne var ki, insanların birbirlerinden farklı yaratılışları, farklı tabiat, huy ve anlayışlara sahip olmaları hasebiyle, huzur ortamı içerisinde hayatlarını devam ettirmeleri zaman zaman imkânsızlaşmaktadır. İnsanoğlunun varoluşundan beri aileyi vucuda getiren Adem ve Havvaların ve onlardan mütevellit soyların eğitimi ve niteliği ailenin ve toplumun karakterini belirlemede başrolü üstlenmektedir. Bu meyanda insanın olduğu yerde sorunsuzluktan sözetmenin namümkünlüğü ve ortaya çıkan sorunlarla yeterli derecede baş edememenin sonucunda; ailevî problemlerin yasal olarak dışı vurması ve toplumsal bir probleme dönüşmesiyle “boşanma” eylemi hem mer’i hem de İslam Aile Hukuku’nda en çok tartışılan, kamuoyunun ilgisini çeken velev ki incelenmesinde şüphesiz büyük yarar olacağı düşünülen bir konu hâline gelmiştir.

Günümüzde sorunun toplumsal yönü göz ardı edilerek boşanma, “eşler arası ayrılık” olarak algılanmış ve böylelikle zamanla halk tarafından olağan karşılanmaya başlanmıştır. Aslında boşanma eylemini ampirik hayatın en doğal olgusu gibi görmeye başlamak ve ailesel sorunları çözmek için başvurulmuş en kestirme bir yöntemmiş gibi algılamak, “çok basit bir eylem” haline getirmek, boşanma vakalarının artmasına neden olmuştur. Sosyo-hukuk açıdan ele alındığında boşanma sadece eşler arasında değil çocuklar ile ebeveynler arasında, çocukların kendi aralarında hatta aileler ve akraba çevresinde cereyan etmektedir. Toplumun gerçekleşen her boşanmayla çözüldüğünü ve bu çözümlerin diğer boşanmaları da beraberinde getirdiğini müşahede etmekteyiz. Yani “boşanma mı çözülmeyen; çözülmeyen mi boşanmadan kaynaklanıyor” iki bilinmeyenli denklemi hali hazırda çözülmeyi bekliyor. Evliliğe hazır olmadan evlenen, boşanmaya hazır olmadan boşanan çiftlerin sayısı her geçen gün katlanarak artıyorken boşanmayı, aniden ortaya çıkan bir durum olarak değerlendirmek ne derece doğru olur? Belli bir sürecin nihaî noktası diyebileceğimiz boşanma olgusunu birçok açıdan –hukuksal (İslâm Hukuku ve beşeri hukuk), psiko/sosyal- farklı etkenleri de dikkate alarak değerlendirmeye çalışmak daha isabetli olacaktır.

İslâm Hukuku’nda evlenme-boşanma konusu, dün olduğu gibi bugün de güncelliğini ve önemini korumakta, konuyla ilgili yapılan tartışma ve araştırmalar, kamuoyunun ilgisini çekmekte ve bu konuda yapılacak çalışmaların ne derece elzem olduğu noktasında da her geçen gün biraz daha mücessemleşmektedir. Hukuk disiplininin kuralları dahilinde bilimsel çalışmalar ortaya koymakla devam edegelen tarihî süreçte nesnel verilere-sonuçlara ulaşmak elbette ki mümkündür. Bu iki boyutlu (nikâh-talak) yapının daha yakından ele alınması, çözüm çabalarına yeni bir ufku kapılarını da aralayacaktır.

Bu çalışmanın iki yönden önemli olduğu düşünülmektedir. Birincisi, bu alanda çalışma yapacak araştırmacılara katkı sağlamaktır. İkincisi ise, toplumun temelini

oluşturan aile müessesesinin çözümlmesine yol açan, toplumda hoş karşılanmamakla birlikte artarak devam eden bu toplumsal sorunun bir küçük yerleşim birimi olan Erzincan İli'ndeki boyutu ve sebeplerini belirlemeye çalışarak bir örnek babından bu sorunsala dikkat çekmek ve tespit edilen mezkur problemlerin menfi etkisinin azaltılması yönünde bakış açıları sunmaktır.

İSLÂM VE OSMANLI HUKUKUNDA KAZA VE KÂDILIK MÜESSESESİ ŞER'İYYE MAHKEMELERİ VE ŞER'İYYE SİCİLLERİ

I. Osmanlı Hukuk Sistemi

İslâmî normlara göre yönetilen ve asırlarca dünyanın en büyük devleti vasfıyla hüküm süren kozmopolit yapılı Osmanlı Devleti adlî sistemi ile de devrin en üstünü olma sıfatına sahipti. Adalet mefhumu bir devletin en sağlam temelidir ve mevcudiyetini sürdürmesi bu temelin sağlamlığına bağlıdır. Tüm tebanın huzur ve refahını en adilane şekilde temin ederek altı yüz yıl boyunca cihan hükümranlığı yapmış Osmanlı İmparatorluğu'nda hukuk sistemi iki ana başlığa ayrılıyordu:

1. Şer'i Hukuk:

Osmanlı Devleti uzun bir zaman zarfında ve geniş bir coğrafyada çeşitli ırka, dine, mezhebe ve ideolojiye sahip insanların tek bir bayrak altında huzur içerisinde yaşamalarını sağlayan adalet sistemini oluştururken şer'i kaynakları kullanmıştır. Kanunların muhtevastındaki "şer'î hükümlere, şer'î şerif veya şer'î hukuk"denmiştir.² İslâm Dini'nin gereklerine göre tanzim edilen hükümlerden müteşekkil mevzu bahis fıkıh kitapları kadılar tarafından medeni kanunun kabulüne kadar başvuru niteliği taşımıştır. Fatih devrine gelinceye kadar Hidâye, Kenzû'd-Dekâik, Kudûrî, Vikâye ve el-Muhtâr gibi esasen Osmanlı medreselerinde ders kitabı olarak okutulan kitaplar, aynı zamanda mahkemelerde de bilgi kaynağı olarak kullanılmıştır. Fatih devrinden itibaren büyük hukukçu Molla Hüsrev'in kendi eseri Gurerü'l-Ahkâm'ına bir şerh olarak kaleme aldığı Durerü'l-Hukkâm fî şerhi Gureri'l-Ahkâm, kısaca Dürer, Osmanlı mahkemelerinde hemen hemen en çok müracaat edilen bir kaynak olmuştur.

Kanuni devrinden itibaren ise mahkemelerde Dürer'in yerini İbrahim bin Muhammed b. İbrahim el-Halebî tarafından yazılmış bulunan Mülteka'l-Ebhur fî Furû'l-Hanefiyye adlı eser almıştır. Sonradan IV. Murad'ın fermanı ile Türkçe'ye de tercüme edilen bu eser âdeta ceza hukuku, aile hukuku ve kısaca bütün hukûkî meseleleri bir kanun gibi ihtiva eden Osmanlı Devleti'nin resmî kodu olmuştur.³ Kısaca söylemek gerekirse Osmanlı Hukuk sisteminin temeli Hanefî mezhebine dayanır ve Hanefî fıkıh müdevvenâtı medreselerde fıkıh derslerinin birinci el kaynaklarıdır. Dolayısıyla Osmanlı fakihleri en fazla Hanefî eserler üzerinde şerh, haşiye, ta'lik çalışmaları yapmışlardır.

2. Örfi Hukuk:

²Halil Cin, Ahmet Akgündüz; *Türk İslâm Hukuk Tarihi*, Timaş Yay., İstanbul 1990, c.1, s. 145; Akgündüz, s.45.

³Cin, Akgündüz; *Türk-İslam Hukuk Tarihi*, s.145; Akgündüz, s. 93.

Örfi hukuk, İslâm Hukuku'nda “siyâset-i şer'îyye” olarak adlandırılırdı. Örfi hukuk tabirindeki “örf”ten kastedilen, günümüzdeki anlamıyla örf-âdet olmamakla birlikte, padişahın halkın hayrı için şeriatın boş bıraktığı alanlarda sırf kendi iradesiyle verdiği hükümleri bir başka ifadeyle yürürlüğe koyduğu hukuku ifade etmektedir. Örf-i padişahî, örf-i münif-i sultânî deyimleriyle kastedilen de budur.⁴ Devlet yönetimi ve yargıyla ilgili düzenlemelerin umumun yararına olan ve İslam'ın özüne ters gelmeyen tatbiklerinin, İslam Hukukunun açık bir hüküm vaz etmediği hallerde padişah iradesinin tezahür ettiği pozitif hukuk kurallarının yürürlüğe girmesinden⁵ ibaret olan örfi hukukun, uygulama alanındaki en önemli örnekleri kanunnâmelerdir. Kanunname ise kısmen şer'î hukuka dayanmakla birlikte, genel olarak örfi hukukun sınırları içinde idârî, malî, cezâî ve benzeri hukuk sahalarına ait olmak üzere, muhtelif zaman ve zeminlerde, padişahların emir ve fermanları şeyhülislamın fetvalarına dayanılarak vaz edilmiş kanun ve hükümleri, aynen veya özet halinde içinde bulunduran ve parçalar halinde yavaş yavaş ilân edilen mecmuaların bütününe veya her birine verilen isimdir.⁶ I. Sultan Murad (1326-1389), Fatih Sultan Mehmed (1432-1481), Kânunî Sultan Süleyman (1495-1566), Kânunî Sultan Süleyman (1495-1566), I. Sultan Ahmed (1590-1617), IV. Sultan Murad (1612-1640) dönemi kanunnameleri, örfi hukukun uygulama alanındaki en önemli örneklerindedir.⁷

Hukuk-u örf, gerek vahiy döneminde gerek sonraki dönemlerde hem hükmün vaz'ında hem de ictihadi hükümlerin teşekkülünde etkin bir rol üstlenmiştir. Ayrıca Mecelle'ye baktığımızda “Örfen maruf olan şey şart kılınmış gibidir. (md. 41)”, “Örf ile tayin, nass ile tayin gibidir. (md.25)”, “Âdeten mümteni olan şey, hakîkaten mümteni gibidir. (md. 38)”, “Âdet muhakkemdir. (md. 36)”, “Nâsın isti'mâlî (insanların teâmül ve âdeti) bir hüccettir ki onunla amel vacib olur. (md. 37)” bu maddelerde görüyoruz ki hukuk-u örf, toplumun ihtiyaçlarına binaen yorumlanmış ve uygulanmış bir hukuk sistemi olarak Osmanlı Hukuk Sistemi'nde, İslâm hukukçuları tarafından bir sosyal realite olarak telakki edilmiştir.

II. İslâm ve Osmanlı Hukukuna Göre Kazâ ve Kâdılık

1. Tanım ve Tarihçe

İnsanlar arasında vuku bulan anlaşmazlıkları şer'î hükümlere uygun olarak çözümlenmek üzere veliyyü'l-emr tarafından tayin olunan kazâî ve adli salâhiyeti bulunan kimseye “**kadı**”, “**hâkim**” veya “**hâkim'üş-şer**”, yapılan bu işe de “**kazâ**”

⁴ H. Yunus Apaydın; “*Siyâset-i Şer'îyye*”, T.D.V. İslâm Ansiklopedisi, c.37, s. 60.

⁵ Apaydın; “*Siyâset-i Şer'îyye*”, s. 299.

⁶ Kanunnamelerle ilgili olarak bkz.: Ömer Lütfi Barkan, *XV ve XVI. Asırlarda Osmanlı İmparatorluğu'nda Zirâî Ekonominin Hukuki ve Mâlî Esasları*, İstanbul 1943, c. 1, s. XX-XXI; İslâm Ansiklopedisi, “Kanunname” mad., Maârif Vekâleti, İstanbul 1955, c.VI, s.185-196; T.D.V. İslâm Ansiklopedisi, “Kanunname” mad.; Akgündüz, *Osmanlı Kanunnameleri*, c.1, s. 78.

⁷ Abdulkadir Şener; “İctimâî Usûl-i Fıkh Tartışmaları”, *AÜİ F İslam İlimleri Enstitüsü Dergisi*, s. 5, Ankara 1982, s. 20.

denmektedir.⁸ Kadı, ıstılah olarak karar, hüküm ve hakim anlamlarını ifade eden “kaza”nın ism-i faili olup hâkim anlamına gelmektedir.⁹ İslam tarihinde bu görevi ilk olarak Hz. Peygamber ifa etmiştir. İslâm devletlerinin sınırlarının genişlemesi sonucunda Hz. Ömer döneminde Medine, Basra ve Kufe’ye ilk kadılar atanmıştır.¹⁰ Osmanlı kaynaklarında ise kadı kelimesine ilk defa Osman Gazi devrinde rastlanmaktadır. Velez ki kuruluşundan itibaren şer’î kaza usulünü benimseyen Osmanlı Devleti’nin birinci padişahı Sultan Osman’ın ilk tayin ettiği iki memurdan birisi kadı olmuştur. Bilecik’in fethinden sonra Selçuklu sultanından istiklâl alâmetleri olarak tabl, alem ve kılıç gelmiş, bunun üzerine Tursun Fakih, Karacahisar’a kadı ve hatip tayin edilerek hutbe Osman Gazi adına okunmuştur. Dolayısıyla ilk kadı, Tursun Fakih olarak görülmektedir.¹¹

Kadılık İslâm Hukuk tarihinde önemli yer teşkil eden bir memuriyettir. Osmanlı adalet düzeninin temelini kadılar oluşturmaktadır. Kadı sadece bir yargıç değil, noter ve aynı zamanda bir mülkî amirdir.¹² Hatta en önemli mülki amir ve yargıç olan kadı, yüksek dereceli bir medreseyi bitirmiş ve Edirne, Konya, Bağdat gibi büyük şehirlerde danışmend olarak görev yapmış olma zorundaydı.¹³ Osmanlı Devleti idarî taksimat olarak önce eyaletlere, eyaletler livalara, livalar kazalara, kazalar nahiyelere ve nahiyeler de köylere ayrılıyordu. Nahiye ve köyler dışında kalan diğer idarî merkezler aynı zamanda birer yargı merkeziydi. Her yargı merkezinde birer kadı bulunurdu.¹⁴ Kadıların yargı işlerini yürütebilecekleri ve tarafların kendilerini her an bulabilecekleri muayyen bir yerleri -kadının evi, cami, mescit veya medreselerin belli odaları- vardı ve bayram ve onlar cuma günleri dışında yargı görevlerini ifa ederlerdi.¹⁵

2.Kadıda (Hâkimde) Aranılan Şartlar

Osmanlı Devleti’nde devlet görevlisi sıfatıyla kaza işlerinden birinci derecede sorumlu olan kadıda aranılan özellikler şunlardır:

- 1.Reşit olmak
- 2.Müslüman ve âdil olmak

⁸ Mehmet Erdoğan; *Fıkıh ve Hukuk Terimleri Sözlüğü*, “Kadı” mad., Ensar Yay., 3. Baskı, İstanbul 2010, s.283; “Kaza” mad., s. 298.

⁹ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devleti’nin İlmiye Teşkilatı*, TTK Yay., Ankara 1988, s. 183

¹⁰ İlber Ortaylı, “*Osmanlı Kadısı*”, Tarihi Temeli ve Yargı Görevi, *SHED*, c.XXX, sayı. 4 (ayrı basım), Ankara 1977, s. 117.

¹¹ Yusuf Halaçoğlu; *XIV-XVII. Yüzyıllarda Osmanlı’da Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı*, T.T.K. Yay., Genişletilmiş 2. Baskı, Ankara 1995, s. 124.

¹² Mehmet Akman, *Osmanlı Devleti’nde Ceza Yargılaması*, Eren Yay., İstanbul 2004, s. 40.

¹³ Mehmet Ali Ünal, *Osmanlı Müesseseleri Tarihi*, Isparta 1997, s. 236.

¹⁴ Cin ve Akgündüz, *Türk Hukuk Tarihi: Kamu Hukuku.*, Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yay., İstanbul 1995, s. 271.

¹⁵ Uzunçarşılı, *Osmanlı Devlet’inde İlmiye Teşkilâtı*, Türk Tarih Kurumu Yay., Ankara 1984, s. 108 vd.

- 3.Yeterli derecede hukûki bilgi sahibi olmak (aslî ve fer'î delilleri çok iyi bilmek)
- 4.Tarafsız olmak
- 5.Nesebi sahih olmak
- 6.Hukukî ehliyet ve muâmele kabiliyetine sahip olmak (içtihat melekesi)
- 7.Erkek olmak
- 8.Dürüst, vakarlı ve metin olmak
- 9.Kör olmamak¹⁶

Adaleti temin etmek, haksızlığı engellemek için kadı; kaba, inatçı ve kibirli olmamalıdır. Ayrıca mahkemede kimseyle şakalaşmamalı, taraflar ile dava haricinde konuşmamalı, mahkemede kendisi için alışveriş yapmamalı, tarafların hiçbirinden hediye kabul etmemeli, tarafların davetine gitmemelidir. Kadı biri ile baş başa kalmak, ikisinden birine el, göz ve baş ile işaret etmek, onlardan birisi ile gizli konuşmak, diğerinin bilmediği dil ile söz söylemek gibi töhmet ve kötü zanna sebep olabilecek hal ve hareketlerden sakınmalı, taraflar arasında eşit davranmak zorundadır.¹⁷ Mecelle'de hakimden şunlar beklenmiştir: "Hâkîm; hakîm, fehîm, müstakîm ve emîn, mekîn, metîn olmalıdır." (Mecelle, md.1792)

Kadıların görev ve yetkileri Osmanlı kanunnamelerinde belirlenmiştir. Bunları şu şekilde özetleyebiliriz: Şer'î hükümleri icrâ; Hanefî mezhebinin tartışmalı olan görüşlerinden en muteber olanı araştırıp uygulama; şer'îye sicillerinin (kararların) yazımı; veli veya vasisi olmayan küçükleri evlendirme; yetimlerin ve gaiblerin mallarını muhafaza; vasi ve vekilleri tayin yahut azl; vakıfları ve muhasebelerini kontrol; evlenme akdini icrâ; vasiyetleri tenfiz ve kısaca bütün hukukî isleri takip, kadıların görev ve yetkileri arasındadır. Kadılar, devletin siyasî ve idarî meselelerine karışmazlar ve bu konuları ilgili mülkî âmirlere terk ederler. Ayrıca merkezden gelen emir ve talimatları icra da kadıların görevleri arasında yer almaktadır.¹⁸ Kadıların görevlerini dört gruba ayırmak sûretiyle özetleyebiliriz:

- 1.Teşrî görevi /yasama
- 2.İcra /yürütme
- 3.Kaza/ yargı
- 4.Tebliğ¹⁹

Kadılar şu durumlarda görevlerinden azledilebilirlerdi:

¹⁶ Ortaylı, *Osmanlı Devleti'nde Kadı*, s. 9; Akgündüz, *Şer'îyye Sicilleri*, c. 1, İstanbul 1988, s. 70.

¹⁷ Abdülaziz Bayındır, *İslâm Muhâkeme Hukûku (Osmanlı Devri Uygulaması)*, İslâmî İlimler Araştırmaları Vakfı Yay., İstanbul 1986, s. 83-85.

¹⁸ Akgündüz, "İslâm Hukuku'nun Osmanlı Devleti'nde Tatbiki: Şer'îyye Mahkemeleri ve Şer'îyye Sicilleri", *İslâm Hukuku Araştırmaları Dergisi*, sa. 14, Ekim 2009, s. 16-17.

¹⁹ Fahrettin Atar, *İslâm Adliye Teşkilâtı Ortaya Çıkış ve İşleyişi*, Ankara ty., s. 9.

1. Aklını ve temyiz kabiliyetini kaybederse
2. Kör, sağır ve dilsiz olursa
3. Görevinde irtikap yoluna saparsa
4. Kanunları ihlal ederse
5. İmanını kaybederse
6. Yolsuzluğa karışırsa
7. Bilgisizliği anlaşılır ya da bizzat bu durumu kendi aşikar ederse²⁰

III. İkinci Derecedeki Mahkeme Görevlileri

1. Naibler:

Naib, vekil demektir; kadı yardımcısı veya kadı vekili anlamı en yaygındır.²¹ Nâib, lügattete genel olarak, birinin yerine geçen ve onun hizmetini gören, vekil manalarındadır.²² Terim olarak ise; Kâdılarının kendi yerlerine davaya bakmak üzere görevlendirdikleri şahıslar manasını ifade eder. Ayrıca Osmanlı hukukunda, Sultanın vekili olması hasebiyle bütün kâdıllara da Nâib denmiştir.²³ Naibler kadıların yargı görevini îfâ ederken yardımına başvurdukları görevlilerin başında gelen ve kendi yerlerine davâlara bakmak üzere görevlendirdikleri belli bir öğretim düzeyinden ileri gitmemiş ulemadan olan kişilerdir.²⁴

2. Muhzırlar:

Sözlük anlamı “huzura getiren” demek olan muhzır; davâcı ve davâlıları mahkemeye celb eden - muhzırlar ilk dönemlerde tarafları mahkemeye sözlü olarak davet ediyorlardı ve bu davete uymayanlar görevli birimlerce cezalandırılıyorlardı. Daha sonraları muhzırlar bu daveti, davetiye varakası adı verilen bir kâğıtla, yazılı yapmaya başlamışlardır- ve savcının bazı görevlerini îfâ eden bir memurdu. Küçük kaza merkezlerinde; mahkeme mübâşirliği, mahkeme kâtipliği, emniyet görevlisi ve savcının görevlerini îfâ etmekteydi. Bu hizmetleri karşılığında “izhâriye” denilen ve taraflarca karşılanan bir ücret alırdı. Muhzırların tayini bir seneliğine kurumun işleyişinden sorumlu olan muhzırbaşıları tarafından yapılırdı.²⁵

3. Çavuşlar:

²⁰ Ortaylı, *Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devleti'inde Kadı*, Ankara 1994, s. 10.

²¹ Hasan Tahsin Fendoğlu, *İslâm ve Anayasa Hukukunda Yargı Bağımsızlığı: Anayasa Hukuku Tarihi Açısından Mukayeseli Bir İnceleme*. Beyan Yay., İstanbul 1996, s. 132.

²² Ekrem Buğra Ekinci, Osmanlı Devletinde Mahkemeler ve Kâdılık Müessesesi Literatürü., *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, Türk Hukuk Tarihi Sayısı, İstanbul 2005, s. 423.

²³ Bayındır, s. 47; Akgündüz, Şer'iyye Sicilleri, s.73; Akgündüz, Osmanlı Kanunnameleri, 232.

²⁴ Mehmet Akif Aydın, *Türk Hukûk Tarihi (Genişletilmiş 2.Baskı)*, Beta Bas. Yay., İstanbul 1996, s. 92.

²⁵ Nurcan Abacı, *Bursa Şehri'nde Osmanlı Hukuku'nun Uygulanması*, KB Yay., Ankara 2001, s. 62-63.

Osmanlı adliye teşkilatında oldukça önemli yer bir yer teşkil eden çavuşlar mahkeme i'lâmlarının icrâsını, borçlunun mallarını satarak borcunun ödenmesini, îcâb ederse mahkeme kararıyla borçlunun hapisle cezalandırılmasını sağlayan memurlardı. Ayrıca hukûken kesinleşen bedenî ve nakdî cezaların infâzından da çavuşlar sorumluydu. Günümüzdeki icrâ memurları ve kısmen de savcıların ve emniyet görevlilerinin vazifelerini îfâ ederlerdi.²⁶ Ve vezirlerin ve devlet ricalinin tutuklanma ve hapsedilmesinde bizzat çavuşlar bulunmuştur.²⁷ Dîvân'a ait birçok önemli işi yürüten Bâb-ı Âlî çavuşbaşılık ve çavuşluk teşkilatı, 20 Temmuz 1836 tarihinde Divân-ı De'âvî Nezâretine çevrilmiştir. Bunun günümüzdeki karşılığı Adâlet Bakanlığı'dır.²⁸

4. Subaşılar:

Klasik dönemde merkezden tayin edilen Subaşılar, hükümet merkezindeki çavuş teşkilatının görevlerini, sancak, kaza, nahiye ve köylerde yürüten memurlardı. Sancaklarda; sancak beyinin ücretli adamı ve emniyet âmiri, kaza ve daha küçük merkezlerde ise, idâre âmiri olan subaşıları, şer'iyeye mahkemelerinde de icrâ ve infaz memuru olarak görev yaparlardı. Şer'iyeye mahkemesinin kararlarını tatbik etmek, hapsine karar verilen şahısları hapsedmek, hapisaneye nezaret etmek, cezaları infaz etmek ve cezaî tazminatları tahsil etmek subaşılardan görevleri arasındadır.²⁹

5. Mübaşirler:

Adlî memur olarak iki manası vardır. Biri celb ve tebliğ işlerinde kullanılan memur anlamıdır. Bu yönüyle, Muhzırla aynı anlama gelmektedir. Diğer ise; Tanzimat'tan önce devletçe gördürülmesi veya soruşturulması lazım gelen bir iş için görevlendirilen memur demektir.. Bunların sabit bir gelirleri yoktu; ilgililerden ve gittikleri bölge halkından mübâşiriyye adı altında harç alırlardı.³⁰

6. Müşavirler:

Kelime manası kendisine danışılan, istişâre edilen demektir. Kadılar şayet gerek görürlerse müftülerden, müderrislerden veya İslâm hukûkunu iyi bilen kişilerden fetva isteyebilirlerdi ki bu kimselere müşâvir denilirdi.³¹ Osmanlılar, son dönemlerde (h.1331/ m.1913) bazı mahkemeler için özel müşavirlik kadroları da ihdas etmiştir. Bu tarihte çıkarılan, *Hükkâm-ı Şer'* ve *Mehâkim-i Şer'iyeye Hakkında Kânûn-i Muvakkat*'ın 8. maddesine göre kazaskerlikler, İstanbul, Muhalefât,

²⁶ Akgündüz, *Şer'iyeye Sicilleri*, s. 73

²⁷ Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin Saray Teşkilatı*, TTK. Yay., Ankara 1998, s. 415.

²⁸ Akgündüz, *Şer'iyeye Sicilleri*, s. 74

²⁹ Abacı, *Şer'iyeye Sicilleri*, s. 64-65

³⁰ Akgündüz, *Şer'iyeye Sicilleri*, s. 74.

³¹ Akgündüz, *Şer'iyeye Sicilleri*, s. 74-75

Evkâf, Galata ve Üsküdar kâdılıklarıyla iş yoğunluğu fazla olan diğer vilayet merkezlerindeki mahkemelerde ihtiyaca göre bir veya iki müşavir bulundurulacaktı. Müşavirler, kâdılık yapabilecek nitelikteki kimselerden seçildiğinden ötürü Haremeyn kâdılarının müşavirleri kendi başına hüküm verme yetkisine sahipti.

7. Kassâmlar:

Lügatte taksim eden manasına gelen kassâm kelimesi, hukûkî terim olarak ise vefat eden şahısların terekelerini taksim eden şer'î memurun ismidir. Kassâmlar, bu görevi kadı adına yaparlardı. Osmanlı Devleti'nin şer'îye teşkilatında miras taksimi, biri kazasker kassamları ve diğeri de bir mahallin kadılığında yani şer'î mahkemelerde bulunan kassamlar olmak üzere iki sınıf kassam vardır. İslâm hukukçularına göre kazâî özellik taşımasından ve kâdının nâibi konumunda olmasından dolayı kassâmın kâdılarda arandığı gibi müslüman ve âdil olması, mesleğinin gerektirdiği hukuk bilgisine sahip bulunması, Kur'an, Sünnet ve fıkıhı, özellikle ferâizi iyi bilen, hür, kazf suçu sebebiyle had cezası uygulanmamış fâsık olmayan kişilerlerden seçilmesi gerekmektedir. Kazaskerlere mensup askerî sınıfın terekelerini varisleri arasında taksim eden kazasker kassamları ya her kazada veya birkaç kazada ayrı ayrı bulunurlar, Rumeli'dekiler Rumeli kazaskerleri ve Anadolu'dakiler Anadolu kazaskerleri tarafından tayin edilirdi.³² Her kadılıkta husûsi bir kassâm defteri bulunurdu. Kassâmlar taksim ettikleri terekelerden “resm-i kısmet” adıyla bir harç alırlardı. Bu harç binde belirli bir oran olmakla birlikte kadı ve kazaskerlerin gelirlerinde önemli bir yer tutardı.³³

8. Kâtipler ve Hademeler:

Kâtipler tarafların iddia ve savunmalarını ve şahidlerin beyanlarını doğru olarak geçiren kimselerdir. Kadı ve müşavir bulunmadığı zaman mahkeme başkâtibi kadıya vekâlet ederlerdi. Katip; güvenilir, salih, davaları yazma ve îlâm tanzim etme usulüne vâkıf birisi olmalıdır. Hediye almak gibi kötü bir davranışta bulunamaz. Hâkim, kâtib mahkemede uygun bir yere oturtur. Kâtib burada, tarafların iddia ve müdafaaları ile şahitlerin ifadelerini kaydederdi. Hademeler ise, mahkeme işlerinde evrakların getirilmesi, duruşma güvenliğinin sağlanması vb. ayak işleriyle meşgul olurlardı.³⁴

IV. Mahkemelerin İşleyişi ve Davaların Kayıt Altına Alınması

Divan-ı Hümâyûn tarafından denetlenen Osmanlı mahkemeleri tamamen bağımsız bir çalışma sistemine sahipti. Osmanlı mahkemelerinde kadıya ilaveten Avrupa'daki jüriye benzeyen “**bilirkişilik**” kurumu oluşturulmuştu. Davalar,

³² Uzunçarşılı, *Osmanlı Devleti'nin Saray Teşkilatı*, s. 121.

³³ Uzunçarşılı, *Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilatı*, s. 117.

³⁴ Akgündüz, *Şer'îyye Sicilleri*, s. 75.

“şuhûdü'l-hâl” veya “şudûlü'l müslimîn” denilen şahitler heyeti nezaretinde aşıkarak görülüyordu. Davalarda alınan kararlar ise bugünkü mahkeme ilamlarında olduğu gibi “sicil defterleri”ne kaydediliyor, her oturum sonucu alınan kararın altına “şuhûdü'l-hâl” yazılıyordu. Davalar görülürken bilirkişi heyeti (“şuhûlü'l müslimîn”) sayesinde kadı, şer'î hukukun yanı sıra örf ve âdeti de gözetme imkânı bulurken çıkması muhtemel dedikoduların da önüne geçmiş oluyordu.³⁵ Kadı huzurunda görülen her dava, yine kadılar tarafından tutulan sicil defterlerine kaydediliyordu. İslâm Hukuku'nda yazılı muamelelerde takip edilecek usûl, fıkıh kitaplarında “es-surût” ve “el-mehâdir ve's-sicillât” bölümlerinde belirtilmekteydi. Osmanlılar, yazılı muameleleri daha standart hale sokmuşlar ve fıkıhın bütün bablarıyla ilgili belge çeşitlerini, bir bütünlük içerisinde Türkçe olarak düzenlemiş ve bu konuda kitaplar telif etmişlerdir. Bu şekilde, şer'îye sicillerinde kullanılacak kelimelere varıncaya kadar üslup birliği sağlanmıştır.³⁶ Davaların hangi usûle göre kayıt altına alınacağı, hangi davalarda hangi ifadelerin kullanılacağı, muhakemenin yazıya nasıl geçirileceği gibi hususlarda kadılara yol göstermek ve kayıt altına alma işine bir standart getirmek amacıyla “sakk mecmuaları” hazırlanmış ve kadılar bu mecmualarda gösterilen usûlle davaları kayda geçirmişlerdir.

V. ŞER'İYYE SİCİLLERİ:

1. Şer'îye Sicillerinin Tanımı ve Önemi

Sözlükte; okumak, kaydetmek, not etmek, hükmetmek, karar vermek, sicile ve zapta geçirmek manalarına gelen sicil kelimesi terim olarak; insanlarla ilgili bütün hukuki olayları, kadıların verdikleri karar suretlerini, hüccetleri ve yargıyı ilgilendiren, çeşitli yazılı kayıtları ihtiva eden defterlere, Şer'îye Sicilleri (sicilat-ı şer'îye), kadı defterleri, mahkeme defterleri, Zabt-ı vakayi sicilleri veya “**Sicillat defteri**” denmektedir.³⁷ Osmanlı Devleti'nin hukuki işleyişinin anlaşılmasında şer'îye sicillerinin oldukça önemli bir rolü vardır. Bu itibarla şer'îye sicilleri İslâm hukuku ve uygulaması, İslâm hukukunun kaynakları, örfî hukuk ve işleyişi, hukukun icrasında görevli makamlar, idarî organlar ve çalışmaları gibi Osmanlı hukuk tarihinin birinci elden kaynakları hükmünde olduğu yadsınamaz bir gerçektir..³⁸ Kadıların devlet merkeziyle yaptıkları resmi yazışmaları, halkın şikayet ve dileklerini, mahalli idarelere ait hukuki düzenlemeler olarak kabul edilen ferman ve hükümleri, daha da önemlisi de ait olduğu mahallin sosyal ve iktisadi hayatını

³⁵ Halaçoğlu, s.123-124; Ayrıca “şuhûdü'l-hâl” hakkında daha geniş bilgi için bkz.; Nası Aslan, *İslâmYargılama Hukukunda Suhûdü'l-Hâl* -Jüri- Osmanlı Devri Uygulaması, Beyan Yay., İstanbul 1999.

³⁶ Akgündüz, *Şer'îye Sicilleri*, s. 75.

³⁶ Bayındır, s.2-3.

³⁷ Uzunçarşılı, *Osmanlı İlmiye Teşkilatı*, s. 116

³⁸ Akgündüz, *Şer'îye Sicilleri, Mahiyeti, Toplu Kataloğu ve Seçme Hükümler*, İstanbul 1988, c. I, s. 12-14.

yansıtan mahkeme kararlarını ihtiva eden bu siciller incelenmeden, Osmanlı Devleti'nin siyasi, idari ve sosyal tarihini hakıyla ortaya koymak mümkün değildir.³⁹

Sicil defterleri belli usûllere göre tutulur ve belli ölçüleri olurdu; defterler uzun boylu, dar ve enli olurlardı. Mesela 40 cm boyunda olan bir sicilat defterinin 16–17 cm eni olurdu. Ancak bütün sicillerin aynı ölçüde olduğu söylenemez. Mahkemelere bazen de kadılara göre defterlerin ebatları değişmiştir. Yazıları çok zaman talik kırması denilen yazı şeklidir. Kâğıt çok sağlam, parlak ve mürekkepleri de bugün bile parlaklığını muhafaza edecek kadar sabittir. Defterlerin üzerlerinde kadıların isimleri mevcuttur. Şer'îye sicillerini tetkik ettiğimizde bir kadının göreve başlar başlamaz adını, sanını ve göreve başladığı tarihi bu defterin ilk sayfasına yazdığını ve görevi bitince bu mevzu bahis defteri bizzat kendisi veya emini vasıtasıyla halefi olan hakime devir ve teslim ettiğini anlıyoruz.⁴⁰

2. Şer'îye Sicillerindeki Belgeler:

A. Hücetler:

Hücet kelimesi sözlükte delil, burhan, senet ve bir iddiânın doğruluğunu ispat için gösterilen resmi vesika, yemin veya yeminden imtinâ anlamlarındadır. Hâkim huzurunda ikrar ve takrir ve akit ve vasî tayini ve bir hususa izin verilmesi gibi hükmü ihtiva etmeyen hususlar hakkındaki vesikalar için kullanılan bir tabirdir. Eskiden bir hükmü hâvî olsun olmasın hâkim (kadı) tarafından hukûkî bir hadiseye dair tanzim olunan vesikaya bu ad verilirdi.⁴¹ Genellikle talik yazı ile yazılan hücetlerde kâdının imzası belgenin üst tarafındadır. Sicillerdeki kayıtların çoğunu bu türden belgeler oluşturur. Hücetlerin muhtevasında evlenme akdi, küçük çocukların evlendirilmesi, boşanma, mehir, nafaka, vasi tayini gibi hususlar da mevcuttur.⁴² Tanzimant'tan sonraki Osmanlı mevzuatında hücet tabiri yerine senet tabiri de kullanılmıştır.⁴³

B. İ'lamlar:

İ'lam bildirmek demektir. Kadının herhangi bir mesele hakkında yaptığı tahkikatın kendi imzası altında merciiine veya vaki suale cevaben arz eylemesine denir.⁴⁴ Bir mahkemeden sâdır olan hüküm ve kararı hâvî verilen resmi kağıt hakkında kullanılan bir tabirdir. Her i'lâm belgesi, davacının iddiasını, delillerini, davalının cevabını ve def'i söz konusu ise def'inin sebeplerini, son kısmında hakim

³⁹ Akgündüz, *Şer'îye Sicilleri*, I. Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yay., İstanbul 1988, s. 12.

⁴⁰ Akgündüz, “*Şer'îye Mahkemeleri ve Şer'îye Sicilleri*”, *Türkler*, Yeni Türkiye Yay., Ankara 2002, c. X, s. 57

⁴¹ Mehmet Zeki Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, M.E.B. Yay., İstanbul 1993, c. I, s. 865.

⁴² Akgündüz, *Şer'îye Sicilleri*, s. 21.

⁴³ Akgündüz, *Şer'îye Sicilleri*, s. 21.

⁴⁴ Uzunçarşılı, *Osmanlı Devleti'nin Saray Teşkilatı*, s. 108.

tarafından verilen kararın gerekçelerini ve nasıl karar verildiğine dair kayıtları ihtiva eder ve ilam belgelerini diğer şer‘iyye sicil kayıtlarından ayıran en önemli özellik, hâkimin verdiği kararı ihtiva etmesidir.⁴⁵

C. Ma’ruzlar:

Arz edilen şey manasına gelir. Kadı tarafından kaleme alındığı halde kadının kararını ihtiva etmeyen ve hüccet gibi hukukî bir durumun tespiti açısından yazılı bir delil olarak kabul edilemeyen ve sadece kadının icra makamlarına idari bir durumu arz ettiği yazılı kayıtlara veya halkın icra makamlarına yahut kadıya hitaben, mutlaka bir zararı veya uğradığı bir haksızlığı gidermek için yazdığı şikâyet dilekçelerine denir.⁴⁶

D. Müraseleler:

Arapça haberleşmek, mektuplaşmak demektir. Anadolu ve Rumeli kazaskerleri tarafından kadı ve nâiblere ve onlar kanalıyla nahiye nâiblerine tayin ve yetkilerini belirtmek üzere yazılan resmî emirler hakkında kullanılan bir tabirdir. Kadılar tarafından bir husus hakkında yazılan resmî kağıtlara da mürâsele denir.⁴⁷ Genelde kadının kendine denk veya daha aşağı bir makamdaki şahsa yazdıkları resmî yazılar için kullanılır.

E. Emir ve Buyrulduklar:

Buyruldu, Türkçe “buyurmak” mastarından türetilmiş bir isimdir. Sadrazam, vezir, defterdar, kadıasker, kaptan paşa, beylerbeyi gibi yüksek rütbelilerin kendilerinden alt rütbedekilere buyurduğu emirler için kullanılan bir terimdir.⁴⁸ Padişahlardan gelen emir ve fermanlar ile sadrazam, beylerbeyi gibi üst mevkideki devlet adamlarından gelen buyrulduklar da kâdı tarafından sicil defterine kaydedilir. Fermanlar padişah tarafından verilen yazılı emirlerdir; ferman-ı humâyûn da denir.⁴⁹

⁴⁵ Akgündüz, *Şer‘iyye Sicilleri*, c.1, s. 29.

⁴⁶ Akgündüz, *Şer‘iyye Sicilleri*, c.1, s. 37

⁴⁷ Pakalın, c. 2, s. 621.

⁴⁸ Mübahat Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili*, İstanbul 1998, s. 197.

⁴⁹ Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, c. I, s. 607.

BİRİNCİ BÖLÜM NİKÂH/EVLENME AKDİ

1.1.NİKÂH/EVLENME AKDİ

Bu bölümde nikâh ve talak konuları hakkında genel bilgiler vermekle yetineceğiz bilakis malum konuları detaylandırmak çalışmamızın hacmini oldukça aşacağından ayrıntılara pek girmeden öz anlatımı tercih edeceğiz.

1.1.1.Nikah Kavramı

Nikâhın bir çeşit akit olduğu ve bunun sonucunda meydana gelen meşru birlikteliğin genel manada “evlilik” kavramıyla karşılandığını biliyoruz. Çalışmamızın iki ana temasından biri olan evlilik mevzûna giriş yaparken; bahsettiğimiz kadın-erkek beraberliğinin “nikâh” olarak nitelendirildiği, hukukî ve sosyal sonuçlar doğurduğu gerçeğinden hareketle idealle reel, düşünülen ile gerçekleşen, hayal edilen ve beklenen ile elde edilen arasındaki ince farkı, kavramın içini doğru doldurmak kaydıyla teemmüllü tefekkür etmek gerektiğine inanıyoruz.

1.1.1.1.Sözlük Anlamı

Nikâh kelimesi Arapça “ne-ke-ha”nın mastarı olup sözlükte, birbirine dolanmak, cinsel ilişki ; Türkçe’de ise evlilik muamelesi, evlilik akdi manalarına gelir.⁵⁰

1.1.1.2. Terim Anlamı ve Mahiyeti

İslâm literatüründe bir erkeğin mehir yoluyla şer’an evlenme engeli bulunmayan bir kadına sahip ve onunla helâl yoldan beraber olabilmesine nikâhlanma denmektedir. Evlilikten söz edebilmek için tasarruf ehliyetine sahip bir erkekle bir kadın tarafından kurallara uygun olarak yapılmış bir nikâh akdinin varlığı gerekmektedir. Evlilik akdinin meydana gelebilmesi için; cinsiyetleri ayrı iki taraf, hayat beraberliği için ortak rıza, ilke olarak devamlılık ve hukukîlik iktizalı maddelerdendir.⁵¹ İslam Hukuku’na göre evlilik, diğer akitler gibi sırf medeni bir akittir. Hatta günümüzdeki laik ve beşeri hukuk sistemlerini benimsemiş devletlerce kabul gören “medeni evlilik” müessesesini ilk kez İslam hukuku sistemleştirmiştir.⁵² Evlenme eşler arasında tabii bir hayat müşterekliği yaratır. İslam hukukçuları nikah akdini tarif ederken akd-i nikah, “mülk-i mut’a üzerine yapılan bir akittir” deyip

⁵⁰ Mehmet Doğan, *Büyük Türkçe Sözlük*, Rehber Yay.,Ankara 1990, s. 853.

⁵¹ Ahmet Yaman, *İslam Aile Hukuku*, M.Ü.İlahiyat Fakültesi Yay., İstanbul 2011, s. 31.

⁵² Hayrettin Karaman, *Yeni Gelişmeler Karşısında İslam Hukuku*, İz Yayıncılık, İstanbul 2004, s. 29.

bundan da eşlere birbirlerinin mülkiyet hakkını değil, ancak birbirlerinden karşılıklı olarak istifade edebilme hakkını kasetmişlerdir.⁵³

“Hem her şeyden iki çift yarattık ki düşünesiniz”⁵⁴ (Zariyat 51/49)

“Yerin bitirmekte olduğu her şeyden, kendi nefislerinizden ve daha bilmeyecekleri nice şeylerden bütün çiftleri yaratan Allah münezzehdir.”⁵⁵ (Yasin 36/36)

“Ey insanlar! Sizi bir tek canlıdan yaratan, ondan eşini vücuda getiren ve o ikisinden birçok erkekler ve kadınlar üreten Rabbinize karşı gelmekten sakının. Adını anarak birbirinizden dilekler dilediğiniz Allah'tan korkun. Rahimlerin haklarına saygısızlıktan da sakının. Şu bir gerçek ki Allah, Rakib'dir, sizin üzerinizde sürekli ve titiz bir gözetleyicidir.”⁵⁶ (Nisa 4/1)

“Ey insanlar! Biz sizi, bir erkekle bir dişiden yarattık. Ve örfler yoluyla tanışıp kaynaşasınız diye sizi milletlere, boylara ayırdık. Hiç kuşkusuz, Allah katında en seçkininiz, sakınılması gereken şeylerden en çok sakınanınızdır. Allah her şeyi bilir, her şeyden haberdardır.”⁵⁷ (Hucurat 49/13)

“ O, sudan beşeri yarattı da, onun için kan ve evlilik bağı yaptı.”(Furkan 25/54)

“Onun âyetlerinden biri de sizin için, kendilerine ısınasınız ve aranızda sevgi ve rahmet koysun diye nefislerinizden eşler yaratmasıdır. Bunda, iyice düşünen bir toplum için elbette âyetler vardır.” (Rum 30/21)

“Allah size kendi nefislerinizden eşler yarattı ve eşlerinizden de size oğullar ve torunlar yarattı ve sizi güzel rızıklarla besledi. Böyle iken onlar, batıla inanıp da Allah'ın ni'metine nankörlük mü ediyorlar?”⁵⁸ (Nahl 16/72)

“Sizi bir tek nefisten yaratan, onunla sükûnet bulsun diye eşini de ondan yaratan Allah'tır”⁵⁹.” (Araf 7/189)

Ayet-i kerimelerin ışığında ve son dönem İslam hukukçularımızın çalışmalarında beyan ettiği bilgilerden de istifa etmek suretiyle evlilik mefhumunun (nikah)ın istinad ettiği sebep ve gayeleri şöyle sıralamak mümkündür. Saffet Köse, İslam Aile Hukuku El Kitabı'nda İslam dininin evlenmeye büyük önem verdiğini ayetlerle (“İçinizden bekarları, köle ve cariyelerinizden iyileri ile evlendirin. Eğer yoksul iseler, Allah, lutfuyla onları zenginleştirir. Allah'ın mülkü geniştir, O, her şeyi bilendir”Nur,24/32), hadislerle (“Nikah benim sünnetimdir. Kim benim

⁵³ Karaman, *Ana Hatlarıyla İslam Hukuku*, Ensar Yay., İstanbul 2010, c. II., s. 70.

⁵⁴ Elmalılı H. Yazır, *Kuran-i Kerim ve Yüce Meali*, Şenyıldız Yay., İstanbul.

⁵⁵ Kahraman, Özek, Dönmez, *Kur'an-i Kerim Diyanet İşleri Meali*, Diyanet Vakfı Yayın., Ankara 2004.

⁵⁶ Yaşar Nuri Öztürk, *Kuran-i Kerim ve Türkçe Meali*, Yeni Boyut Yayınları, 1998.

⁵⁷ Öztürk, *Kurani Kerim ve Türkçe Meali*.

⁵⁸ Süleyman Ateş, *Kuran-i Kerim ve Yüce Meali*. Ankara 1980.

⁵⁹ Elmalılı H. Yazır, *Kuran-i Kerim ve Türkçe Meali*.

sünnetimden yüz çevirirse benden değildir.”el-Buhari,Nikah 1;Muslim,Nikah 5) , (Ey gençler! Sizden kimin evlenmeye gücü yetiyorsa evlensin.”el-Buhari, Savm 10, Nikah 2,3; Muslim, Nikah 1,3) belirtmiştir.⁶⁰ Hanefî hukukçularından İbnü’l Hümâm (ö.861/1457) da, “Nikâh ibadetlere daha yakındır. Öyle ki, evlenmek, kendisini ibadete vermek kasdıyla bekâr kalmaktan çok daha üstündür. Hatta cihatla karşılaştırıldığında da böyledir.”⁶¹ demiştir.

Hayrettin Karaman ise Ana Hatlarıyla İslam Hukuku adlı çalışmasının ikinci cildinde evliliğin gayesinin aileye mutluluk, topluma da iyi bir nesil sağlamak olduğunu ifade ederek cinsi tatminin gaye değil, vasıta olduğunu dile getirmiştir. Karaman devam ederek; evliliğin şenlikle ilan edildiğini, karşılıklı haklar ve vazifeler getirdiğini, iyi geçinmenin hedef, boşanmanın son çare olduğunu, prensip olarak tek kadınla evlenildiğini, evlilik dışı ilişkinin kat’iyyen yasak olduğunu ve aile fertlerinin karşılıklı hak ve yükümlülükleri olduğunu maddeler halinde açıkça izkar etmiştir.⁶²

Ahmet Yaman evliliğin hükmü bahsiyle alakalı olarak, bütün bir toplumu baz alarak insan neslinin devamını sağlamak amacıyla evlenmenin toplumsal bir görev “farz-ı kifaye” olduğunu, bireyler bazında ise bazı detayların sözkonusu olduğunu söylemiştir. Şöyle ki:

1.Cinsel yönden iradesine sahip olup zinaya düşme tehlikesi bulunmayan kimseler için sünnettir.

2.İhtiyarlıktan ya da bedeni kusur ve hastalıktan ötürü cinsel gücünü yitirmiş kimseler için mübahtır. Böyle kişiler şayet evlenirlerse aile müessesesinin cinsellik dışında kalan diğer faydalarından istifadede bulunmuş olurlar.

3.Evlenmediği takdirde zina yapacağı korkusu taşıyanlara farz ya da vaciptir.

4.Eşine eziyet çektirme ve haksızlık yapma ihtimali buluna kimselerin evlenmesi mekruhtur. Sözkonusu zulüm ihtimali kesinlik taşıyorsa o takdirde de haramdır.⁶³

Nikahın mahiyeti bahsini kapatmadan önce “**imam nikahı**” tamlamasına da bir vurgu yapmak gerekir. Osmanlı Devletinde nikâh akitlerinin devletin resmi memuru (imam, kadı) önünde yapılması şart koşulmuştur. “İmam nikâhı” terimi de Osmanlı’daki nikâhların tescil işinin kadı kontrolündeki imamlara bırakılmasından mütevellit uygulamadan doğmuştur. İmamlar buldukları çevrede yapılan nikâh akitlerini kaydettikten sonra bu bilgileri bağlı buldukları kadınlara teslim ederlerdi.⁶⁴ Taraflar, buldukları yer mahkemesinden nikâh için gerekli izni alıp, bir

⁶⁰Talip Türcan editörlüğündeki komisyon tarafından *İslam Aile Hukuk El Kitabı*, Saffet Köse, Grafiker Yay., Ankara 2012, s. 438.

⁶¹ İbnü’l- Hümam, Kemalüddin Muhammed b. Abdülvahid, *Fethu’l kadîr*, Kahire 1970, c. III, s. 184.

⁶² Karaman, *Ana Hatlarıyla İslam Hukuku*, c. II, s. 65-69.

⁶³ Yaman, *İslam Aile Hukuku*, s. 33.

⁶⁴Nedim Bahçekapılı, “İslâm hukuku Açısından Nikâh Akdinde Devlet Kontrolünün Önemi”, <<http://multeka.com/dr.-nedim-bahcekapili/index.php>> (02.04.2010).

izin kâğıdı (**izinname**) getirdiklerinde imamlar ancak nikah kıyarlardı. Burada kadının izninin aranması evlenmenin şartlarının gerçekleşmiş olduğunu bir başka ifadeyle tarafların evlenmeye mani bir durumlarının bulunmadığını yetkili bir hâkim tarafından tespiti gayesiyledir. Bu yönde bir uygulama kadının tarafından kısılmayan nikâhlarda da devlet kontrolünün kaybolmadığını, bunların da netice itibarıyla devleti temsil eden kadının kontrolünde kısıldığını göstermesi bakımından oldukça önemlidir.⁶⁵

1.1.2. Nikâh Öncesi İlişkiler

Evlilik akdi ile yuva kurmayı isteyen tarafların, akitten önce iradelerine maruf şekilde, helal dairenin dışına çıkmadan, haddi aşmadan görüşmeleri birbirlerini tanımaları açısından öngörülmüştür. Evlilik öncesi görüşmeler kapsamında hıtbeye ve nişanlılık devresi zikredilebilir. Nişanlanma “evlilik akdi” değildir. Hıtbeye ise bir evlilik akdi değil, yalnızca bir evlilik vaadidir.⁶⁶ Evlenmek üzere kadının nikâhına tâlib olan erkeğe “hâtib”, evlenmek istediği kadına da “mahtûbe” denir.⁶⁷ Nişan, örfi olarak evliliğe karar vermiş çiftin evlilik va’dinde bulunmak ve aynı zamanda örf ve gelenekte bulunan bazı merasimlerin yapılmasıdır. Ancak evlenmenin muteber bir şekilde aktelebilmesi için mutlaka önce bir nişan merasimine yahut başka bir muameleye ihtiyaç olmadığını ifade etmek gerekir.

Gelenek ve âdetlerde evlenmeden önce erkek tarafından evlenme teklifi daha yaygındır. İslâm hukuku, bugünkü anlamda bir nişanlılık ilişkisini tanzim etmemiş fakat erkek tarafından yapılan evlenme teklifine bazı hüküm ve neticeler bağlamıştır. Evlenme teklifi, erkeğin bir kadına, onunla evlenmek istediğini açık veya kapalı bir şekilde hissettirmesi veya anlatmasıdır. Geçerli bir evlenme teklifi için iki şartın gerçekleşmesi gerekir:

1-Kadının ve erkeğin evlenmesine engel (soydan veya sütten bir yakınlık) teşkil edecek bir durumun olmaması, çünkü haramdır.

2-Dine uygun bir nişanın olması. Evli bir kadına, ric’î veya bain talâktan dolayı iddet bekleyen, kocasının vefat iddetini bekleyen ve başkasıyla nişanlı bir kadına evlilik teklifi yapılması caiz değildir. İstisnâî bir durum olarak vefat iddeti bekleyen kadına kinayeli üstü kapalı sözlerle evlenme teklifinde bulunmak uygun değildir.⁶⁸

Nikâh yani evlilik öncesi tarafların birbirlerini tanımaları buna mukabil sağlam bir yuvanın temellerini mantık çerçevesinde sevgi ve saygıyla atmaları amacıyla yaşanan “nişanlılık devresi” de denilen evlilik öncesi görüşmeler (!) ve bu görüşmelerin daha rahat ve sözümona günaha girmeden gerçekleşebilmesi amacıyla “imam nikahı” adı altında kıyılan nikahlar toplumumuzun gündeminde hâlâ yerini

⁶⁵ Aydın, *İslâm-Osmanlı Aile Hukuku*, İstanbul 1985, s. 90.

⁶⁶ Karaman, *Mukayeseli İslâm Hukuku*, Nesil Yay., İstanbul 1999, c. I, s. 296.

⁶⁷ Bilmen, *Hukukî İslamiyye ve İstilahatı Fıkhiyye Kamusu*, İstanbul 1950, c. II, s. 5.

⁶⁸ Cin, *İslam ve Osmanlı Hukuku’nda Evlenme*, Ankara Üniversitesi Yay., No:341., Ankara 1974, s. 47.

korumaktadır. “Yabancı” hükmünün kalkması için, nişan ile birlikte hemen nikâh yapılması oldukça yaygın bir gelenek haline gelmiştir. Halbuki nikâh ile birlikte evlilik hükümleri başlamış olur. Helal oldu düşüncesiyle rahat hareket eden çiftlerin ayrılığı durumunda ise talak ile ilgili hükümlerin uygulanması gerekir ki bu da tarafları sıkıntıya düşür edebilir. Talak vuku bulmadığı müddetçe mahremiyet ortadan kalkmadığı gibi karşılıklı inatlaşmalar neticesinde erkek boşamadığı halde kız başkasıyla evlenmek durumunda kalabilir. Maalesef toplumumuzda bu gibi vakalar sık yaşanmakta ve çoğunlukla kız ve tarafı mağdur olmaktadır. Bu konuyla alakalı daha ayrıntılı bilgileri ve örnekleri çalışmamızın üçüncü bölümünde, müftülüğe yansıyan davalar bahsinde vereceğiz.

1.1.3. Nikâh Akdinin Unsurları ve Şartları

Geçerli bir evliliğin yapılabilmesi için o evlilikte bir takım şartların bir araya gelmesi gerekmektedir. Bu unsur ve şartlardan birinin eksik olması, evliliğin ya hiç doğmamasına ya da eksik doğmasına sebep olmaktadır. Hanefileri esas alarak bu unsur ve şartlar şöyledir:

1.1.3.1. Nikâh Akdinin Unsurları

Evlenecek tarafların varlığı ve bunların evlilik sözleşmesini kuran irade beyanları evlenme akdinin oluşmasını sağlayan temel iki öğedir:

1.1.3.1.1. Taraflar

Bunlar, geçerli bir irade beyanı ile evlenecek olan erkek ve kadını (hatib-mahtûbe) yahut bunların velilerini, vekillerini veya rasullerini ifade etmektedir.⁶⁹ Evlenme ehliyeti taşıyan ve evlenmelerine mâni bulunmayan her erkek ve her kadın evlenmede taraf olabilirler. Evlenme ehliyeti, başkalarının izin ve onayına ihtiyaç olmadan evlenebilme ehliyeti demektir. Taraflar gerekli ehliyet şartlarını taşıyorlarsa (gayr-ı mümeyyiz, mümeyyiz küçükler ve Hanefiler dışındaki üç mezhebe göre kadınlar) velileri de evlendirme için gerekli şartları taşıyorlarsa velileri tarafından evlendirilirler. Her iki taraf veya taraflardan biri, vekili vasıtasıyla evlenme akdinde taraf olabilmektedir.

1.1.3.1.2. İrade Beyanı (İcab-Kabul)

Evlenmede icap ve kabul nikâh akdetmekte kullanılan sözlere ki bunların taraflarca söylenmesinden sonra evlenme teşekkül eder.⁷⁰ Tarafların, evlenme

⁶⁹ Aydın, *İslam-Osmanlı Aile Hukuku*, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yay., İstanbul 1985, s. 15.

⁷⁰ Cin, *İslam ve Osmanlı Hukukunda Evlenme*, s. 59-60.

isteklerini ifade eden sözleridir. İcab, akdi meydana getirmek için taraflardan birinin önce söylediği söz, kabul de karşı tarafın icabı kabul ettiğini ifade eden sözüdür.⁷¹

1.1.3.2.Nikah Akdinin Şartları

Hanefî Mezhebi'ne göre nikâh akdinin dört şartı vardır: İn'ikad, sıhhat, nefaz ve lüzum şartları.

1.1.3.2.1.İN'İKAD ŞARTLARI

Nikâh akdinin vücuda gelmesi ve hukuki bir sonuç doğurması için gerekli olan şartlardır. Bunlar; ehliyet, meclis birliği, evlenme engelini bulunmaması ve icab ve kabulde kullanılan sîganın, akdin sonuçlarını hemen doğuracak türden olması, şarta bağlı ve geciktirici olmamasıdır.⁷²

1.1.3.2.2.SİHHAH ŞARTLARI

Evlenme akdinin hukûkî sonuçlarını tam olarak doğurabilmesi, muteber olarak vücuda gelmesi için gerekli şartlardır. Bunlar; şahitlerin bulunması ve ikrah olmamasıdır (evlilikte rıza ve ihtiyarın bulunması).⁷³ Nikâh akdi esnasında mükellef, yani hür, âkil, bâliğ vesair şer'i vasıfları haiz en az iki erkek ya da bir erkek iki kadın şahidin bulunması şarttır. Zira evliliği zinadan ayıran kıstas, akde bağlı aşıkardır. Evlilik açık, zina ise gizli ve kapalıdır. Evliliğin açıklığı da evvela şahitlerin varlığıyla sağlanır. Akit anında şahitlerin bulunması, nikâhın ehemmiyetine ve teessüs edecek aile hayatının meşru bir yolla oluştuğu maslahatına dayanmaktadır. Aksi halde gerektiğinde nikâhı veya belirlenmiş olan mehri isbat ya da mehrin talebini kolaylaştırmak amacıyla değıldir.⁷⁴

Şahitlerin icab ve kabul anında şahsen bulunmaları, iki tarafın icab ve kabulünü birlikte işitmiş olmaları ve anlamaları şarttır.⁷⁵ Şahitlerin fâsık veya a'mâ olmaları şehâdetlerine mani olmaz. Şahitlerin âdil vasıfta olmaları ise mendubdur. Nikâh şahitliğinde Hanefî mezhebine göre adâlet şart değıldir.⁷⁶ İslam Hukukçularının Hanefî Mezhebi dışında olanları genelde ikrah ve cebir altında yapılan nikah akdinin geçerli olamayacağını söylemişlerdir. Tarafların kendi hür irade ve seçimleriyle karar vermeleri gereklidir.⁷⁷ Hukuk-u Aile Kararnamesi'ndeki "İkrah ile vuku bulan nikah fasittir"⁷⁸ hükmü, evlilikte rıza ve ihtiyarın bulunmasının bir sıhhat şartı olduğunu gösterir.

1.1.3.2.3.NEFAZ ŞARTLARI

⁷¹ Aydın, *İslam-Osmanlı Aile Hukuku*, s. 15

⁷² Aydın, *İslam-Osmanlı Aile Hukuku*, s. 19.

⁷³ Yaman, *İslam Aile Hukuku*, s. 38-39.

⁷⁴ Bilmen, c. II, s. 28-29.

⁷⁵ Bilmen, c. II, s.30.

⁷⁶ Mevsilî, c. III, s. 83; Bilmen, c. 2, s. 32; Döndüren, c. I, s. 241.

⁷⁷ Yaman, *İslam Aile Hukuku*, s.50.

⁷⁸ Hukuk-u Aile Kararnamesi, mad 57. İkrah ile ilgili bir mukayese için bkz.Mecelle, mad. 1006.

İn'ikad ve sıhhat şartlarını taşıdığından ötürü hukûken kabul gören bir evlilik akdi bazı eksikliklerden dolayı yürürlüğe girmeyebilir ki bu nikahın yürürlüğe girebilmesi için eksikliklerin tamamlanmasına yani yürürlük kazanabilmesi için gerekli olan şartlara nefaz şartları denmektedir.⁷⁹ Akdin gerçekleşmesi için rızası alınması gereken kişinin rızası olmaksızın nikah akdedilirse yapılan nikah “mevkuf” olur. Daha sonra ilgilinin rızası alınınca geçerli (nafiz) hale gelir.⁸⁰

1.1.3.2.4.Lüzum Şartları

Lüzum (bağlayıcılık) şartları, yokluğunda evlenme akdinin feshini gerektiren şartlara verilen isimdir. Evlenme akdi esas itibariyle bağlayıcı/lâzım bir akit, yani tek taraflı olarak bozulamaz. Fakat İslam Hukuku, bazı durumlarda akdin lâzım olmadığını ve tarafların belli şartlar dâhilinde bunu bozabileceklerini hükme bağlamıştır.⁸¹ Örneğin; tam ehliyetli kadın evlenme akdini bizzat yapıyorsa, kocasının kendisine denk ve mehrin de misil mehir olması gerekir. Aksi halde velilerinin nikâhı feshettirme hakları vardır. Baba ile dededen başka velinin evlendirdiği küçükler bülüğ çağına gelince bu evliliğe razı olmazlarsa açabilecekleri davaya fesih davası denir⁸²

1.1.4.Evlenme Akdinin Çeşitleri

Evlenme akdi, akdin şartlarının tam ya da eksik olusuna göre hukukî nitelik kazanmaktadır. Buna göre evlenme akdi geçerlilik bakımından şu kısımlara ayrılır:

1.1.4.1.Sahih Nikah

İn'ikad ve sıhhat şartlarını taşıyan evliliktir. Sahih evlenme akdi neticesinde; karı-koca ilişkisi helal olur, kadın nafakaya ve belirlenen mehre hak kazanır, eşler arasında evlilikten doğan sıhrî hısımlık (hürmet-i müsâhere) meydana gelir, çocukların nesebi sabit olur ve karşılıklı mirasçılık cereyan eder.⁸³

1.1.4.2.Fasid Nikah

Unsurları ve in'ikad şartları tam olmakla beraber, sıhhat (geçerlilik) şartlarında eksiklik bulunan nikâh akdidir. Örneğin şahitlerin bulunmaması, gerektiği yer ve zamanda velilerin bulunmaması halinde evlenme akdi fasittir. Fâsid nikâh akdiyle kurulan birlikteliğin devam etmesi caiz değildir. Eşlerin ayrılmaması durumunda hâkim kararıyla ayrılmaları gerekir. Eşler arasında cinsel birleşme gerçekleşmedikçe

⁷⁹Yaman, s.39.

⁸⁰ Aydın, s.21; Ayrıca mevkuf akitlerle ilgili olarak bkz. Yunus Apaydın; “İslâm Hukukunda Mevkuf Akitler (Bağlı Akit Teorisi)”, *Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Kayseri 1989, sa.6, s.177-200.; Karaman, *Ana Hatlarıyla İslam Hukuku*, c. II., s. 92.

⁸¹ Yaman, s.39-40.

⁸²Aydın, s. 21-22; Bilmen, c.2, s. 50-55.; Karaman, *Mukayeseli İslâm Hukuku*, İz Yay., İstanbul 2009, c. I, s. 326.

⁸³ Aydın, s. 29-30; Yaman, s. 42; Bilmen, c. II, s. 33-34; Döndüren, c. I, s. 295-301.

fâsid nikâh hiçbir hukukî sonuç doğurmaz. Birleşme gerçekleşmişse eşler arasındaki ayrılıktan şu neticeler doğar:

- 1- Mehr-i misil ile müsemâmâdan hangisi az ise kadın ona hak sahibi olur.
- 2- Neseb sabit olur.
- 3- Talak iddeti gerekir.
- 4- Evlilikten mütevellit hısımlık oluşur.⁸⁴

1.1.4.3.Bâtıl Nikah

Unsurları veya in'ikad şartlarından biri eksik ise bu nikah akitleri batıl olarak nitelendirilir. Mesela bir müslüman kadının gayri müslim erkekle evlenmesi veya akıl hastasının kendi başına evlenmesi gibi. Bâtıl evlilik, akdin ana unsurlarındaki eksiklikten ötürü herhangi bir anlam ve hüküm ifade etmez. Buna ilaveten Ebu Hanife'ye göre cinsel birleşme olmuş ise bu durumda mehr-i misil gereklidir.⁸⁵

1.1.4.4.Mevkuf ve Gayr-ı Lazım Nikah

Mevkûf nikâh akdi; unsurları, in'ikad ve sıhhat şartları tamam olmakla birlikte, nefâz (yürürlük) şartlarında noksanlıklar var ise bu tarz akitlere diyoruz. Âkil ancak bâlig olmamış çocukların yaptığı evlilik akitleri, velîlerinin izin ve onayına kadar mevkûf kalacağından dolayı onay alınana kadar nikâh fâsid nikâh hükmünden öteye geçememektedir. Gayr-ı lâzım nikâha gelince; diğer şartları tamam olup, lüzûm şartları noksan olan nikâha denir. Böyle bir durumda fesih hakkına sahip olanların evliliği feshettirme hakları vardır. Cinsel birleşme olmadan fesih hakkı kullanılmışsa hiçbir hukukî netice doğmayacaktır. Fakat cinsi münasebet gerçekleşmişse, nikahın feshine kadar muteber bir evliliğin bütün sonuçlarını doğuracağı mevz-u bahistir. Eğer kadın hamile kalmışsa, fesih hakkına sahip olanlar artık bu hakkı kullanamazlar.⁸⁶

1.1.5.Evliliğin Sonuçları

1.1.5.1.Mehir

Mehrin tanımını vermezden önce Karaman'ın mehirle ilgili yorumuna yer verelim. İslam, kadına kendine rağbet etsinler diye gençliği müddetince mal-mülk (dîrahoma) biriktirmesini öngörmemiştir, derken bilakis erkeklerin ona rağbet ettiklerini, hediye (mehr) takdimiyle sembolize etmelerini istemiştir.⁸⁷ Erkeğin evlenirken kadına verdiği veya vermeyi taahhüt ettiği mal veya paraya “**mehir**” denmektedir.⁸⁸ . Mehir nikâhın şartlarından değil, neticelerinden biridir. Bu yüzden

⁸⁴ Mevsilî, c. III, s. 104; Aydın, s. 30; Yaman, s. 42-43; Bilmen, c. II, s. 34-35; Döndüren, c. I, s. 302-306.

⁸⁵ Aydın, s. 30; Yaman, s. 43-44; Bilmen, c. 2, s. 36; Döndüren, c. I, s. 307-315.

⁸⁶ Aydın, s. 31; Yaman, s. 44-45; Döndüren, c. I, s. 316-318.

⁸⁷ Karaman, *Mukayeseli İslâm Hukuku*, c. I, s. 338.

⁸⁸ Erdoğan, “*Mehr*”*mad.*”, s. 356; Bilmen, c. II; s. 115-150.

nikâh esnasında belirtilmemiş olsa, hatta verilmeyeceği açıkça söylenmiş olsa bile kadının yine mehr hakkı vardır. Mehr doğrudan doğruya kadının malıdır, bir başkasının ortaklığı söz konusu dahi olamaz ve mihrini istediği gibi tasarruf etme hakkına sahiptir.⁸⁹

Mehrin asgarî miktarını Hanefî mezhebi on dirhem gümüş olarak belirlerken, azamî sınırı içinse herhangi bir miktar belirtilmemiştir.⁹⁰ Mehr; mehr-i müsemâmâ ve mehr-i misil şeklinde ikiye ayrılır. Mehr-i müsemâmâ (belirlenmiş mehr), tarafların üzerinde beraberce karar birliği yaptıkları mehr çeşididir. Mehr-i misil (benzer/denk mehr) ise, mehrin belirlenmediği durumlarda, kızın babası tarafından akrabaları arasında, kendi özelliklerine yakın kadınlar için belirlenmiş mehr göz önüne alınarak takdir edilen miktardır.⁹¹ Mehrin tamamı peşin ödenebileceği gibi, diğer kısmı daha sonra da ödenebilir. Peşin ödenen mehre mehr-i mu'accel, ödemesi sonraya bırakılan mehre de mehr-i müeccel denir. Genel uygulama, mehrin bir kısmının peşin, diğer bir kısmının daha sonra ödenmesi şeklinde olduğu yönündedir.⁹² Kadının mehrin tamamına hak kazanabilmesi için; cinsel birleşmenin olması veya henüz birleşme olmadan önce kocanın vefat etmesi ya da sahih halvetin meydana gelmesi gerekir. Nikâhtan sonra fakat zifaf veya sahih halvetten önce ayrılık sözkonusu olursa ve bu ayrılığın müsebbibi de koca ise, kadın mehrin yarısına hak kazanır. Şayet kadın ise veya erkek bülûğ muhayyerliğinden dolayı nikâhı feshettirmişse kadından mehr alma hakkı sakıt olur.⁹³ İkinci evliliklerde belirlenen mehr miktarlarının, ilk evliliklere göre bir hayli düşük olduğu da görülmektedir. Bazen eski eşiyile tekrar bir araya gelmek isteyen kadın, ilk nikâhı için ödenmesi gereken mehr-i müeccelini kocasına hibe edebilmektedir.

1.1.5.2. Nafaka

Nafaka mefhumu, başkasının yaşamını temin noktasında kişinin yüklendiği masraflar olarak tarif edilebilir Burada bahsedilen, kocanın, karısı ve çocuklarının geçimi için yüklendiği mesken, yiyecek,giyecek,tedavi,taşınma gibi masraflardır. Kocanın nafaka mükellefiyetine, zenginliği ve kadının da fakirliği etken değildir. Velew ki kadın zengin bile olsa nafakası kocaya aittir. Koca bu vazifeyi yerine getirmese kadın mahkemeye müracaatla nafaka takdir ettirebilir.⁹⁴ Hâkimin nafakayı farz ve takdir etmesinde, miktarı belirlenmiş bir durum söz konusu değildir. Hal ve zamanın icabına göre miktar artırılıp eksiltilebilir.⁹⁵

⁸⁹ Aydın, s.31; Yaman, s. 48.

⁹⁰ Mevsilî, c. III, s. 101; Bilmen, c. 2, s. 116.

⁹¹ Aydın, s.31-32; Yaman, s. 48-49.

⁹² Aydın, s.32.

⁹³ Mevsilî, c. III, s. 101-103; Aydın, s.32.

⁹⁴ Aydın, s. 33.

⁹⁵ Bilmen, c. II, s. 447.

Burada Türk Medeni Kanunu ile İslam Hukuku arasındaki düzenleme farkına dikkat çekmek gerekir; Türk Medeni Kanun'unun 152/2 maddesine göre karı ile çocukların münasib veçhile iaşesi kocaya aittir. İnfak mükellefiyetine bütün hayat ihtiyaçlarının temini dahildir. Ancak karı-koca mal ayrılığı usulünü kabul etmişlerse koca, karısının masrafa iştirakini isteyebilir.(TMK. mad.190) İslam Hukuku'nda ise mal ayrılığı esastır ve kadının masrafa iştiraki de sözkonusu değildir.⁹⁶

⁹⁶Karaman, *Mukayeseli İslâm Hukuku*, c. I, s. 343.

İKİNCİ BÖLÜM TALÂK / BOŞANMA

2.1.TÂLAK / BOŞANMA

2.1.1.Tâlakın Tanımı ve Mahiyeti / Salâhiyeti ve Ehliyeti

2.1.1.1 Tanımı ve Mahiyeti:

Talak, nikâh akdini belirli bir lafız ile derhal ya da gelecekte ortadan kaldırmak ve izâle etmektir.⁹⁷ Sözlükte, “bağı kaldırmak, çözmek, serbest bırakmak,” gibi anlamlara gelen talâk kelimesi örfte yaygın olarak, “nikâh bağına kaldırmak, evliliği sona erdirmek, boşamak ve boşanmak”⁹⁸ anlamlarında kullanılmaktadır. Boşama manasında tatlikten alınmış bir isimdir.⁹⁹

Terim olarak talâk, dar anlamda “boşama” anlamına gelmekte olup, “boşama ehliyetini haiz kocanın, o anda veya gelecekte meydana gelmek üzere, özel lafızlarla tek taraflı irade beyânıyla eşinin rızâsına ve mahkemeye başvurmaksızın karısını boşaması” şeklinde tarif edilmektedir.

İslâm hukukunda evlilik birliğini sona erdiren yollardan biri (Klasik İslam hukuku doktrininde, ölüm dışında evliliği sona erdiren durumlar/sebepler olarak; *talak, hul, tefrik ve fesih* olmak üzere “dört temel kavram” üzerinde durulmuştur.¹⁰⁰ Bunlardan ilk üçü, eşlerin boşanmada başvurdukları bir yöntem olmasına karşılık **fesih**, boşanmada başvuru olan bir yöntem olmaktan ziyade, nikah akdinin kuruluşu ve bağlayıcılığı ile ilgili “*in’ikad, sıhhat, nefaz ve lüzum*” şartlarındaki bir eksiklik veya bozukluk sebebiyle nikah akdinin bozulmasını ifade etmektedir.¹⁰¹) erkeğin eşini boşamasıdır. İslâm hukuk literatüründeki karşılığı talak olan bu tür boşama dar anlamda erkeğin boşanmada başvurduğu bir yöntem olmaktadır. Geniş anlamda “talâk” ise, “**boşanma**” anlamına gelmekte olup, eşlerin boşanmada başvurdukları “**talâk, hul ve tefrik**” yöntemlerinin tümünü içine almaktadır. İslâm hukukunda mezheplerin kabul etmiş olduğu sebeplerden birinin bulunması halinde “*hâkimin boşanmaya hükmetmesine*” hukûkî bir terim olarak “**tefrîk**” denilmektedir.¹⁰² 1917 Tarihli Osmanlı Hukuk-i Aile Kararnamesi’nin de kabul etmiş olduğu, İslâm hukukunda evliliğin, “**tefrîk**” yöntemiyle sona

⁹⁷Erdoğan, “*Talak*” mad., s. 542; Bilmen, c. II, s. 175.

⁹⁸ Meydânî, *el-Lübâb*, c. III, s.37; Abdurrahman Cezîrî, *Kitâbu’l-Fıkh ale’l-mezâhibi’l-erbea*, c. IV, s. 248; Yazır, *Hak Dîni Kur’an Dili*, c. II, s.780.

⁹⁹ Mevsili, *el- İhtiyar* ,c. III, s. 108; Yazır, *Kamus*, c. V, s. 207; Karaman, *Hukuk*, c. II, s. 105.

¹⁰⁰Karaman, *Mukâyeseli İslâm Hukuku* ,c. I, s. 291; Muhammed es-Semma’, *el-Müfîd mine’l-ebhâs fi ahkâmî’z-zevâc ve’t- talâk* , s.119.

¹⁰¹ Cin-Akgündüz, *Türk-İslâm Hukuk Tarihi*, c .II, s. 73-88

¹⁰² Cin, *Boşanma*, 87; Aydın, *Aile Hukuku*, 43.

erdirilmesini, “adlî veya kazâî boşanma” diye de isimlendirilen beşeri hukuktaki “hâkim kararıyla/yargı yoluyla boşanma” sistemine benzetmek mümkündür.¹⁰³

Evliliği sona erdiren yollardan bir diğeri olan **hul** ise kelime olarak, “çıkarmak, giydirmek, evlilik bağına son vermek” anlamlarına gelmektedir.¹⁰⁴ Kur’ân-ı Kerîm’de, karı ile kocadan her biri, diğeri örtün bir elbise olarak belirtildiği için,¹⁰⁵ eşlerin karşılıklı rızâ ile anlaşarak evlilik bağına son vermeleri, bu baği üzerlerinden çıkarmaları, mecâzen, “**hul/muhâlea**” olarak isimlendirilmiştir.¹⁰⁶ Doktrinde muhâlea, hukûkî bir terim olarak, “kadının vereceği bir bedel karşılığında, eşlerin anlaşarak/karşılıklı rızâ ile evliliği sona erdirmeleri”ni ifade etmektedir.¹⁰⁷ Ancak günümüz İslâm hukukçularından bazıları muhâleanın anlamını daha kapsamlı olarak, “nikâh âkdi ile erkeğin kadına verdiği mehir miktarından fazla olmamak şartıyla, kadının erkeğe vereceği bir bedel karşılığında, eşler arasında karşılıklı rızâ ile veya *hâkim kararıyla* evlilik hayatına son vermek” şeklinde tarif etmektedirler.¹⁰⁸

Erkeğe tanınan bir hak (1917 Tarihli Hukuk-i Aile Kararnamesi’nde, “*Talâkin ehli mükellef olan zevcedir*” ifadesini kullanılarak, bu yetkinin prensip olarak erkeğe ait olduğu esas kanunlaştırılmıştır)¹⁰⁹ olarak nitelenen “**talâk**” Osmanlı toplumunda da, âile birliğinin korunması açısından evlilikte devamlılık esas olmakla birlikte, âile içindeki uyumu sürdürmek imkansız hâle geldiğinde nikâh akitlerini çeşitli yollarla (klasik İslâm hukuku doktrinine göre erkek, **zâhiri/objektif** bir sebep göstermeden, kadının rızâsına veya mahkemeye başvurmaksızın, tek taraflı irade beyânı ile boşama yetkisini kullanma hakkına sahiptir. Ancak, erkek gerekli gördüğü takdirde bu yetkiyi, mahkeme kanalıyla da kullanabilir)¹¹⁰ sona erdirme imkanı bulunmuştur. İslam Hukuku boşamayı tamamen yasaklamış olmamakla birlikte gereksiz olarak

¹⁰³ Cin, *Boşanma*, 126; Cin-Akgündüz, *Hukuk Tarihi*, c. II, s. 110; Aydın, *Aile Hukuku*, s. 43. Ayrıca bkz. İkinci Bölüm, *İslâm Hukukunda Hâkim Kararıyla Boşanma Anlayışı*.

¹⁰⁴ İbn Manzûr, *Lisânü’l-Arab*, “hul” mad., c.VIII, s. 76; Asım Efendi, *Kâmus Tercemesi*, c. III, s. 228.

¹⁰⁵ Bkz. Bakara, 2/187.

¹⁰⁶ İbnü’l-Hümâm, *Fethu’l-Kadir*, c. IV, s. 210; Şevkânî, *Neylü’l-evtâr*, c. VI, s.287 ; Cezîrî, *Mezâhib*, c. IV, s. 342.

¹⁰⁷ İbn Rüşd, *Bidâye*, c. II, s.55; İbn Kudâme, *el-Muğnî*, c. X, s.267; İbnü’l-Hümâm, *Fethu’l-K adir*,c. IV, s. 210; İbn Âbidîn,*Raddü’l-muhtâr*, c. III, s. 439; Şirbînî, *Muğni’l-muhtâç*, c. III, s. 262; Ebû Ceyb, *el-Kâmusu’l-fikhî*, “hul”, mad., 120. Hul gibi bedel karşılığı kadının boşanma hakkına sahip olmasını ifade eden bir kavram daha vardır ki, buna “talâk ala mal” denilmektedir. Talâk ala mal’ın, hul ile bazı ortak ve farklı yönleri vardır; Hul akdi, hul lafzı veye bu manaya gelen lafızlarla olur. “Talâk ala mal” ise, “talâk” veya bu manaya gelen lafızlarla olur. (Ayrıntılı bilgi için bkz. Zühaylî, *Fıkıh*, c.IX, s.397-398; Sertâvî, *Şerhu Kanuni’l-Ahvâli’s-Şahsiyye*, s.448; Zeybârî, *Ahkâmu’l-hul fi’s-Şeriatî’l-İslâmiyye*, s. 245-255.)

¹⁰⁸ Sâbûnî, *Medâ hürriyeti ’z-zevceyn*, c. II, s. 495.

¹⁰⁹ Bkz. HAK. mad. 102. 1924 tarihli Kanun Tasarısında “talâk”a ehil olanın, zevce ve zevce olduğu belirtilmişse de (bkz. md.94), 87. maddeden, kadının “talâk”a ehil olması, ancak kendisine “talâk” yetkisinin verilmesi (tefvîz-i talâk) halinde olduğu anlaşılmaktadır.

¹¹⁰ Kamil Miras, *Sahîhi Buhârî Muhtasarı Tecdîdi Sarîh Terceme ve Şerhi*, c. XI, s.328; Sîbâî, *Şerhu Kanuni’l-Ahvâli’s- Şahsiyye*, c.I, s.215; Aydın, *Aile Hukuku*, s.36; Cin, *Boşanma*, c. 36; Coşkun Üçok, “*Talâk*”, c. XI, s. 686.

meydana gelen boşamalar için de birtakım yaptırımlar getirmiş olup talakı son çare babından telakki etmiştir. İslam Hukukunda erkeğin hanımını boşama yetkisi kabul gördüğünden erkek bu yetkisini tek taraflı iradesiyle kullanabilmektedir. Erkeğin bahsettiğimiz boşama yetkisine sahip olması konusunda İslam hukukçuları hemfikirdir.¹¹¹

Kur'an-ı Kerim'de Allah Teâlâ söyle buyurmaktadır: “فَأَمْسَاكَ مَرَّتَانِ الطَّلَاقُ فَإِنَّ اللَّهَ حُدُودَ يُقِيمَا أَلَا يَخَافَا أَنْ إِلَّا شَيْنًا ءَاتِيْتُمُوهُنَّ مِمَّا تَأْخُذُوا أَنْ لَكُمْ يَحِلُّ وَلَا بِإِحْسَانٍ تَسْرِيحٍ أَوْ بِمَعْرُوفٍ فَأُولَئِكَ اللَّهُ دُونَ يَتَعَدَّ وَمَنْ تَعَدَّوْهَا فَلَا اللَّهُ حُدُودُ تِلْكَ بِهِ افْتَدَتْ فِيمَا عَلَيْهِمَا جُنَاحٌ فَلَا هِ إِلَّا حُدُودَ يُقِيمَا أَلَا خِفْتُمْ الظَّالِمُونَ هُمْ /Boşama iki defadır. Bundan sonrası ya iyilikle tutmak ya da güzellikle salıvermektir. Kadınlara verdiklerinizden (boşanma esnasında) bir şey almanız size helâl olmaz. Ancak erkek ve kadın Allah'ın sınırlarında kalıp evlilik haklarını tam tatbik edememekten korkarlarsa bu durum müstesna. (Ey müminler!) Siz de karı ile kocanın, Allah'ın sınırlarını, hakkıyla muhafaza etmelerinden kuşkuya düşerseniz, kadının (erkeğe) fidye vermesinde her iki taraf için de sakınca yoktur. Bu söylenenler Allah'ın koyduğu sınırlardır. Sakın onları aşmayın. Kim Allah'ın sınırlarını aşarsa işte onlar zalimlerdir.”¹¹² Bir diğer âyette de Şöyle buyrulmaktadır: “مَنْ لَهُ تَحِلُّ فَلَا طَلَّقَهَا فَإِنَّ اللَّهَ حُدُودَ يُقِيمَا أَنْ ظَنَّا إِنْ يَتَرَاجَعَا أَنْ عَلَيْهِمَا جُنَاحٌ فَلَا طَلَّقَهَا فَإِنْ غَيْرَهُ رَوْجًا تَنْكِحَ حَتَّى بَعْدُ يَغْلَمُونَ لِقَوْمٍ يَبِينُهَا /Eğer erkek kadını (üçüncü defa) boşarsa, ondan sonra kadın bir başka erkekle evlenmedikçe onu alması kendisine helâl olmaz. Eğer bu kişi de onu boşarsa, (her iki taraf da) Allah'ın sınırlarını muhafaza edeceklerine inandıkları takdirde, yeniden evlenmelerinde beis yoktur. Bunlar Allah'ın sınırlarıdır. Allah bunları bilmek, öğrenmek isteyenler için açıklar.”¹¹³ Aktardığımız âyet-i kerimeler, bir taraftan talakın meşruluğunu gösterirken, diğer taraftan da Allah'ın koymuş olduğu sınırlara dikkat çekmektedir.

Hz. Peygamber de (s.a.s.), “Meşru olduğu halde Allah nezdinde en sevimsiz olan şey boşamadır.”¹¹⁴ buyurarak boşama yetkisinin uluorta kullanılmasının manevî sorumluluğuna vurgu yapmıştır.¹¹⁵ Ayrıca Hz. Peygamber (s.a.s.), arkadaşlarının kendisine gelerek hanımlarından şikâyet etmeleri üzerine, onlara değişik tavsiyelerde bulunmakla birlikte, bazen bir çözüm olarak, hanımlarını boşayabileceklerini öneriyordu.¹¹⁶ Talakın meşru olduğunu gösteren diğer bir kaynak da icmadır. Söyle ki; Hz. Peygamber sonrasındaki dönemlerde, hanımını boşayan erkeklerin bu eylemleri karşısında hiçbir İslam âlimi, buna karşı çıkmamıştır.¹¹⁷ İslam Hukuku, aslında bir nimet ve saadet vesilesi olduğu halde artık çekilmez bir yük haline gelen

¹¹¹ Merğînânî, *el-Hidâye*, c. I, s. 229; Kâsânî, *Bedayi*, c. III, s. 97; Mevsilî, *el-İhtiyâr*, c. III, s.121; Karaman, *Mukayeseli İslam Hukuku*, c.I, s. 26; Döndüren, *Delilleriyle İslam Hukuku*, s. 350; Mevsilî, *el-İhtiyâr*, c. III, s.121.

¹¹² Bakara, 2/229.

¹¹³ Bakara, 2/230.

¹¹⁴ Ebu Davud, *Talak*, 3; İbn Mâce, *Talak*, 1.

¹¹⁵ Yaman, *İslam Aile Hukuku*, s. 63.

¹¹⁶ Ebu Davud, *Talak*, 17-18.

¹¹⁷ Döndüren, *Kaynaklarıyla İslam Hukuku*, s. 348.

evlilik bağına çözmek ve eşlerin anlaşılabilirliği kimselerle yeni aile yuvaları kurmalarına imkân vermek için talakı meşru saymıştır.¹¹⁸ Tabi İslam Hukuku bu meşruiyet için yukarıda değindiğimiz bir dizi prosedüre dikkat etmek kaydını da getirmiştir.

Bütün çözüm yollarının tükendiği ve ailenin devam etmesi için artık hiçbir imkânın kalmadığında başvurulmuş boşanma eylemi için İslâm hukukunun boşama öncesinde boşama prosedürü öngörüsünün amacı, evliliğin kesin olarak sona ermesinden önce, bu müddet/prosedür süresince eşler arasındaki sorun ve anlaşmazlıkların kendi aralarında ve aile meclislerinde çözülmesi, son çare olarak boşanmaya başvurulmasını ve mümkün olduğu nispetle basit sebeplerle boşanmaya engel olunmasını sağlamaktır.¹¹⁹ Ancak İslam hukuku, talakın gerçekte istenen ve sevilen bir şey olmadığını, hatta sadece zevk için yapılan boşamaların Allah'ın gazap ve lanetinin çekeceğini de beyan etmiştir.¹²⁰

2.2.1. Talak'ın Salahiyeti ve Ehliyeti

İslam'da prensip olarak talak salahiyeti ve yetkisi erkeğe verilmiştir.¹²¹ Erkeğe verilen boşanma salahiyeti ile ilgili ayet-i kerimelere göz atarsak: *إِذَا النِّسَاءُ طَلَّقْنَ* /Ey Peygamber! Kadınları boşayacağınızda, onları iddetlerini gözeterek boşayın ve iddeti de sayın...¹²² *أَنْ قَبْلَ مَنْ طَلَّقْتُمُوهُنَّ وَإِنْ* *فَرَضْتُمْ مَا فَنَصَفَ فَرِيضَةً لَّهُنَّ فَرَضْتُمْ وَقَدْ تَمَسَّوهُنَّ* /Kendilerine mehir tayin ederek evlendiğiniz kadınları, temas etmeden boşarsanız, tayin ettiğiniz mehirin yarısı onların hakkıdır...¹²³ *فَمَا وَهَنَ تَمَسُّ أَنْ قَبْلَ مَنْ طَلَّقْتُمُوهُنَّ ثُمَّ الْمُؤْمِنَاتِ تَكْحَتُمْ إِذَا ءَامَنُوا الَّذِينَ يَأْتِيهَا* *جَمِيلًا سَرَّاحًا وَسَرَّحُوهُنَّ فَمَتَّعُوهُنَّ* /Ey iman edenler! Mümin kadınları nikâhlayıp da, henüz zifafa girmeden onları boşarsanız, onları sayacağınız bir iddet süresince bekletme hakkınız yoktur. O halde onları (bir bağışla) memnun edin ve onları güzel bir şekilde serbest bırakın.¹²⁴ Bu ayetler, her ne kadar boşama halinde erkeklerin yükümlülüklerinin neler olduğunu ortaya koymak için nazil olmuşlarsa da “kadınları boşadığınızda”, “kadınları boşarsanız”; “kadınları boşayacağınızda” gibi ifadelerle boşama salahiyetini kocaya izafe etmektedir. Bu ayetlerde talakın sadece kocaya verildiği açıkça ifade edilmemesine rağmen, kocanın boşamasından söz edilerek talakın ona isnad edildiği açık bir şekilde görülmektedir.¹²⁵

Yukarıda aktarmış olduğumuz ayeti kerimelerin yanında hadislerde de boşama salahiyetinin kocaya verildiği görülmektedir. Bu konuda birçok hadis varid

¹¹⁸ Karaman, *Mukayeseli İslam Hukuku*, c.I, s. 295.

¹¹⁹ Ömer Ferruh, *İslâm Aile Hukuku*, trc. Yusuf Ziya Kavakçı, Sebil Yay., İstanbul 1994, s. 149.

¹²⁰ Serahsî, *el-Mebsût*, c.VI, s.2; Yaman, s. 63.

¹²¹ İbn Mâce, *Talak*; İbn Rüşd, *Bidâyetü'l-Mectehid*, c. II, s. 81.

¹²² Talak, 65/1.

¹²³ Bakara, 2/237.

¹²⁴ Ahzâb, 33/49.

¹²⁵ Acar, *İslam Hukukunda Evliliğin Sona Ermesi*, s. 54-55.

olmuştur.¹²⁶ Boşama salahiyetinin kullanılabilmesi ve bunun geçerliliği için bu hakka sahip olan kişide bazı şartlar aranır ki fakihler, boşama yetkisinin erkeğe verilmiş olmasının gerekçesi olarak, kadınların düşünce ve muhakeme gücünün erkeğe nispetle daha zayıf olmasını, bu sebeple hislerinin etkisinde kalarak hareket etmeye daha meyyal olduklarını söylemektedirler.¹²⁷ Binaenaleyh, aile münasebetlerindeki muvazeneyi emniyet altına almak için evlilik bağları, daha kuvvetli ellere, yani kocalara teslim edilmelidir. Kocalar daha az hissi hareket edecek ve daha isabetli kararlar alabilecektir. Bunun yanında kendisini engelleyecek, düşünmeye zorlayacak etkenler de bulunmaktadır. Koca, karısını boşamaya karar verdiğinde, mehir verip nafakasını temin etmek mecburiyetinde olduğundan, buna tevessül etmeden meseleyi yeniden etraflıca düşünecektir.¹²⁸ Bu iddiaya delil olarak da, “*Allâh’ın kimini kimine üstün kılması ve erkeklerin mallarından sarf etmelerinden dolayı erkekler kadınların koruyup kollayıcılarıdır.*”¹²⁹ ayetini getirmektedirler. Bazı ayetlerde boşamanın, kocaya nispet edilmesi de burada delil olarak kullanılmaktadır.¹³⁰ Buna ilaveten kadının da belli şartların oluşması durumunda tek taraflı iradesiyle veya mahkemeye müracaat ederek evliliğe son verme yetkisi bulunmaktadır.

Talakın muteber olabilmesi için kocada boşama ehliyeti, karşı tarafta (kadında) da boşanma ehliyetinin bulunması şarttır. Ehliyet şartları dört maddedir:

2.2.1.1. Büluğ

Kocanın, karısını boşayabilmek için evvela fiil ehliyetine sahip olması yani büluğa ermiş olması gerekir. Büluğ, talak hakkını kullanma ehliyetinin hukukî şartıdır. Hanefî fukahası, talakın kendisinden sudur etmesi için kişinin eda ehliyetine sahip diğer bir ifade ile bâliğ olması gerektiğinin üzerinde durmuşlardır. Dolayısıyla küçük çocuğun boşaması geçerlilik kazanmaz ve hiçbir hukukî sonuç da doğurmaz. Hanefîler, büluğa ermiş sayılmada alt yaş sınırını kızlarda 9, erkeklerde 12; üst sınırı ise, her iki cinste de 15 olarak belirlemişlerdir. İmam Ebu Hanife (v. 150/767), üst sınırın kızlarda 17, erkeklerde de 18 yaş olduğunu söylemiştir.¹³¹ Görüldüğü gibi İmam Ebu Hanife üst yaş sınırını erkek ve kızlarda farklı olarak belirlemiştir.

2.2.1.2. Akıl

Akli melekeleri yerinde olmayan akıl hastası ve bunakların, uyur halde ya da baygın olanların ve boşama vekaleti olmayanların yaptığı ve yapacağı boşamalar

¹²⁶ Bkz. Buhârî, *talak*, 1-3; Müslim, *Talak*, 1-5; Ebu Dâvûd, *Talak*, 4, 38; Nesâî, *Talak*, 86; İbn Mâce, *Talak*, 1-2; Müsned, c. II, s. 42, 157.

¹²⁷ İbn Rüşd, c. II, s. 60; İbnü'l-Hümâm, c.III, s. 22.

¹²⁸ Selahattin Eroğlu, “*Talak Hakkında Kur’an-ı Kerîm’in Genel Tutumu*”, *AÜİFD*, XXX/8, s.162-163; Zuhaylî, *el-Fıkhü'l-İslâmî*, c.VII, s.360.

¹²⁹ Nisa 4/34.

¹³⁰ Bakara 2/230, 231, 236.

¹³¹ Bilmen, *Hukukî İslâmiyye ve İstulâhâtı Fıkhiyye Kamusu*, c. II., s.7

hukukî geçerlilik kazanmaz. Zira dinî ve hukukî mükellefiyetin bulunması ve fiillere hukuk bazında neticeler terettüp etmesi insandaki akli melekeden varlığıyla alakalıdır. İnsanın çocukluktan çıkıp akıllı olarak erginlik çağına ulaşması ve aklını zedeleyen bazı illetlerin de bulunmaması ile boşama ehliyeti de gerçekleşmiş olur. Burada aklın hasta, zayıf ve noksanlığına göre mecnun, matuh ve sarhoş olan kişinin boşaması söz konusu olur.

Hanefî mezhebine göre, boşama yetkisini kullanabilmesi için kişinin âkil olması yani akıl hastası veya mecnun olmaması gerekir.¹³² Sarhoş ile medhûşun boşamasına gelince Hanefî mezhebi bu noktada şöyle bir açılım getirmiştir: Hanefîler sarhoşluğu ikiye ayırırlar. Birincisi tedavi için ilaç alma, çok fazla bal veya tehdit altında zorla içki içirilme gibi mubah yollarla sarhoş olmaktır. Bu şekilde mubah vesilelerle sarhoş olan kimsenin boşamasının geçerli olmayacağına Hanefî mezhebi ittifak etmiştir.¹³³ İkincisi ise, sarhoşluk veren haram içkiler vesilesiyle kendi isteğiyle sarhoş olmaktır. Bu şekilde mubah olmayan yollarla sarhoş olanın boşaması Hanefî hukukçuların büyük çoğunluğuna göre geçerlidir. Nitekim alkol alan kişinin yaptığı bu suç teşkil eden eylemin sonucuna da katlanması dolayısıyla bu durumdan ders alması gerekçesiyle sarhoşun boşamasını geçerli kabul etmişlerdir.¹³⁴ Ancak Hanefîlerden İmam Züfer (v. 158/775), Tahâvî (v. 321/933) ve Kerhî (v. 340/951)'ye göre hangi yolla olursa olsun sarhoşun boşaması mutlak olarak geçerli değildir. Çünkü kastın sıhhati akıl iledir; burada ise aklın zevali söz konusudur.¹³⁵ Medhûşluk yani kişinin sağlıklı düşünme kabiliyetini yitirdiği aşırı sinirlilik halindeki boşamalar da geçersizdir. Zira Hz. Peygamber (s.a.s), “İğlâk (aşırı kızgınlık ve sinir krizi) halinde boşama yoktur” buyurmuşlardır.¹³⁶

2.2.1.3. İhtiyar ve İrade

Kocanın hür ve özgür iradesini kullanarak hiçbir tehdit altında kalmadan kendi arzusu ile hanımını boşamasına ihtiyar şartı; canına veya malına yönelik ağır tehdit ve zorlama altında kalan kimseye mükreh denir.¹³⁷ İslam hukukçularının büyük çoğunluğuna göre ikrah altında yapılan boşama geçersizdir.¹³⁸ Zira Hz. Peygamber (s.a.s), “İğlak (tazyik, tehdit ve kızgınlık) halinde boşama yoktur” buyurmuşlardır.¹³⁹ Ayrıca “Ümmetimden yanılma, unutma ve zorlandıkları şeylerin hükmü

¹³² İbn Rüşd, *Bidâyetü'l-Müctehid*, c.II, s./67-68.

¹³³ Merğînânî, c. I, s. 230; İbn Kudâme, *el-Muğnî*, c.VII, s. 288.

¹³⁴ Merğînânî, c. I, s. 230; İbn Rüşd, c. II, s. 67-68; İbn Kudâme, c.VII, s. 289.

¹³⁵ İbn Rüşd, c.II, s. 67-68; İbnü'l-Hümâm, *Fethu'l-Kadir*, c. III, s. 489; İbn Kudâme, c. VII, s. 289.; Zuhaylî, c.VII, s.366.

¹³⁶ Buhârî, *Talak*, 11; İbn Mâce, *Talak* 16.

¹³⁷ Yaman, s. 69.

¹³⁸ Karaman, c. 1, s. 354.

¹³⁹ Buhârî, *Talak*, 11; İbn Mâce, *Talak*, 16.

kaldırılmıştır”¹⁴⁰ hadisi de bu görüşü teyit etmektedir. Buna karşılık mükrehin talakını geçerli kabul eden Hanefî mezhebi böyle kimsenin rızası olmamakla beraber onun irade ve ihtiyarı vardır. Bu durumda o kişi hanımını boşayıp şerrin ehvenini tercih etmiştir görüşünü benimsemiştir.¹⁴¹ Ayrıca bu durumdaki kişi şakadan söyleyen gibi gelecek neticeye razı olmasa da talak vermeyi kastetmiş demektir. Şaka ile söylenen talak ise geçerlidir.¹⁴²

2.2.1.4. Kasıt

Boşamadaki kasıt şartı kendisinden talak sudûr eden kimsenin buna kastedip etmemesi anlamındadır ve niyet oldukça önem arz etmektedir. Hezl¹⁴³ olarak ifade edilen, boşama niyeti olmaksızın sırf şaka ve eğlence kastı taşıyan ve boşama lafızları kullanıldığında, Hanefî mezhebine göre talak meydan gelir ve karı-koca boşanmış olur. Bunun dayanağı da “üç şey vardır ki, bunların ciddisi de ciddi, şakası da ciddidir. Bunlar nikâh, talak ve ric’î talak sonrası eşine dönme konularıdır” hadisidir.¹⁴⁴

2.2. Talak İfade Eden Sözcükler

Talakın ne tür bir talak olduğunu ve bir boşamada kaç talakın meydana geldiğini anlamak için talakta kullanılan lafızları dikkatlice irdelemek gerekir. Çünkü kullanılan lafız talakın seyrini değiştirir ve netice itibarıyla farklı hukukî sonuçlar ortaya çıkar. Hanefîlere göre talakın kendisiyle meydana geleceği lafız, sarîh ve kinayeli olmak üzere iki çeşittir:

2.2.1. Sarîh (Açık) lafızlar

Yalnızca eşin boşanmasında kullanılan ve doğrudan boşanmanın anlaşıldığı lafızlardır. "Seni boşadım", "boş ol" veya "tatlik ettim" sözleri gibi. Sarîh lafızlardan birisiyle yapılan talâkta niyetin önemi yoktur. Mücerret bir sarîh lafzın kullanılması nikahı ortadan kaldırmaya yeterlidir.¹⁴⁵ Hanefî fakihlere göre sarîh lafızlarla olan boşama durumunda ric’î yani iddet içinde yeni bir akde ve mehre gerek kalmaksızın evliliğe dönülebilir.

2.2.2. Kinâî lafızlar:

¹⁴⁰ Buhârî, *Talak*, 11; İbn Mâce, *Talak* 16, 20; Zuhaylî, c. VII, s. 367.

¹⁴¹ Şevkânî, *Neylî'l-Evtâr*, c. VI, s. 252.

¹⁴² Ebu Dâvûd, *Talak*, 9; Tirmizî, *Talak*, 9; İbn Mâce, *Talak*, 3.

¹⁴³ “Hezl” şaka, ciddi olmayan davranış demektir. bkz. Karaman, *Anahatlarıyla İslam Hukuku*, c. II, s. 113.

¹⁴⁴ Şevkani, *Neyl*, c. VI, s. 249; Ebu Davud, *Talak*, 9; Tirmizi, *Talak*, 9.

¹⁴⁵ Şîrâzî, Ebû İshak İbrahim b. Ali, Mühezzeb, İsa el-Bâbî Matbaâsı, ts., c. II, s. 71; İbn Kudâme, c. VIII, s. 242; İbnü'l-Hümâm, c. IV, s. 3; İbn Âbidîn, c. III, s. 226; Bilmen, c. II, s. 175; Hayreddin Karaman, *Mukayeseli İslâm Hukuku*, c. I, s. 292; Semma, Muhammed, *el-Müfid mine'l- Ebhas fi Ahkami'z-Zevac ve'l-Miras*, Dımaşk 1995, s. 122.

Asıl itibarıyla talâk için konulmadığı halde, hem talâkta kullanılan hem de başka manalara ihtimali olan, bu yüzden de niyete ihtiyaç bulunan lafızlardır. Mesela, “Bırakmak, terketmek veya babanın evine dön” demek gibi lafızlar bu cümlelerdendir.¹⁴⁶ Erkek bu gibi lafızlardan birini söylediğinde; bu sözle talâka niyet etmişse talâk meydana gelir, aksi takdirde eğer niyetinde boşama yoksa talâk gerçekleşmez.¹⁴⁷ Hanefî fakihler kinayeli lafızlarla olan boşamanın, bâin yani ancak yeni bir akit ve mehirle evliliğe devam edilebilir bir boşama olduğu kanaatindedirler.¹⁴⁸

2.3. Talâk Mahalli

Talâk, kadın üzerinde cereyan ettiği için talâkın mahalli de kadın olur. Dolayısıyla boşanan kadın yani talaka mahal olan kimse için bazı şartlar söz konusudur. Hanefî fıkında talâk, ancak sahîh nikâh ile evlenen ve evliliği de devam etmekte olan kadının üzerinde vâki olur. Ric’î talâk iddetinde iddet bekleyen kadın üzerinde vâki olur. Yani koca kendi hanımı olmayan başka bir kadını boşayamaz. Çünkü yabancı bir kadın talâka mahal değildir. Ayrıca iddeti tamamlanmış olan kadını da boşayamaz. Hanefî mezhebi, bâin talâk iddeti bekleyen kadının da “mahal-i talak” olduğuna yani tekrar boşanabileceğini kabul etmiştir.¹⁴⁹

2.4. Talâkın Çeşitleri

Talak, dönülebilir olup olmamasına göre “ric’î talak” ve “bâin talak”; Sünnet’e uygunluğuna göre de “sünnî talak” ve “bid’î talak” kısımlarına ayrılır. Talak çeşitleri sonuçları itibarıyla ve sünnete uygunluğuna göre olmak üzere iki ana grup altında ele alınabilir. Sonuçları itibarıyla dönülebilir olup olmaması bakımından ric’î ve bâin talak olmak üzere ikiye ayrılır. Sünnete uygunluğu bakımından ise sünnî ve bid’î olarak ayrılır.

2.4.1. Dönülebilir Olup Olmamasına Göre

(Yeni Bir Akde İhtiyaç Olmaksızın Evliliğe Dönüş İmkânı Bulunup Bulunmaması Açısından Talâk)

Bu açıdan talâk, Ric’î ve Bâin¹⁵⁰ olmak üzere iki kısma ayrılır:

¹⁴⁶ Kâsânî, Alaüddin Ebû Bekr, b. Mes’ud, *Bedai’u Sanai fi Tertibi’s Serâi’*, Beyrut, ts., c. III, s. 106; İbn Rüşd, Ebu’l-Velid, Muhammed b. Ahmad, *Bidâyetü’l-Müctehid ve Nihâyetü’l-Muktesid*, Mısır, ts., c. II, s. 65; İbn Kudâme, c. VIII, s. 233; Şîrâzî, c. II, s. 70-71; İbnü’l-Hümâm, c. IV, s. 4; İbn Âbidîn, c. III, s. 226.

¹⁴⁷ Kâsânî, c. III, s. 106; İbn Kudâme, c. VIII, s. 233; İbnü’l-Hümâm, c. IV, s. 4; İbn Âbidîn, c. III, s. 226;

¹⁴⁸ Kudûrî, *el-Muhtasar*, c. III, s. 40-42; Serahsî, c. VI, s. 80; Mergînânî, c. I, s. 230-241; Yaman, s. 69-70.

¹⁴⁹ Hallâf, *Ahkâmu’l-Ahvâli’s-Şahsiyye*, s. 133-134.

¹⁵⁰ İbn Rüşd, c. II, s. 52; Şîrâzî, c. II, s. 102; Karaman, *Mukayeseli İslam Hukuku* c. I, s. 303; Semma’, s. 131.

2.4.1.1.Ric'î Talak

Kocaya boşadığı hanımına iddeti içerisinde yeni bir nikah akdine gerek olmadan dönme imkanı veren talâktır.¹⁵¹ Ric'i talâktan dönülse kadının rızası şart değildir.¹⁵² Binaen aleyh kadının rızası olsun veya olmasın koca yeni bir nikah akdine ihtiyaç duymadan eşine dönebilir. Talâkın ric'i olabilmesinin şartları şunlardır.¹⁵³

1. Kocanın eşiyile evliliğinin fiilen başlamış olması.

2. Hanefilere göre sarıh boşama sözleriyle boşamış olması, şiddet ve mübalağa ifade eden sözler söylememiş olması.

3.Kocanın üçüncü boşama hakkını kullanıyor olmaması gerekir.¹⁵⁴

Tüm bu şartları taşıyan boşama ric'i bir boşamadır. Kocanın bu durumda karısına dönmesi sözle olabileceği gibi Hanefilere göre evlilik hayatına devam etmek suretiyle fiilen de olabilir.¹⁵⁵ Dönüşün şahitlerle tespiti Şafiilere göre şart diğer üç mezhebe göre müstehaptır.¹⁵⁶ Kocaya, iddet süresi sonuna kadar, yeni bir nikâha ihtiyaç duymaksızın boşadığı eşine dönme imkânı veren boşama şeklidir.¹⁵⁷ Ric'î talak sonunda, boşama sayısı eksilmiş olur. Koca, eşini bir ric'î talakla boşamışsa iki boşama, iki ric'î talakla boşamışsa bir boşama hakkı kalır. Koca, yeni bir nikâh akdine ve yeni bir mehir belirlemeye gerek olmadan eşine dönebilir. Evlilik bağı iddet sonuna kadar devam eder. Ric'i talâkla boşanan kadın iddet süresince kocasının evinde veya onun gösterdiği bir evde kalır. Bunun birtakım faydaları söz konusu olabilir: Sözelimi bir arada bulunmakla, tekrar sevginin başlangıcına vesile olması ve yeniden mutlu bir yuva kurulabilmesi ihtimali büyüktür. İddet süresi içinde eşlerden biri ölürse diğeri ona mirasçı olur. Mehrin vadesi boşanmaya kadar tanınmışsa vadesi gelmiş sayılmaz, ancak iddet bitiminde mehrin vadesi gelmiş olur.¹⁵⁸

İslam hukukunda, yeniden mehir ve nikâha ihtiyaç olmaksızın erkeğe boşadığı eşiyile normal aile hayatına dönme imkânı veren boşama şekline ric'î talak denildiğini yukarıda zikretmiştik¹⁵⁹ devamında da bir boşamadan söz edebilmek ve

¹⁵¹ AHK, mad 111; Zuhaylî, c. VII, s. 470; Tanımlar için bkz. İbn Rüşd, c. II, s. 52; Şîrâzî, c. II, s.102; İbn Âbidîn, c. III, s. 397; Ebû Ceyb, Sa'di, *el-Kamusu'l-Fıkhi Lugaten ve Istilahen*, Dımaşk, 1988, s. 144; İbn Kudâme, c. VIII, s. 239; Mehmed Zihni, *Nimet-i İslam*, Sönmez Neşriyat, İstanbul ts., s. 802; Karaman, *Mukayeseli İslam Hukuku*, c. I, s. 303

¹⁵²AHK, mad 113; İbn Rüşd, c. II, s. 72; Şîrâzî, c. II, s. 103; Mevsîlî, c. III, s. 147; Zuhaylî, c.VII, s. 470; Acar, s. 66

¹⁵³ Şartlar için bkz. İbn Rüşd, c. II, s. 52,72; Şîrâzî, c. II, s. 102; İbnü'l-Hümâm, c. IV, s.158; Karaman, *Mukayeseli İslam Hukuku*, c.I, s.303; Semma, s.133.

¹⁵⁴ Akif Köten; Hamdi Döndüren, "Talâk", ŞİA, c.VII, s. 377.

¹⁵⁵ Ebu Zehra,, *el-Ahval*, s.334.

¹⁵⁶ İbn Rüşd, *Bidaye*, c. II, s. 83.

¹⁵⁷ Aydın, s.39; Döndüren, c. 2, s. 100.

¹⁵⁸ Aydın, s. 39-40; Döndüren, c. 2, s.104-105.

¹⁵⁹ Karaman, *Mukayeseli İslam Hukuku*, c. I, s. 303.

boşamanın dönülebilir olabilmesi için gerekli birtakım şartların söz konusu olduğunu söylemiştik. Konunun önemine binaen ve sık karıştırılan bir mevzu olduğu için yinelersek kısaca; söz konusu şartlardan birincisi, koca ric'î talakla boşadığı hanımıyla fiilen evli ve karı-koca hayatı yaşamış ve zevci ilişkide bulunmuş olmalıdır. İkincisi, boşama için kullanılan lafızlar sarih olmalıdır. Bu lafızlar, boşama iradesi kendisinden açık olarak anlaşılabilen ve boşama için kullanılan “boşsun, boş ol, seni boşadım vb.” lafızlardır. Talak niyetine ve halin delaletine ihtiyaç duyulmadan bu nevi ifadelerle vâki olan boşamalar müteber sayılır. Üçüncüsü ise, bu boşamanın üçüncü ve son boşama olmamasıdır.¹⁶⁰ Bu boşama sonucu iddet bekleyen hanımın kocası, isterse hanımının rızası olmadan da tek taraflı beyan veya davranış ile yeni bir akit ve mehire gerek kalmaksızın ona dönebilir. **بِأَنْفُسِهِنَّ يَتَرَبَّصْنَ وَالْمُطَلَّقاتُ أَحَقُّ وَيُعَوِّلُهُنَّ الْآخِرِ** “وَالْيَوْمَ بِاللَّهِ يُؤْمِنُ أَنَّ إِنْ أَرْحَمِهِنَّ فِي اللَّهِ خَلَقَ مَا يَكْتُمْنَ أَنْ لَهُنَّ يَجِلُّ وَلَا قُرُوءٌ ثَلَاثَةَ أَصْلًاحًا أَرَأَيْتُمْ إِنْ ذَلِكَ فِي بَرْدِهِنَّ /Boşanmış kadınlar, kendi başlarına (evlenmeden) üç ay hali (hayız veya temizlik müddeti) beklerler. Eğer onlar Allah'a ve ahiret gününe gerçekten inanmışlarsa, rahimlerinde Allah'ın yarattığını gizlemeleri kendilerine helâl olmaz. Eğer kocalar barışmak isterlerse, bu durumda boşadıkları kadınları geri almaya daha fazla hak sahibidirler...”¹⁶¹ âyeti bu hakkın kaynağını göstermektedir.¹⁶²

Koca, hanımına dönme işini söz ile yapabilir. Ayrıca hediye verme, kucaklama, öpme gibi sevgi ya da cinsellik içeren fiil ve davranışlarla da dönme iradesini gösterebilir.¹⁶³ Ric'î talak nedeniyle beklenen iddet süresi içinde eşlerden birinin vefat etmesi halinde diğeri, vefat edene mirasçı olur. Bilakis bu süre içerisinde evlilik akdi tüm sonuçlarıyla devam etmektedir. Ölüm veya talak olayına bağlanan müeccel mehir, ric'î talakta muacceliyet kazanmaz ama iddetin bitiminde muaccel hale gelir.¹⁶⁴

2.4.1.2. Bâin Talâk

Bâin talâk, yeni bir mehir ve yeni bir nikah akdi olmadıkça evliliğe tekrar dönüş imkanı bırakmayan boşama şeklidir.¹⁶⁵

Bain talâkın oluşabilmesinin şartları şunlardır.¹⁶⁶

1- Boşamanın nikahtan sonra, fakat cinsi birleşme ve halveti sahihadan önce olması.

¹⁶⁰ Acar, s. 66.

¹⁶¹ Bakara, 2/228.

¹⁶² Yaman, s. 71-72.

¹⁶³ Serahsî, *el-Mebsût*, c.VI, s. 21; Merğînânî, c. II, s. 6; İbn Rüşd, c. II, s. 70; İbn Kudâme, *el-Muğnî*, c.VII,s. 403-404; Bilmen, c. II, s. 222-223.

¹⁶⁴ Şevkânî, c. II, s. 385; Hallâf, s. 144-145.

¹⁶⁵ AHK, mad.116; Bilmen, c. II, s. 75; Karaman, *Mukayeseli İslam Hukuku*, c. I, s. 303; Acar, s. 69.

¹⁶⁶ Şartlar için bkz. Bilmen, c. II, s. 229-230; Ebû Zehrâ, c. I, s. 309-310; Karaman, *Mukayeseli İslam Hukuku* c. I, s. 303-304.

2- Hanefilere göre kinâye veya mübalağa ve şiddet ifade eden sözlerle boşamak.

3- Muhâlea¹⁶⁷ yoluyla boşamak.

4- Üçüncü talâk hakkını kullanmış olmak.

5- Bir veya iki talâkla boşama gerçekleşmiş, iddet müddeti içerisinde de ric'at olmayıp öylece iddeti tamamlanmış olmak.

Görüldüğü gibi bain talak, boşama sırasında evliliği sona erdiren ve kocaya, boşadığı eşine ancak yeni bir *nikâhla dönme imkânı veren boşama şeklidir*.¹⁶⁸ *Bir kadının üçten az, yani bir veya iki bâin talakla bosağın ise kocası onunla iddeti içinde ve iddetten sonra yeniden nikâhlanmak suretiyle evlenmek hakkına sahip olur*.¹⁶⁹ Bu, beynûnet-i sugrâdır ki küçük ayrılık da denilir. Üç bâin talakla tek seferde üç defa veya ayrı zamanlarda üç defa boşama vuku bulduğunda bu, beynûnet-i kübrâ diğer bir deyimle büyük ayrılık olur. Böyle bir durumda kadın, iddetini tamamlayıp başka bir erkekle sağıh bir evlilik yapıp cinsel birleşme gerçekleşmedikten sonra, ölüm, boşanma vb. bir nedenle ikinci kocasından ayrılarak ondan olan iddetini de tamamlamadığı sürece ilk kocasına dönemez.¹⁷⁰

Hanefî Mezhebi'ne göre, boşama gerdekten önce meydana gelirse veya ilerideki bahiste üzerinde durulacağı üzere boşama bir bedel karşılığında (muhâle'a) gerçekleşirse, ya da kinayeli ve şiddet içeren ağır sözlerle yapılırsa, bâin talak kabul edilir. Bunun yanında ne şekilde meydana gelirse gelsin üçüncü ve son boşama hakkının kullanıldığı boşamalar bâin talak kabul edilir.¹⁷¹ Bâin talak, evliliği hemen sona erdirdiğinden eşler artık birbirlerine yabancı hale gelirler. Bâin talakın neticesi olarak, iddet bitinceye kadar kadına ödenecek nafaka ve kadının bu süre içinde kocasının evinde oturabilmesi dışında, karşılıklı hak ve sorumluluklar düşer. Ödenmemiş mehir varsa o muaccel hale gelir ve hemen ödenir. Söz konusu talak eşler arasındaki miras haklarına da mani olur.¹⁷²

2.4.2. Sünnet'e Uygunluğuna Göre

2.4.2.1. Sünnî Talak

Kur'an'da ve Rasulullah'ın sünnetinde belirlenen esaslara uygun olarak yapılan boşamaya sünnî boşama denir.¹⁷³ Boşamanın sünnî katogoride sayılabilmesi için, kadının hayız görmediği ve son hayzından itibaren cinsel ilişkide bulunulmadığı bir dönemde yapılması ve talakın da ric'î talak olması lazımdır.¹⁷⁴ Sünnî talak, erkeğin

¹⁶⁷ Muhâlea: Kadının, bir bedel karşılığında evlilik bağından kurtulmasıdır. Geniş bilgi için bkz. Mevsilî, c. III, s. 156; Mehmed Zihni, c. III, s.176; Karaman, *Mukayeseli İslam Hukuku*, c. I, s. 311.

¹⁶⁸ Aydın, s. 40; Döndüren, c.2, s.106.

¹⁶⁹ Mevsilî, c.III, s. 150.

¹⁷⁰ Mevsilî, c.III, s.150; Döndüren, c. II, s. 106.

¹⁷¹ Şelebî, *Ahkâmu'l-Usra*, s. 499-500, Hallâh, s. 139.

¹⁷² Yaman, s. 72-73.

¹⁷³ Döndüren, c. II, s. 112.

¹⁷⁴ Mevsilî, c. III, s. 121-122; Aydın, s. 40; Yaman, s.71; Bilmen, c. II, s. 210-212.

karısını, hayız halinin ve zevci ilişkisinin bulunmadığı temizlik döneminde bir talakla boşaması ve iddet sona erene kadar onu beklemesidir.¹⁷⁵ Kur’ân-ı Kerim’de yer alan “ *أَلْعِدَّةُ وَأَحْصُوا لِعِدَّتِيْنَ فَطَلَّوْهُنَّ النَّسَاءَ طَلَّقْتُمْ إِذَا النَّبِيُّ بِأَيْهَا* ” /Ey Peygamber! Kadınları boşayacağınızda, onları iddetlerini gözeterek boşayın ve iddeti de sayın...¹⁷⁶ âyet-i kerimesi, kadınların zevci ilişkisinin bulunmadığı temizlik döneminde boşanmalarını istemektedir.¹⁷⁷ Ayrıca Hz. Peygamberin, hanımını hayız halinde iken boşayan oğlunun durumunu Rasulullah’a soran Hz. Ömer’e verdiği şu cevap sünnî boşamanın nasıl olduğu konusunda bizi bilgilendirmektedir: “Ona emret eşine dönsün, sonra karısı temizlenip hayız görünceye ve tekrar temizleninceye kadar onu evde tutsun. Ondan sonra dilerse nikâh altında tutar, dilerse onunla ilişki kurmadan boşar. İşte kadınların kendisi için boşanmasını Yüce Allah’ın emrettiği iddet budur.”¹⁷⁸

Yukarıdaki âyet ve hadisten anlaşılacağı üzere bir talakın sünnî talak olabilmesi için, kadının hayız görmediği ve son hayızdan itibaren onunla cinsel ilişkide bulunulmadığı bir durumda boşamanın meydana gelmesi gerekir. İlâveten imam-ı Buhârî’nin (v. 256/869) bu niteliklerle beraber, sünnete uygunluk için iki şahidin bulunmasına da gerekli görmesi fikrinden hareketle günümüzde yapılan boşamaların sünnî olabilmesi için, bunun yargı yoluyla gerçekleşmiş olması şartı da aranabilir.¹⁷⁹ Sünnî talak, Hanefîlere göre “ahsen” ve “hasen” diye ikiye ayrılmaktadır. Ahsen talak, kocanın hanımını hayızdan sonra temizlik halinde bir talak ile cinsel ilişki olmadan her defasında iddeti doluncaya kadar beklemek suretiyle boşamasıdır. Hasen talak ise, cinsel birleşmeden sonra her temizlik döneminde bir talakla boşamadır.¹⁸⁰

Sünni talak için iktizalı şartları özetlersek;

a- Kadın adet (hayız) ve nifas halinde olmamalı

b-Bir adet dönemini müteakip, cinsel birleşmenin olmadığı temizlik günlerinde gerçekleşmeli.

c- Yalnız bir talâk ile bosama gerçekleşmiş olmalı. Ancak Hanefîlere göre, üç temizlik dönemi içerisinde üç kere bosamakta sünnete uygun olan talâk olarak kabul edilir.¹⁸¹

2.4.2.2 Bid’î Talak

Kur’an ve sünnete aykırı olan boşama şekillerinin tümüdür.¹⁸² Sünnî talak niteliklerini taşımayan talak çeşididir. Kadını hayızlı iken veya temizlik döneminde

¹⁷⁵ Serahsî, c. VI, s.3; İbn Rüşd, c. II, s. 52; İbn Kudâme, *el-Muğnî*, c. VIII, s. 235.

¹⁷⁶ Talak, 65/1.

¹⁷⁷ Cassâs, *Ahkâmü’l-Kur’ân*, 3/452; Şevkânî, 1/238.

¹⁷⁸ Buhârî, *Talak* 1; Müslim, *Talak*, 66; Ebu Dâvud, *Talak*, 4; Tirmizi, *Talak*, 1; Nesâî, *Talak*, 1.

¹⁷⁹ Yaman, *İslam Aile Hukuku*, s. 73.

¹⁸⁰ Mevsilî, *el-İhtiyar*, c. III, s. 118.

¹⁸¹ İbnü’l-Hümâm, c. III, s. 467; İbn Abidîn, c. III, s. 231.

¹⁸² İbn Rüşd, c. II, s. 54; Mehmed Zihni, c. III, s. 134; Ebû Zehrâ, s. 286; Ebû Ceyb, s. 230; Karaman, *Mukayeseli İslam Hukuku*, c. I, s.305.

ama cinsel ilişkide bulunulduktan sonra boşamak ya da bir temizlik devresinde birden fazla boşama hakkını kullanmak bid'at talaktır.¹⁸³ Hanefî,¹⁸⁴ Malikî,¹⁸⁵ Hanbelî¹⁸⁶ ve günümüz İslâm hukukçuları bid'at talâk şekillerini şöyle sıralamışlardır:

- a- Hayız ve nifas halindeki kadını boşamak.
- b- Cinsel ilişkinin gerçekleştiği temizlikte boşamak
- c- Üç talâk hakkının üçünü birden kullanmak suretiyle boşamak.

Ancak Şafî mezhebi, yukarıda zikrettiğimiz ilk iki şarta katılmakla beraber üçüncü şart olan üç talâk hakkının üçünün de birden kullanılmasının bid'at olduğunu kabul etmemiş, onu da sünnî talâk içerisinde mütalaa etmişlerdir.¹⁸⁷ Bid'at talak, sünnete muhalif ve aykırı olan boşamadır. Koca, hanımını hayızlı iken veya temizlik döneminde fakat cinsel birleşmeden sonra boşarsa ya da bir temizlik döneminde birden fazla boşarsa bu boşamaya bid'at boşama denir.¹⁸⁸ Eşini bu şekilde boşayan koca, sünnete aykırı davranmış olmakla birlikte hukukçuların çoğunluğuna göre bu talak hukukî sonuçlar doğurur ancak boşayan şahıs günah işlemiş olur. Aynen sünnî talak şeklinde olduğu gibi talakın hükümleri ve tüm neticeleri devreye girer.¹⁸⁹ Adetten kesilmiş kadının veya zifaf ve halvetin gerçekleşmediği hanımların boşanması konusunda sünnî veya bid'at talâk ayırımı söz konusu değildir.¹⁹⁰

2.5.Talakın Neticeleri

2.5.1. İddet

İddet, Arapça bir kelime olup sözlük manası itibariyle bir şeyi saymak, sayılan bir şeyin miktarı, limiti ve az olsun çok olsun topluluk manalarına gelir. Tekil bir kelime olan iddetin çoğulu “ided” şeklindedir.¹⁹¹ Evliliğin, ölüm, boşanma veya fesih sebeplerinden birisiyle sona ermesi durumunda, kadının veya erkeğin bir başkasıyla ve bazı durumlarda da birbirleriyle yeniden evlenebilmeleri için beklemek zorunda olunan süreye iddet denmektedir.¹⁹²

2.5.1.1. Kavram ve Hikmeti

İslam hukukunda evliliğin her hangi bir sebeple sona ermesi durumunda kadının yeni bir evlilik yapabilmesi için beklemek zorunda olduğu süreyi ifade eder.

¹⁸³ Mevsilî, c. III, s. 122-123; Aydın, s.41; Yaman, s.72; Bilmen, c.II, s. 212-215; Döndüren, c. II, s.114-118.

¹⁸⁴ İbnü'l-Hümâm, c. III, s. 468; Mevsilî, c. III, s. 122; Mehmed Zihni, s. 800; Semmâ, s. 126; Bilmen, c. II, s. 176; Karaman, *Mukayeseli İslam Hukuku*, c. I, s. 305; Acar, s.76

¹⁸⁵ İbn Rüşd, c. II, s. 54-55.

¹⁸⁶ Buhûti, c. I, s. 362; İbn Kudâme, c.VIII, s. 237.

¹⁸⁷ Buhûti, c. I, s.362; İbn Kudâme, c. VIII, s. 237

¹⁸⁸ Kâsânî, c. III, s. 93-94; Mergînânî, c. I, s. 227; Bilmen, c. II, s. 176; Ebu Zehra, *el-Ahvâlu'ş-Şahsiyye*, s. 306

¹⁸⁹ Acar, s. 76-92; Yaman, s. 73-74.

¹⁹⁰ Şirâzî, c. II, s. 88; Buhûti, c. I, s.363; Bilmen, c. II, s. 213; Zuhaylî, c. VII, s. 427.

¹⁹¹ İbn Manzur, 1994, c. III, s. 281-284; Zebidi, 1994, c. V, s. 94.

¹⁹² Bilmen, c. 2, s. 368; Döndüren, c. 2, s. 191.

Dolayısıyla da iddet evliliğin sona ermesinin belli başlı sonuçları arasında yer alır. İddetin vacip oluşunu bildiren ayetleri zikredelim: “Boşanmış kadınlar kendi kendilerine üç ay hali (hayız veya temizlik müddeti) beklerler...”¹⁹³ “İçinizden ölenlerin geride bıraktıkları eşleri, kendi kendilerine dört ay on gün (iddet) beklerler...”¹⁹⁴, “kadınlarınızdan adetten kesilmiş olanlarla, henüz adet görmeyenler hususunda tereddüt ederseniz, onların bekleme süresi üç aydır. Hamile olanların bekleme süresi ise, doğum yapımlarıyla sona erer...”¹⁹⁵ “...onları iddetlerini dikkate alarak (temizlik halinde) boşayın ve iddeti sayın...”¹⁹⁶

Sünnetten delil ise Hz. Peygamber’in şu hadisidir: “Allah’a ve ahiret gününe inanan bir kadın için ölmüş olan herhangi bir kimse için üç günden fazla yas tutması helal değildir. Ancak koca bundan müstesnadır; onun için dört ay on gün yas tutar (ve iddet bekler).”¹⁹⁷ Yine Hz. Peygamber Fatıma bt. Kays’a şöyle emretmiştir: “İbn Ümm-i Mektum’un evinde iddetini bekle.”¹⁹⁸ “Allah’a ve ahiret gününe iman eden bir kimseye, kendi suyunun başkasının ekinini sulaması (kocası tarafından hamile olan bir kadınla başkasının cima etmesi) helal olmaz.” Bunlar dışında sünnetten başka deliller de vardır. Kaynaklarda iddetin İslam hukuku açısından zorunlu olduğu hususunda icma bulunduğu belirtilmekle birlikte iddet türleri hakkında İslam hukukçuları arasında farklı görüşlere sahip olanlar vardır.¹⁹⁹ **İddetin hikmeti mevzuuna gelirsek;**

a) Kadının kocasından hamile olup olmadığının anlaşılması. Teknik tabirle ‘rahmin beraatının bilinmesi’ olarak ifade edilen bu hikmet, bütün iddet çeşitleri için geçerlidir. Evliliğin sona ermesinin ardından kadın için getirilen iddet yükümlülüğü, ilk planda kadının önceki kocasından hamile olup olmadığının anlaşılması ve böylece nesebin karışmasının önlenmesi amacına yönelik bir tedbir gibi görünmektedir.

b) Allah’ın emrine uyarak ibadet etme. Çünkü iddet, mümin kadınlara Allah’ın bir emridir.²⁰⁰ Allah’ın emrine göre hareket etme bir ibadet olarak telakki edildiği için iddet bekleme de bir nevi ibadet olmaktadır.

c) Kocanın vefatından sonra, kadının kocasına karşı duyduğu üzüntü ve kederini izhar etmesi.²⁰¹ Bununla kadın açısından; vefat eden kocanın kendisi için

¹⁹³ Bakara, 2/228

¹⁹⁴ Bakara, 2/234

¹⁹⁵ Talak, 65/4

¹⁹⁶ Talak, 65/1

¹⁹⁷ Buhari, 1992, c. VI, s. 186; Ebu Davud, 1992, c. II, s. 722; Tirmizi, 1992, c. III, s. 500; Nesai, 1992, c. VI, s. 198; İbn Mace, 1992, c. I, s. 674; Darimi, 1992, c. II, s. 487; Malik, 1992, s. 596-597; İbn Hanbel, 1992, c. VI, s. 37.

¹⁹⁸ Müslim, 1992, c. II, s. 18; Nesai, 1992, c. VI, s. 75; Malik, 1992, s.580.

¹⁹⁹ İbn Kudame, 1994, c. VII, s. 299.

²⁰⁰ Şirbini, 1998, c. III, s. 489

²⁰¹ Yaman, 1998, s. 113

bir nimet olduğunu itiraf etme, onun hatırasına bağlılık ve vefasını ispatlaması amaçlanmıştır. Bu hikmet de vefat iddetinde kendini gösterir.²⁰²

d) Boşanmada, eğer evliliği yürütebileceklerine inanıyorlarsa, her iki tarafın yeniden evlilik hayatına dönmelerine fırsat verme.²⁰³ Bu, ric'i boşamalarda söz konusu olan bir hikmettir.²⁰⁴ Ric'i boşama iddetindeyken öfke durumu sona erer, ruh sakinleşir, ayrılık sonundaki yorgunluk ve yalnızlık üzerinde düşünme imkanı bulunur. Böylece koca iddet içerisinde hanımına dönebilir.²⁰⁵

e) Boşanıp tekrar evlenmeyi güçleştirerek aile bağını korumak ve suistimalleri önlemek. Bununla evlilik işinin yüceliğine dikkat çekilmiştir. Zira evlilik ancak insanların bir araya gelmesiyle kurulabilen, uzun bir bekleme sonucu dağılabilen bir kurumdur. Eğer iddet olmasaydı, o zaman evlilik çocukların oyununa benzer; kurulur ve anında bozulurdu.²⁰⁶ Nikahtan beklenen maslahat, tarafların nefislerini, bu akdin sürdürülmesi doğrultusunda açıktan şartlandırmalarıyla ancak mümkün olabilir. Şayet, bu nizamın bozulmasını gerektirecek beklenmedik bir hadise meydana gelecek olursa, idame suretinin kısmen de olsa kadın için önemli sayılabilecek bir müddet beklemesi suretiyle devam ettirilmesi kaçınılmaz olacaktır.²⁰⁷

Bu meyanda iddet, ric'î talakta kocaya, bâin talakta iki tarafa birden tekrar teemmülü düşünme fırsatı tanınması, kadını etrafında oluşabilecek kötü zan ve niyetlere karşı koruması, evliliğin kocanın vefatıyla sona ermesi halinde vefat eden kocanın hatırasına saygı ve yuvaya bağlılığı sembolize etmesi gibi çok mühim hikmetlere de haizdir. Ayrıca iddet, kadının yeni bir hayata ve muhtemel bir evliliğe kendini hazırlamasına imkân vermesi gibi başka önemli gaye ve hikmetleri de taşımaktadır.²⁰⁸ İddetten kastedilen sırf kadının hamile olup olmadığını tespit etmek değildir. Zaten tıbbın gelişmesiyle günümüzde ultrasonografi gibi metodlarla hamilelik derhal belli oluyor, bu sebeple uzun süre iddet beklemeye gerek yoktur, biçimindeki bir iddia, iddetin yukarıda zikrettiğimiz diğer hikmetlerini göz ardı edeceğinden geçerli bir iddia gibi görünmemektedir.²⁰⁹ İddet esas itibarıyla evliliği sona eren kadın ile ilgili bir sorumluluktur.

2.5.1.2. Çeşitleri

²⁰²Kasani, 1997, c. IV, s. 418; Zuhayli, 2007, c. IX, s. 7168; Dihlevi, 2005, c. II, s. 219; Sabuni, 2004, c. I, s. 259; Bilmen, 1968, c. II, s. 394; Sibai, 2000, c. I, s. 250; Ebu Zehra, tsz.,s .372; Hallaf, 1990, c. 1, s. 68; Abdulhamit, tsz.,s.336; Karaman, 2003, c. I, s. 382; Aydın, 2006, c. II, s. 240.

²⁰³ Hallaf, 1990, c. I, s. 68.

²⁰⁴ Yaman, 1998, s. 113.

²⁰⁵ Zuhayli, 2007, c. IX, s. 7170; Sabuni, 2004, c. I, s. 259; Bilmen, 1968, c. II, s. 394; Sibai, 2000, c. I, s. 250; Ebu Zehra, tsz.,s. 372

²⁰⁶Zuhayli, 2007, c..IX, s. 7168; Dihlevi, 2005, c. II, s. 219

²⁰⁷ Dihlevi, 2005, c. II, s. 219-220.

²⁰⁸ Bilmen, c. II, s.394; Karaman, c. I, s.329.

²⁰⁹Yaman, s. 89.

İddet çeşitleri ve süreleri; meydana geliş sebeplerine, kadınların değişik durumlarına göre farklılık arz eder. Her kadın çeşitli durumlarda aynı iddeti beklemez. İslam hukuku, kadınların farklı durumlarına göre farklı iddet müddetleri belirlemiştir. Boşanmış kadının iddeti, hamile değil ve normal olarak hayız görüyorsa üç hayız süresince beklemektir. Kocasını vefat eden kadının iddeti, hamile ise doğumla biter. Değilse idetin süresi dört ay on gündür. Hamile kadının iddeti, gerek kocasının ölümü, gerek boşama neticesinde olsun, doğumla birlikte biter. Küçüklerin ve yaşlıların iddeti ise üç aydan ibarettir. Küçükten kasıt, bâliğ olmamış; yaşlıdan kasıt da hayızdan kesilmiş (Hanefilere göre 55 yaş) kadındır.²¹⁰

İddet, kadının durumuna ve taşıdığı nitelikler ve vasıflara göre beş sınıfa ayrılır:

2.5.1.2.1. Talak veya Fesih ile Boşanan Kadının İddeti

Boşanmış veya herhangi bir eksiklik hasebiyle nikâhları feshedilmiş kadınların beklemek zorunda kaldıkları iddetin şekli ve keyfiyeti hususunda Kur'ân-ı Kerim şöyle der: “ فُرُوءٌ ثَلَاثَةٌ بِأَنْفُسِهِنَّ يَتَرَبَّصْنَ وَالْمُطَلَّاتُ /Boşanmış kadınlar, kendi başlarına (evlenmeden) üç kuru' beklerler.”²¹¹ Ayette geçen “kuru” kelimesi, ihtiva ettiği farklı manalardan dolayı mezheplerin üzerinde ihtilaf ettiği bir husus olmuştur. Zira “kuru” sözcüğü, hem hayız hem de temizlik anlamlarındadır. Hanefiler, ayetin lafızları arasındaki ilişkiden hareketle hayız anlamını tercih etmişlerdir.²¹² Hanbelîlerin görüşüne göre kur, ay hali yani hayız anlamındadır. Çünkü hayız rahimde ceninin olmadığını bildirmektedir. İddetten maksat da odur. Zira Yüce Allah şöyle buyurmaktadır: “ أَشْهُرٌ ثَلَاثَةٌ فَعِدَّتُهُنَّ ارْتَبْتُمْ إِنْ نَسَايَكُمْ مِنَ الْمَحِيضِ مِنْ بَيْسِنٍ وَاللَّائِي / Kadınlarınız içinden âdetten kesilmiş olanlarla, âdet görmeyenler hususunda tereddüt ederseniz, onların bekleme süresi üç aydır.”²¹³ Burada hayızlı olmadıkları takdirde aylar sayılarak iddete geçilmiştir dolayısıyla burada asl olanın ay hali olduğu belirtilmektedir.²¹⁴

Mâlikîler ile Şafîlilerin görüşüne göre ise, kur' ay hali değil temizlik manasındadır.²¹⁵ 1917 tarihli Hukuk-ı Aile Kararnamesi üç hayız müddeti benimsemiş ve bu müddete bir üst sınırlama getirmiştir. Buna mukabil üç hayız müddetinin üç aydan fazla olamayacağını da belirterek genel bir çözümü de hedeflemiştir.²¹⁶ Hanefilere göre, hamile olmayıp hayız gören kadınlar üç hayız süresince iddet beklerler. Kadın hayızlı iken boşanırsa, bu hayız hesaba katılmaz yani

²¹⁰Döndüren, c. II, s. 193-200.

²¹¹Bakara, 2/228.

²¹²Cassâs, *Ahkâmu'l-Kur'an*, 1/496; İbnü'l-Hümâm, *Fethu'l-Kadir*, 4/308.

²¹³Talak, 64/4.

²¹⁴Zuhaylî, c. IX, s. 494.

²¹⁵İbn Rüşd, c. II, s. 75.

²¹⁶*Hukuk-ı Aile Kararnamesi*, mad, 138.

talakın içerisinde meydana geldiği hayız bu üç hayız süresinden sayılmaz. Üçüncü hayızın bitişiyile iddet nihayete erer.²¹⁷

2.5.1.2.2. Kocasının Vefat Etmesi ile Evliliği Sona Eren Kadının İddeti

Kocasının vefat etmesi ile evliliği sona eren kadının iddetiyle ilgili ayet-i kerime şöyledir: “ وَعَشْرًا أَشْهُرًا أَرْبَعَةً بِأَنْفُسِهِنَّ يَتَرَبَّصْنَ أَزْوَاجًا رُوِيَ مِنْكُمْ يُتَوَقَّوْنَ وَالَّذِينَ / Sizden ölenlerin, geride bıraktıkları eşleri, kendi başlarına (evlenmeden) dört ay on gün beklerler...”²¹⁸ Bu ayet-i kerimenin hükmünü bütün mezhepler ittifak ile kabul etmişler ve kocası vefat eden gayri hamil kadının iddetinin dört ay on gün olduğu hususunda görüş birliğine varmışlardır. Hamile olmayan kadın, ric’î boşama sonucu iddet beklerken kocası ölürse, boşanma iddetini terk ederek ölüm iddetini beklemeye başlar. Zira ric’î talak, iddet bitmedikçe evliliğin sona ermesine neden olmaz. Kocanın vefatı, evliliğin sona ermesinin sebebi olduğundan kadın ric’î iddeti bırakıp ölüm iddetini beklemek zorundadır. Bâin talak sonucu iddet bekleyen kadın ise ölüm iddeti beklemeyip başlamış olduğu boşanma iddetini tamamlar. Çünkü ric’î talakın aksine bâin talak evlilik bağına ortadan kaldıran bir sebeptir.²¹⁹

2.5.1.2.3. Hamile Kadının İddeti

“حَمْلُهُنَّ يَضَعْنَ أَنْ أَجْلُهُنَّ الْأَحْمَالِ وَأَوْلَاتٍ” /Hamile olanların bekleme süresi ise, yüklerini bırakmaları (doğum yapmaları)dır.”²²⁰ Ayet-i celile, hamile kadının iddeti konusunda bizi aydınlatmaktadır dolayısıyla evliliği sonra eren hamile kadının iddetinin doğum ile nihayetleneceğini söylemektedir. Kadın kocasının ölümünden kısa bir süre sonra doğum yapsa dahi onun iddeti bu doğumla tamamlanmış olur. Hamile kadın düşük yapacak olursa, durum değişir ve mezhepler de bu mevzuda ihtilaf etmişlerdir. Böyle bir durumda düşüğün mahiyetine bakılarak iddetin bitip bitmeyeceğine hükmedilir. Hanefilere göre eğer düşüğün yaratılış şekli tamamen veya kısmen değilse iddet sona ermez. İddetin bitmesi için meydana gelen düşüğün şeklinin bariz olması iktizalıdır. Şayet şeklin belirginliği yoksa, düşüğün çocuk mu veya başka bir şey mi olduğu ihtilâysa vâki olur. İddet ise şüphe ile bitmiş olmaz.²²¹

2.5.1.2.4. Küçüklükten veya Yaşlılıktan Dolayı Hayız Görmeyen Kadının İddeti

Bazı İslam Hukukçularınca caiz görülen, daha ergenlik çağında olmayan kızların evlendirilmeleri²²² hususundaki ayet-i kerime şöyledir: : مِنْ يَتَسَنَّ وَاللَّائِي

²¹⁷ Serahsî, *el-Mebsût*, c.VI, s. 40; İbnü'l-Hümâm, c. IV, s.310-311; Şelebî, s. 643.

²¹⁸ Bakara, 2/234.

²¹⁹ Bilmen, c. II, s. 377-378.

²²⁰ Talak, 65/4.

²²¹ İbn Kudâme, c. VIII, s. 98; Şirbinî, *Muğni'l-Muhtâc*, c. V, s. 85; Şelebî, s. 640.

²²² Yaman, s. 91.

“يَحِضْنَ لَمْ وَاللَّائِي أَشْهُرٍ ثَلَاثَةً فَعِدَّتُهُنَّ ارْتَبْتُمْ إِنْ نَسَاكُمْ مِنَ الْمَحِيضِ /Kadınlarınız içinden âdetten kesilmiş olanlarla, âdet görmeyenler hususunda tereddüt ederseniz, onların bekleme süresi üç aydır.”²²³ Ayrıca hayız yaşına ulaşmak için en az dokuz en fazla on beş, hayızdan kesilme yaşı ise, genel anlamda elli beş yaş olarak kabul edilmiştir.²²⁴

2.5.1.2.5. Normal Ergenlik Çağına Geldiği Halde Hiç Hayız Görmeyen Kadının İddeti

Normal ergenlik çağına geldiği halde herhangi bir nedenden dolayı hiç hayız görmemiş veya bir iki defa görüp sonra hayızdan kesilmiş kadınların iddeti ve ne kadar iddet bekleyeceği hukukçular arasında ihtilafa neden olmuştur. Maliki mezhebine göre böyle kadınların iddeti on iki aydır. Hanefî mezhebine göre, böyle bir kadın elli beş yaşına kadar bekler ve kocası bu müddet içinde ona nafaka verir.²²⁵

2.5.1.3. İddetin Hukukî Sonuçları

Kadının iddet süresince evlenmesinin yasaklanması, iddetin taraflara ve topluma yüklediği en önemli sorumluluktur. Bu hususta Kur'an-ı Kerim şöyle buyurmaktadır: “أَجَلُهُ الْكِتَابُ يَبْلُغُ حَتَّى النِّكَاحِ عُدَّةٌ تَعَزَّمُوا وَلَا /Farz olan bekleme müddeti dolmadan, nikâh kıymaya kalkışmayın...”²²⁶ Genel bir hüküm içerdiğinden ötürü hangi tür iddet olursa olsun iddet bekleyen kadınla yabancı bir erkeğin evlenmesi haramdır ve hukuki geçerliliği de yoktur.

2.5.2. Hıdâne

Kendi işlerini göremeyecek çağdaki çocuğa, yetkili olan kimsenin muayyen süresi içinde bakması ve onu terbiye etmesi hak ve görevine İslâm hukukunda hıdâne denmektedir.²²⁷ Kısaca buna “*terbiye velâyeti*” demek de mümkündür.²²⁸

2.5.2.1. Hakkı, Ehliyeti

Çocuğun yetişmesi, bakımı ve terbiyesinde birinci derecede muhtaç olunan şey, şefkat ve merhamet olduğundan anne ve babanın boşanmaları veya bunlardan birinin veya her ikisinin de vefat etmeleri halinde çocuklara bakmaya kimin daha layık olacağı meselesi önem arz etmektedir. Dolayısıyla onları yetiştirecek olan yani hadâne hakkına sahip olan kimsenin, çok önemli görevi yerine getirebilmesi için birtakım şartları haiz olması gerekmektedir. Mümeyyiz bile olsa ergenlik çağına

²²³Talak, 65/4.

²²⁴ Merğînânî, c. III, s. 230; Bilmen, c. II, s. 375.

²²⁵İbn Rüşd, c. II, s. 75-76.

²²⁶Bakara, 2/23

²²⁷Erdoğan, “Hadâne/Hıdâne Mad.”, s. 166.

²²⁸Nevevî, *Ravdatü'l-tâlibîn*, c. VI, s. 504; Şa'bân, *Ahvâl*, s. 613; Ebû Zehra, *Ahvâl*, s. 405; Bilmen, *Hukuk*, c. II, s. 425.

gelmeyen kimsenin hadâne ehliyeti yoktur.²²⁹ Kocasından boşandıktan sonra kadının evlenmesi de hadâne hakkını kullanabilmesi için önem arz etmektedir. Hanefî mezhebine göre, kadının çocuğa mahrem olan birisiyle evlendiği takdirde annenin bu hakkı sakıt olmaz. Ancak çocuğun mahremi olmayan yabancı bir kimse ile evlenen anne de hadâne hakkından mahrum kalır.²³⁰

İslam hukukçularının genel yaklaşımı, müslümanın hem müslüman hem de gayri müslim, gayri müslimin ise kendi din mensupları üzerinde hadâne ehliyetine sahip olduğu yönündedir. Müslüman olmayan birisinin müslüman üzerinde hadâne ehliyeti ise tartışmalıdır. Hanefilere göre, hadâneyi yürütecek olan kadının müslüman olması şart değildir. Şafî ve Hanbelî mezheplerine göre, müslüman olmayan kimsenin müslüman üzerinde hadâne hakkı bulunmamaktadır. Çünkü onlar, hadânenin bir velayet türü olduğu ve müslüman olmayan birinin ise müslüman üzerinde velayet hakkı bulunmadığı esastan hareket etmektedirler. Ayrıca bu görüş sahiplerine göre, kâfir bir kadının yanında kalan çocuğun, din yönünden emniyette bulunması mümkün değildir.²³¹

Hanefî, Malikî ve Zâhirî mezheplerinde zimmînin müslüman üzerinde hadâne hakkına sahip olmasına karşı çıkılmamakla birlikte Hanefîler, bunu sadece kadınlara mahsus bir imtiyaz olarak görüp gayri müslim kadının yanında geçecek hadâne süresini küçüğün davranışlarının bilincine varma ve din eğitimi dönemi öncesiyle sınırlı tutar. Bu konuda “*el-İhtiyar*” kitabında şöyle bir görüş vardır: “Gayri müslim olan bir kadın, kâfir olmasından korkulmadığı müddetçe, müslüman bir çocuğunun bakımına herkesten daha fazla hak sahibidir. Çünkü bu kadının o çocuğa vereceği hizmet ve bakımda çocuğun faydası gözetilir. Ama çocuğunu gayrimüslim yapması muhtemel olduğunda bu çocuğun zararına olur. Bu önce de böyledir, sonra da böyledir.”²³²

Evlilik içinde çocuğun bakım ve terbiyesi genelde sorun olmaz. Anne baba bunu müştereken yerine getirirler. Dolayısıyla bu dönemde hadâne hakkının kime ait olacağı hususu önemli bir mesele teşkil etmez. Problem evliliğin bir sebeple sona ermesi durumunda bu görev ve sorumluluğun kim tarafından yerine getirileceğidir.

Boşama veya boşanma sebebiyle ayrılık meydana geldikten sonra, hadâne hakkına öncelikle annenin sahip olduğu hususunda İslam hukukçuları arasında ittifak vardır. Çocuğun belli bir yaşa kadar bakımı ilk önce anneye verilmiştir. Anne yoksa çocuğun bakımı annenin akrabalarına ve kadınlara öncelik verilerek diğer akrabalara verilir. (Öncelikle sırasıyla anneanne, babaanne, öz kız kardeş..., daha sonra baba, dede, erkek kardeş...) ²³³ Ancak annenin mürted olması, zina etmesi, hırsızlık

²²⁹ Karaman, *Mukayeseli İslam Hukuku*, c. I, s. 341.

²³⁰ İbn Kudâme, *el-Muğnî*, c. VII, s. 619; Bilmen, c. II, s. 432; Karaman, *Mukayeseli İslam Hukuku*, c. I, s.340.

²³¹ İbn kudâme, c. VII, s. 613; Şirbinî, *Muğni'l-Muhtâc*, c. III, s. 455.

²³² Mevsilî, *el-İhtiyar*, c. III, s. 270-271

²³³ Aydın, s.54; Yaman, s. 93.

yapması, gayri ahlaki yaşamasıyla çocuğa zarar vermesi veya çocuğu ihmal etmesi gibi nedenler öncelik hakkını kaybetmesine sebep olur.²³⁴ Hz. Peygamber'in (sav), anne-babası boşanmış bir erkek çocuğu, onlardan hangisini seçeceği konusunda serbest bırakması²³⁵ ve Hz Ebû Bekir'in bir babaya karşı "Annesinin okşaması, kucağına alması ve kokusu çocuk bakımından senin yanında kalmasından daha hayırlıdır. Sonra çocuk büyüyünce seçimini yapar"²³⁶ demesi, bu son görüşü teyit etmektedir.²³⁷

Bu meseleyi –ayrılma veya vefat durumunda çocuğun kimin yanında kalması-biraz detaylı işlemek istedik. Zira geçmişten günümüze boşanma davalarına baktığımızda ebeveynlerin "çocuk bende kalsın" kavgası ettiklerine maalesef şahit oluyoruz. Çocuğun bakımını üstlenebilecek maddi-manevi yeterliliği olmadığı halde sırf diğer tarafa acı çektirmek için çocuğun velayetini üstüne almak isteyen çiftleri ve bu durumdan mütevellit yaşanan dramları üzülererek görüyoruz.

2.5.2.2.Süresi, masrafları, ücreti

Hadâne, çocuğun bakımı ve yetiştirilmesi demek olduğu için bunun müddeti çocuğun buna olan ihtiyacı ile orantılıdır. İslam hukukçuları, söz konusu müddeti, çocuğun başkasına muhtaç olmadan kendi başına yemek yiyip giyinebileceği yaşa ulaşmak olarak belirlemişlerdir.²³⁸ Ayrıca çocuğun bakım ve gözetime muhtaç olduğu yaş kız ve erkeklerde farklıdır. Mâlikî mezhebine göre bu müddet, erkek çocukta ergenlik çağına, kız çocukta ise, evlenmesine kadar uzamaktadır.²³⁹ Hanefiler bu süreyi, erkek çocuk için yedi veya dokuz olarak belirlemişlerse de, yedi yaş sınırını tercih etmişlerdir. Kız çocuğu için hadâne süresi 9 yaş olarak tercih edilmiş ve bu şekilde fetva verilmiştir.²⁴⁰

İslam hukukçularına göre kadın, halihazırda evliliğine devam ediyorsa, çocuğunu beslemekle mükelleftir ki bu durumda kadının kocasından bir ücret talebi doğru değildir. Zira evlilik birliği içerisinde koca zaten ailenin nafakasını temin etmekle mükelleftir. Kadın boşanmış ve iddet bekliyor halde ise, beklenen iddetin türüne göre kadının ücrete hak kazanıp kazanamayacağını Hanefî Mezhebi ulemaları belirlemişlerdir; kadın ric'î talaktan dolayı iddet bekliyorsa, hadâne ücreti isteyemez. Çünkü hadânedede çocuğu emzirmek de diyaneten annenin görevidir. Ancak alınan ücret, yapılan bir işin karşılığı olacağından dolayı iddetin nihayete ermesinden sonra anne hıdane ve süt emzirme hakkına sahip olur..²⁴¹

²³⁴ İbn Nüceym, *el-Eşbâh ve'n-Nazâir*, c. IV, s. 182

²³⁵ Ebû Dâvûd, "*Talâk*", 35; Tirmizî, "*Ahkâm*", 21; Nesâî, "*Talâk*", 52.

²³⁶ Abdürrezzak, *Musannef*, c. VII, s.153, "Hadis No:12598"

²³⁷ Yaman, *Aile Hukuku*, s. 94.

²³⁸ Yaman, s. 96.

²³⁹ Ebû Zehra, *Ahvâl*, s. 384; Döndüren, *Aile İlmihali*, s. 477-478.

²⁴⁰ İbnu'l- Hümmâm, *Fethu'l-Kadîr*, c. III, s. 316-317; İbn Âbidîn, *Reddu'l-Muhtar*, c. III, s. 566;

Hallâf, s. 200; Şelebî, s. 762.

²⁴¹ Mergînânî, c. II, s. 45; İbn Âbidîn, c. II, s. 637.

Eğer kadın bâin talaktan dolayı iddet beklemekte ise, Hanefî mezhebinde iki farklı görüş vardır. Sahih ve tercih edilen görüş, kadının hadâne ücretinin alabileceği yönündedir. Çünkü iddet bitmese de bâin talak sonucu karı kocalık ilişkisi tamamen ortadan kalmıştır.²⁴² Hanefî mezhebine göre, çocuğun nafaka denen zarurî giderleri haricindeki bakım ve beslenme masrafları, çocuğun malı varsa öncelikle kendi malından karşılanır. Eğer çocuğa ait her hangi bir mal yoksa bu hadâne masraflarını karşılamak görevi babaya geçer ve babanın malî gücü varsa, bu görevi yerine getirmesi vaciptir. Eğer çocuğun babası da fakir ve bu hadâne masraflarını karşılamaya gücü yetmiyorsa, sırayla diğer nafaka borçlusu akrabalar bununla yükümlü olurlar.²⁴³

2.5.3.Nafaka

Evliliğin sona ermesinden doğan neticelerden bir diğeri de “nafaka”dır. Nafaka Arapça bir kelime olup “enfaka” fiilinin mastarı olan infak’tan isimdir. Enfaka kelimesi birden fazla manaya gelir. Bir şeyin tükenip bitmesi, azalması; ölmek; revaç bulup talihlisi çoğalmak bunlar arasındadır. İnfak kelimesi de, yiyeceklerinin, malının, parasının, tükenerek kişinin fakirleşmesi; kişinin mülkünü harcayarak tüketmesi; paranın değer kaybetmesi ve sürümün bolluğu anlamlarındadır. Nafaka kelimesi lügatte; yenecek yemek, katık, geçim ve diğer zaruri ihtiyaçların karşılanması maksadıyla kişinin kendisi ve aile fertleri için harcadığı her şeydir.²⁴⁴ Nafaka islam hukukçuları tarafından değişik tarzlarda tarif edilmiştir. “Hayatiyetin sürdürülebilmesi için ihtiyaç hissedilen şeylerin devamlı bir şekilde temin edilmesidir.”²⁴⁵ “Bir şeyin devamının ve sürekliliğinin bağlı olduğu yiyecek, giyecek ve iskan mahalli gibi şeylerdir.”²⁴⁶ “İâşe ve giyim eşyasıyla oturabileceği bir ev hakkıdır.”²⁴⁷

Hanefî mezhebine göre de kadın ister bâin talâkla ister ric’î talâkla boşanmış olsun; iddetini beklerken nafaka ve mesken hakkına sahiptir. Ric’î talaktan dolayı iddet beklemekte olan kadının nafaka ve mesken hakkı, kadınla kocası arasındaki nikâh bağı devam ettiği içindir ve ayrıca kocasının kendisiyle cinsî münasebette bulunması da helâldir. Bâin olarak boşanıp iddet beklemekte olan kadının da nafaka ve mesken hakkı vardır. Çünkü kadının iddet süresine riayet etmesi nafaka alma hakkını doğurur.²⁴⁸ Hanefî mezhebi hukukçuları da nikâh akdinin fesih ile sona ermesi sonucu iddet bekleyen kadının, iddet süresince nafakasının kocası tarafından

²⁴²İbn Âbidîn, c. III, s. 561; Bilmen, c. II, s. 441.

²⁴³ Hassâf, *Kitâbu'n-Nafakât*, s. 17; Bilmen, c. II, s. 441; Şelebî, s.749; Karaman, c.I, s. 343; Yaman, s. 96.

²⁴⁴ Celal Erbay, *İslam Hukukunda Evlilik ve Hısımlık Nafakası*, 12 Göytürk Yay., 1995 Bakü; Yegin, *Lügat*, “nafaka”.

²⁴⁵ Karaman, *Hukuk*, c .II, s. 346.

²⁴⁶ Erbay, *Nafaka*, 13.

²⁴⁷ Erbay, *Nafaka*, 13.

²⁴⁸ Şelebî, s. 664

temin edileceğine hükmetmişlerdir. Zira Hanefiler, fesih sonucu gerçekleşen ayrılıktan sonra iddet beklemenin hükmünün bâin talaktaki gibi kabul etmişlerdir. Hanefî mezhebine göre, muhâle'a yapan kadının iddet sırasındaki nafakasının ve barınağının temini erkeğin mükellefiyetindedir.²⁴⁹

Ölüm iddeti bekleyen kadına, İslam hukukçuları kocası öldüğünden, kişiliği ve böyle bir yükümlülük için gerekli olan vücûb ehliyeti sona erdiğinden hiçbir nafaka çeşidinin gerekmediğini söylemektedirler. Çünkü kocanın ölümüyle kişiliği ve böyle bir yükümlülük için gerekli olan vücûb ehliyeti de son bulmuştur. Mamafih ölen kocanın herhangi bir borca muhataplığı yoktur. Kocasının vefatı nedeniyle iddet bekleyen kadın için ister hamile olsun ister olmasın nafaka vacip olmaz. Zira vefat eden kimsenin malvarlığı varislerine intikal ettiğinden dolayısıyla nafakayı gerektiren herhangi bir malın kalamayacağından hareketle üzerine vacip olmaz. Mala, miras sebebiyle sahip olan varislerin de böyle bir yükümlülükleri yoktur.

²⁴⁹ Serahsî, c. VI, s. 173.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ERZİNCAN İLİ EVLENME- BOŞANMA KAYITLARI

Bu bölümde Erzincan İli'nin evlenme ve boşanma kayıtlarını (**nikah, mehir, talak, nafaka**) inceleyeceğiz. Temeli, yeryüzünün ilk çifti Âdem ile Havva'ya dayanan, insanlık tarihinin en eski müessesesi sayılan, her toplumda ve bütün çağlarda geçerliliğini muhafaza eden; geçmişten günümüze toplumların temel yapı taşı ve bireylerin sosyal ilişkilerinin önemli bir kısmının şekillendiği kurum olan aile, önemini her daim korumakla birlikte toplumsal yapıyı birbirine bağlayan bir olgu niteliğini de hiç yitirmemiştir. Mamafih nikâh akdiyle hayat bulan aile mefhumuna “**minyatür toplum**” diyebiliriz.

Aile; hakları ve mükellefiyetleri haiz oluşu ile fikhî, neslin devamını sağlayan en helal yol olmasından mütevellit dini, huzurlu ve mutlu bir yuva ortamı sunması bakımından manevi özelliğe sahip çok yönlü bir kurumdur. Bu muhteşem tabloya mukabil toplumun temelini teşkil eden ailenin kuruluşu gibi yıkılışı da eski devirlerden itibaren toplumu ve devleti yakından ilgilendiren hukuki ve ictimai bir meseledir.

Her açıdan sağlam bir toplum ancak uyumlu ve sağlıklı ailelerden oluşur. İnsanın olduğu yerde değişim kaçınılmazdır; toplumsal değişimle birlikte aileye ve dolayısıyla evlenme-boşanmaya yüklenen anlamlar da değişime uğramaktadır. Bu meyanda toplumun değişimi sürecinde aile ve aile yapısında meydana gelen değişimler, aile içi rol ve ilişkiler üzerine kuramsal yaklaşımlar tartışma konusu olmaktadır. Her ne kadar toplumdaki sosyal, ekonomik ve kültürel değişiklikler, o toplumun aile yapısında değişime sebep oluyorsa da değişimi beraberinde getiren bu sosyal, politik, kültürel yönelimler karşısında aile, varlığını bir şekilde koruyup devam ettirmektedir. Bahusus evliliğin amacı, ailenin ömür boyu huzur ve mutluluk içinde idamesidir ancak bahsettiğimiz değişim süreci parçalanmasına da yol açmaktadır. Sağlam temeller üzerine bina edilmeyen evliliklerde birçok mağduriyetler yaşanmakta ve bu evliliklerde ortaya çıkan problemler çoğu kez göz ardı edilmekte, “minyatür toplum” istikrarını günden güne kaybetmekte ve gerekli önlemler alınmaz ise belki de yıkılışa doğru gitmektedir.

Günümüzde boşanma davalarının sayısındaki artışın nedenlerinin belki de en önemli nedenlerinden biri eşlerin evliliği kurtarmak için hiç çaba göstermemeleri ya da çabalarının yetersiz kalışı, aklı selim ve sağ duyulu davranma yerine duygusal davranmaları, küçük olayları büyütürken önemli bir problem haline getirmeleridir. Tüm bunlar evliliğin kişi ve toplumsal hayat için önemini idrak edilemeyişinden ya da evlilik için dine uygunluk konusunda gösterilen hassasiyetin boşanma konusunda dinin gösterdiği yolu takip etmede gösterilmemesinden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle boşanmalar tasvip edilmeyen şekilde, hiç ölçüp

biçmeden aniden olabildiği gibi boşanma davalarında davanın çok uzun sürmesi nedeniyle taraflar arasındaki geçimsizlik husumete dönüşebilmekte bunun yanında bu uzun zaman zarfında mağdur olan tarafın mağduriyeti de devam etmektedir.

Geçmiş tarihlerde coğrafyamızda boşanma vakalarına çok sık rastlanmadığını şer'iyeye sicillerinden biliyoruz. Ancak günümüzde boşanma davalarının fazla oluşu da su götürmez bir gerçektir. Toplum olarak bizleri yani gelecek algılarında, statü edinmede, modelleme ve aidiyet bilincinin inşasında aileye birinci derecede önem veren tüm fertleri, “bu sorunun çözümü için neler yapabilirim” e götüren nokta da sanırım budur. Bu mecrada Hamza Aktan’ın sözlerine yer vermek isabetli olacaktır: “Günümüzde (sık sık) meydana gelen boşanmaların temelinde, toplumumuzda hızla artış gösteren ve yaygınlaşan tüketim tutkusu ve bunun doğurduğu ekonomik sıkıntıları barbarca bir mücadele halini alan hayat tarzı, kırsal kesimle şehirli, halkla aydın kesim arasındaki zihniyet farklılığı, yanlış kültür politikaları, dini eğitimin tam yapılamamasının, olumsuz yayın ve yönlendirmelerin, ekonomik problemlerin yol açtığı ahlaki çöküntü gibi sebepler yatmaktadır. Daha doğrusu, boşanma ve serbest yaşama yönündeki hızlı eğilim, salt hukuki kurallar ve maddi değerler üzerine kurulmak istenen toplum ve hayat tarzının tabii sonuçları ve bedeli olarak görülmelidir.”²⁵⁰

3.1.Şer'iyeye Sicillerine Göre Erzincan İli Evlenme-Boşanma Kayıtları

İslam Aile Hukuku, altı asırlık Osmanlı İmparatorluğu’nda titiz bir uygulama alanı bulmuştur. Osmanlılarda aile hukukuna ilişkin ilk kanun hareketi Hukuk-u Aile Kararnamesi’yledir. İslam hukuku açısından oldukça önem taşıyan A.H.K (1917) hukuk birliğini, evlenmede devletin fonksiyonelliğini (doğrudan müdahalesini), teaddüd-ü zevcat (çok eşlilik-poligami) ve talâk müesseselerini ıslah etmiştir, bu mecradaki bazı problemlere birtakım çözümler getirmiştir.²⁵¹ H.A.K. nikah akdinde şekil şartları aramış, evlenecekler evlenme ehliyetine sahip olma şartı getirmiş, temyiz kudretleri olmadığı için gayr-ı mümeyyiz çocukların evlenme akitlerinin butlanını kabul etmiştir. Bu kararnameyle Hanefi mezhebinin fikhi kuralları temel alındığı halde bazı durumlarda iktiza-yı halden ötürü diğer mezheplerden de istifade edilerek ailenin maslahatı için köklü değişiklikler yapılmıştır. Örneğin tarafları buluşun alt sınırından önce evlendirmeme, akıl hastalarının sadece zaruret halinde evlendirilmesi, nikâh lafızları, nikâhta monogam kalmanın şart koşulması hakkının kadına verilmesi, ikrah ile olan nikâh ve talâkın geçerli olmaması, sarhoşun talâkı ve

²⁵⁰ Aktan, “*Talak*”, İslam’da İnanç İbadet ve Günlük Yaşayış Ansiklopedisi, İstanbul 1997, c. IV, s. 244

²⁵¹ Mehmet Ünal, “Medeni Kanunun Kabulünden Önce Türk Aile Hukukuna İlişkin Düzenlemeler ve Özellikle 1917 Tarihli Hukuk-i Aile Kararnamesi” , *AÜHFD*, Ankara 1978, XXXIV, 1–4, s. 227–230.

çeşitli sebeplerle kadının tefrik (kazâî boşanma) hakkı gibi hususlarda diğer mezheplerden istifade edilmiştir.²⁵² Bütün bu esaslı çalışmaların gerek teori gerek pratik aşamaları “fıkhın belirleyiciği” ilkesinin son derece aktif olduğunu apaçık ortaya koymaktadır. Mezkur şer’iyye sicillerini tetkik ettiğimizde; hükümlerde ve uygulamalarda “fıkhın belirleyiciliği”ni (bilhassa Hanefi mezhebinin etkisini) net bir şekilde görmekteyiz. Çalışmamız dahilinde incelediğimiz Erzincan Şer’iyye sicillerinde (1 ve 2 nolu) de aynı belirleyicilik sözkonusudur.

3.1.1. 1332 h./m.1916 Tarihli 1 No’lu Erzincan Şer’iyye Sicili

Bismillah ve bihi nestainan

(S...B...) Medine-i Erzincan’ın Hasan Efendi Mahallesi ahalisinden zatı maruf 32.Fırka hastane katibi İsmail Hakkı Efendi ibni Hacı Süleyman bin Muhammed Erzincan liva mahkemesinde meclis-i şer’imizde hala zevce-i menkuha-i medhul bihası, Medine-i mezkurenin Molla Güzel Mahallesinde sakine Naciye Hatun ibnete Yusuf Subhi bin Musa nam hatun 19 Haziran 330 tarih ve 55 numrolu bir kıt’a da’vetiye varakasıyle itaat da’vasından dolayı mahkeme-i şer’iyyeye da’vet olundu ise de mezbure Naciye Hatun bi’z-zat icabet etmediği gibi tarafından dahi vekil-i şer’i göndermediğinden ve zevci müddei mezbur İsmail Hakkı Efendi dahi gıyaben muhakemenin rü’yetini talep etmekle mezbur İsmail Hakkı Efendi Meclis-i ma’kud mezkurda takrir-i da’va ve takrir- müddea edub mezbure Naciye Hatun 6001 guruş **mehr-i muaccel** ve 3051 guruş **mehr-i müeccel-i müsemma** ile 3 seneden berü zevce-i menkuha-i medhul baham olduğu olduğu halde zevcem mezbure Naciye Hatun **benim hanemden çıkub** benim firaşımdan hasıl ve mezbure Naciye Hatun’dan mütevellid 2 yaşında sulbi sağır oğlum Yusuf Kemaleddin’i beraber alub marezzikr Mollagüzel Mhallesi’inde sakine validesi hanesine giderek **iki seneden berü validesi hanesinde sakine olub** ve zevcem mezburenin **mihir-i muacceli** olan meblağ-ı mezkur 6001 guruşu dahi kendüsine teslim eylediğim halde zevcem mezbure eve gelmediği gibi ve vech-i şer’i üzere bana itaat etmediğinden mezburenin Hasan Efendi Mahallesinde vakı’ mesken-i şer’i olan **haneme gelmesini ve bana itaat ve inkıyad eylemesini** taraf-ı şer’i şerifden tenbih olunması matlubumdur deyu da’va eylediği zabt olundu.

21 Şa’ban 332 ve 1 Temmuz 330

Müddei Mezbur

(Mühür)

(S...B...) Erzincan’ın Cemaleddin Mahallesi’nde sakin sahib-i arzuhal mekteb-i ibtidai muallimi Hafız Hasan Efendi ibni Muhammed medine-i mezkure mahkeme-i şer’iyyesinde meclis-i şer’ide Hasan Efendi Mahallesi ahalisinden Rüşdiyye-i askeriye muallimi Hafız Ahmed Sıtkı Efendi ibni İsmail Hakkı

²⁵² Aydın, *İslam-Osmanlı Aile Hukuku*, MÜ Yay., İstanbul 1985, s. 210.

muvacehesinde da'va ve itiraz edüb 1327 senesi temmuzun beşinci günü karasında li ebeveyn karındaşı mu'teriz aleyh Ahmed Sıtkı Efendi'nin hanesinde vefat eden zevcem Zehra Hatun ibnete İsmail bin Osman'ın veraseti zevce-i metruki benimle benim firaşımından hasıla ve zevcem mezbureden mütevellide sadriyye-i sağire kızı Sıdika ve validesi Sündüs binti Ahmed ve liebeveyn er karındaşları Hayreddin ve Osman Nuri ve Abdurrahman ve işbu mu'muteriz aleyh Ahmed Sıtkı Efendilere munhasıra ba'deha sağire-i mezbure Sünbül Hatun'a münhasıra olduğu halde işbu mu'teriz aleyh Ahmed Sıtkı Efendi bundan akdem işbu mahkeme-i şer'iyyede benim gıyabımda ahz ve istihsal eylediği isbat-ı veraset ilanında müteveffiyeye-i saniye-i sağire kızım mezbur Sıdika'dan bahsetmeyerek aldığı veraset ilamıyla kezalik işbu mahkeme-i şer'iyyede da'va ve giyabi olarak 2001 guruş **mıhr-i müeccel** ve 1500 **mıhr-i muaccel** ki cem'an 3500 guruşdan hisse-i esresini da'va ve aleyhime istihsal eylediği 11 Zilka'de 331 tarih ve kadı esbak Muhammed Fevzi Efendi hatmiyle mahtum ilam-ı şer'inin suret-i musaddakası tarafıma tebliğ edilmiş ise de ilam-ı mezkurda mahkum-u bih olan mihreyn-i mezkureynden **mıhr-i müeccel** olan 2001 guruşun nisfi olan 1000 guruş 20 paresini zevcem müteveffiyeyi mezbure Zehra hal-i hayatında ve sıhhatında ve zevci bana hibe-i sahihe-i şer'iyye ile hibe ve teslim ve kabul edüb ol veçhile mıhr-i müeccel mezkurun nisfi 1000 guruş 20 pareyi dahi zevcem mezbure dahi kezalik sıhhatında umur-u zaruriyyesine harc ve sarf edilmek üzere vasiyyet ve zevci beni vasi-i muhtar nasb ve ta'yin edüb musırre-i ale-sıyaniha vefat etmekle meblağ-ı mezkur 1000 guruş 20 pareyi de meşrut lehasına harc ve sarf etmemle meblağ-ı mecmu' mezkur 2001 guruşdan hisse-i erise talebini reddederim. Mezkur 1500 guruş **mıhr-i muaccelden** hisse-i erisesi mukabilinde de 815 guruşluk eşya-yı beytiyyemi ahz ve kabz ve kendü hanesine götürmüş olmağla **mıhr-i muaccel** mezkurdan dahi hisse-i erise da'vasına itirazen ve hissesinden fazla olan eşyanın bana deyni taleb ederim dedik de mumaileyh Ahmed Sıtkı Efendi dahi cevabında meblağ-ı mezkur 815 guruşluk eşyayı beytiyyeyi benim ve validem ve birsderlerim hisse-i eriselerine mukabırı validem hanesine götürdüm ma'da mu'teriz mezbur Hasan Efendi'nin müddeası malumum değildir deyu eylediği.

Mu'teriz mezbur
(Mühür)

Mu'teriz aleyh
(Mühür)

Evvel emirde mu'teriz Hafız Hasan Efendi'nin, sağire-i mezburenin validesinden sonra fevt olduğunu ispat eylesü lazım gelür. 6..7..330

(S...B...) Mu'teriz mezbur Hafız Hasan Efendi'den bervech-i muharrer sağire-i mezburenin validesinden sonra fevt olduğunu kimler ile iisbat edeceği sual oldukça mesned-i mezkur hakkında asla şahidin yoktur deyü isbat-ı beyyineden iazh-ı acz eylediği.

26 Şaban 331

Muteriz Mezbur Hafız

(Mühür)

(S...B...) Mu'teriz mumaileyh **mehr-i müeccel** mezkurdan 1001 guruş yigirmi paresi kendüsüne bila mani-hibe olunduğu ittihab ve teslim edildiğini beyan eyledikten sonra **mehr-i müeccel** mezkuru zevcesi müteveffiyeye nakden teslim ettikten sonra kendisine hibe edilmiş olduğu yoksa hibe tabirinden maksadı ibra manasında mı ve zirede ve ne suretle hibe-i mezkur tamam olduğu beyanı ile def'inin tashihi mi ve kezalik vasiyet ettiğini beyan eylediği mütebaki bin guruş maraz-ı mevtinde mi hal-i sıhhatinde mi yoksa zevcenin zimmetinde **mehr-i müeccelden** mi vasiyet etmiştir ve sülüsü müsaid midir ve nerede hangi zamanda vasiyet eylediği kendüyi vasi-i muhtar nasb etmiş ise ve ne suretle Meblağ-ı mezkureyi sarf etmiş ise haiz olması lazım gelen vesaik-i mezkureyi vesaik-i mezkurenin dahi suretler meşrua dairesinde bit-tafsil vesayet hakkındaki def-i da'vasını dahi tashih eylemesi mutazammındır.

27 Şa'ban sene 332 ve 7 Temmuz 330

İmza

(S...B...) Kenar Yazısı:

İzn-i sultani ile istibdali tecviz eden fukaha-ı izam rahimetullah elmelikul alam hazeratı gavl-i şerifleri üzere vakf-ı mezkuruma müteallik olan kaffei şurut ve guyudu tebdil ve tağyiri müteveli mümaileyhin yed-i meşiyetine şart ve ta'yin birle Kadı sıhhıl katip vakıf mümaileyh müteveli muma ile Anasil Kastamonu vilayeti dahilinde Kegiri Sancağı ahalisinden olub elyevm Erzincan'da Aramsız yigirmi dokuzuncu fırkaya mensub sesen altıncı alayın ikinci taburunun altıncı bölük mülazim-i sanisi Hacı Ahmed Efendi ibni Ahmed bin Ahmed Erzincan Liva Mahkemesi meclis-i şer'imizde takrir-i kelam ve tabir-i annul meram edub bundan akdem yani bin üçyüz yigirmi dokuz sene-imaliyesi Kanun-u evvelinin dördüncü günü mahmiyye-i İstanbul'da Şeyh Ebu'l Vefa kurbunde Şucaeddin mahallesi'nde sakine Hadice Hatun ibnete ahd-i şuhurda on adet yüzlük Osmanlı alyunu **mehr-i müeccel** tesmiyesiyle tezvic ve tenkih ve menkuhe-i gayri medhul-u beham olduğu halde mezbure Hadice **hanım nefsinı bana tesaid hukuk-u zevciyye riayetten eba ve imtina eder olduğundan** mezbure Hatice Hatun'u **bir talak-ı bain ile tatlık etmiş** olduğundan ol vechile takririm zabt ve cihet-işeriyyeye rabt olunsun dediği ma vakıttaleb zabt olundu.

12 Şevvalül mükerrerem 1332 ve 21 Ağustos 1330

zevci mumaileyh

muarız

(S...B...) Medine-i Erzincan'ın Dana Mahallesi'nde sakine zati zeyl-i zabıtta muharree-ül esami kimesnelerin ta'rifleriyle muarefe Cemile Hatun ibnete Mahmut bin Ali Erzincan Liva mahkemesinde meclis-i şer'imizde Salihye Mahallesi'nde

sakin Divriğili Hoca Ahmed Mikdad Efendi ibni Abdullah bin mikdad muvacehe-i dava eyledi. Ben ikibin beş yüz gurus **mehr-i müeccel** ile işbu hazır-ı bilmeclis Hoca Ahmed Mikdad Efendi 'nin zevce-i menkuhe-i medhul-u behası olub mümaileyhin firaşından hasıla ve benden mütevellid de sağire kızım Ayişe Fevziye sekiz mah mukaddem nezdinden çıkarıb validem hanesine göndererek tarih-i mezkurdan şimdiye kadar **benimle sağir kızım nafaka cinsinden dahi nesne vermediğinden** ve ben ve sağire kızım mezbure dahi nafaka ve küsuh-u bahaya şedden ihtiyaç ile muhtaçlar olduğumuzdan ve **mümaileyhin diğr zevci olub ikimizi bir hanede iskan eylediğinden** zevcesi benimle sağire kızısı kadr-i ma'ruf **nafaka** ve kisve beha i'ta etmesinin ve ayrıca bir mesken-i şer'ide beni iskar etdirmesinin da'va eyledi.

Müdde-ialeyh.....mahalle-i
mezkurdan

Mümaileyh.....muhiddün bin Osman

(S...B....) Müdde-i aleyh mümaileyh Ahmed Mikdad Efendi dahi cevabında mezbure Cemile Hanım ber vech-i muharrer zevcede-i menkuha-i medhul behası olduğunu ikrar ve itiraf edüb ancak mezbureye tahsis edilmil olduğu mesken-i şer'iyyeye gelüb itaat etmediği cihetle ceza-i akbesi olan **nafaka** kisveden imtina ederim deyü cevap ermekle ne diyeceği mezbureden sual olundukda mumaileyha mezkure cevabında mezkur hane mesken-i şer'i olmadığını beyan eyledi.

12 Muharrem 1333

Müdde-i mezbur
(parmak izi)

müdde-i aleyh mumaileyh
(imza)

(S...B....) Balada mevzu parmak işaretli müdde-i mezbure Cemile Hanım'ın parmak işareti olduğunu ayrıca tasdik ederim.

Müdde-i aleyh irae eylediği hane mesken-i şer'i olmasına Salih olub olmadığını bil muayene-i ma'rifet-i zimme keşf olunması zımmında şer'iyye katibi Ömer Lütfü Efendi'ye tevdi' olunarak mesken-i şer'inin iraesine kadar beher yevm zevce-i mezbure ile sağire mezburenin infakına altışar gurus **nafaka** verilmek farz ve takdir olunmuştur. 12 minh. Kadı (İmza)

(S...B....) Medine-i Erzincan'ın Saliha Mahallesi'nde sakın Divriğili Hoca Ahmed Mikdad Efendi ibni Abdullah zevce-i menkuha-i medhul bihası inbe-i annil memali Dana Mahallesi'nde sakine Cemile Hatun ibnete Mahmud tarafından mumaileyh Ahmed Mikdad Efendi'nin zevce-i aheri ile mean iskan ve imtizac gayri kabil olub ayruca bir mesken-i şer'i tedarikiyle infak ve iksa edilmesinin taleb ve iraaıyla mumaileyh Ahmed Mikdad Efendi tarafından dahi zevce-i mezbure Cemile Hatun için tahsis ve irae olunan menzil mesken-i şer'i şerifden me'zunen bil mesail irsal ve mumaileyh Ahmed Mikdad Efendi'nin menziline varulub mahalle-i mezkure

imamı Hafız Mustafa Efendi ibni Mustafa Hulusi hazır oldukları halde mumaileyh Ahmed Mıkdad Efendi'nin ber vech-i muharrar irae tahsis eylediği menzil ba'del keşf vel muayene mumaileyh Ahmed Mıkdad Efendi'nin uhrası sakine olduğu menzilden ma'da mahalle-i mezkurede vaki' galk ve miftahı mustakil ve birbirine muttasıl fevkani, iki oda ve kilare ve mutbahı tahtani, ahur ve havlı ve itti salında helayı müştemil ve kavm-ı Salih meyanında tedarik ve ittihaz edilen bir bab menzil-i mezbure Cemille Hatunun iskanına Salih mesken-i şer'i olub derununda dahi mefruşat ve soba ve hevaic-i asliye ve levazım-ı zaruriye tehyi'e ihzar edildiği müşahede olmağın zabt ve imla olundu.

12 Muharrem 1333 ve Teşrin-i Sani 1330

Mevla Şer'iyye

Şer katibi Hazır mumaileyh

Hazır mumaileyh

Ömer Lütfi

İmam Hafız Mustafa Efn.

Muhtar Hacı İsmail Efn.

(mühür)

(mühür)

(mühür)

Muhzır

Akif Efendi

(mühür)

Tarafeynden elyevm vürud eden ve zat- ı muarete olan mezbure Cemile Hatun ile mumaileyh Ahmed Mıkdad Efendiler hazır-ı bilmeclis olarak mumaileyh Ahmed Efendi tarafından irae olunan taraf-ı şer'iden keşf olunan menzil-i mezburenini iskana Salih mesken-i şer'inin ba'del irae keşf ile tahsisine kadar kibel-i şer'i şerifden farz ve takdir buyrulan beher yevm altışar guruşdan yevmi 12 guruş **nafakabeha** taleb ve iddia eylemesi sual olundukda nafaka-i mukaddere-i mezkureden bir habbe ve bir nesne taleb ve iddia etmeyub mumaileyh Ahmed Mıkdad Efendi'nin zimmetini ibra eylediğini beyan ve ifade etdikden sonra mezkur mesken-i şer'inin iskanına Salih olduğunu ta'yin etmegin mucibince zevc-i mumaileyh Ahmed Mıkdad Efendi ile menzil-i mezkura nakl ve mean sakine olub **zevcine itaat ve inkiyada ve hukuk-u zevciyyete riayete** mezbure Cemile Hatun'a tenbih olunduğu.

12 Kanuni sani 330 ve Rebiulevvel 333

Zevc mumaileyh Zevce-i mezbure Cemile

(S... B...) Medine-i Erzincan'ın Şerife Mahallesi'nde sakine Zat-ı Mukla Ali Mahallesi ahalisinden Miftali zade Zülfi Efendi ibn-i hafız Muhammed Nurettin ve Cerii Mahallesi ahalisinden Hacı dali zade Bekir Efendi ibn-i Burhan namkimesneler tarifleriyle ma ' ruf Fatma hatun ibnete Muhammed bin Abdullah meclis-i şeride Hasan Efendi Mahallesi'nde sakin Himmetoülu Abdurrahman bin Ali bin Halil muvacehesinde bervechi ati iddia eyledi. 1321 sene-i hicriyesi Ramazan-ı Şerif zarfında Erzincan'ın Mulla ali Mahallesi'nde miftahzade zede Hafız Mehmed Efendi

hanesinde ve mahvuz-u suhutta 751 kuruş **mehr-i mueccel** tesmiyesiyle işbu hazır-ı bil meclis Abdurrahman Ağalya tezvic ve tenkih edip ben dahi ber vechi muharrer akil ve baliğ ve mevani-i ukuttan beri olduğum halde nefsimi mezhur Abdurrahman tezvic ve tenkih etmemle tarih-i mezkurdan beru Abdurrahman'ın zevce-i menkuhe-i methul-i behası olduğum halde mezhur Abdurrahman bundan altı sene mukadden beni **talak-ı bain ile tatlik edüb** zimetinde munkarir ve ma'kuz-u aleyh **mehr-i müeccel** mezkurum 751 guruşu hala bana eda ve tesviye etmediğinden meblağ-ı meskuru hala taleb ederim. Bana tesdime tembih olunması matlubumdur .Deyu ba istida da'va eyledi. Zevce-i mezhur Abdurrahmanda ki cevabında muddekiye-i mezbure Fatma Hatunu tezvic edub ba'dehu tarih-i mezkura **tatlik eylediğini** ikrar edüb ancak müddekiye-i mezburenin **mehr-i müecceli** 101 guruşdur deyü ziyade müddearını inkar eyledi.

6 Rebiülevvel 1333 8 Kanun-u sani 330

Müddekiye mezhur müdde-i aleyh mezhur ma'ref ma'ref mezhur

(S...B...) Müddeayı mezbure Fatma Hatun'un babası canibinden kendiye mümasele olan nisvandand birinin lieclittahkim **mehr-i mislini isbatı için** müddekiye mezbure beyana havale olunduğu “ “

Müdde-i Müddei aleyh

Mezbure mezhur

(S...B...) Müddekiye mezbure Fatma Hatun **mehr-i müsemmasının** yediyüz elli guruş olduğuna ve **mehr-i mislinin isbatdan** izhar-ı acz etmesiyle talebe-i tahlif olunduğu guruş olub brzbur ellibür guruş olduğunu bilmediğine dair tahlif olunan yemin kabul edüb zevce-i mutallakam müddekiye mezbure Fatma Hatun'un **mehr-i mislini ve mehr-i müsemması** yediyüz elli guruş olub olmadığını bilmediğime vallahi diye yemin icra eylediği.

26 Rebiül evvel 1333

Müdde-i mezbure müdde-i aleyh mezhur

Müdde-i aleyh mezhurun ikrarı mucibince ilzam olunmağla meblağ-ı mezhur 101 guruş mudde-i aleyhayı mezbureye.....teslime tenbih şud 26..... Kadı-ı liva

(S...B...) Medine-i Erzincan'ın Halilullah Mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem vefat eden süvari yüzbaşını Hacı Mahmud Efendi ibni Hacı İbrahim Efendi İbni Halil'in varisi zevce-i menkune-i metrukesi Nimet Hanım ibnete Salih bin Nuhammed ile zevce-i ahran müteveffiyeye Müsfike Hanım'dan mütevellidler sabiye kebire kızı diğer Ni'met Hanım ve sabi-i sağır oğulları Arif Hikmet ve Mukerrem ve zevce-i saniye-i mezbure Ni'met Hanım'dan diğer sabi oğlu Nail Kemal'le muhzıra olduğu indeşşer'ül mezhur zahir ve mütehakkik oldukdan sonra verese-i mezbureden zatı mahalle-i mezkurede sakin Sipahizade Süleymen Efendi

İbni Hafız Halid ve Hacı Yakub oğl Abdullah İbni Selim muarefe sahıbe-i arzuhal zevce-i mezbure Nimet Hanım Medine-i mezkure mahkemesinde Meclis-i Şer'i Őerifimizde derun-u arzuhalde mezkur-ul ism tereke-i mütveffa-i mumaileyhimabil me'muriye kabz edüb vaz'-yyed olmağla kabl-ı Şer'iden dahi kusumet ve redd-i cevaba me'zun olan halen medine-i mezkure eytam müdürü Yusuf Ziya Efendi İbni Ömer Arif Efendi muvacehesinde ber vech-i ati da'va eyledi.Mütveffa-i mumaileyh Hacı Mahmud Efendi 1328 sene-i hicriyesi muharrem ül-haramının yiğirmi dokuzuncu ve sene-i rumi 1325 senesi kanunsanisinin 27. Günü tarihiyle müverreh ve ol tarihte Erzincan esbak kadısı fazilatlı Halil Fahri Efendi imza ve hatemiyle mahtum ve masnum ibraz eylediğim bir kıt'a iddianame mucibince tarih-i mezkurda Medine-i mezkurenin mezkur Halilullah Mahallesi'nde sakine olduğunun menzilde muhzır-ı Şuhutta beni **ikibin guruş mehr-i müeccel** tesmiyesiyle baterahitezvic ve kabul ve duhul edüb ol vechile ben mütvevay-ı mumaileyh Hacı Mahmud Efendi'nin zevce-i menkuha-i medhulbehaŐı olub zimmetinde mütেকarrir ve ma'kud-u aleyh **mehr-i müeccel** alacak hakkım olan meblağ-ı mezkur iki bin guruşu bana kablel eda ve l-iifaz ve habs-i kaime iken vefat etmekle mehr-i meblağ-ı mezkurumu müdür-ü mumaileyhin vas'iyyed olduğu zevcim mütveffa-yı umumaileyhin **tereke-i vafiyesinden** hala taleb ederim deyü dava eyledi.Müdde-i mumaileyh Yusuf Ziya Efendi dahi cevabında mütveffa-yı mumaileyh Hacı Mahmud Efendi'nin terekesine bilemane ve bil me'muriyye vaz'iyyed-ini ikrar ve i'tiraf edüb ancak müdde-i mezbure Nimet Hanım'ın ber vech-i muharrer ma iddia müddeasını külliyyen inkar eyledi.

8 Rebiülahir 333 ve 9 Şubat 1320 müdeiyye-i mezbure İzeyam-ı havale olunduğu vari.

(S...B...) Müddeiyye-i mezbure Nimet Hanım ber vech-i meşruh müddeasıyla beyana havale olunduh da mahalle-i mezhure imamı Mevlüd Efendi ve Hacı Hatipzade mütveffa-yı mezburun karındaşı Yusuf Cemil Efendi ve Molla Güzel Mahallesi'nde sakin birinci Şube müdür muavinliğ,nden mütেকaid Hacı DerviŐ Efendi nam mimesneler ile isbat edeceği ve bunlardan ma'da Şahidi olmadığını ve ifade eylediği.

Muddeai Mezbure Mudde-i mumaileyh

(S...B...) Tarafeyn el yevm hazır-ı bilmuhakeme oldukları halde isimleri mazbut zevat-ı mrzbureyi arıfan olan Őulud-u mumaileyhimden mahalle-i mezkure imam Muhammed Mevlüd Efendi ibn-i Hacı Feyzi ibni Molla Yakub ve mumaileyh Yusuf Efendi ibni Hacı İbrahim Efendi ibni Halil iahid olmak üzere meclis-i Şer'a haziran olub münferiden istişhad olundukda filhakika mütveffa Hacı Mahmud Efendi ibn Hacı İbrahim bin Halil 1320 sene-i hicriyesi Muharrem ül- haramının 29. Ve sene-i rumi 1325 senesi kanun-u sanisinin 27. Günü müdde-i mezbure Ni'met

Hanım ibnete Salih bin Muhammedi mezhur Halilullah Mahallesi'nde vaki' sakine olduğu menzinde bizim huzurumuzda iki bin bir guruş **mehr-i müeccel tesmiyesiyle** tezeccüc ve tenkih ve kabul edüb zevciyet beyinlerinde kaime iken mumaileyh Hacı Mahmud Efendi vefat eyledi. Biz bu hususa livechullah şahidiz, şahadet dahi ederiz deyü her biri müttetikul elfaz olmadığı ber teslih-i se'a bil muvasale eda-yı şahadet etdikleri.

Müdde-i mezburun müdde-i şahid şahid mumaileyh
Tezkiyeleri iktiza eylediği

(S...B...) Şahidan-ı mumaileyh imam Mevlüd ve Yusuf Efendilerin ser'en tezkiyeleri hakkında 19 Şubat 330 tarihinde mezkur Halilullah Mahallesi'nde ve heyet-i ihtiyariyyesine yapılan meşveret-i mesturede şahidan-ı mezburen Mevlüd ve Yusuf Efendiler şahadetlerinde adil ve makbulüs şehade olduklarını mahalle-i mezkure muhtarı Muharrem Efendi ibni Tursun ve ihtiyar meclisi azalarından Hacı İlyas Zade Efendi ibni Muhammed ve Müctehid Zade Yusuf Efendi ibni Muhammed nam kimesneler zir-i mesfureyi tasdikan tahkim etdikten sonra tarafeyni muhasamayı ve şahidan-ı mezburan hazirun oldukları halde mezkur Halilullah Mahallesi ahalisinden sipahizade Süleyman Efendi iibni Hafız Halid Efendi ve Erzurumlu zade Hacı Tahir Efendi ibni Hasan nam kimesnelerden bil muvacehe affen leddidtezkiye şahid olan-ı mezburan şahadetlerinde adil ve nakbulüşşehade olduklarına şahidiz ve şahadet dahi ederiz deyü her biri eda-yı şahadet -i şer'i etdikleri.

21 Rebiülahir 333 ve 22 Şubat 330
Müdde-i müdde-i şahid şahid müzekki müzekki
Mezbure mumaileyh mezbur mezbur

Müddeiyeye mezbur istihzaren ba'dettahlif uşşer'i **mehr-i mezkurun müddeiye mezbureye terke-i muteveffadan ita ve tesbite** eytam müdürü Yusuf Ziya Efendi bihi tenbih şud.

Kadı

(S...B...) Medine-i Erzincan'ın Örenşehir nam-ı digeri Ali Efendi Mahallesi'nde sakine zati mahalle-i mezkure ahalisinden Kemahlı Ali bin Hasan ve Kerimoğlu Mahallesi ahalisinden Adacıklıoğlu Hüseyin bin Tursun tarfileriyle ma'ruf Firdevs Hatun binti İsmail bin Mıkdat Medine-i mezkure Mahkemesi'nde meclis-i şer'imizde derun-u arzuhalde mezkur'ul ism zevc-i mezkur Şaban Ağa Mahallesi ahalisinden Mahmud bin Hüseyin bin Ali muvacehesinde bervech-i ati dava eyledi.

Merkum Mahmud bundan akdem yani 1332 sene-i hicriyyesi cemaziyel ulasının 21.günü ve sene-i maliyenin 1331 nisan ayının 3.günü tarihiyle müverceh ve

tarih-i Mezkurda Erzincan kadı-ı sabıkı Bilal Efendi'nin imzasıyla muhtemi ve mührüyle memhur ve maksun ibraz eylediğim bir kıt'a izinname mucibince tarih-i mezkurda mezkur Ali Efendi Mahallesi'nde vakı' pederim İsmail'in haneinde sakine olduğum halde muhızır-ı şuhudda beni 751 guruş **mehr-i müeccel tesmiyesiyle bizzafi tezvic ve tenkih ve kabul ve duhul edüb** tarih-i mezkurdan beri ben mezbur Mahmud'un zevce-i menkuha-i medhul behası olub vukua gelen münazaa üzerine işbu tarih-i zabıttan yigirmi gün mukaddem kendi hanesinden beni taşra attıktan sonra muhsır-ı şuhudda ben zevce-i menkuhesi olduğum halde **bana hitaben üç def'a ben seni boşadım var baban evine git sen benim zevcem değilsin deyü beni üç talak ile terk ve tatlik ettiğinden** zimmetinde mütekarrir ve makud aleyh **mehr-i müeccel müsemmam** olan meblağ-ı mezkur 751 guruş alacak hakkım ile kendi tarafından olarak mihrime dahil iki adet lirayı Osmanı kıymetinde bir kat şayak ve kendi pederim hanesinden getürmüş olduğum ondokuz guruş kıymetinde bir adet müs'tamel yeşil sandukamı ve nafaka-i iddet münife-i malum-u bi ikrar ve teslime hazır-ı mezbur Mahmud'a tenbih olunmak matlubumdur dedi.Müdde-i aleyh mezbur Mahmud dahi cevabında müddeiyyey-i mezbure Firdevs Hatun 31 guruş **mehr-i müeccel müsemma** ile zevce-i menkuhe-i medhul behası olub bundan on gün mukaddem **talak-ı selase ile tatlik ettiğini** ta'van ikrar ve itiraf edüb ancak ziyade mihr ile mezkur şayak ve sanduka müddeasını inkar eyledi.

12 Cemaziyel ula 1333 ve 15 Mart 1331

Ali Hasan

(Kenardaki mühür:Yedime teslim edilen müddeiye-i mezbure)

(S...B...) Müddeiyye-i mezbure Firdevs Hatun ile müdde-i aleyh mezbur Mahmud beyinlerinde mehr-i mezkur hakkında ihtilaf vakı' olduğundan müddeiye-i mezbure Firdevs Hatun'un babası canibinden, olmadığı takdirde ekarib ve ecanibinden **mehr-i müsemmadan** ziyade müddeasıyla mezkur bir kat şayak ve bir adet sandık müddeasını kimler ile isbat edeceğime dair beyine taleb olunduha mezbur izinname mukarrir olan mezkur Kerimoğlu Mahallesi'nden Topal Ali oğlu Hasan Çavuş ve Şaban Ağa Mahallesi'nden Rıza oğlu Murtaza ve zevce vekili Örenşehir Mahallesi'nden başka şahidim yokdur deyu ifade ve şuhud-u merkumunu şehir-i martın 23.Barazirtesi günü getireceğini beyan eyledi.

Müddea müdde-i aleyh

(S.25 B. 79) Huzur-u mir'at-ul beyanın mahallinde ketebe ve tahrir ve istima-ı takrir ve nakl kibel-i şer-i şerif-i tasdik bil hükm-ü irsal olunan mahkeme-i şer'iyye başkatibi ma'ruf Ömer Lütfi Efendi ibni Bekir Efendi Medine-i Erzincan Mahallatından Hasan Efendi Mahallesi'nde vakı' Topçuzade müteveffa Şükrü Efendi'nin nezdine varıb zeyl-i vesikada muharrer-ül esami müslimin huzurlarında akd-ı meclis-i şer'i ali etdikde mahalle-i mezkure ahalisinden iken bundan akdem

vefat eden Topçuzade Şükrü Efendi ibni Hacı Süleyman bin Abdullah'ın varisi zevce-i menkuhe-i metrukesi Fatma Hatun binti Muhammed ibni Veli ile liebeveyn kız karındaşları Nafia ile Zekiye ve liebeveyn karındaşı müteveffa İsmail'in sulb-u sağır oğlu Hakkı'ya muhızra olduğu bil icbar leddüşşer' inur sahir ve mütehakkık oldıktan sonra verese-İkinciler Köyü mezburundan zati Fethullah Mahallesi ahalisinden Kaba müezzinzade Celal Efendi ibni Muhammed ve Molla Seydi Mahallesi'nden Buharalı Hafidi Muhammed bin Ahmed ta'rifleriyle ma'rufe ve mezil-İkinciler Köyü mezkurda sakine sahabe-i arzuhal zevce-i mezbur Fatma Hatun meclis-i ma'kur-u mezkurede derun-u arzuhalde mezkuru-ı ism tereke-i müteveffayı kabz ve vazıyyedi mütehakkık olub kabl-ı şer'iden husumea-i re'y olunan hala Medine-i mezkur eytam müdürü Yusuf Ziya Efendi ibni Ömer Arif muvacehesinde ber vech-i ati da'va eyledi.

Müteveffa-yı mezbur Şükrü Efendi 1328 sene-i hicriye zilhicce işşerifinin 21. Ve 1327 sene-i maliyesi teşrin-i sanininin 29. Günün tarihiyle müverreh 425 numra ile murakkam ve tarih-i mezkurda Medine-i mezbure esbak kadısı Muhammed Fevzi Efendi imzasıyla mumaza ve hatemiyle muhtem ve ma'nun ibraz eyledigim bir kıt'a iziname-i şer'i mucibince tarih-i mezhurda Erzincan'ın Horan Mahallesinde vakı' menzilde sakine olduğum halde muhızır-ı şuhudda beni 1251 guruş **mehr'i müeccel** tesmiyesiyle bitterahhi **tezvic ve kabul ve duhul edüb** ol vecihle müteveffa-yı mezbur Şükrü Efendi'nin zevce-i menkuha-i medhul behası olub zimmetinde mütekarrir ve ma' kud-u aleyh **mehr-i müeccel** hakkım olan meblağ-ı mezkur 1251 guruşu bana kabl-el-eda zevciyyet beynimizde kaime iken vefat etmekle mehr-i mebağ-ı mezkurumu müdür-ü mümaileyhin va'zıyyed olduğu tereke-i vafıyyesinden hala taleb erdim deyü da'va eyledi.

Müdür-ü mumaileyh dahi cevabında müteveffa-yı mezbur Şükrü Efendi'nin terekesine bil emane ve bil me'muriyye vaz'ıyyedini ikrar ve itiraf edüb ancak müddeiye-i mezburenin ber vech-i muharrer müddeasını külliye inkar eyledi.

Müddeiyye-i mezbure Fatma Hatun vech-i meşruh müddeasıyla beyana havale ne müddeasını kimler ile isbat edeceği sual olundukda Şaban Ağa Mahallesi ahalisinden Kurt Yakub oğlu Osman Ağa ibni Muhammed bin Ömer ve Molla Seydi Mahallesi'nden Kasd oğlu Mahmud Ağa ibni İsmail bin Muhammed ve İbrıkçı Emin Efendi ve Buharalı Ahmed Ağa ve Hacı İbiş Oğlu Hasan Beg namında kimesneler ile isbat edeceğine itaae ve bunlardan başka şahidim yokdur deyü dermayan eyledi.

28 Cemazi-yel –Ula 1333 ve 21. Mart 1331

Müdde-i	Müdde-i	Ma'ruf	Ma'ruf
Mümaileyh	Mezbure	Mezbur Celal Efendi	Mezbur Muhammed Ağa
Mühür	mühür	mühür	imza

(S.25 B.80) Tarafeynden müddeiye-i mezbure ile müdürü mumaileyh haziran-ı muhakeme olub şahid olmak üzere mezbure tarafından meh olunan ve isimleri

ceridede mazbut bulunan şarkidlerden Şa'ban Ağa Mahallesi ahalisinden Kurt Yakub oğlu Osman Ağa ibni Muhammed bin Ömer Molla Seydi Mahallesi ahalisinden Kasdoğlu Muhammed Ağa ibni İsmail bin Muhammedden her biri münferiden meclis-i şer'i mezkure haziran olub istişhad olunduklarında mezkur Hasan Efendi Mahallesi ahalisinden Topçuzade müteveffa Şükrü Efendi ibni Süleyman bin Abdullah hayatında 1329 sene-iş hicriyyesi zilhicce-i şerifesinin 21. Ve 1327 sene- i rumisi teşrinî sanisinin 29.günü işbu zatını arifan olduğumuz mezbure Fatma Hatun ibnete Emine bin Veli mezkur Horan Mahallesi'nde vakı' menziline sakine olduğu halde bizim huzurumuzda 1251 gurus **mehr-i müeccel** tesmiyesiyle tezvic ve tenkih ve kabul edüb zevciyyed beyinlerinde kaimen mezbur Şükrü Efendi vefat eyledi.Biz bu hususda bu vech üzere şahidiz şahadet dahi ederiz.Deyü her bir müttefihullafz vel ma'na bilmuvacehe ber teslih-i şer'i eda-i şehadet ettiler.

28.C. 333 ve 21 Mart 331

Müdde-i aleyh	Müdde-i mumaileyh	Şahid	Şahid
mezkure	Osman Ağa	mezbur	mezbur
		Muhammed Ağa	

Şahidan-ı mezburanın tezkiyelerine havale olundu. 284 333

Me'dun Mevla mumaileyh

(S.26 B.82) Müddeiyye-i mezbure Fatma Hatun zevci müteveffa mezbur Şükrü Efendi zimmetinde müteharrir ve ma'hur ulayh **mıhr-i müeccel-i müsemmadan** alacak hakkı olan meblağ-ı mezkur 1251 gurus müteveffa mezbur Şükrü Efendi'ye hayatında almadığına ve bağışlamadığına ve başka kimse tarafından ifa olunmadığına ve bu hakkın mukabilinde nezdinde müteveffa-yı mezburun rehni olmadığına ve hiç bir vechile istifa ve iskat-ı hak etmedigine ve ettirmedigine vallahimi deyü meclis-i mezkurda mezbureye yemin tatbik olundukda müddeiye-i mezbure dahi vech-i meşruh üzere vallahş deyü tatbik olunan yemini kabul ve icra etmegin mucibince müddeiye-i mezbure Fatma Hatun'un **mıhr-i meblağ-ı mezkuri** olan 1251 gurus müteveffa-yı mezburun **tereke-i vafiyesinden** olarak müddeiye-i mezbureye hala eda ve teslim meclis-i mezkurda müdür-i mumaileyh Yusuf Ziya Efendi'ye tenbih olundu.

28 Cemaziyel Ula 1331 ve 21 Mart 1331

Mevla me'dun

Mumaileyh

Başkatip Lütfi

18.Sahifeden ma ba'ddir.

(S.28 B. 90) Müteveffa-yı mezbur Hacı Hasan Ağa 1329 sene-i hicriyyesinin rebulahirinin 17. Ve sene-i maliye 1327 senesi nisanının 3. Günü tarihiyle müverreh

ve o tarihte Medine-i mezkure esbak kadısı Halil Tahir Efendi imzasıyla mumza ve hatmiyle mahtum ve 79 numro ile murakkam mesnun bir kıta izinme-i şer'i mantukunca tarih-i mezkurda mezkur Gürali Mahallesi'nde vaki' babam imam oğlu Mustafa Efendi'nin nezdinde sakine olduğum halde muhzır-ı şuhudda beni 1551 guruş **mıhr-i müeccel tesmiyesiyle** baterahi **tezvic ve tenkih ve kabul ve duhul edüb** ol vechile ben müteveffa-yı mezbur Hacı Hasan Ağa'nın zevce-i menkuhe-i medhul behası olub zimmetinde mütekarrir ve ma'kudu aleyh **mehr-i müeccel** alacak hakkım olan meblağ-ı mezkur 1551 guruş bana gablel eda vel ifa zevciyyet beynimizde gaime iken vefat etmekle meblağ-ı mezkurumu mezbur mumaileyhin va'ziyyedi olduğu tereke-i vafiyesinde hala taleb ederim deyü dava etti.

Müdür-i mumaileyh dahi cevbinda müteveffa mumaileyh Hacı Hasan Ağa'nın terekesine bil memuriyye va'ziyyed olduğunu ikrar ve itiraf edüb ancak müdde-i mezbure Vesile Hatun'un ber vech-i muharrer müddeasını külliye inkar eyledi.

Müdde-iyye-i mezburfe bervech-i müddeasıyla beyana havale ve kimler ile isbat edeceği ledd-i sual mahalle-i mezkure ahalisinden Tavşanzade mezbur Hacı Dursun Efendi ibn-i Hacı Muhammed bin Abdulaziz ve Dursun Beyzade Hafız Muhammed Hilmi Efendi ibni Ahsen ve Tekbıyıkzade Arif bin İshak ve Nuri Emin ibni Abdulaziz kimesneler ile isbat edeceği ve bundan başka şahidi olmadığını ifade ve dermeyan eyledi.

Ğurre-i Cemaziyel Ahire 1333 ve 3 Nisan 331

Muarefe mezbur

Muarefe mezbur

Müdde-i Mezbure- Müdde-i mumaileyh-Hacı Tahir Efendi Hacı Dursun Efendi

(S.28 B.91) Tarafeyni haziran oldukları halde müdde-i mezbure tarafından ikame olunan isimleri mazbut şahitlerden mezburan Hacı Dursun Efendi ibni Hacı Muhammed bin Abdülaziz ve mezbur Muhammed Efendi ibni Mahmud Meclis-i şer'e haziran olub her biri alel istişhad olunduklarında filhakika Masturoğlu müteveffa Hacı Hasan Ağa hayatında 1329 sene-i hicriyyesi şehir-i rebülahirinin 17. Ve 1327 sene-i maliyesi Nisan'ın üçüncü günü işbu zatı Arifan olduğumuz müdde-iyye-i mezbure Vesile Hatun ibnete Mustafa Efendi bin Ahsen mezkur Gürali Mahallesi'nde vaki' sakine olduğu menziline bizim huzurumuzda 1515 guruş **mehr-i müeccel tesmiyesiyle** tezevvüc ve tenkih ve gabul edüp zevciyyet beyinlerinde gaime iken mezbur Hamamcı Hasan Ağa vefat eyledi. Biz bu hususta bu vech üzere şahidiz şahadet dahi ederiz deyü her biri muttefeğul lafz ve'lma'na bil muvağurre minhu ve 2 Nisan meh.

Müdde-i mezbure

Müdde-i Mumaileyh

şahid

şahid

Şahidan-ı Mezburenin tezkiyeleri makbuludur

İbni İbrahim bin Hüseyin

İmza

(S.29 B.92) Şahidan-ı mezburanın mensub oldukları mezkur Gürali Mahallesi imam ve muhtar ve heyet-i ihtiyariyyesinin sırrın müdde-i tezkiye şahidan-ı mezburan Hacı Dursun ve Muhammed Efendiler adil ve makbul oldukları mahalle-i mezkure-i imamı Mustafa Efendi ibni Ahmed ve Muhtarı Ziya Efendi ibni Haşım zir'i mütevereyi yemyiz ve tasdik etdikden sonra tarafeyni mütehassımeyn ve şahidan-ı mezburan muvacehelerinde mahalle-i mezkure ahalisinden Habbabıbzade Hacı Muhammed Efendi ibni Mahmud ve Demirci Muhammed Usta ibni Abdurrahman bil muvacehe alenen ledd-i tezkiye şahidan-ı mezburan adil ve makbulu- şehade olduklarına şahidiz şehadet dahi ederiz deyü her biri şehadet eylediler.

Çurre-i Cemaziyel Ahire 333 ve 3 Nisan 331

Müdde-i	Müdde-i	Şahid-i	Şahid-i	Müzekki
Müzekki				
Mezbure	Mumaileyh	Mezbur	Mezbur	Mezbur
Mezbur				

(S.29 B.93) Zat-ı ma'ruf müdde-iyye-i mezbure Vesile Hatun zevc-i müteveffa-yı mezbur Hacı Hasan Ağa zimmetinde mütekarrir ve Ma'hudu aleyh **mehr-i müeccel-i müsemmadan** alacak hakkı olan **meblağ-ı mezkur** 1515 guruşu müteveffa-yı mezburdan hayatında almadığına ve bağışlamadığına ve başka kimesne tarafından ifa olmadığına ve bu hakkın mukabilinde müteveffa-yı mezburun rehni olmadığına ve heç bir veçhile istifa ve isgat-ı hak eylemedigine ve ettirmedigine vallahi mi deyü yemin teklif olundukda müdde-i mezbure dahi vech-i meşruh üzere vallahi deyü yemin-i kabul ve icra eyledi.

Çurre-i Ahire 1333 ve 7 Nisan 331

Müddeiyye-i Mezbure Müdür-i Mumaileyh

(S.29 B.94) Müdde-iyye-i mezbure Vesile Hatun bervech-i muharrer müddeasını ba'del isbat ve'l müellef ve'l hükm mucibince **meblağ-ı müddeaya mehr-i müeccel-i mezkur** alacak hakkı olan 1551 guruşu müteveffa-yı mezburun tereke-i vafiyesinden olarak müddeiye-i mezbure Vesile Hatun'a halen eda ve teslimi meclis-i mezkurdan müdir-i mümaileyh Yusuf Ziya Efendi'ye tenbih olundu.

Çurre-i Cemaziyel Ahire 1333 ve 3 Nisan 331

Ma'dun Mevla

Mumaileyh Başkatip

İmza

(S.29 B.95) Medine-i Erzincan'ın Molla Güzel Mahallesi'nde sakine zat-ı mahalle-i mezkure ahalisinden Berberoğlu Şamo Ağa ibni Süleyman ta'rifleriyle Uzun Ali oğlu kerimesi Ayişe Hatun ibnete Mahmud bin Muhammed nam baliğa-i akile Medine-i mezkure muhakemesinde meclis-i şer'imizde derunu arzuhalde mezkurul ism Eskişehir Mahallesi'nde mukim Kúpeli garyeli Halil İbrahim nam kimesne bundan bir sene akdem yani 1330 sene-i rumisi martının beşinci günün mezkur Molla Güzel akhallesi'nde vaki' pederim Semahlı Mahmud Efendi menziline sakine olduğum halde beni muhzır-ı şuhudda bila **tesmiye-i mehr** (birrazi) tezvic ve tenkih ve gabul edüb ol vechile ben olduğum halde mezbur Hlil İbrahim tarihi mezkuren bizi bina hanesine götürdüp infak ettüğünden beni hanesine götürüp infak ve ekl eylemek üzere gabl-ı şer'iden mezbur Hlil İbrahim'e tenbih olunmak matlubumdur. Mezbur Halil İbrahim dahi cevabında müdde-iyye-i mezbure Aişe Hatun'un tarihi mezkurda muhzır-ı şuhudda mezburenin sakine olduğuna ikrar ve emr ancak tarihi mezkurdan beri kendüsi fakir ve hatta tul'i medittir keyifsiz bulunduğundan hanesine götüremediğini ve şimdi dahi hal-i sıhhatde ve afiyetde isem de meyane-i mezide vuku bulan nikah ve şikak münafereden dolayı mezbureyi **talak-ı selase ile tatlık ettim** deyü takrir ve ifade eyledi.

Mezbure Aişe Hatun dshi muttalıka olması hasebiyle meclis-i mezkurde lazım gelecek mihriyle me'zun hukuk ve mutellibat-ı rehne zevc-i mutallakası mezbur Halil İbrahim'in zimmeti ibra ve sahib-i şer'i ile eda ve ısgat ve her biri yekdiğerinin hukuku zevciyete müteallik ammen muadil ve mutellebatından zimmetlerini ibra ve gabul va'zı kelimat-ı meşruhlarını tasdik etmeğın zabt olundu.

6 Cemaziyel Ahire 1333 ve 8 Nisan 1331

Müdde-i	Müdde-i ve zevc-i	muarref mezbur	muarref mezbur
Mezbure	mezbure	Şamil Ağa	Ethem Ağa
Parmak izi	mühür	mühür	mühür
Zevc-i mezburun babası			
Rasim Ağa			
Parmak izi			

(S.30 B.96) Zikri ati hususun mahallinde ketebe ve tahrir ve istima-i tahrir ve fasl-ı samimiden canib-i şer'i şerifden hükme me'zun olduğuma binaen Medine-i Erzincan'ın Gürali Mahallesi'nde vaki' Mosdurzade müteveffa Hacı Hasan Ağa'nın menziline varulub zeyl-i kitabda muharriruv esami müslimin huzurlarında akd-i meclis-i şer'i ali edildikde Ağa Mahallesi sakinlerinden iken bundan adken vefat eden Darıcızade kerimesi Feride Hatun ibnete Hüseyin bin Muhammed'in veraseti zevc-i metraki Mosduroğlu Hacı Hasan ibni İbrahim ile babası mezbur Hacı Hasan Ağa'ya münhesera ba'deha kablel ikame zevc ve eb mezbur Hacı Hasan Ağa dahi fert olub veraseti zevce-i menkuhe-i metrukesi Vesile Hatun ibnete Mustafa ile sabi sagir oğulları Hüseyin ve İbrahim ve zevce-i mezbure batnında müstebin zühür farz

olunan hami-i mevkuf ve sülbiye-i kebire Şerife Hatun'a mütehasıra olduğu bila ihtiyar leddişer' unnur zahir ve mütehakkık oldukdan sonra verese-i mezburun olan zatı mezkur Korebe Mahallesi ahalisinden Penbecizade Abdullah Efendi ibni Ahmed bin Osman ve Karataşlı Ali Çavuş bin Osman bin Ahmed ta'rifleriyle ma'ruf sahib-i arzuhal eb mezbur Hüseyin Efendi Efendi meclis-i mahud-u mezkurede müteveffü-u mezkurunun terekeleri ba yedname kabz ve vaz'ıyyedi mustekin olub kabl-ı şer'iden husumet-i re'y olunan halen Medine-i mezkure eytam müdürü Yusuf Ziya Efendi ibni Ömer Arif Efendi muvacehesinde ber vech-i ati olava eyledi. Mosdurzade müteveffa-yı salis mezbur Hacı Hasan Ağa 1317 sene-i hicriyesi şabanül mübarekin 17. Günü tarihinde nezdinde ve menziline sakine olan sabiye kerimem mezbur Feride Hatun'u velayetim hasebiyle muhsır-ı şuhudda 1051 guruş **mıhr-i müeccel** tesmiyesiyle tezvic ve tenkih ve kabul ve duhul edüb ol vechile beyinlerinde zevciyyet kaime iken kerimem mezbure Fride Hatun her vech-i meşrur fevte olub meblağ-ı mezkur 1051 guruş benimle diğer verese-i müselleşi mirasımız vechile benim hisse-i enise-i şer'ıyyeme isabet eden yüz altmış bir guruş yigirmi yedi parayı mütevetun-u mezburunun tereke-i vafiyesinden alarab...bana eda ve teslime müdr-i mumailayhe tenbih olunmak matlubumdur dedi.

Ledd-üssual mudir-i mumaişeyh Yusuf Ziya Efendi dahi cevabında mutevettunan mezburunun terekelerine bil emane gabs ve vazıyyedinin ikrar ve ifade edüp ancak müdde-i mezbur Hüseyin Efendi'nin ber vech-i muharrer muretani mezburan Abdurrahan Efendi Ahmed bin Osman ve0oyw Karataşlı Zade Ali Bey ibni Abdullah İbni Ahmed nam kimesneler isbat edeceğinin ve bunlardan başka şahidi olmadığımı ifade ve dermeyan eyledi.

6 Zemaziel Ahire 333 ve Nisan 331

Müdde-i Mezbur	Müdde-i Mumaileyh	muaret	muaret
Mühür	mühür	mühür	mühür

(kağıdın orta kenarındaki yazı)

T. ve 1315 sene-i rumi teşrin-i sanisi 29'uncu

İmza

(S.30 B.97) Tarafeyn meclisi mezkurda haziran olub isimleri mazbut olan şahidan-ı mezburan Abdurrahman Efendi ve Alibey lieclişşehade münferiden meclis-i şer'e gelüb istişhad olunduklarında mezkur kör Ebe mahallesi ahalisinden madur oğlu müteveffa Hacı Hasan Ağa ibni İbrahim bin Hüseyin 1317 sene-i hicriyesi şaban'ül muazzamanın 17. Günü tarihinde işbu müdde-i mezbur Hüseyin Efend'nin nezdinde sakine olan 204 aritan olduğumuz Feride Hanım binti Hüseyin bin Muhammedi bizim muharımızda bin ellibir guruş mıhr-i müeccel tesmiyesiyle tezevvüc ve tenhik ve kabul edüb el vech ile beyinlerinde nikah kayime iken mezbure Feride Hanım vefat eyledi. Biz hususa ve vech üzere şahidiz şehadet dahi

ederiz deyu her biri muttegul lafz vel mana bil muvacehe bin nezhi şera edai şehadet ettiler.

6 Cemaziyel Ahire 1333 ve Nisan1331

Müdde-i mezbur	Müdde-i mumaileyh	şahid	şahid
Mühür	mühür	mühür	mühür

(Kağıdın yan tarafındaki yazı)

Ve 1315 sene-i rumisi teşrisi sanisini 29'uncu

Kadı

İmza

(S.31 B.99) Mütevettiye-i mezbure Feride Hatun haki hayatında zevc-i mütevetta-i mezbur Hacı Hasan Ağa zimmetinde mutekarrir meblağ-i mihr-i müeccel mezkur bin elli guruş alacak hakkı zevce-i mütevetta-i mezbur Hacı Hasan Ağa'dan aldığını ve bağışladığını bilmediklerine müdde-i mezbur Hasn Efendi ise zat-ı bil muarete zülresmiye zevce-i kebire-i mezbure Fahriye Hatun'a vallahi deyü yemin teklif olundukda mezburan Hüseyin Ağa ve Fahriye Hatun müdir-i mumaileyh muvacehesinde vallahi deyu meclis-i mezkurda adem-i ilmi yemin ettiler.

6-c ve 8-min

Müdde-i mezbur	müdir-i mumaileyh	binti kebire-i mezbure
Mühür	mühür	Fahriye Hatun
		mühür

(S.31 B.100) Müdde-i mezbur Hüseyin Efendi ber vech-i muharrer müdeasırı badel isbat vel hulf vel hükmeblağ-ı mezbur bin ellibir guruş mihr-i müeccel behada yigirmi birinci sahifeden nakil hisse-i aşere-i resmiyesine isabet yüzaltmış bir guruş yigirmi yedi para mezbur Hüseyin Efendi'ye eda ve teslime müdir-i mumaileyhe tembih şut. 6-c 8-min

Tarafeynden müdde-i mezbur Muhammed Efendi ile müdir-i mumaileyh Yusuf Ziya Efendi hazır-ı bil muhakeme oldukları halde müdde-i mumaileyhin ifade edüp istima ettirmiş olduğu şahitlerden mezbur Bölük Başı oğlu Osman Ağa'nın mensub olduğu mezkur Seydi Beg Mahallesi imam ve muhtar heyeti ihtiyariyyesine tastir ve irsal kılınan mesture Evrak-ı mazrutan ve mühüren yürüd edilib küşat edildikde mahalle-i mezkure imamı Sadık Efendi ibni Mustafa muhtar-ı diğer Sadık Ağa ibni Ali nam kimesne Osman Ağa'nın adil ve makbuüşşehade olduğunu tasdik ve 29 Cemaziyel ula 333 tarihli der kenarlı zir-i mesture temyiz etdikden sonra mahalle-i mezkure ahalisinden Bozoğlu Zade Hafız İbrahim Efendi ibni Halil ve Niğdeli oğlu Abdullah Ağa ibni Muhammed nam kimesnelerden tarafeyn ve şahid-i mezbur hazır oldukları halde bilmuvacehe antenledid tezkiye mezbur Osman Adil ve makbulüşşehade biz böylece bu hususa şahidz şehadet dahi ederiz deyü eda-yı şehadet eylediler.

7 Cemaziyel Ahire 333 ve 9 Nisan 331

Müdde-i müdir-i şahid mezbur müzekki mezbur
mumaileyh mumaileyh
mühür mühür mühür mühür

(S.32 B. 102) Zikr-i ati hususun mahallinde ketb ve tahrir ve fasl ve mühim ve tahlif için gıbel-i şer'i şerifden hükme me'zun olduğuma binaen ba istid'aname vaki' Mosdurzade müteveffa Hacı Hasan Ağa'nın menziline varılıb zeyl-i vesikada muharrar'ül esami müslimen huzurkarında akd-i meclis-i şer'i ali eyledide Tekye Mahallesi sakinelerinden iken bundan akdem vefat eden Fındıklızade kerimesi ve Mosduroğlu Hacı Hasan Ağa Hacı Hasan Ağa zevcesi Aişe-iSıddıka Hatun ibnete Hacı Tahir Efendi ibni Salihin veraseti zevce-i metruki Mosduroğlu Hacı Hasan Ağa ibni İbrahim ile ümmülüm cedde-i zamiri Safiye Hatun ibnete Mustafa ve babası mezbur Hacı Tahir Efendi ve Sadri sağır oğlu Hüseyin nam kimesnelere muhzire ba'dehu kabl ikame zevce-i mezbur Hacı Hasan Ağa dahi vefat edüb veraset-i zevce-i menkuhe-i metrukesi Vesile Hatun ibnete Mustafa ve sulb-i sagir oğlu zevce-i müteveffıye-i mezkire Aişe Sıddıka'dan mütevellid sulb-i sagir oğlu ibni Selim ve mezbure Vesile Hatun'u batnında müstebin zuhur farz olunan haml-i mezkufun ve kendinden mukaddem vefat eden diğer zevcesi Feride Hatun'dan mütevellid sulbiyye-i kebire kızı Fahriye'ye mahsus hashih-i mesele-i mirasları doksanaltı sehinden olub sehimi mezkureden onaltı sehimi eb-i mezbur Hacı Tahir Efendi'ye ve 16 sehimi cedde-i mezbure Safiye Hatun'a ve 46 sehimi ibni mezbur Hüseyin ve altışar sehinden 12 sehimi sabiye mezbur İbrahim ve haml-ı mevkufe ve 3 sehimi binti kebir mezbure Fahriyye'ye e 3 sehimi zevce-i mezbure Vesile Hatun'a isabet-i indeşşer'innur zahir ve mütehakkık oldukdan sonra verese-i mezburundan zatları mahalle-i mezkure ahalisinden temurcu Şerif Ağa ibni Abidin ve Hacı Selim Ağa ibni Hacı Şerif ta'rifleriyle ma'ruf sahib-i arzuhal cedde-i mezbure Safiye Hatun meclis-i ma' kud-u mezkurede mezbur Hacı Tahir Efendi bilmaliye hazır olduğu halde derun-u arzuhalde mezkurrulism tereke-i müteveffun-u mezburuna bil me'muriyye vaz'ıyyedi mütehakkık olub kabl-ı şer'den husumet-i rey olunan Medine-i mezkure eytam müdürü Yusuf Ziya Efendi ibni Ömer Ali Efendi muvacehesinde ber vech-i ati da'va eyledi.

Müteveffa-yı mezbur Hacı Hasan Ağa 1322 sene-i hicriyyesi şevvalül mükerrerminin 22. Ve sene-i rumiye1320 senesi kanun evvelinin 10.günü tarihiyle müverreh ve o tarihte Medine-i mezkure esbak naibi Muhammed Cemaleddin Efendi'nin imzasıyla munza ve muhtem ve menun bir kıta izinname-i şer'i mantukunca tarih-i mezkurda mezkur Tekye Mahallesi'nde vaki mezbur bir kıta Hacı Tahir Efendi'nin menziline sakine olan hafidem mezbure Aişe Sıddıka Hatun'un muhzır-ı şuhudda **1501 gurus mehr-i müeccel tesmiyesiyle** baterahi tezvic ve tenkih ve kabul edüb ol vechile validem mezbure Aişe Sıddıka Hatun

mezbur Hacı Hasan Ağa'nın zevce-i menkuhe-i medhul behası olub Zevziyat behinderinde kaim iken mezbur Hacı Hasan Ağa'nın zimmetinde mütekarrir makdur-u aleyh mihr-i müeccel alacak hakkı olan meblağ-ı mezkur 1501 guruş gablelahz vel ifa mezbure Aişe Sıddıka Hatun'dan bit tekmile meblağ-ı mihr-i mezkur 1501 guruş bize mevrız sandık-ı mezkurda mevkuf ve merkur bulunan tereke-i üteveffun-u mezburundan **meblağ-ı mezkur 1501 guruş bil ifraz bizim hisse-i erise-i şer'iyemize isabet eden 250'şer guruş aşar paradan cem'an 500'ü bize bi'l verase eda ve teslime müdir-i mumaileyhe tenbih olunması matlubumuzdur.**

Ledd-issual müdir-i mumaileyh dahi cevabında tereke-i müteveffun-u mezburuna bi'l memuriyye va'zıyyed olduğunu nikrar ve itiraf edüb ancak müddeiyye ve hazır-ı mezburun ber vech-i muharrer müddealarını inkar eyledi.

Müddeiyeye-i mezbure Safiye Hatun ber vech-i muharrer müddeasıyla beyana havale kimler ile müddeasını isbat edeceği soruldukda mezkur Gürali Makhallesinden muarafan-ı mezburan Demirci Şerif Ağa ve Hacı Selim Efendi ile isbat edeceğini ve başka şahidi olmadığını ifade ve dermeyan eyledi.

7 Cemaziyel Ahire 333 ve 9 Nisan 331

Müdir-i	Müdde-i	Muhzır-ı	Muarif mezbur	Muarif mezbur
Mumaileyh mezbure		mezbur	mühür	mühür
Mühür	mühür	mühür		

Mahalle-i mezkure imamı	mahalle-i mezkureden
Mühür	mühür

(S.32 B.104) Mezkur Gürabi Mahallesi'nde vaki' menzilde sakine olduğu halde bizim muhızırımızda **1501 guruş mehr-i müeccel tesmiyesiyle** tezvic ve tenkih ve kabul edüb zevciyyed beyinlerinde gaim iken mezbure Aişe Sıddıka Hatun vefat eyledi. Biz bu hususda bu vech üzere şahidiz şehadet dahi ederiz deyuher biri müttefigu'l lafz ve'l mana bi'l muvacehe ber serc-i şer'i şehadet eylediler.

7Cemaziyel Ahire 333 ve 9Nisan 331

Müdde-i	Hazır	Müdir-i	Şahid	Şahid
Mezbure	mazbur Hacı Tahir	mezbur	mezbur	mezbur
Şahidan-ı mezburanın tezkiyelerine havale olundu.				

7 C ve 9N Me'zun-u Mevla

Serkatip
imza

(Bu davanın baş tarafları var, lakin çok uzun tuttuğu için direk sonuç tutanağını veriyorum.Ve bundan sonraki diğer uzun davalarda da aynı yöntemi kullanacağım.Ve ayrıca mehir mes'elesi ile ilgili oldukça fazla dava var,

bunların hepsini – fazlaca yer tutacağı için- çalışmama dahil etmeyeceğim, önemli davaları almakla yetineceğim.)

(S. 37 B. 122) Şahidan-ı mezburanın leddittasdik ve tezkiye ba'del isbat Mecelle-i Celile'nin 1746. Maddesi ahkamına tevfikân müdde-i mezbure Ni'met Hanım zevc-i müteveffa-yı mezbur Ziya Efendi zimmetinde müteharrir ve ma' kud-u aleyh mehr-i müeccel-i müsemmadan alacak hakkı olan meblağ-ı mezkur 1501 gurus müteveffa-yı mezbur Ziya Efendi'den hayatında olmadığına ve bağışlamadığına ve başka kimesne tarafından ibka olunmadığına ve nezdinde müteveffa-yı mezburun rehni plmadığına ve hiçbir vech ile istibka-i hak edilmediğine vallahi mi deyü tehliif olunan yeminini müddeiye-i mezbure Ni'met Hatun müdir-i mumaileyh huzurunda vech-i meşhur üzere vallahi deyü kabul ve icra etmegin mucibince meblağ müddeaya mezkur **1501 gurus mehr-i müeccel-i müsemmayı** müteveffa-yı mezbur Ziya Efendi'nin tereke-i vafiyesinden olarak müddeiye-yi mdezbure Hanım'a hala eda ve teslime meclis-i mezhurda müdir-i mumaileyh Yusuf Efendi'ye tenbih şüd.

24 Cemaziyel Ahire 333 ve 26 Niasn 331

Vekil-i Kadı

Başkatib

İmza

(S.43 B.133) Müdde-i mezbur Ali Efendi bervech-i meşruh davasıyla beyana havale olundukda meclis-i şer'imizde haziran olan mezkur Horan Mahallesi ahalisinden Arapzade Kemal Efendi ibni Ali Rıza bin Ahmed münferiden istişhad olundukda karyemizde sakine iken bundan akdem vefat eden müteveffa Cerrah Hacı Hüseyin Efendi zevcesi Hace Firuze Hanım ibnete Menşur bin Resul hayatında ve kemal-i akl ü sıhhatinde yedinde ve taht-ı tasarrufunda malı ve mülkü olan karye-i mezkurede vaki' cephesi Tarık-ı ann ve şark işbu müdde-i Erzurumoğlu Ali Efendi hane ve bağçesi ve bir tarafı dahi Kor Bekiroğlu Muhammed Ağa ve Zülfı Beg bağçesi ile mahdud bir bab nısf hanesi ile hane-i mahdud-ı mezkurun nısf-ı ahari olub zevc-i müteveffa-yı mezbur Cerrah Hacı Hüseyin Efendi'nin kendüsinden mukaddem vefat etmekle mezkur nısf-ı aharden mezbure Firuze Hatun'a mevruz ve müntekil sekizde bir hisse-i sabiasını ve yne müteveffa-yı mezbur Hacı Hüseyin Efendi zimmetinde mütekarrir ve makud-u aleyh alacak hakkı olub ba i'lam ahz-ü kabz eylediği **800 gurus mehr-i müeccel'ini** huzurumuzda vakf ve habs edüp şöyle şart eyledi ki meblağ-ı mezkur 800 gurusu karye-i mezkırda vaki' cami-i şerifde muallak iki adet lamba ikrar oluna ve beher seneid-i adha da bir sehim gurban zebholuna ve hane-i mahdud-u mezkur dahi beher sene ba yed-i mütevellı icareye verilüp bedel-i ircaından kezalik cami-i şerif-i mezkurun muhtaç-ı tamir mahalleli tamir ve termim oluna deyi tayin-i şurud edüp ve vakf ve vasiyet-i mezkuresinin dahi işbu müdde-i Ali Efendiyi mütevellı ve vasi-i muhtar nasb ve tayin eyledi.Biz bu

hususla bu vech üzere şahidiz şahadet dahi ederiz deyü her biri ayrı ayrı eda-yı şahadet-i şer'iyeye eylediler.

7 Rebiülahir 1333 ve 9 Mayıs 1331

Müdde-i	Müdde-i Aleyh	Şahid	Şahid
Mühür	Mühür	mühür	

Şahidan'ı mezburanın sırren davalarını sırren ve anıyyen tezmiyelerine havale olundu 7 Mah 9 Mah

Mestureleri yazıldı

Kadı mea başkatip

İmza

41.sahifeden nakildir

(S.47 B.142) Müdde-i mezbur İsmail Ağa evvel emirde veraset ve vaz'ıyyed beyyinesine havale şud.

Kadı naibi başkatip

Medine-i Erzincan'ın Şaban Ağa Mahallesi'nde sakine zat-ı zeyl-i zabıtta muharrer ül-esami kimesnelerin ta'rifleriyle muarefe sahib-i arzuhal Hadice Hatun ibnete İsmail meclis-i şer'ide Şaban Ağa Mahallesi ahalisinden ve jandarma efradından İsmail Ağa ibni Osman muvcehesinde ber vech-i ati dava eyledi. Ben **751 gurus mehr-i müeccel tesmiyesiyle** Şaban Ağa Mahallesi ahalisinden Kahvecioğlu İbrahim bin Osman'ın zevce-i menkuhe-i medhule behası olub meblağ-ı mezkur zimmetinde mütekarrir ve ma'hud-u aleyh alacak hakkım olduğu halde kablel eda vefat etmekle zevcim müteveffa-yı mezburun terekesine vaz'ıyyed olub kabl-ı şer'iden hususen re'y olunan işbu hazır-ı bil meclis li ebeveyn er karındaş İsmail Ağa ibni'l mezbur Osman'dan mehr-i müeccel-i mezkurumla bilcümle metrukatımdan benim rübu' hisse-i erise-i şer'iyeye isabet eden mıkdarını terekesine vaz'ıyyed olunan hazır-ı mezbur İsmail Ağa'dan halen taleb ederim.Bana teslim tenbih olunması matlubumdur deyü ba'dedda'va ol dahi cevabında müddeiye-i mezbure Hadice Hatun li ebeveyn er karındaşı müteveffa İbrahim'in zevcesi olduğunu ikrar edüb lakin müteveffa-yı mezburun terekesine vaz'ıyyed olduğunu inkar eyledi.

19 Receb'ül-ğurre 1333

Müddeiyye-i	müdde-i	muaref	muaref
Mezbure	aleyh	Şaban Ağa Mahallesi	Kurşunlu Mahallesi
Mühür	mühür	Nuri Ağa ibni Abdulgani	Tarakçioğlu Ömer
		Mühür	bin İbrahim
			mühür

Müdde-iyye-i mezbure evvel emirde mehr-i müeccel ve vaz'ıyyed beyyinesine havale şud 19 m.Kadı naibi Başkatip

(S.47 B.143) Medine-i Erzincan'ın Keçeci Mahallesi'nde sakine zatı Erzincan evkaf tahsildarı Abdurrahman Efendi ibni Muhiddin ve Hancı Mahallesi ahalisinden İmam Oğlu Hacı Dursun Efendi ibni ibni Hacı Hasan ta'rifleriyle ma'rufe Hadice Hatun ibnete Yusuf bin Hacı Muhammed Erzincan Liva Mahkemesi'nde meclis-i şer'imizde mezkur Keçeci Mahallesi ahalisinden ve tüccardan Kemahlı Emirzade Kamil Efendi ibni Şemseddin muvacehesinde ber vech-i ati da'va eyledi. Ben iki seneden berü işbu hazır-ı bil meclis Kamil Efend'nin vefat eden zevcesi Zekiye'nin validesi benim zevcim mezburun kainvalide-i gaibe-i ani'l meclis vesile ile mezbure Zekiye'den mütevellide sabi'yi kebire kızları Feride ve Medine-i mezkur Keçeci Mahallesi'nde vaki' sakin olduğu menziline kain validesi ve kerimleri mezburan ile beni iskan etdirmekte olmağla zevcesi beni ve karındaşımdan hasile ve benden mütevellide sağure kızı saniye'yi kadr-i kifaye-i nafaka ve iksa etmediginden ma'da kain validesi ve kerimleri mezburanın daimabeni darb ve ta'ciz ve tekdirden hali olmadıkları gibi zevcim mezbur ile beynimizde ifa-yı nifak ve husul ad olunan iftirak mirarında olmaları ile gaibat-ı mezburatdan emn'ü rahatım meslub olmağla benim ve sağire kızım Saniye için ğulk-u merafıkı müstakil menzil-i aher tedarik ve levazım-ı zaruriyyemizi birrüyete mezburatdan ayrı hanede infak ve iksaya ve zevcim mezburun zimmetinde mütekarrir ve ma' kud-u aleyh cihet-i mehr-i muaccelden alacak hakkım olan 3 aded beşi birlik Osmanlı lirası ve yigirmi arşun sitaliyon ve 14 arşun eski çarşafık ve 200 guruş kıymetlü ve bir kat ipekli kutnu elbisesi ve bir aded ablak kumaşı eteklik ve bir aded 120 guruşluk hamam takımı ve bir aded oyalı yemeni ve bir kat iç çamaşır takımı ve bir kat yün döşek ve pamuk yorgan ve iki aded yasdık yatak eşyaları zevcim mezbur Kamil Efendi bana eda ve teslimden imtina' eder olmağla **mehr-i müeccel eşyayı muharrere-i mezkureleri halen bana teslimine tenbih olunmak matlubumdur** deyü da'va eyledikde zevc-i hazır-ı mezbur Kamil Efendi dahi cevabında dahi ğulk ve merafıkı müstakil menzil-i aher tedarik ve tehyi ve ledd-i izam zaruriyyelerin eda ve ifaya ve vech-i şer'i üzere infak ve iksaya teahhüd ve itiraf edüb ma'da darb ve tekdir ve **mehr-i müeccel müddeasını inkar eyledi.**

15 Şaban'ül muazzam 1333 ve 15 Haziran 331

Müddeiyye-i	müdde-i aleyh	muaref mezbur	muaref mezbur
Mezbure	mezbur	mühür	mühür
Mühür	mühür		

Mehr-i muaccel-i müddeaye eşya-yı muharrere-i mezkureleri isbat ve mesken-i şer'i tedarik edecdegne degin müddeiye-i mezbure ile sagire-i mezkure birriza farz ve takdir olacağı 15 m.

(S.47-48 B.144) Müddeiyye-i mezbure mehr-i muaccel-i mezkur müddeaya eşya-yı muharrere-i mezkureleri kimlerle isbat edeceği sual olundukda Şaban Ağa

Mahalleli Müfti zade Muhammed ve Şaban Ağa Mahalleli mezbur Mihammed Efendi'nin zevcesi Fatma Hatun ve Taşçı Mahalleli Same'nin oğlu Muhammed Ağa ve zevcim mezburun kain validesi Vesile Hatun ile isbat edeceğini ve başka daha asla şahidi olmadığını beyan ve zevc-i mezbur muvacehesinde ifade ve mah-ı halin 17. Cuma ertesi günü mahkemeye hazır olacaklarını ve bu vechile mahkemeyi ta'lik eylediler.

15 Haziran

Müdde-i müdde-i aleyh

Mühür – imza mühür

(S.48 B.145) Tarafeyn mahkemeye hazır oldular. Mahkeme-i aliyyeye ibtidar olundukda müddeiye-i mezbure Hadice Hatun'un bili'ta zabıtta tahrir ettirmiş olduğu şuhuddan Şa'ban Ağa Mahallesi ahalisinden Müfti zade Muhammed bin Feyzullah bin Hacı Muhammed istişhad olundukda bundan bir sene mukaddem Erzincan'ın mahallesini bilmediğim yoklamacı Muhammed Efendi'nin hanesinde muhızır'ı şuhudda işbu zatını arif olduğunu Hadice binti Yusuf işbu müddeasıyla Kamil Efendi ibni Şemsedin nam kimesne ben akdolunduğun esnada mezbure Hadice Hatun'un mehr-i muaccel-i namına olmak üzere 3 adet beşbirlik Osmanlı lirası ve 20 arşın stalyan ve kutnu elbisesi olarak rengi penbe bir kat elbise ve bir kat hamam takımı havlu ve bir çift iskarpin ve bir aded kadın şemsiyesi **mehr-i muaccel tesmiye** olunarak mezbur Kamik Efendi'nin zimmetindedir. Müddeiye-i mezbure Hadice Hatun'un eşya-yı muharrere-i mezkurelerini mezbur Kamil Efendi haz ve kabz edüb ba'dehü zevc-i mezbure Hadice'yi hanesinden çıkarub babası Yusuf Ağa hanesine gönderdi. Eşya-yı mezkureler elyevm bir sandık derununda mezbur Kamil Efendi nezdindedir. Ben böyle şahidim şehadet dahi ederim dey eda-yı şehadet eyledi.

27 Şa'ban-ı muazzama 1333 ve 27 Haziran 1331

Şahit mezbur Muhammed

Mühür

(S.48 B.146) Digeri dahi mezbur Şa'ban Ağa Mahallesi'nden Fatma Hatun ibnete Hüseyin bin İsmail ile Topçu Mahallesi'nden şeyh Vesile Hatun ibnete Emin bin İsmail nam hatunlar mea istişhad olunduklarında bundan bir sene mukaddem Yoklamacı Muhammed Efendi'nin hanesinde müddeiye-i mezbure Hadice Hatun müdde-i aleyh Kamil Efendi'ye akd olunduğu esnada **mehr-i muaccel** namına olarak 3 adet beşi birlik Osmanlı lirası ve yigirmi arşın stalyon ve bir kat penbe renkli kutnu elbisesi ve bir kat hamam takımı ve bir kat biri yün memlu ve kumaş yüzlü döşek ve yün memlu ve İstanbul yazması yüzlü bir yorgan ve iki adet pamuk yünlü yastık ve bir çift iskarpin ve bir adet kadun şemsiyesi eşya-yı muharrere-i mezkureleri mezbure Hadice Hatun'un **mehr-i muaccel namına tesmiye** olunarak mezbur Kamil

Efendi hanesine getirüp mehr-i muaccel eşya-yı muharrere-i mezkureler elyevm mevcut olup müdde-i aleyh Kamil Efendi'nin yedindedir. Biz bu hususa bu vech üzere şahidiz şehadet dahi ederiz deyu her biri eda'yı şehadet-i şer'iyye eylediler.

27 Şa'ban 333

Şahide-i mezbure

Mühür

Şahide-i mezbure

mühür

(S.48 B.148) Müddeiyye-i mezbure müdde-i aleyh zevci mezbur Kamil Efendi muvacehesinde hazır olmalarıyla muhakeme-i aliyeye bil ibtidar müddeiye-i mezbure Hadice Hatun diger şahitlerini ikame edüb etmeyecegi leddüssual bala-yı zabıtta isimleri muharrer şühud-u müstemiadan gayri diger şahitlerini temmuzun dördüncü cihan-ı şenbih günü ikame ve istims' etdireceğini tarafeyn birrıza yevm-i mezkura ta'lik ve yevm-i mezkurda hazır olacaklarını ifade ve beyan eylediler.

20 Şa'banül muazzam 1333

Müddeiyye-i mezbure

Mühür

Müdde-i aleyh

Mühür

İşbu zbt-ı da'va 50.sahifeye naklolunmuştur.(Sayfanın kenarındaki yazılar) :

(1)

Ve stalyonun beher arşunu otuz bir guruşdan 600 ve elbisenin dahi kıymeti 600 ve hamam takımı 120 guruş ve iskarpin 100 guruş ve şemsiye 57 guruş olduğunu takdir ve şehadet ederim.

Şahit mezbur Muhammed (mühür)

(2): Stalyonun beher arşunu otuzar guruşdan cem'an 600 guruş ve elbise.....guruş gıymetlü ve hamam takımı 120 guruş gıymetlü ve bir çift iskarpin 100 guruş gıymetlü ve bir zenne şemsiye guruş gıymetlü olduğuna şehadet eyler ve işbu mahalli temhir eyleriz. 27 m.

(S.50 B.153) Mezbure Hadice'nin iddiada bulunduğu **mehr-i muaccelden sabit olan mebalig ve eşya-yı mezkureleri mezbureye te'diye edinceye degin mezbure Hadice Hatun'a kadr-i ma'ruf nafaka takdir olunmak** ve mevsuk ahid ve muhbir ikame etmek üzere tarafeyn işbu mahalli temhir eylediler.

22 Şevvalil mükerrem 1333

Müdde-i mezbure

Hadice

mühür

Müdde-i aleyh

mezbur Kamil Efendi imzadan ve mühürden imtina eylediği

işbu mahalle şerh verildi

zabıt katibi

(S.51 B.155) Medine-i Erzincan'ın Ömer Mahallesi'nde sakine sahibe-i arzuhal zat-ı mezkur Ömer Efendi Mahallesi ahalisinden Eylilin oğlu Şükrü Ağa

ibni Hasan ve Kara Hüseyin zade İhsan Ağa ibni Hacı Halil ta'rifleriyle muarefe nafia Hatun ibnete Mustafa bin Salih meclis-i şer'ide an asıl Refahiye kazasının Buğday cote karyesi ag-halisinden olup elyevm Erzincan'da mezkur Ömer Efendi mahallesinde sakin Fuzuli oğlu Muhammed Efendi bin Ahmed Efendi muvacehesinde ber vech-i ati iddia eyledi.1331 sene-i rumisi Nisanı zarfında mezkur Ömer Efendi Mahallesi'nde ve muhzır-ı şuhudda 501 guruş mehr-i müccel tesmiyesiyle işbu müdde-i aleyh Muhammed Efendi beni tezevvüc ve tenkih edüb ben dahi ber vech-i muharrer nefsimi mezbur Muhammed Efendi'ye tezvic ve tenkih edüb mezbur Muhammed Efendi'nin zevce-i menkuhe-i medhuk behası olduğum halde mezbur Muhammed beni bi gayri hak darp vetehdit eder olduğu gibi tarihten mukaddem muhzır-ı şuhutta beni **tatlik etmiş olmağla** zimmetinde mutekarrir ve makud-u aleyh alacak hakkım olan meblağ-ı m ezkur 501 guruş mehr-i müeccelim ile nafaka-i iddet-i muayyeneyi hala taleb ederim bil muvacehe ba'dedda'va müdde-i aleyh mezbur Muhammed Efendi dahi cevabında 501 guruş mehr-i müccel tesmiyesiyle zevce-i menkuhe-i medhulbehası olduğunu tab'an ikrar edüb ma iddia darb ve tatlik müddeasını inkar eyledi.

8 Ağustos 331 ve 9 Şevvalül- mükerrerem 332

Müdde-i mezbure müdde-i aleyh muaref mezbur muaref mezbur
(parmak izi) mezbur (mühür) (parmak izi)

(S.51 B.156) 15 Vazgird karyesine giderken belimde bağlı olan kemeri kuşağımdan çekerek zevcim almasıyla ben de vermedim ise de cebren aldı. Sonra beni bu adama tezvic edenleri çağırarak, bu adamdan beni kurtarırsanız dedim. Ömer Efendi mahallesinden çilingir Bekir Efendi ile isimlerini mimlediğim 3 kişi geldi. Onlar bana hitaben "zevcin Muhammedi ister misin" dediklerinde "istemem" dedim. Bundan zevcim Muhammed dahi: " O istemez ise ben de onu istemiyorum diyerek müddaeiyye istemiyorum diye vakı' olan talak ifrağ-ı talak kat'iyeti nev'inden olduğunun ve yalan beyanı zımmında fetahetlü müfti efendü hazretlerine.4

6 Ağustos 331 (imza)

(parmak izi) Müdde-i aleyh

(S.52 B.161) Medine-i Erzincan'ın Til karyesi sakinelerinden zati Karaağaç Mahallesi ahalisinden Odacı Haşim Ağa ibni Şa'ban Şuha karyesi ahalisinden Kütük oğlu Abdullah zevcesi Firdevs Hatun ibnete Mahmut bin Emin Erzincan Liva Mahkemesinde meclis-i şer'imizde derun-u arzuhalde mezkur-ul ism zevc-i dahili Til karyesi ahalisinden Hayıroğlu Ahmed Efendi ibni Ethem alelusul tebliğ olunan mürasele-i şer'iyye üzerine ta'yin olunan günde mahkemeye icabet etmediği gibi tarafından dahi bir vekil göndermediği ve mezbure Firdevs Hatun dahi giyaben icra-yı muhakemesini talep re'yül hal eylediği cihetle icra-ı makam-ı mualla-yı meşihat

penahiden meblağ-ı madde-i münferide-i kanuniye mucibince ber vech-i ati dava ve takrir-i kalam eyledi. Ben 1551 guruş mehr-i müeccel tesmiyesiyle mezkur Tel karyesi ahalisinden Hayıroğlu Ahmed Efendi ibni Ethem'in zevce-i menkuhe-i medhul behası olub mezkur Ahmed'in firaşından hasıllar ve benden mütevellitler sağire kızları Saadet ve Nezaket ve Fikriye ve sağiroğlu Cemaleddin nam dört adet sağir ve sağire evlatlarını iki mahdan beri asla ve kat'a tesahub etmediği gibi zevcesi benim ile evlatları mezburuna nafaka ve kisve beha dahi başka malları olmadığından fakire ve muasere olmamızla ve zevci mezbur Ahmed Efendi dahi musır olmağla ve zevcesi benimle dört nefer evlatlarını mezburuna kadr-i ma'ruf-u nafaka ve kisve beha farz ve takdir olunmak ve zevcem mezburun validesi atıye ki ve ögey oğlum zevcesi Cemile Hatun ile bizi bizi bir menzilde iskan ettirdiği cihetle mezbure atıye ki ve mezbure Cemileden **her biri beni daima darp ve işkence ettikleri gibi** zevcem mezbur ile meyanemizden İlkay-ı adavet ve izhar-ı şikak ve nifak bırakmakta olduklarından zevcesi benimle evlatları mezburun için ayruca bir hanede iskan ettirmesi matlubumdur dedikde mezbure Firdevs'in takrir-i meşruhi vakıa mutabık ve nefsül emre muvafık idüğü ve mezbure muasere zevci merkum Ahmed Efendi musır olduğunu ihbar etmek üzere meclis-i şer'i mezkure haziran olan ma'rufan-ı mezburan Haşim ve Abdullah'dan her biri biz tarafeyni tanırsız ve ahvallerine vakıfız zevce-i mezbure Firdevs ve sığar-ı mezburanın her birine yevmiye ikişer guruşdan şehri 300 guruş nafaka farz ve takrir buyrulması kadr-i ma'ruf olduğunu ala tarikul ihbar işbu mahalli temhir eyleriz.

2 Zilkade 1333

Müdde-i	Şahide ve	Şahid ve	Şahid mezbur
mezbure	ma'ruf mezbur	ma'ruf mezbur	mühür
mühür	mühür	mühür	

(S.53 B.162) Medine-i Erzincan'ın Molla Ali Mahallesi'nde sakine zat-ı ma'rufe Belürlioğlu Hüseyin Efendi Kerimesi Saniye Hatun'un ba hacet-i şer'iyye vekil müseccel umumisi dava vekillerinden Fethullah Mahallesi ahalisinden sünnizade İbrahim Reşat Efendi ibni Muhammed Erzincan liva mahkemesinde meclisi şer'imizde derunu arzuhalde Medine-i engürünün Selami Mahallesi ahalisinden İncearapoğlu Sadullah Ali ibni Hüsnü nam kimesnelere alalusul tebliğ olunan bir kıta münaseleri şer'iyye üzerine tayin olunan günde mahkemeye gelmediği gibi tarafından dahi bir vekil göndermedikleri ve vekil-i mezbur İbrahim Efendi dahi mahkemenin gıyaben rü'yetini talep eyledikleri cihetle icrar-ı makam-ı mualla- yı meşihat penahiden meblağ madde-i münferide-i kanuniye mucibince bervech-i ati dava eyledi. Mezkur Selami Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden İnce Aroapoğlu Hüsnü bin Abdullah'ın varisi zevce-i menkuhe'i metrukesi Aliye binti Ahmed ile oğulları Muhyiddin ve Ali ve Sadullah ve kızı Vesile'ye mutehazıra ba'dehu kablel ikame oğlu mezbur Muhyiddin dahi vefat edüp

veraset-i zevce-i menkuhe-i ğayr-i medhul behası Saniye binti Hüseyin ile anası mezbure Aişe binti Ahmed li ebeveyn er garındaşı mezburen Ali ve Sadullah ve li eb kız karındaşı Vesile'ye mütehezıra badehu kablel kame mezbure Vesile dahi vefat edüp veraset-i zevc-i metruki Mahmut bin Sadriye kızı Zehra ve lieb er karındaşları mezburan Ali ve Sadullah'la münhasıra ve tashih-i mes'ele mirasları 1920 sehinden olup seham-ı mezkureden 320 sehmi mezbure Aişe'ye ve 629 sehmi mezbur Ali'ye ve 629 sehmi dahi mezbur Sadullah'a ve 120 sehmi dahi zevc-i ğayr-i nmedhul beha müvekkilem mezbure Saniye Hatun'a ve 74 sehmi Mahmut'a ve 148 sehmi mezbure Zehra'ya isabet etmekle müteveffa sani-i mezbur Hafız Muhyiddin Efendi'ye münaseha-i mezkure mucibince babası müteveffa-yı evvel mezburdan isabet eden mezkur Selami Mahallesi'nde vaki canib-i yemin-i Emirhan oğlu Halil Efendi ve Yesarı dikici Abdurrahman ve arkası Yusuf Çavuş haneleri ve cephesi Tarık-ı amm ile mahdut 1000 guruş kıymetli bir bab harf-ı mülk hane kezalik Aşağı Ula karyesinde vaki 6000 guruş kıymetli canib-i yemini Dülger Oğlu Muhammed Çavuş ve yesarı HalilEfendi hane ve bağçeleri ve arkası su harığı ve cephesi tarıkı ammm ile mahdut bir bab hane mea bağçe ve yine mezkur Aşağı la karyesinde vaki 2000 guruş kıymetli canib-i yemin-i Sağır İbrahim ve yesarı ve arkası Eskici Mustafa hane ve bağçeleri ve cebhesi tarık-ı amm ile mahdut ve mefruz bir kıt'a bağçe ve yine Çardaklı Vadisinden nebean edüp dük harığından cari beher hafta 3 saat 3000 guruş kıymetli ab-ı leziz ile nafaka-i mukaddere-i maziye-i vefat-ı sağıreden netice-i mahkemeye kadar olan yalnız benim nafakam olan yani 33 günlük nafakam olan 82,5 307,5 guruş **nafaka-i mukaddere-i maziye-i zevcim müdde-i aleyh mezbur Kamil Efendi'den halen talep ederim** deyü da'va eylediği zapt olundu.

2 Zilka'de 1333 ve 29 Ağustos 1331

Müddeyye-i mezbure

mühür

Müddeyye-i mezbure meclis-i şer'a hazıre olub kelama ağaz ederek **eşya-yı müsbite-i mehr-i muaccel-i** mezburelerim için şer'i şerifden istihsal edeceğim harç i'lam ve mesarif-i mübrememi zevcim mezbur Kamil Efendi'den talep ederim deyu da'va eyledi.

2 Zilkade 1333 ve 29 Ağustos 1331

Müddeyye-i mezbure

mühür

(S.58 B.171) Medine-i Erzincan'ın Molla Kondi karyesinde sakine ve Cimin karyesinin Çavuşoğlu Mahallesi ahalisinden Muhammed Ağa ibni Kadir zevcesi zat-ı zeyl-i zabıtta muharrer el-esami kimesnelerin a'rifleriyle ma'rife Muhabbet Hatun ibnete sayım bin Mustafa Erzincan Liva Mahkemesinde meclis-i şer'imizde zevc-i mezbur Çavuşoğlu Mahalleli Muhammed Ağa ibni Kadir muvacehesinde ber vech-i ati da'va eyledi.

Ben bundan üç mah mukaddem mezkur cimin karyesinin Babacan Mahallesi'nde Hacı İskenderoğlu Hacı Ahmet Ağa'nın hanesinde ve muhızır-ı şuhutta 451 guruş **mehr-i müeccel tesmiyesiyle mezbur Muhammed Ağa beni tezvic ve tenkih ve duhul edüb tarih-i mezkurden beri mezbur Muhammed Ağa beni bundan 3 mah mukaddem beni muhızır-ı şuhudda bir talak-ı bain ile tatlık etmiş olmağla** zimmetinde mütekarrir ve ma' kud-u aleyh alacak hakkım olan meblağ-ı mezkur 451 guruş mehr-i müeccelimi hala taleb ederim deyü da'va eyledi. Zevce-i müdde-i aleyh mezbur Muhammed Ağa dahi cevabında mezbure Muhabbet Hatun'un tarih-i mezkurdan beri 151 guruş mehr-i müeccel tesmiyesiyle zevce-i menkuhe-i medhul behası olduğunu ve **bundan 3 mah mukaddem muhızır-ı şuhutta mezbure Muhabbet Hatun'u mehr-i müeccel mezkur 151 guruş mehr-i müecceli mukabilinde zevcem mezburenin hüsnü rızasıyla muhalea-ı sahihi ile mezbureyi hal' etmiş olduğumdan** bende hiçbir veçhile zimmeti ve matlubatı olmadığından da'vayı mezkuresini reddederim deyü def' eyledi.

25 Muharrem'ül haram 1334

Müddeiyye-i	Müdde-i aleyh	muaref	muaref
Mezbure	mezbure	Rey karyesinden	Kerimoğlu Mahallesinden
Terzioğlu Mustafa	Nefbenekçi Hacı Dursun oğlu	Muhammed	
Parmak izi	mühür	mühür	mühür ve imza

(S.58 B.172) İşbu zapt-ı da'vamızda her ne kadar talak ve mihr ve nafaka da'vasında bulunmuş isek de **mehr-i müeccel müsemmam** olan 451 guruş ile **nafaka-i iddet** muinime mukabil bir adet lirayı Osmaniyle beynimiz ıslah olunup **zevcim mezbur beni talak-ı selase ile tatlık** ve ben dahi mezkur mihr ve nafaka va mukabili bir adet lirayı Osmaniye mumaileyh zevcim mezbur oğlu Muhammed Ağa ibni Kadir yedinden tamamen ve kamilen ahz ve kabz etmemle mezbur zimmetinde bir güna hak ve mütalebem kalmamıştır dedikde zevce-i mezbur Muhammed Ağa dahi ber vech-i muharrer meclis-i şer'de ve zevce-i mezbure hazıra olduğu halde zevcesi müddeiye-i mezbure **Muhabbet Hatun'u bittav'verrıza talak-ı selase ile tatlık eyledim ve mehr-i müsemma ile nafaka-i iddeti muayenesine mukabil bir adet lira-yı Osmaniye mezbureye nakden ve tamamen verdim. Mezbure Muhabbet Hatun bade intizar-ü idde nefsinin ahire tezviç ve tenkih etmek üzere hukuk-u zevciyete müteallik bil güna hakkım ve mütelabem kalmamıştır.** İşbu takririmiz zabt olunsun deyü tarafeyn yekdigelerini tasdik eyledikleri zabt olundu.

25 Safer 334 ve 20.... 331

Müddeiyye- mezbure	Müdde-i aleyh
Parmak izi	mezbur Muhammed
	Mühür

(S.64 B.185) Erzincan Sancağı'nın Vasgırd karyesinin Can Ahmet Mahallesi sakini her biri mezkur Can Ahmed Mahallesi ahalisinden Çengeroğlu Said Ağa ibni Ali bin Hasan ve Çinikli oğlu Nuri Ağa ibni Hasan bin Muhammed ta'rifleriyle ma'rufe Ftma Hatun ibnete Mahmut bin Muhammed liva-i mezkur mahkemesinde meclis-i şer'i şerif üzere bervech-i ati ikrar-ı tam ve takrir-i kelam eyledi.

Yedimde olub işbu huzur-u şer'a ibraz eder olduğum liva-yı mezkur mahkeme-i şer'iyyesinden mu'ti 13 aferülharam 1326 tarihli ve ciri ol tarihtir liva-i mezkur naibi Osman Mecdi Efendi'nin hatemini havi bir kıt'a izinname mucibince liva-i mezkurun Kurşunlu Mahallesi ahalisinden olub elyevm medet-i sefer-i baid diyar-ı aher olan Trabzon vilayetine muzaf Gümüşhane sancağının Radulban karyesinde Hacı Rifat Beg nezdinde müstahdem arabacı Tamukçu oğlarından Halis Ağa ibni Muhammed bin Ethem Efendi **751 guruş mehr-i müeccel tesmiyesiyle** zevc ve dahilim olduğu halde beni bila nafaka ve la menfah-ı şer'i burada bırakıp medet-i sefer-i baid diyar-ı aher olan mezkur **Nadelbeyan karyesine giderek cins-i nafakadan irsal etmediginden ve ben ise nafakaya eşedd-i ihtiyaç ile muhtace olduğumdan** nafaka ve kisve beha ve sair levazım-ı zarurem için zevcim gaib mezkur Halis Ağa üzerine kabl-ı şer'iden kadr-i ma'ruf nafakanın farz ve takdir olunması matlubumdur.

Müddeyye-i mezbure ber vech-i muharrer müddeasıyla beyana ledd-ül havale bera-yı şahadet huzur-u şer'i ikame eylediği zat-ı mezbureyi arifan-ı mezburan said ve Nuri ağalar birer meclis-i şer'e gelüb usulen ve münferiden istişhad olunduklarında zat-ı malumumuz olan işbu hazire bilmeclis müddeiye Fatma Hatun kezalik zatı ma'rufumuz bulunan marazzıkr Kurşunlu Mahallesi'nden el yevm Trabzon Vilayeti'ne muzaf Gümüşhane'nin Valideban karyesinde Hacı Rıfat Beg nezdinde müstahdem Pamukçu oğullarından Halis Ağa ibni Muhammed bin Ethem'in **751 guruş mehr-i müeccel-i müsemma ile halen zevce-i menkuha-i medhul behası olub nafaka ve kisveye eşedd-i ihtiyaç ile muhtaçtır mezkur Halis Ağa dahi emsali misüllü şehri 200 guruş maaşla arabacılık etdiği gibi orada emlaki ve nakdi dahi vardır.** Bu vechile ehli yar ve servetindedir. Binaenaleyh halen zevcesi olan müddeiye-i mezbure Fatma Hatun'a şehri 80 guruş nafaka vermege dir ve meblağ-ı mezkur vakt-ı hale ve tarafeynin ahvaline nazaran kadr-i ma'ruf ve kifayedir. Biz bu hususa bu vechile şahidiz şahadet dahi ederiz deyü her biri ber nech-i şer'i eda-yı şahadet eylediler.

(S.65 B.186) Şahadet-i mezkure mucibince müddeiye-i mezbure Fatma Hatun elyevm gaib-i mezkur Halis Ağa'nın zevcesi olub naşize munkaziye ba'de mutallakası olmadığına ve zevci merkumun kendisinde malı bulunmadığına ve nafaka namına nesne irsal etmeyüp bir tarafa dahi havale vermedigine taraf-ı şer'iden ber nech-i şer'i ba'det tahlif müddeiye-i mezburenin nafaka ve kisve beha ve sair

levazım-ı zaruriyyesi için tarafeynin hal ve nümayan beher şehir 80 gurusu işbu tarih-i vesikadan itibaren gaibizzevc mezbur Halis Ağa üzerine farz ve takdir ve meblağ-ı müfir mezkuri nafaka ve kisve beha ve sair levazım-ı zaruriyyesine harc ve sarfa ve leddi iktiza istidaneye ve indel zevc-i gaib mezbur Halis Ağa üzerine rücu müddeiye-i mezbure Fatma Hatun'a kabl-ı şer'iden izin ita olunmagın ma vaka bittaleb zabt olundu.

2 Rebiülevvel 1334 ve 24 Kanun-i sani 1331

Kadı Müddeiyye-i mezbure Fatma muarafe şahid muarafe şahid
Mühür parmak izi mühür mühür

(S.69 B.204) Medine-i Erzincan'ın Çeribaşı Mahallesi'nde sakine zatı Kerek Kerek Mahallesi'nden Hacı Tursun ibni Abdurrahman ve Çarşıbaşı Mahallesi'nden Mustafa Efendi Mustafa Efendi ibni Mahmud ta'rifleriyle ma'rife Nafia Mahallesi'nden olub elyevm Erzincan belediye çavuşu bulunan Abbas Ağa'da bir buçuk seneden berü 851 gurusu mehr-i müeccel tesmiyesiyle zevce-i menkuhe-i bihası olub hal-i zevciyyet beynimizde kaime ve mezkur Çarşıbaşı Mahallesi'nde kendi mülküm olan hanede me'a sakin iken meyanemizde zühur eden adem-i imtizac ve nifak ve şikak ve niza' müngati şer'i **terk edüb hanemden gitmiş** ve çend gündenberü **nezdime gelmediği gibi infak ve iase dahi etmediğinden** ve kendüsi asker olub şu günlerde terhis olunacağı hasebiyle mülküm gideceğinden **meyanemizdeki akdin feshiyle** beynimizin **tefrik olunmasını** da'va eyledim. Dedikde usul-u muhakemat-ı şer'iyye kararnamesinin 15. Maddesi hükmüne tevfiikan zabt-ı da'vasının bir nüshası müdde-i aleyh zevce-i mezbur Abbas'a tebliğine karar verildi.

18 Teşrin-i sani 334 ve 11 Safer 32

Kadı

Teşrin-i Sani 334 muarefe muarefe
Müddeiye-i mezbure mühür mühür

(S.69-70 B.206) Yevm-i mezkurda tarafıma haziran olub müdde-ialeyh mesken-i şer'i tedarik eylediğinden bahisle keşfini talep edüb Kerek Kerek Mahallesi'nde vaki'isticar suretiyle tedarik eylediği hanenin keşfine gidildikde ğilk-u mesahı ayrı ve kabil-i iskan bir oda ve bir halı ve ikame minar ve tabh-ı taama elverişi ocak ve sobası ve cenbi nafakaya müteallik un ve bulgur gibi me'külat ve su kabı vesaire ala kadrin vese'a bulunduğu görüldükden sonra mahal-i mezkurun bir mesken-i şer'i olduğu tahkiden sonra müddeiyyenin ne diyeceği leddüssual kendi haneme bırakmam ve tedarik eylediği haneye gitmem deyü musırret beyan etmekle müddei dahi icab-ı şer'i şerifi talep edüb ol vechile müdde-i merkume zevc-i müdde-i aleyhe itaate ve hukuk'u zevciyete riayete ta'zir olunduğu.

(S.70 B.208) 69. Sahifeden müddeiye-i mezbure kelama ağaz ile **zevcim mezbur Abbas ile hüsn-ü muaşeret harbi olmaduğundan itaat ve hukuk-u zevayyete riayet riayet edemeyeceğimden mihr ve nafakam üzerine hal' olunmak matlubumdur** dedikde zevcem mezbur Abbas dahi hal'i kabul etmem, itaatını talep ederim deyü müddesi sabkında ısrar etmekle hukuk-i aile kararnamesinin 130. Maddesi hükmüne tevfikân ba'dehu icab-ı şer'i icra olunmak üzere zevce tarafından tayin eylediği Surbaşı Mahallesi'nden ve katibi Mustafa Efendi ve zevc tarafından dahi nüfus kalemi ketebesinden Hacı Tahir Efendi hükme asb ve ta'yin olunub ol vechile muhakemeleri hakimlerin vereceği rapora ta'liken te'hir olundu.

9 Kanun-ı evvel 334

Müddeiyye-i mezbure

Parmak izi

Müdde-i aleyh mezbur

imza

(S.70 B.209) Ber mucib-i karar tarafeynin ta'yin eylediği hükümde 9 tarihli yazılan tezkerede tarafeynin meyanlarına te'lif ve ıslaha sarf-ı müsa-i yerler neticesinde ba rapor mahkemeye ebnası lüzumlu tavsiye olunub mumaileyhanın iadet-i mahkemeye takdim eyledikleri tezkere zeyline 4 Kanun-i sani 1335 tarihiyle tahrir eyledikleri rapor mütaala olundu. Hülasa-i mealî zevc ve zevceden her birbirlerine icra eyledikleri vesaya ve nisaya karü kar tehir olamadığından mezburanın hal-ı zevciyyetle kat'iyyen imtizac edemeyeceklerinden ve beynleri te'lif ve ıslah olunamayacağından bahis olduğu anlaşıldı. Bu kerre müddeiye-i mezburfe Nafia bil vürud mezkur rapor mucibince icab-ı şer'i talebinde bulunub müdde-i aleyh hazır olduğundan ve müddeiye hüküm-ü gıyabi talebinde bulunduğundan mezburun gıyabında muhakeme bil ibtidar müddeiye-i mezburun zevce-i mezburenin mehr-i müeccel ve nafaka-i sabıka ve hukuk-u zevciyyete muteallıka da'va-yı hukuka aid hiçbir matlubda bulunmadığını dermeyan etmekle hukuka aid kararnamenin madde-i meşruhası hükmüne tevfikân zevce-i mezbure **Nafia ile zevc mezbur Abbas'ın beynlerini bittefrik meyanelerinde akdin feshine ve tarih-i tefrikden bil itibar üç hayız-ı kamil vukuuna degin mezbure Nafia'nın intizarına ve ba'dehu zevc-i aherle tehhülde muhtare olduğuna hüküm olunub kabil-i itiraz olmak üzere tefhim kıldı.**

5 Kanun-u Sani 335 - 5 Rebiülahir 337 Kadı

(S.72 B.212) Medine-i Erzincan'ın Tiriyiç Karyesi ahalsinden olub zatı karyeyi mezkure ahalsinden Na'man oğlu Süleyman ibni İsmail ve Şa'ban Aa Mahallesi'nden Şeyh oğlu Tursun Efendi ibni Muhammed ta'rifliyle ma'rufe Kezban Hatun ibnete Halid ve dahi karye-i mezkur ahalsinden Osman Ağa ibni Veli muvacehesinde ikrar-ı bilkelam edüb 351 guruş mihr-i müeccel tesmiyesiyle merkum Osman zevci dahilim olub lakin beynimizde hüsn-ü muaşeret olmamağla ben hal'i

talibe ve nüfaragate rağibe olduğum ecilden merkumun zimmetinde takarrür ve ma' kud-u aleyh mehr-i müeccel-i mezkurem olan 351 guruş ile nafaka-i iddet-i binefsihi ma'lumum üzerine ve müennes-i seknam dahi kendi üzerime olmak üzere zevcim merkum Osman ile **muhalaa-i sahiha-i şer'iyye hal' olduğumda** zevc-i merkum Osman dahi hal'i mezkuru ber vech-i muharrer **ba'del kabul** hukuk-u zevciyyete müteallıka amme-i deava ve kafiyet-i mütalebehatdan er birimiz aherin zimmetini ibra ala sahih-i şer'i ile ibra ve ıskat edüb ve her birimiz aherin ibrasın kabul eyledik dedikde anbed tasdik uşşer'i zabtşud.

25 Rebiülahir 337 ve 21 Kanunu sani 335

Kadı naibi	zevce-i mezbure	zevc mezbur	muaref mezbur
Katip	Kezban	mühür	Süleyman bin İsmail
İmza	mühür	mühür	mührüm ve yazarım
			yokdur parmak basdım
			parmak izi muaref
Tursun Efendi		Mustafa bin	
Mühür		Mahmud	

(S.72 B.213) Medine-i Erzincan'ın Key karyesinde sakinelere zatı karye-i mezkure ahalisinden Fevzi Efendi ibni Hafız Mustafa Ağa ibni Hasan ta'rifleriyle ma'rufe Sultan Hatun ibnete İsmail Medine-i mezkure mahkemesinde ve meclis-i şer'imizde halen zevc-i dahili karye-i mezkur ahalisinden Kerim Efendi Zade Hasan bin Mustafa muvacehesinde ber vech-i ati da'va eyledi. Ben 1251 guruş mehr-i müeccel tesmiyesiyle işbu hazır-ı bil meclis Hasan bin Mustafa'nın zevce-i menkuhe-i medhul behası isem de **zevcim mezbur ile meyanemizde muaşeret ve hüsn-ü imtizac olmadığından mehr-i müeccel-i mezkur hakkımla nafaka-i iddet ve müennes-i seknam mukabilinde ya'ni benden hal' olmak üzere muhalaa-i sahiha-i şer'iyye ile hal'a talibe ve rağibe olduğumdan** sual olunub zevcim mezbur da muvafahati takdirinde beni bedel-i mezkur mukabilinde hal'a olmak üzere zevcem mezbur ola muvafahati takdirinde **beni bedel-i mezkur mukabilinde hal' etmesi matlubumdur** dedikde leddüssual zevc-i merkum Hasan dahi zevce-i menkuhe-i medhul beha-i mezbure Sultan'ı 1251 guruş mehr-i müeccel ve nafaka-i iddet ve müennes süknası bedel-i hal' olmak üzere **zevcem mezbureyi muhalea-i sahiha ile hal' eyledim** demekle mezbure Sultan zevc-i merkum Hasan'ın muhalea olduğu leddüşşer'il-izin zahir olduğu zabd şüd.

22Şa'ban 335- 21 Cemaziyel evvel 337

.....	muarefe şahid	muarefe şahid
Mühür	mühür	mühür	mühür

(S.73 B.217) Medine-i Erzincan'ın Hasan Efendi Mahallesi sakinlerinden zati zeyl-i zabıtda muharrerül esami kimesneler ta'rifleriyle muarefe Hadice binti Hurşid meclis-i şer'ide halen zevc-i dahili ve Gadir karyesi ahalisinden Kaltaksız oğlu Hamdi ibni İsmail muvacehesinde takrir-i kelim edüb beni bundan 2 sene mukaddem 1001 gurus mehr-i müeccel tesmiyesiyle hazır-ı bil meclis mezbur Hamdi Ağa'nın zevce-i menkuhe-i medhul behası isem de meyanemizde muşeret ve hüsn-ü imtizac kabil olamayub beni hıld-i talibe ve mufaragat-ı rağiye olduğundan merkumHamdi Ağa'nın zimmetinde mütekarrir ve mu'tekad-ı aleyh mehr-i müeccel mezkurum olan meblağ-ı mezkur 1001 gurus ile nafaka-i iddet-i muine-i ma'lumum üzerlerine zevcim merkum ile muhalea-i sahiha-i şer'iyye ile hal' olduğundan zevc-i merkum Hamdi Ağa hal'i mezkuri ber vech-i muharrer kabul edüb hukuk-u zevciyyete muteallık amme-i deavi ve kaffe-i mutebattan her birimiz aherin ibrasını kabul eyledik dediklerini anbettasdih-uşşer'i zabt şüd.

27 Cemaziyel Ula 337

Müddeyye-i mezbure Zevc-i mumaiyleh Muaref şahid Muaref Şahid
Parmak izi parmak izi Şaban Ağa Mahalleli Halilullah
Mahalleli

..... Edhem bin Ahmed
Mühür mühür

(S.74 B.219) Zikri ati hususun mahallinde ketebe ve tahrir ve istima' için ba istid'a vaki olan taleb üzerine kibel-i şer'i üzerine kabl-i şer'i şerifden bil ilkmas mez'zunen irsal olunduğuna binaen Medine-i Erzincan'ın Fethullah Mahallesi'nde vaki' Nazım Beg zade İbrahim Beg'in konağına varılıb menzil-i mezkurede hazirun-u muslimum huzurlarında akd-ı meclis-i şer'i ali edildikde an aıl Kayseri'nin Sultaniye Mahallesi'nden ve tabia-i Devlet-i aliyenin Ermeni milletinden olub hala Medine-i Erzincan'da mezhur Fethullah mahallesindeki menzil-i mezhurda müsafireten mukim zat-ı mumaiyleh İbrahim Beg ve mir mumaiylehin hizmetçilerinden Şükrü ibni Muhammed ta'rifleriyle ma'rufe Demirci oğlu Kerimesi Hürriyet Hatun binti Mıgırdıç bin Toros meclis-i ma'kud mezkurda zevc-i sabıka Asker-i Şahane'ye mensub Erzincan'da Aramaz merkez hastanesine eczacılarından Yüzbaşı Rüşdü Efendi ibni Ahmed muhızırında bi tahiva takrir-i kelimave ta'bir-i an'ül-meram edüb ben Kayseri Sancağı'nın mezkur Sultaniye mahallesi'nde akıle ve balıge ve elyevm 20 yaşımı mütecavize olarak düşdümde bülüğü ma munzam olub nasraniyye olduğum halde 1331 senesi zarafında din-i nasraniyyeden teberi ve ihtida edüb din-i İslam'ı kabul ve ismim de Harir tesmiye olundukdan sonra 2001 gurus mehr-i müeccel tesmiyesiyle muhızır-ı şuhudda nefsimi işbu hazır mumaiyleh Rüşdi Efendiye tezvic ve tenkih ve mumaiyleh Rüşdi Efendi dahi ber vech-i muharrer tezvic ve kabul 4 sene kadar bir müddet dahi izdivac

muamelesiyle zevce-i menkuhe-i medhul behası iken ben bu kerre tekrar kendi arzulla din-i aslıma rücu etmekligim sebebiyle nesh-i acil fil hal nikahımız mensuh olmağla bu kere yine din-i aslımla olarak hüsn-ü rıza ve tayb-ı ihtiyarım la muhzır-ı şuhudda bu def'a dahi 50 adet Osmanlı lirası mihir tesmiyesiyle zevc-i evvel mumaileyh Rüşdi Efendi'ye nefsimi tezvic ve tecdid-i nikah etmiş olduğumdan deyu icab ve zevc-i mumaileyh Rüşdi Efendi dahi kezalik meblağ-ı mezkur 50 adet lira-i Osmani mihr-i müeccel müsemma ile meclis-i nikahda indeşşuhud tekrar tezvic ve tenkih ve kabul etdim demekle bu suretle nikah müteakid ve lazım olmağın ma vaka bittaleb ketb olundu.....

Cemaziyelahir 337 ve 5 Mart 335 Tahrir Şud.

Zevce-i	Zevc mumaileyh	Muaref şahid	Muaref şahid
Mezbure	Rüşdi Efendi	Mumaileyh İbrahim	Mezbur Şükrü
İmza	imza	imza	imza

(S.76 B.226) Fil asıl mahmiyye-i İstanbul'un Makrı köyünde Mahallebici mahallesi sakinelerinden olub elyevm Erzincan'ın Halilullah mahallesinde sakine Lem'an Hanım ibnete Rıza Beg ibni Ahmedin zikri ati hususun mütevakkıf olduğu umurun küllisine 10 Cemaziyel ahire 337 Tarihlü hüccet-i şer'iyye ile vekili Hakkı Begzade Mahfuz Beg Medine-i mezkure mahkeme-i şer'iyyesinde mün'kıd meclis-i şer'i Şerif-innur fil asl Kastamoni ahalisinden olub elyevm Erzincan'a Askeri Merkez Hastanesi eczalarından yüzbaşı Rüşdi Efendi ibni Ahmed'in kezalik zikri cari davanın mütevakkıf olduğu umurun küllisine 26 şubat 335 tarihli ve katib-i adil tarafından musaddak hüccet ile vekili Abdullah Efendi ibni Abdulkadir muhzirinda ber vech-i ati dava eyledi. Müvekkilem mezbure Leman Hanım 70 adet yüzlük lira-yı Osmani ile 13 seneden berü müvekkil mumaieyh Rüşdi Efendinin zevce-i menkuhe-i medhul behası olub mumaileyh Rüşdi Efendi 26 Kanun-u sani 335 tarihinde müvekkilemi talak-ı selase ile tatlık edüp ol vechile müvekkilemin nafaka muinet ve süknası için zevce-i mutlakı mumaileyh Rüşdi Efendi üzerine kadr-i ma'ruf meblağ takdiriyle müvekkil mumaileyh ile müvekkilem meyanelerinde hal-i zevciyyet kaime iken mumaileyh Rüşdi Efendinin firaşından hasıllar ve müvekkilemden mütevellidler sulb-i sağır oğulları 11 yaşında Muhammed Hürriyet ile 8 yaşında Muhammed Hikmet nam çocuklarını dahi müvekkileme terk eyledikten sonra tekrar hicri terbiyesine aldığından sağıran-ı mezburanın dahi müvekkileme teslimini ve müvekkilemin cihaz malı olub elyevm müvekkil mumaileyhin vaz'ıyyesinde olan 18 adet altun lira kıymetlü 18 ayarında bir altun kordon ve 12 adet altun lira kıymetli enli halkalı bie aded elmas taşlı altun yüzük ve dört aded beşi birlik altun lira ve iki altun lira kıymetli bir adet gümüş sigara tabakası ve yigirmi adet altun lira kıymetli üç kat iplikli kumaşdan ma'mul zenneye mahsus gelinlik elbise, dört adet altun lira kıymetli iki adet yünden örme hırka ve bir altun lira kıymetli 2 adet yün fanile ve 3 aded altun lira kıymetli bir adet siyah eteklik ki cem'an 80 adet altun lira kıymetli

eşya ve beşi birli mevcutlar ise aynen müstehlik iseler kıymeten müvekkilem için halen bana teslim müvekkile-i vekil mumaileyh Abdullah Efendi'ye tenbih olunmak matlubumdur deyu talak müddeasıyla sağiran-ı mezburun validelerini bıraktığı müddeasına mutabık ve müvekkil mumaileyh Rüşdi Efendi'nin imzalarıyla mümza ve mühürleriyle mehtum 20 Kanun evvel 334 ve 26 Kanun-u sani 335 tarihli iki kıt'a pusula ibraz ve müvekkilesinin mehr-i müeccel ve muacelesi hakkında ma'dası baki kalmasın dermeyan ile da'va eyledikde mumaileyh Abdullah Vehbi Efendi dahi cevabında müstediye-i mu'tedenin ikrarı tahtında sağiran-ı mezburanın biri 10 e biri 8 yaşlarında sağir-i mümeyyizlerin validelerine terk edilemeyeceği ve iddetin müddet-i kalileden itibaren olmasıyla kısve ve mevnet gibi mesarif istenilemeyeceği ancak **iddet-i nafakanın talakın vuku bulduğu** 26 Kanun 335 tarihinden itibaren mu'tede terk-i itaatle hane-i iddetde beklemediginden nafaka lazım gelmeyeceğini çünkü **talakın ivaz-ı tesbih sıla kabilinden olması itibariyle her halde nüşüze gibi bir hali olmamak** ve itaatı bulunduğu ve meünetde nafaka lazım gelmeyeceği bunun hilafında nafaka iddiası şer'an caiz olmadığı eşya-i mezkure ise cihaz nev'inden bulunduğu için cihazını müsbit bir evrakın ibraz etmeli ve müvekkilemden ayrıca izahat alacağımdan müvekkilem namına izafeten müdafa eylerim dedikde, vekil-i mumaileyh Mahfuz Beg dahi cevaben müvekkil-i mumaileyh Rüşdi Efendi müvekkilesi ba'dettatlık mu'tedesini için iddethane ve nafaka-i iddet tehyi ettigine dair resmi ve gayri resmi müvekkileme bir tebliğde bulunmadığından ve hatta müvekkilem bilmeceburiye validesi nezdinde ikameti ihtiyar etmekle müddeiyyat-ı sabıkamda ısrar ederim.

15 Mart 335

Müdde-i vekili

(imza)

Müdde-i aleyh vekili

(imza)

(S.76 B.227) Müddeiyye vekili eşya müddasıyla beyana ba'del havale sağiran-ı mezburanın sütlerine nazaran hakka hadane sakıt olmuş ise depederleri birrıza ve mübrez sened mucibince valideleri nezdinde bıraktıktan sonra yine validelerinin rızasıyla mecd-i terbiyesine alabileceği ve **tarih-i talakdan itibaren müdde-i iddetin nafakası için tarafeyn ihtilaf ederse ol babdaki talimatına tevfikân tayin olunacak ehl-i hibrenin vereceği rapora göre muamele edilmesi tezkir olunub tafafeyne tefhim kılındı.**

Kadı-ı Liva

(İmza)

(S.77 B.230) Tarafeynin ber vech-i muharrer iddia ve ikrar ve müdafaata ve ceryan eden mahkemeye nazaran müddeiyye vekili mumaileyh Mahfuz Beg ber minval-i muharrer **mehr-i müeccel müsemma müddeasını isbatı** için burada münakiyat-ı evrakıyla sair esbab-ı sübutiyenin şimdilik mevcut olmamasına binaen

mahallen akd olan ifade-i mefrutlar bilahare isbat müddeaya eylemek haklarıyla ve hakkı hadanelerinden sakıt oldukları anlaşılın sağıran-ı mezburanın baba ve velileri mumaileyh Rüşdi Beg tarafından birrıza validelerine teslimi hakkındaki menruz sened ihticace salih bir evrak olmadığından müddeiye vekilinin bu babdaki iddiası ğayri varid görülmekle tarafeynin rıza ve muvafakatine vabeste olmasına ve yine müddeiye vekili mumaileyh tarafından iddia ve serdedilen talak 335 senesi kanun sanisinin 26. Günü tarihinde ikra' ve ihbar olunduğu muhakkak ise de icab-ı leddütteemuf ve tetkik talak-ı meskurun vuku' ile mu'tede-yi mezburenin tarih-i istifa ve müracaatı olub bi babda şer'en lazım gelmeyen 11 günlük nafaka-i iddeti iskatına ve müdde-i müine-i iddet olan 91 günden baki 80 günlük nafaka-i iddet meblağ-ı mefruz-u muktedirenin zevce-i mezbureye teslimine ve eşya-yı muaccele munkeri hakkında müdde-i aleyh müvekkil-i mumaileyh Rüşdi Beg'in kabul ve icra eylemiş olduğu hulf-u şer'i mucibince müddeiye vekili mumaileyhin ber vech-i meşruh mehr-i müeccel müddeasıyla müdde-i müvekkile mumaileyhe bilabeyyine muarızadan men'iyile müdde-i aleyhin yedinde müddeiye-i mezburenin sırf elindeki eşya-yı muaccelede yedinde olduğu taht-ı itirafında bulunan mezkur iki adet yün hırkayı müvekkil-i mezbure için vekil-i mumaileyh Mahfuz Beg'e hala red ve teslimine müvekkil mumaileyh Rüşdi Efendi ala mucib-i ikrara badel ilzam vel beyyineye zir de müfredat-ı muharrer harç-ı ilam ve mesarif-i muhakeme olan 536,5 guruşdan 185 guruşu usul-u muhakeme-i şer'iyeye kararnamesinin 61. Maddesi mucibince müddeiyyeye ait olub maadası müdde-i aleyhe ait olmağa evvel eminde harç ve mesarif-i mezkure mucibince müddeiyyeden alınması ve bilahare 351 guruşun müdde-i aleyhden bir istifa **müddeiye-i mumaileyhaya teslimi iktiza eylediği** tescil kılındı.

12 Cemaziyelahire 337

Liva-yı Kadı

(S.79 B.236) Medine-i Erzincan'ın Kerek Kerek mahallesinde sakine sakine zeyl-i zabıtta muharrer ül-esami kimesneler ta'rifleriyle muarefe serhoş oğlu kerimesi Havva Hatun İbnete Hacı Muhammed meclis-i şer'ide hala zevc-i dahilim Bitric karyesi ahalisinden sünnizade Hacı Ömer Efendi İbni Hüseyin muvacehesinde takrir-i kelam eüb beni hissemi işbu hazır-ı bilmeclis Hacı Ömer Efendi'nin zevce-i menkuhe-i medhul bihası isem de zevcim mezbur ile meyanımızda hüsn-ü muaşeret zevcim mezburun zimmetinde mütekarir ve nükud-u aleyh 751 guruş mehr-i müeccelim mukabilinde hal'a zaliye ve mi'net-i nafaka ve sekbanımdır. Fariğa olmamla zevcim **mezburun beni muhalia-i sahiha-i şer'iyeye ile hal' eylesün dedikde** zevc-i mezbur Hacı Ömer Efendi dahi ber vech-i muharrer'ül hal'a mezkuru huzur-u şer'ide ba'del kabz hukuk-u zevciyyete aimme da'vadan ve kaffe-i muhasamatdan her biri aherin zatını ibra-yı ammı sahih-i şer' ile ibra ve iskad-ı hak **idüp her biri ibrasını kabul eyledikleri** zaptıd.

20. Cemaziyelahir 337

Müddeyye-i	Müdde-i aleyh	Muaref Kerek	Muaref Mullaseydi
Mukerre-i mezbure	zevc-i merkur	Kerek mahallesi	mahallell Kabavah
(mühür)	(mühür)	(mühür)zade	Akif Efendi İbni Sadık (mühür)

(S.82 B.247) Medine-i Erzincan'ın Tekeli Mahallesi sakine zatı Şabanağa mahallesinden Müezzinzade Nuri Efendi ibni Ali Efendi ve mezkur Tekeli mahallesinden Şerif oğlu Ömer ta'rifleriyle ma'rife Hadice binti Şerif nam hatun meclis-i şer'i şerifinnurda **zevc muhala'a** işbu baisül vesika Benderli mahallesinden zat-ı ta'rif-i şer'i ile ma'ruf Köse oğullarından Hakkı bin Yusuf nam kimesne muhızırında ikrar-ı tam ve takrir-i kelam edüb merkur Hakkı zevc-i dahilim olub lakin beynimizde hüsn-ü muaşeretimiz olmağla ben hal'a talibe ve mufaragate ragibe olduğum ecilden mezbur olan 51 guruş ile nafaka-i iddet-i müine-i ma'lumum üzerlerine mü'niş-i süknam dahi kendi üzerime olmak üzre **zevcim merkur Hakkı ile muhalaa-i sahiha-i şer'iyye ile hal olduğunda mezbur Hakkı dahi hal' ı mezkuru ber vech-i muharrer ba'del kabul hukuk-u zevciyyetemüteallik amme-i deava ve kaffe-i mutalebatdan her birimiz aherim zimmetini ibra ber amm-ı sahih-i şer'i ile ibra ve iskat edüb her birimiz aherim ibrasını bittav'verrıza ve bilmuvacehe kabul eyledik dediklerinde anben tasdik -uşşer'i mavakaabittaleb zabt olundau.**

29. Cemaziyelahir 337 ve 1 Mayıs 335

Kadı	zevc-i muhala'a-i	zevc-i muhala'a-i	muaref
(imza)	mezbure Hadice	mezbur Hakkı	mumaileyh Nuri
	(mühür)	(mühür)	(mühür)

muaref
mezbur Ömer Ağa
mühür ve imzam yokdur
parmak basarım
(parmak izi)

(S.88 B.269) Medine-i Erzincan'ın Ağtaş Mahallesi sakinlerinden Arabzade kerimesi zat-ı zeyli zabıtda muharrer kimesneler ta'rifleriyle ma'rufe Hadire Hatun ibnete İbrahim bin Hüseyin meclis-i şer'ide hala zevc-i dahili Mollaseydi mahallesi ahalşisinden Kara Hüseyin oğlu İhsan bin Hacı Halil muvacehesinde **751 guruş mehr-i müeccel tesmiyesiyle merkur İhsan'ın zevce-i menkuhe-i medhiul behası olduğum halde zevcim mezbur İhsan 4 mahdan berü bana nafaka cinsinden nesne vermediği gibi mesken-i şer'i dahi vermediğinden ve tedarik etmediginden zevcim mezburdan kadr-i ma'ruf nafakamla ve süknamı taleb**

ederim deyü ba'dedda'va zevc-i mezbur İhsan dahi cevabında ber vech-i muharrer 751 guruş mehr-i müeccel tesmiyesiyle 3 seneden berü zevce-i menkuhe-i medhul behası olduğuna itiraz edüb fakat meyanelerinde hüsn-ü imtizac ve muvafakat hasıl olmadığından zevcem mezbure Hadice'yi **bir talak-ı tatlik eyledikten sonra** merkur İhsan'ın zimmetinde müteharrer ve ma'hud-u aleyh meblağ-ı mezhur muhabilinde talak-ı mezhure raziye olub nafaka-i iddet ve meunet-i süknâ muhabilinde asla ve kata hiçbir şeyi mutalebe etmeyeceğini ifade eylediğinden ber vech-i meşruh mezbure Hadice merkur İhsan'ın zevce-i mutallakazı olduğu zabt şud.

Selh-i Receb 337

Müddeiyye-i	zevc-i mumaileyh	muaref Kara	muaref
Mezbure Hadice	İhsan	Hüseyin Zade Nuri	Dizdarzade
(mühür)	(mühür)	Efendi ibni Hacı Salih	Muhammed
		(mühür)	Efendi ibni
			Emin
			(mühür)

Balada muharrer zabıtta mundemic mehr-i müeccelim olan 751 guruşu tamamen zevcim İhsan yedinden ahz ve habz eyledim.

7 Şa'ban

(mühür)

(S.90 B.274) Medine-i Erzincan'ın Sehasıd karyesi sakinelerinden zatı ta'rif-i şer'iyyeleriyle ma'ruf Kabakulakzade VehbiEfendi zevcesi Halime Hatun ibnete Haşim Medine-i mezkure makkeme-i şer'iyyesinde halen zevc-i dahili Benderli mahallesi ahalisinden Kabakulakoğlu Vehbi bin Şürki muvacehesinde takrir-i kelim edüb ben bundan 6 sene mukaddem 751 guruş mehr-i müecceltesmiyesiyle mezbur Vehbi'nin zevce-i menkuhe-i medhul behası isem de meyanemizde muaşeret ve imtizac kabil olamadığından ben hal'a talibe ve müfarakata rağibe olduğumdan merkur olan meblağ-ı mezkur **751 guruşdan 451 guruş ile nafaka-i iddet-i muine-i ma'lumun üzerine zevcim merkur ile muhalaa-i sahiha-i şer'iyye ile hal'olunmaklığım vesika-i şer'iyyeye rab-i olunmak muradıdır** deyü takrir eyledikde zevc-i merkur Vehbi dahi ber vech-i muharrer hal-i mezkur-i ba'del kabul hukuk-u zevciyyete muteallıka amme-i deava ve kaffe-i mutalebatta her biri aherin zimmetini ibra-yı amm ve sahih-i şer'i ile ibra ve ıskat-ı hak ve **her birerleri aherin ibrasını kabul eyledik** dediklerinde anben tasdik-i şer'i zabt olundu.

3 Şa'banul muazzam 335

Muaref	Kadı namına	mukırre-i mezbure	zevc-i mezbur
(imza)	serkatip	(mühür)	Vehbi
	(imza)		(mühür)

(S.95 B.290) An asıl İstanbul'un Süleymaniye mahallesi ahalisinden elyevm Erzincan'ın Aktaş mahallesinde mukim Kafkas İslam Ordusundan Belacari İstasyon Kumandanı mülazim-i sani Salih Efendi Seyyit Gazi'nin Erzincan mahkeme-i şer'iyyesine ba istidat'a bil mürac'a huzur-u şer'ide takrir-i kelam ve ta'bir-i ann-il-meram edüb **binbir guruş mehr-i müeccel tesmiyesiyle 5 seneden berü zevce-i menkuhe-i medhul beham an asıl** Erzincan'ın Karanlık mahallesi sakinelerinden ve elyevm Kayseri'de Dargarbut mahallesinde mukim altı numaralı hanede Seher Hatun ibnete Salih Ustayıbnir **talak-ı bain ile tatlik eylemiş olduğundan** ol vech ile muamele-i Şer'iyye icra olunsun deyü takrir etmegin mavaka'bittaleb zabt süd.

Aktaş mahallesinden..... Tesvid şüd
Hanesinden müste'ciren

(S.107 B.324) Medine-i Erzincan'ın Handisi karyesi sakinelerinden mua'refetüzzat Emine Hatun ibnete Osman'ın zikr-i ati hususta dava ve muhakeme ve muhaseme ve müdafaaya mütevakkıf olduğu umurun küllisine bir Teşrinievvel 335 tarih ve 644 numrolu vekaletname ile ile vekil Ömer Lütfi Efendi ibni Mustafa Meclis-i şer'ide Karye-i mezkure ahalisinden Osman bin müteveffa Muhammed muvacehesinde bervech-i ati dava eyledi.Müvekkilem mezbure Emine Hatun bundan 6 mah mukaddem **1001 guruş raic akçe mehr-i müeccel tesmiyesiyle** işbu hazır-ı bil meclis Osman bin Muhammed'e indeşshud akd ve tezviç ve merkur Osman razı bervech-i muharrer teczic ve duhul edüb ol vech ile müvekkilem mezbure merkur Osman'ın zevce-i menkuhe-i medhul behası olduğu halde merkur Osman zevcesi müvekkilem mezbure-i bundan **4 mah mukadem tatlik etmiş olduğundan** zimmetinde mütekarrir ve makud-ı aleyh alacak hakkı olan meblağ-ı mezkur 1001 guruş madeni ae akçe ile müdde-i aleyh mezbur Osman üzerine kadr-i ma'ruf nafaka-i iddet ve müinet-i sükna müvekkilem için hala bana teslime müdde-i aleyh mezbura tenbih olunmak matlubumdur.Ol dahi cevabında müvekkile-i mezbure Emine Hatun 551 guruş mehr-i müeccel tesmiyesiyle zevce-i menkuhe-i medhul behası olduğunu tavan ikrar edüb ancak müdde-i vekilin ziyade **mihr ve talak müddeasını inkar eyledi**.Müdde-i vekilinden bervech-i muharrer talak ve ziyade mihr müddeasına beyine talep olundukda lieclişshade meclis-i şer'a hazır olunan Tilhas karyesi ahalisinden Ahmed Efendi ibni Abdulğani bin Ahmed nam kimesne istişhad olundukda filhakika ben lieclilmuhaleme Handesi karyesine gittiğimde işbu müdde-i aleyh Osman hanesi kapusunun önünde zevcem ibni Osman'ın **tatlik eyledi**.Böyle işittim ve gördüm ve hususa bu vech üzere şahidim, şehadet ederim dedi.Mihrin miktarı hakkında adem-i malumat beyan eyledi ve yine mezkur Tilhas karyesi ahalisinden Uzun Ali oğlu Sadun nam kimesne bil muvacehe istişhad olundukda şahid-i evvel mezbur Ahmed Efendi'nin şehadet mazbutasına mutabık olarak ben bu hususa bu vech üzere şahidim şehadet erdim deyü ifade eyledi.Müddeiyye vekilinden ziyade mihr müddeasına beyine talep olundukda

şahidim yoktur deyü isbat-ı beyyinede izhar-ı aczedüb mesele mümasile-i mehr-i misil tahkim olunmak üzere mihr-i misil beyyinesi talep olundukda gine izhar-ı aczedüb cinet-i mecruhtan talep olundukda müdde-i aleyh dahi mehr-i misil isbat için beyine ikanüme edemeyeceğini dermeyan etmegin müddeiye vekili taleb-i tahlik dahi olunmadığından şuhud-u talakın tezkiyesine karar verildi.

Fi Muharrem-ül Haram Teşrinievvel 335

(S.108 B.325) Şahidan-ı mezburanın mensub olduğu Tıllas karyesi imamı Hüseyin Efendi ibni Osman ve Muhtarı Mustafa Ağa ibni Muhammed'den evvela bavaraka-i mesture sırren ve badehü her biri karyesi mezkurede mutı' Begzade Muhammed Efendi ibni Mustafa ve İbrahim Efendi ibni Süleyman nam kimesnelerden dahi bil muvacehe alenen leddi teksiye şahidan-ı mezburanın adil ve makbuluşşahade idükleri işar ve ihbar olundu.

Vekil müdde-i aleyh müzekki müzekki fi mah 8

(S.108 B.326) Bermucib-i şehadet ve tezkiye-i talak badel hükm müddeiye vekilinin talak tarihi hakkındaki müddeasına ve istida tarihine nazaran tarih-i talak ve tarih-i iddia meyanında 3 mah 25 gün müddet mürur etmiş olmağla iddet-i nafaka müddeti münkazi olmağla nafaka-i iddet müddasıyla bir vech-i şer'i ve ziyade mihr müddeasıyla bila beyine müddeiye sekili müdde-i aleyhin takrir-i ikrarında bulunan **551 gurus mihr-i müeccelin** müvekkilesi için vekil-i mumaileyhe hala eda ve teslime mezbur Osman ala mucib-i ikrar'a ilzam şüd./11 Muharrem 338 Kadı Tahrir Şüd.

(S.108 B.327) Medine-i Erzincan'ın Dana mahallesinden Hanoğlu Ömer Efendi ibni Muhammed meclis-i şer'ide mahalle-yi mezkurede sakine muarfetüzzat Tercanlıoğlu kerimesi Fehmiye binti müteveffa Ali muvacehesinde mezbure Fehimeyi Hatun bundan 1,5 mah mukaddem nefsinin baha 1500 gurus evrak-ı nakdiye ile muhızır-ı şuhutta tezviç ben dahi tezviç ve duhul edüp ol veçhile tarih-i mezkurdan beru zevce-i menkuhe-i medhul beham olduğu halde meskenimden nüşuz ve iraz edüp bana itaat etmedigine binaen leddissual bana itaat ve hukuku-u zevciyyet-e riayete mezbure Fehimeye tenbih olunmak matlubumdur dedikde indessual mezbure Fehmiye dahi cevabında validem Tercan'a gideceğinden ben dahi validemden infikak etmek istemedigimden validemle beraber Tercan'a gideceği tarih-i mezkurdan berü ol kadar gurus-u nakdiye ile müdde-i mezburun zevce-i menkuhe-i medhul behası olduğunu dermeyan eyledi.Leddi mezekkür dermeyan eylediği itirazı indeşşeride me'dat olmadığına binden re'zil-i mezken-i şer'isine gidüo zevci **müdde-i mezkure itaat ve hukuk-u zevciyyet riayete** müdde-i aleyha mezbure Fehime Hatun'a tenbih olduğu tescil şüd./15 Muharrem 338

Müdde-i Ömer (Mühür)	Müdde-i aleyha Fehmiye (parmak izi)	Muaraka validesi Fatma (parmak izi)	Muaref Abdullah Efendi (imza)
-------------------------	---	---	-------------------------------------

Tahrir-i şüd.

(S.117 B.353) Medine-i Erzincan'ın Taşçı Mahallesi ahalisinden sahib-i arzuhal Gavvasoğlu Ahmed bin Mustafa meclis-i şer'ide hala zevce-i menkuhesi olduğu idea olunan mahalle-yi mezkurede sakine zat-ı zeyl-i zabıтта muharrer-ul esami kimesneler tarifleriyle ma'rufe Aliye Hatun ibnete bin Hasan Kazır olduğu halde bervech-i ati dava eyledi.1322 sene-i teşrinisani hakkında mezkur Taşçı mahallesinde ve muhızır-ı şuhutta hazıre-i mezbure Aliye Hatun ibni Muhammed'i 1500 guruş mehr-i müeccel tesmiyesiyle bakire olarak nefsimi tezviç edüb mezbure Aliye dahi bervech-i muharrer nefsinin bana tezülç ve ben dahi tezevvüç edüp tarih-i mezkurden berü zevce-i menkuhe-i medhul beham iken zevcem mezbure Aliye Hatun ben Seferberlik dolayısıyla Bağdat cephesinde esir olduğum zamandan bil istifade taht-ı nikahımda iken gayr-i meşru olarak nefsinin 1335 senesi haziranında işbu hazır-ı bilmeclis Çıtakoğlu Muhammedi hüsni tezviç edip ben dahi tarih-i tezvici-imden iki mah sonra mezkur esaretten firaren gelüp zevcemin zevc-i aherle tecvicine vakıf olmamla **zevcem mezburenin mezbur Muhammed'den tefrikiyle bana teslimi matlubumdur** deyü badeddava mezbure Aliye Hatun dahi cevabında bervech-i muharrer müdde-i merkur Ahmed'in zevce-i menkuhe-i medhul behası isem de zevcim Ahmed esaretten firaren geldikten sonra 1335 senesi şehir-i ağustusunun birinci günü beni muhızır-ı şuhudda **talak-ı selaseyle tatlık eyirdiğinden** ben merkur Ahmed'in zevce-i mutallakası olmamla nefsimi ahane hala ntezviç etmemle zevcim merkur Ahmed'in dava-yı mezkuresini reddederim deyü badel ifade hazır-ı merkur Muhammed dahi mezbure Aliye'yi tezviç ettiğini dermeyan eyledi.

9 Teşrisani

Müdde-i mezbur (imza)	müdde-i aleyh (mühür)	hazır mezbur (mühür)	muaref salihoğlu ahmed (imza)	muaref Ali oğlu osman (mühür)
--------------------------	--------------------------	-------------------------	-------------------------------------	--

(S.117 B.354) Müdde-i aleyh mezbur Ahmed'den **talak-ı ne talak ile tatlık edeceği leddissual zevcesi** mezbureyi mezkur Taşçı mahallesinde ve şuhud muhızırında mezbureyi bervech-i muharrer tatlık ettim ise de o sırada keyifsiz ve muhtelul akl olduğumdan **talakı mezkur taksir olamayacağı cihetle reddini talep ederim dedi.**

(S.117 B.355) Müdde-i aleyha vafia-i mezbure Aliye Hatun'un bervech-i muharrer talak hakkındaki ref'i davasıyla beyana havale olundu.

15 Safer 338 ve 9 Nisan 335

Kadı

(imza)

(S.117-118 B.356) Tarafeyn-i mutedain ile mezbur hazır-ı bil muhakeme oldukları halde müdde-i aleyha zevce-i mezbure Aliye Hatun'un bervech-i meşruh **talak müddeasını kimler ile isbat edeceği soruldukda** Taşçı mahallesinden Salih efendi ibni Hacı Ahmed Efendi ve mahalle-yi mezkureden Kebapçı Ali Efendi ibni Mhmut ve Mahmutoğlu Ahmed ve Erzurumlu Ethemoğullarından Ahmed bin Yusuf ve Hüseyin oğlu Hamdi nam kimesneler ile isbat edeceğini ve bunlardan başka şahidim yoktur deyu hazır-ı Şuhut eyledi.Şuhud-u muharrere mezburundan mezbur Salih efendi münferiden istişhad oldukda işbu şahsı malumum olan Gavvasoğlu Ahmed bin Mustafa esafretten gelerek zevcesiyle beyinlerindeki adem-i muaşeretten dolayı her ikisi tarafından şahid izhar edülüb sene-i haliye ağustosunun birinci günü Kebapçı Ali Efendinin hanesinde biliçtima beni de oraya çağırıldılar. Mezkur haneye gittigimde orada işbu müdde-i mezbur Ahmed ile zatına arif olduğum mezbure Aliye Hatun ibnete Muhammed hazır oldukları halde mezbur Ahmed bana hitaben ben **zevcem Aliye Hatun'u tatlik edeceğim dedikten sonra bizim huzurumuzda zevce-i mezbur Ahmed zevcesi mezbure Aliye'yi talak-ı selaseyle tatlik ettim.Siz de şahid olunuz deyu bizi işhad eyledi ve o zaman mezbur Ahmed tammül akl ve sahihüşşuur olup kendüsünde emare-yi maraz yok idi.** Böyle şahidim şehadet ederim deyü eda-yı şehadetten sonra diger şahid mahalle-yi mezkure ahalisinden Kebapçı Ali Efendi ibni Mahmud şahid-i evvel mezbur Salih Efendinin ifade-i mazbutasına muvafik olarak böyle şahidim şehadet ederüm deyü eda-yı şehadet eyledi. 9 minhu

Müdde-i müdde-i aleyh hazır mezbur şahid mezbur şahid
(İmza) (mühür) (mühür) (imza) mezbur
(mühür)

(S.117 B.357) Müdde-i mezbur Ahmed şuhud istimaından sonra tahvil-i lisan ile cevaba bittayid zevcem mezbure Aliye Hatun'u hakikaten aklım başımda ve tamü'ş-şu'ur olarak talak-ı selase üzere tatlik ederim deyu davadan mukaddem mezbureAliye benim askerliğime hürmeten gelüb bana itaat ittiginden ve benim vürudumdan nefsinin ahire tezvic eyleyeceğini istishab ettiğinden naşi namus iddiası için müracatta bulundum.Filhakika şimdi mutallakam ise de kablettalak aherle izdivacı hakkında hukuk-u meşruamı takibe mecburum deyu kelama hatme verdiği.

15 minhu ve 9 minhu

Müdde-i mezbur müdde-i aleyha hazır
(imza) (mühür) (mühür)

(S.118 B.358) İcab-ı şer'isi temmül olundukda şuhud-u müstemiayı gabletteskiye müdde-i mezbur Ahmed kezalik meclis-i şer'ide tay'an vuku bulan ifade-i mumavele-i ikrar-ı ile ilzam olunmağın mucibince mezbure Aliye Hatun müddea zevc-i mezbur Ahmed davayı mezkuresiyle müdde-i aleyha mezbure Aliye Hatun'a muarazadan men olduğu tenbih şüd.

15 Safer 1337 ve 9 Teşrinisani 335

Kadı namına

Baş katip

(imza)

(S.118 B.359) Medine-i Erzincan'ın Taşçı mahallesinde sakine zat-ı arzuhacı Ömer Efendi ve mahalle-yi mezkure imamı Hafız Salih Efendi tarifleriyle marufe Firdevs Hatun ibnete Firdevs meclis-i şer'ide hala zevc-i dahili Gürabe mahallesi ahalisinden Zahid Usta oğlu Nadim muvacehesinde bervech-i ati dava eyledi.Tarihten bir sene mukaddem **2051 guruş gümüş akçe mehr-i müeccel tesmiyesiyle** bakire olduğum halde nefsimi mezbur Nadim' e tezvic eylediğimde ol dahi muhızır-ı şuhudda tezevvüç ve duhul edüp tarih-i mezkurdan berü zevce-i menkuhe-i medhul beham iken tarihten iki mah mukaddem zevcim mezbur hanemde zat ve şahsıma mahsus elbise ve cihaze dair eşyayı haberim olmaksızın ahare satmakda olup bir kumaş entarimi dahi polis dairesi marifetiyle yedinde satılırken tutturmuş olduğumdan ol vakıttan beru meyanemizde hüsn-ü muaşeret kabil olamadığından validem nezdinde bila nafaka vela münfak-i şer'i sakine olmuş iken bundan 15 gün evvel mutehevviren hanemize duhul ile **beni ve validemi darb ve işkence etmekle** merkumun evza ve etvarından emniye olamadığından **mehr-i nafaka-i iddet** malumum üzerine hal-i kabul etmediği takdirde mahmudul hal oluncaya kadar nafaka ve kisve beha vesair havaic-i zaruriyyem için musırre olduğundan kadr-i ma'ruf zevcim üzerine meblağ farz ve takdir olunmak muradımdır.Oldahi cevabında tarih-i mezkurdan berü beyine-i meşruasına mehr-i müeccel ile müddeiye zevce-i menkuhe-i medhulbehası olduğu ve mezburenin validesi nezdinde iken rıfkla kendi hanesine getirdiğini dermeyan edüp eşya ve cihazısan taarruz ve kendi zat ve şahsına eza ve işkence eylemedim deyü inkara tasaddi eyledik de darb ve işkence hakkında muhakeme-i iadesine müracaatla isbat müddeası hininde ve haberi olmaksızın eşyasına ta'arruz eylediği polis dairesi marifetiyle isbata hazır olduğundan bahis da'vasından ısrar ve zevcim mezbur dahi hal'i kabul etmeyüp hukuk-u zevciyyete riayete ve kendüsüne itaata tenbih olunmasını talep ve dermeyan eyledi. İcab-ı bilmüzakere zevc-i merkumun evza' ve

kaffe-i rüsümü tesviye ve fazlasını bana iadeye ve me'mur huzurunda i'ta-yı takrire ve mütevakkıf olduğu.

Ba'dehu ittihaz olunam edeme Bir yaprak açınca karşı sahifededir.

Hatfına geçmiştir.

Müdde-i vekili şahid şahid

Müdde-i Firdevs

(imza)

(mühür)

(parmak izi)

umurun hüllisine külli uzletin kanet vekili mazmunınca tarafımdan vekalet ve verese-i sahihe-i şer'iyye ile müdir-i mumaileyh vekil ve naib münasib nasb ve ta'yin eyledim. Dedikde anbetasdikışser'i mareti. Bittaleb zabt olundu.

20 Safer'ül haram 339

Müdür-ü mumaileyh

medyun-u mumaileyh

şahid

şahid

(imza)

(imza)

Tahrir şüd.

(S.119 B.363) Medine-i Erzincan'ın Karaağaç mahallesi sakinelerinden zati zeyl-i zabıtta muharrerül esami kimesneler ta'rifleriyle ma'rufe Serviye Hatun ibnete Mustafa meclis-i şer'ide hala zevc-i dahili Molla güzel mahallesi ahalisinden Abdi oğlu Hamdi bin Ahmed muvacehesince ben **901 guruş mehr-i müeccel ile mezburenin nafaka-i iddet ve muinet-i mesken için 299 guruş ma'deni akçe ki cem'an 1200 guruşa tarafeynden bitterahi meblap-i mezkur mezkur-u beher mah 100 guruş vermek üzere 12 ayda temem etmek üzere medyun olduğunu ve mezbure dahi ber vech-i muharrer talak ve nafaka-i mezkuru kabul edüp ba'dema beyinlerinde zevciyyet olmayub mezbure Serviye mezbur Hamdi Ağa'nın mutallakası olduğu zabt olındı.**

23 Safer'ül Haran 338

Müdde-i mezbure

müdde-i aleyh mezbur

(mühür)

(mühür)

Şahid muaref

şahid muaref

Mustafa efendi ibni Muhammed

Kahveci Muhammed Ağa ibni Salih

(mühür)

(mühür)

(S.120 B.364) Erzincan'ın Tılhas karyesi ahalisinden olup elyevm Odabaşı Mahallesinde sakine ztı karye-i mezkure ahalisinden Ahmed Ağa ibni Şerif ve Seyyid Ahmed Ağa ibni ethem nam kimesneler tarifleriyle ma'rufe Serviye Hatun inbnete El- hav Ahmed Medine-i mezkure mahkeme-i şer'iyye mün'akid meclis-i şer'i şerifinnurda takrir-i kelam edüb hala zevcim dahilinde olub bundan akdem muharecetle rahil gidüp avret etmeyen elyevm ikametgahı memhur bulunan El- hac Muhammed Efendi mahdumu Hafız Arif Efendi **iki seneden berü beni bila nafaka vela münfak-ı şer'i bırağub cins-i nafakadan habbe-i vahide dahi göndermediğinden nafakaya eşeddi ihtiyaç ile muhtaç olduğundan nafaka ve kisvebeha vesair havaic-i zaruriyyem için zevcim mezbur üzerine kadr-i ma'ruf**

meblağ farz ve takdir olunmak matlubumdur dedikde zevc-i mezburun zevcesi müddeiye-yi mezbure nezdimizde cins-i nafakadan bir nesne bırakmadığındana ve münfak-ı şed'i iade etmediğine istisharen mezbureye teklif olunan yemini badel kabul ve vallahi deyü icra etmekle zikr-i ati meblağ-i kadr-i ma'ruf idüğü muarifan-ı mezburanın huzur-u şer'ide ala tarikışşehade ihbarlariyle leddişşer'innur zahir ve nümayan olmayan mucibince işbu tarih-i kitapdan zevce-i mezburun nafakası için gümüş akçe olarak zevc-i ğaib mezbur üzerine yevmi 15 guruş meblağ farz ve takdir olunub meblağ-ı mefruz-u mezkur-u harc ve sarfa ve leddilhace istidaneye ve indezzafer zevc-i ğaib mezburun malına rücu mukırre-i mezbure Serviye izin verilmeginmuvakıa zabt olundu.

20 Safer 338

Müddeiyye-i	muaref	muaref
Mukırre mezbure	mezbur	mezbur
Serviye	(imza)	(imza)
(İmza)		

(S.121 B.367) Medine-i Erzincan'ın Mecidiye-i Kebir mahallesi ahalisinden Ali Ağa ibni Hasan meclisde zevce-i medhul behası Naime binti Abdullah Çavuş muvacehesinde mezbure Naime bundan bir mah mukaddem 2001 guruş mehr-i müeccel tesmiyesiyle gümüş akçe olarak nefsinı bana tezvic ve ben dahi ber vech-i muharrer tezevvüc ve duhul edüb ol vech ile zevce-i menkuhe-i medhul beham oldığı halde ğalk ve miftahı **ayrı olarak tedarik eyledigim mesken-i şer'ide ikamed etmeyüb meskenimden nüşuz ve i'raz edüb validesi nezdinde ikamet eyledigini** itiraf ile ancak mesken-i mezkurda ikamet edemeyecegimden beni bilnafaka validem nezdinde iskan edüb kısm-ı şer'iyye riayette iken günde bir benim hanemi ziyaret eyledigine razı olacağımdan ol vech ile meyanemizin telif olunması matlubumdur deyu müsaleha talebinde oldukda zevc-i mezbur şık-i mezkuru kabul ve tasdik etmemeğin mucibince mezbure Naime bila nafaka validesi nezdinde ikamet etmek ve zevc-i mezbur dahi iki günde bir gün mezburenin hanesinde bulunmak üzere haşem-i şer'i eyledidigi tarafeyne tefhim kılındı.

24.Safer 338

Müdde-i	müdde-i aleyh
(imza)	(mühür-parmak)

211 yaprak yukarıdan maba'd:

(S.121 B.368) İşbu şahidlere ne diyeceği müdde-i aleyhden leddüssual işbu şahidler yalancıdır.Çünkü parasıyla tutulmuştur.Bu müddeayı da isbat edemeyeceğim, şahidim yokdur.Ancak **ben ayyaş ve şarib-i hamr değilim** binaen aleyh bu şahidler yalancıdır dedikde aan-ı mezkur ğayr-i varid olmağla şahidan-ı mezburanın tezkiyesine karar verildi.

Mesture yazıldı.

25 Safer 338

Zabıt katibi

(imza)

(S.121 B.370) Ba'dettezkiye-işşuhud müdea aleyh müzekkire hakkında dahi bunlar benim düşmanımdır deyu meyanelerinde garaz-ı şahsi olduğunu dermeyan ediyorsa da müsaade-i ta'miye edemediğinden reddiyle ber mucib-i ihbarlar müddeiyyenin müddeası sabit olub ol vechile müddea aleyh merkum iddedim mahmudulhal oluncaya kadar zevcesi mezbureye tarih-i kitabdan yevmi beş guruş meblağ farz ve takdir olunub meblağ-ı mefruz mezkur-ı harc ve sarfa ve leddülhace istidaneye ve indezzafer zevci mezbur Nedim üzerine rücu'a müddeiye-i mezbureye izin verildiği zabt olundu.

6 Şehr-i Rebiulevvel 338

Müddeiye-i mezbure müdde-i aleyh

(parmakizi)

(S.123 B.376) Erzincan'ın Şabanağa mahallesinde sakine muarefetüzzat Nimet Hatun ibnete Ahmed meclis-i şer'ide zevc-i mutallakı Kancanoğlu Süleyman bin Mustafa muvacehesinde 1500 guruş mehr-i müeccel tesmiyesiyle mezbur süleyman'ın zevce-i menkuhe-i medhul behası iken bundan **15 gün mukaddem beni talak-ı selaseyle tatlik etiğinden mehr-i müeccelim ile 85 günlük nafaka-i iddet-i muine-i malumemi bana teslim mezbur süleymana tenbih olunsun** dedik de leddissual zevc-i mezbur dahi mezbureyi badettasdik zikri ati meblağ-i kadr-i ma'ruf idüğü tarafeyn rızası ile takdir olunub talak tarihi ile mürakası sakıt olup yevm-i beğer kuruş gümüş akçadan 85 günlük nafakası olan cem'an 425 guruş ve mehr-i müeccel 550 guruş ki cem2an 975 guruşa baliğ olub meblağ-ı mezbura mukabil 90 guruş hane ve 27 guruşa 3 yük odun ki ve 15 guruşa bir sahan ve bir üsküre cem'an 490 guruşu tesviye edüb bana 485 guruş zimmetimde hala deyni olduğu zevc-i mezbur ikrar ve zevce-i mezbure tasdik edüp meblağ-ı baki mezkuru dahi beher 15 günde 121 guruş 10 ar para tesviye etmek ve 2 mah zarfında tamamen tesviye etmek üzere mukatta tecili talep ve zevce-i mezbure dahi kabul etmegin kat-ı niza etmedikleri ve minbadi hukuk-u zevciyyete müteallik yekdiğerini bir nesne dava istenmeden ibra eyledikleri işbu mahalle zabt olundu.

30 teşrinisani 335

Müddeye-i zevce-i müdde-i aleyh
Mezbure mezbur Tahrir Şüd.
(parmakizi) (mühür)

(S.123 B.378) Medine-i Erzincan'ın Çakırmanısağır karyesi sakinelerinden zatı zeyli zabıdda muharreül esami kimesneler ta'rifleriyle ma'rufe Naciye Hatun ibnete İbrahim bin Yümni meclis-i şer'ide hala zevc-i gayrı dahili olduğu iddia olunun Cimin karyesinin Çay mahallesi ahalisinden Davudoğlu Bozağa ibni Mustafa bin Davud muvacehesinde berveci-i ati dava eyledi. Ben bundan 6 sene mukaddem bila tesmiye-i mihr mezbur Boz Ağa'ya babam tarafından akd-i evvelim icra edilerek tarih-i mezkurdan merkurum Boz Ağa'nın zevce-i menkuhe-i medhul bihası isem de zevcim merkurum şimdiye kadar beni hanesine getirmediği gibi bana mesken-i şer'i ve nafaka cinsinden hiçbir nesne vermediğinden zevcim merkurum diğer zevcesi İmmihani Hatun'dan ayrı olarak bana bir mesken-i şer'i tedarikine ma'ruf nafakanın bana i'tasını taleb ederüm deyu dava etdikde oldahi cevabında berveci-i muharrer mezbure Naciye Hatun zevce-i menkuhe-i medhul behası ikrar edüb maada mesken-i şer'i ve nafaka-i ma'rufesini vermeyeceğini beyan etmekle müddeye-i mezbure Naciye Hatun meclis-i şer'e ihzar eylediği Karaağaç mahallesi ahalisinden Bitliszade Hacı Muhammed Efendi ibni Abdullah ve hevace Lokman Efendi ibni Sadık nam kimesnelerin meclis-i şer'ide alatarıkışşehade ihbarlarından zahir olan beher yevm 25 guruş evrak-ı nakdiyyeden şehdi 750 guruş nafaka ve kivebeha kadr-i ma'ruf nafaka farz ve takdir olunup meblağ-ı mefruz mezkuru ahz ve kabz ve harc ve sarfa ve leddilhace istid'aneve ve indez zafer zevci merkurum Bozağaya rücuca izin verildiği.

Zat Şüd.

Müdde-i müdde-i aleyha muaref ve şahid muaref şahid ehli
hırreden
(parmak izi) (mühür) molla güzel mahalleli çakırmanı sağır
mumaileyh
Habiboğlu hacı Hamdi karyeli eyüb bin
muhammed
Bin hasan İbrahim (mühür)
(mühür) (mühür)

(S.123 B.378) Muarefetüzzat müddeye Naciye Hatun meclis-i şer'ide zevci müdde-i aleyh Tefvik Boğa muhızırında ben zabt-ı sabıkamda zevcim mezburun mihr nafaka ve mesken-i şer'i talebidir. Zevcim mezbur üzerine nafakam için yevm-i 25 guruş farz ve takdir olunmuş ise de meyanemiz müslimun ta'ssutu ile sulh olub nafaka-i mezkure ve nafaka-i iddet ve mehr-i müeccelimle zevcim mezburdan muhalde olduğundan ol dahi hal-i mezkuru kabul eylemediğinden ben bade

hukuk-u zevciyyete tatlikle kaffe-i davadan vicahen tahkik etmegi mavakia zabt olundu.

12 Minhu

Mezbur (mühür)	mezbure (mühür)	şahid Halilzade Tefvik Usta (mühür)	şahid hacı Hamdi (mühür)
-------------------	--------------------	---	--------------------------------

(S.125 B.384) Medine-i Erzincan'ın Mecidi'ye-i Sağır mahallesinde sakine sahib-i arzuhal muarefetüzzat münevver hatun ibnete Süleyman bin hasan 'ın zakr-i ati hususunmütevakkıf olduğu umurun küllisine vekil-i sicil-i şer'isi Arzuhalci ömer Lütfi efendi ibni Mustafa meclis-i şer'ide müvekkilesi mezbure münevver hatun hazıra olduğu halde derun-u arz-u halde mezkurul ism mahalle-yi mezkure ahalisinden müvekkile-i mezburenin hala zevc-i mutallakıkükesili Bekir ağa ibni hasan muvacehesinde bervech-i ati takrir eyledi.Müvekkilem mezbure münevver hatunu 1250 guruş mehr-i müeccel tesmiyesiyle 22 seneden berü mezburenin itmanına zevce-i menkuke-i medhul bihası iken bundan akdem cem'an müvekkilemi **tatlik edüb bade 751 guruş dahi başkaca mehr-i müeccel tesmiyesiyle yine rücu' eyledikten 3 sene 1 günlük zevcesi olduğu halde bundan bir mah mukaddem mezbur Bekir talak-ı selaseyle tatlik etmekle zimmetinde mütekarrir ve müstekır-i aleyh alacak hakkı olan mehr-i mezkur** yedinden 2002 guruş ile müvekkilemin zat ve şahsına ait eşya-yi cihaziyyesinden olup zevc-i mutallak-ı mezburun zimmetinde olan 1080 guruş gümüş akça kıymetli bir kat yatak ve bir sanduk ve bir kilim ve bir kat elbise ve bir ihram ve bir sanduk örtüsü ve bir yük perdesini müvekkilem mezbure münevver hatun ile mezbure Bekir ağanın hal-i zevciyyet beyinlerinde kaime iken mirasından hasıl ve müvekkile mezburenin batnında mütebeyyin halini vaz' edinceye kadar müdde-i ma'ruf nafaka-i iddet-i muine malumesin ve yine zevciyyetin kıyamı zamanında bervech-i meşruh izdivaçlarından hasıl olan hala 20 yaşında srvinaz ve 14 yaşında Sıtkı ve 6 yaşında Fatma ve hala 3 yaşında Muhammed Ali'nin mücerred terbiyesinden müvekkilemin hakkı hadanesinin sükutuna kadar kifaye-i nafaka takdir olunmasını dava eyledikde zevc-i mezbur Bekir ağa bervech-i muharrer müddeasından eşya-yı cihaziyye-yi inkar edüp isbata kadir olamadığından talebimle bervech-i şer'i yemin edüp hamli hakkında dahi malulum değildir deyü tecahül ve mehr-i mezküründen evvelki mihri teslim edüb ikincisi 250 guruşdan ibaret olduğunu dermeyan ve evlad-ı mezburenin servinaz ve sıtkıdan müvekkilemin hakk-ı hadanesi sakıt olmağla kendüsine ve diğer Fatma ve Muhammed ali'nin hakk-ı hadanesi sakit almamaış ise de kezalik yine kendünün mücerred terbiyesine verilmesini talep eyledikten sonra meyanemiz müslimin tavasutları ile islah olmağla müvekkilem hazre-i mezburenin rızasıyle Fatma ve Muhammed ali pederinin mücerred terbiyesinde kalmak ve haml-i mevkuf zuhurunda yani veladetinde icab-ı şer'isi aranılmak şartıyla mehr-i mezkur ile

nafaka-i iddet-i muine malumundan 1200 guruş gümüş akçeye sulh olub meblağ-ı mezkurun 400guruşunu meclis-i sulhda aynen ve peşinen müvekkileme teslim ve oldahi kabul edüb mütebaki 800 gurş dahi 31 gün hitamında arkasın alamk üzere müçtemihan tesviyeye müttehine olmağla işbu musalahanamede istisna olunan mevaddan ma'ada hukuk-u zevciyyete mutaallık kaffe-i da'aviyeden müvekkilem hazire-i mezbure zevc-i mutallak-ı mezburun ibra eylediginden ol dahi müvekkilem mezbureyi bervech-i meşruh ibra-i sahih-i şer'i ile ibra eylediğinde kat'i niza eyldiler deyü zevce-i mutallaka-i mezbure-yi hazire bil meclis Münevver hatun ile zevc-i mutallak mezbur Bekir ağanın bernehc-i şer'i tahkik ve tasdiklerine mukarir takrir etmegin anbel kadim-i şer'i ma vakıa bittaleb zabt olundu.

15 rebiülevvel 338

Müddekiye vekili	müddekiye mezbure	müdde-i aleyh	şahid	şahid
Ömer Lütfi	münevver	zevc mezbur	(imza)	(mühür)
(imza)	(parmak izi)	(parmak izi)		

800

Nakd-i muhakeme -----

100

Baki 700

14 rebiulevvel 300

22 mart 400

250

Minhu 150

29 mayıs 150

Tamamen makbuzun.....

Ve makbuz kalmamıştır.21 minhu

Müdde-i zevce-i mezbure münevver

(parmak izi)

(S.126 B.385) An asıl Siird Sancağı'nın ahalisinden olub elyevm Medine-i Erzincan'ın Mecidiyye-i Kebir mahallesinde sakin zatı zeyl-i zabıtta muharrerül esami kimesneler ta'rifleriyle muaref ihtiyat hesap memuru Abdulfettah Efendi ibulhac Musa bin Mustafa Medine-i mezkure mahkema-i şer'sinde meclis-i şer'i şerifinnurda bittav'ı takrir-i kelam ve ba'id annilmeram edüb 1328 sene-i rumisi şimdiye değin 1001 guruş rayiç akçe mehr-i müeccel tesmiyesiyle zevce-i menkuhe-i medhul behası mezkur Siird kazasının Suk mahallesinde sakine Virdi Hanım ibnete Şükrü bin elhac Mustafa nam hatun taht-ı nikahında ise de zevcem mezburenin mehr-i muaccel-i ile mearif-i rahiyesini kendüsine ita ve teslim ederek bulduğum mahalle da'vet etdim ise de da'vetime icabet etmeyerek dört seneden berü babası

mezkur Şükrü Efendi nezdinde iskan etmekde olmağla zevcem mezbure Viridi Hanımı bu kerre beynimizdeki mufarakat ve adem-i imtizaçsızlıktan dolayı mezbureyi **bir talak-ı bain ile tatlik etdim** dediği zabt şüd.

17 rebiülevvel 1337 ve 10 Kanun-u evvel 335 Tahrir Şüd.

Mukırr-ı mumaileyh muaref ve şahid muaref şahid
Hesab me'muru karaağaç mahallesinden mecideye-i kebir
mahalleli

(mühür) Kemahlı hacıgani zade ömer nafia kondüktörü fevzi
Efendi ibni Tevfik efendi efendi ibni
(mühür) ömer efendi
(mühür)

(S.131-132 B.398) Medine-i Erzincan'ın Odabaşı mahallesinde sakin zati Taşçı mahallesinden Muhammed efendi ibni şerif ve marfan İbrahim efendi ibni Mustafa ta'rifleriyle muarefe sünbül binti Mustafa meclis-i şer'ide hala zevc-i dahili tekye mahallesinde sakin çilingir Salih usta ibni Mustafa muvacehesinde 1201 guruş altun lira mihr-i müeccel tesmiyesiyle bir seneden berü zevce-i menkuhe-i medhul behası olduğım halde musire olan zevcim beni bila nafaka vela münfak-ı şer'i terk itmekle nafaka ve kisve baha vesair hevayir-i huzuriyem için zevcim mezbur üzerine mesken-i şer'idan füzur ve iraz etmiş olduğundan nafaka ve avansın **kadr-ı ma'ruf nafaka farz ve takdir olunmak matlubumdur** oldahi cevabında müddeiye-i merkume ber vech-i muharrer zevcsi olduğunu ba'del ikrar tenziliyle mesken-i şer'iyyesine gidüp itaat ve hukuk-u zevciyyete riayete tenbih olunması ve ma'en dermeyan eyledikde müddeiye-i mezbure zevc-i mezburun mesken-i şer'i olmadığı musireten beyan eylediğine binaen ba'dehu icabına bakılmak üzere zevc-i mezburun ğalk ve miftahı ayrı bir mesken-i şer'isi olub olmadığını tetkiki zımında mahkemenin iğram me'mur-u mahsusun mütalaası soruldukda mezkur tekye mahallesinde zevc-i mezbur salihin bir me'cur hanesi var ise de he'yet-i asliyesi kabl-i iskan olmadıktan başak esas-ı beytiyyeden nesne bulunmadığı ve binaen aleyh mesken-i şer'i olamayacağını beyan etmekle zıkr-i ati meblağ kadr-ı ma'ruf idüğü tarafeyn ahval-i içtima-iyyesine ve ta'rif-i sami olan muarefan-ı mezburanın huzur-u şer'ide ihbarlarıyla zahir ve nümayan olmağın tahri-i kitapdan mesken-i şer'ide tedarik edinceye degin müddeiye-i mezburenin nafaka ve kisbeha ve sair havayic-i zaruriyyesi için zevc-i mezbur üzerine gümüş akçe olarak yevmi 10 guruş meblağ farz ve takdir olunub meblağ-ı makaruz mezkuri ber vech-i muharrer harc ve sarfa ve leddilhace istid'aneye ve indezzafer zevc-i mezbur üzerine rücu'a mezbureye izin verildiği zabt olındı.

4 rebiülahir 338

Müddeiye-i mezbure müdde-i aleyh zevc muaref mezbur muaref
mezbur

(parmak izi)

(mühür)

(imza)

(imza)

(S.132 B.389) Tarafeyn mahkemeye hazır olub müddeiye sünbül zevc-i Salih muvacehesinde ben zabt-ı sabıkda zevcimin mesken-i şer'i tedarikine kadar üzerine nafaka takdir etdirmiş isem de ahiren ben zevcim mezburun mihr ve **nafaka-i iddet-i muine-i ma'lum ve mikdar-ı nafakam üzerine zevcim mezburun hal'olduğumdan** ol dahi hal'ı mezkur-ı kabul etmekle ben ba'de her birimiz aheri hukuk-u zevciyyete müteallik kaffe-i da'vadan ibra-yı amm, sahih-i şer'i ile bira ve iskat ile kat'ı alaka eyledik dedikde zevc mezbur hal'-ı mezkuri kabul edüb zevce-i mezbureyi şifahen tasdik etmeğin ma vaha bittaleb zabt olundu.

8 Rebiülahir 338

Müddeiye-i mezbure

(parmak izi)

müddei-aleyh mezbur

(mühür)

şahid

(imza)

şahid

(imza)

(S.133 B.401) Medine-i Erzincan'ın Gazioğlu mahallesinde sakine muarefetüzzat mahbube binti Muhammed meclis-i şer'ide hala zevci dahil ömer efendi mahallesinde sakin Muhammed oğlu Mustafa muvacehesinde berveci-i ati takrir-i kelim edüb ben 10 aydan berü **751 gurus mehr-i müeccel tesmiyesiyle mezbur mustafanın zevce-i menkuhe-i medhul behası isem de zevcim mezburun benden başka Firdevs namında diğeri bir zevcesi olub her birimize mahsus ayrı bir mesken dahi olmadığından ve mu'sıra olub nafakamızı temin edemediginden hüsn-ü imtizac kabil olmadığı cihetle mehr-i müeccel meblağ-ı mezkur 751 gurus nafaka-i iddet hafiye-i mehr-i müeccel meblağ-ı mezkur 751 gurus nafaka-i iddet hafiye-i malumum üzerine zevcim mezburdan muhalaa-i şer'iyye-i sahiha ile hal' olduğumda** ol dahi hal'-i mezkuri kabul edüb ol vechile ben zevcim mezburu hukuk-u zevciyyete müteallik kaffe-i deaviden ibra-yı amm ie ibra eyledigim gibi ol dahi beni ibra-yı mezkur ile ibra etmekle kat'-i niza' eyledik dedikde zevci mezbur dahi zevcesi mezbureyi şifahen tasdik ve vicahen tahkik etmeğin mavakıa bittaleb zabt olundu.

14 Rebiülahir 338

Müddeiyye-i mezbure zevce

(parmak izi)

müdde-i aleyh zevc mezbur

Cellatoğullarından Muhammed

Oğlu Mustafa

(imza)

Tahrir Şüd.

(S.130 B.395) Medine-i Erzincan'ın Molla Güzel mahallesinde sakine zati zeyl-i zabıtta muharrerül esami kimesneler ta'rifleriyle muarefe Kethuda oğlu Tursun Ağa zevcesi Mukaddes Hatun ibnete Muhammed bin Bekir meclis-i şer'ide takrir-i kelim ve ta'bir-i annil meram edüb ben 15 seneden berü mezbur Tursun

(S.135 B.408) Bugün tarafeyn muhakemeye bil vürud müddeiye-i merkumenin balada tahrir etdirmiş olduğu şahitlerden Köşker-i Kebir Kaeyesinden Dayı Hali oğlu Mustafa bin Halil ve Dayı Halil oğlu Şükrü bin Hüseyin nam kimesnelerden her biri münferiden istişhad olunduklarında mezbur Mustafa **mehr-i müeccel ve muaccel ve cihaz hakkında** adem-i malumat beyan etdikden sonra şahid-i mezbur Şükrü dahişahid-i evvel mezbur Mustafa ki mehr-i müeccel ve muaccel hakkında adem-i malumat beyan eylediler.

15 Kanun-u sani 336 ve 21. Rebiülahire 338

Müdde-i	müdde-i aleyh şahid	şahid mezbur	şahid mezbur
(parmak izi)	(parmak izi)	(mühür)	(mühür)

(S.135 B.411) Müddeiyye-i mezbure Cemile Hatun ber vech-i müddea **1051 guruş mehr-i müeccel ile 2300 guruş mehr-i muaccel** da'vasıyla müdde-i aleyh mezbur Ahmed Ağa'ya bila beyyine muarazadan men' olunduğu zabt şüd.

23 Rebiülahir 338

Kadı

(S.136 B.412) Medine-i Erzincan Celabuzur karyesinde sakine zatı Vagirt karyesi ahalisinden Abdurrahman Ağa ibi Halil ve Ömer Lütfü Efendi ibni Mustafa ta'rifleriyle muarefe sahibi-i arzuhal Hadice binti Şeif meclis-i şer'ide hala zevc-i dahili mezkur Vagirt karyesinden Haliloğlu Tayfur Ağa ibni Hüseyin muhızırında bitaviha takrir-i kelim edüb mezbur Tayfur Ağa beni 551 guruş mehr-i kurden berü zevce-i menkuhe-i medhul behası isem de **zevcim mezburun diger bir zevcesi** olduğından **meyanemizde hüsn-i muşeret mümkün olmadığı cihet malumum üzere zevcim merkumdan muhalaa-i sahihe-i şer'iyye ile hal' olduğumda ol dahi hal'i mezkur-i kabul eylediğimden** ben zevcim mezburu hukuk-u zevciyyet-e muteallıka kaffe-i da'va ve amme-i mutalebattan ibra-yı amm sahih-i şer'i ile ibra eyledikten ol dahi beni ibra-yı mezkur ile ibra etmekle kat-ı alaka ve niza eyledik dedikde mezbur Tayfur Ağa zevce-i mezbure Hadice'yi bilcümle kelimat-ı meşruhesinde vicahen tahkik ve şifahen tasdik etmeğin mavakıa bittalep zabt şüd.

22 Rebiülahir 338

Müddeiyye-i mezbure	müdde-i aleyh	muaref	mezbur	muaref
mezbur				
(imza)	Zevc-i mezkur	(mühür)	(imza)	(mühür)
(mühür)				

Tahrir Şüd

(S.139 B.422) Medine-i Erzincan'ın Şuha karyesinde sakine muarefetüzzat Meysune binti Ahmed meclis-i şer'ide halen zevc-i dahili Kemah Jandarma emir erinden karye-i mezkureli Edhem bin İbrahim muvacehesinde beni **351 guruş mehr-i müeccel müsemmasıyla bi buçuk seneden berü merkum Ethem'in zevce-i**

menkuhe-i medhul bihası olub zevcim mezkur beni infak etmediği cihetle işbu mahkemeye müracaat edüb gıyabında yevm-i evrak-ı nakdiye olarak üzerine on buçuk guruş nafaka takdir etdirüp ol babdaki hüccetin bir sureti kendisine tebliğ ve digeri icraya vaz' edilüp müddet-i itiraz ve temyiz-i münkazi olduğu halde icrayı ta'kib etmediğinden nafaka-i mefruzenin henüa habbe-i vahide olmadığı halde zevcim mezbur ile hüsn-ü muaşeret kabil olmadığından mehr-i mezkurumla mıkdar-ı nafaka-i mazkiyye-i mezkure ve **nafaka-i iddet muine-i ma'lumum üzerene zevcim mezburun muhalaa-i sahihe-i şer'iyye ile hal' olduğında ol dahi hal'i mezkur-i ba'del kabul tarihten on gün sonra bana evrak-ı nakdiye olarak 500 guruşun bila ta'lil edasına medyum olmağla mezkur 500 guruşdan ma'da mihr-ü** nafaka ve kaffe-i hakkımla zevciyyete mutaallık dekat'-ı niza' eyledik dedikde szevce-i mezbur Ethem şifahen tasdik etmegi mavakıa bittaleb zabt şüd.

29. Rebiülahir 338

Müddeiyye-i mezbure Meysure
(parmak izi)

Zevc-i mezbur Edhem
(mühür)

(S.141 B.429) Medine-i Erzincan'ın Çukurkuyu karyesi sakinelerinden zati ta'rif-i şer'i ile muarefe Seydibegoğlu kerimesi Hadice binti Muhammed bin Feyzullah'ın 2 Cemaziyelula 338 tarih ve 221 numrolu vekalet hüccet-i şer'iyyesi mucibince sulh ve ibra ve tatlik vesaireye vekili Hasan Efendi mahalleli Mecid Efendizade Ömer Lütfi Efendi ibni Mustafa meclis-i şer'ide mezbure Hadice'nin zevc-i sabık-ı karye-i mezkur ahalisinden Gavvasoğlu Ömer bin Osman muvacehesinde müvekkilem mezbure Hadice Hatun **1551 guruş madeni akça mehr-i müeccel tesmiyesiyle** hazır-ı mezbur Ömer Ağa'nın zevce-i menkuhe-i medhul behası ise de müvekkilem mezbure ile zevci hazır-ı mezbur Ömer Ağa meyanelerinde hüsn-ü imtizac ve muaşeret olmadığından ve meblağ-ı mehr-i müeccel mezkur 1551 guruş madeni akçayı dahi müvekkilem mezbure zevci mezbur Ömer Ağa tefrik ve tatlik olunmasını bilve kale taleb ederim deyü ba'dedda'va zevc-i hazır-ı mezbur Ömer Ağa dahi cevabında müvekkile-i mezbure ol mıkdar mihr ile zevce-i menkuhe-i medhul bihası olduğu ve meblağ-ı mezkuru tamamen ve kamilen müvekkile-i mezbure Hadice Hatun'a bundan 3 mah mukaddem teslim etmiş olduğundan meyanemizde hüsn-ü muaşeret imtizaçsızlıktan zevcem mezbure Hadice Hatun'u **bu kerre bir talak-ı bain ile tatlik eyledim dedikde** vekil-i mumaileyh dahi zevc-i mezburun bil cümle kelimat-ı meşruhesine tasdik eylediğinden müvekkile-i mezbure Hadice Hatun mezbur Ömer Ağa'nın mutallakası olduğuna ve zevce-i mezbur zimmetinde mütekarrir ve kamilen ahz ve kabz etmiş olduğubdan meblağ-ı mezkur 1500 guruşu mihr davasıyla zevc-i mezbur Ömer Ağa'ya bavech-i şer'i mu'arazadan men olunduğu zabt şüd.

2 Cemaziyevvel 338 ve 21 Kanun-u sani 336

Kadı

vekil-i mumaileyh

zevc-i hazır

şahid

şahid

(mühür)	(imza)	mezbur	Emir Ali zade	Eytam
müdürü				
		(mühür)	Şükrü Efendi	Muhammed
			İbni Ahmed	ibnül hac
			(mühür)	Yusuf Efendi
				(mühür)

(S.142 B.432) Medine-i Erzincan'ın Şerefiye Mahallesinde sakine sahibi-i arzuhal muarefetüzzat emsal binti Hüseyin meclis-i şer'ide zevc-i dahili Örenşehir Mahallesinde sakin terzi esnafından Recep usta bin Muhammed muvacehesinde ben 8 seneden berü **751 guruş gümüş akaça mehr-i müeccel tesmiyesiyle zevce-i menkuhe-i medhul bihası iken zevcim diğer Selviye namında bir kadın ile izdivaç edüb hala** mezburenin mülk hanesinde ve mezburenin validesiyle mea sakin olub beni hanelerine bırakmadığındanve zevcim mezburun ayrı bir mesken-i şer'isi bulunmadığından tul müddetten berü hemşirem Zeliha'nın nezdinde ikamet etmekte olub muhtaç-ı nafaka olmamla musır olan zevcim üzerine kadr-i kifaye meblağ farz ve takdir olunsun dedikde zevce-i mezbur Recep usta mezburenin takrir-i meşruhunu şifahen tasdik edüp mesken-i şer'i tedarikine kadar hemşiresi nezdinde ikamet ve nafakasına razı olmağla zikri ati meblağ kadr-i ma'ruf idüğütarafeynin tarazası ve tarafeyn ahvalına vukuf-u taammi olan Mireharzade Salih Efendi ve Kabadayızade Akif Efendi'nin ihbaratıyla nümayan olmağın mucibince tarih-i kitapdan gümüş akçe olarak yevmi 7 guruş meblağ farz olunub meblağ-ı mefruz-u mezkur-u harc ve sarfa ve leddilhace istidaneye ve indezzafer zevc-i mezbur üzerine rücuu' kıbel-i şer'iden mezbureye izin verildiği zabt şüd.

13 Cemaziyelula 338

Müddeiyye-i mezbure	Müdde-i aleyh	şahid	şahid
(imza)	zevc	(mühür)	(mühür)

(S.144 B.438) Medine-i Erzincan'ın Salıca mahallesi ahalisinden Dünderzade Abdullah Efendi ibni Efendi Ahmed'in zikri cai hususda muhakeme ve muhasema ve müdafaa ve murafaya ve vakf huskusun küllisine 24 rebiülevvel 1338 tarihlü vekalet hücceti mucibince vekil-i müsecel-i şer'isi Mollaseydi mahallesi ahalinden ve da'va vekillerinden Tevfik Efendi meclis-i şer'ide mezkur Mollaseydi Mahallesi ahalisinden ve bakkal esnafından Uzun Abdullah oğlu Edhem Efendi ibni Mustafa'ya kıbel-i şer'iden 15 Kanun-u evvel 335 tarih ve 14 numrolu tasdir buyrulan varaka-i davetiyede muharrer yevmi muayyen de mezbur edhem efendi davetine icabet etmediği gibi tarafından dahi bir vekil göndermediği ve vekil mumaiyleh Tevfik efendi dahi mahkemenin gıyaben rüyetini talep etmekle mumaiyleh Tevfik efendi meclis-i şer'ide bervech-i ati dava eyledi. Müvekkilem mumaiyleh Abdullah efendinin kebire kızı faika hanım bikr-i baliğa nbundan 4 sene

mukaddem müvekkilim Abdullah efendi hanesinde ve muhzır-ı şuhudda 4101 guruş madeni altun akça mehr-i müeccel ve 11000 guruş mehr-i muaccel olarak kezalik madeni altun akça tesmiyesiyle mezkur uzun abdullahoğlu edhem efendinin zevce-i menkuhe-i medhul behası iken müvekkilim mezbur Abdullah Efendinin kızı mezbure Faika hanım bundan iki sene mukaddem vefat edüp veraset-i zevci metruki mezbur edhem efendiye ve babası müvekklim mezbur Abdullah Efendiye münhasıra olup bunlardan başka varisi ve terekesine müstehak ahari olmadığı halde müvekkilimin kızı zimmetinde mütekarrir ve makud-u aleyh alacak hakkı olan mehr-i müeccel mezkur 4101 guruş ve mehr-i muaccel olan 11000 guruş madeni altun akça zevc-i mezbur edhem efendi zimmetinde olub kablel ahz vel istifa bervech-i muharrer fevt etmekle mihrini mezkürinden müvekkilim mezbur Abdullah Efendinin hisse-i erse-i şer'iyye-i musibesini mea mesarif-i muhakeme zevc-i mezbur edhem efendiden bilve kale hala taleb ederi deyü dava ve bu davasını isbat etmek üzere meclis-i şer'e ihzar eylediği taşçı mahallesi ahalisinden nalbantzade emin efendi ibni Muhammed ve hocabegi mahallesi ahalisinden dindarzade Mustafa efendi ibni Halil nam kimesnelerden her biri münferiden istişhad olunduklarında filhakika bundan iki sene mukaddem vefat eden zatı malumumuz dindarzade kerimesi faika hanım ibnete Abdullah efendi mollaseydi mahallesi ahalisinden uzun Abdullah oğlu Edhem bin Mustafa Efendinin 4101 guruş mehr-i müeccel ve 11000 guruş mehr-i muacceli Edhem'in zevcesi menkuhe-i medhul behası olub zevcim mezbur **beni infak etmediği cihetle işbu mahkeme-i şer'iyyeye müracaat edüb gıyabında yevmi evrak-ı n akdiyye olarak on buçuk guruş nafaka takdir etdirüp ol babdaki hüccetin bir sureti kendisine tebşîğ ve diğeri icraya vaz'edilüb** müdde-i itiraz ve temyizi münkazi olduğu halde icrayı takip etmediğimden nafaka-i mefruzenin henüz habbe-i vahide olmadığım halde zevcim mezbur ile hüsn-ü muaşeret kabil olmadığından mehr-i mezkurumla mıkdar-ı nafaka-i mazkiyye-i mezkurwe ve nafaka-i iddet-i muine-i malumum üzerine zevcim mezburun **muhalaa-i sahihe-i şer'iyyeile hal' –i** mezkuri badel kabul tarihten on gün sonra bana evrak-ı nakdiye olarak beş yüz guruşun bila ta'lil edasına medyum olmağla mezkur 500 **guruşdan ma'da mihr-ü nafaka ve kaffe-i hakkımla zevciyyete mutaallık dekat-ı niza' eyledik dedikde zevc-i mezbur edhem şifahen tasdik etmeği ma vakıa bittaleb** zabt şüd.

29.rebiülahir 338

Müddeye-i mezbure Meysure
(parmak izi)

zevce-i mezbur Edhem
(mühür)

(Medine-i Erzincan'ın Cum'a mahallesi ahalisinden Canbaz Haşim Ağa ibni Edhem meclis-i şer'ide hala zevce-i medhul bihası molla güzel mahallesi nezdinde sakine Şadiye binti Mustafanın terkesi cari davada müdafaa ve muhakemeye ve ikame-i beyyineye ve istimaata ve mütevakkıf olduğu umurun küllisine ba hüccet-i

şer'iyeye vekili dava vekillerinden Abdullah Vehbi ve ömer Lütfi efendiler muvacehesinde ber vech-i ati dava eyledi. Yedimde olub işbu muhakeme-yi şer'iyeye ibraz olunan 24 cemaziyelahir 338 tarih ve 233 numrolu ilam-ı şer'i suret-i musaddakası mantukunca zevce-i mezburem Şadiye Hatun işbu mahkeme-i şer'ide benim muvacehemde aleyhime **şart-ı muallak-ı talak ikame edüp inkarına mukarin isbat edemediği gibi** talib-i tahlif olmadığından **zevcem mezburenin baba itaat ve hukuk-u zevciyyet riayeti müdafaaten dava eylediğinden** mesken-i şer'i tedariki zımmında leddilkeşifi ve tahkik irae eylediğim 3 bab mesken-i şer'iyeye ciran-ı Salih meyanından olmadığına mebni ciran-ı Salih meyanında mesken-i şer'i tedarik edinceye kadar zevcem mezburenin nafaka ve kisve behası ve hevayic-i zaruriyyesi için kıbel-i şer'iden benim üzerime yevmi gümüş akçe olarak 10 guruş meblağ farz ve takdir olunub ol vech ile tedariki matlub olan mesken-i şer'iyi tedarik eylemiş olduğumdan mesken-i şer'ime gelüb bana itaat ve hukuk-u zevciyyete riayete zevcem mezbureye izafetle vekilleri mumaileyhimaya tenbih olunmak matlubumdur deyü meali takrir-i meşruhuna mutabık tarih-i mezkur ile müverreh bir kıt'a i'lam-ı şer'i suret-i musaddakasıyla ciran-ı Salih meyanında bir mesken tedarik eylediğine dair bir rapor ibraz eyledi mezkur rapor leddilmutalaa ol babda müddeinin istid'ası ketebe-i şer'iyenin Muhammed Tevfik efendiye leddilhavale mea emnen ve şer'i şerif hane-i mezkur mahallinde keşf ve tetkik olundukda molla güzel mahallesinde ce ciran-ı Salih meyanında vakı' olub ğalk ve miftahı ayrı ve derununda esa-ı beniyye ve zaruriyye-i bşeriyye mevcut iskan ve ikamete salih bir mesken-i şer'i olduğu re'sil-aynı meşhudumuz olduğuhuzu-u şer'a inha olunur ibaresi muharrer veziri myhammed Tevfik ve Muhammed Ali ve Yusuf imzalarıyla mumza ve 1 mart 336 tarihiyle müverreh olduğu görüldüğü raporu bilibraz dava eyledi. Leddissual vekilan-ı mumailayha cevaplarında müvekkilimizin veya vekilinin muvacehesiyle mesken-i şer'inin keşfi icab ederken bu usule riayet edilmediğinden ve müdde-i mezbur tarihten 10 gün mukaddem yani şubatın 21.Cumaertesi günü Hinta meydanında ve diğer muvakaada muhızır-ı şuhudda mustafanın kızı şadiyeyi tatlik etdim lafzını iade eyledikden sonra talakını tefsie ederek **üçden dokuza boş olsun deyüb tatlık eylediğinden** 1551 guruş mehr-i müeccel gümüş para ile nafaka-i iddet-i muine ma'lumesin müvekkilemiz için hala bize teslim müdde-i mezbura tenbih olunsun deyü ref'a tasdir eylediklerinde ref'i mezkuru müdde-i inkar eyledi.Ref'i mezkuriyle vekilan-ı mumaileyhima beyana havale olundukda kerimoğlu mahallesinden şakiroğlu Osman ve mollagüzel mahallesinden kantar oğlu damadı Süleyman ve nalbant Ahmet usta ve topçu oğullarından Muhammed oğlu Yaşar ile isbat edeceklerini ve daha başka şahidleri olmadığını ve ikame etmek üzere mah-ı halın 15. Cumaertesi gününe muhakeme ta'lik olundu.

11 cemaziyelahire 338

Müdde-i vekil vekil

Parmak izi imza imza

(S.149 B.460) Yevmi muayyende müdde-i Haşim ve müddeiye-i aleyha vekilleri Abdullah ve Ömer efendiler hazirun olmalarıyla muhakemeye bilibtidar müdde-i aleyha vekilleri ihzar eyledikle şahidlerinin istimanı taleb etmekle lieclişshade meclis-i şer'e gelen şuhud-u muharreredenve Halilullah mahallesi ahalisinden nalbant Ahmed usta ibni haci Hüseyin hazır olup kedü dedesi ismi soruldıkda bilmedigini ifade ve beyandan sonra istişhad olundıkda evvela müdde şahidi irae olundıkda müddeinin isminin Haşim olduğunu ve pederinin ismini bilmediğini ve müdde aleyhayı tanıdığını ve ismi Şadiye olduğu ve vekilan-ı mumaileyha şadiyenin vekilleri olduğunu ve Allah için bildigi ve işitdigini söylemeye geldiginibeyandan sonra bundan 13 veya 14 gün mukaddem meydanda vakı' kahveye doğru giderken müdde Haşim beni arkadan çağırub durduğumda yanıma geldi ve dedi ki adamların şadiyeyi götürdüler vermiyorlar beni mahkemeye çağırıyorlar. Mahkemeden kurtarırsam parmağına zil takıp oynatacağım dedikde ayıp değil mi insan kendi karısına öyle muamele eder mi dedigimde **zaten ben anı boşamışım dedi**. Bundan başka o vakıadan bir hafta sonra eski telgrafhanenin önünde bu tarafa gelirken bu defa nere gidiyorsun deyü müdde haşime sorduğumda o işe gidiyorum bak ki ben ne yapacağım parmağına zil takacağım mahalleye çıkaracağım dedi deyü ifadede bulunduktan sonra müddeaya ibraz-ı hiddet ederek senin gibi herif karıyı ne ede dedi. Müddeiyye işbu şahid hakkında ne dersin zevcem şadiyenin mahremidir. Esasen zevcemi benden tefrik etmek üzere say edenlerden biri de budur. Esna-yı ifadede bana karşı ibraz eylediği hiddetde bunu ima ediyor. Binaenaleyh hem müdde-i hem şahid olamaz. Şehadetine ta'n ederim dedi.

15 cemaziyelahire 338

şahid
(mühür)

(S.249 B.461) Şuhud-u muharrereden kerimoğlu mahalsinden Osman bin Şakir bin Osman leddiistişhad müdde leddiirae tanımadığını ve çarşularda gördüğünü havz ve mesture komşuluk etdiklerinden dolayı müddeiyyenin zevcesi şadiyeyi bildiğini pederinin ismi Mustafa dedesinin ismi Muhammed olduğunu beyandan sonra aallahicün buraya bildiğini söylemeye geldiğini ve bildiği ve işittiği ben mydanda duruyordum bundan 12, 13 gün evvel idi günün ismi hatırıma gelmiyor gündüzün ya öğleden evvel veya sonra bu adem yani müdde-i nalbant ahmed ağayı çağırdı. meydanda yer kahvesi önünde müdde-i ahmed ağaya ded ki bak adamların ne yaptı. Şadiye kaçtı getti. Eniştesi Hasan beni istida'a ediyormuş hükümet bu karıyı bana bırakırsa parmağına zil takıp oynatacağım deyince Ahmed ağa dedi ki insan avretine bu lakırdılarda bulunur u müdde-i dedi ki **zaten ben omu evvelden terk etmişdim** malumatım bundan ibaretdir. beyle şahit misin sualine evet cevabını verdi.

15 minhu.

şahid
parmak izi

(S.150 B.463) Şuhud-u muharrereden Mollgüzel Mahallesinden Salepçioğlu Yaşar bin Muhammed bin Hasan müdde-i Haşim'in biraderinin bacanağı olduğu münasebetiyle tanıdığı ve adının Edhem olduğunu ve zevcesi müdde-i aleyha Şadiye'yi ve pederinin ismi Mustafa ve dedesi ismi Muhammed olduğunun bildiğini ve meclis-i şer'e şehadet için geldiğini beyan reisine yemek getirirken müdde-i Haşim önde ve Nalbant Ahmed Ağa da arkada hükümet tarafından geliyorlardı. Ahmed ağa Haşim'e diyorduki işiniz nasıl oldu Haşim dedi ki hükümetle uğraşıyoruz. Hükümette hak kazanırsam sözm sözdür parmaklarına zil takıp oynatacağım. Ahmed Ağa dahi insan avretine böyle muamele eder mi **dediğinde zaten ben anı boşamışım dediğini işittim.**böyle şahidim şehadet ederim dedi.

15 cemaziyelahirre 338
Şahid
mühür

(S.150 B.465) Leddelistimhal ve ihmal müdde-i aleyha vekillerinden şahitlerinin ikame edemedikden başka zabıt-ı sabıkada imzaları alındağımuhakemeye dahi gelmediklerinden ve müdde-i gıyaben icap ed en kararın itasını talep eylediğindn muhakeme-yi deniye-ye bilibtidar müdde-i merkurum zevcesi merkurumeyi bervech-i müddea **tatlik edüp nikahından çıkarmadığına** dair teklif olunan yemini kabul ve vallahi deyü bernech-i şer'i icra etmegin mucibince müdde-i aleyha Şadiye Hatun vekillerinin ref'i mezkurlarıyla müdde-i haşime bilabeyyine muarazazdan badelmen' keşfen kabil-i iskan olduğu tahakkuk eden mesken-i şer'isüne gidüp itaat e hukuk-u zevciyyete riayete mezbure Şadiye Hatun gıyabında kabil-i itiraz olmak üzere hükm olundu.

24 cemaziyelahire 338
Müdde-i
Parmak izi
Tahrir şüd.

(S.151 B.467) Medine-i Erzincan'ın Halilullah Mahallesinde sakine Seher Hatun bnete mustafanın zikriati **talak ve mihr ve cihaz** ve mütevakıf olduğu umurun küllisine 20 rebiülahir 338 ve 202 numrolu hücceti şeriyye ile vekili şerisi mahalleyi mezkurede sakin babası Mustafa efendi ibini İbrahim medinei mezkure mahkemei şerisinde ma' kud meclisde sulbiyye-i kebire kızı ve müvekkilesi Seher hatunu zevci mecidiye sağır mahallesi ahalisinden cambaz Ali çavuşoğlu Rıza bin Ali muvacehesinde bervech-i ati dava eyledi. Sulbiyye kızım ve müvekkilem seer hatunu hasbel istila 23 haziran 334 tarihinde muhacereten Kayseri'de bulunduğumuz

esnada kendi re'y ve muvafakatıyla madeni gümüş akçe olarak 2001 guruş mehr-i müeccel ve keza 5000 guruş mihri muaccel ve 10000 guruş kıymetli cihazı zevce ve 5000 guruş kıymetli cihazı zevc ile işbu hazır-ı mezbure ol vechile mezbur rızanın zevce-i menkuhe-i medhul behası iken bundan bir mah mukaddem merkum Rıza kızım ve müvekkileme hitabenben **eğer bir daha şürb-ü hamr edersem üçden dokuz şart olsun diye şart ettikten** sonra işbu şarta riayet etmeyerek ferdası günü yine nutadı vechile şürb-ü hamr ederek hanesine avdet ve müvekkileme hitaben benden boş ol diyerek üç defa hitap ederek müvekkilemin de zevcinin serhoş olmasından bu szünü dinlememesi üzereine küçük çocuğu da beraber alarak haydi pederinizin evine gidin deyu müvekkileme karşı talakın vuku'una dal olarak **infaz-ı talak-ı isti'mal** anıyla müvekkileme olvechile merkum zevcinin mutallakası olmasına binaen mehr-i müeccel ve muaccel vesair cihazı mümeyyiz olan meblağ-ı mezkuratın nafaka-i iddet ve muinet süknasını ve merkum rızanın firaşından hasıla ve müvekkilemden mütevellide 10 aylık sabiye saadetin dahi nafakalarının kibel-i şer'iden takdir olacağı vechile icab-ı şer'isinin ifası bil vekale matlubumdur deyu badeddava zevc-i hazır merkum dahi cevabında zevce-i mezbure Seher hatun meblağ-ı mezkur 2001 guruş madeni gümüş akçe mehr-i müeccel müsemma ile tarih-i mezkurdan beri zevce-i menkuhe-i mdhul behası olduğunu ikrar maada vekil-i mezbur Mustafa efendinin talak vesaire davasın külliyyen inkar eyledi. Müddiyye vekili mumaileyh Mustafa efendinin bervechi meşruh talak ve şart müddeasıyla beyana havale olunarak işbu şart ve talakın vukuuna dair olan müdeasını kimlerle isbat edeceği sual olundukda hasan efendi mahallesinden şerif oğlu müştak ve Erzurumlu dedebeg ve Ömer efendi mahallesinden acem oğlu Muhammed bin Ali nam kimesnelerle isbat edeceğini ve daha başka şahit olmadığını ifade ve beyandan sonra şahitlerini ikame etmek üzere muhakemenin 21 kanunusani 336 ciharı şembih gününe talikını talep eylediler. Olvechile yevmi muzkura talik olundu.

19 kanunusani 336

Müdde-i vekili mezbur	müdde-i aleyh	katip
Mustafa efendi	merkum Rıza	imza
Mühür	imza	

(S.152 B.472) Müddei vekili Mustafa efendi vekaletnam eşinde muharrer kayd vechile aherini tevkil ve azle me'zun olduğundan tevkil ettiği arzuhalci Abdullah efendi ve müdde-i aleyh merkum Rıza muvacehesinde takrir- i dava edüb madem ki şart ve talak cihetleri sabit olmadığından müvekkileme mezbure Seher ile zevci merkumun firaşından hasıla ve müvekkilemden mütevellide sekiz aylık Saadet'in zevc-i hazır mezbur Rıza mezbure Seher ve kızı Saadet için ayrıca mesken-i şer'i ve nafakalarını izhar eylediğimden mezburetanın hane-i müteheyyme gelemelerini müdafaaten beyan eyledi. Bitteemmül zevci mezbur Rıza efendini tehyi eyledim dedigi hane-i ciran Salih meyanında bulunduğunu ve

mea haza levazım-ı büniyyesiyle mezburenin iskanına sahih mesken-i şer'i olduğu leddilkeşf vürud edecek fapora göre icabı şeri icra edilmek üzere taraf-ı şer'iden katip mehmed haz-i ehl memur tayin kılındığı ve yevm-i muhakemeleri şehir-i şubatin 16.Gününe tarafeynin rızalarıyla talik olunduğu.

23 şubat 336 12 cemaziyelula 338

Kadı namına müddei vekili mumaileyh diğer vekil müdde-i aleyh

Başkatip

Abdullah efendi

Mustafa efendi

Rıza

İmza

mühür

(S.153 B.474) Mesken-i şer'inin keşfine keşfine memur olan katibi mumaileyhin leddil keşf baladaki rapor münderecatına nazaran müddei aleyh zevci mezbur Rıza efendinin irae-i şehir eylediği iki hane odadan ibaret olub dahilinde bulunmak şartıyla hela mutbah gibi mefarık-ı havi bulunduğu beyan edilmişsede meskeni mezkurda mefruşat ve mahrukattan bir nesne mevcut olmayıp zevcinin hallerine göre ve ciran-ı Salih beyninde vafi olmadığı anlaşılmiş olmağla dava-i mezkurenin musahhihatından olan mesken-i zevc ve zevcesini şer'in kabul edeceği bir mahalde cemi-i mefarık-ı liva-i mezbure Saadet ile zevce-i mezbure Seher hatunun kisve ve nafaka behaları için zevc-i mezbur Rıza efendi üzerine kadr-i maruf nafakanın farz ve takdirine karar verildi.

16 minhu

Kadı namına

Başkatip

İmza

Tahrir şüd.

(S.153 B.476) Medine-i Erzincan'ın Kerimoğlu mahallesinde sakine zatı Ürik karyesinden emiroğlu Hüseyin beg ibni emin deli Mustafa ğlu Hamdi ibni mezbur emin tarifleriyle muarefe Zehra hatun ibnete Hüseyin meclis-i şer'ide hala zevci dahili Ali efendi mahallesinde sakin emirğanlıoğlu Abdullah ağa ibni Muhammed muvacehesinde ben 751 guruş gümüş akçe mihri müeccel tesmiyesiyle 11 seneden berü merkum Abdullah efendinin zevcei menkuhei medhul bihası iken **diğer bir kadımla tezevvüç eylediğinden dolayı** meyanemizde hüsn-ü muaşeret kabil olmadığından ben meblağ-ı mezkur mehr-i müeccelimi nafakai iddeti muinei malum üzerine zevcim mezburdan **muhalaa-i sahihe-i şer'iyye hal' olunduğumda** ol dahi hal-ı mezkuri kabul etmekle ben zevcim mezburu hukuk-u zevciyyete müte'allik kaffe-i deavi ve mesame-i musalahadan ibra-yı amm sahih-i şer'i ile ibra eylediğimde ol dahi beni ibra-yı mezkur ile hukuk-u mezbure müteallik bilumum deavi ve mütalebattan ibra eylediğinde kat-ı niza ve alaka eyledik dedikde mezbur Abdullah ağa

(S.162-163 B.508) Medine-i Erzincan'ın Halilullah mahallesinde sakine sahib-i arzuhal muarefetüzzat müteveffa hacı Muhammed kerimesi Zehra binti hacı Muhammed bin Edhemin zikri cai hususda müdaafa ve taleb ve davaya ve az ve kabza ve taaleb-i nafaka ve mihrini ve ikame-i beyine ve istimaina ve sulh ve ibraya ve mütevaffik olduğu umurun küllisaine 8 recep 338 tarih ve 20 numrolu hüccet-i şer'iyye ile vekil-i müseccel-i şer'isi dava vekilleindn ömer Lütfi efendi ibni Mustafa meclisi şeride fil'asl Niksar kasabasının taşra mahallesi ahalisinden olub elyevm Erzincanın Ömer Efendi mahallesinde mukim tarakçı esnafından karlıoğlu Ahmed bin Halid muhzırında bervechi ati dava eyledi. İşbu tarihi zabıtdan 3 gün mukadem müdde-i aleyh mezbur Ahmed müvekkilem mezbure Zehrayı 2501 guruş evrak-ı nakdiye mehr-i muaccel ğayri müstevfiyesmiyesiyle tezevvüc ve kabul ve dühul edüb olvehile müvekkilem mezbure Zehra merkum ahmedin zevce-i menkuhe-i medhl behası iken meassakin odluları mezkur ömer efendi mahallesindeki hane merkum Ahmedin diğer zevcesi Fatimenin müstakillen malı mülki olmağla müvekkilemin dühul ve iskanına razı olmadığından hüsn-ü imtizac ve muaşeret kabil olmadığı cihetle ğalk ve miftahı ayrı kabil-i iskan ve ciran-ı Salih meyanında bir mesken-i şer'i tedarikine kadar müvekkilemin nafaka ve kisvebeha ve sair havayic-i zaruriyyesi için zevc-i merkum ahmed üzerine kıbel-i şer'iden kadr-i ma'ruf takdir olunmah bil vekale muradımdır. Ol dahi cevabımda filhakika müvekkile-i mezbure Zehra hatun akçanın cinsi gayri muayyen olara 751 guruş mehr-i müeaccel tesmiyesiyle zevce-i menkuhe-i medhul behası olduğunu ve elyevm sakin olduğu hane zevcesi Fatimenin mülk-ü müstakilli olduğunu ikrar edüb ancak hüsn-ü itizac ve adem-i muaşeret müddeasını inkar ile zevcezi mezburenin itaatini müdafaa ve dermeyan eyledikde vekil mezbur cevaben madame ki hane zevcesi Fatimenindir. Fatime dahi müvekkilemi rahat etdirmiyor mihrini mes'elesi dahi şimdilik mevzubahis değildir. O cihetle lüzum-u zamanında tahkik olunmak üzere evvel emirde davayı sabıkamda ısdar ederim deyü ref'i aleddef' etdikde leddintenzil zikr-i ati meblağ-ı kadr-i ma'ruf idüğü tarafeyn hal-i yesr-i ayrine vukuf-u tamı olan bi garaz erbab-ı vukufdan halilullah mahallesi ahalisinden satılmış zade Osman efendi ibni İsmail mollgüzel mahallesinden Abdullah Vehbi efendi ibni Abdulkadir nam kimesnelerin huzur-u şeride alatarıkışşehade vuku' bulan ihbarlarıyla leddişşer'innur zahir ve nümayan olmağın mucibince müvekkile-i mezbure zahidenin nafaka ve kisbeha ve sair havayic-i zaruriyyesi için tarih-i kitabdan evrak-ı nakdiye olarak yevmi 40 guruş meblağ zevc-i müdde-i aleyh merkum üzerine kıbel-i şer'iden leddilhace istid'aneye ve indezzafer zevc-i merkum üzerine rücu'a müvekkilesine izafetle vekil Ömer efendiye izin verildiği.

8 recep 338

Vekil mumailayh	müdde-i aleyh	şahid	şahid
İmza	imza	imza	imza

(S.163 B.509) Medine-i Erzincanın Kerek Kerek mahalesinde sakine sahib-i arzuhal muarefetüzzat nalbantzade kerimesi Hadice binti Emin bin Edhem bin zikri cai davada taleb-i dava ve ahz ve kabza ve sulh ve ibraya ve ikame-i beyine ve istimaina ve istihlafa ve tahlife ve muhakemeye ve husumete ve mutevakkıf olduğu umurun küllisine recep 338 tarih ve numrolu hüccet-i şer'iyeye vekili dava vekillerinden Abdullah Vehbi efendi bin Abdulkadir meclis-i şer'ide hafızlı mahalesinde sakin çilingir Mustafa usta mahdumu merkez jandarma efradından Hasan efendi ibni Mustafa muvacehesinde ber vechi ati dava eyledi. Müvekkilem mezbure Hadice hanım 1551 guruş gümüş pare mehr-i müeccel 4501 guruş mehr-i muaccel gayr-i müstevfi tesmiyesiyle merkum Hasan efendi müvekkilem mezbureyi hanesinden tard ve tebid etmiş olup ol vechile müvekkilem birader ve validesi nezdinde ikamet etmekte ise de muhtac-ı nafaka olduğundan ğalk ve miftah-ı ayrı ve kabil-i iskan ve ciran-ı Salih meyanında peder ve validesinden ayrı bir mesken-i şer'i tedarikine kadar zevc-i merkum üzerine müvekkilem nafakası için kibel-i şer'iden kadri ma'ruf meblağ farz ve takdir olunmak muradıdır. Ol dahi cavabında müvekkile-i mezbure Hadice Hatun bir seneden berü cinsi ğayri muayyen 1551 guruş mehr-i müeccel ile zevce-i menkuhe-i medhul behası olduğu ve peder ve ögey validesi ve hemşiresiyle birlikte sakin olduklarını ve bundan ikli gün mukaddem naşizeten evden gittiğini ikrar edüb mihr-i müeccelin re'sen ve mehr-i muaccelin gümüş akçe olduğunu ve tard ve te'bid müddeasını inkaren vakıa dermeyan eyledikde müvekkil mumaileyh cevabında mihrin meselesi maksud-u bizzad ve mevzu'u bahs olmayub bilahare müvekkilemin eşya-yı cihaziyyesi meyanında arayub iddia etmek hakkı baki kalmak üzere evvel emirde bernechi şer'i iddia-ı sabıkam vechile takdir-i nafaka edilmesi musırren matlubumdur dedikde icab-ı şer'isi leddidteemmül müvekkile-i mezbure hala taht-ı nikahında olup mukaddema sakin buldukları hanede peder ve ögey valide ve hemşiresi bulunduğu taht-ı itirafında bululduğuna ve hin-i talebinde ğalk ve miftahı ayrı bir mesken-i şer'i tedarik etmek zevc üzerine mefruz olduğuna binaen ber vechi müddea ayrı bir mesken-i şer'i tedarikne kadar zikri ati meblağ-ı kadri maruf idüğü tarafeynin yesar ve asarına ve ahvali iictimaiyyesine vukuf temmürü olan fuzuli mahallesinden ömer Lütfi efendi ibni Mustafa nam kimesnelerin huzur-u şer'ide ihbarlarıyla nümayan olmağın mucibince ber vechi müddea mesken-i şer'i tedarikine kadar tarihi kitabdan evrak-ı nakdiye olarak müvekkile-i mezburenin nnafakıyyesinn yevmi 50 guruş meblağ farz ve takdir olunub meblağ-ı mefruz mezkur-ı harc ve sarfa ve leddülicab istidanyaye ve indzzafer zevc-i merkum Hasan efendi üzerine rücu müvekkilesine izafetle vekil mumaileyha izin verildiği.

8 receb 338

Müddeiyye vekili müdde-i aleyh şahid şahid

İmza imza imza imza

Tahrir şüd

(S.165 B.515) Husus atil beyanının mahallinde ketb ve tahrir istimai takrirleri için kıbel-i şer'i şerifden bil iltimas mezun olduğu mabinaen Medine-i Erzincanın Benderli mahallesinde gazazade müteveffa hacı Abdullah efendinin menziline varulub zeyli zabıtta muharrerül esami müslimin huzurlarında akd-ı meclis-i şer'i ali edildikde menzil-i mezkurda sakine va zatı meclis-i şer'i ali edildikde menzil-i mezkurda sakine ve zatı meclis-i mezkurda hazırın olan müslimun tarifleriyle muarefe Nimet hatun ibnete Halil meclisi makudu mezkurda zevci mutallakı baisül vesika müfti-i liva faziletlü osamn Fevzi efendi bin hacı Sıdık efendi muhızırında ikrar-ı taam ve takrir-i kalam edüb mumaileyh Osman Fevzi efendi benim zevc-i dahilim olub bundan 3 buçuk mah akdem yani 1335 sene-i maliyei kanun-u evvelinin 12. Günü beni **bir talak ile bainen tatlik etdiğinden yevmi talakdan** işbu tarihi zbta gelinceye değin müddet-i mezkure tarafından bana rücu' etmeyüb iddet-i muine-i malumum dahi mumaileyh munkaziye olmgla zevce-i mutallakım mumaileyhin zimmetinde mütekarrir ve makud-i aleyh olan 1001 guruş mehr-i müeccel hakkım ile nafaka-i iddet-i muine-i mezkure ve munet-i süknama harc ve sarf için bitterrazi beynimizde tayin olunan 2010 guruş ki ceman 3010 guruş mumaileyh Osman Fevzi efendi bana def'i teslim eylediğinde ben dahi meblağ-ı mezkur mecmu-i mumaileyhin benden tamamen tesellüm ve ahz ve kabz edüb hukikk-u zevciyyete vesair cemi hkuk-u şedr'iyyeye muteallık amme-i deavi ve mutelabatdan mumaileyh Osman Fevzi efendinin zimmetini ibrayi amm-ı sahih-i şer'i ile ibra etmiş olduğundan nefsimi ahere tezvîç ce inkaha kıbel-i şer'i şerifden bana izin verilmek matlubumdur dedikde hazır mumaileyh Osman Fevzi efendi dahi mukırre-i mezbure nimet hatun mezkur 1001 guruş mehr-i müeccel-i müsemma ile zevce-i menkuhe-i medhul behası olub badehu zikr olunan kanun-u evvelin 12. Günü **bir talak-ı bain ile tatlik etmiş** olduğunu ve mutallaka-ı mezbure Nimet hatun olvehile münkaziye tül idde idüğünü tayyien ve katiyen ikrar ve ititraf edüb her biri yekdiğerinin berminval-i muharrer ifade ve ibrasını şifahen kabul ve vicahen tasdik etdikten sonra mutallaka-i mezbure Nimet hatun nefsinin ahere tezvîç kıbel-i şer'iden izin ita edilmeğın mavakaa bittaleb zabd ve imla olındı.

11 recep 338 1 nisan 336

Zevce-i mukırre-i mezbure zevce-i mutallaka	muaref	muaref
Nimet hatun mumaileyh Osman Çeri mahallesinden	Fadıl	
parmak iizi	Fevzi efendi	hacı dayızade hoca
mahallesinden		
	imza	Kazım efendi ibni Fazlızade
hafız		
	imza	Han efendi Mustafa efendi
		ibni hacı Sabit efendi
		mühür

(S.170 B.537) Erzincan'ın Halilullah Mahallesinde sakine zatı maruf canbaz Ali Rıza zevcesi Şerife hatun ibnete Mustafanın zıkr-i ati davada muhakeme ve muhaseme ve ikame-i beyine ve istihalafa ve mütevakkıf olduğu umurun külliyesine 20 rebülevvel 338 tarih ve 202 numrolu hüccet-i şer'iyeye vekilleri ile babası mezbur Mustafa efendi ile dava vekili Abdullah Vehbi efendi ibni abdukkadir meclis-i şer'ide zevc-i mezbur rızanın Erzincan katibi adil dairesinden musaddak 9 şaban 336 tarih ve 82 numrolu vekaletname mucibince vekil arzuhalci ömer Lütfi efendi muvaceheside ber vechi ati dava eyledi. Müvekkilimin zevci merkurum Rıza ile tarihten çend gün mukaddem meyanemizde sebk eden muhakeme neticesinde müvekkilimin itaatine emrve tenbih olunduktan sonra zevc-i merkurum Rıza takbih-i mezkurun tefhiminden sonra yani 8 şubat 36 tarihinde muhızır-ı şuhudda müvekkilimi **talak-ı selase ile tatlık** etdiğinden mehr-i müeccel ve muacel-i olan 7001 guruş gümüş akçeyle nafaka-i iddet-inin taht-ı hükme alınması için müvekkil-i mezbure izafetle vekil-i mumailleyme ömer Lütfi efendiye tenbih olunmak matlubumdur deyü dava eyledi. Ol dahi cevabında müddeiye vekillerinden ber vechi meşruh talak müddeasınıkülliyyen inkar eyledi. Müddeiyye vekillerinden ber vechi muharrer talak müddeasına mutabık beyine taleb olundukda ve kimler ile isbat edecekleri sorulduğunda Erzincanın Celabuzur karyesinden boyacıoğlu Şükrü ve karye-i mezkurdan Recepoğlu Bayram nam kimesnelerle isbat edeceğini ve daha başka şahidi olmadığını ifade ve beyan eyledi. Şahidan-ı mezburandan mezbur Şükrü bin İbrahim bin hacı Muhammed hazır olub tarafeyn vekilleri muvacehelerinde istişhad olduğında bundan akdem yani şubat ayının 28. Cuma ertesi gününde taslihen şehre geldiğimde meydanda bulunduğum bir sırada zatı malumum olan cambaz ali çavuşun oğlu Rıza mütehevvirane bir suretde alenen ben zaten zevcem mezbure Seher hatunu bundan **evvel talak-ı selase ile tatlık eylemiş idim**. Maksadım babasını ve kendilerini, üzmet ve zahmet vermektir. Şimdi yine 3 talak ile boş olsun dediğini alenen iştdim. Ve yanımda birçok kimesneler var idi. Örek karyesinden Recep oğlu Bayramdır benim bildiğim bundan ibaretdir deyü eda-yı şehadwet eyledi.ve diğer şahid mezbur bayram ağayı mah-ı halın 27. Cumaertesi gününde getirmek üzere muhakemeleri yevm -i mezkura ta'lik olındı.

2 recep 338 ve 25 mart 336

Müddeiye vekili	bu dahi mezbur	müdde-i aleyh vekili	şahid mezbur
İmza	Mustafa	imza	Şükrü
	imza		

(S.171 B.539) Yevm-i muayyende tarafeyn vekilleri hazır-ı bilmuhakeme olub talak hakkında zabta tahrir edilen şahidlerden celabuzur karyesinden Recep oğlu Bayram bin recep bin Muhammed nam kimesneyi ikame ederk istimainı taleb etdiklerinden şahit merkurum bil muvacehe alenen istişhad olındıkda bundan akdem yani şubatın 28. Cuamertesi gününde öğle vakitlrinde şehrin taslihen meydanda

bulduğum bir sırada zatı malumum olub işbu muhakemede hazır bulunan Ömer çavuşun oğlu Rıza yanında bulunan şahıslarını bilmediğim bazı zıkr olunan kanun-u evvelin 12. Günü bir **talak-ı bain ile tatlik etmiş olduğunu ve mutallaka- ı mezbure nimet hatun ol**vechile munkaziye –tül- idde idüğünü tayyien ve katiyen ikrar ve itiraf edüb her biri yek diğerlerinin ber minval-ı muharrer ifade ve ibrsını şifahen kabul ve vicahen tasdik ettiğinden sonra mutallaka-i mezbure nimet hatun nefsinin ahire tevzice kibel-i şer’iden izin ita edilmegin mavakaa bittaleb zabt ve imla olındı.

11 receb.....338 ve 1 nisan 336

Zevce-i mukirre-i mezbure	zevce-i mutallaka	muaref	muaref
Nimet hatun	mumaileyh Osman	Çeri mahallesinden	Fadıl
Parmak izi	Fevzi efendi		Hacıdai zade
Mahalesinden	İmza	Hoca Kazım	Fazlızade
hafız		Efendi ibni	Mustafa efendi
		Han efendi	ibni hacı Sabit
		İmza	efendi
			mühür

(S.172 B.544) Tarafeyn-i mütehasımeyn vekilleri bil vürud muhakemelerine başladıkda şahitler hakkında müddeiyye vekilleri tarafından vuku’ bulanistida üzerine keyfiyet tekrar müdde-i umumilikden isti’lam olundukda icra kılınan mahkeme neticesinde mahkeme-i şer’iyyeyede yalan yere şehadet ettikleri iddia olunan şahid şükrü ve bayramın beratlarına karar verilmediğinden cihetle o yolda istida zuhuruna bidayet mahkemesi baş kitabetinun 13 haziran 336 tarihli derkenar ile müdde-i umumiliğin dahi 13 tarihiyle mahkeme-i şer’iyyeye havale edildiği derkenardan anlaşılmış ve şahidan-ı mezburann şehadetleri makbul olduğu tarafeyne tefhim kılınmış olmağla ber mucib-i şehadet müddeiye vekillerinin ber vech-i muharrer talak müddeaları ber nehc-i şer’i sabit olduğundan mezbure Seher hatun müdde-i aleyh merkum rızadan mübane olduğuna ba’del hükm zevce-i mutallaka-i mezburenin mihr ve nafaka hakkındaki muhakemelerine bakılmak üzere şehri halın 23. Cihar-ı şenbih gününe muvakatlarıyla muhakemeleri ta’lik olındı.

27 Ramazan-ı Mübarek

338 ve 14 cema el ula 336

Müdde-i vekili	babası	müdde-i aleyh vekili
İmza	imza	imza

(S.178 B. 556) Medine-i Erzincan’ın Mecidiye-i Sağır mahallesi ahalisinden sahib-i arzuhal Küpesüklü deli Bekir ağa ibni Hasan Medine-i mezkure mahkeme-i şer’iyyesinde mün’akid meclis-i şer’i şerifinnurda Fethullah mahallesinde sakine

zevce-i medhul behası Safiye binti Ahmede muhakemenin ta'yin olunduğı günde bi'z-zat muhakemeye gelmesi veya tarafından vekil-i şer'i göndermesi lüzumu bir kıt'a varaka-i davetiye ile tebliğ edildiğı halde merkume gelmeyüb vekil dahi göçndermediğinden ve müddeimuhakemenin gıyaben rüyetini talep eylediğinden vekil-i müsahhar usüli dahi madde-i münferide-i nizamiye ile mülga olduğına binaen mahkeme-i gıyabıyyeye leddil ibtidar ber vechi ati dava eyledi. Zevce-i medhul biham gaibe-i mezbure Safiye'nin vekili dava vekillerinden Abdullah Vehbi efendi bundan akdem işbu mahkeme-i şer'iyyeye müracaatla benim muvacehemde diğere bir zevcem olub meyanelerinde hüsn-ü muaşeret kabil olmadığından bahisle müvekkilesinin iskanı için cıran-ı Salih meyanında ğalk ve miftahı ayrı bir meskeni şer'i tedarikine nafaka-i muinet süknası için benim üzerime yevm-i evrak-ı nakdiyye olarak 35 guruş takdir edülüb ol vechile nafaka-i mefruza-i mezkureyi harç ve sarfa ve istid'aneyeye ve indezzafer bana rücu'a izin-i şer'iyi havi 6 receb 338 tarh ve 24 numrolu bir kıt'a ilam sureti masdukası tarafıma tebliğ etdirmiş ise de filhal zevce-i mezburenin iskanına salih ğalk-ı miftahı ayrı bir mesken tedarik eyledikten badel keşf indeşşer makbul olduğu takdirde nafaka-i mefuzanın kat've hattıyla mesken-i şer'ime gelüb bana itaat ve hukuk-u zevciyyete riayete zevcem mezbure gıyabında hükm olunmak muradımdır dedikde hane-i mezkurun keşfine kadar ve ümenanın inhasına intizaren muhakeme ferdaya tehir olundu.

Gurre-i şaban 338
Müdde-i vekili
mühür

(S.179 B.559) Medine-i Erzincan'ın Selami Mahallesinde sakine zatı Dana mahallesinden Nafiz efendi ibni Abdulkadir ve Kerek Kerek mahallesinden Ali çavuş ibni Osman tarifiyle muarefe alioğlu Tahsin zevce-i mutallakası muvacehesinde bervechi ati takrir dava eyledi. Zevcim mutallakım işbu hazır mezbur Tahsin ile meyanemizde hüsn-ü muaşeret kabil olmayıb zevcim mezbur bundan akdem yani nisanın 7. Günü beni **1 talak ile tatlık eylediğinden ve ben dahi hamile bulunduğumdan zevcim mezbur mehr-i müeccelim olan 351 guruş gümüş akçe mihri bedelini bana tememen tesviye eylemiş ve ben dahi ahz ve kabz eylemiş isem de vaz-ı hamle kadar nafaka-yı iddetimin takdiriyle taht-ı temine alınması matlubumdur** deyü badeddava hazır-ı mezbur dahi cevabında mezbureyi sene-yi haliye nisanın 7. Gününde **bir talakla tatlik eyledigini** ve mehr-i müecceli olan meblağ-ı mezkuru dahi tesviye edüb ancak vaz-ı hamle kadar nafaka-i iddetine vereceğı meblağın tarafı şer'iden takdir buyrulmasını talep eyledi.tarafeynin ahvallerine vukuf-u teemmülleri olan mezkur dana mahallesi ahalisinden kovacıoğlu Mustafa bin Halil ve Halilullah mahallesinden Bayram Ağa bin Bekir nam kimesnelerinin meclis-i şer'ide alatarıkışşehade vuku bulan ihbarlarından zahir olan beher yevm evrak-ı nakdiye olarak 30 guruşdan şehir-i 900 guruş nafaka farz ve

takdir olunub meblağ-ı mefruz mezkur-u zevc-i mezbur tahsinden ahz ve kabza ve havayic-i zaruriyyesine harc ve sarfa ve leddilhace zevc merkurum Tahsin üzerine rücu etmek üzere istid'aneye mezbure Şefika hatuna kibel-i şer'iden izin verildi.

5 şabanul muazzam 1338 ve 24 nisan 336

kadı

şahid müddeiye müdde-i aleyh muaref mezbur şahid şahid

mühür parmak izi mühür imza mühür mühür

(S.181 B.565) Fethullah mahallesinde sakine zatı balakoğlu Osman efendi ibni Mahmud ve Ömer Lütfi efendi Mustafa tarifleriyle muarefe Safiye hatun ibnete Ahmed meclis-i şer'ide hala zevc-i dahili Mecidiye-i Sağır mahallesinde sakin Küpesüklü deli Bekir Ağa ibni Hasan muvacehesinde 1451 guruş gümüş akça mehr-i müeccel tesmiyesiyle dört mahdan beri deli Bekir ağanın zevce-i menkuhe-i medhul behası iken meyanemizde hüsn-ü muaşeret kabil olmadığından ve bekirin bir zevcesi bulunduğundan mesken-i şer'i tedarikine kadar zevcim mezbur üzerine nafaka takdir ettirmiş idim, zevcim nezbur dahi mesken-i şer'i tedarik ederek nafaka-i mefruzeyi hat ile itaatım hakkında ilam almış ise de men mehr-i müeccel mezkurumla nafaka-i iddet muine malumesi ve muinet-i süknaya mukabil 440 guruş mukabil zevcim mezburdan hal olduğumda ol dahi hal'i mezkuru kabul edüb bedel-i mezkur 400 guruşu bana senden eda ve teslim eylediğinde ben dahi yedinden sened ahz ve kabz etmemle ben zevcim mezburu hukuk-u zevciyyete muteallik kaffe-i deavi ve amme-imusalahadan **ibra-yı amm-ı sahih-i şer'i ile ibra eyledik de ol dahi ibra-yı mezkur ile** hukuk-u mezkureden beni ibra eyledi dedikde mezbur Bekir ağa mukirre-i mezbure safiye vicahen tahkik ve şifahen tasdik etmegin mavakıa bittaleb zabt şüd.

15 şaban 338

Mukirre-i zevce zevc-i mezbur muaref şahid muaref şahid

Safiye Bekir ağa imza mühür

Mühür mühür

(S.183 B.560) Medine-i Erzincan'ın Mollagüzel Mahallesi ahalisinden ve askeri mülazimliğinden mütekaid zatı mahkemece muaref Erzurumlu küçük imamzade Rifat efendi ibni İbrahim bin Muhammed meclis-i şer'ide bir ta'va takrir-i kelam edüb bundan bir sene mukaddem 1200 guruş evrak-ı nakdiye olarak mihir tesmiyesiyle halen Bayburt kazasının camii kebir mahallesinde sakine hocazade kerimesi Mevlüde nam Penbe hatun ibni Bekir tarih-i mezkurde tezevvüc ve duhul edüb şimdiye kadar zevce-i menkuhe-i medhul beham ise de meyanemizde hüsn-ü muaşeret olmadığından bu kerre zevcem mezbure mevlude hatunu **bir talak-ı bain ile tatlik eylemiş olduğumdan bu vech üzere kibel-i şer'iden takririm zabt**

olunsun deyu zevcesi mezbure Mevlude hatun-u huzur-u şer'ide tatlik eylediği zabt şüd.

4 ramazan-ül mübarek 338 ve 23 mayıs 336

Mukırrır mumailleh	muaref ve şahid	muaref ve şahid
Rıfat efendi	Mollaseydi mahallesinden	Halilullah mahallesinden
Mühür	Akif efendi	Edhem ağa
	İmza	mühür

(S.183 B.561) Medine-i Erzincan'ın Mollagüzel mahallesinde sakine Hahlı Abdi oğlu Hüseyin usta zevcesi Zekiye hatun ibni Salih meclis-i şer'ide zevc mezbur Hüseyin muhızırında bitav'aha takrir-i kelim ve ta'bir-i annil meram edüb zevcim işbu hazır mezbur Hüseyin ile meyanemizde hüsn-ü muaşeret kabil olamadığı gibi **diğer iki zevcesi daha olduğundan ve beni idareden aciz olduğundan** ben kendi hüsn-ü ve tayyib-i ihtiyarımla **mehr-i müeccelim ve nafaka-i iddetim** üzerine 400 guruş madeni altun akçe mukabilinde hal'a talibe ve mufaragata rağibe olduğumdan icab-ı şer'i matlubumdur dedikde zevce-i mezbur dahi olvehile hal'ı kabul edüb **mehr-i müeccel ve nafaka-i iddet-i mukabili olarak** medyun olduğu 400 guruşun 18 gün sonra ve nisf-ı diğeri olan 200 guruşu dahi temmuz nihayetinde tamamen tesviye edeceğine ikrar ve tarafeyn bil muvacehe **hal'-ı mezkuru kabul ve şifahen yek diğeri ibra-yı amm-ı sahih-i şer'iyye ile ibra ve hukuk-u zevciyyete müteallik kaffe-i deavi ve amme-i mutalebeden fariğ oldukları zabt şüd.**

24 mayıs 336

Mukırre-i mezbure	zevc-i muhali	muaref ve şahid	muaref şahid
Zekiye	mezbur hüseyin	arzuhalci	teman şube
Mühür	mühür	ömer Lütfi efendi	yazıcılarından
		İmza	Muhammed efendi
			imza

tahrir şüd.

(S.185-186 B.571) Medine-i Erzincan'ın Hah karyesinde sakine sahabe-i arzuhal muarefetüzzad Esmâ Hatun ibnete Arif meclis-i şer'ide hala zevc-i dahili Silbıs karyeli hacı İbrahim muvacehesinde ben 251 guruş mehr-i müeccel tesmiyesiyle bir seneden berü mezbur İbrahimin zevce-i menkuhe-i medhul bihası isem de diğeri bir zevcesi olduğundan meyanemizde hüsn-ü muaşeret kabil olmadığından ben mezkur **mehr-i müeccel ile nafaka-i iddet-i muine ma'lumumdan nafaka-i iddet-i muine ma'lumumdan nafaka-i iddet-i muine-i malumum ile 151 guruş mihri müeccelim üzere zevcim mezburun hal' olduğumda ol dahi hal'-i mezkuru** ba'del kabul baki kalan yüz guruş gümüş akçeyi tarihten iki mah sonra bana tesviye etmek üzere ben anı o beni ibra-yı amm-ı

sahih-i şer'i ile ibra eyledik dedikde zevc-i mezbur hal'-i mezkuru kabul eylediği zabt şüd.

21 ramazan 338

Müddeyiye-i mezbure zevc-i mezbur
Parmak izi mühür

(S.179 B.559) Medine-i Erzincanın Selami mahallesinde sakine zatı dana mahallesinden nafiz efendi ibni abdlkadir ve kerek kerek mahallesinden ali çavu ibni Osman tarifleriyle muarefe ali oğlu Tahsin zevce-i mutallakası vacehesinde bervceh-i ati takrir dava eyledi . Zevci mutallaka-ı işbu hazır mezbur Tahsin ile meyanemizde hüsn-ü muaşeret kabil olmayıp zevcim mezbur bundan akdem yani nisanın 7. Gününü beni **bir talakla tatlik eylediğinden** ve ben dahi hamile bulunduğumdan zevcim mezbur mehr-i müeccelim olan 351 guruş gümüş akçe mihri bedelini bana tamamen tesmiye eylemiş ve ben dahi ahz ve kabz eylemiş isem de vaz-ı hamle kadar nafaka-i iddetimin dahi takdiriyle taht-ı temine alınması matlubumdur deyü badeddava hazır-ı mezbur dahi cevabında mezbureyi sene-yi haliye nisanın 7. Gününde **bir talakla tatlik eylediğini** ve mehr-i mücceliolan meblağ-ı mezkuru dahi tesviye edüp ancak vaz-ı hamle kadar nafaka-i iddetine vereceği meblağ-ın taraf-ı şer'iden takdir buyrulmasını talep eyledi. Tarafeyn ahvallerine vukufu teemmülleri olan mezkur dana mahallesi ahalisinden kovacıoğlu Mustafa bin Halil ve Halilullah mahallesinden bayram ağa bin Bekir nam kimesnelerin meclis-i şer'ide alatarikuşşehade vuku bulan ihbarlarından zahir olan beher yevm evrak-ı nakdiye olarak 30 guruşdan şehir-i 900 guruş nafaka farz ve takdir olunub meblağ-ı mefruz mezkuru zevci mezbur tahsinden ahz ve kabza ve hevayic-i zaruriyyesi harc ve sarfa ve leddihace zevc merkum Tahsin üzerine rücu' etmek üzere istid'aneye mezbure Şefika hatuna kibe-i şer'iden izin verildi.

5 şabanul muazzam 1338 ve 24 nisan 336

Kadı şahid müddeiyye müdde-i aleyh muaref mezbur şahid
şahid

Mühür parmak izi mühür imza imza mühür
mühür

Yüzdoksanıncı sshifeden maba'a

(S.193 B.599) Tarafeynden müddeiye-i mezbure Seher Hatun'un müdde-i ve müddei aleyhi safiyette mudafaa ve muhakemeye ve sulh ve ibra akdine ve hususat-ı sairenin mütevekkif olduğu umurun küllisine 20 rebiulahir 338 tarih ve 202 numrolu vekalet hücceti mucibince vekili bulunan babası Mustafa efendi ve ve Mustafa efendi dahi aheri tevkile me'zun olduğundan dolayı bil vekale vekili bulunan Abdullah Vehbi efendi ibni abdukkadir ve müdde-i aleyh mezbur canbaz rıza efendi dahi bil asale huzur-u şer'ide hazır oldukları halde devam-ı muhakemelerine ibtidar edildikde

müddeye-i mezburenin vekilleri mumaileyhima Abdullah ve Mustafa efendiler kekama ağazla müvekkileri mezbure seher hatunun zevc-i dahili olan işbu huzur-u bilmeclis mezbur Rıza efendi zevcesi mezbure Seher Hatun'u bundan akdem yani 1336 sene-i rumisi şubatının 28. Günü **talak-ı selase ile tatlik eylediği** huzur-u şer'ide bilbeyyine-til-adile zabıt ve mütehakkık olduğundan dolayı zevci mezbur Rıza efendi zimmetinde mütekarrir ve ma' kud-u aleyh olan ma'deni gümüş akçe **2001 guruş mihri müeccel ve 5000 guruş mihri muaccel 5000 guruş cihaz-ı zevce ve 10000 guruş gurus cihaz-ı zevce ki cem'an 22001 guruş alacak hakkıyla talakın sabit olduğu tarihten itibaren nafaka-i iddet-i müine ve muinet-i süknası** için mezbur rıza ile beynimizde sabk eden da'va ve vuku' bulan munazaat-ı kesire üzerine beynimiz muslıhıçün tavassutıyla haricen ıslah olunub hukuk-u zevciyyete müteallik amme-i da'vadan her birimiz aherin zimmetini ibra-yı tamam-ı sahih-i şer'i ile ibra ve ıskat eyledik dediklerinde zevc-i hazır mezbur rıza efendi dahi meclis-i şer'ide kablel murafaka tarih-i mezkurdan zevce-i menkuesi mezbure Seher hatun binti mustafa'yı **talak-ı selase ile tatlik etdim deyüb** zevce-i mezbure kendüsünden mübane olub fima ba'de hukuk-u zevciyyete müteallik kaffe-i deaviden ibra ve ba'den nafaka-i iddet nefsinin ahire tezc ve tenkih edilmek üzere işbu mahalle temhir ve imza etmeginin anı et-taydik-işşer'i mah il-vakı' bittaleb zabıt olundu.

8 zilka'de 338	ve 25 temmuz 336			
Kadı namına	müddeye vekili	diğer pederi	müdde-i aleyh	
şahid				
Başkatip	mumaileyh Abdullah	Mustafa Efendi	Mutlak mezbur Rıza	
bidayet				
İmza	efendi	mühür	efendi ibni ali	zabıt
katibi				
	imza		imza	Bekir nami
				imza
	Şahid			
Mecidiye-i Sağır Mahalleli Muhammed		Tesvid şüd.		Tahrir
şüd.				
	Ali Efendi			
	imza			

3.1.2. 1332-1340 h./m.1914-1922 Tarihli 2 No'lu Erzincan Şer'iyye Sicili

(S.58 B.115) Fi'l-asl Bitlis Merkez Kasabası'nın Taş Mahallesi sâkinelerinden olup, el-yevm Erzincân'da Sulu hânda misâfireten ikâmet eden zâtı Halîl Efendi Mahallesi'nden Edhem Efendi ibn Ahmed ve Zekerıyyâ Ağa ibn 'Ârif ta'rîfleriyle mu'arrefe Şerefnâz binti Şâkir meclis-i şer'ide zevc-i mutlakı medîne-i Erzincân'ın

Karaağaç Mahallesi'nde mukîm Tarutlu İbrâhîm Hakkı Efendi ibn Hâfız ‘Ârif müvâcehesinde ber-vech-i âtî da‘vâ eyledi: “Zevcim mûmâ ileyh bundan beş sene mukaddem Diyârbekir'de muhzır-ı şuhûdda beni bin guruş mihr-i mü’eccel müsemmi ile tezevvüc ve duhûl edüp, ol vechile mûmâ ileyhimâ zevce-i menkûhei medhûlün bihâsı iken meyânemizde zuhûr eden nifâk ve şikâk hesâbıyla zevcim mûmâ ileyh beni şimdi **talâk-ı selâse ile tatlık eylediğinden** zimmetinde alacak hakkım olan meblağ-ı mihr-i mezkûr ile hâl-i zevciyet mübâyenemizde kâ’ime iken ibneti firâşından hâsıl ve benden mütevellid ve hâlâ bihakkü'l hıcr ve terbiyemde bulunan üç buçuk yaşında bulunan sağır oğlum Halîl Vehbî'nin nafakası için pederi mûmâ ileyh üzerine kadr-i ma‘rûf meblağ-ı takdîriyle meblağ-ı makrûz-ı mezkûru ve inkizâ-ı ‘iddete kadar nafaka-i mu‘ayyene-i ma‘lûmeme hâlâ bana teslîmi matlûbumdur” dedikde, ol dahi cevâbında müdde‘îye-i mezbûre bin guruş mihr-i mü’eccel ile zevce-i menkûhe-i medhûlün bihâsı iken talâk-ı mezkûr ile tatlık eylediği ve sağır-i mezbûr kendi firâşından hâsıl sulbî oğlu olup hâlâ üç buçuk yaşında bulunduğu ikrâr ve i‘tiraf eyledi. İcâb-ı bi't-te’emmül terâzi-i tarafeyn ile müdde‘îye-i mezbûrenin mihr-i mezkûru ile nafaka-i ‘iddet-i mu‘ayyene-i ma‘lûmesiçün bin beş yüz guruş ve sağır-i mezbûrun nafaka ve kisve-bahâ ve sâ’ir havâyic-i zarûriyesiçün şehri beş yüz guruş evrâk-ı nakdiyye takrîr ve ta‘yîn olunup, sağır-i mezbûre takdîr olunan meblağ-ı makrûz-ı mezkûrun iki aylığı olan cem‘an bin guruş ile mihr ve nafaka-i ‘iddete mukâbil ta‘yîn olunan bin beş yüz guruşuna cem‘an iki bin beş yüz guruş evrâk-ı nakdiyyeyi nakden ve peşînen edâ ve sağır-i mezbûrun mütebâkî nafakası mâh-ı bi-mâh irsâle tarafeyn-i razılar olup, ol vechile tarafeyn yekdiğerini hukûk-ı zevciyyeten müte‘allıka kâffen da‘vâ ve ‘âden matlûbumdur. Yekdiğerini ibrâ-yı ‘âmm, sahîh-i şer‘î ile ibrâ ile kat‘-ı niza‘ eyledikde zabt olundu;

24 Zilka‘de 339 ve 30 Temmuz sene 337

Kādî

Başkâtib

İmzâ

İmzâ

(S.58 B.116) Medîne-i Erzincân'ın Hencesi Karyesi'nde sâkine sâhib-i ‘arzuhal zâtı karye-i mezkûre ehâlîsinden Tercanlı-oğlu Mustafa bin Hüseyin ve Ziyâ Süleymân oğlu ‘Osmân bin Süleymân ta‘rîfleriyle mu‘arrefe Gülşah binti Mustafa meclis-i şer‘î şerîfü'l-enverde bervech-i âtî takrîr-i kelâm edüp: “Beni bundan üç sene mukaddem iki bin elli bir guruş mihr-i mü’eccel tesmiyesiyle nefsimi ve Vağavır ehâlîsinden Sem Mehmed oğullarından Hüseyin bin ‘Ali'nin zevce-i menkûhe-i medhûlün bihâsı olduğum ve hâlâ hâl-i zevciyyet beynimizde kâ’ime olduğu halde zevcim merkûm **iki buçuk seneden beru beni bilâ-nafaka ve lâ-münfak-ı şer‘î bırakıp tesâhib etmediğinden** ben **dahi nafakaya eşedd-i ihtiyâc ile muhtâce olduğumdan** nafaka ve kisve-bahâ ve mü’net-i süknâ ve sâ’ir havâyic-i zarûriyyem için zevcim mezbûr üzerine kıbel-i şer‘den kadr-i ma‘rûf meblağ-ı karz

ve takdîriyle lede'l-hâce istidâneye ve zevcim mezbûr üzerine rucu'a bana izin verilmek matlûbumdur” ol dahi cevâbında müdde'îye-i merkûme Gülşah binti Mustafa zevce-i menkûhe-i medhûlün bihâsı olduğunu ve merkûmenin mihrinin mikdârı hatırında olmadığını ve merkûmeden **başka diğer zevcesi dahi olup, merkûme Gülşah bir seneyi mütecâviz müddetiyle ve hânesinde vâlidesi nezdinde bulunduğunu** birkaç defa nezdine götürmek istemiş ise de vâlidesi bırakmadığı ve gayride bir bab hânesinden başka ayrı bir mesken daha olmadığı ve mikdâr-ı nafakada tarafeyn ittifâk edemedikleri gibi zevc-i merkûm mezbûreye ayrıca nafaka veremeyeceğini ve kendisinden kat'î 'alâka edemeyeceğini dermeyân ile îcâb-ı şer'isini talep eyledi. Tarafeyn iddi'â ve müdefa'âtına nazaran müdde'îyenin iskâtına mahsûs mesken-i şer'î tedârüküne kadar ittifâkı lazımatlûb nafaka vermeyeceği zevc-i mezbûr tarafından dermeyan edilmesine binâ'en zikr-i âti meblağ kadr-i ma'rûf ve tarafeyn hâliyle mütenâsib ve râyic bedeline müvâfık idüğü mahkeme cânibinden bi'l-intihâb huzûr-ı şer'e celb olunan bilâ-garaz erbâb-ı vukûfdan Hendesi Karyesi ehâlîsinden Tercanlı-oğlu Mustafa bin Hüseyin ve Ziyâ Süleymân oğlu 'Osmân Ağa ibn Süleymân ve Vağavır Karyesi ehâlîsinden Tercanlı-oğlu Şerîf Ağa ibn Halîl nâm kimesnelerin 'alâ tarîki's-şehâde vukû' bulan ihbârlarıyla târîh-i kitâbdan yevmî yedi buçuk gurus gümüş pâre meblağ-ı karz ve takdîr olunup, meblağ-ı makrûz-ı mezkûru nafaka ve kisve-bahâsına harc ve sarf ve lede'l-hâce istidâneye ve inde'z-zafer zevci merkûm Hüseyin üzerine rücû'a kıbel-i şer'den mezbûre Gülşah'a izin verilmeğin mücebince mâ vaka'a bi'ttaleb ketb olundu;

10 Zilka'de 339 ve 16 Temmuz 337

Kādî Başkâtib

İmzâ İmzâ

(S.60 B.119) Medîne-i Erzincân'ın Şerefiye Mahallesi sâkinelerinden sâhib-i arzuhâl ma'rifetü'zzât Hayretçi-oğlu Mustafa Efendi zevcesi Firdevs binti Ahmed'in 13 Zilka'de 395 târîh ve yedi numrolu hüccet-i şer'iyeye ile zikr-i âti husûsda taleb ve da'vâ vicâhen ve gıyâben muhâkeme ve muhâseme ve nafaka ve mü'net-i sükânâ talebine ve mütevekkif olduğu umûrun küllüsine ve pederi Şerefiye Mahallesi'nde sâkin Hacı Ahmed Efendi ibn Ebûbekir meclis-i şer'de Kurutelek Karyesi ehâlîsinden Hayretçi-oğlu Mustafa Efendi bin Mehmed'e muhâkemenin ta'yîn olduğu 30 Temmuz sene 337 Cum'a ertesi gününde bizzat mahkemeye gelmesi veya tarafına vekîl göndermesi lüzûmu bir kıt'a varaka-i da'vetiye ile ihtâr ve teblîğ olduğu halde merkûm bizzat gelmeyüp vekîl dahi göndermediğinden ve vekîl mûmâ ileyh dahi muhâkemenin gıyâben rü'yetini talep eyledikde ve vekîl-i musahhar yani usûlü dahi mâden münferiden nizâmiye mücebince mu'âf olduğuna binâ'en muhâkeme-i gıyâbiyeye bi'l-ısrâr müdde'îye vekîli mûmâ ileyh Hacı Ahmed Efendi bi'l-vekâle takrîr-i kelâm edüp: “Müvekkelem ve kerîmem Firdevs Hatun

gâ'ib-i mezbûr Hayretçi-oğlu Mustafa bundan üç sene mukaddem beş bin guruş ma'den gümüş akçe mihr-i mü'eccel tesmiyesiyle tezevvüc ve duhûl edüp, ol vechile gâ'ib-i mezbûrun zevce-i menkûhe-i medhûlün bihâsı iken merkûm Mustafa **diğer bir kadınıyla tezevvüc etmekle meyânelerinde hüs-ü mu'âşeret kâbil olmadığından** târîhinden bir mâh mukaddem merkûm Mustafa, müvekkelem mezbûre ile ânın firâşından hâsıl ve müvekkelem mezbûreden mütevellide ve hâlen bir yaşında bulunan sağire kızı Na'îme'yi bilâ-nafaka ve bilâ-münfak-ı şer'î hânesinden teb'îd edüp, ol vechile müvekkelem mezbûre pederi benim nezdimde ikâmet etmekte, **(Derkenâr):** (sağire-i mezbûre Na'îme küçük ve memede olmasından kendisine ayrıca şimdilik nafakaya ihtiyacı yok) ise de müvekkelem için Cîrân-ı Sâlih meyânında ğalk ve miftâhı ayrı mesken-i şer'î tedârüküne kadar zevci gâ'ib-i mezbûr üzerine nafaka ve kisve-bahâ ve sâ'ir havâyic-i zarûriyesiçün kadr-i ma'rûf meblağ takdîmine ve lede'l-hâce istidâneye ve 'inde'z-zafer gâ'ibi mezbûr üzerine rucu'-ı müvekkeleme bi'l-asâle bana izin verilmek matlûbumdur" dedi. İcâbı

bi't-te'emmül vekîl mûmâ ileyh ber-vech-i muharrer müdde'âsının isbâtı zımmında beyâna havâle olundukda şâhidleri Kādî-zâde Bekir Efendi ve 'Alifzâr 'Âbid Ağa ve Tavşan-zâde Hacı Tevhîd Efendi ve Hâfız Receb Efendi ve Tambureci-zâde Abdurrahmân Efendi Kemahlı Fâ'ik Efendiler olduğunu ve ikâme etmek üzere muhâkemenin ta'allikini talep etmekle muhâkemeleri

1 Ağustos 1337 26 Zilka'de 1339 1 Ağustos 1921. Pazarertesi gününe ta'lik olundu; fi 30 Temmuz

24 Zilka'de 1339

Kādî Başkâtib

İmzâ İmzâ

(S.60 B.119) Husûs-ı müdde'âdan dolayı muhâkeme müdde'î aleyh hakkında gıyâben ceryân etmesine binâ'en mezbûre Firdevs Hatun'un nafakasında takdîri hemen mahkemece bî-araf erbâb-ı vukûfdan Ağaveli-zâde Ahmed ve Azîz-zâde Sâlih ve Kahveci Muhyiddîn Efendilerin erbâb-ı vukûf ta'yînine karar verilerek huzûr-ı şer'e celb olundukda zevce-i mezbûre Firdevs Hatun'un **nafaka ve kisve-bahâ ve sâ'ir havâyic-i zarûriyesiçün râyic bedeline** tevfiikan ve tarafından hâl ve usr verilmesine nazaran yevmî gümüş akçe olarak on guruş meblağ kadar ma'rûf idüğü alâ tarîk-i şehâde ihbâr ve imzâ eylediler; fi 1 (Ağustos 1337).

Kādî Başkâtib

İmzâ

(S.60 B.119C) Müdde'îye ve müvekkele-i mezbûre Firdevs Hatun huzûr-ı şer'de zevci gâ'ib-i mezbûr Hayretçi-oğlu Mustafa'nın 'iddeti münkaziye olmuş mutlakası olmayup başında bulunmadığına ve cins-i nafakadan hisse-i vahide göndermediğine ve münfak ve mesken-i şer'e ira'e etmediğine dâ'ir istizhâren teklif

olunan yemîni kabûl ve (zaten) deyü ber-nehc-i şer'î yemîn eylediği; fî (8 Ağustos 1337) ve fî 3 Zilhicce sene 339.

Kādî Başkâtib

İmzâ İmzâ

(S.61 B.119D) Müdde'îye ve müvekkele-i mezbûre Firdevs Hatun'un ber-vech-i meşrûh zabt ve istima' olunan şâhidlerin şehâdeti ve mahkemece mazbût fî 17 Rebî'ulevvel sene 336 târîhve sekiz numaralı 'akdnâme mücebince Müdde'â 'aleyh gâ'ib-i mezbûr Hayretçi-oğlu Mustafa'nın zevce-i menkûhesi olduğu sâbit olmağın müvekkele-i mezbûre Firdevs Hatun'un zevci tarafla mesken-i şer'î tedârüküne kadar nafaka ve kisve-bahâ sâ'ir havâyic-i zarûriyesiçün mahkeme cânibinden ta'yîn olunan erbâb-ı vukûfun takdîr etdikleri yevmî on guruş gümüş pâreyi mezbûre Firdevs Hatun'a nafaka ve kisve-bahâ ve sâ'ir havâyic-i zarûriyesine sarfen ve lede'l-hâce istidâneye ve 'inde'z-zafer zevci gâ'ib-i mezbûr üzerine rucu'a müvekkele-i mezbûreye bi'l-asâle vekîl mûmâ ileyh Hacı Ahmed Efendi'ye izn verildiği zabt olundu;

fî 8 Ağustos sene 337 ve fî 3 Zilhicce sene 339

Kādî

İmzâ

(S.61 B.122) Fi'l-asl Erzincân'ın Kuruçay Kazâsı'na tabi' Dapor Karyesi ehâlisinden olup Kars'da Aramsâz Yirmi Dokuzuncu Alayın Birinci Tabûrun Üçüncü Bölük efrâdından iken me'zûnen Erzincân'da Molla Güzel Mahallesi'nde 'askerî zabıtânından Mülâzım-ı sâni Fehmî Efendi'nin hizmetçiliğinde bulunan Arzumân-oğlu Hüseyin bin Arzumân medîne-i mezkûre mahkeme-i şer'iyyesinde münka'id meclis-i şer'-i şerîfû'l-enverde 'an-asl Hasankal'a Kazâsı'nın Nepadin Karyesi sâkinelerinden olup el-yevm Erzincân'da Sâlihiye Mahallesi'nde Kuruçay Mal Müdîri esbâkı İbrâhîm Efendi'nin hânesinde mukîme zâtı mûmâ ileyh İbrâhîm Efendi ibn Hacı Ahmed ve jandarma mülâzımı 'Abdülvehhâb Efendi ibn İbrâhîm Efendi ta'rîfleriyle mu'arrefe Zâhide binti İsmâ'îl müvâcehesinde ber-vech-i âtî da'vâ eyledi: "Bundan üç sene mukaddem Erzurum Kasabası'nın Mahallebaşı Mahallesi'nde mahalle-i mezkûrenin imâm ve muhtârı ve Erzurum'un Kavan Mahallesi'nden Şükrü ve hizmetçisi bulunduğum Sâlih Fehmî Efendi ve silah arkadaşlarımdan Dapor Karyeli 'Ali oğlu Hüseyin ve yine isimleri hatırıma gelmeyen silah arkadaşlarımdan birkaç nefer kimesnelerin huzûr-ı müvâcehelerinde resmî izinnâme-i şer'î istihsâl etmeksizin hâzırân mezbûre Zâhide nâm seniyyeyi mevâni'-i şer'iyyeden hâli olduğu halde mikdârını ta'yîn edemediğim mihr-i mü'eccel müsemî ve mihr-i mu'accel mesnûnu ile rızâ-yı tarafına makrûn olarak nefsim tezevvüc ve kabûl eyledikde, ol dahi ber-vech-i muharrer meclis-i mezkûrda nefsin bana tezvîc etmekle târîh-i mezkûrdan beru zevce-i menkûhe-i medhûl bahâm

olmağla Erzurum'dan memleketim olan Kuruçay'da Dapor Karyesi'nde vaki' hânesine götürüp, mesken-i şer'ide iskân ve nafaka-i şer'iyyesini te'mîn eyledikten sonra yine kıt'a ve iltihak edüp, ol vakitten beru hânemde sâkine olduğu mülâhazasında iken sonra memlekete gitmek üzere me'zûnen zevcem mezbûrenin burada olduğunu istihbârım üzerine götürmek haddinde isem de hânemden nüşûz ve i'raz eylediğini beyân etmekle zevcem mezbûre mesken-i şer'ime gelüp bana ita'at ve hukûk-ı zevciyesine ri'âyet mezbûre Zâhide'ye tenbîh olunsun” dedikde, ol dahi cevâbında mihr-i mu'accel mesnûnu ile mikdârını bilmediği mihr-i mü'accel müsemmiyesiyle târîh-i mezkûrdan beru vech-i meşrûh üzere müdde'înin zevce-i menkûhe-i medhûlün bihâsı olduğu tav'an ikrâr edüp, ancak şimdiye kadar her ne kadar zevc ve zevce olduysa da bu kere zevcim mezbûru istemediğimden ita'at edemeyeceğini der-meyân ve bilmediğim için almış ise de şimdi **nikâh ve nafakasından vazgeçmek sûretiyle muhâla'a talebinde** bulunduğunu beyân ve her ne kadar sebep-i beyân etmesi teklîf olunmuş ise de sebep-i beyân için ifâde-i muharreresinde ısrâr eylediğini müdafa'a-i beyân eyledi;

fî 14 Ağustos sene 337 ve fî 9

Zilhicce sene 339.

Kādî Başkâtib

İmzâ İmzâ

(S.62 122A) İcâb-ı şer'isi te'emmül olundukda ol babdaki akdin şuhûd-ı huzûrunda vukû'ı ve mihr-i mu'accel mesnûnu ile mesken-i şer'î tedârük edildiği tarafının ifâdelerinden anlaşıldığına ve zevce-i mezbûre her sûretle mihr-i mü'accel ve sâ'iresinden vazgeçerek muhala'a sûretiyle tefrîkini tâlib bulunduğuna ve zevc-i mezbûr mezbûrenin it'atini talep ve ısrâr etmesine ve dafi'an mezbûrenin makâm-ı ref'de îrâd eylediği kelâmı şer'an istima' ve iltifâta şayân olmadığı tefehhüm ve sâlifü'l-beyân ikrâr ve i'tirâfı mücebince zevci müdde'î mezbûr Hüseyin'in hukûk-ı zevciye-i ri'âyet ve ita'ate zevce-i mezbûre Zâhide'ye hüküm vetenbîh şud;

fî 14 ve fî 9.

Kādî

İmzâ

(S.63 B.127) Medîne-i Erzincân'ın Sarıgül Karyesi'nde sâkine zâtı Çukurkuyu Karyesi'nden Ârif Ağa-zâde Mehmed Efendi ibn Burhân ve Karaağaç Mahallesi'nden Ahmed Efendi ibn Murâd ta'rîfleriyle mu'arrefe Hadîce binti Şerîf meclis-i şer'de hâlâ zevc-i dâhilî Oranşehir Mahallesi'nde sâkin Saçaklı-oğlu Mehmed Ağa ibn Yûsuf müvâcehesinde ber-vech-i âtî takrîr-i kelâm edüp: “Bin üç yüz elli bir guruş gümüş pâre mihr-i mü'accel tesmiyesiyle mezbûr Mehmed Ağa'nın zevce-i menkûhe-i medhûlün bihâsı isem de zevcim mezbûrun benden başka diğer bir zevcesi dahi

olmağla meyânemizde hüsn-i mu‘âşeret mümkün olmadığından mihr-i mü‘eccelim meblağ-ı mezkûr ile nafaka-i ‘iddet mu‘ayyene-i ma‘lûmem

(S.64 B.127) Üzerine zevcim mezbûrdan muhâlesen muhallefe-i sahîha-i şer‘iyye ile **hal‘olduğumda** ol dahi meblağ-ı mezkûru kabûl eyledikten, ben zevcim mezbûru hukûk ı zevciyyete müte‘allika kâffe-i du‘âvî ve metâlibden ibrâ-yı ‘âm sahîh-i şer‘î ile ‘irâ eyledikte, ol dahi beni hukûk-ı mezkûreden dolayı irâ-yı mezkûr ile ‘irâ eyledi” dedikte, mezbûr Mehmed Ağa dahi mukırra-i mezbûreyi bi'l-cümle kelîmât-ı meşrûhâsında vicâhen tahkîk ve şifâhen tasdîk etmeğın mâ vaka‘a bi't-taleb zabt olundu;

Eylül sene 337

Kādî Başkâtib

İmzâ İmzâ

14 Muharrem 1340

(S.65 B.130) Medîne-i Erzincân'ın Eskişehir Mahallesi'nde misâfireten sâkine sâhibe-i arzuhâl zâtı Nebderli Mahallesi ehâlîsinden İbrâhîm Usta ibn ‘Osmân ve Kurşunlu Mahallesi'nden Pala Mustafa Efendi ibn Ahmed ta‘rîfleriyle mu‘arrefe Sünbül binti Şerîf meclis-i şer‘de zevc-i dâhili Hozunsu Karyesi ehâlîsinden Kuçur-oğlu Şükrü Ağa ibn Yûsuf müvâcehesinde ber-vech-i âtî da‘vâ eyledi: “Ben bin guruş gümüş akçe mihr-i mü‘eccel tesmiyesiyle otuz beş seneden beru mezbûr Şükrü'nün zevce-i menkûhe-i medhûlün bihâsı iken zevcim mezbûr bundan altı ay mukaddem ma‘an sâkin olduğumuz mezkûr Eskişehir Mahallesi'ndeki hânemize ülfete (âlüfte) getirdiği cîhetle meyânemizde nifâk ve şikâk zuhûr etmekle beni hânesinden bilâ-nafaka velâ münfak-ı şer‘î teb‘îd edüp, âhiren karyesi olan mezkûr Hozunsu Karyesi'nde Mahbûb nâm bir kadın tezevvüc etmekle zevcim ceşran sâlih meyânında ğalk ve miftâhı ayrı bir mesken-i şer‘î tedârüküne kadar nafaka ve kisvebahâ ve mü‘net-i süknâ ve sâ‘ir havâyic-i zarûriyem için olan mezbûr Şükrü üzerine kıbel-i şer‘den kadr-i ma‘rûf meblağ-ı karz ve takdîrine ve lede'l-hâce istidâneye ve inde'z-zafer zevcim mezbûr üzerine rucû‘a bana izin verilmek matlûbumdur” Ol dahi cevâbında fi'l-hakîkâ müdde‘îye-i mezbûre ol kadar mihr-i tesmiyesi târîh-i mezkûrdan beru zevce-i menkûhe-i medhûlün bihâsı olup, bir ay mukaddem mezbûre Mahbûbe ile te‘ehhül eylediği ve müdde‘îye-i mezbûre altı aydan beru hânesini terk eylediğini ikrâr edüp ancak ülfeteyi (âlüfteyi) hânesine getirdiğini inkâr ile berâber “Mezbûreyi her ne zaman hâneme getirmek üzere teklîfde buldumsa da teklîfimi red eylediğinden ve karyemde her iki zevcemin sükkânına sâlih meskenim mevcûd olduğundan **mesken-i şer‘ime gelüp bana ita‘ât ve hukûk-ı zevciye-i ri‘âyete mezbûreye tenbîh olsun**” deyü, dafi‘a tasaddi eyledi. Müdde‘îye-i mezbûre dahi mezbûr Şükrü Ağa şimdiye kadar beni hânesine götürmeyi teklîfinde bulunmadığı gibi karyedeki hânesi bir göz damdan ibâret olmağla **iki zevcenin sükkânına sâlih**

ayrı ayrı odası bulunmadığı cihetle ita'ât edemeyeceğini der-meyân, da'vâ-yı sâbikâsını tekrâr eyledi. Müdde'â 'aleyh dahi hânesi bir göz damdan ibâret olduğunu ikrâr edüp, ifâde-i sâbikâsında ısrâr eyledi. Îcâbı bi'z-zikr müdde'îye-i mezbûre ğalk ve miftâhı ayrı bir mesken-i şer'î olmadıkça ita'at edemeyeceğinde ve sırasıyla ma'ân bir hânedede oturamayacağından ısrâr ve Müdde'â 'aleyh dahi ayrı bir mesken-i şer'î tedârük edemeyeceğini ve ayrıca nafaka veremeyeceğini der-meyân etmelerine ve zevc-ü zevcesi için mesken-i şer'î tedârüküne kadar zevcesini ikâmete şer'an mecbûr olacağına ve mezbûre yevmî on beş guruş taleb edüp zevc-i mezbûr kat'an râzı olmadığına nazarân her biri akrabasından erbâb-ı vukûf ta'yîn etmeleri luzûmu ihtâr olundukda müdde'îye-i mezbûre mezbûr İbrâhîm Usta ile Cami'-i Kebîr mü'ezzini Kara'ali oğlu Hâfız Mehmed Efendi ibn Ahmed'i ve zevci dahi Dizdâr-oğlu Mehmed Çavuş ibn Emîn ve Pala Mustafa Ağa'yı intihâb eylediler. Mezbûrdan erbâb-ı vukûf huzûr-ı şer'e hâzırûn olduklarındagümüş pâre olarak yevmî beş guruş üzerine ittifâk eyledikleri ve **(Derkenâr):** [Ol sûretle yevmî beş guruş ma'deni pâre karz ve takdîr olunup, mesken-i şer'î tedârüküne deĝin meblaĝı makrûz-ı mezkûru nafaka ve kisve-bahâ ve sâ'ir havâyic-i zarûriyesine harc ve sarf ve lede'lhâce istidâneye ve 'inde'z-zafer zevc-i mezbûr Şükrü üzerine rucu'a mezbûre Sünbül'e izin verilmeĝin mücebince mâ vaka'a bi't-taleb zabt olundu;

Kādî Başkâtib

İmzâ İmzâ

2 Zilhicce 1339

(S.65 B.132) Medîne-i Erzincân'ın Gerek gerek Mahallesi'nde sâkine sâhibe-i 'arzu hâl zâtı mahalle-i mezkûre ehâlîsinden Hikmet Efendi ibn Sâlih ve Mollagüzel Mahallesi ehâlîsinden **(66 132)** Abdullah Vehbî efendi ibn Abdülkâdir ta'rîfleriyle mu'arrefe Îrânî Zülfikâr zevcesi Cevâhir binti Hüseyin meclis-i şer'de zevci merkûm Zülfikâr bin Mehmed müvâcehesinde ber-vech-i âtî takrîr-i kelâm eyledi: "Zevcim hâzır mezbûr Zülfikâr Ağa bundan üç mâh-ı mukaddem beni bin elli bir guruş ma'deni gümüş akçe mihr-i mü'eccel tesmiyesiyle tezevvüc ve duhûl eylediği zevce-i menkûhe-i medhûlün bihâsı isem de zevcim merkûmun **benden başka bir zevcesi daha olduğundan meyânemizde hüsn-i mu'âşeret kâbil olmadığından** cirân sâlih meyânında ayrıca bir mesken-i şer'îde infâkımı ve mihr-i mü'eccelim olan bin guruş ma'deni akçenin de yedîme teslîmini ve teslîmden imtinâ' etdiği takdîrde nefsimi merkûme teslîm edemeyeceğim ve merkûme teb'a-i Îrâniyede olması dolayısıyla zevcinin adem-i sıhhatine binâ'en bey'-i nikâhı taleb eyledim" dedikde, ol dahi cevâbında mezbûreyi ol kadar guruş mihr-i mü'eccel tesmiyesiyle tezevvüc etdiği ve zevce-i menkûhe-i medhûlün bihâsı olduğunu ikrârla ayrıca bir mesken-i şer'î tedârük edeceği ve fakat mihr-i mu'accelinde kaç numarası olduğunu bilemediği ve mihr-i mu'accelini veremeyeceğini ve merkûme teb'a-i Îrâniyede olduğunu bilerek nefsinin teslîm ve ol sûretle duhûl eylediği der-meyân ve ol vechile

itâ'âtini taleb ve ifâde eyledi. Merkûme dahi müdafa'a-i mezkûreye cevâbı vekîl ta'yîn edeceğinden muhâkemesinde ta'allikini taleb eyledi. Yevm-i mezkûrda tarafeyn-i hâzırân olup merkûme Cevâhir da'vası sâbıkâsındaki mihr-i mu'aceli olan bir altun yüzük bir çift altun küpe ve bir gümüş kemer ve bir ipek çarşaf ve bir kat gelinlik ipek elbise ve bir sehâre sanduk ve bir kilim ve bir kat yatak ve bir hamam takımı ve bir çift kaluç fotin ve dört 'aded yazma bir gümüş kemer ile bir çift ıskarpın ve bir âri çarşaf ve bir çift altun küpe ve keten entâri alup bâkîyi almadığından cümle itmâmına kadar ita'at edemeyeceğini ve binâ'en 'aleyh nafakasını taleb ve der-meyân, merkûm Zülfikâr dahi eşyâ-yı mezkûreyi teslim edeceğini ve binâ'en aleyh ita'ati taleb eyledikten sonra merkûme Cevâhir takrîr-i kelâm ağız ile: "Ben her ne kadar mihr-i mu'acelim ile mesken-i şer'î ve nafaka talebinde oldum ise de mübâyenesiz müslimûn tavassutlarıyla sulh olunub ben mihr-i mü'eccel ve mu'acelim ve nafaka-i 'iddet ve mü'net-i süknâm üzerine zevcim mezbûre muhâlif sahihiye-i şer'iyeye ile hal' olduğumda ol dahi işbu meclis-i şer'de hal'-i mezkûru kabûl etmekle ben zevcim mezbûru târîh-i da'vaya değin hukûk-ı zevciyete müte'allik kâffe-i du'avî ve 'afe-i metâlibde ibrâ-yı 'âmm sahih-i şer'î ile ibrâ ve iskât eylediğimde ol dahi beni kezâlik zikr olunan hukûk-ı zevciyete ve sâ'ir cemi' hukûk-ı şer'iyeye müte'allikâ 'amme-i de'avîden benim zimmetimi ibrâ-yı 'âmm sahih-i şer'î ile ibrâ ve her birimiz âharın ibrâsını ol vechile kabûl etmekle kat'i nizâ' ve 'alâka eyledik" dedikde, 16 Muharrem 1340 = 19 Eylül 1921. 177 zevc-i mezbûr Zülfikâr dahi zevce-i mezbûreyi bi'l-cümle kelimât-ı meşrûhâsında şifâhen tasdik ve vicâhen tahkîk etmeğin mâ vaka'a bi't-taleb zabt olundu;

Kādî Başkâtib

İmzâ İmzâ

11 Muharrem 1340

(S.72 B.146) Medîne-i Erzincân'ın Hozunsu Karyesi ehâlisinden sâhibe-i 'arzuhal Kucur-oğlu Şükrü Ağa ibn Yûsuf meclis-i şer'de zevce-i medhûlün bihâsı Eskişehir Mahallesi'nde sâkine zâtı karye-i mezkûreden olup, Nebderli Mahallesi'nde sâkin İbrâhîm Usta ibn 'Osmân ve Kurşunlu Mahallesi'nde sâkin Mustafa Ağa ibn Ahmed ta'rîfleriyle mu'arrefe Sünbüle binti Şerîf müvâcehesinde ber-vech-i âtî da'va eyledi: "Zevce-i menkûhe-i medhûl bahâm mezbûre Sünbüle bundan akdem işbu mahkeme-i şer'iyeden zevc-i dâhili benim müvâcehemdir mezbûreden **başka diğer bir kadın ile te'ehhül edüp her birini iskâna sâlih mesken-i şer'iyeye mâlik olmadığımdan hüsn-i mu'âşeret kâbil olamayacağından** benimle mesken-i şer'î tedârüküne kadar nafakası için üzerime yevmî beş guruş gümüş pâre **nafaka** takdîr etdirdiğine dâ'ir isti4hsâl eylediği yirmi Zilhicce üç yüz otuz dokuz târîh ve yirmi dört numaralı nafaka hücceti sûret-i masdakasını bana teslim ve tebliğ etdirmiş ise de bir kere mezkûr Hozunsu Karyesi'nde Ceyran Sâlih meyânelerinde ğalk ve miftâhı ayrı ve derûnunda levâzım tenbiye-i zarûriyeyi hâvî mesken-i şer'î tedârük

eyledikten bi'l-mu'ayene mezbûre mesken-i şer'ime gelüb bana ita'at ve hukûk-ı zevciyyete ri'âyete mezbûreye tenbîh ve takdîr olunan nafakanın hat ve iskâtı matlûbumdur” deyü me'ali takrîr-i meşrûhuna mutâbık ve târîh-i mezkûr ile müvarrah ma'nûn ve mersûm bir kıt'a hüccet-i şer'iyye sûret-i ibrâz eyledi. İcâb-ı bi'tte'emmül mezkûr Hozunsu Karyesi merkeze bir buçuk sa'at ba'dehu mesâfede olup 'azîmet ve 'avdet-i mesârif olarak yüz elli guruş evrâk-ı nakdiyyenin müdde'î Şükrü Ağa'dan alınmasına ve tedârük eylediği meskenin mu'ayene ve keşfine şer'iyye Başkâtibi Mehmed Emîn Efendi'nin uğramasına ve muhâkemenin on sekiz Teşrîn-i evvel üç yüz otuz yedi târîhine ta'allukuna karar verildiği tarafına tefehhim kılındı;

Kādîya vekâleten Başkâtib

İmzâ İmzâ

2 Safer 1340

Yevm-i mugayyede tarafeyn huzûr-ı şer'e hâzırân olup, ber-mûceb-i zabt sâbık ol bâbda keşf raporu huzûr-ı şer'e inhâ ve tarafeyn müvâcehelerinde kıra'ât olundukda me'alî mezkûr Hozunsu Karyesi'nde Kurucu-oğlu Mehmed bin İshâk ve Hacı Halîl-zâde Mustafa bin Hacı Halîl nâm kimesnelerin hâneleri arasında ğalk ve miftâhı ayrı ve derûnunda eşyâ-yı beyte ve levâzım-ı zarûriye me'kulât ve mahrûkâtdan müstevfî sûretde mevcûd olan bir mesken-i şer'î müdde'î tarafından tedârük olunduğunu nâtik olduğu anlaşıldı. Müdde'î zabt sâbıkı tekrâr ile ber-mûceb-i hüccet mikdâr-ı nafakanın kat'îye zevcesi mezbûrunun ita'ate tenbîh olunmasını da'vâ ve mezbûre Sünbül dahi târîh-i takdîr nafaka olan yirmi Zilhicce üç yüz otuz dokuzdan şimdiye kadar ya'ni on altı Safer üç yüz kırk târîhine geçen kırk altı günlük nafaka bedeli olan yevmî beş guruşdan cem'an iki yüz otuz beş guruş gümüş pâreyi verdiğinde ihzâr edilen mesken-i şer'îye gedüp zevc-i mezbûr Şükrü Ağa'ya ita'at edeceğini ifâde ve zevc-i mezbûr Şükrü Ağa dahi meblağ-ı mezkûrdan yüz guruş te'diye edüp bâkîyesini te'diye edemeyeceğini der-meyân eyledi. Mezbûr Şükrü dahi tekrar kelâma ağaz edüp bâkîye nafakası olan yüz otuz guruş gümüş pâreyi zevcesi mezbûreye temâmen **edâ ve teslîm ve ol dahi teslîm ve kabz eyledi.** İcâb-ı bi't-te'emmül nafaka-i mikdârının târîh-i zabtdan i'tibâren kat'îna ve mezbûre Sünbüle zevc-i mezbûr Şükrü Ağa'nın tedârük eylediği mesken-i şer'îsine gedüp hukûk-ı zevciyyete ri'âyete ve ita'ate mezbûre Sünbül Hatun'a tenbîh olduğu tarafına tefhîmine karar verildiği zabt olundu; fi'l-yevmî's-sâdis 'aşere min Saferü'lhayr li-sene erba'în ve selâse-mi'e ve elf.

Kādîya vekâleten Başkâtib

İmzâ İmzâ

20 Safer 1340

(S.72 B.147) Medîne-i Erzincân'ın Gâzînefer Karyesi sâkinelerinden sâhibe-i 'arzuhal zâtı Ağtaş Mahallesi'nden Arab-oğlu Hâfız Halîl Efendi ibn İsmâ'îl ve Seydî

Beğ Mahallesi'nden Terzi Abdurrahmân bin Abdullah ta'rîfleriyle mu'arrefe Topçu-oğlu Tayyâr zevcesi Cemîle binti Halîl meclis-i şer' de hâlâ zevc dahili Vaskird Karyesi ehâlisinden Topçu-oğlu Tayyâr bin Emîn müvâcehesinde ber-vech-i âtfi da'va eyledi: "Muhâceretle Kırşehir'inde iken bin elli bir guruş gümüş pâre mihr-i mü'eccel tesmiyesiyle mezbûr Tayyâr'ın üç seneden berü zevce-i menkûhe-i medhûlün bihâsı olduğum halde mezbûr Tayyâr **diğer bir zevce ile tezevvüc edüp bana tesâhib etmediği cihetle** Sarraf Sâlih meyânında ğalk ve miftâhı ayrı bir mesken-i şer'î tedârüküne kadar nafaka ve kisve-bahâ ve sâ'ir havâyic-i zarûriyem için kadr-i ma'rûf meblağ-ı karz ve takdîr ile lede'l-hâce istidâneye ve 'inde'z-zafer mezbûr Tayyâr üzerine rucû'a bana izin verilmek matlûbumdur" dedikde, ol dahi cevâbında fi'l-hakîkâ müdde'îye-i mezbûreyi Kırşehir'inde üç sene mukaddem tezevvüc ve duhûl edüp, ol vechile zevce-i menkûhe-i medhûlün bihâsı olduğunu i'tirâf eyledikten sonra müdde'îye-i mezbûre kelâm-ı ifâde edüp: "Ben her ne kadar zevcim merkûmdan bin elli bir guruş mihr-i mü'eccel ile nafakamı da'va eyledim ise de meyânemiz müslimûn tavassutlarıyla ıslâh (73-147) olunup, ol vechile ben nafaka-i 'iddet-i mu'ayyene-i ma'lûmem ile mihr-i mü'eccelimin üç yüz elli guruş üzerine zevcim merkûmdan muhalasa-i sahîha-i şer'îye ile hal' olduğumda ol dahi hal'-ı mezkûru ba'de'l-kabûl mihr-i mü'eccelimden bâkî kalan yedi yüz guruş gümüş pârenin iki yüz guruşunu târîhinden bir hafta sonra ve iki yüz guruşunu birinci taksitden bir ay sonra ve üç yüz guruşu ikinci taksidi bir ay sonra bana edâ ve teslim etmek üzere sulh olup her birimiz hukûk-ı zevciyete müte'allikâ 'âmme-i metâlibden yekdiğirimizi ibrâ-yı 'âmm sahîh-i şer'î ile ibrâ eyledik" dedikde, mezbûr Tayyâr dahi takrîri meşrûhu tasdîk eylediği zabt olundu; fi'l-yevmî'l-'âşir min Saferü'l-hayr li-sene erba'în ve selâse-mi'e ve elf.

Kādîya vekâleten Başkâtib

İmzâ İmzâ

16 Safer 1340

(S.75 B.152) Medîne-i Erzincân'ın Gerek Gerek Mahallesi'nde sâkine zâtı Molla Seydî Mahallesi'nden Âkif Efendi ibn Sâdık ve Halîlullah Mahallesi'nden Edhem Ağa ibn Ahmed ta'rîfleriyle mu'arrefe Nisâ Hatun ibneti Şa'bân meclis-i şer' de mahalle-i mezkûrede mukîm Mehmed Emîn Efendi ibn Hacı Yûsuf müvâcehesinde ber-vech-i âtfi da'va ve takrîr-i kelâm eyledi: "Zevcim mûmâ ileyh Mehmed Emîn Efendi bundan bir sene mukaddem bin beş yüz bir guruş mihr-i mü'eccel tesmiyesiyle tezevvüc edüp, ol vechile zevce-i menkûhe-i medhûlün bihâsı iken zevcim mûmâ ileyh **bundan on beş gün evvel beni tatlık edüp** zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-i 'aliye alacak hakkım olan mihr-i mü'eccel meblağ-ı mezkûr ile inkızâ-i 'iddete değin nafakamın ve zevcim mûmâ ileyhin nezdinde olup bana 'a'id olan bir çift kaluş fotin ve bir 'aded caket ve bir müste'mil çakar entârî ve on iki aşûn allı basma ve bir yorgan ve bir yasdık eşyamın bana teslimine zevcim mûmâ

ileyhe tenbîh olunması matlûbumdur” dedikde, lede's-su'âl Müdde'â aleyh-i mûmâ ileyh dahi cevâbında mezbûre Nisâ Hatun ol kadar guruş evrâk-ı nakdiyye mihr-i mü'eccel tesmiyesiyle zevce-i menkûhe-i medhûlün bihâsı olup, meyânelerindeki nifâk ve şikâk hasebiyle târîhinden on beş gün mukaddem buyût-u muğalaza ile tatlîk eylediğini ve inkizâ-i 'iddetine kadar nafakasının takdîri de mahkemenin re'yiyle takdîr edilmesini vechile zevce-i mutlakânın nezdinde bulunan eşyâsının da istirdâdını talep eyledi. Bi't-te'eamül zevc-i mûmâ ileyh'in ikrâr-ı i'tirâfi mücebince müdde'îyye-i mezbûrenin büyütesi muğallaza ile mutlaka olduğuna ba'de'lhüküm, tarafının Rızâ ve muvafakatlarıyla zevce-i mezbûre Nisâ Hatun'un mihr-i mü'eccele mukâbil iki yüz elli guruş ma'deni ve iki yüz elli guruş da evrâk-ı nakdiyye ki cem'an beş yüz guruş ile nafaka-i 'iddete kadar mezbûrenin nafakası için de tarafının Rızâ muvafakatlarıyla beş yüz guruş ma'deni gümüş akçe nafaka karz ve takdîr olunarak mihr-i meblağ mezkûr ile nafaka-i mağrûfenin müdde'îyye-i mezbûre Nisâ Hatun'a zevc-i mûmâ ileyh tarafından huzûr-ı 28 Safer 1340 = 31 Ekim 1921.mahkemede verildiği ve ber-müceb-i bi-visâle eşyâların da bilâ-niza' bidâyed-i kabz te'atti edildiği ve ol vechile mübâyenelerinde hukûk-ı zevciyete müte'allıkâ hiç bir alup verecekleri kalmamış olduğuna da'ir i'lâm tanzîm oluna;

fi'l-yevmî'r-râbi' ve'l-'ısrîn min Zilka'deti'sşerîfete li-sene tis'a ve selâse-mi'e ve elf.

Kādî Müdde'â 'aleyh Başkâtib Kâtib-i sâni Kâtib-i sâni Eytâm müdürî

İmzâ İmzâ İmzâ İmzâ

24 Zilka'de 1340

(S.76 B.157) Muş livâsı Kādîsi Es-seyyid Mustafa Şevket Efendi ve hatmiyle mûmzâ ve mahtûm ve üç Safer üç yüz kırk târîhiyle müverrah yüz yirmi bir numaralı hüccet-i şer'îyye üzerine Erzincân'ın Karağaç Mahallesi'nde mukîm Askerî Nalbantbaşılığından mütekâ'id zâtı Odabaşı Mahallesi ehâlîsinden Osmân Efendi ibn Hasan Beğ ve Kürabi Mahallesi ehâlîsinden Mustafa Efendi ibn Mahmûd ta'rîfleriyle mu'arrefe Hurşîd Efendi ibn Mahmûd Erzincân livâsı mahkemesinde meclis-i şer'-i şerîfde hâzır oldukda, zevce-i menkûhe-i medhûlün bihâsı olup, el-yevm Muş Kasabası mahallâtından Minâre Mahallesi'nde ve erkarındaşı Tahsîldâr Sâlih Efendi nezdinde Mukîme Hanım binti Osmân livâ-i mezkûr mahkemesinde zevc-i mûmâ ileyh Hurşîd Efendi'nin kendisini bilâ-nafaka velâ-münfak-ı şer'î bırakup Erzincân'a gittiğinden bahisle **kendüsünü tatlîk etmek şartıyla** zevce-i mezbûre zimmetinde alacak hakkı olan bin guruş ma'deni mihr-i mü'eccel ile nafaka-i 'iddet-i ma'lûmesinden dahi mezbûrun zimmetini îrâ'e eylediği tefhîm eylediğinde zevc-i mezbûr Hurşîd Efendi dahi hüccet-i mezkûre me'ali tefehhüm eyledikten sonra kelâm-ı emniye ile zevce-i menkûhe-i medhûlün bihâsı mezbûre Hanım'ın ber-mantuk-ı hüccet-i şer'îyye ikrâr ve i'tirâfi vechile mihr-i mü'eccel ve nafaka-i iddet-i mu'ayyene-i ma'lûmesi ve “Kâffen hukûk-ı zevciyete müte'allık âme-i metâlîbeden

beni ibrâ-yı ‘âmm sahîh-i şer‘iyye ile îrâ etmek şartıyla ben dahi kabûl ve işbu târîh-i zabtdan i‘tibâren zevcem mezbûreyi muhâla‘a sûretiyle tatlık eyledim” dedikde, (77-157) gibbe't-tasdîki's-şer‘î mâ vaka‘a bi't-taleb zabt olundu; fi'lyevmî'ssâbi‘ ve'l-‘ışrîn min Saferü'l-hayr li-sene erba‘în ve selâse-mi‘e ve elf.

Kādîya vekâleten Başkâtib

İmzâ İmzâ

1 Rebî‘ulevvel 1340

(S.78 B.163) Medîne-i Erzincân'ın Kurşunlu Mahallesi'nde sâkine zâtı Halîlullah Mahallesi'nden Hacı oğlu Ahmed Ağa ibn Hacı Hüseyin ve Cemâleddîn Mahallesi'nden Süleymân oğlu İbrâhîm bin Yûsuf ta‘rîfleriyle mu‘arrefe Mahbûbe binti Hüseyin bin Halîl meclis-i şer‘de Karaağaç Mahallesi ehâlisinden Bitlisli-zâde Tevhîd Efendi ibn İsmâîl mahzarında takrîr-i kelâm edüp: “Zevc-i dâhilim Devekorulu Mahmûd bundan akdem zevcesi beni tatlık eylediğinden zimmetinde mütekarrir **mîhr-i mü‘eccelim ile nafaka-i ‘iddetimi** ve hukûk-ı zevciyete müte‘allika kâffe-i metâlibimi (79 163) mezbûr Mahmûd'dan mehâkime-i aidesinde bidâyeten ve i‘tirâfen ve temyîzen müdde‘î ve ve Müdde‘â ‘aleyh ve sahs-ı sâlis ve i‘tirâzi'l-gayr sıfât ve sûretleriyle talep ve da‘vâ ve muhâkeme ve muhâsameye ve istimlâk ve tahlîfe ve sulh ve ibrâya ve i‘lâm-ı ahzıyla mevki‘-i icrâya vaz‘ ve ta‘kîbe hacz vaz‘ ve fekkine vaz‘ u imzâya ve mütevekkîf olduğu umûrun küllisine tarafımdan vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer‘iyye ile mûmâ ileyh Tevhîd Efendi'yi vekîl nasb ve ta‘yîn eyledim” dedikde, ol dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini vaktinde kemâ yenbagî edâ ve ibkâya ta‘ahhüd ve iltizâm etmeğın mücebince mâ vaka‘a bi't-taleb zabtolundu;

22 Safer 1340

(S.79 B.166) Medîne-i Erzincân'ın Hılır Karyesi'nde sâkine zâtı karye-i mezkûreden Şa‘bân oğlu Ahmed bin Süleymân ve Abdî oğlu Muhyiddîn bin Mikdâd ta‘rîfleriyle mu‘arrefe Mine binti Mustafa meclis-i şer‘de hâlâ zevci Mustafa karye-i mezkûre ehâlisinden Şirin-oğlu Hasan bin İsmâ‘îl müvâcehesinde ber-vech-i âfî da‘va eyledi: “Beş yüz elli bir guruş gümüş akçe mîhr-i mü‘eccel ile yirmi üç seneden beri mezbûr Hasan'ın zevce-i menkûhe-i medhûlün bihâsı iken beni **bundan dört sene mukaddem bilâ-nafaka terk edüp, kendi dahi tatlık etmiş olmağla**, zimmetindeki mîhr-i müeccelim ile nafaka-i iddet-i muayyene-i ma‘lûmemin hâlâ bana teslîmi mezbûr Hasan'a tenbîh olunmak matlûbumdur” Ol dahi müdde‘îye-i mezbûre ol mikdâr mîhr-i mü‘eccel ile ol vakitden beru ve zevce-i menkûhe-i medhûlün bihâsı olduğu ve **üç [80-166] talak ile dört sene mukaddem Kayseri'de tatlık eylediğini** ve oranın mahkeme-i şer‘iyyesine müraca‘ata da‘vâ eylediğinde, Ekrek Nâhiyesi Müdîri ma‘rifetüyle mihrî mukâbilinde mihrî yüz yirmi beş guruş gümüş pâre kıymetinde dört baş koyun verdiği ve iki ‘aded temür güveç vermekle

mihr ve nafakasını tamâmen tesviye etmiş olduğunu beyân ile mihr ve nafakadan zimmeti kalmadığını beyân eyledi. Müddeî-i merkûme “Mihr ve nafakasına mukâbil nisbeten almadım” deyü, ref-i mezkûru inkâr eyledi. Müddeâ ‘aleyh ref-i mezkûreye mutâbık beyâne havâle olundukda, Hırlı Velî oğlu Süleymân ve Mikdâd ibn Ali Muhyiddîn ve Ahmed oğlu Edhem şâhidleri olduğunu ve hâzır bulunan istimâ‘ını talep etmekle li-ecli‘ş-şehâde meclis-i şer‘e gelen Hırlı ‘Abdî oğlu Muhyiddîn bin Mikdâd ibn Mehmed istişhâd olundukda: “Müdde‘â ‘aleyh Hasan zevcesi Mine’yi Kayseri’de boşadığını istedim fakat mihrini verip vermediği ma‘lûmum değildir” dedi. Diğer şâhidlerini ikâme etmek üzere gelecek Salı gününe muhâkeme ta‘lîk olundu;

fi'l-yevmî's-sâbi‘ min şehr-i

Rebî‘ulevvel li-sene erba‘în ve selâse-mi’e ve elf.

Kādîya vekâleten Başkâtib

İmzâ İmzâ

(S.80 B.166A) Bugün müdde‘îye Mine ve Müdde‘â aleyh Hasan hâzıran olup, mezbûr Hasan şâhidlerini ikâme edemediğini ve ikâme etse mezbûrenin mihrini teslim eylediğine ma‘lumâtları olmayup ancak **tatlîk eylediğini** bileceklerini dermeyân eyledi. Binâ‘en aleyh mezbûr Hasan etyân-ı beyyineden izhâr-ı acz ile taleb-i tahallif olmağla müdde‘îye-i mezbûre Mine zevci mezbûr Hasan’dan iddi‘a eylediği beş yüz elli bir guruş gümüş akçeyi nakden veya mukâbilinde koyun ve eşya vesâ‘ire almadığına dâ‘ir mezbûreye teklîf olunan yemîni kabûl ve “Vallâhi” deyü ber-nehc-i şer‘i icrâ eyledi. Ve lede’s-su’âl tarafeynin başka diyecekleri olmadığından hitâm-ı muhâkeme tarafeyne tefhîm kılındı;

25 Rebî‘ulevvel 1340

Kādîya vekâleten Başkâtib

İmzâ İmzâ

(S.82 S.175) Medîne-i Erzincân’ın Mollagüzel Mahallesi’nde sâkine sâhib-i arzuhâl zâtı mahallei mezkûre ehâlîsinden İrkanlı-oğlu Mustafa Efendi ibn Ârif ve Edhem Ağa ibn Mehmed ta‘rîfleriyle mu‘arrefe Havvâ binti Hüseyin meclis-i şer‘de hâlâ zevc-i dâhili Selâmi Mahallesi’nden Kâh-oğlu Ömer Ağa ibn Hacı Hâlid mahzarında takrîr-i kelâm edüp: “Beş seneden beru beş yüz elli bir guruş mihr-i mü‘eccel Müdde‘â aleyh mezbûr Ömer Ağa’nın zevce-i menkûhe-i medhûlün bihâsı isem de zevcim mezbûrun benden başka bir nefer zevcesi olup meyânelerimizde hüsn-i mu‘âşeretü kâbil olmadığından mihr-i mü‘eccelim mezkûrdan üç yüz elli bir guruş nafaka-i iddet-i ma‘lûmem üzerine zevcim mezbûrdan muhâlesen **sahîha-i [83-175] şer‘iyye ile hal‘ olduğumda, ol** dahi hal-ı mezkûru ba‘de’l-kabûl **mihr-i mü‘eccelim** mezkûrdan bâkî kalan iki yüz guruş gümüş pârenin yüz guruş işbu meclis-i şer‘de bana tamâmen teslim eyledikde, ben dahi yedinden ahz ü kabz ve

umûruma sarfla istihlâk edüp bâkî yüz guruş gümüş pâreyi târîhinden bir ay sonra bana teslîm etmek üzere sulh olduğumuzdan mezkûr yüz guruşdan ma'dâ hukûk-ı zevciyete kâffe-i metâlibden zevcim mezbûru ibrâ-yı âm **sahîh-i şer'î ile ibrâ eylediğimde**, ol dahi ben hukûk-ı mezkûreden dolayı ibrâ-yı meşrûh ile ibrâ eyledi" dedikde, mezbûr Ömer Ağa dahi mukırr-ı mezbûreyi bi'l-cümle kelimât-ı meşrûhasında tasdik etmeğın mücebince mâ vaka'a bi't-taleb zabt olundu;

fi'lyevmî'l- işrîn min şehr-i Rebî'ulevvel li-sene erba'în ve selâse-mi'e ve elf.

Kādîya vekâleten Başkâtib

İmzâ İmzâ

(S.84 B.179) Medîne-i Erzincân'ın Ağtaş Mahallesi'nde sâkine sâhibe-i arzuhâl zâtı Yalnızbağ Karyesi'nden Abdullah oğlu Ahmed ve Eskişehir Mahallesi'nden Edhem zevcesi Firdevs binti Ârif ve Çukur Mahalle'den Süleymân zevcesi Aliye binti Ahmed ta'rîfleriyle mu'arrefe Emîne binti Mahmûd meclis-i şer'de ber-vech-i âtî takrîr-i kelâm edüp: "Bundan akdem zevcim olup hâlâ hayât ve memâtı mechûl olan Yûsuf bin Ahmed nâm kimesne ile târîh-i zabtdan beş sene mukaddem muhâceretle Sivas'a gittiğimizden birkaç gün sonra merkûmât Firdevs ve Aliye ve merkûm Ahmed ve Gâzioğlu Mahallesi'nden ve Dervîş zevcesi Zekiye binti Mikdâd ve Ali zevcesi Safiyye binti **Ömer nâm kimesnelerin huzûrlarında beni tatlık eylediğinden ve 'iddetim dahi nafakaya olduğundan nefsimi zevci-i âhere tezvîc etmek için kıbel-i şer'den izin taleb ederim**" dedikde, merkûmenin ihbâr eylediği şâhidlerden merkûmetân Firdevs ve Aliye huzûr-ı şer'de lede'l-istişhâd: "Fi'l-hakîka merkûme Emîne'nin zevci Yûsuf bin Ahmed bundan beş sene mukaddem zevcesi merkûmeyi **Sivas'da tatlık eyledi ve o târîhden beru gaybûyet eyledi**. Bu husûsa bu vechi üzere şâhidiz, şehâdet ederiz" dediler. Diğer Zekiye ile Safiyye istişhâd olundukda: "Fi'l-hakîka Erzincân'ın Ağtaş Mahallesi'nden olup, el-vevm gaybûyet eden Yûsuf bin Ahmed bundan beş sene mukaddem Sivas'da zevceyi merkûme Emîne'yi müvâcehesinde tatlık eylediğine şâhidiz, şehâdet ederiz" dediler. Diğer Kırışdi-oğlu Ahmed bin Abdullah bin Mahmûd istişhâd olundukda: "Sivas'ın Bezirci tarlası nâm mahalde, hâl-i muhâceretle sâkin bulunduğumuz esnâda işbu zâtı rü'yetimle ma'lûmum Emîne binti Mahmûd'un zevci Keçeci Mahalleli Yûsuf bin Ahmed zevcesi mezbûreye benim müvâcehemde tatlık eyledi. Merkûm Yûsuf ol vakitden beru gaybûyet etmekle hayât vememâtı mechûldur. Ben bu husûsa bu vechi üzere şâhidim" dedi. Mücebince tezevvücüne izin verilmek üzere vesikâ-yı tanzîm oluna;

Kādîya vekâleten

İmzâ

4 Rebî'ulevvel 1340

(S.89 B.190) Medîne-i Erzincân'ın Sultâniye Mahallesi'nde sâkine mahalle-i mezkûre ehâlîsinden Kesik-oğlu Hasan Usta ibn Hacı Süleymân ve Emrullah oğlu Yaşar bin Velî ta'rîfleriyle mu'arrefe Güzel-oğlu kerîmesi Gökhanım binti Mustafa bin Güzel meclis-i şer' de ber-vech-i âtî takrîr-i kelâm edüp: "Sultâniye Mahallesi'nden olup bundan iki sene mukaddem 'askerliğe Kars'a giderek el-yevm tezkere almış olmağla bir ay ticâret-i Kars'da bulunan Bağbozan-oğlu Şükrü bin 'Ali'nin bin bir gurus mihr-i mü'eccel ile zevce-i menkûhe-i medhûlün bihâsı iken mezbûr Şükrü on iki Kânûn-ı Evvel üç yüz otuz yedi târihinde **zevcesini tatlık eylediğine dâ'ir bana göndermiş olduğu mektubu**, ketebeden Karaağaç Mahallesi ehâlîsinden Hacı Rasûl oğlu Sıdkı bin 'Ali ile zevcim mezbûr Şükrü'nün pederi mezbûr 'Ali Ağa ibn Mehmed bana ihbâr eylediklerinde haber-i mezkûre kana'at eylediğimde nefsimi âhere tezvîc etmek üzere yedime bir vesîkâ verilmesi matlûbumdur" dedikde, şâhidân-ı mezbûrânın celb ve ifâdelerine müraca'at olundukda Erzincân'ın Karaağaç Mahallesi ehâlîsinden Hacı Rasûl oğlu Sıdkı bin 'Ali huzûr-ı şer' de ber-vech-i âtî şehâdet eyledi: "Mezkûr Sultâniye Mahallesi'nden olup, elyevm bir ay ticâret-i Kars'da bulunan Yağmur-zâde oğlu Şükrü bin 'Ali nâm kimesne Kars'da bulunduğum esnâda me'zûnen bu tarafa gelirken mezbûr Şükrü'nün imzâsıyla müzmî on iki Kânûn-ı Evvel üç yüz otuz yedi târihli mektûbu bana tevdi' edüp mezkûr mektûbun münderecâtı ise işbu 'arzuhâl sâhibesi olup, Sultâniye Mahallesi'nde sâkine bulunan zevcesi Gülhanım binti Mustafa'yı tatlık eylediği ve bu mektubdan evvel başkaca boş kâğıda (90-19)gönderdiği muharrer olduğunu bana takrîr etdi ve ben dahi mezkûr mektûbu zevcesine ve merkûm Şükrü'nün pederine tevdi' etdim. Bu husûsa bu vech üzere şehâdet ederim" mahalle-i mezkûreden Yağmur-zâde-oğlu 'Ali bin Mehmed dahi ber-vech-i âtî takrîr eyledi: "Oğlum olup, el-yevm bir ay ticâret-i Kars'da bulunan Şükrü burada bulunan zevcesi Gülhanım binti Mustafa'yı tatlık eylediğine dâ'ir Rasûl oğlu Sıdkı ile Kars'dan gönderdiği mektûbun mezmûnu muhakkak olduğuna şehâdet ederim" dedi; fî 31 Kânûn-ı Evvel sene 337

Kādîya vekâleten Başkâtib / Müdde'îye / Şâhid Ali / Şâhid Sıdkı / Mu'arrif / Mu'arrif Hasan bin Sâlih

İmzâ Parmak İmzâ Mühür İmzâ

3 Cumâdelûlâ 1340.

(S.90 B.190a) Ber mûceb-i takrîr ve şehâdet müdde'îye-i merkûmenin ba'de'n-nakzâ ve'l-'iddet-i nefsinî âhere tezevvücüne dâ'ir vesîkâ tanzîmine karar-ı şud; fi'l-yevmî's-sâni min

Cumâdelûlâ li-sene erba'în ve selâse-mi'e ve elf.

Kādîya vekâleten Başkâtib

İmzâ

(S.92 B.197) Medîne-i Erzincân'ın Şıhlı Karyesi'nde sâkine zâtı Küpesi Karyeli Hamdî bin Hüseyin ve Pulurlu-oğlu İsmâ'îl oğlu Ahmed Ağa ta'rîfleriyle mu'arrefe sâhibe-i 'arzuhâl Hadîce binti Süleymân meclis-i şer'de karye-i mezbûre ehâlîsinden Mevlüd oğlu Mehmed müvâcehesinde ber-vech-i 'âtî taktîr-i kelâm edüp: “Beş yüz elli bir guruş mihr-i mü'eccel semen ile ben on beş seneden beru mezbûr Mevlüd'ün zevce-i menkûhe-i medhûlün bihâsı iken **zevcim mezbûr seferberlikte 'asker olup Kafkas Cebhesi'ne sevk olunduktan sonra yanından gelen arkadaşlarından ba'zı kimesneler zevcim mezbûrun vefâtını ihbâr etmeleriyle muhâceret etmede sâhibsizlik yüzünden nefsimi şahs-ı âhara tezevvüc eylediğimden bir mâh sonra şahs-ı âhar mezbûr dahi sâkıb etmiş ve mezbûr Mevlüd dahi ber-hayât olup 'askerden 'avdetle Erzincân'a gelüp beni muhâceretde iken diğeri bir kadın ile te'ehhül ederek zevcesi bana daha tesâhüb etmeyüp bundan “Sen diğeri zevce gittiğinden dolayı bir daha seni kabûl etmem” deyü, beni tatlîk etmekle zimmetinde münkaribe mihr-i mü'eccelim mezkûr da'vâ eyledikte, meyânemiz müslimûn tavassutlarıyla sulh olup, mezbûr Mevlüd mihr-i mü'ecceleme mukâbil bana yüz guruş gümüş para başka ve yüz guruş gümüş para dahi meyânemizde yapılacak mukaddemesinin müdde'î meyânemizde vermek üzere sulh olup, ol vechile beni zevciyyet-i mutlaka-i kâffe-i da'vâ ve 'âmme-i metâlibden mezbûr Mevlüd beni ibrâ-yı âm sahîh-i şer'î irâ eylediğimde, ol dahi beni hukûk-ı mezkûreye müte'allika kâffe-i metâlibden ibrâ-yı 'âm mezkûr ile ibrâ etmekle kat'-ı niza' eyledin” (93-197) dedikte, mezbûr Mevlüd dahi mukırr-ı mezbûre Hadîce'yi bi'l-cümle kelimât-ı meşrûhasında şifâhen ve vicâhen tahkîk etmeğini; gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ vaka'a bi't-taleb zabt olundu;**

2 Cumâdelûlâ 1340

Kâdiya vekâleten Başkâtib / Zevce-i mezbûre Hadîce / Ruh-ı mezbûr Mevlüd / Mu'arref Ahmed / Mu'arref Hamdî

İmzâ Parmak basarak Parmak Parmak Parmak

(S.94 B.201) Medîne-i Erzincân'ın Vağavır Karyesi'nde sâkine sâhibe-i arzuhâl zâtı Vağavır Karyesi'nden 'Abdullah oğlu Rızâ bin Hasan ve Fethullah oğlu Hamzâ bin Mehmed ta'rîfleriyle mu'arrefe Zehrâ binti Ahmed meclis-i şer'de Gerek gerek Mahallesi'nde Berzeczâde Ahmed Efendi'nin hizmetçisi Gül Ahmed oğlu Hızır bin diğeri Ahmed müvâcehesinde ber-vech-i âtî da'va eyledi: “Bin beş yüz guruş gümüş akçe ile dört seneden beru mezbûr Ahmed'in zevce-i menkûhe-i medhûlün bihâsı iken merkûm zevcesi beni bundan üç sene mukaddem “Anam bacım ola” deyü, tatlîk edüp mezkûrdan beru benden müfârakât etmiş olmağla 'iddetim münkaziye olup, başkaca bir daha rağbet etmediğinden zimmetinde nakde ve ma'kûd-ı aleyh alacak hakkım olan meblağ-ı mezkûr beş yüz guruş gümüş parayı hâlâ bana teslîme mezbûr Ahmed'e tenbîh olunmak matlûbumdur” Ol dahi cevâbında Fi'l-hakîka müdde'îye-i mezbûre ol kadar guruş **mihr-i mü'eccel semâ ile dört seneden beru zevce-i**

menkûhe-i medhûlün bihâsı iken bundan üç sene mukaddem zevcesi mezbûreye “Anam bacım ol” deyü, zevcesi mezbûreyi tatlık eylediğini ricate dahi rağbet etmediğini ikrâr ve i’tirâf eyledikten sonra mezbûre Zehrâ huzûr-ı şer‘de zevc-i mezbûr mahzarında ber-vech-i âtî takrîr-i kelâm edüp: “Mihr-i mü’eccelim olan beş yüz guruş gümüş paraya mukâbil zevcim mezbûr ile iki yüz elli guruşa sulh olup, meblağ-ı mezkûru huzûr-ı şer‘den bana teslîm ve ben dahi tesellüm etmemle hukûk-ı zevciyyete müte‘allıka ben anı, ol dahi **beni ibrâ-yı ‘âmm sahîh-i şer‘î ile ibrâ ve kabûl edüb kat‘-ı niza‘ eyledik” dedikde, zevc-i mezbûr dahi tasdîk etmeğin mâ vaka‘a bi’t-taleb zabt olundu;**

Kâdiya vekâleten Başkâtib / Müdde‘îye Zehrâ / Zevc Ahmed // Mu‘arrif Rızâ / Mu‘arrif Hamzâ

İmzâ

19 Cumâdelûlâ 1340

(S.94 B.202) Medîne-i Erzincân'ın Gerek Gerek Mahallesi'nde sâkine zâtı Karaağaç Mahallesi ehâlîsinden Şeyh Safvet Efendi ibn Hacı Mehmed ve Hâfız Nâzım Efendi ibn Abdullah ta‘rîfleriyle mu‘arrefe Rukiyye Hanım ibneti Mustafa medîne-i mezkûre mahkeme-i şer‘iyyesinde ma‘kûd meclis-i şer‘-i şerîfû’l-enverde bi-tav‘ihim ikrâr-ı tam ve takrîr-i kelâm edüp: “Bin üç yüz on senesi güz mevsiminde Sivas'ın Ğanem Mahallesi'nde muhâcireten sâkine olduğum esnâda mezkûr Ganem Mahallesi ehâlîsinden bakkal esnâfından Ahmed Ağa ibn Abdullah ile meyânemizde bin iki yüz guruş mihr-i mü’eccel tesmiyesiyle zevciyyet takrîr edüp, ol vechile târîh-i mezkûrdan beri mezbûr Ahmed Ağa'nın zevce-i menkûhe-i medhûlün bihâsı iken üç yüz otuz beş senesi muhâciriyetimden ‘avdetle vatanım olan Erzincân'a geldiğimiz ve bana haps-i nafakadan gerektirmediğimden zevcim mezbûrun üzerine işbu mahkeme-i şer‘iyyede nafaka takdîr etdirdiğime dâ’ir istihsâl eylediğim fi 28 Zilhicce sene 338 târîh ve 118 numaralı hüccet-i şer‘iyye sûret-i musaddakâsını zevcim mezbûre 9 Nisan sene 337 târîhinde ba‘de’t-tebliğ nafaka-i makrûzuma görenin tahsîli zımmında Erzincân icrâ dâ’iresine vaz‘ eylediğim hüccet dahi Sivas icrâ dâ’iresi vâsıtasıyla zevcim merkûma ihbâr olduğunda zevcim merkûmun el-veyv ‘asker olup tahsîl-i nafaka mümkün olmadığı i‘lâm olduğuna binâ’en târîh-i mezkûrdan beru bu ana kadar bana nafaka göndermeyüp ve beni nezdine dahi götürüp hukûk-ı zevciyyete ri‘âyet etmeyeceğine kana‘at nâmem hâsıla olduğu cihetle **zevcim mezbûr beni tatlık etmek şartıyla zimmetinde cihet-i mihr-i mü’eccelden alacak hakkım olan meblağ-ı mezkûr bin iki yüz guruş ile hüccet-i mezkûre târîhinden beru kendisine nafaka ve nafaka-i ‘iddet mu‘ayyene ma‘lûmemdir.** Zevcim mezbûr Ahmed Ağa'nın [95-202] zimmetini ibrâ-yı ‘âmm sahîh-i şer‘î ile ibrâ eyledim” dedikde, gibbe’t-tasdîki’s-şer‘î mâ vaka‘a bi’t-taleb zabt olundu;

22 Cumâdelûlâ 1340

Kediya vekâleten Başkâtib Makbûl-i mezbûre Mu‘arrif Mu‘arrif
İmzâ Mühür Mühür Mühür

(S.95 B.203) Medîne-i Erzincân'ın Taşçı Mahallesi'nde sâkine sâhibe-i arzuhâl zâtı mahalle-i mezkûreden imâm Hâfız Sâlih Efendi ibn Hacı Ahmed Efendi ve Kartal-oğlu İsmâ‘îl Efendi ibn Ârif ve Kartal-oğlu ‘Ömer bin Mustafa ta‘rîfleriyle mu‘arrefe Zekiye binti İsmâ‘îl meclis-i şer‘de mahalle-i mezkûreden Katırcı Osmân Ağa ibn Mikdâd müvâcehesinde bervech- i âtî da‘va ve takrîr-i kelâm eyledi: “Ben yedi seneden beru beş yüz elli bir guruş gümüş pare mihr-i semâ ile ve nikâh-ı sahîh ile mezbûr ‘Osmân Ağa'nın zevce-i menkûhe-i medhûlün bihâsı iken târîh-i zabtdan on sekiz gün mukaddem zevcim mezbûr **Osmân Ağa beni tatlık edüp, zimmetinde min kadar ve ma‘kûd-ı ‘aleyh alacak hakkım olan mihr-i mü‘eccel-i mezkûr beş yüz elli bir guruş gümüş para ve ‘iddetimin nafakasına** değin nafakama mukâbil beş yüz guruş ki cem‘an bin elli bir guruş gümüş parayı zevcesi bana edâ ve teslim eylediğinde ben dahi tesellüm ve kabz ve kabûl ve umûruma sarfla istihlâk eylediğimden zevcim mezbûru gerek mihr-i mü‘eccel ve gerek nafaka-i ‘iddetimden dolayı ibrâ-yı ‘âmm sahîh-i şer‘î ile ibrâ eyledikten sonra zevciyyet-i meyânemizde kâ‘ime iken mezbûr Osmân Ağa'nın firâşından hâsıla ve zevcesi benden mütevellide olup hâlâ buçukul-l-hasane hıcr ve terbiyemde bulunan beş yaşında sağîre kızım Kadriye'nin nafaka ve kisve-bahâ ve sâ‘ir havâyic-i zarûriyesiçün babası mezbûr Osmân Ağa üzerine kadr-i ma‘rûf meblağ takdîr olunmasını da‘va eyledimse de meyânemiz müslimûn muslihûn tavassutuyla ıslah olup, ol vechile mezbûr Osmân Ağa'nın firâşından hâsıl ve batnımda müstebin altı aylık hamlimi vaz‘ edinceye kadar sağîre-i mezbûre Kadriye'yi kendi malımdan infâk ve vaz-ı hamldan sonra mezbûre Kadriye'yi haftada bir def‘a vâlidesi bana göndermek şartıyla pederi mezbûr Osmân Ağa'ya teslim etmek ve haml-ı mezkûr hakkında mu‘âmele-i mütefekkiye-i şer‘iyyesindeki hukûkum bâkî kalmak üzere hukûk-ı zevciyyete müte‘allıka kâffe-i da‘âvi ve âmm-i matlûbdan mezbûr Osmân Ağa'ya ibrâ-yı ‘âmm sahîh-i şer‘î ile ibrâ eylediğimde, ol dahi beni hukûk-ı mezkûrdan dolayı ibrâ-yı mezkûr ile ibrâ ve her birimiz âharın ibrâsını kabûl etmekle kat‘-ı nizâ eyledik” dedikde, mezbûr Osmân Ağa dahi mezbûre Zekiye'yi bi'l-cümle kelimât-ı meşrûhasında vicâhen tahkîk ve şifâhen tasdîk etmeğın mâ vaka‘a bi't-taleb zabt olundu;

fi'lyevmî's-sâni min Cumâd Cumâdelûlâ li-sene erba‘în ve selâse-mi’e ve elf.
Kâdî vekîli Başkâtib Zevce-i mezbûre Zevce-i mezbûr Şâhid Mu‘arrif Mu‘arrif
İmzâ Zekiye Osmân Sâlih İsmâ‘îl ‘Ömerelû

(S.95-B.204) Medîne-i Erzincân'ın Ağtaş Mahallesi ehâlîsinden iken bundan akdem vefât eylediği Bidâyet Hâkimliği'nin 16 Kânûn-ı Sâni sene 338 târîh ve 27 numaralı tezkeresinde beyân olunan Arab-zâde Mustafa Efendi ibn ‘Ali'nin verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi Zekiye binti Ahmed ile sulbî oğulları Salahaddîn ve

Hâlis ve sulbîye kızı Bedriye'ye münhasıra olduğunu verese-i mezbûrûndan ibn-i kebîr-i mezbûr Hâlis medîne-i mezkûre mahkeme-i şer'iyyesinde ma'kûd meclis-i şer'-i şerîfî'l-enverde takrîr ve mahalle-i mezkûre hey'et-i ihtiyâriyesinden mu'tâ yirmi Kânûn-ı Sâni üç yüz otuz sekiz târîhli bir kıt'a 'ilm u haber münderecâtıyla takrîr-i mezkûru te'yîd eylemiş ve verâset-i mezkûre vech-i meşrûh üzere idüğü her biri mahalle-i mezkûreden Arab-oğlu Bekir bin Azîz ve Usta-oğlu Sâlih bin Kâmil ve Arab-zâde Sâlih Efendi bin Hacı Ahmed nâm kimesnelerin huzûr-ı şer'de 'alâ tariki'sşehâde vukû' bulan ihbâr ve imzâlarıyla lede'sş-şer'i'l-enver zâhir ve mes'el-i mîrâsları kırk sehmden olup, sihâm-ı mezbûreden beş sehmi zevce-i mezbûre Zekiye'ye ve on dörder sehmden yirmi sekiz sehmi ebnân-ı mezbûrân Hâlis ve Salahaddîn ve yedi sehmi dahi mezbûre Bedriye'ye isâbeti iktizâ eylediği tescil olundu;

Kâdiya vekâleten Başkâtib Müdde'î Hâlis Şâhid Sâlih Şâhid Sâlih Şâhid Şükrü
İmzâ
2 Cumâdelûlâ 1340

(S.95 B.205) Medîne-i Erzincân'ın Hasan Efendi Mahallesi'nde sâkine sâhibe-i 'arzuhal zâtı mahalle-i mezkûre ehâlisinden Fahreddîn Dervîş ve Kurâbi Mahallesi'nden Receb bin Mehmed ta'rîfleriyle mu'arrefe Şâdiye binti İbrâhîm meclis-i şer'de hâlâ zevc-i dâhilî Dâna Mahallesi'nde sâkin Dülger 'Ömer Usta ibn Mehmed mahzarında ber-vech-i âtî takrîr-ikelâm edüp: "Bin beş yüz elli bir guruş mihr-i mü'eccel semeni ve nikâh-ı sahîh ile bir buçuk seneden beru mezbûr 'Ömer Ustanın zevce-i menkûhe-i medhûlün bihâsı iken meyânemizde hüsn-i mu'aşeret (96-205) mümkün olmadığından beni mihr-i mü'eccel meblağ-ı mezkûrdan dört yüz elli bir guruş nafaka-i 'iddet mu'ayyene-i ma'lûmem üzerine **zevcim mezbûrdan muhâla'a-i sahîha-i şer'iyye ile hal' olduğumda ol dahi hal'-i mezkûru ba'de'l-kabûl, meblağ-ı mihr-i mezkûrdan bâkî kalup**, meyânemizde karâr kir mukâvele üzerine zevcim mezbûr 'Ömer Usta târîh-i vesîkâdan üç mâh sonra bana edâ ve teslîme medyûn olduğu yüz guruş gümüş paradan mâ'da hukûk-ı zevciyyete mute'alikâ kâffe-i da'âvî ve 'âmm-i metâlibden zevcim mezbûru ibrâ-yı 'âmm sahîh-i şer'î ile ibrâ eylediğimde, ol dahi kezâlik beni hukûk-ı mezkûreden dolayı berâ-yı meşrûh ile ibrâ edüp her birimiz âharın ibrâsını kabûl etmekle kat'-ı 'alâka ve münasebet eyledim" dedikde, zevc-i mezbûr 'Ömer Usta dahi mukırra-i mezbûre Şâdiye'yi bi'l-cümle kelimât-ı meşrûhasında vicâhen tahkîk ve şifâhen tasdik itmeğin mücebince mâ vaka'a bi't-taleb zabt olundu;

fi'l-yevmî'sâmin ve'l-'işrîn min

Cumâdelûlâ li-sene erba'în ve selâse-mi'e ve elf.

Kâdiya vekâleten Başkâtib Zevce-i mezbûre Zevc-i mezbûr Mu'arrif Mu'arrif
İmzâ 'Ömer Mehmed Receb

(S.97 B.208) Medîne-i Erzincân'ın Halîlullah Mahallesi ehâlîsinden Fırıncı-oğlu Mehmed bin Mustafa bin Süleymân meclis-i şer' de da'vâ vekîllerinden Ahmed Tevfik Efendi ibn Mehmed mahzarında bi-tav'ıye takrîr-i kelâm edüp: “Zevce-i mutlakam Hayramünevver tarafından 'aleyhime ikâme olunan **mihr ve nafaka ve sâ'ir ve sâ'ire** da'vâsından dolayı mezbûre Hayramünevver ve sâ'ire îcâb edenlerle 'â'id olduğu mehâlim ve mecâlisde müdde'î ve müdde'î 'aleyh ve şahs-ı sâlis ve i'tirâzı'l-gayr sıfât ve sûretleriyle bidâyeten ve i'tirâzen temyîzen taleb ve da'vâ ve muhâkeme ve müdâfa'aya ve ikâme-i beniyye ve istimâ'ına ve tahlîfe ve istihlâfa ve tatbîk hat ve hâtıme ve i'lâm ahdiyle ta'kîbât-ı icrâ'iyeye ve erbâb-ı vukûf ve ehl-i haber nasb ve ta'yîn 'azle ve sulh ve ibrâya ve husûs-ı mezkûrun mütevekkîf olduğu umûrun küllîsi tarafından **vekâlet-i mutlaka-i sahîha-i şer'ıyye ile mûmâ ileyh Ahmed Tevfik Efendi'yi vekîl ve nâib münâsib nasb ve ta'yîn eyledim**” dedikde, mûmâ ileyh Tevfik Efendi dahi ber-vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbagî vaktinde edâ ve ibkâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğin mûcebince mâ vaka'a bi't-taleb zabt olundu;

fî gur-re-i Cumâdelâhire li-sene erba'în ve selâse-mi'e ve elf.

Kâdîya vekâleten Başkâtib Mûsâ Vekîl

İmzâ Mehmed Ahmed Tevfik

3.1.3. 1ve 2 No'lu Şer'ıyye Sicillerinin Değerlendirilmesi

3.1.3.1.Aile İlişkileri

3.1.3.1.1.Nikah

Evlenmeleri şer'an-hukuken yasak olmayan bir erkek ve kadın arasında yapılan müşterek hayat ve nesli sürdürmek için bir bağ meydana getiren akde nikah dendiğini belirtmiştik. Tarih boyunca, çeşitli milletlerde ve hukuk sistemlerindeki evlilik anlayışı pek tabii farklı olmuştur. Lakin İslâm hukukunda kutsal bir yapı olarak değerlendirilen aile kurmak (evlilik) diğer ilahi dinlerde de sadece nikah akdi ile mümkün kılınmıştır.

Çalışmamızın asıl vurgusundan biri olan Osmanlı döneminde de geçerli olan hanefi fıkhında akıllı ve ergin erkek ve kadın kendi iradesi ile evlenebilir. Velilerin bulunması evliliğin sıhhat şartlarından değerildir. Nikahlanan kimselerin icab ve kabulü şahidler huzurunda anlaşılır ve özgürce yapmaları nikah için yeterlidir²⁵³. Ancak örfi olarak velinin izni genellikle dikkate alınmıştır. Hatta belgelerden anlaşıldığına göre nikah genelde kızın babasına verdiği vekaletle kıyılmakta kız nikah meclisinde çoğunlukla bulunmamaktaydı. İncelediğimiz Erzincan 1 ve 2 nolu sicillerinde bu durumun örneklerinin fazlaca mevcut olduğunu gördük.

Osmanlı kadını hukuksal sistemde evlendikten sonra da servetinin denetimini elinde tutabiliyordu. Buluğa erip reşid olunca hukuksal kimlik kazanıyor, yani bir haksızlığa uğradığında mahkemeye baş vurabiliyor, başkaları da ondan şikayetçi

²⁵³ Döndüren, “Nikah”, *Şamil İslam Ansiklopedisi*, İstanbul 1992, c. V, s. 93-95

olabiliyordu. Kentlerde mahkemelere ulaşmak kolay olduğu için, kadınlar bu hukuksal kimliğin doğurduğu olanakları pratikte de kullanıyorlardı. Osmanlı toplumunda hiç evlenmeyen kimse pek nadirdi. Evliliği genelde aileler hazırlardı. Bazen genç erkeklerin istedikleri evlilikten başka yere taşınarak kurtuldukları olurdu. Kadınlar bu konuda daha çaresizdi²⁵⁴.

Şer'îye sicillerine göre nikahlar; mahalle yada köyün imamı tarafından kıyılmaktadır. Erkeğin karısına vereceği mehr-i müeccel ve mehr-i muaccel tesbit edilmekte, iki erkek şahidin huzurunda îcab ve kabul ile nikah kıyma işlemi gerçekleştirilmektedir. İmamlar nikah kıydırmak için kendilerine yapılan müracatları inceleyip yaptıkları soruşturma sonucunda nikahlanmak isteyen kişilerin nikahlı olmadıkları kanaatine vardıldıktan sonra nikah işlemlerini gerçekleştirilmektedir²⁵⁵. Müslüman erkeklerin ve kadınların müşriklerle evlenmeleri yasaktı. Müslüman erkek ehl-i kitap kadınlarla evlenebilirdi. Buna karşılık müslüman kadın ehl-i kitap erkekle de evlenemezdi²⁵⁶. Böyle bir evlilik yapılmışsa doğan çocuk müslüman kabul edilirdi. Bu durumdan özellikle sınır bölgeleri ve gayr-i müslimlerin yoğun oldukları bölgelerde çok yararlanılırdı²⁵⁷. Gayr-i müslimlerin nikahlarını kadıya kaydettirmek gibi ne şer'î zorunluluklarına de irade olmasına rağmen bazen kayıt ettirdikleri de olurdu. Bir belgede Erzincan'ın Fethullah mahallesinde yaşayan Rüşdi Efendi,1331 senesinde, 20 yaşındaki nasraniye dininde olan Harir Hanım ile İslamı kabul ettikten sonra 2001 gurusu mehr-i müeccel tesmiyesiyle nikahlanıyor. Yine sicillerde ergenlik çağına gelmemiş kız ve erkek çocukların evlendirildiklerini de görmekteyiz. İslam hukukuna göre bu türden evlilikler hukukî yönden geçersiz sayıldığı ve gençlerin buluş çağına geldikleri zaman bu evliliklerin feshini isteyebilecekleri "büluğ muhayyerliği" adı ile adlandırılmıştır²⁵⁸.

Kayıtları incelendiğimizde gördük ki, nikâhı kıyan kişiler genellikle kadılar, naipiler veya mahalle imamlarıdır. Görevliler birtakım suistimâllere yol açmamak için müracaat eden herkesin nikâhını kıymamaktadırlar. Kadı veya diğer görevliler, önceden mahkemeye başvurup evlenmelerinde hukuki bir mahzur bulunmadığını ortaya koyarak gerekli izni alan ve bir izin kağıdı getiren kimselerin nikâhlarını kıymakta idiler. Anlıyoruz ki şimdiye dek lanse edildiği gibi Osmanlı toplumunda evlenmeler, devletin her türlü kontrolünden uzak, alelâde bir müessese değildir. Aksine, nikâh akitleri devletin sıkı denetim altında tuttuğu, dinî olduğu kadar da medenî akitlerdir. Günümüzde bu yanlış lansenin uzantısı olan "**imam nikahı**" algısı yavaş yavaş doğru şekline bürünmeye başlanmıştır.

²⁵⁴ Sureya Faroqhi, *Osmanlı Kültürü ve Gündelik Yaşam*, Tarih Vakfı Yurt Yay., İstanbul 2002, s. 115-116.

²⁵⁵ Mehmet İpçioğlu, *Konya Şer'îye Sicillerine Göre Osmanlı Ailesi*, Nobel Yay., Ankara 2001, s. 23-24

²⁵⁶ Döndüren, s. 99.

²⁵⁷ Faroqhi, s. 116.

²⁵⁸ İpçioğlu, s. 29.

3.1.3.1.2.Mehir ve Nafaka

Evlilik sırasında erkek tarafından bizzat kıza verilen paraya mehir adı verilmektedir. Erzincan şer'iyeye sicil kayıtlarında ki boşanma davalarından ya da tereke kayıtlarından evlilik sırasında erkeklerin eşlerine değişik miktarlarda mehir verdikleri ortaya çıkmaktadır. . Sicilde mehir miktarları kuruş, lira-yı osmani, altın ve lira şeklinde ifade edilmiştir. En düşük ve en yük-sek mehir miktarları kuruş cinsinden 141-1500, liray-ı osmani cin-sinden 5-401, lira cinsinden 10-17 aralığında değişmektedir. Mehr-i muaccel; Erkeğin nikah sırasında peşin olarak vermesi kararlaştırılan mehir hakkında kullanılır. Mehr-i müccel ise erkeğin kadına peşin olmayarak sonra vermeyi vaad ettiği mehirdir. Ölüm ve boşanma mehr-i mücceli, mehr-i muaccel kılar.

Evlenme sırasında erkeğin kız tarafına belirli bir para yahut mal verme uygulamasının muhtelif din ve kültürlerde de oldukça eski bir geçmişi vardır. İslam hukukunda nikah kıyılması esnasında genelde taraflar kadına ödenecek mehrin miktarı ve ödeme şekli hususunda anlaşılır; bu anlaşma nikah akdinin yazılı olduğu durumlarda nikah belgesinde yer alır. Kitap ve sünnette mehir ödemenin gerekliliği hususunda durulmuş olsa bile hukukçuların çoğu mehrin nikahın şartlarından değil sonuçlarından olduğunu kabul eder. Hatta mehir verilmeyeceği şart koşulsa bile nikah geçerli sayılır²⁵⁹. Buna rağmen geleneklerde mehirsiz nikah kıyıldığı olmazdı. İncelemiş olduğumuz sicillerde aile ilgili tüm belgelerde mehire rastlanması bunu ispat etmektedir. Ki günümüz Erzincanıyla mukayese ettiğimizde durumun tamamiyle farklı olduğunu müşahede ediyoruz. Yaklaşık 1200 adet evli hanıma, evlenirken aldıkları mehir miktarını sordüğümüzde yüzde yetmiş beşi “hatırlamadığını” beyan etmiştir. Yine aynı şekilde Erzincan’daki gelinlerin düğün sonrasında mehrleriyle düğün borçlarını ödediklerini görüyoruz. Bu durum da üzerinde düşünmemizi gerektirir. Mehr bütünüyle kadının malıdır, ailesine değil kendisine verilir. Onda dilediği gibi tasarruf edebilir. Evlenecek kadın ve yakınları mehir karşılığında bir çeyiz hazırlamak mecburiyetinde değildir.

Mehrin nikahla mutlak ödenmesi gerekmez. Zifaf olması ödenmesini zorunlu hale getirir. Zifaf olmadan boşanma durumunda kadına mehrin yarısı ödenir. Buluş muhayyerliği veya velinin kefaet sebebi ile nikahı fesh ettirmesi mehr ödenmesi gerekmez. Ayrıca Kadına nisbetle erkeğe daha geniş boşama imkanının verildiği islam hukukunda mehrin özellikle müccel mehrin yüksek tutulması boşama hakkının kötüye kullanılmasına önemli ölçüde engel olduğu ve evli kadına belirli bir ekonomik güvence ve bağımsızlık sağlama amacına hizmet ettiği de söylenebilir.

Nitekim Hasan Efendi Mahallesi’nden Abdurrahman Efendi altı yıl önce talak-ı bain ile boşadığı Şerife Mahallesi’nden Fatma Hatun’un mehr-i mücceliolan 751 guruşu inkar edip 101 guruş olduğunda ısrar etmiştir. Mahkeme Fatma Hatun’un iddiasını ispatlamasını istemiştir. Mehr kadının insiyatifinde olan bir bedeldir.

²⁵⁹ Aydın, “Mehir”, *İslam Ansiklopedisi*, Ankara 2003, c. XXVIII , s. 389- 390.

İsteyen kadın bu bedelden vazgeçerek boşanabilirdi. Yani kadın isterse mehrini kocasına bağışlayabilirdi.

Birçok belgede kadının nafaka ve mehrinden vazgeçtiğine dair bilgi vardır. Mesela, Kuruçay Kazasına bağlı Dapor Köyü'nden Zahide Hatun mehrinden vazgeçerek boşanmayı kabul etmiştir. Kadınların sadece bir kısmının mehrini mahkeme yolu ile alması genel olarak bize mehrin örfen sorun çıkarmadan ödendiğini göstermektedir. Mehir miktarının belirlenmesinde kültürün yanı sıra sosyal ve ekonomik şartların etkili olduğu söylenmelidir. 1 ve 2 nolu Erzincan Şer'iyye Sicillerinde mehir miktarlarının belirlenmesinde, ailelerin ekonomik açıdan yer aldıkları tabakanın yanı sıra, kadınların yaş, güzellik, bakirelik, dulluk ve sosyal statülerinin etkili olduğu görülmektedir. Fakat söz konusu dönemle ilgili sicilde özellikle nikâh akitlerinin doğrudan yer almaması nedeniyle mehir miktarlarını ancak boşanma davalarından veya kadının ölen kocasının mirasından mehrini almak için açmış olduğu dava kayıtlarından tespit edebiliyoruz.

Sicillerdeki mehir miktarları dikkate alındığında mehrin, kadınlara sağladığı ekonomik getiri onların hayatlarını aldıkları mehir oranlarına nisbetle kolaylaştırdığı gibi aynı zamanda kocaya da mali anlamda yük getirmekte ve bir ölçüde boşamayı zorlaştırıcı rol oynamaktadır. Aslında bu durum boşanma yetkisini elinde tutan erkeği bir nebze dizginleme faaliyetidir, diyebiliriz.

Erkeğin eşine karşı yükümlülüklerinden birisi de kendisinin geçimini sağlayacak şekilde *nafakasını* (*zevciyet nafakası*) temin etmektir. Arapça bir kelime olan nafaka; "harcama, gider" "geçim masrafı" "yardım, bağış" anlamlarına gelmektedir.²⁶⁰ İslam Huku-kunda nafaka; kadının (zevciyet) nafakası, çocukların nafakası, usul'ün nafakası ve zevil'erham'ın nafakası olarak dört başlık altında değerlendirilir. İslam Hukûk literatüründe zevciyet nafakası; "*Bir erkeğin eşinin yiyecek, giyecek, ikamet ve bunlara bağlı ihtiyaçlarını karşılaması*"²⁶¹ demektir. Fakihler, örfeye bağlı olarak normal bir hayat sürdürülebilmesi için ihtiyaç duyulan ev, gıda, giyecek, tedavi v.b. masrafların yanında bir insanın tüm zorunlu ihtiyaçlarının nafaka kapsamına dâhil olduğunu ifade etmişlerdir.²⁶² Fakihlerden bazıları da ilaç, kişisel bakım ürünleri ile kadın hizmetçi temininin de nafaka kapsamında olduğunu belirtmişlerdir.²⁶³ Erkek, eşinin nafakası kapsamında kendisine ikamet edebileceği bir ev temin etme zorunda olmakla beraber, eşinin izni olmadan mümeyyiz olmamış küçük çocuğunun haricinde ailesinden bir başka kimseyi ya da akrabasını o evde ikamet ettiremez.²⁶⁴

²⁶⁰İbn Manzur, *Lisanu'l-Arab*, c. X, s.358.

²⁶¹ Bilmen, *İstilahatı Fıkhiyye Kamusu*, c. II, s. 444.

²⁶² A.H.K., mad. 70; Heyet, *el-Mevsu'atü'l-Fıkhiyye*, c. XLI, s. 43; Karaman, *Mukayeseli İslam Hukuku*, c. I, s. 341.

²⁶³ Heyet, *el-Mevsu'atü'l-Fıkhiyye*, c. XLI, s. 43.

²⁶⁴ Heyet, *el-Mevsu'atü'l-Fıkhiyye*, c. XLI, s. 43.

Fukaha, kadının nafakasının teminini Kitap, Sünnet ve İcmâ delillerine istinaden erkeğin görevleri arasında zikretmiştir. Nitekim ayet-i kerimelerde Cenab-ı Hak: “*Eli geniş olan, elinin genişliğine göre nafaka versin. Rızkı dar olan da, Allah’ın ona verdiğiinden (o ölçüde) harcasın...*”²⁶⁵ “...Onların (annelerin) yiyeceği, giyeceği, örfe uygun olarak babaya aittir...”²⁶⁶ “Onları (iddetleri süresince) gücünüz nispetinde, oturduğunuz yerin bir bölümünde oturtun. Onları sıkıntı-ya sokmak için kendilerine zarar vermeye kalkışmayın. Eğer hamile iseler, doğum yapıncaya kadar nafakalarını verin...”²⁶⁷ buyurarak, kadının nafakasını erkeğe yüklemiştir.

Peygamber Efendimiz de nafakayla ilgi olarak Vedâ haccında şunları söylemiştir: “*Kadınlar hakkında Allah’tan korkun. Zira siz onları Allah’ın emaneti olarak aldınız ve Allah’ın adıyla kendinize helal kıldınız. Onların sizin üzeri-nizdeki hakları; ma’ruf ölçülerde onları yedirip giydirmenizdir...*”²⁶⁸ Kocası Ebû Süfyan’ın cimri olduğunu, çocuğuyla kendisine yete-cek nafakayı vermediğini, bu yüzden de ondan habersiz malından harcayarak geçindiğini söyleyen Hind’e Peygamber Efendimizin; “*Sana ve çocuğuna yetecek kadar örfe uygun ölçüde al*”²⁶⁹ şeklinde izin vermesi de nafakanın temininde hassas davranılması gerektiğini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte hadis kaynaklarımızda nafakanın gerekliliğini ifade eden pek çok hadis-i şerife rastlamaktayız.²⁷⁰

Kadının nafakası sadece eşine aittir. Bir başkası bu nafakayı ödemeye ortak edilemez. Erkeğin fakir veya kayıp olması durumunda nafaka yükümlülüğü düşmez. Her erkeğin, imkânı ölçüsünde eşinin nafakasını karşılamak ve ihtiyaçlarını gidermek zorunluluğu vardır.²⁷¹ Kadın eşinden nafakasını talep ettiğinde şayet koca, eşinin nafakasını vermekten imtina ederse kadın mahkemeye başvurup nafakasının teminin talep edebilir. Hâkim böyle bir durum karşısında, kadının eşinden nafakasını talep ettiği tarihten başlamak üzere, iki tarafın durumunu da göz önünde bulundurarak kocayı eşinin geriye dönük nafakasını peşin ödemeye mahkum eder.²⁷² Koca eşinin nafakasını karşılayamaz duruma gelir, kadın da nafakasını isterse hâkim, kadına kocasının malı üzerinde tasarrufta bulunma hakkı verir. Böylelikle kadın, nafaka alamadığı günler de dâhil olmak üzere nafakasını kocasının malından karşılayabilir.²⁷³

İslam Hukukuna göre evli kadının nafaka hakkı bazı durumlarda düşebilmektedir. *Hanefilere* göre dinden çıkma (mürted), zina yapan veya nâşize

²⁶⁵ Talak 65/7.

²⁶⁶ Bakara 2/233.

²⁶⁷ Talak 65/6.

²⁶⁸ Tirmizî, *Rada*, 11.

²⁶⁹ Buharî, *Buyu*, 95; Müslim, *Akdiye*, 7.

²⁷⁰ Buharî, *İman*, 41; Müslim, *Vasiyyet*, 5; el-Muvattâ’, *Vasiyyet*, 4.

²⁷¹ A.H.K. mad. 69; Bilmen, *Istılahatı Fıkhiyye Kamusu*, c. II, s. 448-449.

²⁷² A.H.K., mad. 94.

²⁷³ A.H.K., mad. 96.

olan kadının nafaka hakkı düşer.²⁷⁴ Yine meşru bir sebep olmaksızın kocasının evini terk eden veya kocasıyla cinsel ilişkiye girmek istemeyen kadının bu durum süresince nafaka hakkı düşer.²⁷⁵

Malikiler ise naşize olan, eşinin kendisinden cinsel yönden faydalanmasına izin vermeyen veya cinsel ilişkiye girmeyen kadının nafaka hakkının düşeceği görüşündedirler. *Şafîiler* de naşize (geçimsiz) olan, akıl baliğ olmayan, farz ibadetler dışında nafîle ibadetler için kocasından izinsiz evden çıkan (nafîle oruç tutan veya itikafa giren) kadının nafaka hakkının düşeceği görüşündedirler.²⁷⁶

Hanbelîler de eşine kendisini teslim etmeyen yahut ondan yüz çeviren, farz olmayan bir konuda kocasından izinsiz yolculuğa çıkan, kocasına itaat etmemek için evini terk eden kadının nafaka hakkının düşeceğini ifade etmişlerdir.²⁷⁷ Beldenin örfünde carî olması halinde gerekirse erkek hanımına *hizmetçi temin etmelidir*. Fukaha bunu kadının eşi üzerindeki haklarından birisi olarak kabul etmiştir. Zira Allah-u Teâlâ kadınlara ma'rufa uygun olarak davranılmasını emretmiştir.²⁷⁸ Burada ma'ruftan maksat yatak ve harcama hususlarında insafli, sözlerde ve sohbetlerde hoş muamelede bulunmak gibi özelliklerdir.²⁷⁹ Bir kadının henüz bekârken babasının evinde meşgul olmadığı veya yaşadığı beldenin örfünde yer almayan işleri yapması kendisinden istenemez. Bunlarla alakalı olarak kadına yardımcı olacak birilerinin temin edilmesi nafaka hakkı kapsamında düşünülmüştür.²⁸⁰ Örneğin, hayatında hiç inek sağlamış veya tarla işiyle uğraşmamış bir kadına bunları yapması dayatılamaz.

Benzer şekilde, erkeğin hasta olan hanımına bakacak birisini tutmasının vacip olduğunda fukaha ortak görüş belirtmiştir.²⁸¹ Malikiler, bunu erkeğin maddi durumunun müsait olması şartına bağlarlar.²⁸² Hanefîlere göre; bir kadın yemek ve ekmek pişirmek gibi görevleri veya işleri yapamayacak durumda olursa veyahut hastalığı sebebiyle bu işleri yapamayacak olursa erkek, kendisine bunları hazırlayacak birisini temin eder. Lâkin, kadın böyle bir durumda değilse erkek kendisine bir hizmetçi tutmak zorunda değildir.²⁸³

3.1.3.1.3. Çok Evlilik

Osmanlı'nın bütün dönemlerinde çok eşliliğin hakim olduğu kanısı hep olagelmıştır. Elbette Osmanlı Hukuku'nda İslâm'ın verdiği izne bağlı olarak çok

²⁷⁴ Kâsânî, *Bedâi' u's-Sanâi'*, c. I V, s. 18-19; İbn Kudame, *Muğni*, c. IX, s. 231; A.H.K., mad. 101.

²⁷⁵ A.H.K., mad. 101.

²⁷⁶ İbn Kudame, *Muğni*, c. IX, s. 238-239.

²⁷⁷ İbn Kudame, *Muğni*, c. IX, s. 256-262.

²⁷⁸ Heyet, *el-Mevsu'atü'l-Fıkhîyye*, c. XLI, s. 317.

²⁷⁹ Yazır, *Hak Dini Kuran Dili*, İstanbul 1982, c. II, s. 534.

²⁸⁰ Heyet, *el-Mevsu'atü'l-Fıkhîyye*, c. XIX, s. 39.

²⁸¹ Düsuki, *Haşiyetü'd-Düsûkî*, c. II, s. 510.

²⁸² Derdir, *Şerhu'l-Kebir*, c. II, s. 510.

²⁸³ Kâsânî, *Bedâi' u's-Sanâi'*, c. II, s. 278; *Muğni'l-Muhtâc*, c. III, s. 433; İbn Kudame, *Muğni*, c. VII, s. 21, 570.

eşlilik hukuken mevcut idi. Ama sanıldığı gibi çok da yaygın değildi. 1 ve 2 nolu Erzincan Şer'iyeye Sicilleri'ndeki kayıtlar çok eşliliğin Erzincan'da de pek yaygın olmadığını ortaya koymaktadır.

İslamda aile esas itibari ile tek evlilik üzerine kurulmuştur. Fakat belirli durumlarda kocanın dörde kadar evlenmesine izin verilmiştir. Ancak bu emir değil, belirli şartlarda başvuru olan bir ruhsat olduğu unutulmamalıdır. Böyle bir evliliğe izin veren Nisa süresinin devamında: "...şayet adeleti gözetmekten korkarsanız o zaman bir tane ile veya cariyenizle yetinin, doğru yoldan ayrılmamak için bu daha elverişlidir." buyurularak tek evlilik teşvik edilmiştir. Uygulamada müslüman toplumların tek evliliği tercih ettikleri bazı zengin kimselerin ve tarımla uğraşanların çok evliliğe belirli ölçüde başvurdukları görülmektedir²⁸⁴.

Osmanlı toplumunda çok evlilik aslında bilinenin, yaygın kanaatin aksine fazla oranda değildir. Konuya bilimsel temelden yaklaşanlar bunu belgeleriyle isbat etmişlerdir. Bizim yapmış olduğumuz bu mütevazi çalışma da bunu destekler mahiyettedir. Süreyya Faroqhi da bu konuda "Osmanlılarda evlilik konusunda şu ana kadar yapılmış araştırmaların ortaya çıkardığı belkide en önemli sonuç; bu güne kadar (en azından kent çevresinde) çok kadınla evliliğin rolünü iyice abartmış olduğumuz. Gerek yer gerek zaman bakımından bu durumun saptandığı örnek o kadar çoktur ki bir Anadolu kentinde yaşayan normal bir ailede tek eşli evliliğin geçerli olduğunu kabul etmemiz kaçınılmazdır.²⁸⁵" Gerek arşiv kaynakları gerek seyahatnameler aynı anda birden fazla yapılan evliliklerin çok olmadığını göstermektedir.

Klasik dönem içinde özellikle tereke defterleri üzerinde yapılan araştırmalara göre birden fazla evlilik oranı %5-12 arasındadır. Yine birden fazla eşle evlilik oranı köylerde şehirlere göre düşüktür. Bunun gelir ve servet farklılığından kaynaklandığı söylenebilir. Ancak özellikle şehirlerde yapılan araştırmalar birden fazla eşle evlilik ile servet arasında doğrusal bir ilişki olmadığını göstermektedir. Osmanlı toplumunda müslüman olmayanların tek eşli olmaları bunun dini dayanaklı olduğunu gösterir. Bunun dışarda ki bütün toplum kesimlerinde görülen çok eşliliğin temel sebebinin çocuk, özellikle erkek çocuk sahibi olmak olduğu söylenebilir.

Osmanlı ailesinde bir İslam ailesi örneği olarak çok eşlilik serbest olmasına rağmen fiilen tek eşlilik hakimdir²⁸⁶. M. A. Ubucını' de sanılanın aksine çok evliliğin yaygın olmadığı ve kadınlara tahmin edilenden daha iyi davranıldığını belirterek, çok evlilik konusunda İstanbul'da yaşayan erkeklerin ancak 5/1'inin birden fazla evlilik yaptığını bunun kırsal kesimde oldukça az olduğunu belirtmektedir²⁸⁷. 1 ve 2 Numaralı Erzincan şer'iyeye sicillerinde çok eşli erkek sayısının çok fazla olmadığını

²⁸⁴ Aydın, "Mehir", *İslam Ansiklopedisi*, Ankara 2003, c..XXVIII, s. 199-200

²⁸⁵ Faroqhi, s. 117.

²⁸⁶ Ahmet Tabakoğlu, *Türk İktisat Tarihi*, Dergah Yay., İstanbul 2003, s. 152.

²⁸⁷ M.A. Ubucını; *Osmanlı'da Modernleşme Sancısı*, Timaş Yayınları, İstanbul 1998, s. 373.

gördük. Lakin kadınların boşanma taleplerinin ana sebebini “ikinci eş” olarak tepit ettik. Sanırız bu da Erzincan’daki çok eşlilik sorunsalına işaret etmektedir. Örnekler verelim:

Dana Mahallesi’nden Cemile Hatun, eşi Ahmed Mıkdad Efendi’den, küçük kızı Ayişe Fevziye ile kendisine bakmadığından ve ihtiyaçlarını gidermediğinden dolayı şikayetçi olmuştur. Ayrıca Cemile Hatun ifadesinde, eşinin başka bir eşi olduğunu, aynı evde yaşadıklarını ve bu durumdan rahatsız olduğunu söylemiştir.

Bir başka davada ise Gazioğlu Mahallesi’nden Cellatoğullarından Muhammed oğlu Mustafa 14 Rebiulahir 338’de ikinci eş olarak Firdevs Hatun’u nikahlıyor. Bu ilişkide de “aynı evde ikamet etme” sorunu mevzu bahis.

Yine Celabuzur Köyünden Tayfur Ağa eşi Hadice Hatun’un üzerine bir başka eş getiriyor. 13 Cemaziyelula 338 tarihli davaya göre Örenşehir Mahallesi’nden sekiz yıllık evli terzi Recep Usta, Selviye Hatun ile izdivaç ediyor ve o da ayrı bir ev açmıyor.

Kerimoğlu Mahallesi’nden Ürik Köylü Zehra Hatun, 11 yıllık eşi Abdullah Ağa’nın bir başka kadınla tezevvüç (izdivaç etme) etmesinden ötürü mahkemeye başvurmuştur.

Mollagüzel mahallesinde oturan Hahlı Zekiye Hatun 4 ramazan-ül mübarek 338’de, eşi Hüseyin’in kendinden başka iki eşinin olduğunu mahkemede iddia etmiştir. Ve eşinin idareden aciz olduğunu da belirtmiştir.

21 Ramazan 338’de Hah Köyü’nde oturan Esmâ Hatun, eşi Sılbis Köyü’nden Hacı İbrahim’in ikinci eş getirdiğinden dava açmıştır.

10 Zilkade 339’da Handesi Köyü’nde yaşayan Gülşah Hatun, eşi Hüseyin ile üç sene önce evlendiklerini ve iki buçuk seneden beri eşinin evle ilgilenmediğini, ihtiyaçlarını karşılamadığını, başka bir hanımla evli olduğunu beyan etmiştir.

13 Zilkade 395’te Şerefiye mahallesinden Firdevs Hatun, eşi Mustafa Ağa’nın diğer bir kadınıyla tezevvüç (izdivaç) eylediğinden, Sarıgül Köyünde oturan Hadice Hatun eşi Mehmed Ağa’nın bir başka eşi olduğundan mahkemeye başvurmuşlardır.

Aynı şekilde Gerek Gerek Mahallesi’nden Zülfıkar Ağa’nın eşi Cevahir Hatun 11 Muharrem 340’da; Hozunsu Köyü’nden Şükrü Ağa’nın eşi Sünbül Hatun 2 Safer 340’da mahkemeye başvurdukları görülmüştür. .

1 ve 2 nolu Erzincan Şer’iyye Sicillerindeki kayıtlar çok eşliliğin Erzincan’da çok fazla olmadığını ortaya koysa da boşanma için kadıya başvuran kadınların öne sürdüğü gerekçenin en önde gelen sebebi ikinci eş sorunsalıdır. Ve ayrıca belirtmekte fayda gördüğümüz diğer nokta ise kadınların aslında ikinci eşi –kumayı- ayrı ev açma şartıyla kabullendikleri daha doğrusu sineye çekmek zorunda kaldıkları gerçeğidir. Çünkü ekonomik özgürlüğü olmayan kadınlar bir nevi kocaya mecburdu.

3.1.3.1.4.Boşanma

Her aile büyük veya küçük boyutlu tartışmalar ya da kavgalar yaşanabilir.İşte İslam'ın ruhuna asla uygun düşmeyen, yaşanan huzursuzlukları abartmak suretiyle acele kararlar verilerek olayı boşanma boyutuna taşımaktır. Zira İslam Dininde boşama meşru sayılmakla beraber, en son başvurulması önerilen tedbirlerden biridir.Asıl altının çizilmesi gereken sözcük budur:Tedbir.. Nitekim Peygamber Efendimiz: “*Helallerin Yüce Allah'a en sevimsiz olanı; talaktır.*”²⁸⁸ buyurmaktadır.

Karı-koca arasındaki sevgi ve saygının biterek birlikteliklerinin çöküntüye uğradığı ve tahammül edilemez bir hal aldığı durumlarda, her ikisinin haklarını korumak amacıyla, hakem tayin ederek anlaşma yoluna varılabilir.²⁸⁹ Aile üyeleri arasındaki karşılıklı bağımlılık zamana göre değişebilmektedir. Buna göre aile bağı zayıflamaya başladığında veya kan bağıyla ilgili dini bir yasaklama gerektiğinde üyelerin birbirine karşı olan mevki ve pozisyonları da aynı eğilime gireceğinden aile dağılma süreci ile karşı karşıya kalacaktır. Demek ki ki, sabır ve tahammül evliliğin devamı için her daim kafi gelmez. Şayet taraflar arasında ayrılığın devam etmesine sebep olan nedenler ortadan kalkmamışsa ve bu durum taraflar arasında fitnenin, günahın ve Allah'a karşı kusurlu davranmanın artmasına sebep oluyorsa, bu durumda son çare olarak bunların boşanmaları yoluna gidilir. Bu süreçten sonra vaki olan talak taraflar arasında belki daha hayırlı bir sonucun doğmasına vesile olabilir. Bunun birçok örneğini sosyal hayatımızda görmekteyiz. Yüce Yaratıcının imtihanıyla karşı karşıya olan mağdur kadın boşanıp bir başkasıyla evlendikten sonra maddi ve manevi olarak refaha ulaşabilmekte ve mutlu olabilmektedir.

Öte yandan kadının geçim derdine düşme korkusundan dolayı mutsuz olduğu bir yuvada yaşamaya devam etmesinin gerekmediğini ve eşlerin ayrılmaları halinde Allah'ın kendilerini rızıklandırabileceğini şu ayetle bilmekteyiz; “*Eğer ayrılırlarsa, Allah bol lütf ve nimetiyle onların her birini zengin kılar (başkalarına muhtaç bırakmaz). Allah, lütfü geniş olandır. O, hüküm ve hikmet sahibidir.*”²⁹⁰ Bu gibi durumlarda fakihler talakın gerekli olduğunu ifade etmişlerdir. Çünkü burada “*çok zararı az zararla giderme*”²⁹¹ kaidesi gereğince tarafların her ikisinin de açıkça faydası söz konusudur. Nitekim insanların en mükemmeli ve müsamahakârı olan Peygamber Efendimiz de eşi Hafsa ile böyle bir sıkıntı yaşamış ve kendisini ric'i talakla boşamak zorunda kalmıştır. Ancak aralarındaki tatsızlık çok fazla devam etmediğinden, daha sonraları kendisine geri dönmüştür.²⁹²

²⁸⁸ Ebû Davûd, *Talak*, 3; İbn Mâce, *Talak*, 1.

²⁸⁹ Nisâ 4/128-129.

²⁹⁰ Nisa 4/130.

²⁹¹ Ebû Davûd, *Talak*, 3; İbn Mâce, *Talak*, 1.

²⁹² Ebu Davud, *Talâk*, 38; İbn Mâce, *Talâk*, 1; Nesaî, *Talâk*, 76.

Yinelersek talak, prensip olarak kocanın tek taraflı iradesiyle evliliği sona erdirmesidir.²⁹³ Ayrılığın gerçekleşmesi için mahkeme kararı gerekli değildir. Kocanın, karısını tek taraflı iradesiyle boşadığını bildirmesi yeterli görülmüştür. Talak, evlilik ilişkisini tamamen ortadan kaldırıp kaldırmamasına göre ric'i ve bâin olarak ikiye ayrılır. Ric'i talakta koca, hanımının iddet müddeti içinde yeni bir nikâha gerek kalmadan evlilik ilişkisine geri dönebilir. Talak eğer geri dönme imkanı vermeyip, evlilik bağına derhal son veriyorsa bâin (ayırıcı)dir. Bu tip boşamada eşlerin yeniden bir araya gelebilmeleri için yeniden nikâh akdi yapmaları ve erkeğin tekrar mehir ödemesi gerekir.²⁹⁴ Erkek bâin talaktan sonra iddet süresi bitinceye kadar (3 ila 4 ay) boşadığı hanımının barınma, yiyecek, içecek vb. ihtiyaçlarını da karşılamak ve varsa ödenmemiş mehir borcunu ödemek zorundadır.²⁹⁵ İddet süresinin tespiti boşanma tarihiyle yakından ilgili olduğundan, bâin talakların sicile kaydettirilmesi esnasında boşanmanın gerçekleştiği tarih, erkek tarafından özellikle vurgulanmaktadır. Mezkur sicillerimizden örnekler verelim:

Erzincan'ın Şerife Mahallesi'nde oturan Abdurrahman Ağa 1321 sene-i hicriyesi Ramazan-ı Şerif'de eşi Fatma Hatun'u talak-ı bain ile tatlik (boşadığını) mahkemeye söylemiştir. Ali Efendi Mahallesinde oturan Firdevs Hatun mahkemeye başvurarak : “Eşim bana üç def'a ben seni boşadım var baban evine git sen benim zevcem değilsin dedi ” ifadesini zabta geçirtmiştir.

Yine Mollagüzel Mahallesi'nde oturan Ayişe Hatun, eşi Halil İbrahim tarafından talak-ı selase ile tatlık edilmiştir.

Bâin talaklar çoğunlukla bizzat koca tarafından mahkeme gündemine taşınmakla beraber, bazen bu iş vekil aracılığıyla da gerçekleşebiliyordu. Osmanlı toplumunda evlilikleri bâin talakla sona eren eşler, tekrar birlikte yaşamayı arzu ettiklerinde, ikinci nikâhlarını mahkemeye tescil ettirme isteği çoğunlukla kadın tarafından gelmektedir.

Mahkemeye intikal eden boşanmaya ilişkin bazı davalarda ise, kadın kocasının kendisini boşadığını iddia ederken, erkek bu durumu inkâr edebilmektedir. Örneğin Ömer Mahallesinde ikamet eden Nafia Hatun. Eşi Muhammed Efendi'nin kendisini darp ve tehdit ettiğini ve tatlik ettiğinin (boşadığını) iddia ettiğinde kocası da bu iddiaları inkar etmiştir. Aslında bu tip davaların kadın tarafından mahkemeye getirilmiş olması dahi, kadının kocasından memnuniyetsizliğinin göstergesidir. Pek tabii böyle bir durum gerçekleşmişse ve kadın da kocasından zaten memnun değilse mahkemeye şahitler getirerek iddiasını ispat etmekte ısrarcı olmuştur.

²⁹³ Bilmen, *Hukuk-ı İslamiye ve İstalahat-ı Fikhiyye Kamusu*, c. II, İstanbul 1986, s. 217; Aktan, “*İslam Aile Hukuku*”, Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi, c. II, Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, Ankara 1992, s. 409; Aydın, s. 23.

²⁹⁴ Aktan, s. 410.

²⁹⁵ Karaman, *Mukayeseli İslam Hukuku*, c. I, s. 379.

Erzincan'ın Molla Kondi köyünde ikamet etmekte olan Muhabbet Hatun 25 Muharrem'ül Haram 1334'te eşi Muhammed Ağa tarafından bir talak-ı bain ile tatlık edilmiştir. Daha sonra 25 Safer 334 tarihinde Muhammed Efendi eşi Muhabbet Hatun'u talak-ı selase ile tatlık etmiştir(boşamıştır).Bu örnekteki gibi pek çok dava var.Yani önce tek talak, sonra diğer iki talak verme durumu genelde boşanmalarda seyredilen süreçte vaki oluyor.

Ağtaş Mahallesi'nden İhsan eşi Hadice'yi bir talak-ı bain ile tatlık etmiş, Karanlık Mahallesi sakinelerinden Seher Hatun'u eşi Salih Usta bir talak-ı bain ile tatlık etmiş, Mecidiye-i Sağır Mahallesinden Münevver Hatun'u eşi Bekir ağa talak-ı selaseyle tatlık etmiştir(üç talakla boşamıştır).Mecidiye-i Kebir Mahallesinden Virdi Hanımı eşi Abdulfettah Efendi bir talak-ı bain ile tatlık etmiştir. Çukurkuyu Köyü'nden Ömer Ağa eşini bir talak-ı bain ile tatlık etmiş, Cuma Mahallesi'nden Şadiye Hatun'u eşi Haşim üçden dokuza boş olsun diyerek tatlık etmiş, Gerek Gerek Mahallesi'nden Hasan Efendi eşi Hadice Hatun'u bir talak-ı bain ile tatlık etmiş.Bu örneklerden görüyoruz ki bain talaklar genelde tek talakla vuku bulmuş Ailenin korunmasına bir işaret olarak telakki edebileceğimiz bir durum olmakla beraber sonrasında bazı davalarda o bir talakın üçe çıktığını da müşahede ettik.

Erzincan'ın Halilullah Mahallesinde oturan Şerife Hatun 20 rebiülevvel 338'de kocası Mustafa tarafından talak-ı selase ile, Nimet Hatun ise bir talak-ı bain ile tatlık edilmiştir(boşanılmıştır).

Selami mahallesinde ikamet eden Şefika Hatun kocası Tahsin tarafından 5 Şaban'ül Muazzam 338'de bir talakla tatlık edilmiştir. Rıza Efendi de zevcesi Seher'i talak-ı selase ile 8 Zilkade 338'de boşamıştır. Karaağaç Mahallesi'nden Tarutlu İbrahim Hakkı Efendi eşini talak-ı selase ile tatlık ettiğini ve henüz üç buçuk yaşındaki oğlu Halil Vehbi'nin velayetini de annesine verdiğini mahkemede ifade etmiştir. Taşçı Mahallesi'nden Zekiye 'yi eşi Osman; Vasgirt Köyü'nden Zehra'yı eşi Ahmed; Ağtaş Mahallesi'nden Emine'yi eşi Yusuf; Hıdır Köyü'nden Mine'yi eşi Hasan;Gerek Gerek Mahallesi'nde Nisa'yı Mehmed Emin Efendi boşamıştır.

Bir evliliğin sona erdirilmesi anlamına gelen talak, zaten özü itibariyle bir anlaşmazlığın sonucunda meydana gelir. Kur'ân-ı Kerim'de talakın iki kere olabileceği, üçüncü talaktan sonra erkeğin, boşadığı eşiyle yeniden evlenebilmesi için kadının başka bir erkekle normal bir evlilik yapıp ondan da boşanmış olması gerektiği bildirilmektedir.²⁹⁶ Söz konusu ikinci evliliklerin bazen, boşanmak üzere anlaşmalı olarak gerçekleştirildikleri olmuştur. Şer'iyeye sicillerinde karşılaştığımız bazı kayıtlar, “**hülle**” adı verilen bu uygulamanın Osmanlı toplumunda da yer almış olabileceği şüphesini uyandırmaktadır. Zira İslâm hukukuna göre hüllenin geçerli

²⁹⁶ Talak iki defadır... (Koca üçüncü defa) karısını boşarsa kadın başka bir kocaya varmadan kendisine helal olmaz. O (vardığı adam) da kadını boşarsa, Allah'ın sınırları içinde duracaklarına inandıkları takdirde (eski karı-kocanın) tekrar birbirlerine dönmelerinde kendilerine bir günah yoktur...” (Bakara 2/229-230).

olabilmesi için, üç kez boşamadan sonra gerçekleştirilen ikinci evlilikte cinsel ilişkinin mutlaka bulunması gerekir.²⁹⁷ Kadının mehrin tamamına hak kazanabilmesi için de zifaf şartı bulunmaktadır. Eğer zifaf olmadan kadın kocasından ayrılırsa mehrin yarısına hak kazanır.²⁹⁸

Üç talaktan sonra kadının başka biriyle evlenmeden eski kocasıyla evlenememesi, boşanmak isteyen erkekler için caydırıcı bir unsur olmuştur. Bu yüzden aynı anda üç talak hakkını birden kullananlara şer‘iyye sicillerinde çok ender rastlanmaktadır. Buna göre kocalar eşlerinden ayrılmak istediklerinde genellikle tek bir talak hakkını kullanmayı tercih etmişler ve “...talak-ı bâin ile tatlik eyledim...”, “...Mehrini vermek üzere tatlik ettim...” vb. ifadeler kullanmışlardır.

Bazen de daha başka söylemlerle boşanmaların gerçekleştiğini görüyoruz. Örneğin Erzincan’ın Vağavır Köyünde ikamet eden Zehra Hatun’un eşi Ahmed üç sene önce eşine “anam bacım ol” demiş ve boşanma gerçekleşmiştir. Aradan üç sene geçtiği halde Zehra Hatun mehr-i müccelini alamadığı için mahkemeye başvurmak zorunda kalmıştır.(19 Cumadelula 1340)

Bir başka boşanma çeşidi olarak mektupla boşanma ile ilgili örneği de zikrelelim. Erzincan’ın Sultaniye Mahallesi’nde oturan Gökhanım Hatun’un eşi Şükrü Kars’ta asker iken eşine bir mektup yazarak eşini boşadığını haber ediyor.(3 Cumadelula 1340). 5 Şaban’ül Muazzam 1338 tarihinde Selami Mahallesinde yaşayan Şefika Hatun’u eşi Tahsin Efendi bir talakla boşamıştır. Bu davayı örnek olarak koymamızın sebebi Şefika Hatun’un hamile olmasıdır. Mahkeme Şefika Hatun’un hakkını tamamiyle teslim etmiştir. Mehr-i müccelini, nafakasını ve vaz-ı hamle kadar her türlü bakımını Tahsin Efendi’ye yüklemiştir.

A) Şartlı Talak

Bazı boşanmaların belirli bir şarta bağlandığı görülmektedir.²⁹⁹ Örneğin Halilullah Mahallesi’nde oturan Seher Hatun’un eşi Rıza eğer bir daha şürb-ü hamr edersen üçden dokuza şart olsun diye şart ettikten sonra bu sözünde duramamıştır. Bu örnekte olduğu gibi dinen yasak bir fiili işlemek üzerine şart yapılabilirdi. Ancak yasak bir fiilin işlenmesi boşanmanın tahakkukunun yanı sıra koca açısından işlediği fiil için de cezaî müeyyide gerektiriyordu. Rıza hanımına hitaben benden boş ol dediğinde Seher Hatun Rıza’nın sarhoş olmasından dolayı boşamasını dikkate almamıştır. Ama Rıza ısrarla çocuğu (on aylık çocuk) da al babanın evine git demiştir.

²⁹⁷ el-Merginânî, Şeyhülislam Burhaneddin Ebi’l-Hasen Ali b. Ebi Bekir b. Abdülcelil er-Rüşdanî, *el-Hidaye Şerhu Bidayetü’l-Mübtedi*, İstanbul, 1986, c. II, s. 10; İbrahim Halebi, *Mülteka el-Ebhur Tercümesi*, (çev. Mustafa Uysal), İstanbul, 1968, c. II, s. 46.

²⁹⁸ Bakara, 2/237; Karaman, *İslam’da Kadın ve Aile*, Ensar Neşriyat, İstanbul 1993, s. 258

²⁹⁹ Bu talak türünde boşanma bir şarta bağlanmıştır. Şart yerine geldiğinde boşanma da gerçekleşmiş olur. Ayrıntılı bilgi için bkz. Cin, *Eski Hukukumuzda Boşanma*, SÜHF Yay., Konya 1988, s. 59-61.

B) Gaiplik (Kocanın Kayıp Olması)

Osmanlı Devleti'nin resmi mezhebi olan Hanefi mezhebine göre kadın için, eşinin savaşta veya ticari bir yolculukta kaybolması boşanma sebebi sayılmamıştır. Bu kadınlar eşlerinin öldüğüne dair herhangi bir haber gelmezse 90 veya 120 yıl ya da yaşlılarının ölümüne kadar kocalarından ayrılamıyorlardı.³⁰⁰ Bu durum kadınların hem fizyolojik, hem psikolojik, hem de sosyo-ekonomik yönden mağduriyetine neden oluyordu.³⁰¹ Kadınların bu mağduriyetlerini önlemek için Hanefi hukukuna göre hükmeden Osmanlı kadınları Şafii mezhebinden naibler tayin ediyorlardı. Bu talak türünde boşanma bir şarta bağlanmıştır. Şart yerine geldiğinde boşanma da gerçekleşmiş olur.

Erzincan'ın Çakırman-ı Sağır (küçük çakırman) Köyünden Cemile Hatun'un kocası Abdullah seferberlik dolayısıyla gaib olur. Abdullahın hayatta olup olmadığı ise meçhuldür. Cemile Hatun'un kayınpederi on yıl boyunca geliniyle ilgilenmez onun ihtiyaçlarını görmez. Bu durumdan muzdarip Cemile Hatun kayınpederi Ahmed Ağa'dan mehr-i müeccelini ve mehr-i muaccelini talep eder. Eşleri sefere giden hanımlar kocalarını beklemeden başka biriyle evlendiklerinde aile birliği açısından bu tür istenmeyen sonuçlar doğabilmektedir. Hatta bu durum, sefere giden erkekler açısından önemli bir endişe konusu da doğurmuş olabilir. Zira döndüğünde eşini başka biriyle evlenmiş bulma korkusuyla yaşamak savaştan bir askerin psikolojisi üzerinde olumsuz bir etki uyandırabilir. Ancak bu kötü sonuçlar doğmasının diye alınan bu karar, kocaları gaib olan kadınların maddî manevî sıkıntıları yaşamalarına neden olmuştur. Buna karşılık Hanefi mezhebinin kocaları gaib olan kadınlara bulduğu çözüm ise, kadın için günlük nafaka tayin etmek ve başkalarından borç alabilmesi için eşe izin vermektir. Tabii borca muhatap olacak kişinin ortadan kaybolmuş bir koca olması, borç olarak verilen paranın çok büyük ihtimalle geri alınamaması anlamına gelmektedir. Dolayısıyla bu durumdaki bir kadına mahkeme kararına rağmen borç para verecek kimse kolay kolay bulunamamıştır. Hatta kocalarının bizzat eşlerinin nafakasını ödemek üzere vekil tayin ettikleri kimseler dahi bir süre sonra bundan imtina eder hale gelmişlerdir. Böylece kendilerini himaye edecek maddi yönden güçlü yakınları bulunmayan kadınlar büyük sıkıntılar çekmişlerdir. Bu durumdan kurtulmak için bazı kadınlar, kaybolan kocalarını kendilerini şartlı talakla boşadığını iddia ederek başkasıyla evlenmek için hakimden izin istemişlerdir.

Erzincan şer'iyeye sicillerinde konuyla ilgili davalardan anlaşıldığı kadarıyla, mahkemeler kocası gâib olan kadınlara, Şafii kadıya hüküm verdirilmesini yasaklayan fermanın sonra bile boşanma konusunda fazla zorluk çıkarmamıştır.

Erzincan'ın Ağtaş Mahallesi'nde ikamet eden Emine Hatun hayatta olup olmadığı halen meçhul eşim Yusuf bundan beş sene önce Sivas'a gittiğimizde

³⁰⁰ Halebi, *Mülteka*, s. 401; el-Merginânî, *el-Hidaye*, c. II, s. 181.

³⁰¹ Vecdi Bilgin, *Fakih ve Toplum – Osmanlı'da Sosyal Yapı ve Fıkıh-*, İz Yay., İstanbul 2003, s. 92.

yanımızda Fiedevs, Aliye, Zekiye ve Safiye Hatunlar variken beni tatlik eyledi (boşadı).Yusuf o vakitten beri gaipdir ve ben de nafakaya ihtiyaçlı olduğumdan gereğini talep ederim diye mahkemeye başvurmuştur ve mahkemece kabul bulunmuştur.

Şıhlı köyünden Hadice'nin on beş yıllık eşi Mevlüd asker olup Kafkas cephesine sevk edilir. Ve bir gün vefat haberi Hadice'ye ulaşır. Sahipsiz Hatice ihtiyaçtan ötürü bir başkasıyla evlenmek zorunda kalır. Lakin günün birinde eski eşi Mevlüd çıkar Erzincan'a gelir. Mevlüd sılaya avdet edince "sen başkasıyla evlendin ben seni daha kabul etmem "der Hadice'nin mihr-i müeccelini verir ve onu boşar sonra başkasıyla evlenir.

3.1.3.1.5. Muhâlaa

Sicillerdeki kayıtlara bakıldığında boşanma sebepleri içinde en önemlisinin şiddetli geçimsizlik olduğu veya kayıtlara böyle yansıdığı söylenebilir. Bu tür boşanmalarda dikkat çeken en önemli hususlardan birisi bu sebeple boşanmayı talep edenlerin genellikle kadınlar olduğudur.

Sicillerde karı-koca arasındaki şiddetli geçimsizlik "hüsn-i imtizac" ya da "hüsn-i muaşeret" bulunmaması şeklinde ifade edilmektedir. Bu tür boşanmalarda kadın, genellikle mehr-i müeccelinden feragat etmekte ve kocasından iddet nafakası ile mesken masrafları (meûnet-i sükna) talebinde bulunmayacağına dair beyanda bulunmaktadır. İslâm hukukunda evliliği sona erdirmeye yetkisi temelde kocaya verilmiştir.³⁰² Ancak evlilik hayatından mutlu olmayan ve bunu sürdürmek istemeyen kadın, kocasının bu hususta herhangi bir kusuru bulunmasa da mehir, iddet nafakası vb. haklarından vazgeçerek boşanma talebinde bulunabilir. Muhâlaa adı verilen bu uygulama kaynağını Kur'ân-ı Kerim'den almaktadır.³⁰³

Özünde karı ile kocanın karşılıklı anlaşarak ayrılmaları yatan muhâlaa, şer'iyeye sicillerinde en çok rastlanan evliliği sonlandırma biçimidir (%61.18). Erkek, talak hakkının kendisine yükleyeceği mali mükellefiyetlerden kurtulma imkânı sağladığı için bu yolla boşanmayı daha çok tercih etmiştir.³⁰⁴ Hanefi mezhebinin geçimsizliği kadın için boşanma gerekçesi olarak kabul etmemesi³⁰⁵ ise kadınların muhâlaayı tercih etmesinde önemli bir etken olmuştur. Muhâlaa kararlarını mahkemeye tescil ettirenlerin % 91.39'u kadınlardır.

³⁰² El-Merginânî, c. I, s. 226-227; Bilmen, c. II, s. 217.; Saim Savaş, "Fetva ve Şer'iyeye Sicillerine Göre Ailenin Teşekkülü ve Dağılması", Sosyo- Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi, c. II, Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, Ankara 1992, s. 530.

³⁰³ "Onlara (kadınlara) verdiklerinizden bir şey geri almanız size (erkeklere) helal değildir; şayet erkek ve kadın, Allah'ın sınırlarını gözetemeyeceklerinden korkarlarsa (kadının) fidye vermesinde ikisine de bir günah yoktur. Bunlar Allah'ın sınırlarıdır, onları aşmayın! Kim Allah'ın sınırlarını aşarsa işte onlar zalimlerdir." Bakara 2/229.

³⁰⁴ Akgündüz, *Belgeler Gerçekleri Konuşuyor* 1, OSAV Yay., İstanbul 1997, s. 86.

³⁰⁵ Aydın, s. 25-26.

Kadınlar iddetleri bitip de bir başkasıyla evlenmek istediklerinde eski kocalarının engellemesiyle karşılaşmak istemedikleri için muhâlaaları kaydettirmede gayretli olmuşlardır. Erkeklerin bu nedenle mahkemeye başvurmalarının nedeni ise, boşandıkları kadınların daha sonra mehir ve iddet nafakası istemesini engellemektir.³⁰⁶

Key Köyü'nden Sultan Hatun 22 Şaban 335 tarihinde, eşi Hasan ile aralarında hüsn-ü imtizac hasıl olmadığından mütevellit “eşim Hasan’ın beni bedel-i mezkur mukabilinde hal’ etmesi matlubumdur” diye muhala talep eder ve mehrinden (1201 guruş mehr-i müeccel) de nafakasından (nafaka-i iddet ve müennes süknası) da vazgeçer.

Muhâlaa kayıtlarında genellikle tarafların bizzat mahkemede hazır oldukları görülür. Hasan efendi mahallesi sakinlerinden Hadice iki yıllık evlilikleri boyunca eşi Hamdi Ağa ile aralarında hüsn-ü muaşeret kabil olmadığından 1001 guruş mehr-i müeccelinden ve iddet nafakasından feragat ederek eşiyle anlaşmalı boşanmıştır.

Gerek Gerek mahallesinden Havva Hatun eşi Eşi Hacı Ömer ile aynı şekilde haklarından feragat ederek boşanmıştır.

Erzincan sicillerini tetkik ederken muhaalaya pek sık rastladığımızı söylemiştik. Davaların hepsini vermemiz namümkün olduğundan önemli gördüğümüz bazı örnekleri vereceğiz. Tekeli mahallesinden Hadice ve Hakkı çifti (29 Cemaziyelahire337); Sehasid Köyünden Halime ve Vehbi çifti (3 Şabanul Muazzam); Odabaşı Mahallesinde Salih ve Sünbül çifti (8 Rebiülahir 338); Kerimoğlu Mahallesi'nden Zehra ve Abdullah çifti (bunlar 11 yıllık evlilermiş, Abdullah bir başka kadınla izdivaç edince Zehra muhaala talep ediyor.); 9 Zilhicce 339 tarihinde Zhide ve İbrahim çifti (yine nikah ve nafakasından vazgeçmek suretiyle); 16 Safer 1340'da Cemile ve Tayyar çifti; 1 Rebiülevvel 1340'da Hurşit ve Mukime çifti; Mollagüzel Mahallesinden Havva ve Ömer çifti; Hasan Efendi Mahallesinden Şadiye ve Ömer çifti muhaala yoluyla ayrılmışlardır.

İslâm hukukuna göre muhâlaada vekâlet mümkün görülmüştür.³⁰⁷ Muhâlaa kayıtlarında kadınların kocalarını ayrılmaya ikna edebilmek için mehr-i müeccel, iddet nafakası ve meûnet-i sükna (ikamet giderleri) gibi haklarından vazgeçtikleri görülmektedir. Bazen koca vazgeçilen meblağ ile yetinmeyip, muhâlaa bedeli olarak ayrıca para veya eşya alabilmektedir. Muhâlaa bedeli olarak isimlendirilen bu fazladan ödeme boşanan tarafların sosyo-ekonomik konumlarına ve ayrılma konusunda ısrarlı tutumlarına göre 100 dirhem , 300 dirhem, 1000 dirhem, 9 eşrefi altın ve 4300 akçe gibi birbirinden çok farklı miktarlarda karşımıza çıkabilmektedir.

Aslında İslâm hukukçuları, kadının muhâlaa esnasında mehir ve iddet nafakasının dışında fazladan bir bedel daha ödemesini hoş görmemişlerdir. Ebussuud Efendi bunun uygun olmadığını, erkeğin böyle bir istekte bulunmaması gerektiğini

³⁰⁶ Erten, s. 116.

³⁰⁷ Bilmen, c. II, s. 283.

bildirmiştir.³⁰⁸ Ancak almasının caiz olmadığını da söylememiştir. Diğer İslâm hukukçuları da benzer görüşleri paylaşmaktadırlar. Erkeğin muhâlaa sırasında verdiği fazlasını almasını mekruh görmüşlerdir.³⁰⁹ Dolayısıyla erkeğin mehir ve iddet nafakasının dışında bir şeyler istemesi hukuken mümkün olmakla birlikte ahlakî bulunmamıştır.³¹⁰

Muhâlaa kayıtlarında, muhâlaa bedelinin dışında yer alan bir husus da, tarafların evlilikten doğan tüm haklarından vazgeçtiklerini bildirerek birbirlerinin zimmetlerini ibra etmeleridir. Burada maksat, ileride doğabilecek maddi anlaşmazlıkların önüne geçmektir. Bu tür kayıtlarda ayrılan tarafların üzerinde ortaklaşa karara vardıkları maddi şartların dışında bir şeye rastlamak hayli zordur. Kadının niçin boşanma yolunu seçtiğine dair herhangi bir açıklama genellikle yapılmamıştır. Ancak az sayıdaki belgede “...beynimizde hüsn-i zindegânemiz olmadığı ecilden...” “... beynimizde hüsn-i muaşeret olmayub hul‘a talib olduğum ecilden” vb. ifadelerle karşılaşmak mümkündür. Bu durumda muhâlaaların nedeninin çoğunlukla şiddetli geçimsizlik olduğu söylenebilir. Zira Hanefi mezhebi şiddetli geçimsizliği boşanma sebebi olarak kabul etmediğinden, kadın için kocasından ayrılmak istediğinde muhâlaadan başka çıkar yol bulunmamaktadır. Bu noktada zihinlere; ‘Acaba erkek karısından ayrılmak istediği hâlde maddi külfet altına girmekten çekinip, karısı için hayatı çekilmez hâle getirerek, boşanma talebinin karşı taraftan gelmesini mi sağlıyordu?’ gibi bir soru gelebilir. Erkeğin boşandığı eşine ödemek zorunda olduğu mehr-i müeccel, iddet nafakası ve meûnet-i süknanın yanı sıra, yeniden evlenmek istediğinde de mehir vereceği göz önüne alındığında, bu hususun mümkün olabileceği anlaşılacaktır.

Muhâlaa bedeli olarak yazılan mehr-i müeccellerin oranı ortaya konulduğunda maddi külfetin tek neden olmadığı fark edilecektir. Eşler arasındaki sevginin tek taraflı tükenişi ya da mahkeme huzurunda açıklanmak istenmeyen bazı aile içi huzursuzluklar vb. nedeniyle kadın, kocasına ayrılma isteğini bildirdiğinde erkek genellikle kabul etmektedir. Oysa kadın ne kadar çok para ve mal teklif ederse etsin, eğer erkek istemezse boşanma gerçekleşmeyebilir. Ayrıca erkek birinci karısı nikâhı altında bulunurken ikinci bir eş alma imkânına da sahiptir. Görüldüğü üzere muhâlaa, Osmanlı toplumunun her kesiminde kabul gören ve uygulanan, kadına dilediğinde evliliğini sona erdirebilme imkanı tanıyan bir boşanma biçimidir.

³⁰⁸ Ertuğrul Düzdağ, *Şeyhülislam Ebussuud Efendi Fetvaları Işığında 16. Asır Türk Hayatı*, Enderun Yay., İstanbul, 1983, s. 48

³⁰⁹ İbn-i Abidin, *Reddü'l-muhtar ale'd-dürri'l-muhtar*, (çev. Ahmed Davudoğlu), İstanbul 1983, c. VII, s. 17; el-Merginânî, c. II, s. 14.

³¹⁰ Colin İmber, *Şeriattan Kanuna Ebussuud ve Osmanlı'da İslamî Hukuk*, Tarih Vakfı Yurt Yay., İstanbul 2004, s. 213.

3.1.3.1.6. Tefrik

Sözlük anlamı “ayırma” olan tefrik kelimesi bir hukuk terimi olarak mahkeme kararıyla eşlerin birbirinden ayrılmasını ifade eder. Bu çeşit boşanmada eşlerden birisi (genellikle kadın) mahkemeye başvurmakta ve hakimden boşanmayı talep etmektedir. Eğer boşanmayı isteme gerekçeleri kabul görürse tarafların ayrılmalarına hükmedilerek, boşanma gerçekleşmektedir. Burada artık kocanın boşanmayı isteyip istememesinin hiçbir önemi bulunmamaktadır. Çünkü boşanma, kocanın veya hanımının irade beyanıyla değil, hakimin bu konuda vereceği hükümle meydana gelmektedir. Bu nedenle de bu çeşit boşanmaya “kazâî boşanma” veya “tefrik” adı verilmektedir.³¹¹

İslâm hukukunda tefrik sebepleri konusunda mezhepler arasında görüş birliği bulunmamaktadır. Osmanlı Devleti'nin resmi mezhebi olan Hanefi mezhebine göre ise, sadece kocada bulunan ve evliliğin fiilen devamına mani cinsel bir hastalık veya kusur, tefrik sebebidir.³¹² Bunun yanı sıra hakim, gerekli şartlar bulunmadığı için hukukî ve meşru olmayan bir evliliği sonlandırabilir. Bir kimsenin süt kardeşiyle, iddet içinde bulunan bir kadınla ve müşrik bir eşle evli olduğunun anlaşılması gibi durumlarda mevcut evlilik mahkeme tarafından geçersiz kabul edilerek, tarafların ayrılmasına hükmedilir.³¹³ Şer'iyeye sicillerinde bu tür kayıtlara rastlamak mümkündür. Sicillerden enteresan bir örnek şöyledir:

Taşçı Mahallesi'nden Aliye'nin eşi Ahmed seferberlik dolayısıyla Bağdat cephesinde esir düşer. Aliye de 1335 senesi haziranında Çıtakoğlu Muhammed ile evlenir. Ahmed esaretten firar edip gelince durumu öğrenir. Zevcem Aliye'nin Muhammed'den tefrikiyle bana teslim edilmesi matlubumdur diye mahkemeye başvurur. Bunun üzerine Aliye savunmasında Ahmedin döndükten sonra ağustosun birinci günün kendisini üç talakla boşadığını ifade eder. Mahkeme şahit ister Aliye şahitleriyle durumu ispatlar ve Ahmed bu durumu kabullenmek zorunda kalır.

Yine bir başaka davada Çarşıbaşı Mahallesi'nden Nafia ile kocası Abbas arasında hüsü muaşeret kabil olmadığından aralarındaki nikah akdinin feshine ve tarih-i tefrikden itibaren üç hayız dönemi boyunca Nafia'nın beklemesine başka bir zevc ile teehhülde muhtare olduğuna hükm olunub kabil-i itiraz olmak üzere tefhim kılınır.

Mahkeme kayıtlarında en az karşımıza çıkan boşanma şekli tefriktir (% 1.31). Bunun nedeni yukarıda da izah edildiği üzere Osmanlı Devleti'nin resmi mezhebi olan Hanefi mezhebinin tefrik için geçerli saydığı sebeplerin azlığıdır. Boşanma nedenleri arasında her zaman en başta gelen eşler arasındaki şiddetli geçimsizliğin, mahkemece boşanmak için geçerli bir sebep olarak görülmemesi, muhâlaa oranının artmasına neden olmuştur. Yine gaipliğin boşanma sebebi sayılmaması nedeniyle

³¹¹ Aydın, s. 24.

³¹² Aydın, s. 26; Ayrıca ayrıntılı bilgi için bkz.; Karaman, *Mukayeseli İslam Hukuku*, c. I, s. 368-377.

³¹³ Karaman, *Mukayeseli İslam Hukuku*, c. I, s. 368.

pek çok kadın ve çocuk geçimlerini temin etmede zorluklar yaşamıştır. Fiilen toplumda kanayan yaralar açan tefrik edilebilme sebeplerindeki kısıtlamalar ancak 1917 tarihli Hukuk-ı Aile Kararnamesi'nde çözüme kavuşabilmiştir. Kararnamenin konuya ilişkin 119-130. Maddeleri dört mezhebin de görüşlerini dikkate alarak düzenlenmiştir. Buna göre kocasında evliliğin sürdürülmesine mani bir kusur bulunan ya da kocası cüzzam, baras vb. hastalıklara yakalanan veya evlendikten sonra kocası akli dengesini kaybeden kadın mahkemeye boşanma talebiyle müracaat edebilir.³¹⁴ Ayrıca kocası ortadan kaybolan ve ölü mü diri mi olduğuna dair herhangi bir haber alamayan kadın da kocasından ayrılmak üzere mahkemeye başvurabilir.³¹⁵

Bunların dışında şiddetli geçimsizlik nedeniyle eşlerden biri boşanmak isteyip de mahkemeye gelirse, hakim her iki tarafın kusurlarını inceleyerek, aralarını düzeltmeye çalışır. Eğer bu mümkün olmazsa kusurun hangi tarafta olduğu tesbit edilerek, kocada ise tefrik, kadında ise mehrin tamamı veya bir kısmı üzerine muhâlaa kararı verilir.³¹⁶ Aslında kararnamede söz konusu edilen aile meclisi uygulaması Kur'ân-ı Kerim'de yer almaktadır.³¹⁷ Fakat her nedense 1917 Hukuk-ı Aile Kararnamesi'ne kadar Osmanlı toplumunda yaygın bir uygulama alanı bulamamıştır. Aynı kararnameyle nikâh ve boşanmaların tescil ettirilmesi de zorunlu hâle gelmiş, on beş gün içinde karısını boşadığını hakime haber vermeyen kimsenin, bir haftadan bir aya kadar hapisle cezalandırılacağı hükme bağlanmıştır.³¹⁸

Kararnamede nikâh ve talak için tescil zorunluluğunun getirilmiş olması, kararnameden önceki tarihlerde nikâh ve talakların devletin kontrol ve denetiminden tamamen uzak keyfi işlemler olduğu şeklinde algılanmamalıdır. Zira şer'iyeye sicillerinde kararname yayınlanmadan önce tescil edilmiş nikâh ve talaklar azımsanmayacak derecede fazladır. Bu durum, halkın bu hususta bir hayli gayretli olduğunu ortaya koymaktadır. Hatta sadece nikâh veya boşanma kaydettirilmekle kalmamış, bazen boşanmanın gerçekleşmediği de ileride doğabilecek bir anlaşmazlığın önüne geçebilmek için mahkeme defterlerine tescil olunmuştur.

1 ve 2 nolu sicillerde bulunan belgelerden ve verdiğimiz örneklerden hareketle Osmanlı Erzincanında boşanma konusuyla ilgili aşağıdaki değerlendirmeleri yapmak mümkündür:

Ailenin dağılmasıyla sonuçlanan boşanma hadisesinin başlıca sebebinin şiddetli geçimsizlik olduğu söylenebilir. Bunun yanında kocanın uzun süre kaybolması, savaşa gidip kendisinden haber alınamaması gibi durumlar da boşanma sebepleri arasındadır. Öte yandan boşanma yetkisi erkeğe verilmiş olmakla beraber, kadının da, belli bir bedel mukabilinde boşanmayı isteyebildiği anlaşılmaktadır ki bu

³¹⁴ H.A.K., mad. 119-123.

³¹⁵ H.A.K., mad. 126-127.

³¹⁶ H.A.K., mad. 130.

³¹⁷ Nisa 4/33-34.

³¹⁸ H.A.K., mad. 1.

tür boşanmaların başlıca sebebi şiddetli geçimsizliktir ve sicillerde bu tür belgeler bulunmaktadır. Boşanmanın erkek tarafından istendiği durumlarda erkek, boşadığı karısına, nikâh anında tespit edilen mehr-i mü'eccelini vermek durumundadır. Eğer, mehr tespit edilmemişse, benzer niteliklere hâiz kadınlara verilen mehr verilmektedir. Buna ilave olmak üzere, erkek 'iddet müddeti boyunca karısının nafakasını ve hâne masraflarını karşılamaktadır.

Boşanmayı kadın istediği durumlarda ise, genellikle kadın yukarıda belirtilen haklardan vazgeçmektedir. Boşanma halinde, meselenin hukuki boyutu çerçevesinde ve tarafların anlaşmaları doğrultusunda, çocuğun durumu ve nafakası gibi hususların da kayıt altına alındığı görülmektedir. Sicillerde genellikle babaları veya anneleri ölen küçük yaşta çocuklara vasilerin veya kendilerine bakan yakınlarının talebiyle nafaka bağlandığı görülmektedir. Bu kimseler mahkemeye müraca'atla, bakımını üstlendikleri küçük yaşta çocukların yiyecek, giyecek vs. ihtiyaçları için, şiddetle nafakaya ihtiyaçları olduğunu bildirerek, bunlara kendilerine miras olarak intikal etmiş mallarından nafaka bağlattırmaktadırlar. Bunun yanında kocası başka yere giden ve hayat ve memâtından haber alınamayan kimselerin karısı ve çocuklarına; kocası tarafından talâk veya muhâla'a ile boşanan kadınlara ve çocuklarına da nafaka bağlanmaktadır.

Görüldüğü üzere Osmanlı tatbikatında nikâh, nişan ya da boşanma işlemleri sanıldığı gibi basit hadiseler şeklinde gerçekleşmemektedir. Ne nikâh, iki kişinin şahitliğiyle gerçekleşen basit bir hadisedir ve ne de boşanma, kocanın "boş ol" demesiyle kadının sokağa atıldığı bir uygulamadır. Zamanımızda olduğu gibi, bir takım olumsuz hadiselerin geçmiş dönemde de meydana gelmiş olması muhtemeldir. Ancak, umumiyetle mahkemelik hadiselerin kaydedildiği sicillerde bile, söz konusu işlemler hakkında ciddi uygulamaların geçerli olduğunun görülmesi, geçmiş dönemleri yargılamak daha dikkatli olmamızı gerektirmektedir.

3.2.GÜNÜMÜZ ADLİ SİCİLLERİNE GÖRE ERZİNCAN İLİ EVLENME-BOŞANMA KAYITLARI

3.2.1. Günümüz Adli Sicillerine Göre Erzincan'daki Evlenme Kayıtları

3.2.2. Günümüz Adli Sicillerine Göre Erzincan'daki Boşanma Kayıtları

Bu bölümde Erzincan'daki son üç yıllık (2010-2013) süreç içinde meydana gelen boşanma olaylarının irdelenmesi dolayısıyla boşanmanın evliliğin kaçınıcı yılında gerçekleştiği, eşler arasındaki yaş farkı, ailedeki çocuk sayısı ve boşanmanın en belirgin nedenini tespit etmek amaçlanmıştır. Elde edilen bulgulara göre boşanma olayları; evliliğin ilk beş yılında, eşler arasındaki yaş farkının az ve çocuk olmayan ailelerde daha fazla olduğudur. Boşanmada eşler, genellikle aralarında şiddetli geçimsizlik olduğunu ifade ederek anlaşmalı olarak boşanmıştır. Yine boşanmanın en belirgin nedenlerinden biri ekonomik zorluklar, diğeri de de aile içi şiddet ve eşlerden birinin diğeri hakaret etmesi görülmüştür.

Erzincan'daki boşanma vakalarını (2010-2013 yılları arası) incelerken eşlerin yaşlarını, kaç yıl evli kaldıklarını, çocukları varsa kaç tane olduğunu, kaçınıc evlilikleri olduğunu ve boşanma sebeplerini irdeledik.(çalışmanın sonunda tablolar halinde verdik) Burada altını çizmeden geçemeyeceğim bir gerçek şu ki; aile mahkemesindeki davalarda boşanma sebebi olarak genellikle “şiddetli geçimsizlik” gösterilmiştir. Yine aynı şekilde şer’iyye sicillerinde de “muayenemizde hüsn’ü muaşeret kabil olmadığından” yani günümüz deyiimiyle “şiddetli geçimsizlik” sebep gösterilmiştir. Ancak biz bu çalışmamızda biraz özverili davranarak soruna biraz daha yaklaşma ümidiyle adliyeyle (katipler, avukatlar, hakimler, katıldığımız bazı davalar) ortak yaptığımız tetkikler neticesinde bulgularımızın çerçevesini çizdik.Ve gördük ki Türkiye’nin genel boşanma sebepleri Erzincan’ın da sebepleridir. Lakin bölgesel nüanslar elbette ki olacaktır. Bunların başında ataerkil yapının hala şiddetli şekilde (eskisi kadar olmasa da) devam etmesi, kadınların eğitim ve çalışma hayatında hep geri bırakılması ki bu olumsuz durum özellikle yerleşik halkta – özellikle kırsalda- oldukça yoğun görülmektedir.

Belki de bilimsel çalışmalarda dahi gözden kaçabilen bir unsur olan coğrafi unsur da bu meyanda zikredilmeli. Çetin kış şartları, hemen hemen her mevsim başı karlı/dumanlı dağlarla çevrili şehrin insanlarını da etkiliyor ve sert mizaçlı yapabiliyor. Sert mizaçlı babalar törelerin de etkisiyle evlatlarına gerekli ve yeterli sevgiyi sunamadıklarından (bu faktörün etkisi eskisi kadar şiddetli değil) sevgisiz, özgüvensiz, hırçın bireyler meydana geliyor. Elbette kaçınılmaz gerçek, aşama aşama kendini gösteriyor, bir de ekonomik yoksunluk ya da yetkinlik baş gösterince, hanımların lüks merakı, gösteriş düşkünlüğü de buna eklenince ayrıca gelişen teknoloji özellikle erkekler tarafından olgunlukla hazmedilemeyince, hanımların seyrettikleri dizilerdeki romantizmi kocalarında bulamamalarından dolayı habire tartışmalara, kavgalara sebebiyet vermeleri, dolayısıyla “o bireylerin” evlilikleri bugünün “boşanma sorunsalı”nı da beraberinde getirmiş oluyor.

Günümüz dünyasında her taraftan olumsuzluklarla çepeçevre kuşatılan aileyi tehdit eden belki de binlerce etken sayılabilir ki bu etkenler Erzincan için de geçerlidir. Tüm bu etkenlerin kökeninde bazı unsurlar yatmaktadır ve temel olarak bu unsurlar ikidir:

1 .Aileyi tehdit eden dahili unsurlar:

İhtiyaç ve değer çatışması iletişim, haklar ve görevlerde dengesizlik, itaat olgusundan kaynaklanan sorunlar, güvensizlik ve kötü alışkanlıklar, arkasından gelen şiddet ailenin varlığını sürdürmesi ile ilgili sorunlar, meseleler...

2.Aileyi tehdit eden harici unsurlar: Ebeveynlerin yanlış müdahaleleri modern hayat ve şehirleşme, ekonomik sorunlar, çalışan kadın, medya, gayr-i ahlaki davranışlar.

Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü Stratejik Plan'ı (2007-2011, Mart 2007, Ankara) bu konularda bizlere ciddi veriler sunmaktadır. SEKAM'ın ülkemiz çapında yaptığı araştırma³¹⁹ sonuçlarına göre;

Boşanmalardaki artışın sebebi: Türkiye'de son yıllarda boşanmalardaki artışın - 1986-1995 yılları arasındaki boşanma artış hızı ortalama %50 iken 1994-2002 yılları arasında %82'lik bir artış bulunmaktadır- önemli sebebi eşe sadakat duygusunun zayıflaması/namus anlayışının yıpranması (%17,8) ve yeni hayat şartlarının eşler arasında saygı ve sevgiyi azaltmasıdır (%16,9). Boşanmalardaki artışın sebebi olarak ekonomik sıkıntıların artması (%14,2), aile bağlarının zayıflaması (%12,8), kadınların geçmişe oranla daha özgür/ekonomik açıdan daha bağımsız olmaları (%14,2) ve TV ve gazetelerin boşanmayı kışkırtıcı/aileyi yıpratıcı yayınları (%12,7) yüksek sayılabilecek oranlarda ifade edilmiştir.

Eşten boşanmanın sebebi: Eşten boşanmanın en önemli sebebinin ne olabileceğiyle ilgili olarak en çok ifade edilen sadakatsizlik/evliliğe ihanettir (%24,5). Aşırı alkol/kumar gibi alışkanlıklar (%17,3), eşler arası sevgisizlik (%17,4) ve eşin fiziksel şiddeti/dayağı da (%17,6) eşten boşanmanın en önemli sebepleri arasında ifade edilmiştir. Araştırmanın tespitlerine göre boşanmadaki bu artışın en önemli nedenleri bir boyutuyla bireysel bir diğer boyutuyla toplumsaldır. "Yeni hayat şartları" ile ifade edilen özellikler toplumsal etkileri ön plana taşırken, eşe sadakat ise bireysel yönü ön plana taşımaktadır. Dolayısıyla çözüm çabalarında iki boyut da göz önünde bulundurulmak zorundadır.

Yine SEKAM'ın araştırmasına³²⁰ göre ailenin gidişatının iyiye olmadığı konusunda bütün bölgeler ortak bir kanaate sahiptirler. Ancak ailenin iyiye doğru gitmediği konusunda en olumsuz (%51) bölge Kuzeydoğu Anadolu'dur. Araştırmaya katılan bireylerin evliliklerinde gerçekleştirdikleri nikah türüne ilişkin verilere göre evli bireylerin büyük çoğunluğunun (%86) hem resmi hem de dini nikahlı oldukları tespit edilmiştir. Sadece resmi evlenenlerin oranı (%10) sadece dini nikahla evlenenlerin oranı ise (%4) tür. Araştırmanın tespitlerine göre boşanmadaki bu artışın en önemli nedenleri bir boyutuyla bireysel bir diğer boyutuyla toplumsaldır. "Yeni hayat şartları" ile ifade edilen özellikler toplumsal etkileri ön plana taşırken, eşe sadakat ise bireysel yönü ön plana taşımaktadır. Dolayısıyla çözüm çabalarında iki boyut da göz önünde bulundurulmak zorundadır.

Tüketim kültürünün bir nevi kışkırtıcı altına aldığı toplumumuzda sosyo-ekonomik yaşamın etkileriyle, beklentiler farklılaşmış, insanlar birinci derecede ihtiyacı olmayan şeyleri temel gereksinimmiş gibi kabul etmiş ve bunun sonucunda da sınırlı bütçeleriyle bu ihtiyaçları gideremediklerinden huzursuzluklar adeta

³¹⁹ Sekam Sosyal Araştırmalar Merkezi, *Ailenin Yapısal Özellikleri, İşlevleri ve Değişimi*, SekamYay., İstanbul 2010, s. 265.

³²⁰ T.C. Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, *Aile Yapısı Araştırması*, Ankara 2010, s.146.

zincirleme kaza gibi peşpeşe gelmiştir. Nitekim istihale geçiren (change/farklılaşma) yaşam stiliyle beklentilerin doyurulmaması iç ve dış (ferdi/sosyal) dünyaların bozulmasına neden olmuştur. Haliyle bu sıkıntılı süreç zarfında aile kurumu olumsuz etkilenir ve karı-koca arasındaki ahenk zamanla yiter gider.

Mutsuz bir evliliğin zorla devam ettirilmesi sadece eşleri değil, çocukları ve buna bağlı olarak toplumu da etkilemektedir. Konuyla ilgilenen ilahiyatçılar, sosyolog ve eğitimciler boşanmanın toplumun temellerini sarsacak bir olgu olduğunu ileri sürmüşlerdir. Bunun asıl nedeni, çocukları da etkilemesi ve çocukla anne ve babalarının ilişkilerinin de boşanmadan genellikle olumsuz etkilenmesidir. Boşanma, çocuğun gelişiminde hatta hayatı boyunca menfi tesirlerini hissettirebilecek her ne kadar kişisel/özel sanılsa da özünde bir sosyal olaydır.

En elzem durumlarda bile boşanma eylemiyle sorunlarımız kökten çözülecek düşüncesi ütopyadan başka bir şey değildir. Yani kabul etmeli ki boşanma ile kişiler, evlilik öncesi durumlarına birebir dönme fırsatına sahip olamazlar asla. Çünkü gerek boşanma süreci gerek daha sonraki süreçler oldukça sancılıdır. Boşanma en fazla çocuğu olmak üzere sırayla kadını ve erkeği olumsuz yönde etkiler, sarsar, örseler. Dahası fertler dolayısıyla aileler yıpranır, halet-i ruhiyesi bozuk toplum inşa edilmeye başlanır yavaş yavaş. Nitekim boşanmış eşler üzerinde yapılan bir araştırmada, boşanmış erkeklerde, evli erkeklere göre, beş kat yüksek oranda, boşanmış kadınlarda evli kadınlara göre üç kat daha yüksek oranda ruhsal bozukluk saptanmıştır.³²¹ Fakat bazen yaşananlar sonucunda, eşlerin ayrılmasından daha makul bir tercih kalmayabilir.

Dr.Yaşar Yiğit'in de belirttiği gibi "Boşanmayı kolaylaştırmak değil ama onu çok olumsuzlayarak, Kur'an'ın aile sunumundan uzak ailelerden, adeta iki şahsın veya çocukların, kısacası ailenin, bütün geleceklerini, bütün ömürlerini ipotek altına almak da doğru değil." Yiğit, boşanmanın bir yıkım olarak değil, belki bir yıkıma gitmekte olan fertlerin hayata dönüşü olarak algılamak gibi zihinsel bir reflekse toplum olarak ihtiyacımız olduğunu da söylemektedir.³²²

Prof.Bünyamin Erul Hoca da ayakkabı metaforundan örnek vererek diyor ki "onbeş-onaltı yaşında otuz sekiz numara ayakkabı alınıyor. Fakat eşlerden birisi büyüdükçe ayakkabı dar gelmeye başlıyor. Ya ayak ciddi anlamda sıkılıyor, kangren oluyor ya akakkabı zaman içinde patlıyor, toplum içerisine çıkaracak hal kalmıyor. Yani gençliklerinde çok ideal bir seçim iken adam bakan oluyor, milletvekili oluyor, profesör oluyor, genel müdür oluyor. Denge müthiş değişiyor. Gelin hala ev hanımı. Dolayısıyla burada dindar mahalle baskısı dediğimiz şey, hayatı eşlerden birisi için hatta ikisi için çekilmez bir hale dönüştürebiliyor. Bizler ailenin dağılmasını yani

³²¹ Yörükoğlu, 1997, s. 108

³²² Yaşar Yiğit, *Aileye İlişkin Sorunlar İstişare Toplantısı*, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., Ankara 2009, s. 343.

boşanmayı engellemeye çalışalım ama bu faktörleri de görmemiz gerekiyor.”³²³ Erul’un da dediği gibi boşanmayı engellemeye çalışalım ama nereye kadar? Elbette Kur’an ve Sünnet’in nikahta ve talakta ortaya koyduğu prosedürü tamamen tüketene kadar. Bunları tükettikten sonra hala bu ayakkabı dar geliyorsa artık yeni bir ayakkabı alma zamanı gelmiştir. Sonuçta ya ayak kesilecek ya yeni bir ayakkabı alınacak.

Tüm insanlar dolayısıyla kadın-erkek tüm çiftler, Hz. Adem ve Havva’nın zürriyetinden gelen beşerlerdir, meyanından bakarsak her ailede problemler olması ve çatışmalar yaşanması, doğal, hatta beklenen bir durumdur. Çatışmanın veya problemlerin varlığı çiftleri boşanma düşüncesine götüren esas sebep değildir. Ancak tartışmalar esnasında sergilenen bazı davranışlar çiftleri boşanma noktasına getirebilir. Küçük nüanslar gibi düşünülse de sonuçları itibariyle tartışmalar esnasında eşlerin az daha dikkatli davranmaları belki de evliliklerini devam ettirmelerine olanak sağlayacaktır. Örneğin, sürekli şikâyet etmek ve bu şikâyetlerin, sorunlara çözüm aramaktan daha çok eleştirmek amacıyla yapılması, yine bu şikâyetlere karşı savunucu adeta mücadele eder gibi tepkiler geliştirme, eşlerin birbirlerine aşağılayıcı sözler, iğneleyici cümleler sarfetmesi; düşmanca bakışlar ve kırıcı tavırlar göstermesi, beraberce deneyimledikleri olumsuzluklardan eşini sorumlu tutup kendi hatalarını görmezden gelmesi.

Çatışmalar sırasında dikkat edilmesi gereken hususların altını çizdikten sonra sanırım eşleri boşanma kararına sürükleyen çatışma mevzularına da kısaca değinmek faydalı olacaktır. Biz bu çalışmamız sırasında gerek bilimsel/akademik verilerden gerekse malum sorunsalı bizzat yaşayanlardan, sicillerden/günümüzden elde ettiğimiz veriler ışığında, en bariz ve belki de en birinci sebep olarak ekonomik zorlukları zikredebiliriz. İkinci olarak eşlerin ailelerinden kaynaklanan soruları, üçüncü olarak ise karı-kocanın “sevgi iletişimi”nden yoksun olmaları diyebiliriz.

Diğer maddeleri de sıralayalım: Hastalıklar, çocuk yetiştirme konusunda yaşanan anlaşmazlıklar, cinsel problemler, çocuk sahibi olamama, eşlerden birinin diğerini aldatması, aile içi şiddet, eşlerden birinin ruhsal bozuklukları (yeri gelmişken bu maddede bir açıklama yapma gereği duyduk. Günümüz Erzincan’ında boşanmalara sebep olan ruhsal bozukluklar sorunsalı, oldukça sık rastlanan, eşlerden birinin ki Erzincan’da en fazla erkeklerde görülen bir durumdur. Ayrıca halk arasında bu rahatsızlığın bir terimi bile vardır. Şöyle ki eğer adam çok asabiye hatta ruhsal sorunlara sahip mizacı bozuk bir eş ise hanım ve eş-dost ve komşular arasında o kişiye “titiz” denilir. Ve bir şekilde adam hani “titiz” olduğu için yapıp ettiği aşırı davranışlarında önce hanımı sonra diğer yakınları tarafından hep idare edilir. Adamın durumunu fark etmesi bir tarafa aşırılıklarını yıllar geçtikçe artırdığı gözlenir. Ve zamanında teşhis konmadığı için eşler son tahlilde olumsuz sonuçlarla yüzleşmek

³²³ Bünyamin Erul, *Aileye İlişkin Sorunlar İstisare Toplantısı*, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., Ankara 2009, s. 370.

durumunda kalırlar ve genellikle ayrılmak için mahkemeye başvuran taraf “kadın” olur.) Eşlerden birinin alkol veya madde bağımlılığı, kumar gibi alışkanlıklarının olması, eşlerin arasındaki kültürel farklılıkların soruna dönüşmesi dolayısıyla eşlerin birbirlerinin kişisel değişimlerine ve gelişimlerine ayak uyduramamaları, eşlerin evliliğin gerektirdiği rol ve sorumlulukları üstlenmekten kaçınmaları veya bu sorumlulukları yerine getirmekte zorlanmaları³²⁴ diyebiliriz.

Gürültülü ve çekişmeli bir süreçle birlikte biten evlilik bazı eşlerde eziklik ve tedirginlik bırakır. Bazı eşler karşısındakini suçlarken bazıları da habire kendini suçlar “acaba evliliği yürütebilir miydik” der durur. Ağır depresif sonuçlara sebep olabilen boşanmalarda en büyük zararı özellikle baba evine sığınmak zorunda kalan kadınlar görür.

Bireyin boşandıktan sonra kendini yenileyerek ve geliştirerek yeniden yaşamına dönmesinde üç temel etken rol oynamaktadır:

1.Ekonomik Koşullar: Para sorunu içinde bunalan anne veya baba gelişim yapamaz, büyük olasılıkla mali sorunların içinde bunalıp tıkanır ve bu sorunların ötesine geçemez.

2. Çocuk Sayısı: Çocuk sayısı arttıkça anne ya da babanın kendi sorunları için ayıracağı zaman ve enerji azalır ve birey, çocuklarına bakmanın ötesinde kendi sorunlarıyla olumlu bir biçimde ilgilenemez.

3.Destekleyici Çevre: Boşanan bireyin çevresinde onu seven ona destek ve yardımcı olan kimseler varsa boşanmanın olumsuz etkisinden kurtulması daha kolay olur. En kötü durumda olan, boşandıktan sonra ekonomik güçlükler içinde hiç kimsesiz olan ve çok sayıda çocukla ortada kalan kişidir. Boşanmanın etkisinden en kolay kurtulabilen ise ekonomik olanakları elverişli, kendini seven bir çocuklu veya çocuksuz kişidir.³²⁵ Yavuzer³²⁶ ‘e göre eşinden ayrılmış kimseler, kişisel, mesleki, cinsel ve sosyal alanlarda kendilerini yeniden tanımlama gereği duymakta ve yeni kimlikleriyle bütünleşmeye çalışmaktadırlar. Eski kimlikleri ile yeni yaşantıları arasında bütünlük kurabilen kişiler boşanmayla gelen sıkıntıların yoğunluğunu daha çabuk atlattıklarıdır.

3.2.3.Erzincan Müftülü’ğüne Gelen Evlenme-Boşanma İle İlgili Sorular

Ülkemizde son zamanlarda büyük bir hızla artan aile içi huzursuzluklar ve boşanmalardan dolayı Diyanet İşleri Başkanlığı, toplumu, aile konusunda bilinçlendirmek ve aile bazlı problemlerin çözümüne katkıda bulunma amacıyla AIRB (Aile İrşat ve Rehberlik Büroları) oluşturmuştur. Çünkü toplumun yaşadığı sorunların dini çözümlerini merak etmesi neticesinde genelde Diyanet İşleri

³²⁴ Azize Nilgün Canel, *Aile Yaşam Becerileri*, T.C.Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, İstanbul 2012, s. 41-42.

³²⁵ Cüceloğlu, 1998, s. 384

³²⁶ Yavuzer, 1997, s. 255

Başkanlığı ve il ve ilçe müftülüklerine başvurdukları görülmüştür. İnsanlar bu kurumları arayarak veya bizzat buralara giderek birçok konuyla ilgili bilmedikleri ya da çelişkide kaldıkları meseleleri sormaktadır.

Erzincan Müftülüğü'ne aile ile ilgili sorular kadınların, sosyal hayatta erkeğe bağımlı şekillenen yaşamlarında karşılaştıkları sorunlara (sıkıcı, baskıcı, şiddetvari) çözüm yolları aradıklarını göstermektedir. Erkeklerin başvurma sebepleri ise genelde hanımlarının kıskançlığı, huysuzluğu, kayınvalideyle geçinememesi, lüks merakı vs. Erzincan erkeklerinin ailevi sorunlarının genelde dışarıya yansıtmak istemediklerini müşahade ediyoruz. Ancak mecburen, yavaş yavaş bu durumun da aşıldığını görmekteyiz. Özellikle eşi çalışan beylerin, ekonomik özgürlüğe sahip hanımlarının evde hükümlanlık kurma, evi ihmal etme, hep yorgun ve hep halsiz olmalarından şikayetlendiklerini tespit ettik. Evin hanımı, ekonomik özgürlüğe sahip birey olunca, “para kim tarafından idare edilecek?” meselesi ortaya çıkmıştır. Bu tartışmaların nihai sonucu, hala erkek egemen anlayışın devam ettiğini göstermektedir. Ve bu veriler bizi, “kadının çalışması ekonomik bağımsızlığa sahip olması için kafi değildir” savına da götürüyor. Çünkü ataerkil zihniyete göre kadın çalışsa da para üzerindeki tasarruf hakkı erkeğe aittir. Bu da erkek için bir güç sembolüdür. Ortaya çıkan bu gerçek, maalesef “kadınların eğitim-sosyo-ekonomik seviyesi arttıkça cinsiyet ayrımı da buna mukabil azalmaktadır” söyleminin, bütün kadınlar için geçerli olmadığına da işaret etmektedir.

Erzincan Müftülüğü'ne gelen sorulardan-davalardan çıkardığımız sonuca göre; aile sorunlarının, boşanma sebeplerinin başında %38 lik gibi bir yüksek oranla aldatılma, ikinci eş gelmektedir. Boşanmaya sebep olan etkenlerin içinde “eşler arası sevgisizlik” sorunsalı %6 gibi az bir oranla bizi şaşırtmıştır. Bu durumda birtakım sorular akla gelebilir: Acaba eşler birbirini gerçekten bu kadar yüksek oranda seviyorlar mı? Ya da evliliğin idamesi için “eşlerin birbirini sevmesi” o kadar da gerekli değil mi? Yoksa gerekli de eşler bunun farkında değil mi? Daha da kötüsü gerekli olduğunu biliyorlar ama bir şekilde “sevgisiz evliliği” devam etme zorunda mı kalıyorlar?

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından tanımlanan şiddet, “fiziksel güç veya iktidarın kasıtlı bir tehdit veya gerçeklik biçiminde bir başkasına uygulanması sonucunda maruz kalan kişide yaralanma, ölüm ve psikolojik zarara yol açması ya da açma olasılığının bulunması”dır.³²⁷ Şiddet” kelimesi genel anlamda, aşırı bir duygu durumunu, bir olgunun yoğunluğunu, sertliğini, kaba ve sert davranışı nitelendirmekte, başka bir insana veya gruba baskı uygulamak amacıyla yapılan davranışları kapsadığı ileri sürülmektedir. Şiddet denildiğinde ilk akla gelen fiziksel şiddettir. Oysaki şiddetin duygusal, cinsel, ekonomik şiddet gibi pek çok türü vardır. Sözlü ve duygusal şiddet, küfür vb. sözlerle ya da baskı içeren sözlerle uygulanan

³²⁷ Canan Arın, “Kadına Yönelik Şiddet”, *Cogito Dergisi*; Sayı:6-7, YKY., İstanbul 1996, s. 305-312.

zorlama, jest ve mimiklerle aşağılama vb. şekillerde kendini göstermektedir.³²⁸ Nitekim Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu tarafından yapılan bir çalışmada ailelerin %34'ünde fiziksel şiddet, %53'ünde sözel şiddet yaşandığı saptanmıştır.³²⁹

Zorlamak, aşağılamak, cezalandırmak, güç göstermek, öfke-gerginlik boşaltmak amacıyla eşlerden birine yöneltilen ve sürekli tekerrür eden/yinelenen ve ilişki sona ermedikçe devam eden süreç "aile içi şiddet" süreci olarak tanımlanabilir.³³⁰ Burada, dikkat edilmesi gereken "aile içi şiddet" sürecinin, "yinelenebilirliği" ve "tırmanabilirliği" dir. Yani şiddete maruz kalan taraf "yinelenen" ve "tırmanan" sorunun karşısında sadece "sabır" la durmaya çalışırsa bu durumda hem "bireysel" hem "toplumsal" menfi sonuçlar peşinsıra gelecektir. Zira bu, aslında "tanıdık" bir sorundur. Geçmişte -Osmanlı toplumunda- da evlilikleri sarsan, toplumun terakkisine keskin/kuvvetli bir sekte vuran "erkeğin kadına uyguladığı şiddet" olgusu/sorunu var idi. Lakin mahkemeler her tür şiddete maruz kalan kadın nüfusa sahip çıkmış, erkeklerden şiddeti tekrarlamamalarına dair teminat (kefil gösterme kaydıyla-bu yaptırımın mücessemleşmesi için önemlidir-) almış,³³¹ şiddete maruz hanımlar şeyhülislama şikayete gitmiş³³², hanımlar şiddetin tekerrürü halinde ayrılma hakkına sahip olacaklarına dair eşlerinden söz almış ve bu sözünden dönen kocaları boşamışlardı.³³³

Erzincan Müftülüğü'ne gelen soruların bir kısmını Tablo 2'de verdik. Lakin gelen sorular/davalar o kadar fazla ki burada hepsini zikredebilmemiz namümkün. Bahusus gözümüze çarpan bazı olayları (çok bariz farklılıklarda olaylar da var ama onları kişilere zarar gelmesin diye veremeyeceğiz) vermekle yetineceğiz:

"İki çocuğu olan nezih bir çift müftülüğe başvuruyor. Adam karısını boşamış ama şimdi bin pişman..Çocuklar bir tarafta ağlıyor, kayınvalideler, kayınpederler bir tarafta..Kaç gün boyunca gidip-geliyorlar müftülüğe, belki bir çözümü olur diye..Ama nafile.."

"Birinci kocam hep dövdü beni, ondan ayrıldım.Dindar diye ikinci kocam ile evlendim.Şimdi daha çok dayak yiyorum. Hani dindar kişi kimseye zarar vermezdi?"

"Eşim çok yabani, akrabaların,komşuların eve gelip-gitmesini istemiyor.Bir komşum gelse bir bardak çay içse beni dövüyor, dövüyor.."

"Devlet memuruyum.Eşim tüm maaşımı benden alıyor."

³²⁸ Hafsa Fidan, *Değişen Dünyada Kadın*, Diyanet İşleri Başkanlığı Yay., Ankara 2008, s. 40

³²⁹ Nuran Güler-Hatice Tel-Fatma Özkan Tuncay; "Kadının Aile İçinde Yaşanan Şiddete Bakışı", *C. Ü. Tıp Fakültesi Dergisi*, Sivas 2005, sa.27, s. 52.

³³⁰ Zeki Aslantürk-Amman Tayfun, *Sosyoloji: Kavramlar, Kurumlar, Süreçler, Teoriler*; Çamlıca Yay.,İstanbul 2001, s. 363-365

³³¹ Abdurrahman Kurt, "Dünden Bugüne Türk Ailesi", *Dünden Bugüne Türkiye'nin Toplumsal Yapısı*, Ed. Mehmet Zencirkıran, Nova Yay., Ankara 2006, s. 526

³³² Gökçen Art, *Şeyhülislam Fetvalarında Kadın ve Cinsellik*, Çiviyazıları Yay., İstanbul 1996, s.165-166

³³³ Kurt, s. 526

“ Kaçarak evlendim, aramızdaki sevgi sayesinde; dini, sosyal, kültürel farklılıkların ilişkimize zarar vermeyeceğini düşünmüştüm. Namazlarını kılmıyor, dine karşı şok lakayt. Artık boşanmaya karar verdim.”

“Eşim başka şehirden bir kadınla internet vasıtasıyla tanışmış ve o kadını aldı eve getirdi.Ben çocuklarım ben ve çocuklarım ruhsal çöküntüdeyiz.Gidecek yerimiz yok.Toplu intiharı bile zaman zaman düşünüyoruz.Ama elimiz varmıyor,Allah korkusu içimizde..”

“Eşim şizofren ama kimseye söylemiyoruz.Zaten ben de hatta kendisi de evlendikten sonra öğrendik.İlaçlarını içmediği için hem kendisi hem ben çok zor durumdayız.Yaşamak değil artık bizimkisi..”

“Eşim çalışmıyor,içki içiyor,kumar oynuyor, aileme karşı çok saygısız.Daha dayanmanın ne anlamı var diyorum ama etrafımdaki hocalar, kocama ne kadar tahammül edersen o kadar sevap kazanacağımı söylediler.On iki seneden beri perişanım.”

“İkimiz de tahsilliyiz. Hanım yemek yapmıyor, evle ilgilenmiyor. Sürekli süsleniyor günlere gidiyor.Kazandığı para makyajına,kıyafetine gidiyor.Keşke ev hanımıyla evlenseydim.Boşanıp ilkokul mezunu hanımla evleneceğim.”

“Eşim çok kıskanç. Ben çok iffetli olduğum halde beni hep iffetsizlikle itham ediyor. Bu evlilik böyle gitmez biliyorum, ama çocuklarım az daha büyüsün diye sabrediyorum.”

“Kocam komşunun karısıyla beş yıl önce imam nikahı yapmış.Çocuğunun biri meğer benim kocamdanmış.Kocama o kadar güveniyordum ki..Nafile namazlarını bile kaçırmaz.. Yalnız komşumun kocası hala hayatta ve çok dindar bir adam.Kadın da dindar ben de dindarım.Ee nedir peki bu günahlara sebep?”

“Eşim çok asabi her şeye kızıp bağıyor.Artık herkeslerden utanır oldum.Boşanmak istiyorum ama babam erkek sinirli olur diye beni eve kabul etmiyor.Gelirsen de o dört çocuğunu getirme diyor.”

“Altmış sekiz yaşında hanım olarak ben arımla namusumla yaşadım. Kocam gençliğinden beri her sinirlendiğinde aklı başından sanki uçup gidiyor,çıldırıyor adeta.Ağzına geleni sayıyor.Herşey diyor,akla hayale gelmeyen küfürler,laflar ediyor.Ama ben bu yaştan sonra namusumla ilgili hakaretlerine daha dayanmam.Hasta mıdır nedir? Boşanma davası açtım, oğlumun evine yerleşeceğim.”

“Kamyon şoförü olan kocamı, o yoldayken beni kandıran komşumla bir kere aldattım. Üstünden seneler geçti ama ben vicdan azabı çekiyorum.Acaba kocama anlatmalı mıyım? Ama biliyorum ki anlatırsam eşim beni boşar?”

Diyamet/müftülük, aileyi kuşatan sorunları, şiddet eğilimlerini elinde sihirli değnek varmışçasına çözecek değildir elbet. Ayrıca müftülüğün, mahkeme işlevi de yoktur. Ama özellikle son zamanlarda diğer birçok kurumda olduğu üzere müftülüklerde de çözüm babından çalışmalar ivme kazanmaya başlamıştır. Bu

meyanda Diyanetin, insani ilişkileri düzenleyen dini ve etik öğretileri içselleştirmiş, yarın bir yüce makama hesap vereceği realitesinin fevkinde bireyler vücuda getirmenin, mezkur sorunu çözmede belki de en etkin yöntem olduğundan hareketle çalışmalarına devam etmekte olduğunu takdirle karşılıyoruz.

3.3.GENEL DEĞERLENDİRME

Evlenmek aile kurmaktır. İslam dini evlenmeyi teşvik edip, aileyi kutsal kabul etmiştir. Birçok ayet ve hadis evlenmeyi, evlenen çiftlerin birbiri üzerinde hakları olduğunu, müşterek hayatta her birinin ayrı ayrı sorumlulukları bulunduğunu açıklamaktadır. Bununla birlikte İslam hukuku evlenmeyi teşvik edip aileyi kutsal kabul ederken geçimsizlik ve boşanmayı da hiç hoş karşılamamıştır.

Aile bütün toplumlarda sosyal düzenin en temel birimi olarak kabul edilmektedir. Bu temel prensipten yola çıkılarak yapılan bu çalışmada şer'iyeye sicilleri kullanılmıştır ve düzenli olarak kayıt altına alınan bu tarihi belgeler günümüz bilim insanları tarafından kullanılmaktadır. Erzincan'ın evlenme-boşanma kayıtlarının incelendiği bu çalışmada 1ve 2 numaralı Erzincan Şer'iyeye Sicil Defterleri'nden istifade edildi.

Sicillere kaydedilen nikahlardan hareketle Erzincan'da geçmiş dönemlerde evliliğin oldukça rağbet gördüğü ve toplumda hiç evlilik yapmayan fertlerin az olduğu kanısına varıldı. Buna mukabil günümüz Erzincan'ında oranı yüksek olmasa da evlenme oranının geçmişe kıyasla gittikçe düştüğü görüldü. Boşanma mes'elesine gelince şer'iyeye sicillerinde gördüğümüz tablonun günümüzden daha içaçıcı olduğu söylenebilir. İlgili dönemde Erzincan'da boşanma davaları şimdikiye nazaran oldukça azdı. Boşanma sebeplerinin ilk sırasında ise günümüzden farklı olarak erkeklerin ikinci eş almaları olduğunu tespit edildi. Sanırım burada altını çizeceğimiz esas nokta şudur, koca ikinci eşle evleniyor ve birinci kadın için bu esas boşanma sebebi olarak genelde görülmüyordu. Asıl sebep kocanın ayrı mesken imkanını sağlayamaması oluyordu. O devrin kadınları çoğunlukla ekonomik özgürlüğe sahip olmadıklarından kendine hasredilen ikinciliğe bile göz yummak zorunda bırakılıyordu. Günümüz Erzincan'ında da aynı sorun ne kadar üstü örtülmeye çalışılsa da devam ediyor. Özellikle maddi olanakları iyi olan erkeklerde rastladığımız bu ikinci eş sorunu önceleri birinci eşten saklanıyor. Lakin gerek Erzincan'ın küçük şehir oluşunun etkisiyle ilişkiyi saklamak güçleşiyor, gerekse ikinci hanımın kaprisleri arttıkça arada kalan erkeğin karar vermesi durumunda hangi eş daha genç ise erkeğin genelde onunla hayatını devam ettirmesiyle güya çözüme kavuşuyor.

Hem şer'iyeye sicillerindeki hem günümüz Erzincan'ındaki araştırmamıza göre; Osmanlı Devleti'ndeki ve Türkiye'deki aile yapısının "özünde" İslamî normlara bağlı olduğunu fehmediyoruz. Mer'i hukuk mevzu bahis olunca bir hukukçu hemen bu savımıza kuşkuyla bakabilir zira medeni hukukumuz malum olduğu üzere İsviçre'den iktibastır. Lakin bizim bahsettiğimiz halen yürürlükte olan medeni

yasamızla İslam aile hukukunun, “özde ve genel norm itibariyle” pek de farklı olmadığıdır. Bu çalışmalarımız sırasında, aslında beni bu çalışmaya teşvik eden ve bu çalışmanın elzemliği noktasında kararlılığımı pekiştiren şu cümle-şu soru çok dikkat çekicidir:

-Hocam biz “boş muyuz dolu muyuz”?

-Biraz daha açınız, dediğimde:

-Biz eşimle geçinemediğimiz için üç sene evvel mahkeme kararıyla ayrıldık. Takriben iki sene ayrı yaşadık sonra birbirimiz sevdiğimizi anladık ve birleştik. İmam nikahı kıydırdık altı aydır beraberiz, hamileyim. Ama kafamız karışık biz boş muyuz dolu muyuz?

Akademik kimliği olan çalışmaya bu kısmı dahil etme noktasında tereddüt yaşadım lakin Diyanet mensubu ve aynı zamanda hukukçu olmam hasebiyle özellikle değerlendirme kısmına koymaya karar kıldım. Zira bir noksanlık mı var tamamlanması gereken yoksa her şey tam amma halk bundan mı bihaber? Hukukumuz iki başlı mı ki halkın kafası karışık? Bu mecrada ilahiyat fakültelerine, akademisyenlere, Diyanet’e düşen görev nedir? Soruları artırmak mümkündür ama biz çalışmamızda sorulardan ziyade cevaplara-çözümlere odaklanmak istedik. Çünkü biliyoruz ki kültürel kimliğin, insani değerlerin ve tarihi sürekliliğin koruyucusu ve aktarıcısı evrensel bazdaki aile kurumu; her yaştaki birey için vazgeçilmez bir ünedir aynı zamanda. İşlevlerinden bazılarını devretse de temel fonksiyonları sayesinde hala asli önemini idame ettiren ve malesef eski gücünü ve sarsılmaz bütünlüğünü belli bir dereceye kadar yitiren aile birliği aldığı yaralar ve maruz kaldığı deformasyonlar nedeniyle ait olduğu toplumda telafisi mümkün olmayan sorunlara yol açmaktadır. Veleve ki geleceğe güvenle bakan toplum olmanın yolu, ailenin sorunlarına çözüm bulmaktan geçmektedir.

Son dönem din sosyologlarının en başarılı isimlerinden Necdet Subaşı Toplumsal Değişme, Aile ve Yeni Risk Alanları başlıklı bildirisinde diyor ki: “Ailenin fonksiyonlarında ortaya çıkan değişiklikler çok kere aile kurumunun ortadan kalktığı ya da kalkabileceği şeklindeki değerlendirmelerin doğmasına imkan vermiştir. Halbuki gerçekte işlevler ve roller el değiştirmiş, aile yeni bir strüktürle “insani” ve “toplumsal” konumunu özgül şart ve eylemlerin ağırlığı karşısında bir kere daha esastan inşa etmeye yönelmiştir. Burada ailenin kendini yeniden üreten dinamizminden ve onu her türlü dışsal etkiyle karşı karşıya getiren mevcut etkilerin ağırlığından söz etmek gerekir. Aile gerçekte dinsel bir oluşumun en içsel mekanıdır. Bugün modern agümanların alt üst ettiği süreçler zincirinde, ailenin dinsel boyutunu fark etmek gitgide zorlaşmaktadır. Oysa aileyi toplumla bütünleştiren temel etki nasıl dinse, aynı şekilde onu kendi içinde tutarlı bir ilişkiler yumağına döndüren de yine dindir. Dinin aileyle örtüşen boyutlarında günümüz dünyasında hissedilir bir düzeyde gözlemlenen çözülme sözkonusu yapının dinsel/kurumsal düzeydeki geleceğine ilişkin endişeleri ele almayı zorunlu kılmaktadır.

Modernleşme politikaları içinde şekillenen yeni aile düzeni sanayi devriminin yarattığı sonuçları her seferinde birbirini etkileyişi içinde yeniden inşa olunmaktadır. Böylece kamusal ve özel alanların yeniden tanımlanmasına paralel olarak aile de kendine yeni bir çerçeve edinmek zorunda kalmıştır. Bu bağlamda sözkonusu sürecin ortaya çıkardığı aile yapılarının tipik görünümü bazı temel eğilimlerin altını ısrarla çizmektedir. İlk olarak ataerkil düzenin yerini cinsler arasında giderek arttığı gözlenen eşitlikçi temalar almıştır. Bu, ailenin reisliği konusundaki ayrışmalara bir son verdiği gibi hegemonya ve iktidar söyleminin ortaya çıkardığı dengeleri de köklü bir şekilde sarsmıştır. Öyle ki artık ailenin yeni tipolojisi genel kabuller düzeyinde bile yeniden kodlanmaya başlamıştır. Böylece aile içinde hem kadına hem erkeğe izafe edilen roller yıkılmaya başlamıştır. Sözelimi ev ve çocukların bakımıyla ilgili sorumluluklar kadına ait olmaktan çıktığı gibi para kazanmak ya da ev dışında toplumsal bir yaşam sürdürmek gibi erkeğe özgü nitelikler de onun tekelinden çıkmıştır. Buna bağlı olarak evlilik stratejileri kademeli bir şekilde değişmektedir.

Nikahsız evliliklerin yasa dışı ilan edilişleri bugün eskisi kadar ilgi görmemektedir. Bu bağlamda nikahsız çocuk sahibi olmayı seçen ilişki biçimleri aile yapısını yerle bir etmektedir. Gerçi resmi olmayan bu ilişkilerin çoğu kısa süreli olma eğilimindedir hatta tek ebeveynli ailelerin sayısında hızlı bir artış görülmektedir ama yine de ailenin yeni yapısal özellikleri daha çok bu tercihlerle inşa edilmektedir. Bu çerçevede modern aile, sık sık tekrarlandığı gibi artık üretici olmaktan çok tüketici bir birim olma özelliğine sahip durumdadır.” Tam bu noktada Muhterem Hocam Necdet Subaşı'nın sözlerine ekleme isterim; günümüz aileleri “tüketme” yi o denli benimsemiş ve içselleştirmiş ki artık “bizatihi kendini tüketmesi” kaçınılmaz bir realite haline gelmiştir. Aslında bu, ailelerin yıkılması, evliliklerin nihayetlenmesi, çocukların mutsuz olması, toplumsal hezeyanların baş göstermesi -ki bu virgüller artırılabilir- durumu olsa da evliliğin tarafları olan karı-koca tarafından çeşitli modern söylemlerle daha basite indirgenmiş olmakla boşanmalar daha bir serileşmeye devam etmektedir.

Boşanmaların bütün dünyada olduğu gibi Türkiye’de de artış göstermesi, sosyal yapıdaki değişimin menfi sonuçlarından sadece biridir. **Araştırmacılara göre, bu sonucu meydana getiren sosyal nedenler şöyle açıklanabilir:**

1) Çağımızda toplumsal değişimin hızı artmıştır. Avrupa ülkelerine yakın ülkelerde (Türkiye Avrupa ülkelerine yakın bir ülke olarak kabul edilir) bu değişimin daha hızlı olduğu gözlenmektedir. Özellikle Batıdaki romantik sevgi anlayışının diğer toplumlara yayılması, bireylerin bu yeni yaşam biçimi ile ulusal ve siyasal sistemleri etkilemesi, hükümetlerin de geleneksel davranış biçimlerini değiştirmek için etkin çabalara girmesi sonuçta toplumda karmaşık bir yapı ve ortamın oluşmasının boşanmaları artırdığı iddia edilmektedir.

2) Türk aile geleneği, “hiçbir milletin tarihinde görülmemiş bir şekilde genel hayatı inşa” etmektedir . Sözelimi çalışan kadın, koca ve ailenin diğer üyeleri

kazançlarını paylaşmakta, baba kız olsun erkek olsun reşit olan çocuklarının da giderlerini karşılamaktadır. Batıda ise ailede her üyenin kazancı kendine ait olup baba reşit olan çocukların ihtiyacını karşılamamaktadır. Toplumsal değişim neticesinde Türk toplumunda da çocuklara Batıdaki gibi davranılmakta giderek bireyci yaklaşım yaygınlaşmaktadır. Böylece Türk aile geleneğinin zayıflaması sorununun ortaya çıkmasıyla boşanmalar artış göstermektedir.

3) Aile, geleneksel geniş aileden çekirdek aile yapısına dönüşürken, kadın ve erkeğin aile içindeki bireysel güçleri daha etkin olmaya başlamış, bu da rol çatışmasını doğurmuştur. Ailedeki rol çatışmasının da boşanmaların artışında etkin olduğu ifade edilmektedir.

4) Boşanmaların artışında, “boşanma olgusunun” toplumda giderek olağan karşılanmasının, kabul görür olmasının da etkisi vardır. Toplumlar boşanmış çiftleri eskisi kadar fazla yadırgamamaktadır. Toplumda insanın damga yemesi, itibarının sarsılması demektir. Günümüzde boşanmış kişilere vurulan kötü damganın nispeten azalmış olmasının da boşanmaların artışında etkin olduğu belirtilmektedir.

5) Boşanmanın kanun yoluyla kolaylaştırılması, dünyanın diğer ülkelerinde olduğu gibi Türkiye’de de boşanmayı arttıran sebepler arasında görülmüştür.

6) Macera severliğin artması, sevginin bir macera olarak görülmesi ve bu tür sevgi üzerine kurulan ailelerinde kolay çözülmesinin boşanmaların artışında etkin olduğu belirtilmektedir.

7) Sanayileşme, ailenin kuruluşunu ve aile içi ilişkileri de değiştirmiştir. Sanayileşme ile birlikte, akrabalık sistemine bağlı kapalı toplum dağıldığı için, akraba içinden ve dar çevreden yapılan evliliklerin oranları düşmüştür. Eş seçiminde ailelerin rolü azalmıştır. Genç kız ve erkek, evlilik kararını anlaşılarak vermektedir. Aile, az çocuk istemektedir. Dahası, kadın ve erkek arasındaki eşitlik, eskiye nazaran çok daha gelişmiştir. Ayrıca, aile dengesini sağlayan akraba çevresinin azalması veya başka yerlerde ikamet ediyor olması da, boşanma oranını yükselten etkenler arasında görülmüştür.

8) Aile arabuluculuğu gibi bir müessesenin Türkiye’de henüz gelişmemiş olmasının da boşanmayı kolaylaştırdığı ve artırdığı söylenebilir. (bu konuda Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı’nın ve Diyanet İşleri Başkanlığı’nın acilen ortak bir proje üretmeleri gerektiğini düşünüyoruz)

9) Toplumsal değişimin etkisi ile son yıllarda Türkiye’de internetin de boşanmalarda etkili olduğu gözlenmektedir. Evli çiftlerin, birbirinden habersiz tanımadığı kişilerde internette kayıtsız görüşme olanağına sahip olması eşinde güvenilirliği (Aynı zamanda A.İ.R.B. görevlisi olduğumuz için çeşitli vesilelerle halkımızla özellikle hanımlarla iç içeyiz.Hanımlar diyor ki: Eşim bilgisayardan çıkmıyor her daim kadınlarla görüşüyor, onları göre göre sanıyor ki ben de öyleyim. Huzur kalmadı.) sarsıcı bir duygu ve düşünceye yol açmakta ve boşanmaları tetiklemektedir.

10) Bazı uzmanlar ise, sorunun teknoloji olmadığını belirtmekte, boşanmaların artışıdaki asıl sebebin "sağlıksız evlilikler", "ilgisiz (ya da çapkın) eşler" ya da "insanlığın etik değerlerinin zayıflaması" olduğuna işaret etmektedirler.³³⁴

Çalışmamız neticesinde edindiğimiz izlenimlere göre; Erzincan’da 2010-2013 yılları arasında seyreden üç yıllık süreç içinde meydana gelen boşanma olayları ile aynı dönemde Türkiye’de meydana gelen boşanma olaylarının mukayesesinde Türkiye ile Erzincan arasında belirgin bir farklılığın olduğunu söylemek mümkün değildir. Lakin Erzincan’ın, nüfusuna oranla boşanma miktarının oldukça fazla olduğunu söylenebilir. Yine çalışmada Erzincan’da boşanma vakalarının evliliğin ilk beş yılında daha yoğun görüldüğü sonucuna varılmıştır. Türkiye’de de durum aynıdır. Bunun aile eğitimiyle ilgili bilgi eksikliğinden kaynaklandığı düşünülebilir. Bu verilere göre, diyebiliriz ki gerek Erzincan’da gerekse Türkiye’de boşanma olaylarına evliliğin ilk yıllarında daha sık rastlanılmaktadır. Ancak Türkiye ile Erzincan arasında evlilik süresine göre boşanma oranları karşılaştırıldığında, evliliğin ilk beşinci yılındaki boşanmalarda Erzincan’da bu oranın Türkiye ortalamasına göre daha yüksek olduğu da tarafımızdan tespit edilmiştir.

Erzincan’da en yüksek boşanma oranı, hiç çocuk sahibi olamayan çiftler arasında görülmüştür. Türkiye’deki boşanmaların yaklaşık yarısına yakınının çocuksuz ailelerde gerçekleştiği noktasından hareketle, çocuk sahibi olmanın, aileyi muhafaza eden önemli bir unsur olduğu kanısına varılabilir.

Bu çalışmada Erzincan’da son yıllarda görülen boşanma hızının artışında, şiddetli geçimsizlik (veya anlaşmalı boşanma), ekonomik sıkıntının pençesinden kurtulama (özellikle kredi kartlarıyla ev dizayn etme sorunu, bu sorunun Erzincan’daki aşırı lüks merakından kaynaklandığını tespit ettik), aile içi şiddet (hakaret, küfür, halk arasında yerleşmiş, deyim haline gelmiş, hatta hanım tarafından zamanla “ti”ye alınmaya başlanmış “insanın kanını dondurabilecek” küfürlerin varlığından bahsedilebilir. Örneğin sen de karı mısın? Yıllardır başıma belasın, çek git! Hala duruyor musun akşam eve geldiğimde seni evde görmeyeceğim! v.s. Hanımların bu küfürlere zamanla alışmasının sebebi sorusuna hanımlar kendileri cevaplandırıyor:

-Akşam gelecek ki sanki o lafları o adam söylememiş, zaten babası da öyleydi, ”ağzı alışmış” bu sorunun çözümü için de yine Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı’nın hatta Sağlık Bakanlığı’nın –ruh sağlığı özellikle Doğu’da çok ihmal edilmiş durumda- acilen ortak proje üretmeleri gereklidir), kişilik uyumsuzluğu, kültür farklılığı, aldatma ve alkol bağımlılığı boşanmaya sebep olan etkenler arasında tespit edilmiştir.

Erzincan’da olduğu gibi Türkiye’de de mahkeme kayıtları ve istatistiklerde boşanma sebepleri arasında “şiddetli geçimsizlik” en belirgin olanıdır. “Şiddetli

³³⁴ Dinçer, <http://www.turk.internet.com/> (16.11.2011).

geçimsizlik” tamlaması içerisinde çok değişik temaları barındırır. Açıkça görülmesi de, “şiddetli geçimsizlik”in temelinde sevgi, saygı yokluğu, maddi menfaatlerin ön planda tutuluyor olması, ekonomik yetersizlik, işsizlik, sosyal hayattaki düzensizlik, aşırı derecede alkol kullanma, eşlerin ruhen anlaşamamaları, eşlerin iş veya benzeri sebeplerden ötürü birbirlerini ihmal etmeleri, evlilik birliği süresince taraflardan birinin kendini gelişen-değişen-her an devinim içre olan dünyada terakkiye müsaraat ederek muhal ve muvakkattan azami derecede kendini muhafaza etmek suretiyle isdidatı nisbetinde kendini geliştirip-değiştirirken diğer eşin bu değişime-gelişmeye sadece seyirci kalması, bu pozitif değişimin/gelişimin önünde türlü çeşit engeller/barikatlar oluşturması, gayr-i ahlaki davranışlar, gibi unsurlar yer almaktadır.

O halde diyebiliriz ki Erzincan’daki “şiddetli geçimsizlik” boşanmak için asıl etkindir. Lakin eşler arasındaki kültür farkı, ekonomik özgürlük, karşılıklı saygısız davranışların da etkisi yadsınamayacak derecededir. İlave etmek gerekir ki eğitim durumu, çocuk sayısı, eşlerin birbirlerine karşı tutumları, düzenli gelire sahip olup olmamaları, sosyal yalnızlık, kaba kuvvete başvurulması, aile içi şiddet ve zina boşanmaya sebep olan kuvvetli etkenler arasındadır. Yaptığımız tespitler arasında kadının kısır olması (inferlitate), her iki tarafın aşırı derecede sahiplenme duygusuyla meydana getirdikleri kıskançlık krizleri, gelin-kaynana çatışması, kayınvalideyle-kayınpederle beraber aynı evi paylaşma (Erzincan’daki halk deyimiyle “birlik oturma”), annelerin erkek çocuklarını gelinlerinden kıskanmaları, bencillik, aşırı muhafazakâr baskılar da Erzincan’daki boşanmaları tetikler mahiyettedir. .

Türkiye’nin genelindeki boşanmaların nedenleri arasında olan toplumsal değişmelerden Erzincan da elbette etkilenmiştir. Bu nedenler arasında maddelendirebileceğimiz; köyden şehire göç, şehirleşme sorunu, sanayileşme ile birlikte geleneklerden uzaklaşma, işsizliğin getirdiği bunalımlar, büyük aile yapısının küçük aileye –küçük, çelimsiz aileye- dönüşü, aile fertlerinin hepsinin çalışmasından dolayı evdeki düzenin sağlanması noktasında ortaya çıkan problemler, denetimsiz medya yayınları -ki Erzincan için bunların başında televizyon geliyor- ile aile yapısına aykırı veya aile dışı ilişkilerin normal ilişkiler gibi sunulması, yasalarla boşanmanın kolaylaştırılması (Erzincan’dan bir hanım anlatıyor: Ben köydeyim nasıl süsleneyim, ahır ,tarla ,ev-çocuklar, kaynanam hepsi yıkılmış sırtıma. Eşim şehirden bir kadın sevmiş, götürdü beni mahkemeye imza attırdılar. Meğer boşanmışız. Dedim devlet öyle hemen boşamaz ama beni hemen boşadı. Ne olacak şimdi hocam altı çocuk, kayınvalidem?) evlilik dışı ilişkilerle doğan çocukların kimlik kazanmaları gibi sayısını daha da artırabileceğimiz bir dizi menfi faktör güzide toplumumuzu tehdit eder hale gelmiştir.

Tezimizi nihayetlendirirken boşanma sorunsalından mütevellit toplumsal ve hukuksal tehditlere karşı çözüme katkı meyanından, amaçlar doğrultusunda **elde edilen bulgular dikkate alındığında birtakım önerilerimiz olacaktır:**

- 1) Okul öncesi ve ilk öğretimden başlamak üzere okullardaki rehber öğretmenler tarafından öğrencilere ailenin önemi konusunda farkındalık aşılmalı.
- 2) Aynı şekilde geçlere lise-üniversite eğitimi boyunca aile ve ailenin önemi her türlü imkan seferber edilerek verilmelidir.
- 3) Evlilik öncesinde, eşlerin denklik durumuna (kefaet) dikkat etmeli.
- 4) Taraflar, evlilik öncesi hazırlık sürecinde bütçelerine göre; aşırıya kaçmadan, borca-özellikle kredi borcuna- tevessül etmeden dünya evine girmeliler.
- 5) Ekonomik sıkıntı çeken gençlerin evliliğe hazırlık sürecini daha az hasarla geçirmeleri için devlet kontrolünde bir oluşum planlanabilir.
- 6) Evliliğin ilk beş yılına dikkat edilmelidir.
- 7) Daha çok sayıda çocuk sahibi olma –her türlü imkan (anne-babanın ebeveynliğe hazır bulunmaları, ekonomik ve sosyal yetkinliği haiz olmaları) sağlandıktan sonra- teşvik edilmeli.
- 8) Eşler değişen-gelişen dünyada kendilerini değiştirip-geliştirirken birbirlerine destek olmalı ve biri değişime ayak uydururken diğeri geri kalmamalı.
- 9) Kadınlara şiddet konusunda toplumun bilinçlendirilmesi çalışmalarına ivme kazandırılmalı. Özellikle “cinsiyet eşitliği”, üstünlüğün sadece “takvada” olduğu vurgulanmalı.
- 10) Özellikle ekonomik özgürlüğe sahip, ayağı yere basan kadınların “özveri” mefhumunu içselleştirmeleri noktasında çalışmalar yapılmalı.
- 11) Ülkenin her yerinde aile danışma merkezleri kurulmalı ve bu merkezler sadece sorunlu ailelere hizmet vermemeli. Bu aile danışma merkezleri anne-babaların, çocukların, kayın valide-peder-biraderlerin, görümce-eltilerin, amca-dayı-halaların rahatça her vesileyle zaman geçirebileceği, nasıl ilk günkü gibi “kördüğüm”³³⁵ ce bağlı kalınabilirliği öğreneceği kurum haline gelmelidir.
- 12) Milli Eğitim-Sağlık-Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlıkları ve Diyanet İşleri Başkanlığı, “üst bilinç (reflektif thinking) geliştirme, aynasal düşünme, nefis muhasebesi” temalarında ortak bir proje üretmeliler. Bireydeki “bir eylemi yaparken onu niçin yaptığına dair bilinç” geliştirme çalışması teorik cenahtan tez zamanda kurtarılıp ampirik hayata taşınmalıdır.
- 13) Arabulucuk Kurumu gerçek işlevine kavuşmalı.
- 14) Bütün sosyal iletişim kanalları, televizyon, internet, radyo,gazete v.s. yoluyla aile bağları ve ilişkileri kuvvetlendirilmeye çalışılmalı. Bilhassa televizyon dizileri ilgililerce mercek altına alınmalı ve bu konuda oldukça hassas olunmalıdır.
- 15) Boşanmış eş ve çocuklara hatta onların yakınlarına psiko-sosyal-ekonomik destek verilmeli.

³³⁵ Rasulullah (S.A.V) Efendimiz’e kıymetli eşi Hz.Aişe Validemiz’in “beni ne kadar seviyorsun?” sorusuna Efendimiz şöyle cevap vermiştir:”İlk günkü gibi, kördüğüm gibi..”

16) Toplum, özellikle erkekler “evlenme ve boşanmanın insanlar için olduğu” fikrini benimsemeli ve boşanma sonrasında kadını, çocukları ve diğer insanları sıkıntıya düçar etmemelidir.

17) Bu tezimizin amacıyla ilintili dolayısıyla üzerimize düşen en önemli mükellefiyetlerden zikredebileceğimiz son maddeyi ehemmiyetle eklemek isterim:

A) Ehillerince evvela bir interaktif çalışma mecrası teşekkül edilerek mezkur problemlerin toplum nezdinde hangi veçhe ve şekillerle yaşandığının tespiti acilen yapılmalı.

B) Yaşanan problemlerle nasların esas/temel ilkeleri arasındaki ilişki kurulduktan sonra olası çözüm önerileri fihhi cenaha uygun pratiklerle desteklenmeli ve hayatın her ekseninde şu ayet unutulmamalı özellikle evlilik hayatı için referans ayet olarak telakki edilmeli. “*İnsan için arzu ettiği her şe var mı?*”³³⁶

³³⁶ Necm Suresi, 53/24.

SONUÇ

Osmanlı Hukuku gerek kamu hukuku, gerek özel hukuk alanlarında temel olarak İslâm Hukuku'na (şer'î hukuk) dayanmaktadır. Fakat Osmanlı Hukuk Sistemi'nin her alanında İslâm hukukunun geçerli olduğu söylenemez. İslâm hukukunun yeterli olmadığı yerlerde -ki bunlar çoğunlukla dünyevî konulardır – temelini Türk âdet ve geleneklerinden, yaşam tarzından alan örfî (sultanî) hukukun uygulandığı görülmektedir. Bu durum örfî ve şer'î hukukun birbirine zıt özellikler taşıdığını göstermemekte; aksine bu iki hukuk anlayışının birbirini tamamladığını ispatlamaktadır. Aile hukuku da bu yapıya bağlı olarak şer'î hukuk içerisinde yer almaktadır ve aynı zamanda aile hukukunun esasları kanunnamelerde değil, fıkıh kitaplarının muhtevasında. Kanunnamelerde aile ile ilgili yer alan hükümler ise tamamen şer'î hukuka bağlıdır. Hata öyle ki örfî hukuk alanında büyük yetkileri bulunan padişahlar dahi şer'î hukuka direkt müdahil olamamışlardır.

Osmanlı Hukukunda fikhın belirleyiciliği esastır, Osmanlı Hukuk Sistemi'nin her alanında (hem teorik hem pratik alanda) mezkur gerçeği müşahade etmek mümkündür. Osmanlı Hukuk Sisteminin halka yansıyan etkilerinin en güzel görülebildiği şer'iyye sicillerinde “fikhın belirleyiciliği” daha net anlaşılmaktadır. Nitekim araştırmamızda görüldü ki Osmanlı hukukunun pratikteki uygulayıcıları olan kadılar (günümüzün hakimleri) “fikhın belirleyiciliği esası” ndan taviz vermemek kaydıyla maslahata binaen adaleti temine çalışmışlardır.

Fikhın belirleyiciliğinden hareketle, bu çalışmada 1 ve 2 No'lu Şer'iyye Sicilleri'nden, günümüz Erzincan'ının resmi evlenme-boşanma kayıtlarından ve Erzincan Müftülüğü'ne gelen sorulardan istifade edildi.

Çalışmamız neticesinde şu sonuçlara varıldı:

- 1) İlgili dönemlerde ve günümüz Erzincan'ında genel olarak İslam'î normlara göre (yasalara da aykırı olmama kaydıyla) evlenme-boşanmaların yapıldığı;
- 2) Evliliğin, ilgili dönemlerin Erzincan'ında günümüz Erzincan'ına nazaran daha fazla rağbet gördüğü;
- 3) Boşanma vakalarının ilgili dönemlerin Erzincan'ında günümüz Erzincan'ına nazaran oldukça az olduğu;
- 4) Geçmiş ve günümüz Erzincan'ının görünen, yegane, ortak boşanma sebebi, geçmişin tabiriyle “meyanemizde hüsn'ü muaşeret kabil olmadığından...”, günümüzün tabiriyle “şiddetli geçimsizlik” olduğu;
- 5) Geçmiş ve günümüz Erzincan'ında da boşanma oranlarındaki en büyük payın “ikinci eş sorunsalı”na ait olduğu;
- 6) Geçmiş ve günümüz Erzincan'ının genel boşanma sebeplerinin (maddi sıkıntılar, içki-kumar,kötü huyluluk,ruhi anlaşmazlık v.b.) pek de farklı olmadığı;
- 7) Her iki dönemde de boşanmaların evliliğin ilk yıllarına tekabül ettiği, çocuk sahibi olmayan çiftlerde ayrılığın daha fazla olduğu, boşanma davalarının genelde

hanımlar tarafından açıldığı,boşanmadan sonra çocukların daha ziyade annede kaldığı;

8) Erzincan Müftülüğü'ne gelen sorulardan Erzincan halkının büyük bir kısmının hâlâ gayr-i resmi olarak İslam Hukuku'nu (burada fikhın belirleyiciliği görülüyor) baz aldığı gerçeği.

KAYNAKÇA

- ABACI, Nurcan, *Bursa Şehri'nde Osmanlı Hukukunun Uygulanması*, KB Yay., Ankara 2001.
- AHMET CEVDET Paşa, “*Açıklamalı Mecelle*”: (*Mecelle-i Ahkâm-ı Adliye* 1312/1895), Ali Himmet Berki, Hikmet Yay., İstanbul 1979.
- AHMED, E., *Kadın ve Sosyal Adalet*, Çev.: M.Çiftkaya, Oğul Matbaacılık, İstanbul,1993.
- AKGÜNDÜZ, Ahmet, *Belgeler Gerçekleri Konuşuyor* 1, OSAV Yay., İstanbul 1997.
- AKGÜNDÜZ, Ahmet, *Belgeler Gerçekleri Konuşuyor III*”, Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yay., İzmir 1991.
- AKGÜNDÜZ, Ahmet, *Şer’iyye Sicilleri*, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yay., İstanbul 1988.
- AKGÜNDÜZ, Ahmet, *Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki Tahliller* ,Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yay., İstanbul 1990.
- AKGÜNDÜZ, Ahmet, *Şer’iyye Sicilleri, Mahiyeti, Toplu Kataloğu ve Seçme Hükümler*, İstanbul 1988.
- AKGÜNDÜZ, Ahmet, ÖZTÜRK, Sait, *Bilinmeyen Osmanlı*, Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yay., İstanbul 1999.
- AKGÜNDÜZ, Ahmet; İslam Hukukunun Osmanlı Devletinde Tatbiki: Şer’iyye Mahkemeleri ve Şer’iyye Sicilleri, *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, Ekim 2009.
- AKGÜNDÜZ, Ahmet, *Şer’iye Mahkemeleri ve Şer’iye Sicilleri*, Yeni Türkiye Yay., Ankara 2002.
- AKMAN, Mehmet, *Osmanlı Devleti'nde Ceza Yargılaması*, Eren Yay., İstanbul 2004.

- AKTAN, Hamza, "Talâk", *İslâm'da İnanç İbadet ve Günlük Yaşayış Ansiklopedisi*, İstanbul 1997.
- AKTAN, Hamza, İslâm Aile Hukuku, *Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi, Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu*, Ankara 1992.
- ALTAŐ, Nurullah, "Dini Danışmanlığın Teorik Temelleri", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı:41, Ankara 2000.
- APAYDIN, H.Yunus , "Siyâset-i Şer'iyeye", *T.D.V. İslâm Ansiklopedisi*.
- APAYDIN, H.Yunus, "İslâm Hukukunda Mevkuf Akitler (Bağlı Akit Teorisi)", *Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Kayseri 1989.
- ARSLAN, Ramazan, YILMAZ, Ejder, "*Medenî Usul Hukku*", 4. Baskı, Yetkin Yay., Ankara 1992.
- ARIN, Canan, "Kadına Yönelik Şiddet", *Cogito Dergisi*, Sayı:6-7, YKY., İstanbul 1996.
- ART, Gökçen , *Őeyhulislam Fetvalarında Kadın ve Cinsellik*, Çiviyazıları Yay., İstanbul 1996.
- ASLAN, Nasi, *İslâm Yargılama Hukukunda Őuhd'l-Hâl -Jüri- Osmanlı Devri Uygulaması*, Beyan Yay., İstanbul 1999.
- ASLANTÜRK Zeki, TAYFUN Amman, *Sosyoloji: Kavramlar, Kurumlar, Süreçler, Teoriler*; Çamlıca Yay., İstanbul 2001.
- ATAR, Fahrettin, "Fetva" , *Diyanet İslâm Ansiklopedisi*, İstanbul 1995.
- ATAR, Fahrettin , *İslâm Adliye Teşkilâtu Ortaya Çıkış ve İşleyişi*, Ankara ty.,
- ATAR, Fahrettin , "Kadı", *DİA*, TDV Yay., İstanbul 2001.
- ATEŞ, Ali Osman, *Hadis Temelli Kalıp Yargılarda Kadın*, Beyan Yay., İstanbul 2000.
- ATEŞ, Süleyman, *Kuran-i Kerim ve Yüce Meali*, Ankara 1980.

- AYDIN, M.Akif, “Aile Hayatı”, *İlmihal*, Diyanet İşleri Başkanlığı Yay., Ankara 2006.
- AYDIN, Mehmet Akif, *Çağdaş Dünyada Kadın Problemleri ile İlgili Dini Tartışmalar*, Güncel Dini Meseleler İstişare Toplantısı, 15–18 Mayıs 2002, İstanbul, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., Ankara 2004
- AYDIN, Mehmet Akif, *İslam Osmanlı Aile Hukûku*, MÜ Yayınları, İstanbul 1985.
- AYDIN, Mehmet Akif, “*Türk Hukûk Tarihi*” (Genişletilmiş 2.Baskı), Beta Bas. Yay., İstanbul 1996.
- AYDIN, Mehmet Akif, T.D.V. İslam İlmihali.
- AYDIN, Mehmet Akif, “Mehir”, *İslam Ansiklopedisi*, Ankara 2003.
- AYDIN, Mümtaz , “Osmanlı'da Örnek Uygulamalarıyla Evlilik Hayatında Kadının Ekonomik Hak ve Hürriyetleri”, *Yeni Ümit Dergisi*, Sayı: 61 Temmuz - Ağustos - Eylül 2003.
- BAHÇEKAPILI, Nedim, “*İslâm hukuku Açısından Nikâh Akdinde Devlet Kontrolünün Önemi*”, <<http://multeka.com/dr.-nedim-bahcekapili/index.php>> (02.04.2010).
- BALTACI, Cahit, *Şer‘iye Sicillerinin Tarihsel ve Kültürel Önemi*, Osmanlı Arşivi ve Osmanlı Araştırmaları Sempozyumu, İstanbul 1985.
- BARKAN, Ömer Lütfi, *XV ve XVI. Asırlarda Osmanlı İmparatorluğu'nda Zirâî Ekonominin Hukuki ve Mâlî Esasları*, İstanbul 1943.
- BAYINDIR, Abdülaziz, *İslâm Muhâkeme Hukûku* (Osmanlı Devri Uygulaması), İslâmi İlimler Araştırmaları Vakfı Yay., İstanbul 1986.
- BAYRAKLI, Bayraktar, *Kadın Sevgi ve Temel Haklar*, İşaret Yay., İstanbul 2000.
- BİLGİN, Vecdi, *Fakih ve Toplum – Osmanlı'da Sosyal Yapı ve Fıkıh-*, İz Yay. İstanbul 2003.
- BİLMEN, Ömer Nasuhi, *Hukûk-ı İslâmiye ve Istılahat-ı Fıkhiye Kamusu*, Bilmen Yay., İstanbul 1986.

- BİLMEN, Ömer Nasuhi, *Hukukî İslamiyye ve İstılahatı Fıkhiyye Kamusu*, İstanbul 1950.
- CANEL, Azize Nilgün, *Aile Yaşam Becerileri*, T.C.Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, İstanbul 2012.
- ÇEKER, Orhan, *Osmanlı Hukuku Aile Kararnamesi*, Mehir Vakfı Yay., Konya 1999.
- CİN, Halil, *Eski Hukukumuzda Boşanma*, SÜHF Yay., Konya 1988.
- CİN, Halil, *İslâm ve Osmanlı Hukukunda Evlenme*, SÜHF Yay., Konya 1988.
- CİN, Halil, *İslam ve Osmanlı Hukukunda Evlenme*, AÜ. Yay., No:341, Ankara 1974.
- CİN, Halil, AKGÜNDÜZ, Ahmet, *Türk İslam Hukuk Tarihi*, Timaş Yayınları, İstanbul 1990.
- ÇİFTÇİ, Ali, BİÇİCİ, İbrahim , *Aile Rehberi*, T.C. Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü Yay., Ankara 2005.
- DOĞAN, Mehmet, *Büyük Türkçe Sözlük*, Rehber Yayınları, Ankara 1990.
- DÖNDÜREN, Hamdi, "Nikah", *Şamil İslam Ansiklopedisi*, İstanbul 1992.
- DÖNDÜREN, Hamdi, *Delilleriyle İslam Hukûku*, Erenler Matbaası, İstanbul 1983.
- DÖNDÜREN, Hamdi, *Delilleriyle Aile İlmihali*, Altınoluk Yay., İstanbul 1995.
- DÜZDAĞ, Ertuğrul, *Şeyhülislam Ebussuud Efendi Fetvaları Işığında 16. Asır Türk Hayatı*, Enderun Kitabevi, İstanbul 1983.
- EBU ZEHRRA, *el-Ahvâlü 'ş-Şahsiyye*, yy. 1950.
- EI-BELAZURİ, Ahmed bin Yahyâ, *Fütûh-ül Buldân*, Kahire 1956.
- EL-MERGİNANİ, Şeyhülislam Burhaneddin Ebi'l-hasen Ali b. Ebi Bekir b. Abdülcelil er-Rüşdanî, *el-Hidaye Şerhu Bidayetü'l-Mübtedi*, İstanbul 1986.

- EKİNCİ, Ekrem Buğra, “Osmanlı Devletinde Mahkemeler ve Kâdılık Müessesesi Literatürü”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, Türk Hukuk Tarihi Sayısı, İstanbul 2005.
- ERBAY, Celal, *İslam Hukukunda Evlilik ve Hısımlık Nafakası*, 12 Göytürk Yay., 1995 Bakü.
- ERDOĞAN, Mehmet, *Fıkıh ve Hukuk Terimleri Sözlüğü*, Ensar Neşriyat, İstanbul 2010.
- EROĞLU, Selahattin, *Talak Hakkında Kur’an-ı Kerim’in Genel Tutumu*, AÜİFD, XXX/8.
- ERUL, Bünyamin, *Aileye İlişkin Sorunlar İstişare Toplantısı*, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., Ankara 2009.
- ES‘AD EFENDİ, Sahaflar Şeyhi-zâde Seyyid Mehmed, *Vak‘a-Nüvîs Es‘ad Efendi Târîhi (1821-1826)*, hzr. Ziya Yılmaz, Osmanlı Araştırmaları Vakfı, İstanbul 2000.
- FAROQHI, Sureyya, *Osmanlı Kültürü ve Gündelik Yaşam*, Tarih Vakfı Yurt Yay., İstanbul 2002,
- FENDOĞLU, Hasan Tahsin, *İslam ve Anayasa Hukukunda Yargı Bağımsızlığı: Anayasa Hukuku Tarihi Açısından Mukayeseli Bir İnceleme*, Beyan Yay., İstanbul 1996.
- FERRUH, Ömer, *İslâm Aile Hukuku*, trc. Yusuf Ziya Kavakçı, Sebil Yay., İstanbul 1994.
- FİDAN, Hafsa, *Değişen Dünyada Kadın*, Diyanet İşleri Başkanlığı Yay., Ankara 2008.
- GÜLER Nuran, TEL Hatice, ÖZKAN Fatma, “Kadının Aile İçinde Yaşanan Şiddete Bakışı”, *C. Ü. Tıp Fakültesi Dergisi*, Sivas 2005.
- HALAÇOĞLU, Yusuf, *Osmanlı’da Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı*, TTK Basımevi, Genişletilmiş 2. Baskı, Ankara 1995.

- İbnü'l- HÜMAM, Kemalüddin Muhammed b. Abdülvahid, *Fethu'l Kadîr*, Kahire 1970.
- HALEBÎ, İbrahim, *Mülteka el-Ebhur Tercümesi*, (çev. MustafaUysal), İstanbul 1968.
- İbn ABİDİN, *Reddü'l-muhtar ale'd-dürrü'l-muhtar*, (çev. Ahmed Davudoğlu), İstanbul 1983.
- İbn KUDAME, Muvaffukuddîn Ebû Muhammed b. Ahmed b. Abdillâh (ö. 620/1223), *el-Muğnî*, nşr Mektebetü'l-Arabiyye, Mısır ty.
- İMBER, Colin, *Şeriattan Kanuna Ebussuud ve Osmanlı'da İslamî Hukuk*, Tarih Vakfı Yurt Yay., İstanbul 2004.
- İPÇİOĞLU, Mehmet, *Konya Şer'îye Sicillerine Göre Osmanlı Ailesi*, Nobel Yay. Ankara 2001.
- İbn RÜŞD, Ebu'l-Velîd Muhammed b. Ahmed b. Muhammed el-Kurtûbî (ö. 520/1126), *Bidâyetü'l-Müctehid*, İstanbul 1985.
- İbn TEYMİYYE, Takıyyüddîn Ahmed b. Abdilhalim Harrânî (ö.728/1327), *Memû'u'l-Fetâvâ*, Mektebetü'l-Me'ârif, Mağrib ty.
- KARAMAN, Hayreddin, *İslam'da Kadın ve Aile*, Ensar Neşriyat, İstanbul 1993.
- KARAMAN, Hayrettin, *İslam'da Kadın ve Aile*, Ensar Neşriyat, İstanbul 2000.
- KARAMAN, Hayrettin, *Mukayeseli İslâm Hukuku*, Nesil Yay., İstanbul 1986.
- KARAMAN, Hayrettin, *Yeni Gelişmeler Karşısında İslam Hukuku*, İz Yay., İstanbul 2004.
- KARAMAN, Hayrettin, *Ana Hatlarıyla İslam Hukuku*, Ensar Yayınları, İstanbul 2010.
- KARAMAN, Hayrettin, *Mukayeseli İslâm Hukuku*, İz Yayıncılık, İstanbul 2009.
- KASANÎ, Alâüddîn Ebû Bekr b. Mes'ûd b. Ahmed (ö.587/1191), *Bedâi'u's-Sanâi' fi Tertîbi's-Şerâi*, Beyrut 1394/1974.

- KAZICI, Ziya, *İslam Medeniyeti ve Müesseseleri Tarihi*, Kayhan Yay., İstanbul 1999.
- KESKİOĞLU, Osman, *Fıkıh Tarihi ve İslam Hukûku*, Müftüoğlu Yay., Ankara 1969.
- KORKUT, Yeşim, *Aile Danışmanlığı ve Aile Terapisi Hizmetleri*, İstanbul Üniversitesi Tecrübî Psikoloji Çalışmaları, İstanbul 2001.
- KÖSE, Saffet, Talip Türcan editörlüğündeki komisyon tarafından *İslam Aile Hukuk El Kitabı*, Grafiker Yay., Ankara 2012.
- KÖTEN, Akif, DÖNDÜREN, Hamdi, “Talak”, *ŞİA*.
- KURT, Abdurrahman, Dünden Bugüne Türk Ailesi, *Dünden Bugüne Türkiye'nin Toplumsal Yapısı*, Ed. Mehmet Zencirkıran, Nova Yayınları, Ankara 2006.
- KÜTÜKOĞLU, Mübahat, *Osmanlı Belgelerinin Dili*, Kubbealtı Neşriyat, İstanbul 1998.
- MERGİNANİ, Burhânüddîn Ali b. Ebî Bekr (ö. 593/1196), *el-Hidâye Şerhu Bidâyeti'l-Müctehid*, nşr. el-Mektebetü'l-İslâmiyye, Kâhire 1384/1965.
- MEVSİLİ, Abdullah b. Muhammed b. Mevdûd (ö. 683/1284), *el-İhtiyâr li Ta'lâli'l-Muhtâr*, 3. Baskı, Beyrut 1975.
- MİRAS, Kamil, *Sahîhi Buhârî Muhtasarı Tecrîdi Sarîh Terceme ve Şerhi*.
- ORTAYLI, İlber, *Osmanlı Aile Hukûkunda Gelenek, Şeriat ve Örf, Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi*, Başbakanlık Aile Araştırmaları Kurumu Yay., Ankara 1992.
- ORTAYLI, İlber, “Osmanlı Kadısı, Tarihi Temeli ve Yargı Görevi”, *SHED*, Ankara 1977.
- ORTAYLI, İlber, *Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devleti'inde Kadı*, Ankara 1994.

- ÖZTÜRK, Said, *Askeri Kassama Ait Onyedinci Asır İstanbul Tereke Defterleri Sosyo-Ekonomik Tahlil*, Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yay., İstanbul 1995.
- ÖZTÜRK, Yaşar Nuri, *Kuran-i Kerim ve Türkçe Meali*, Yeni Boyut Yay., 1998.
- ÖZUĞUR, Ali İhsan: "Boşanma, Evlenme İptali, Ayrılık Davası, Ailenin Korunması İle İlgili Tedbirler, Tanıma, Tenfiz, Aile Mahkemesi İlişkisi", *İzmir Barosu Dergisi*, Yıl 69, Ocak 2004.
- ÖZUĞUR, Ali İhsan, *Boşanma ve Ayrılık*, Seçkin Yay., Ankara, 2000.
- PAKALIN, Mehmet Zeki, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, M.E.B. Yay., İstanbul 1993.
- SAVAŞ, Saim, *Fetva ve Şer'iyeye Sicillerine Göre Ailenin Teşekkülü ve Dağılması, Sosyo- Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi*, Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, Ankara 1992.
- SEKAM Sosyal Araştırmalar Merkezi, *Ailenin Yapısal Özellikleri, İşlevleri ve Değişimi*, Sekam Yay., İstanbul 2010.
- ŞAHİN, Tahir Erdoğan, *Erzincan Tarihi*, 1. Baskı, ERDAV Yay., Erzincan 1987.
- ŞENER, Abdülkadir, "İctimâî Usûl-i Fıkh Tartışmaları", *AÜİ F İslam İlimleri Enstitüsü Dergisi*, sa.5, Ankara 1982.
- TABAKOĞLU, Ahmet, *Türk İktisat Tarihi*, Dergah Yay., İstanbul 2003.
- T.C. Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, *Aile Yapısı Araştırması*, Ankara 2010.
- TİRMİZİ, M., *Sünenü't Tirmizi*, Daru'l Fikr, Beyrut, 1994.
- TOPALOĞLU, Bekir, *İslam'da Kadın*, Yağmur Yay., İstanbul 1988.
- TUKSAL, H.Ş., *Kadın Karşıtı Söylemin İslam Geleneğindeki İzdüşümleri*, Kitabiyat, Ankara 2000.

- TÜRKARSLAN, Nesrin ,“Boşanmanın Çocuklar Üzerine Olumsuz Etkileri ve Bunlarla Baş Etmenin Yolları”, *Aile ve Toplum Dergisi*, Sayı:11, MN Tanıtım, Ankara 2007.
- TÜRKÖNE, M., *Eski Türk Toplumunun Cinsiyet Kültürü*, Ark Yay., Ankara 1995.
- UBICINI, M.A., *Osmanlı'da Modernleşme Sancısı*, Timaş Yay., İstanbul 1998.
- UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, *Osmanlı Devletinin Saray Teşkilatı*, TTK Yay., Ankara 1954.
- UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, *Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilatı*, TTK Yay., Ankara 1988.
- UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, *Osmanlı Devlet'inde İlmiye Teşkilâtı*, TTK Yay., Ankara 1984.
- ÜNAL, Mehmet Ali, *Osmanlı Müesseseleri Tarihi*, Isparta 1997.
- ÜNAL, Mehmet,“Medeni Kanunun Kabulünden Önce Türk Aile Hukukuna İlişkin Düzenlemeler ve Özellikle 1917 Tarihli Hukuk-i Aile Kararnamesi” , *AÜHFD*, Ankara 1978.
- YAMAN, Ahmet, *İslam Aile Hukuku*, M.Ü. İlahiyat Fakültesi Yay., İstanbul 2011.
- YAZIR, Elmalılı H., *Kuran-i Kerim ve Yüce Meali*, Şenyıldız Yay., İstanbul.
- YAZIR, Muhammet Hamdi, *Hak Dini Kuran Dili*, İstanbul 1982.
- YİĞİT, Yaşar, *Aileye İlişkin Sorunlar İstişare Toplantısı*, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., Ankara 2009.
- ZİHNİ, Mehmet, *Nimet-i İslam*, Sönmez Neşriyat, İstanbul ts.
- ZUHAYLİ, Vehbe, *İslam Fıkıh Ansiklopedisi*, Risale Yay., İstanbul 1994.
- ZUHAYLİ, Vehbe, *Fıkhul-İslâmî ve Edillatühû*, Dımaşk 1984.

Araştırma ve İncelemeler

İNBAŞI, Mehmet, “Erzincan Kazası” (1642 Tarihli Avârız Defterine Göre), *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, Sayı 41, Erzurum 2000.

MAYDAER, Saadet, “Klâsik Dönem Osmanlı Toplumunda Boşanma”, *U.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı: 1, 2007.

MİROĞLU, İsmet, Erzincan, *DİA*, TDV Yay., İstanbul 1995.

MUTAF, Abdülmecit, “Osmanlı Hukûk Sisteminde Dostane Çözüm: "Sulh" Uygulaması”, *Yeni Ümit Dergisi*, Sayı: 70 Ekim - Kasım - Aralık 2005.

YILMAZÇELİK, İbrahim, *Şer‘iyye sicillerinin bir merkezde toplanması üzerine bazı mülahazalar*, Osmanlı Arşivleri ve Osmanlı Araştırmaları sempozyumuna Sunulan Bildiriler, İstanbul 1985.

Müracaat Eserleri

DAĞLI, Yücel, ÜÇER, Cumhure, *Tarih Çevirme Kılavuzu*, T.T.K. Basımevi, Ankara 1997.

DALGIN, N., *Gündemdeki Tartışmalı Dini Konular*, Erol Ofset Matbaacılık, Samsun, 2003.

DEMİR, Z., *Aile Huzuru*, DİB Yay., Ankara, 2003.

DEVELLİOĞLU, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Aydın Kitabevi Yay. Ankara 2004.

DİLİPAK, A., *Bir Başka Açıdan Kadın*, Risale Yay., Ankara 1990. Diyanet İşleri Başkanlığı, *Kur’an-ı Kerîm ve Açıklamalı Meali*, TDV Yay., Ankara 1993.

DOĞRAMACI, Emel, *Türkiye’de Kadının Dünyü ve Bugünü*, Türkiye İş Bankası Kültür Yay., 3.Baskı, Ankara 1997.

ERGÜN, Ömer , “TMK’nun 166. Maddesinde Düzenlenen Boşanma Nedenleri”, *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, AKADER Yay., 2005.

- ERKAL Mustafa E., *Türk Aile Yapısı ve Batı Avrupa'daki Bazı Değişmeler*, Hz. Peygamber ve Aile Hayatı, İlmî Neşriyat, İstanbul.
- GÜLER, Nuran -TEL Hatice - ÖZKAN TUNCAY, Fatma, “Kadının Aile İçinde Yaşanan Şiddete Bakışı”, *C. Ü. Tıp Fakültesi Dergisi*, Sivas, 2005.
- GÜNDÜZ, Tufan, “Şer’iyye Sicilleri ve Tarihi Kıymeti”, *Türk Yurdu Dergisi*, Temmuz 1992.
- GÜNER, Osman, “İslam Düşüncesinde Kadına Yönelik Şiddet Söylemine Bir Bakış”, *19 Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı:23, Samsun 2007.
- HÜSEYİNİ , *Reddü’l-Muhtâr ‘ale’ d-Dürri’l-Muhtâr*, 1984.
- İŞİLOĞLU, Barış, *Anksiyete ve Depresyon Tanısı ile İzlenen Evli Kadınlarda Aile İçi Şiddetin Sosyodemografik Faktörler, Çift Uyumu ve Hastalıkla İlişkisi*, Uzmanlık Tezi, İstanbul 2006
- NARMAN, G., *Kadının İş Yaşamına Katılımı ve Kadın Yöneticilik Modelleri*, Yüksek Lisans Tezi, AÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2006.
- OKÇAY, H., *Kentleşme Sürecinde Evli Kadının Dinsel Tutum Değer ve Davranışlarında Meydana Gelen Değişmeler (Karşıyaka Örneği)*, Doktora Tezi, 9 Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 1991.
- ONAR, Sıdık Sami, “Osmanlı İmparatorluğunda İslâm Hukukunun Bir Kısımının Codificationu, Mecelle”, *İHFM*.
- ÖZAY, M., “Günümüz Sosyolojisinde Modernleşme-Sekülerleşme-Din İlişkisi”, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2006.
- ÖZDEŞ, Talip, *Çağdaş Dünya’da Kadın Problemleri İle İlgili Dini Tartışmalar*, Güncel Dini Meseleler İstişare Toplantısı, 15–18 Mayıs 2002 İstanbul, Türkiye Diyanet Vakfı Yay., Ankara 2004.
- ÖZTÜRK, Said, “Osmanlı Toplumunda Çok Evlilik”, *Tarih ve Düşünce Dergisi*, sy. 2001.
- SAMİ, Şemseddin, *Kâmûs-i Türkî*, İkdâm Matbaası, İstanbul 1316.

SAYAR, Kemal, *Kültür ve Ruh Sağlığı*, Metis Yay., İstanbul 2003.

SERTOĞLU Midhat, *Osmanlı Tarih Lügati*, 2. Basım, Enderun Yay., İstanbul 1986.

ŞENER, Arzu–TERZİOĞLU, R.Günsel, “Bazı Sosyo-Ekonomik ve Demografik Değişkenler ile iletişimin Eşler Arası Uyuma Etkisinin Araştırılması”, *Aile ve Toplum Dergisi*, Sayı:8, MN Tanıtım, Ankara 2005.

TABLÖLAR

TABLO 1:
2010-2013 Yılları Erzincan Aile Mahkemesi
Boşanma Kayıtları

1.Esas no:2013/213
Karar no:2013/253
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:26/04/2013
Kadın:1981 doğumlu
Erkek:1978 doğumlu
10 yıllık evliler
3 çocuk var
Boşanma sebebi:Şiddetli geçimsizlik
2.Esas no:2013/206
Karar no:2013/253
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:26/04/2013
Kadın:1987 doğumlu
Erkek:1984 doğumlu
3 yıllık evliler
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Şiddetli geçimsizlik
3.Esas no:2013/204
Karar no:2013/246
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:22/04/2013
Kadın:1980 doğumlu
Erkek:1977 doğumlu
Çocuk Sayısı:1
Boşanma Sebebi:Şiddetli geçimsizlik
4.Esas no:2013/189
Karar no:2013/244
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:19/04/2013
Kadın:1993 doğumlu
Erkek :1992 doğumlu
Evlilik yılı:03/2013
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Düğün Öncesi ve sonrası anlaşmazlıkların varlığı
5.Esas no:2013/201
Karar no:2013/243
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:22/04/2013
Kadın:1977 doğumlu
Erkek:1970 doğumlu
Çocuk Sayısı:3
Boşanma Sebebi:Fikir uyuşmazlığı
6.Esas no:2012/599
Karar no:2013/229
Dava: Boşanma
Karar Tarihi:12/04/2013
Kadın:1981 doğumlu
Erkek:1976 doğumlu
Çocuk Sayısı:2
Boşanma Sebebi:Şiddetli Geçimsizlik
7.Esas no:2013/184
Karar no:2013/217

Dava:Boşanma
Karar Tarihi:05/07/2013
Kadın:1982 doğumlu
Erkek:1980 doğumlu
Çocuk Sayısı:1
8.Esas no :2013/179
Karar no:2013/215
Dava :Boşanma
Karar Tarihi:05/04/2013
Kadın:1988 doğumlu
Erkek:1984 doğumlu
Evlilik Süresi:4 yıl
Çocuk Sayısı:1
Boşanma Sebebi:Şiddetli Geçimsizlik
9.Esas no:2013/183
Karar no:2013/214
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:05/04/2013
Kadın:1982 doğumlu
Erkek:1982 doğumlu
Çocuk Sayısı:1
Boşanma Sebebi:Ruhen anlaşamamazlık
10.Esas no:2012/417
Karar no:2013/213
Dava: Boşanma
Karar Tarihi:04/04/2013
Kadın:1978 doğumlu
Erkek:1962 doğumlu
Evlilik Yılı:2006
Boşanma Sebebi:Alkol bağımlılığı , gebelik tedavisini red
Çocuk Sayısı:0
11.Esas no:2012/273
Karar no:2013/208
Dava:Boşanma
Karar tarihi:04/04/2013
Kadın:1985 doğumlu
Erkek:1985 doğumlu
Evlilik yılı: 2007
Çocuk Sayısı:1
Boşanma Sebebi:kadını aldatması
12.Esas No:2013/184
Karar No:2013/202
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:02/04/2013
Kadın:1985 doğumlu
Erkek:1984 doğumlu
Evlilik yılı:2009(Kaçarak)
Çocuk Sayısı:1
Boşanma Sebebi:Sünni-alevi çatışması
13.Esas:2012/73
Karar No:2013/201
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:02/04/2013
Kadın:1976 doğumlu

Erkek:1969 doğumlu
Evlilik Yılı:2012 Ocak
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Kadın kıskançlığı
14.Esas No:2013/171
Karar No:2013/200
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:01/04/2013
Kadın:1990 doğumlu
Erkek:1989 doğumlu
Evlilik Süresi:4yıl
Çocuk Sayısı:2
Boşanma Sebebi:Şiddetli Geçimsizlik
15.Esas No:2012/180
Karar No:2013/1901
Dava:Boşanma
Karar Tarihi: 17/04/2013
Kadın:1980 doğumlu
Erkek:1976 doğumlu
Evlilik Süresi:7yıl
Çocuk Sayısı:1
Boşanma Sebebi: Şiddetli Geçimsizlik
16.Esas No:2012/180
Karar No:2013/191
Dava:Boşanma
Karar Tarihi: 26/03/2013
Kadın:1981 doğumlu
Erkek:1973 doğumlu
Evlilik Yılı:2001
Çocuk Sayısı:1
Boşanma Sebebi: Şiddetli Geçimsizlik
17.Esas No:2013/157
KararNo:2013/189
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:25/03/2013
Kadın:1981 doğumlu
Erkek:1974 doğumlu
Evlilik Yılı:2011
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi: Şiddetli Geçimsizlik
18.Esas No:2013/154
Karar No:2013/188
Dava: Boşanma
Karar Tarihi:22/03/2013
Kadın:1974 doğumlu
Erkek:1973 doğumlu
Evlilik Yılı:1993
Çocuk Sayısı:2
Boşanma Sebebi: Şiddetli Geçimsizlik
19.Esas No:2013/151
Karar No:2013/187
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:22/03/2013

Kadın:1980 doğumlu
Erkek:1986 doğumlu
Evlilik Yılı:2009
Çocuk Sayısı:
Boşanma Sebebi:şiddetli
geçimsizlik
20.Esas No:2013/152
Karar No:2013/186
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:22/03/2013
Kadın:1990 doğumlu
Erkek:1986 doğumlu
Evlilik Yılı:2006
Çocuk Sayısı:2
Boşanma Sebebi:Şiddetli
geçimsizlik
21.Esas No:2012/344
Karar No:2013/185
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:22/03/2013
Kadın:1990 doğumlu
Erkek:1987 doğumlu
Evlilik Yılı:2007
Çocuk Sayısı:2
Boşanma Sebebi:Şiddet,takıntı
sorunu,aldatma
22.Esas No:2012/129
Karar No:2013/183
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:15/03/2013
Kadın:1991 doğumlu
Erkek:1986 doğumlu
Evlilik Yılı:2011
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Şiddetli
geçimsizlik
23.Esas No:2013/146
Karar No:2013/182
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:22/03/2013
Kadın:1963 doğumlu
Erkek:1959 doğumlu
Evlilik Yılı:1986
Çocuk Sayısı:2
Boşanma Sebebi:Şiddetli
geçimsizlik
24.Esas No:2013/149
Karar No:213/181
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:22/03/2013
Kadın:1984 doğumlu
Erkek:1982 doğumlu
Evlilik Yılı:2006
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:şiddetli
geçimsizlik
25.Esas No:2012/513
Karar No:2013/180
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:21/03/2013
Kadın:1976 doğumlu
Erkek:1976 doğumlu
Evlilik Yılı:1999
Çocuk Sayısı:3
Boşanma Sebebi:Kuma
26.Esas No:2012/345
Karar No:2013/177
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:21/03/2013

Kadın:1980 doğumlu
Erkek:1986 doğumlu
Evlilik Yılı:3 yıl
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:çocuk tedavisini
redetmesi
27.Esas No:2013/116
Karar No:2013/174
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:20/03/2013
Kadın:1988 doğumlu
Erkek:1986 doğumlu
Evlilik Yılı:2007
Çocuk Sayısı:1
Boşanma Sebebi:şiddetli
geçimsizlik
28.Esas No:2012/494
Karar No:2013/173
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:19/03/2013
Kadın:1992 doğumlu
Erkek:1978 doğumlu
Evlilik Yılı:2009
Çocuk Sayısı:2
Boşanma Sebebi:Şiddetli
geçimsizlik
29.Esas No:2012/84
Karar No:2013/172
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:19/03/2013
Kadın:1986 doğumlu
Erkek:1973 doğumlu
Evlilik Yılı:2006
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Birlikte
oturma,kocanın çalışmaması
30.Esas No:2011/504
Karar No:2013/171
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:19/03/2013
Kadın:1988 doğumlu
Erkek:1986 doğumlu
Evlilik Yılı:2011
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Lüsk Merakı
31.Esas No:2013/141
Karar No:2013/169
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:15/03/2013
Kadın:1992 doğumlu
Erkek:1987 doğumlu
Evlilik Yılı:2011
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Şiddetli
Geçimsizlik
32.Esas No:2012/27
Karar No:2013/168
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:15/03/2023
Kadın:1976 doğumlu
Erkek:1964 doğumlu
Evlilik Yılı:2006
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:siddetli
geçimsizlik
33.Esas No:2011/653
Karar No:2013/167
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:14/03/2013

Kadın:1988 doğumlu
Erkek:1986 doğumlu
Evlilik Yılı:2001
Çocuk Sayısı:1
Boşanma Sebebi:Şiddetli
geçimsizlik
34.Esas No:2013/49
Karar No:2013/165
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:14/03/2013
Kadın:1969 doğumlu
Erkek:1969 doğumlu
Evlilik Yılı:1990
Çocuk Sayısı:2
Boşanma Sebebi:Şiddetli
geçimsizlik
35.Esas No:2013/101
Karar No:2013/56
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:12/03/2013
Kadın:1970 doğumlu
Erkek:1966 doğumlu
Evlilik Yılı:1980
Çocuk Sayısı:3
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
36.Esas No:2012/325Karar
No:2013/153
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:07/03/2013
Kadın:1976 doğumlu
Erkek:1978 doğumlu
Evlilik Yılı:1996
Çocuk Sayısı:2
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
37.Esas No:2012/224
Karar No:2013/152
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:07/03/2013
Kadın:1975 doğumlu
Erkek:1972 doğumlu
Evlilik Yılı:1996
Çocuk Sayısı:2
Boşanma Sebebi:Alkol
38.Esas No:2011/611
Karar No:2013/151
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:07/03/2013
Kadın:1981 doğumlu
Erkek:1978 doğumlu
Evlilik Yılı:2009
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Kültür farklılığı,ve
işsizlik
39.Esas No:2013/131
Karar No:2013/150
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:08/03/2013
Kadın:1979 doğumlu
Erkek:1975 doğumlu
Evlilik Yılı:2011
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
40.Esas No:2013/130
Karar No:2013/149
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:08/03/2013
Kadın:1983 doğumlu
Erkek:1985 doğumlu
Evlilik Yılı:2011

Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
41.Esas No:2012/571
Karar No:2013/148
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:08/03/2013
Kadın:1962 doğumlu
Erkek: 1930
Evlilik Yılı:2012
Boşanma Sebebi:Yaş Farklılığı
42.Esas No:2012/621
Karar No:2013/147
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:01/03/2013
Kadın:1983 doğumlu
Erkek: 1980 doğumlu
Evlilik Yılı:2004
Çocuk Sayısı:1
Boşanma Sebebi:Kadının Lüks
Merakı,Birlikte oturmayı reddetme
43.Esas No:2012/228
Karar No:2013/146
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:22/03/2013
Kadın:1992 doğumlu
Erkek: 1988 doğumlu
Evlilik Yılı:2010
Çocuk Sayısı:1
Boşanma Sebebi:Kocanın
çalışmaması,ve saldırgan
davranışları
44.Esas No:2013/112
Karar No:2013/145
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:04/03/2013
Kadın:1954 doğumlu
Erkek: 1951 doğumlu
Evlilik Yılı:2011
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
45.Esas No:2011/73
Karar No:2013/89
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:14/02/2013
Kadın:1991 doğumlu
Erkek: 1979 doğumlu
Evlilik Yılı:2010
Çocuk Sayısı:1
Boşanma
Sebebi:Geçimsizlik,birlikte oturma
46.Esas No:2012/277
Karar No:2013/83
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:12/02/2013
Kadın:1979 doğumlu
Erkek: 1975 doğumlu
Evlilik Yılı:2004
Çocuk Sayısı:2
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
47.Esas No:2012/15
Karar No:2013/81
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:12/02/2013
Kadın:1989 doğumlu
Erkek: 1981 doğumlu
Evlilik Yılı:2011
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
48.Esas No:2013/67

Karar No:2013/78
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:08/02/2013
Kadın:1980 doğumlu
Erkek: 1969 doğumlu
Evlilik Yılı:2008
Çocuk Sayısı:2
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
49.Esas No:2013/115
Karar No:2013/144
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:04/03/2013
Kadın:1955 doğumlu
Erkek: 1958 doğumlu
Evlilik Yılı:1996
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
50.Esas No:2013/114
Karar No:2013/143
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:01/03/2013
Kadın:1961 doğumlu
Erkek: 1961 doğumlu
Evlilik Yılı:1985
Çocuk Sayısı:3
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
51.Esas No:2013/113
Karar No:2013/142
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:04/03/2013
Kadın:1963 doğumlu
Erkek: 1961 doğumlu
Evlilik Yılı:1983
Çocuk Sayısı:3
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
52.Esas No:2013/98
Karar No:2013/141
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:01/03/2013
Kadın:1958 doğumlu
Erkek: 1962 doğumlu
Evlilik Yılı:1990
Çocuk Sayısı:3
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
53.Esas No:2012/209
Karar No:2013/128
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:04/03/2013
Kadın:1974 doğumlu
Erkek: 1968 doğumlu
Evlilik Yılı:1991
Çocuk Sayısı:4
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik,koca
çalışmıyor
54.Esas No:2013/96
Karar No:2013/124
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:25/02/2013
Kadın:1980 doğumlu
Erkek: 1990 doğumlu
Çocuk Sayısı:1
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
55.Esas No:2013/93
Karar No:2013/123
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:25/02/2013
Kadın:1985 doğumlu
Erkek: 1981 doğumlu
Evlilik Yılı:2005

Çocuk Sayısı:1
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
56.Esas No:2013/88
Karar No:2013/121
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:22/02/2013
Kadın:1971 doğumlu
Erkek: 1965 doğumlu
Evlilik Yılı:2011
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
57.Esas No:2013/92
Karar No:2013/122
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:25/02/2013
Kadın:1974 doğumlu
Erkek: 1968 doğumlu
Evlilik Yılı:1996
Çocuk Sayısı:2
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
58.Esas No:2013/72
Karar No:2013/120
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:22/02/2013
Kadın:1984 doğumlu
Erkek: 1975 doğumlu
Evlilik Yılı:2010
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
59.Esas No:2012/480
Karar No:2013/119
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:21/02/2013
Kadın:1976 doğumlu
Erkek: 1964 doğumlu
Evlilik Yılı:2001
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik,yurt
dışına götüreceğim diyord
götürmüyor
60.Esas No:2012/606
Karar No:2013/118
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:18/03/2013
Kadın:1987 doğumlu
Erkek: 1984 doğumlu
Evlilik Yılı:2006
Çocuk Sayısı:1
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
61.Esas No:2012/172
Karar No:2013/116
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:18/03/2013
Kadın:1972 doğumlu
Erkek: 1963 doğumlu
Evlilik Yılı:2011
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik,ilk
evliliklerinden olan çocukları
sorun ediyorlar
62.Esas No:2012/391
Karar No:2013/109
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:04/03/2013
Kadın:1956 doğumlu
Erkek: 1955 doğumlu
Evlilik Yılı:1978
Çocuk Sayısı:4

Boşanma
Sebebi:Geçimsizlik,1995'ten bu yana ayrı yaşıyorlar.Davacı kadın 6 yıl önce yine dava açmış.Koca başka bir kadınla yaşıyor ve o kadından 10 yaşında bir oğlu var.
63.Esas No:2012/450

64.Esas No:2013/77
Karar No:2013/104
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:15/02/2013
Kadın:1977 doğumlu
Erkek:1966 doğumlu
Evlilik Yılı:1996
Çocuk Sayısı:2
Boşanma
Sebebi:Geçimsizlik,aldatma
65.Esas No:2013/29
Karar No:2013/103
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:14/02/2013
Kadın:1984 doğumlu
Erkek:1978 doğumlu
Evlilik Yılı:2009
Çocuk Sayısı:1
Boşanma
Sebebi:Geçimsizlik,kültür farklılığı var, kız istanbullu
66.Esas No:2013/83
Karar No:2013/102
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:15/02/2013
Kadın:1978 doğumlu
Erkek:1968 doğumlu
Evlilik Yılı:1966
Çocuk Sayısı:3
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
67.Esas No:2013/68
Karar No:2013/99
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:24/02/2013
Kadın:1988 doğumlu
Erkek:1985 doğumlu
Evlilik Yılı:2006
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
68.Esas No:2013/84
Karar No:2013/98
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:15/02/2013
Kadın:1981 doğumlu
Erkek:1980 doğumlu
Evlilik Yılı:2012
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
69.Esas No:2012/360
Karar No:2013/93
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:14/02/2013
Kadın:1983 doğumlu
Erkek:1976 doğumlu
Evlilik Yılı:2011
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
70.Esas No:2012/299
Karar No:2013/92
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:14/02/2013

Karar No:2013/108
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:19/02/2013
Kadın:1979 doğumlu
Erkek:1978 doğumlu
Evlilik Yılı:2000
Çocuk Sayısı:2

Kadın:1979 doğumlu
Erkek:1977 doğumlu
Evlilik Yılı:2001
Çocuk Sayısı:3
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik

71.Esas No:2011/576
Karar No:2013/91
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:14/02/2013
Kadın:1965 doğumlu
Erkek:1961 doğumlu
Evlilik Yılı:1986
Çocuk Sayısı:2
Boşanma
Sebebi:Geçimsizlik,kocada küfür ve saldırgan davranışlar var.
72.Esas No:2011/272
Karar No:2013/90
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:14/02/2013
Kadın:1970 doğumlu
Erkek:1963 doğumlu
Evlilik Yılı:2008
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
73.Esas No:2011/73
Karar No:2013/89
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:14/02/2013
Kadın:1991 doğumlu
Erkek:1979 doğumlu
Evlilik Yılı:2010
Çocuk Sayısı:1
Boşanma
Sebebi:Geçimsizlik,birlikte oturma sorunu
74.Esas No:2013/62
Karar No:2013/77
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:04/03/2013
Kadın:1968 doğumlu
Erkek:1962 doğumlu
Evlilik Yılı:1986
Çocuk Sayısı:2
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
75.Esas No:2013/61
Karar No:2013/76
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:04/03/2013
Kadın:1993 doğumlu
Erkek:1987 doğumlu
Evlilik Yılı:2011
Çocuk Sayısı:1
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
76.Esas No:2011/548
Karar No:2013/71
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:07/02/2013
Kadın:1990 doğumlu
Erkek:1990 doğumlu

Boşanma Sebebi:Geçimsizlik, kız öğrenciyken evleniyorlar.aralarında eğitim farklılıklarından kaynaklanan sorunlar var.

Evlilik Yılı:2010
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik,koca işsiz77.Esas No:2011/327
Karar No:2013/70
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:07/02/2013
Kadın:1982 doğumlu
Erkek:1973 doğumlu
Evlilik Yılı:2011
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
78.Esas No:2011/137
Karar No:2013/69
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:07/02/2013
Kadın:1981 doğumlu
Erkek:1977 doğumlu
Evlilik Yılı:1998
Çocuk Sayısı:2
Boşanma
Sebebi:Geçimsizlik,içki,kumar
79.Esas No:2011/18
Karar No:2013/68
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:07/02/2013
Kadın:1988 doğumlu
Erkek:1978 doğumlu
Evlilik Yılı:2009
Çocuk Sayısı:1
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik,koca kıskançlığı
80.Esas No:2010/87
Karar No:2013/67
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:07/02/2013
Kadın:1954 doğumlu
Erkek:1949 doğumlu
Evlilik Yılı:2000
Çocuk Sayısı:1
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
81.Esas No:2012/236
Karar No:2013/65
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:06/02/2013
Kadın:1985 doğumlu
Erkek:1980 doğumlu
Evlilik Yılı:2005
Çocuk Sayısı:3
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
82.Esas No:2013/55
Karar No:2013/62
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:01/02/2013
Kadın:1986 doğumlu
Erkek:1981 doğumlu
Evlilik Yılı:2003
Çocuk Sayısı:2
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
83.Esas No:2013/56
Karar No:2013/61

Dava:Boşanma
Karar Tarihi:01/02/2013
Kadın:1981 doğumlu
Erkek: 1979 doğumlu
Evlilik Yılı:2001
Çocuk Sayısı:4
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
84.Esas No:2013/54
Karar No:2013/60
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:01/02/2013
Kadın:1985 doğumlu
Erkek: 1981 doğumlu
Evlilik Yılı:2005
Çocuk Sayısı:1
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
85.Esas No:2013/53
Karar No:2013/59
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:01/02/2013
Kadın:1992 doğumlu
Erkek: 1974 doğumlu
Evlilik Yılı:2012
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
86.Esas No:2013/58
Karar No:2013/58
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:01/02/2013
Kadın:1994 doğumlu
Erkek: 1991 doğumlu
Evlilik Yılı:2012
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
87.Esas No:2013/48
Karar No:2013/55
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:30/01/2013
Kadın:1989 doğumlu
Erkek: 1982 doğumlu
Evlilik Yılı:2010
Çocuk Sayısı:1
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
88.Esas No:2013/39
Karar No:2013/54
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:29/01/2013
Kadın:1987 doğumlu
Erkek: 1984 doğumlu
Evlilik Yılı:2012
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
89.Esas No:2011/609
Karar No:2013/153
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:29/01/2013
Kadın:1971 doğumlu
Erkek: 1959 doğumlu
Evlilik Yılı:1994
Çocuk Sayısı:3
Boşanma
Sebebi:Geçimsizlik,şiddet
90.Esas No:2012/405
Karar No:2013/52
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:28/01/2013
Kadın:1987 doğumlu
Erkek: 1984 doğumlu
Evlilik Yılı:2004
Çocuk Sayısı:0

Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
91.Esas No:2012/400
Karar No:2013/50
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:29/01/2013
Kadın:1969 doğumlu
Erkek: 1969 doğumlu
Evlilik Yılı:1988
Çocuk Sayısı:4
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
92.Esas No:2012/315
Karar No:2013/48
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:24/01/2013
Kadın:1959 doğumlu
Erkek: 1943 doğumlu
Evlilik Yılı:2008
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik,şiddet
93.Esas No:2011/539
Karar No:2013/45
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:24/01/2013
Kadın:1975 doğumlu
Erkek: 1968 doğumlu
Evlilik Yılı:1991
Çocuk Sayısı:2
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik,kuma
94.Esas No:2010/157
Karar No:2013/43
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:24/01/2013
Kadın:1970 doğumlu
Erkek: 1970 doğumlu
Evlilik Yılı:1993
Çocuk Sayısı:1
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik,kadın
hasta
95.Esas No:2012/429
Karar No:2013/42
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:23/01/2013
Kadın:1981 doğumlu
Erkek: 1978 doğumlu
Evlilik Yılı:2007
Çocuk Sayısı:1
Boşanma
Sebebi:Geçimsizlik,kimseyle
görüşürmüyor,hayatı zindan
ediyor.
96.Esas No:2012/582
Karar No:2013/41
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:23/01/2013
Kadın:1978 doğumlu
Erkek: 1970 doğumlu
Evlilik Yılı:2005
Çocuk Sayısı:1
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
97.Esas No:2013/34
Karar No:2013/36
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:18/01/2013
Kadın:1978 doğumlu
Erkek: 1973 doğumlu
Evlilik Yılı:1999
Çocuk Sayısı:2
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
98.Esas No:2012/497

Karar No:2013/34
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:17/01/2013
Kadın:1981 doğumlu
Erkek: 1978 doğumlu
Evlilik Yılı:1998
Çocuk Sayısı:3
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
99.Esas No:2011/578
Karar No:2013/29
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:15/01/2013
Kadın:1984 doğumlu
Erkek: 1967 doğumlu
Evlilik Yılı:2000
Çocuk Sayısı:3
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik,koca
psikolojik sorunlu
100.Esas No:2011/419
Karar No:2013/28
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:15/01/2013
Kadın:1984 doğumlu
Erkek: 1984 doğumlu
Evlilik Yılı:2008
Çocuk Sayısı:0
Boşanma
Sebebi:Geçimsizlik,şiddet
101.Esas No:2012/564
Karar No:2013/26
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:15/01/2013
Kadın:1985 doğumlu
Erkek: 1978 doğumlu
Evlilik Yılı:2005
Çocuk Sayısı:1
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
102.Esas No:2013/22
Karar No:2013/25
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:14/01/2013
Kadın:1977 doğumlu
Erkek: 1976 doğumlu
Evlilik Yılı:1995
Çocuk Sayısı:3
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
103.Esas No:2013/21
Karar No:2013/23
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:11/04/01/2013
Kadın:1962 doğumlu
Erkek: 1957 doğumlu
Evlilik Yılı:2009
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
104.Esas No:2012/425
Karar No:2013/20
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:08/01/2013
Kadın:1980 doğumlu
Erkek: 1978 doğumlu
Evlilik Yılı:2001
Çocuk Sayısı:2
Boşanma
Sebebi:Geçimsizlik,alkol,şiddet
105.Esas No:2012/573
Karar No:2013/19
Dava:Boşanma

Karar Tarihi:11/01/2013
Kadın:1965 doğumlu
Erkek: 1960 doğumlu
Evlilik Yılı:1983
Çocuk Sayısı:3
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
106.Esas No:2011/265
Karar No:2013/12
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:10/01/2013
Kadın:1983 doğumlu
Erkek: 1978 doğumlu
Evlilik Yılı:2001
Çocuk Sayısı:2
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
107.Esas No:2013/11
Karar No:2013/11
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:09/01/2013
Kadın:1961 doğumlu
Erkek: 1962 doğumlu
Evlilik Yılı:1981
Çocuk Sayısı:5
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
108.Esas No:2012/548
Karar No:2013/10
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:09/01/2013
Kadın:1973 doğumlu
Erkek: 1968 doğumlu
Evlilik Yılı:1993
Çocuk Sayısı:2
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
109.Esas No:2012/498
Karar No:2013/9
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:08/01/2013
Kadın:1942 doğumlu
Erkek: 1941 doğumlu
Evlilik Yılı:1965
Çocuk Sayısı:4
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
110.Esas No:2011/582
Karar No:2013/6
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:08/01/2013
Kadın:1981 doğumlu
Erkek: 1960 doğumlu
Evlilik Yılı:2006
Çocuk Sayısı:1
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
111.Esas No:2013/189
Karar No:2013/244
Dava: Boşanma
Karar Tarihi:19/04/2013
Kadın:1992 Doğumlu
Erkek:1993 doğumlu
Evlilik Yılı:05.03.2013
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Düğün öncesi ve sonrası geçimsizlik
112.Esas No:2013/201
Karar No:2013/243
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:
Kadın:1953 Doğumlu
Erkek:1950 Doğumlu
Evlilik Yılı:1972
Çocuk Sayısı:3

Boşanma Sebebi:Fikir uyumsuzluğu
113.Esas No:2013/147
Karar No:2013/242
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:19/04/2013
Kadın:1976
Erkek:1979
Evlilik Yılı:2007
Çocuk Sayısı:2
Boşanma Sebebi:Şiddetli geçimsizlik
114.Esas No:2012/599
Karar No:2013/229
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:12/04/2013
Kadın:1982
Erkek:1976
Evlilik Yılı:2000
Çocuk Sayısı:2
Boşanma Sebebi:Şiddetli geçimsizlik
115.Esas No:2013/187
Karar No:2013/222
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:10/04/2013
Kadın:1970
Erkek:1967
Evlilik Yılı:24 yıllık evli
Çocuk Sayısı:2
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
116.Esas No:2013/232
Karar No:2013/257
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:02/05/2013
Kadın:1983
Erkek:1981
Evlilik Yılı:2012
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Kültür farklılığı
117.Esas No:2013/213
Karar No:2013/255
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:26/04/2013
Kadın:1981
Erkek:1978
Evlilik Yılı:2003
Çocuk Sayısı:2
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
118.Esas No:2013/206
Karar No:2013/247
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:22/04/2013
Kadın:1987
Erkek:1984
Evlilik Yılı:09/04/2010
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
119.Esas No:2013/204
Karar No:2013/246
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:22/04/2013
Kadın:1980
Erkek:1977
Evlilik Yılı:2004
Çocuk Sayısı:1
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
200.Esas No:2013/71
Karar No:2013/221
Dava:Boşanma

Karar Tarihi:09/04/2013
Kadın:1991
Erkek:1987
Evlilik Yılı:2011- 3,5 aylık evliler
Boşanma Sebebi:Erkek tarafının düğünde sahte bilezik takması
201.Esas No:2012/269
Karar No:2013/218
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:09/04/2013
Kadın:1968
Erkek:1972
Evlilik Yılı:1993
Çocuk Sayısı:2
Boşanma Sebebi:Kültür farklılığı
202.Esas No:2013/184
Karar No:2013/217
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:05/04/2013
Kadın:1982
Erkek:1980
Evlilik Yılı:20/05/2005
Çocuk Sayısı:1
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
203.Esas No:2013/179
Karar No:2013/215
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:05/04/2013
Kadın:1988
Erkek:1984
Evlilik Yılı:2009
Çocuk Sayısı:1
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
204.Esas No:2013/183
Karar No:2013/214
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:05/04/2013
Kadın:1982
Erkek:1982
Evlilik Yılı:2009
Çocuk Sayısı:1
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
204.Esas No:2013/417
Karar No:2013/213
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:04/04+2013
Kadın:1980
Erkek:1978
Evlilik Yılı:2006
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Alkol
205.Esas No:2012/273
Karar No:2013/208
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:04/04/2013
Kadın:1984
Erkek:1985
Evlilik Yılı:2007
Çocuk Sayısı:1
Boşanma Sebebi:Kadın başka adama kaçmış (Günebakan Köyü)
206.Esas No:2012/184
Karar No:2013/202
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:02/04/2013
Kadın:1992
Erkek:1993
Evlilik Yılı:2009
Çocuk Sayısı:1

Boşanma Sebebi:Alevi- Sünni çatışması
207.Esas No:2012/73
Karar No:2013/201
Dava:Boşanma
Karar Tarihi: 02/04/2013
Kadın:1976
Erkek:1969
Evlilik Yılı:2011
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Adam aldatmış
208.Esas No:2013/171
Karar No:2013/200
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:01/04/2013
Kadın:1991
Erkek:1989
Evlilik Yılı:2009
Çocuk Sayısı:2
Boşanma Sebebi:Anlaşmazlık
209.Esas No:2013/145
Karar No:2013/196
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:20/03/2013
Kadın:1990
Erkek:1985
Evlilik Yılı:2011
Çocuk Sayısı:1
Boşanma Sebebi:Anlaşmazlık
210.Esas No:2012/415
Karar No:2013/193
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:26/03/2013
Kadın:1963
Erkek:1961
Evlilik Yılı:1983
Çocuk Sayısı:4
Boşanma Sebebi:Koca, karısının kendisinden habersiz merdiven sildiğini öğrenir
211.Esas No:2013/65
Karar No:2013/194
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:26/03/2013
Kadın:1980
Erkek:1981
Evlilik Yılı:2009
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Anlaşmazlık
212.Esas No:2012/180
Karar No:2013/191
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:26/03/2013
Kadın:1981
Erkek:1973
Evlilik Yılı:2001
Çocuk Sayısı:1
Boşanma Sebebi:Şiddet var
213.Esas No:2013/157
Karar No:2013/189
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:25/03/2013
Kadın:1980
Erkek:1974
Evlilik Yılı:2011
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Anlaşmazlık
214.Esas No:2013/154
Karar No:2013/188

Dava:Boşanma
Karar Tarihi:22/03/2013
Kadın:1974
Erkek:1973
Evlilik Yılı:1993
Çocuk Sayısı:2
Boşanma Sebebi:Anlaşmazlık
215.Esas No:2013/151
Karar No:2013/185
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:22/03/2013
Kadın:1980
Erkek:1980
Evlilik Yılı:2009
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Anlaşmazlık
216.Esas No:2013/152
Karar No:2013/186
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:22/03/2013
Kadın:1990
Erkek:1986
Evlilik Yılı:2006
Çocuk Sayısı:2
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
217.Esas No:2012/344
Karar No:2013/185
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:22/03/2013
Kadın:1989
Erkek:1985
Evlilik Yılı:2007
Çocuk Sayısı:2
Boşanma Sebebi:Anlaşmazlık
218.Esas No:2012/129
Karar No:2013/183
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:15/03/2013
Kadın:1991
Erkek:1986
Evlilik Yılı:2010
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
219.Esas No:2013/146
Karar No:2013/182
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:22/03/2013
Kadın:1966
Erkek:1964
Evlilik Yılı:1986
Çocuk Sayısı:2
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
220.Esas No:2013/116
Karar No:2013/174
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:20/03/2013
Kadın:1986
Erkek:1988
Evlilik Yılı:2007
Çocuk Sayısı:1
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
221.Esas No:2013/149
Karar No:2013/181
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:19/03/2013
Kadın:1984
Erkek:1982
Evlilik Yılı:2006
Çocuk Sayısı:2

Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
222.Esas No:2013/494
Karar No:2013/173
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:19/03/2013
Kadın:1992
Erkek:1978
Evlilik Yılı:2009
Çocuk Sayısı:2
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
223.Esas No:2012/513
Karar No:2013/180
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:21/03/2013
Kadın:1976
Erkek:1973
Evlilik Yılı:1999
Çocuk Sayısı:3
Boşanma Sebebi:Kuma
224.Esas No:2012/345
Karar No:2013/177
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:21/03/2013
Kadın:1966
Erkek:1966
Evlilik Yılı:2000
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
225.Esas No:2012/284
Karar No:2013/173
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:19/03/2013
Kadın:1981
Erkek:1980
Evlilik Yılı:2006
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Koca, çocuk yok diye karısına psikolojik baskı uyguluyor.
226.Esas No:2012/250
Karar No:2013/176
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:21/03/2013
Kadın:1969
Erkek:1970
Evlilik Yılı:1989
Çocuk Sayısı:1
Boşanma Sebebi:Koca yurt dışına gidiyor sürekli hanımını götürüleceğim diye söz verdiği halde götürmüyor.
227.Esas No:2011/504
Karar No:2013/171
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:19/03/2013
Kadın:1992
Erkek:1990
Evlilik Yılı:1,5 aylık evliler
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Düğün öncesi iki taraf da aslında istemiyor birbirlerini
228.Esas No:2011/291
Karar No:2012/435
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:09/10/2012
Kadın:1969
Erkek:1970
Evlilik Yılı:1998

Çocuk Sayısı:1
Boşanma Sebebi:Dayak
229.Esas No:2011/475
Karar No:2012/436
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:09/10/2012
Kadın:1960
Erkek:1961
Evlilik Yılı:1999
Çocuk Sayısı:2
Boşanma Sebebi:Küfür, koca
psikolojik sorunlu
230.Esas No:2011/195
Karar No:2012/434
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:09/10/2012
Kadın:1980
Erkek:1978
Evlilik Yılı:2009
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Birlik oturma
231.Esas No:2012/483
Karar No:2012/432
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:08/10/2012
Kadın:1977
Erkek:1980
Evlilik Yılı:2010
Çocuk Sayısı:1
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
232.Esas No:2012/479
Karar No:2012/431
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:08/10/2012
Kadın:1981
Erkek:1970
Evlilik Yılı:1996
Çocuk Sayısı:1
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
233.Esas No:2011/321
Karar No:2012/426
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:04/10/2012
Kadın:1986
Erkek:1987
Evlilik Yılı:2005
Boşanma Sebebi:Kuma
234.Esas No:2012/471
Karar No:2012/424
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:04/10/2012
Kadın:1985
Erkek:1985
Evlilik Yılı:2011
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
235.Esas No:2012/468
Karar No:2012/422
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:03/10/2012
Kadın:1978
Erkek:1978
Evlilik Yılı:13 yıllık evliler
Çocuk Sayısı:2
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
236.Esas No:2012/467
Karar No:2012/421
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:03/10/2012

Kadın:1983
Erkek:1982
Evlilik Yılı:2011
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
237.Esas No:2012/138
Karar No:2012/419
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:02/10/2012
Kadın:1988
Erkek:1986
Evlilik Yılı:2007
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Anlaşmazlık
238.Esas No:2011/628
Karar No:2012/417
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:02/10/2012
Kadın:1975
Erkek:1977
Evlilik Yılı:2011
Çocuk Sayısı:0 –önceki
evliliklerinden; kadın:2
erkek:3
Boşanma Sebebi:Koca su
tesisatçısı ve kızına taciz yapmış
239.Esas No:2012/464
Karar No:2012/412
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:01/10/2012
Kadın:1941
Erkek:1929
Evlilik Yılı:1959
Çocuk Sayısı:7
Boşanma Sebebi:Son beş yıl
anlaşmıyorlar.Sonra tekrar
evleniyorlar.
240.Esas No:2012/459
Karar No:2012/411
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:27/09/2012
Kadın:1975
Erkek:1971
Evlilik Yılı:2000
Çocuk Sayısı:3
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
241.Esas No:2011/389
Karar No:2012/400
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:08/07/2012
Kadın:1984
Erkek:1983
Evlilik Yılı:2010
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Koca akıl hastası
242.Esas No:2012/381
Karar No:2012/391
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:14/09/2012
Kadın:1990
Erkek:1986
Evlilik Yılı:2012
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Koca hastalıklı
243.Esas No:2012/240
Karar No:2012/390
Dava:Boşanma
Karar Tarihi: 14/09/2012
Kadın:1966

Erkek:1960
Evlilik Yılı:1984
Çocuk Sayısı:4
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
244.Esas No:2012/110
Karar No:2012/313
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:01/03/2012
Kadın:1987
Erkek:1978
Evlilik Yılı:2011
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Koca, kadını
dövüp evden kovmuş
245.Esas No:2012/326
Karar No:2012/309
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:18/07/2012
Kadın:1994
Erkek:1986
Evlilik Yılı:2011
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Anlaşmazlık
246.Esas No:2012/324
Karar No:2012/307
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:18/07/2012
Kadın:1989
Erkek:1987
Evlilik Yılı:2008
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
247.Esas No:2012/321
Karar No:2012/306
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:17/07/2012
Kadın:1971
Erkek:1963
Evlilik Yılı:1995
Çocuk Sayısı:1
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
248.Esas No:2012/316
Karar No:2012/304
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:20/07/2012
Kadın:1979
Erkek:1973
Evlilik Yılı:2005
Çocuk Sayısı:4
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
249.Esas No:2011/610
Karar No:2012/301
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:12/07/2012
Kadın:1960
Erkek:1960
Evlilik Yılı:15 yıllık evliler
Çocuk Sayısı:2
Boşanma Sebebi:Anlaşmazlık
250.Esas No:2012/312
Karar No:2012/297
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:10/07/2012
Kadın:1981
Erkek:1978
Evlilik Yılı:7 yıllık evliler
Çocuk Sayısı:2
Boşanma Sebebi:Anlaşmazlık
251.Esas No:2012/313

Karar No:2012/298
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:10/07/2012
Kadın:1980
Erkek:1978
Evlilik Yılı:3
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Anlaşmazlık
252.Esas No:2012/311
Karar No:2012/296
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:09/07/2013
Kadın:1984
Erkek:1988
Evlilik Yılı:5yürlük evliler
Çocuk Sayısı:2
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
253.Esas No:2012/309
Karar No:2012/295
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:05/07/2012
Kadın:1988
Erkek:1985
Evlilik Yılı:2
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Anlaşmazlık
254.Esas No:2011/547
Karar No:2012/293
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:05/07/2012
Kadın:1968
Erkek:1963
Evlilik Yılı:15 yürlük evliler
Çocuk Sayısı:1
Boşanma Sebebi:Anlaşmazlık
255.Esas No:2012/264
Karar No:2012/291
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:04/07/2012
Kadın:1986
Erkek:1982
Evlilik Yılı:5 yürlük evliler
Çocuk Sayısı:2
Boşanma Sebebi:Anlaşmazlık
256.Esas No:2012/302
Karar No:2012/286
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:29/06/2012
Kadın:1979
Erkek:1972
Evlilik Yılı:14
Çocuk Sayısı:5
Boşanma Sebebi:Anlaşmazlık
257.Esas No:2012/300
Karar No:2012/285
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:29/06/2012
Kadın:1980
Erkek:1979
Evlilik Yılı:3 yürlük evliler
Çocuk Sayısı:1
Boşanma Sebebi:Anlaşmazlık
258.Esas No:2012/296
Karar No:2012/283
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:27/06/2012
Kadın:1981
Erkek:1979
Evlilik Yılı:6

Çocuk Sayısı:2
Boşanma Sebebi:Anlaşmazlık
259.Esas No:2012/295
Karar No:2012/282
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:27/06/2012
Kadın:1983
Erkek:1982
Evlilik Yılı:2011
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Anlaşmazlık
260.Esas No:2012/225
Karar No:2012/277
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:22/06/2012
Kadın:1966
Erkek:1960
Evlilik Yılı:30 yürlük evliler
Çocuk Sayısı:3
Boşanma Sebebi:Anlaşmazlık
261.Esas No:2012/283
Karar No:2012/276
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:21/06/2012
Kadın:1987
Erkek:1983
Evlilik Yılı:3 yürlük evliler
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Mezhep farklılığı
262.Esas No:2012/281
Karar No:2012/274
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:19/06/2012
Kadın:1973
Erkek:1970
Evlilik Yılı:1988
Çocuk Sayısı:3
Boşanma Sebebi:Anlaşmazlık
263.Esas No:2012/174
Karar No:2012/389
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:09/14/2012
Kadın:1989
Erkek:1981
Evlilik Yılı:2011
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
264.Esas No:2012/428
Karar No:2012/388
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:12/09/2012
Kadın:1968
Erkek:1961
Evlilik Yılı:1987
Çocuk Sayısı:2
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
265.Esas No:2011/570
Karar No:2012/385
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:11/09/2012
Kadın:1965
Erkek:1963
Evlilik Yılı:1986
Çocuk Sayısı:2
Boşanma Sebebi:Koca aşırı
kıskanç, karısına iftira atıyor, içki,
şiddet
266.Esas No:2012/420
Karar No:2012/379

Dava:Boşanma
Karar Tarihi:10/09/2012
Kadın:1985
Erkek:1977
Evlilik Yılı:2002
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
267.Esas No:2011/449
Karar No:2012/372
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:06/09/2012
Kadın:1978
Erkek:1964
Evlilik Yılı:2008
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
268.Esas No:2012/412
Karar No:2012/370
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:05/09/2012
Kadın:1972
Erkek:1967
Evlilik Yılı:2012
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
269.Esas No:2012/411
Karar No:2012/368
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:05/09/2012
Kadın:1982
Erkek:1974
Evlilik Yılı:2009
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
270.Esas No:2012/395
Karar No:2012/364
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:27/08/2012
Kadın:1970
Erkek:1975
Evlilik Yılı:1993
Çocuk Sayısı:1
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
271.Esas No:2012/379
Karar No:2012/355
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:16/08/2012
Kadın:1986
Erkek:1981
Evlilik Yılı:2007
Çocuk Sayısı:1
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
272.Esas No:2012/394
Karar No:2012/362
Dava:24/08/2012
Karar Tarihi:Boşanma
Kadın:1989
Erkek:1982
Evlilik Yılı:2008
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
273.Esas No:2011/658
Karar No:2012/354
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:15/08/2012
Kadın:1988
Erkek:1987
Evlilik Yılı:2006
Çocuk Sayısı:1

Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
274.Esas No:2012/385
Karar No:2012/353
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:15/08/2012
Kadın:1971
Erkek:1964
Evlilik Yılı:1990
Çocuk Sayısı:4
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
275.Esas No:2012/3382
Karar No:2012/349
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:14/08/2012
Kadın:1969
Erkek:1965
Evlilik Yılı:1988
Çocuk Sayısı:2
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
276.Esas No:2012/365
Karar No:2012/347
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:13/08/2012
Kadın:1980
Erkek:1968
Evlilik Yılı:1999
Çocuk Sayısı:2
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
277.Esas No:2012/358
Karar No:2012/339
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:07/08/2012
Kadın:1963
Erkek:1985
Evlilik Yılı:2011
Çocuk Sayısı:0
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
278.Esas No:2012/342
Karar No:2012/323
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:01/08/2012
Kadın:1988
Erkek:1981
Evlilik Yılı:2004
Çocuk Sayısı:1
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
279.Esas No:2012/348
Karar No:2012/322
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:31/07/2012
Kadın:1985
Erkek:1982
Evlilik Yılı:2004
Çocuk Sayısı:1
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
280.Esas No:2012/341
Karar No:2012/321
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:27/07/2012
Kadın:1981
Erkek:1979
Evlilik Yılı:1999
Çocuk Sayısı:2
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
281.Esas No:2012/336
Karar No:2012/318
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:25/07/2012
Kadın:1952 Erkek:1944

Evlilik Yılı:1970
Çocuk Sayısı:5
Boşanma sebebi:Geçimsizlik
282.Esas No:2012/335
Karar No:2012/317
Karar Tarihi:24/07/2012
Kadın:1953
Erkek:1944
Evlilik Yılı:1974
Çocuk Sayısı:3
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
283.Esas No:2012/334
Karar No:2012/316
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:24/07/2012
Kadın:1989
Erkek:1986
Evlilik Yılı:2009
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
284.Esas No:2012/330
Karar No:2012/314
Dava: BoşanmaKarar
Tarihi:23/07/2012
Kadın:1970
Erkek:1970
Evlilik Yılı:1993
Çocuk Sayısı:4
Boşanma Sebebi:Geçimsizlik
285.Esas No:2010/178
Karar No:2012/269
Dava: Boşanma
Karar Tarihi:07/06/2012
Kadın:1965
Erkek:1938
Evlilik Yılı:2005
Boşanma Sebebi:Kadın
Azerbaycan 'lı ve dul.
Azerbaycan 'da kızı okuyor ona
destek için evlenmiş...
286.Esas No:2010/177
Karar No:2012/268
Dava: Boşanma
Karar Tarihi:07/06/2012
Kadın:1979
Erkek:1971
Evlilik Yılı:1998
Çocuk Sayısı:2
Boşanma Sebebi:Koca karısını
aldatıyor. Şiddetli kıskançlık var.
2012 Yılı 2.Karar Kartonu
287.Esas No:2012/136
Karar No:2012/266
Dava:Boşanma
Karar Tarihi:05/06/2012
Kadın:1984 Doğumlu
Erkek:1980 Doğumlu
Çocuk Sayısı:1
Evlilik Yılı:2002
Boşanma Sebebi:Şiddetli
Geçimsizlik
289.Esas No: 2012/ 253
Karar No: 2012/254
Dava:Boşanma
Karar Tarihi: 30/05/2012
Kadın: 1985 Doğumlu
Erkek: 1980 Doğumlu
Çocuk Sayısı:2
Evlilik Yılı:2004
Boşanma Sebebi:

289.Esas No: 2012/ 253
Karar No: 2012/254
Dava:Boşanma
Karar Tarihi: 30/05/2012
Kadın: 1985 Doğumlu
Erkek: 1980 Doğumlu
Çocuk Sayısı:2
Evlilik Yılı:2004
Boşanma Sebebi: 290.Esas No:
2011/228
Karar No: 2012/249
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 17/05/2012
Kadın: 1975 Doğumlu
Erkek:1975 Doğumlu
Çocuk Sayısı:2
Evlilik Yılı:8 yıllık evliler
Boşanma Sebebi: Borç, kocanın
zinası,şiddet
291.Esas No: 2012/254
Karar No: 2012/264
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 04/06/2012
Kadın: 1976 Doğumlu
Erkek: 1978 Doğumlu
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2010
Boşanma Sebebi:
292.Esas No: 2012/222
Karar No: 2012/263
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 01/06/2012
Kadın: 1979 Doğumlu
Erkek: 1973 Doğumlu
Çocuk Sayısı:3
Evlilik Yılı:15 yıllık evliler
Boşanma Sebebi: Kocanın zinası
293.Esas No: 2012/
No: 2012/250Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 28/05/2012 Kadın:
1976 Doğumlu Erkek: 1962
Doğumlu Çocuk Sayısı: 0 Evlilik
Yılı:2010Boşanma Sebebi:
294.Esas No: 2012/244
Karar No: 2012/248
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 23/05/2012
Kadın: 1976 Doğumlu
Erkek: 1976 Doğumlu
Çocuk Sayısı: 2
Evlilik Yılı:2003
Boşanma Sebebi:
295.Esas No: 2012/229
Karar No: 2012/247
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 23/05/2012
Kadın: 1982 Doğumlu
Erkek: 1978 Doğumlu
Çocuk Sayısı:1
Evlilik Yılı: 7 yıllık evliler
Boşanma Sebebi: Kavgalar
296.Esas No: 2011/296
Karar No: 2012/242
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 22/05/2012
Kadın: 1987 Doğumlu
Erkek: 1986 Doğumlu Çocuk
Sayısı:0
Evlilik Yılı:9 aylık evliler

Boşanma Sebebi: Birlik oturma, hasta karısını kocası doktora götürmüyor.
297.Esas No: 2011/243
Karar No: 2012/241
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 26/04/2012
Kadın: 1988 Doğumlu
Erkek: 1986 Doğumlu
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2011
Boşanma Sebebi:Kızı okutacağız diyordlar evlenmeden önce, ama okutmuyorlar.
298.Esas No: 2012/61
Karar No: 2012/239
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 17/05/2012
Kadın: 1985 doğumlu
Erkek: 1980 Doğumlu
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2009
Boşanma Sebebi:
300.Esas No: 2011/589
Karar No: 2012/236
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 17/05/2012
Kadın: 1973 Doğumlu
Erkek: 1967 Doğumlu
Çocuk Sayısı:1
Evlilik Yılı:1990
Boşanma Sebebi:Şiddet
301.Esas No: 2012/232
Karar No: 2012/235
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 15/05/2012
Kadın: 1960 Doğumlu
Erkek: 1982 Doğumlu
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2008
Boşanma Sebebi:
302.Esas No: 2012/230
Karar No: 2012/234
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 14/05/2012
Kadın: 1989 Doğumlu
Erkek: 1984 Doğumlu
Çocuk Sayısı:2
Evlilik Yılı:2008
Boşanma Sebebi:
303.Esas No: 2012/226
Karar No: 2012/233
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 11/05/2012
Kadın: 1986 Doğumlu
Erkek: 1982 Doğumlu
Çocuk Sayısı: 1
Evlilik Yılı:2003
Boşanma Sebebi:
304.Esas No: 2011/231
Karar No: 2012/230
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 10/05/2012
Kadın: 1973 Doğumlu
Erkek: 1970 Doğumlu
Çocuk Sayısı:2
Evlilik Yılı:1995
Boşanma Sebebi:Alkol 305.Esas No: 2012/191

Karar No: 2012/228
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 08/05/2012
Kadın: 1985 Doğumlu
Erkek: 1980 Doğumlu
Çocuk Sayısı: 0
Evlilik Yılı: 2 aylık evlilerBoşanma
Sebebi: Birlik oturuyorlar, koca aşırı kıskanç ve iftira atıyor hanımına.
306.Esas No: 2012/93
Karar No: 2012/224
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 08/05/2012
Kadın: 1980 Doğumlu
Erkek: 1974 Doğumlu
Çocuk Sayısı:1
Evlilik Yılı:2007
Boşanma Sebebi:Koca durduk yere karısının boğazını sıkıyor ve ailesini öldürmekle tehdit ediyor.
307.Esas No: 2011/681
Karar No: 2012/223
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 08/05/2012
Kadın: 1976 Doğumlu
Erkek: 1976 Doğumlu
Çocuk Sayısı:3
Evlilik Yılı:1998Boşanma
Sebebi: Birlik oturuyorlar ve koca çalışmıyor.
308.Esas No: 2011/150
Karar No: 2012/221
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 08/05/2012
Kadın: 1990 Doğumlu
Erkek: 1991 Doğumlu
Çocuk Sayısı: 1
Evlilik Yılı:200
Boşanma Sebebi: Şiddet var, kadın başkasına kaçıyor.
309.Esas No: 2010/233
Karar No: 2012/220
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 08/05/2012
Kadın: 1968 Doğumlu
Erkek: 1966 Doğumlu
Çocuk Sayısı: 4
Evlilik Yılı: 20 yıllık evli
Boşanma Sebebi: Adam kızına tacizde bulunuyor.
310.Esas No: 2012/212
Karar No: 2012/219
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 07/05/2012
Kadın: 1981 Doğumlu
Erkek: 1977 Doğumlu
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı: 2006
Boşanma Sebebi: 311.Esas No: 2012/206
Karar No: 2012/211
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 02/05/2012
Kadın: 1988 Doğumlu
Erkek: 1982 Doğumlu
Çocuk Sayısı: 0
Evlilik Yılı:2005
Boşanma Sebebi:

312.Esas No: 2012/205
Karar No: 2012/210
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 02/05/2012
Kadın: 1980 Doğumlu
Erkek: 1976 Doğumlu
Çocuk Sayısı: 2
Evlilik Yılı: 13 yıllık evliler
Boşanma Sebebi:
313.Esas No: 2011/617
Karar No: 2012/207
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 27/04/2012
Kadın: 1986 Doğumlu
Erkek: 1985 Doğumlu
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı: 2010
Boşanma Sebebi: Cinsel birliklilikleri hiç olamamış bu durumun tedavisi için koca, karısını hiç doktora götürmemiş.
314.Esas No: 2011/417
Karar No: 2012/202
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 26/04/2012
Kadın: 1986 Doğumlu
Erkek: 1980 Doğumlu
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2010
Boşanma Sebebi:Kültür farklılığı.
315.Esas No: 2012/604
Karar No: 2012/578
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 21/12/2012
Kadın: 1949 Doğumlu
Erkek: 1954 Doğumlu
Çocuk Sayısı:3
Evlilik Yılı:1970
Boşanma Sebebi:İçki, şiddet, küfür
316.Esas No: 2011/645
Karar No: 2012/549
Dava: Boşanma
Karar Tarihi:13/12/2012
Kadın: 1988 Doğumlu
Erkek: 1979 Doğumlu
Çocuk Sayısı:3
Evlilik Yılı:2007
Boşanma Sebebi:Koca içki mübtelesi ve karısını bıçaklamış.
317.Esas No: 2011/230
Karar No: 2012/538
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 11/12/2012
Kadın: 1984 Doğumlu
Erkek: 1982 Doğumlu
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2008
Boşanma Sebebi:Koca almış başını gitmiş.
318.Esas No: 2012/565
Karar No: 2012/523
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 27/11/2012
Kadın: 1988 Doğumlu
Erkek: 1985 Doğumlu
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı: 2009
Boşanma Sebebi:

319.Esas No: 2012/16
Karar No: 2012/572
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 20/12/2012
Kadın: 1962 Doğumlu
Erkek: 1966 Doğumlu
Çocuk Sayısı: 3
Evlilik Yılı: 1982
Boşanma Sebebi: Müşterek
çocukları sara hastası olduğu için
koca çok asabi davranıyor hem
karısına hem çocuğuna.Ve karısını
öldürme teşebbüsünde bulunuyor.
320.Esas No: 2010/45
Karar No: 2012/536
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 11/12/2012
Kadın: 1967 Doğumlu
Erkek: 1970 Doğumlu
Çocuk Sayısı: 0
Evlilik Yılı:2005
Boşanma Sebebi:Kocanın gece
altını ıslatma problemi var. Ayrıca
bebekleri olmadığı için tüp bebek
tedavisi deniyorlar ve bu süreç iki
taraf için de oldukça yıpratıcı
oluyor.
321.Esas No: 2012/570
Karar No: 2012/522
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 27/11/2012
Kadın: 1980 Doğumlu
Erkek: 1977 Doğumlu
Çocuk Sayısı:3
Evlilik Yılı: 1992
Boşanma Sebebi: Şiddet322.Esas
No: 2012/478
Karar No: 2012/557
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 14/12/2012
Kadın: 1972 Doğumlu
Erkek: 1969 Doğumlu
Çocuk Sayısı:1
Evlilik Yılı:1990
Boşanma Sebebi:
323.Esas No: 2012/587
Karar No: 2012/527
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 05/12/2012
Kadın: 1985 Doğumlu
Erkek: 1983 Doğumlu
Çocuk Sayısı:1
Evlilik Yılı:2009
Boşanma Sebebi:
324.Esas No: 2012/574
Karar No: 2012/524
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 28/11/2012
Kadın: 1986 Doğumlu
Erkek: 1980 Doğumlu
Çocuk Sayısı: 0
Evlilik Yılı:2007
Boşanma Sebebi:
325.Esas No: 2012/163
Karar No: 2012/519
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 27/11/2012
Kadın: 1986 Doğumlu
Erkek: 1982 Doğumlu

Çocuk Sayısı: 2
Evlilik Yılı: 1997
Boşanma Sebebi: Ağır şiddet ve
darp.
326.Esas No: 2012/648
Karar No: 2012/619
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 31/12/2012
Kadın: 1985 Doğumlu
Erkek: 1976 Doğumlu
Çocuk Sayısı: 1
Evlilik Yılı:7 Yıllık evliler
Boşanma Sebebi:
327.Esas No: 2011/549
Karar No: 2012/604
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 27/12/2012
Kadın: 1973 Doğumlu
Erkek: 1968 Doğumlu
Çocuk Sayısı: 2
Evlilik Yılı:1996
Boşanma Sebebi:Koca şiddeti
328.Esas No: 2012/153
Karar No: 2012/591
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 25/12/2012
Kadın: 1970 Doğumlu
Erkek: 1964 Doğumlu
Çocuk Sayısı: 3
Evlilik Yılı:1992
Boşanma Sebebi:Küfür
329.Esas No: 2012/633
Karar No: 2012/584
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 24/12/2012
Kadın: 1969 Doğumlu
Erkek: 1952 Doğumlu
Çocuk Sayısı: 4
Evlilik Yılı:8 yıllık evliler
Boşanma Sebebi:
330.Esas No: 2012/647
Karar No: 2012/616
Dava: Boşanma
Karar Tarihi:28/12/2012
Kadın: 1987 Doğumlu
Erkek: 1985 Doğumlu
Çocuk Sayısı:1
Evlilik Yılı:2007
Boşanma Sebebi:
331.Esas No: 2011/522
Karar No: 2012/603
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 27/12/2012
Kadın: 1983 Doğumlu
Erkek: 1969 Doğumlu
Çocuk Sayısı: 0
Evlilik Yılı:2011.
Boşanma Sebebi:Cinsel birleşme
kocanın sorunlarından dolayı
gerçekleşmemiş
332.Esas No: 2011/488
Karar No: 2012/587
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 25/12/2012
Kadın: 1983 Doğumlu
Erkek: 1975 Doğumlu
Çocuk Sayısı:2
Evlilik Yılı: 1997
Boşanma Sebebi: Kültür farklılığı

333.Esas No: 2012/629
Karar No: 2012/582
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 21/12/2012
Kadın: 1985 Doğumlu
Erkek: 1982 Doğumlu
Çocuk Sayısı: 2
Evlilik Yılı: 8 yıllık evliler
Boşanma Sebebi:
334.Esas No: 2012/542
Karar No: 2012/614
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 28/12/2012
Kadın: 1980 Doğumlu
Erkek: 1986 Doğumlu
Çocuk Sayısı: 0
Evlilik Yılı:2011
Boşanma Sebebi:
335.Esas No: 2012/637
Karar No: 2012/597
Dava:Boşanma
Karar Tarihi: 26/12/2012
Kadın: 1991 Doğumlu
Erkek: 1989 Doğumlu
Çocuk Sayısı:
Evlilik Yılı: 2008
Boşanma Sebebi:
336.Esas No: 2010/216
Karar No: 2012/586
Dava:Boşanma
Karar Tarihi: 25/12/2012
Kadın: 1981 Doğumlu
Erkek: 1980 Doğumlu
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı: 2003
Boşanma Sebebi: Kız yurt dışına
gelin gidiyor ve kocasının
ailesinden işkence görüyor.Seni biz
gelin değil hizmetçi olarak aldık
diyorlar.
337.Esas No: 2012/626
Karar No: 2012/581
Dava:Boşanma
Karar Tarihi: 21/12/2012
Kadın: 1990 Doğumlu
Erkek: 1983 Doğumlu
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2008
Boşanma Sebebi:
338.Esas No: 2012/567
Karar No: 2012/518
Dava:Boşanma
Karar Tarihi: 26/11/2012
Kadın: 1977 Doğumlu
Erkek: 1973 Doğumlu
Çocuk Sayısı: 2
Evlilik Yılı:1997
Boşanma Sebebi:
339.Esas No: 2012/550
Karar No: 2012/512
Dava:Boşanma
Karar Tarihi: 15/11/2012
Kadın: 1983 Doğumlu
Erkek: 1984 Doğumlu
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı: 2011
Boşanma Sebebi:
340.Esas No: 2012/65
Karar No: 2012/505

Dava:Boşanma
Karar Tarihi: 06/11/2012
Kadın: 1993 Doğumlu
Erkek: 1978 Doğumlu
Çocuk Sayısı: 0
Evlilik Yılı:2010
Boşanma Sebebi:Kız daha önce başka birisiyle 19 ay süren imam nikahlı birliktelik yaşamış. Bu durum sorun olmuş.
341.Esas No: 2012/527
Karar No: 2012/499
Dava:Boşanma
Karar Tarihi: 05/11/2012
Kadın: 1983 Doğumlu
Erkek: 1985 Doğumlu
Çocuk Sayısı: 2
Evlilik Yılı:2005
Boşanma Sebebi:Ruhen anlaşamıyorlar.
342.Esas No: 2012/555
Karar No: 2012/514
Dava:Boşanma
Karar Tarihi: 20/11/2012
Kadın: 1988 Doğumlu
Erkek: 1987 Doğumlu
Çocuk Sayısı: 0
Evlilik Yılı:2011
Boşanma Sebebi:
343.Esas No: 2012/268
Karar No: 2012/510
Dava:Boşanma
Karar Tarihi: 13/11/2012
Kadın: 1980 Doğumlu
Erkek: 1979 Doğumlu
Çocuk Sayısı: 7
Evlilik Yılı:17 yıllık evliler
Boşanma Sebebi: Koca çok içiyor.
344.Esas No: 2011/66
Karar No: 2012/501
Dava:Boşanma
Karar Tarihi: 06/11/2012
Kadın: 1970 Doğumlu
Erkek: 1966 Doğumlu
Çocuk Sayısı: 5
Evlilik Yılı: 1988
Boşanma Sebebi: Koca şiddet uyguluyor.
345.Esas No: 2012/524
Karar No: 2012/495
Dava:Boşanma
Karar Tarihi: 05/11/2012
Kadın: 1988 Doğumlu
Erkek: 1980 Doğumlu
Çocuk Sayısı: 1
Evlilik Yılı: 2004
Boşanma Sebebi:
346.Esas No: 2012/260
Karar No: 2012/513
Dava:Boşanma
Karar Tarihi: 20/11/2012
Kadın: 1961 Doğumlu
Erkek: 1955 Doğumlu
Çocuk Sayısı: 0
Evlilik Yılı:2004
Boşanma Sebebi:
347.Esas No: 2012/541
Karar No: 2012/508
Dava:Boşanma

Karar Tarihi: 12/11/2012
Kadın: 1963 Doğumlu
Erkek: 1934 Doğumlu
Çocuk Sayısı: 0
Evlilik Yılı:2011
Boşanma Sebebi:
348.Esas No: 2010/125
Karar No: 2012/500
Dava:Boşanma
Karar Tarihi: 06/11/2012
Kadın: 1983 Doğumlu
Erkek: 1977 Doğumlu
Çocuk Sayısı: 1
Evlilik Yılı: 2004
Boşanma Sebebi: Başka bir kadın.Adam karısını aldatıyor.
349.Esas No: 2012/525
Karar No: 2012/494
Dava:Boşanma
Karar Tarihi: 05/11/2012
Kadın: 1963 Doğumlu
Erkek: 1968 Doğumlu
Çocuk Sayısı:2
Evlilik Yılı:1991
Boşanma Sebebi:
350.Esas No: 2012/523
Karar No: 2012/493
Dava:Boşanma
Karar Tarihi: 02/11/2012
Kadın: 1977 Doğumlu
Erkek: 1969 Doğumlu
Çocuk Sayısı: 2
Evlilik Yılı: Yirmi yıllık evliler
Boşanma Sebebi:
351.Esas No: 2012/462
Karar No: 2012/477
Dava:Boşanma
Karar Tarihi: 22/10/2012
Kadın: 1977 Doğumlu
Erkek: 1979 Doğumlu
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2003
Boşanma Sebebi:Koca şizofren
352.Esas No: 2012/502
Karar No: 2012/464
Dava:Boşanma
Karar Tarihi: 17/10/2012
Kadın: 1975 Doğumlu
Erkek: 1975 Doğumlu
Çocuk Sayısı: 1
Evlilik Yılı:2002
Boşanma Sebebi:
353.Esas No: 2012/447
Karar No: 2012/459
Dava:Boşanma
Karar Tarihi: 16/10/2012
Kadın: 1980 Doğumlu
Erkek: 1973 Doğumlu
Çocuk Sayısı: 1
Evlilik Yılı:2002
Boşanma Sebebi:
354.Esas No: 2012/461
Karar No: 2012/492
Dava:Boşanma
Karar Tarihi: 02/11/2012
Kadın: 1991 Doğumlu
Erkek: 1987 Doğumlu
Çocuk Sayısı: 0

Evlilik Yılı: 2010
Boşanma Sebebi:
355.Esas No: 2012/265
Karar No: 2012/468
Dava:Boşanma
Karar Tarihi: 18/10/2012
Kadın: 1957 Doğumlu
Erkek: 1955 Doğumlu
Çocuk Sayısı: 6
Evlilik Yılı: 1983
Boşanma Sebebi:
356.Esas No: 2011/454
Karar No: 2012/463
Dava:Boşanma
Karar Tarihi: 17/10/2012
Kadın: 1982 Doğumlu
Erkek: 1983 Doğumlu
Çocuk Sayısı:1
Evlilik Yılı:2006
Boşanma Sebebi:Koca sürekli boş ol diyor her sınırlendiğinde.
357.Esas No: 2010/198
Karar No: 2012/453
Dava:Boşanma
Karar Tarihi: 16/10/2012
Kadın: 1962 Doğumlu
Erkek: 1970 Doğumlu
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:1998
Boşanma Sebebi:Koca psikolojik sorumlu. 358.Esas No: 2012/516
Karar No: 2012/490
Dava:Boşanma
Karar Tarihi: 02/11/2012
Kadın: 1992 Doğumlu
Erkek: 1984 Doğumlu
Çocuk Sayısı: 0
Evlilik Yılı:2011
Boşanma Sebebi:
359.Esas No: 2012/11
Karar No: 2012/466
Dava:Boşanma
Karar Tarihi: 18/10/2012
Kadın: 1979 Doğumlu
Erkek: 1980 Doğumlu
Çocuk Sayısı:1
Evlilik Yılı:2002
Boşanma Sebebi:Koca alkol, uyuşturucu bağımlısı.Ve şiddet uyguluyor eşine.Aldatma da var.
360.Esas No: 2011/632
Karar No: 2012/460
Dava:Boşanma
Karar Tarihi: 16/10/2012
Kadın: 1975 Doğumlu
Erkek: 1971 Doğumlu
Çocuk Sayısı: 1
Evlilik Yılı:1995
Boşanma Sebebi:Şiddet
361.Esas No: 2012/496
Karar No: 2012/451
Dava:Boşanma
Karar Tarihi: 15/10/2012
Kadın: 1980 Doğumlu
Erkek: 1987 Doğumlu
Çocuk Sayısı: 1
Evlilik Yılı:2001
Boşanma Sebebi:

362.Esas No: 2012/490
Karar No: 2012/448
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 12/10/2012
Kadın: 1977 Doğumlu
Erkek: 1971 Doğumlu
Çocuk Sayısı: 0
Evlilik Yılı: 2009
Boşanma Sebebi:
363.Esas No: 2012/487
Karar No: 2012/443
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 10/10/2012
Kadın: 1990
Erkek: 1984
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2010
Boşanma Sebebi:
364.Esas No: 2012/485
Karar No: 2012/447
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 12/10/2012
Kadın: 1980
Erkek: 1979
Çocuk Sayısı: 1
Evlilik Yılı:13 yıllık evliler.
Boşanma Sebebi: Koca,
yurtdışında bir kadınla evleniyor.

365.Esas No: 2011/135
Karar No: 2012/446
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 11/10/2012
Kadın: 1964
Erkek: 1965
Çocuk Sayısı: 3
Evlilik Yılı: 1983
Boşanma Sebebi: Koca, kuma
getiriyor. Kadın kuma ile 11 yıl
aynı evde oturuyor.
366.Esas No: 2011/437
Karar No: 2011/452
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 29/09/2011
Kadın: 1985
Erkek: 1986
Çocuk Sayısı: 0
Evlilik Yılı:2006
Boşanma Sebebi: Koca Fransa'da,
karısı Türkiye'de olduğu için
anlaşmazlıklar çıkmış.
367.Esas No:2011/543
Karar No: 2011/447
Dava: Boşanma
Karar Tarihi:27/09/2011
Kadın: 1981
Erkek: 1973
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2009
Boşanma Sebebi:
368.Esas No: 2011/412
Karar No: 2011/445
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 27/09/2011
Kadın: 1982
Erkek: 1983
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2009
Boşanma Sebebi:

369.Esas No: 2011/412
Karar No: 2011/445
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 27/09/2011
Kadın: 1982
Erkek: 1983
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2007
Boşanma Sebebi:
370.Esas No: 2011/607
Karar No: 2011/588
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 31/10/2011
Kadın: 1966
Erkek: 1970
Çocuk Sayısı: 1
Evlilik Yılı:1999
Boşanma Sebebi:
371.Esas No: 2011/630
Karar No: 2011/578
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 21/11/2011
Kadın: 1985
Erkek: 1978
Çocuk Sayısı:2
Evlilik Yılı:2004
Boşanma Sebebi:

372.Esas No: 2010/271
Karar No: 2011/564
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 17/11/2011
Kadın: 1965
Erkek: 1969
Çocuk Sayısı:3
Evlilik Yılı:18 yıllık evliler
Boşanma Sebebi: Şiddet ve
ekonomik sıkıntılar.

373.Esas No: 2011/395
Karar No: 2011/590
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 24/11/2011
Kadın: 1959
Erkek: 1937
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2008
Boşanma Sebebi:
374.Esas No: 2011/64
Karar No: 2011/581
Dava: Boşanma
Karar Tarihi:22/11/2011
Kadın: 1981
Erkek: 1968
Çocuk Sayısı:2
Evlilik Yılı:1995
Boşanma Sebebi:Koca çalışmıyor,
işsiz.
375.Esas No: 2011/608
Karar No: 2011/577
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 31/10/2011
Kadın: 1980
Erkek: 1980
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2004
Boşanma Sebebi:
376.Esas No: 2011/194
Karar No: 2011/558

Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 15/11/2011
Kadın: 1985
Erkek: 1978
Çocuk Sayısı:1
Evlilik Yılı:2000
Boşanma Sebebi:Koca, karısını
aldatmış.
378.Esas No: 2011/310
Karar No: 2011/589
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 24/11/2011
Kadın: 1961
Erkek: 1959
Çocuk Sayısı:4
Evlilik Yılı:1976
Boşanma Sebebi: Maddi sıkıntılar
379.Esas No: 2011/19
Karar No: 2011/580
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 22/11/2011
Kadın: 1982
Erkek: 1977
Çocuk Sayısı:1
Evlilik Yılı:1999
Boşanma Sebebi:Kocanın
psikolojik sorunları.
380.Esas No: 2011/535
Karar No: 2011/574
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 19/09/2011
Kadın: 1982
Erkek: 1978
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2008
Boşanma Sebebi:
381.Esas No: 2011/96
Karar No: 2011/555
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 15/11/2011
Kadın:1987
Erkek: 1981
Çocuk Sayısı:2
Evlilik Yılı:209
Boşanma Sebebi:Birlik oturma
382.Esas No: 2011/604
Karar No: 2011/541
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 28/10/2011
Kadın: 1984
Erkek: 1985
Çocuk Sayısı:1
Evlilik Yılı:2005
Boşanma Sebebi:
383.Esas No: 2011/601
Karar No: 2011/532
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 26/10/2011
Kadın: 1975
Erkek: 1969
Çocuk Sayısı:2
Evlilik Yılı:1994
Boşanma Sebebi:
384.Esas No: 2011/595
Karar No: 2011/531
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 26/10/2011
Kadın:1980
Erkek: 1979

Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2008
Boşanma Sebebi:
385.Esas No: 2011/540
Karar No: 2011/530
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 25/10/2011
Kadın: 1988
Erkek: 1982
Çocuk Sayısı:1
Evlilik Yılı:2007
Boşanma Sebebi:
386.Esas No: 2011/171
Karar No: 2011/525
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 25/10/2011
Kadın: 1979
Erkek:1984
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2009
Boşanma Sebebi:
387.Esas No: 2011/37
Karar No: 2011/524
Dava: Boşanma
Karar Tarihi:25/10/2011
Kadın: 1992
Erkek: 1990
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2010
Boşanma Sebebi:Koca, karısını
internet ortamında aldatıyor.
388.Esas No: 2011/599
Karar No: 2011/522
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 24/10/2011
Kadın: 1981
Erkek: 1979
Çocuk Sayısı:3
Evlilik Yılı:2001
Boşanma Sebebi:
389.Esas No: 2010/124
Karar No: 2011/513
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 20/10/2011
Kadın: 1965
Erkek: 1964
Çocuk Sayısı:2
Evlilik Yılı:1988
Boşanma Sebebi:Koca başka
kadından 3 çocuk yapmış.
390.Esas No: 2011/273
Karar No: 2011/511
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 18/10/2011
Kadın: 1986
Erkek: 1976
Çocuk Sayısı:2
Evlilik Yılı:2001
Boşanma Sebebi:Koca aşırı asabi.
391.Esas No: 2011/136
Karar No: 2011/509
Dava: Boşanma
Karar Tarihi:18/10/2011
Kadın:1972
Erkek:1972
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2006
Boşanma Sebebi:
392.Esas No: 2011/99

Karar No: 2011/508
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 18/10/2011
Kadın: 1980
Erkek: 1978
Çocuk Sayısı:3
Evlilik Yılı:2005
Boşanma Sebebi:Hayata kast,pek
kötü ve onur kırıcı davranış
nedeniyle.(kaçarak evlenmişler)
393.Esas No: 2011/581
Karar No: 2011/502
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 14/10/2011
Kadın: 1992
Erkek: 1980
Çocuk Sayısı:1
Evlilik Yılı:2009
Boşanma Sebebi:
394.Esas No: 2010/119
Karar No: 2011/492
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 13/10/2011
Kadın: 1977
Erkek: 1974
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2001
Boşanma Sebebi:
395.Esas No: 2011/22
Karar No: 2011/483
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 11/10/2011
Kadın: 1992
Erkek: 1990
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2010
Boşanma Sebebi:Birlik oturmak.
396.Esas No: 2011/572
Karar No: 2011/478
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 10/10/2011
Kadın: 1983
Erkek: 1980
Çocuk Sayısı:1
Evlilik Yılı:2003
Boşanma Sebebi:
397.Esas No: 2011/450
Karar No: 2011/499
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 13/10/2011
Kadın: 1984
Erkek: 1977
Çocuk Sayısı:1
Evlilik Yılı:1995
Boşanma Sebebi:
398.Esas No: 2010/34
Karar No: 2011/491
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 13/10/2011
Kadın: 1967
Erkek: 1965
Çocuk Sayısı:2
Evlilik Yılı:1987
Boşanma Sebebi:Alkol ve şiddet
399.Esas No: 2010/214
Karar No: 2011/482
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 11/10/2011
Kadın: 1987

Erkek: 1981
Çocuk Sayısı:1
Evlilik Yılı:2008
Boşanma Sebebi:
400.Esas No: 2011/573
Karar No: 2011/477
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 07/10/2011
Kadın: 1980
Erkek: 1974
Çocuk Sayısı:2
Evlilik Yılı:1997
Boşanma Sebebi:
401.Esas No: 2011/408
Karar No: 2011/498
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 13/10/2011
Kadın: 1992
Erkek: 1983
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2010
Boşanma Sebebi:
402.Esas No: 2011/580
Karar No: 2011/490
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 12/10/2011
Kadın: 1975
Erkek: 1966
Çocuk Sayısı:3
Evlilik Yılı:1992
Boşanma Sebebi:
403.Esas No: 2010/199
Karar No: 2011/481
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 11/10/2011
Kadın: 1987
Erkek: 1981
Çocuk Sayısı:2
Evlilik Yılı:2008
Boşanma Sebebi:Alkol ve birlik
oturma.
404.Esas No: 2011/571
Karar No: 2011/476
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 06/10/2011
Kadın: 1972
Erkek: 1975
Çocuk Sayısı:2
Evlilik Yılı:1994
Boşanma Sebebi:
405.Esas No: 2011/384
Karar No: 2011/475
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 06/10/2011
Kadın: 1984
Erkek: 1972
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:1999
Boşanma Sebebi:
406.Esas No: 2011/451
Karar No: 2011/467
Dava: Boşanma
Karar Tarihi:04/10/2011
Kadın: 1988
Erkek: 1989
Çocuk Sayısı:1
Evlilik Yılı:2006
Boşanma Sebebi:
407.Esas No: 2010/255

Karar No: 2011/460
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 04/10/2011
Kadın: 1965
Erkek: 1965
Çocuk Sayısı:2
Evlilik Yılı:1993
Boşanma Sebebi:Koca çalışmıyor.
408.Esas No: 2010/153
Karar No: 2011/458
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 04/10/2011
Kadın: 1983
Erkek: 1975
Çocuk Sayısı:2
Evlilik Yılı:2000
Boşanma Sebebi:Kadın iffetsizliği
409.Esas No: 2010/254
Karar No: 2011/459
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 04/10/2011
Kadın: 1982
Erkek: 1978
Çocuk Sayısı:2
Evlilik Yılı:1997
Boşanma Sebebi:Koca, karısını telefonla başka erkeklerle kontör karşılığında konuşturuyor.Karısını internet ortamında soyamak suretiyle para kazanıyor.Hatta kendi arkadaşlarına pazarlıyor.
410.Esas No: 2011/521
Karar No: 2011/469
Dava: Boşanma
Karar Tarihi:04/10/2011
Kadın: 1977
Erkek: 1982
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2006
Boşanma Sebebi:
411.Esas No: 2011/88
Karar No: 2011/461
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 04/10/2011
Kadın: 1977
Erkek: 1981
Çocuk Sayısı:4
Evlilik Yılı:1999
Boşanma Sebebi:Koca, bir kadını kuma diye eve getiriyor.
412.Esas No: 2011/555
Karar No: 2011/456
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 30/09/2011
Kadın: 1987
Erkek: 1987
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2010
Boşanma Sebebi:
413.Esas No: 2011/538
Karar No: 2011/454
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 29/09/2011
Kadın: 1988
Erkek: 1985
Çocuk Sayısı:1
Evlilik Yılı:2009
Boşanma Sebebi:
Esas No: 2011/561

Karar No: 2011/682
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeniyle boşanma)
Karar Tarihi: 29/12/2011
Kadın: 1983 Doğumlu
Erkek: 1941 Doğumlu
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı: Bir yıllık evliler
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No: 2011/396
Karar No: 2011/679
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeniyle)
Karar Tarihi:29/12/2011
Kadın: 1970 Doğumlu
Erkek: 1968 Doğumlu
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı: 3 yıllık evliler
Boşanma Sebebi:Koca, karısını iki yıldır arayıp sormuyor
Esas No: 2011/368
Karar No: 2011/679
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 29/12/2011
Kadın: 1991 Doğumlu
Erkek: 1990 Doğumlu
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2 yıllık evliler
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No: 2011/252
Karar No: 2011/678
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeniyle boşanma)
Karar Tarihi: 29/12/2011
Kadın: 1984 Doğumlu
Erkek: 1977 Doğumlu
Çocuk Sayısı:1
Evlilik Yılı:5 yıllık evliler
Boşanma Sebebi: Karakter uyumsuzluğu, anlaşmalı boşanma
Esas No: 2011/670
Karar No: 2011/672
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 28/12/2011
Kadın: 1977 Doğumlu
Erkek: 1974
Çocuk Sayısı:2
Evlilik Yılı:1998
Boşanma Sebebi:Şiddetli geçimsizlik
Esas No: 2011/569
Karar No: 2011/671
Dava: Boşanma
Karar Tarihi:28/12/2011
Kadın: 1988
Erkek: 1976
Çocuk Sayısı: 0
Evlilik Yılı:2009
Boşanma Sebebi:Anlaşmazlık durumları nişanlılık döneminde başlamış. Koca, karısına şiddet uyguluyor, hakaret , küfür var.Ayrıca koca, karısının ziynet eşyalarını zorla elinden almış.
Esas No: 2010/174

Karar No: 2011/662
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 27/12/2011
Kadın: 1986
Erkek: 1977
Çocuk Sayısı: 0
Evlilik Yılı: 2005
Boşanma Sebebi: Birlik oturma. Aşışılama, şiddet ve hakaret var.
Esas No: 2011/409
Karar No: 2011/661
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 26/12/2011
Kadın: 1974
Erkek: 1984
Çocuk Sayısı: 1
Evlilik Yılı:8 yıllık evliler
Boşanma Sebebi: Koca, karısını 2,5 aylık hamileyken çalışmaya zorluyor.Kocanın evi olduğu halde 8 nufuslu ailesiyle birlikte yaşamaya zorluyor.Ayrıca kocada içki, kumar ve bahis oyunları alışkanlığı var.2009'da boşanıyorlar ve bunun üzerine koca intihara kalkışıyor.Ailenin ve çevrenin psikolojik baskılarıyla tekrar evleniyorlar.
Esas No: 2011/469
Karar No: 2011/658
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 22/12/2011
Kadın: 1986
Erkek: 1984
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2
Boşanma Sebebi:Şiddetli geçimsizlik
Esas No: 2011/277
Karar No: 2011/657
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 22/12/2011
Kadın: 1993
Erkek: 1987
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2009
Boşanma Sebebi:Kaçarak evlenmişler.Koca çalışmıyor.
Esas No: 2011/31
Karar No: 2011/656
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 22/12/2011
Kadın: 1979
Erkek: 1983
Çocuk Sayısı:2
Evlilik Yılı:8 yıllık evliler
Boşanma Sebebi: Koca, sorumsuz, çalışmıyor, evi geçindirmiyor. Ve eşinin amcasının gelinini kaçırıyor.Ayrıca alkol ve şiddet var.
Esas No:2010/185
Karar No: 2011/654
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 22/12/2012
Kadın: 1992
Erkek: 1986
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2010

Boşanma Sebebi: Evliliğin ilk günlerinden itibaren gelin, şiddet, küfür, hakarete maruz kalıyor. Çamaşırı çamaşır makinesinde yıkamasına engel oluyorlar, mutfaktan bir şeyler alıp yemesine izin vermiyorlar. Gelin, damadın ve kayınvalidenin hakaret ve şiddetine maruz kalıyor. Zorla altınlarını elinden alıyorlar.
Esas No: 2011/677
Karar No: 2011/653
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 21/12/2011
Kadın: 1991
Erkek: 1983
Çocuk Sayısı: 1
Evlilik Yılı: 1 yıllık evliler
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No: 2011/639
Karar No: 2011/652
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 21/12/2011
Kadın: 1991
Erkek: 1988
Çocuk Sayısı: 2
Evlilik Yılı: 4
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No: 2011/546
Karar No: 2011/651
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 21/12/2011
Kadın: 1984
Erkek: 1975
Çocuk Sayısı: 2
Evlilik Yılı: 10 yıllık evliler
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No: 2011/426
Karar No: 2011/645
Dava: Boşanma
Karar Tarihi: 20/12/2011
Kadın: 1988
Erkek: 1988
Çocuk Sayısı: 1
Evlilik Yılı: 2006
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No: 2011/626
Karar No: 2011/634
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 12/12/2011
Kadın: 1975
Erkek: 1975
Çocuk Sayısı: 2
Evlilik Yılı: 1995
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No: 2011/660
Karar No: 2011/633
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 09/12/2011
Kadın: 1972

*Erkek: 1961
Çocuk Sayısı: 0
Evlilik Yılı: 2
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No: 2011/509
Karar No: 2011/632
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 09/12/2012
Kadın: 1986
Erkek: 1980
Çocuk Sayısı: 1
Evlilik Yılı: 2003
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik. Şiddet
Esas No: 2011/13
Karar No: 2011/629
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 08/12/2011
Kadın: 1991
Erkek: 1981
Çocuk Sayısı: 0
Evlilik Yılı: 2010
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik. Manevi işkence, darp. Cinsel birlükeliğin olmaması. Çeyiz eşyalarının kızın ailesi tarafından geri götürülmesi.
Esas No: 2011/659
Karar No: 2011/624
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 07/12/2011
Kadın: 1981
Erkek: 1986
Çocuk Sayısı: 0
Evlilik Yılı: 2
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No: 2010/78
Karar No: 2011/615
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 06/12/2011
Kadın: 1989
Erkek: 1986
Çocuk Sayısı: 0
Evlilik Yılı: 2009
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik. Kadın, eşi evden işe gider gitmez evden çıkıyor, nereye gittiğini söylemiyor. Evde hiç iş yapmıyor. Sorumluluklarını yerine getirmiyor.
Esas No: 2011/651
Karar No: 2011/614
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 02/12/2011
Kadın: 1980
Erkek: 1970
Çocuk Sayısı: 1*

*Evlilik Yılı: 1998
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No: 2011/551
Karar No: 2011/613
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 01/12/2012
Kadın: 1975
Erkek: 1972
Çocuk Sayısı: 4
Evlilik Yılı: 16 yıllık evliler
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik. Alkol, şiddet.
Esas No: 2011/550
Karar No: 2011/612
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 10/12/2011
Kadın: 1990
Erkek: 1986
Çocuk Sayısı: 0
Evlilik Yılı: 1
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik. Alkol, şiddet, hakaret, so rumsuzluk.
Esas No: 2011/258
Karar No: 2011/224
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 10/05/2011
Kadın: 1983
Erkek: 1980
Çocuk Sayısı: 2
Evlilik Yılı: 7 yıllık evliler
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik. Ruhun ve fikren uyumuyorlar.
Esas No: 2011/641
Karar No: 2011/606
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 30/11/2011
Kadın: 1989
Erkek: 1990
Çocuk Sayısı: 0
Evlilik Yılı: 1
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No: 2010/317
Karar No: 2011/439
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 27/09/2011
Kadın: 1972
Erkek: 1975
Çocuk Sayısı: 2
Evlilik Yılı: 1993
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik. Kahvehane, alkol, işinden istifa etmiş, tartışma, kavga, hakaret, fiziksel ve manevi şiddet, iddia oynuyor, at yarışı oynuyor, "sen de kadın mısın?"*

„şerefsiz,orospu çocuğu” diyor hanımına.
Esas No:2011/542
Karar No: 2011/433
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 23/09/2011
Kadın: 1987
Erkek: 1981
Çocuk Sayısı:1
Evlilik Yılı:2007
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No: 2011/490
Karar No: 2011/ 432
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 23/09/2011
Kadın: 1980
Erkek: 1978
Çocuk Sayısı:1
Evlilik Yılı:1999
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No:2011/525
Karar No: 2011/431
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 22/09/2011
Kadın: 1980
Erkek: 1975
Çocuk Sayısı:1
Evlilik Yılı:2001
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No: 2011/492
Karar No: 2011/430
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 22/09/2011
Kadın: 1970
Erkek: 1962
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2009
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik. Evlenmişler boşanmışlar,tekrar boşanıyorlar.Fikri ve ruhi anlaşmazlık va
Esas No: 2011/371
Karar No: 2011/427
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 22/09/2011
Kadın: 1986
Erkek: 1984
Çocuk Sayısı:1
Evlilik Yılı:2007
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik.Birlik oturma, adam epilepsi olduğunu ve psikolojik sorunları olduğunu evlenmeden önce söylememiş.
Esas No:2011/361

Karar No:2011/423
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 20/09/2011
Kadın: 1981
Erkek: 1976
Çocuk Sayısı:2
Evlilik Yılı:2000
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No:2011/210
Karar No:2011/422
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 20/09/2011
Kadın: 1985
Erkek:1972
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2011
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik.Eğitim, kültür ve yetiştirme farklılığı,kıskançlık.Adam İsviçre 'ye götüreceğim diyor ama götürmüyor.
Esas No:2011/501
Karar No: 2011/418
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 15/09/2011
Kadın: 1980
Erkek: 1979
Çocuk Sayısı:2
Evlilik Yılı:1986
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No: 2011/510
Karar No: 2011/411
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 13/09/2011
Kadın: 1986
Erkek: 1977
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2007
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No: 2011/500
Karar No: 2011/409
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 13/09/2011
Kadın: 1985
Erkek: 1985
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2009
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik.Mizac uyumsuzluğu.
Esas No: 2011/123
Karar No:2011/407
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 13/09/2011
Kadın: 1985

Erkek: 1980
Çocuk Sayısı:1
Evlilik Yılı:2005
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No: 2011/503
Karar No: 2011/388
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 09/09/2011
Kadın: 1984
Erkek: 1978
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2009
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik.Son 3 yıldır hiçbir konuda anlaşmıyorlar.
Esas No: 2011/303
Karar No: 2011/386
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 08/09/2011
Kadın: 1981
Erkek: 1979
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2005
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No: 2011/456
Karar No: 2011/382
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 06/09/2011
Kadın: 1986
Erkek: 1976
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2008
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No:2011/225
Karar No: 2011/379
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 06/09/2011
Kadın: 1968
Erkek: 1968
Çocuk Sayısı:3
Evlilik Yılı:1993
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik.Ruhen uyumsuzluk var.
Esas No:2010/131
Karar No:2011/377
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 06/09/2011
Kadın: 1987
Erkek: 1984
Çocuk Sayısı:1
Evlilik Yılı:2006
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik."Kızımızı aldın bize başlık vermedin" diye kız tarafı habire sorun çıkarmış ve

sürekli alıp alıp evlerine götürüyorlarmış kızlarını.
Esas No:2011/439
Karar No: 2011/363
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 29/07/2011
Kadın: 1982
Erkek: 1973
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2 yıllık evliler
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No:2011/ 440
Karar No: 2011/ 362
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 29/07/2011
Kadın: 1974
Erkek: 1986
Çocuk Sayısı:1
Evlilik Yılı:3 yıllık evliler
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No:2011/435
Karar No: 2011/361
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 28/07/2011
Kadın: 1977
Erkek: 1978
Çocuk Sayısı:1
Evlilik Yılı:2006
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No:2011/ 428
Karar No: 2011/ 358
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 26/07/2011
Kadın: 1982
Erkek:1948
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2 yıllık evliler
Esas No:2011/ 424
Karar No: 2011/ 354
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 22/07/2011
Kadın: 1979
Erkek:1974
Çocuk Sayısı:1
Evlilik Yılı:2006
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No:2011/ 270
Karar No: 2011/ 353
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 21/07/2011
Kadın: 1986
Erkek: 1983
Çocuk Sayısı:3

Evlilik Yılı:2004
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik.Birlik oturtukları için.
Adamın karısından gizli GSM kartları var. Ayrıca adamın Arzu iminde dostu var.
Esas No:2011/ 428
Karar No: 2011/ 358
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 26/07/2011
Kadın: 1982
Erkek:1948
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2 yıllık evliler
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No:2011/ 428
Karar No: 2011/ 358
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 26/07/2011
Kadın: 1982
Erkek:1948
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2 yıllık evliler
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No:2011/ 428
Karar No: 2011/ 358
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 26/07/2011
Kadın: 1982
Erkek:1948
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2 yıllık evliler
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No:2011/ 428
Karar No: 2011/ 358
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 26/07/2011
Kadın: 1982
Erkek:1948
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2 yıllık evliler
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No:2011/ 418
Karar No: 2011/ 349
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 19/07/2011
Kadın: 1984
Erkek:1984
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:1 yıllık evliler
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No:2011/385
Karar No: 2011/ 347

Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 18/07/2011
Kadın: 1989
Erkek:1987
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:1 yıllık evliler
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No:2011/ 111
Karar No: 2011/ 346
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 18/07/2011
Kadın: 1975
Erkek:1983
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2007
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No:2011/ 410
Karar No: 2011/ 343
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 14/07/2011
Kadın: 1975
Erkek:1975
Çocuk Sayısı:4
Evlilik Yılı:1993
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No:2011/398
Karar No: 2011/ 340
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 12/07/2011
Kadın: 1992
Erkek:1985
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2009
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No:2011/ 394
Karar No: 2011/ 339
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 12/07/2011
Kadın: 1974
Erkek:1974
Çocuk Sayısı:3
Evlilik Yılı:1993
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No:2011/ 351
Karar No: 2011/ 327
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 28/06/2011
Kadın: 1988
Erkek:1986
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2010

Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No:2011/ 230
Karar No: 2011/ 326
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 28/06/2011
Kadın: 1977
Erkek:1969
Çocuk Sayısı:4
Evlilik Yılı:18 yıllık evliler
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik.Adam Almanya'ya çalışmaya gitmiş ve orada başka kadınla beraber olmuş.
Esas No:2011/ 348
Karar No: 2011/ 317
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 21/06/2011
Kadın: 1989
Erkek:1978
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2009
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No:2011/ 287
Karar No: 2011/ 313
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 21/06/2011
Kadın: 195
Erkek:1967
Çocuk Sayısı:2
Evlilik Yılı:1995
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik.Adam (öğretmen) aldatıyor.
Esas No:2011/ 221
Karar No: 2011/ 307
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 16/06/2011
Kadın: 1987
Erkek:1979
Çocuk Sayısı:1
Evlilik Yılı:2004
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No:2010/ 221
Karar No: 2011/ 307
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 16/06/2011
Kadın: 1986
Erkek:1982
Çocuk Sayısı:1
Evlilik Yılı:2010
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik.Hamileyken dahi şiddet.
Esas No:2011/ 330
Karar No: 2011/ 302

Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 14/06/2011
Kadın: 1972
Erkek:1967
Çocuk Sayısı:1
Evlilik Yılı:15 yıllık evliler. 1995
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik.Şiddet.
Esas No:2010/84
Karar No: 2011/ 300
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 14/06/2011
Kadın: 1973
Erkek:1963
Çocuk Sayısı:5
Evlilik Yılı:1989
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik.Adam 2009'da evi terk etmiş.
Esas No:2011/ 325
Karar No: 2011/ 290
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 09/06/2011
Kadın: 1987
Erkek:1982
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2009
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No:2011/323
Karar No: 2011/ 289
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 9/06/2011
Kadın: 1991
Erkek:1987
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2010
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No:2011/ 176
Karar No: 2011/ 285
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 09/06/2011
Kadın: 1978
Erkek:1970
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2001
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No:2011/ 50
Karar No: 2011/ 284
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 09/06/2011
Kadın: 1983
Erkek:1975
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:1 yıllık evliler

Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No:2010/ 184
Karar No: 2011/ 282
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 09/06/2011
Kadın: 1988
Erkek:1978
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2009
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No:2011/ 123
Karar No: 2011/ 281
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 09/06/2011
Kadın: 1975
Erkek:1968
Çocuk Sayısı:2
Evlilik Yılı:1992
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik.Adam aldatıyor.
Esas No:2011/ 161
Karar No: 2011/ 270
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 02/06/2011
Kadın: 1988
Erkek:1983
Çocuk Sayısı:1
Evlilik Yılı:2006
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No:2011/ 287
Karar No: 2011/ 266
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 31/05/2011
Kadın: 1972
Erkek:1969
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:1998
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik.Eşler arasında ruhen ve fikren uyumsuzluk var.
Esas No:2011/ 53
Karar No: 2011/ 262
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 31/05/2011
Kadın: 1978
Erkek:1973
Çocuk Sayısı:3
Evlilik Yılı:1995
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik,şiddet, alkol.
Esas No:2010/ 82
Karar No: 2011/ 260
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 31/05/2011

Kadın: 1942
Erkek:1941
Çocuk Sayısı:4
Evlilik Yılı:1965
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No:2011/ 313
Karar No: 2011/ 259
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 26/05/2011
Kadın: 1978
Erkek:1972
Çocuk Sayısı:2
Evlilik Yılı:1997
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No:2011/ 221
Karar No: 2011/ 255
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 26/05/2011
Kadın: 1978
Erkek:1974
Çocuk Sayısı:2
Evlilik Yılı:1997
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No:2011/ 142
Karar No: 2011/ 251
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 26/05/2011
Kadın: 1990
Erkek:1988
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2009
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No:2011/ 189
Karar No: 2011/ 245
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 24/05/2011
Kadın: 1981
Erkek:1978
Çocuk Sayısı:1
Evlilik Yılı:2001
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No:2011/ 281
Karar No: 2011/ 236
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 17/05/2011
Kadın: 1981
Erkek:1975
Çocuk Sayısı:3
Evlilik Yılı:13 yıllık evliler.1998
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik Esas No:2011/ 428
Karar No: 2011/ 358

Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 26/07/2011
Kadın: 1982
Erkek:1948
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2 yıllık evliler
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik Esas No:2011/ 428
Karar No: 2011/ 358
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 26/07/2011
Kadın: 1982
Erkek:1948
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2 yıllık evliler
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No:2011/ 428
Karar No: 2011/ 358
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 26/07/2011
Kadın: 1982
Erkek:1948
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2 yıllık evliler
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No:2011/ 428
Karar No: 2011/ 358
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 26/07/2011
Kadın: 1982
Erkek:1948
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2 yıllık evliler
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No:2011/ 45
Karar No: 2011/ 235
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 17/05/2011
Kadın: 1980
Erkek:1967
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:15 yıllık evliler.1996
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik.Adam aldatıyor.
Esas No:2011/ 15
Karar No: 2011/ 234
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 17/05/2011
Kadın: 1979
Erkek:1978
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2003

Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No:2010/242
Karar No: 2011/ 233
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 17/05/2011
Kadın: 1989
Erkek:1978
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2008
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik.Telefonla tesadüfen tanışmışlar ve adam tehdit etmiş , kaçmışlar. Ama huzursuzluk had safhaya varmış.

Esas No:2011/ 163
Karar No: 2011/ 232
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 17/05/2011
Kadın: 1977
Erkek:1971
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2009
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik.Vaginusmus hastalığı var.
Esas No:2010/ 103
Karar No: 2011/ 228
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 17/05/2011
Kadın: 1977
Erkek:1981
Çocuk Sayısı:1
Evlilik Yılı:2003
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik.Adam 7 yıldır hiçbir şekilde eviyle,hanımyla,çocuğuyla ilgilenmiyor.
Esas No:2011/ 218
Karar No: 2011/ 209
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 03/05/2011
Kadın: 1979
Erkek:1982
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:1,5 yıllık evliler
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik

Esas No:2011/ 21
Karar No: 2011/ 207
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 03/05/2011
Kadın: 1978
Erkek:1981
Çocuk Sayısı:1
Evlilik Yılı:2002

Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No:2011/2
Karar No: 2011/206
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 03/05/2011
Kadın: 1982
Erkek:1980
Çocuk Sayısı:2
Evlilik Yılı:2006
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik
Esas No:2011/ 68
Karar No: 2011/201
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 03/05/2011
Kadın: 1980
Erkek:1982
Çocuk Sayısı:1
Evlilik Yılı:2001

Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik.Küfür, alkol,şiddet.
Esas No:2011/ 118
Karar No: 2011/ 218
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 05/05/2011
Kadın: 1993
Erkek:1991
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2010
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik, karakter uyumsuzluğu.
Esas No:2010/276
Karar No: 2011/ 223
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 10/05/2011
Kadın: 1985
Erkek:1979
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2007

Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik.Çocuk olmadığı için tedavi sürecinde hanımına daima”kısır” diye hakaretler ediyor.Hanım hastayken “kazağını bu seferlik kendin al” dedi diye adam şiddet uygulamış.Adam ruh hastası ve aşırı şiddet bağımlısı.
Esas No:2011/ 428
Karar No: 2011/ 358
Dava: Boşanma (Evlilik birliğinin temelinden sarsılması nedeni ile boşanma)
Karar Tarihi: 26/07/2011
Kadın: 1982
Erkek:1948
Çocuk Sayısı:0
Evlilik Yılı:2 yıllık evliler
Boşanma Sebebi: Şiddetli geçimsizlik

TABLO 2:
ERZİNCAN MÜFTÜLÜĞÜ
Aile İrşat ve Rehberlik Bürosu Kişisel Karteks

1. Kişinin numarası:1

Görüşme Şekli:Yüzyüze
Görüşme Tarih ve Saati:04/07/2011 - 13:30
Kişinin Cinsiyeti:Bayan
Medeni Durumu:Evli
Yaşı:32
Mesleği:Ev hanımı
Eğitim Durumu:Lise

Soru: Komşum, hanımının kardeşleriyle görüşmesini istemiyor, onları sevmiyor.”Onlar bize gelmesin “ diyor. Komşumun bu isteği ne kadar doğru? Bu durum evliliklerine çok kötü yönde tesir ediyor.

2. Kişinin numarası:3

Görüşme Şekli:Yüzyüze
Görüşme Tarih ve Saati:11/07/2011 – 16:30
Kişinin Cinsiyeti:Bayan
Medeni Durumu:Evli
Yaşı:33
Mesleği:Memur
Eğitim Durumu:Üniversite

Soru:Eşimin ailesi ile problemler yaşıyorum ve bu konuda eşim bana hiç destek olmuyor.Beni hiç konuşturamıyor bile.Hep ailesini dinliyor.Benimle ilgili olmadık şeyler söylediklerinde onlara inanıyor.Evle ilgilenmiyor.Ev, çocuklar, iş ve bu sorunlar...Çok yıprandım.Ailemin yanına döndüm.Eşim bu sürede ailesinin gerçek yüzünü görmüş ve benden özür diledi. Ben de eve geri döndüm.Şimdi ne yapmalıyım?

3. Kişinin numarası:4

Görüşme Şekli:Telefon ile.
Görüşme Tarih ve Saati: 23/02/2011 – 09:30
Kişinin Cinsiyeti:Bayan
Medeni Durumu:Bekar
Yaşı:18
Mesleği:Ev Hanımı
Eğitim Durumu:Lise

Soru:Nişandan döndüğünde emanetlerin (mehrin) durumu ne olur? Nişanı erkek tarafı bozdu. Nikah akdi de yapıldı.

4. Kişinin numarası:1

Görüşme Şekli:Yüzyüze
Görüşme Tarih ve Saati:03/01/2011
Kişinin Cinsiyeti:Bayan
Medeni Durumu:Evli
Yaşı:45
Mesleği:Ev Hanımı
Eğitim Durumu:İlkokul

Soru:Fırat kenarında babamdan kalan bir tarlam var.Eşim bu tarlayı satın ev almak istiyor.Ben de onaylamıyorum.Bu kez evimizde huzursuzluk çıkıyor. Eşim açıkçası bana çok şiddet uyguluyor.Ne yapmalıyım?

5. Kişinin numarası:2

Görüşme Şekli:Yüzyüze

Görüşme Tarih ve Saati:20/03/2011 – 11:00/12:00

Kişinin Cinsiyeti:Bayan
Medeni Durumu:Evli
Yaşı:48
Mesleği:Ev Hanımı
Eğitim Durumu:İlkokul

Soru:Gelinimle oğlum altı yıllık evliler.Otizm rahatsızlığı olan bir çocukları var.Gelinim ayrılmak istemiyor ancak oğlum karısıyla beraber yaşayamayacağını söylüyor. Bir yıldır gelinim bizim yanımızda (kayınvalide, kayınpeder) kalıyor.Oğlum başka bir şehirde ayrı yaşıyor.Boşanmaya karar verdiler.(karar veren erkek) Boşanırlarsa gelinimin bizden ayrılıp çocuklara bakabileceği bir ortamı maalesef yok.Boşandıklarında kayınpederi ebediyen namahrem oluyormuş diye duydum.Çocuk biraz daha büyüene kadar gelinimiz (boşansalar bile) bizde kalabilir mi?

6. Kişinin numarası:3

Görüşme Şekli:Telefon
Görüşme Tarih ve Saati:28/03/2011 -16:00
Kişinin Cinsiyeti:Bayan
Medeni Durumu:Evli
Yaşı:-
Mesleği:-
Eğitim Durumu:-

Soru:24 yaşında bir bayan tanıdığım var.Üniversitede okurken evlilik vaadiyle kandırılmış.Bir kişi ile aile hayatı yaşamış.Daha sonra da ondan ayrılmış ve başka birisiyle evlenmiş. Halen de bu kişi ile evli.Şu anki eşinin önceki eşinden haberi yok.Bayan vicdan azabı duyuyor.Eşine eski durumları anlatıp anlatmamakta kararsız.”İffetliler, iffetlilerle evlensin” ayetini okumuş olduğundan eşine haksızlık ettiğini düşünüyor.

7. Kişinin numarası:5

Görüşme Şekli:Yüzyüze
Görüşme Tarih ve Saati:24/05/2011 -13:30
Kişinin Cinsiyeti:Bayan
Medeni Durumu:Evli
Yaşı:40
Mesleği:Ev Hanımı
Eğitim Durumu:İlkokul

Soru:Annem, babamın ikinci eşi ve onunla istemeyerek evlenmiş.Bizi hiç sevmeyi, şiddet görerek büyüdüm.Evlenince eşimden, ailemden görmediğim sevgiyi bekledim.Maddi sıkıntılarımız var, kayınvalidemle beraber aşırıyoruz.Kayınvalidem ve görüncem bana çok karışıyorlar.Eşim de , ailesi de bana hep “deli” diyorlar. Ben de büyük kızımı çok dövüyorum. Kızım beni sevmiyor ve ”benim ne suçum var ki beni dövüyorsun” diyor. Ayrıca büyük kızım da kardeşine aşırı bir şekilde şiddet uyguluyor. Ne olacak bizim sonumuz?

8. Kişinin numarası:6

Görüşme Şekli:Telefon

Görüşme Tarih ve Saati:30/03/2011 -13:30

Kişinin Cinsiyeti:Bayan

Medeni Durumu:Bekar

Yaşı:28

Mesleği:Memur

Eğitim Durumu:Üniversite

Soru:Üniversitede okurken bir erkek arkadaşım ile beraber aynı evde kaldık.Cinsel yakınlığımız oldu ve imam nikahı kıydırdık.Bir yıldan sonra ayrıldık.Arkadaşımın ailesi oğullarının beni boşadığını söylediler.Şimdi hayatımda bir başkası var ve evlilik düşünüyoruz.Bu durumda eğer beni boşamamışsa ben ne yapmalıyım?

9.Kişinin numarası:1

Görüşme Şekli:Yüzyüze

Görüşme Tarih ve Saati:01/04/2011

Kişinin Cinsiyeti:Bayan

Medeni Durumu:Evli

Yaşı:35

Mesleği:Öğretmen

Eğitim Durumu:Üniversite

Soru:Eşim internet bağımlısı."Senden vazgeçerim ondan vazgeçmem" diyor.Eşim benle ve çocuklarımızla hiç ilgilenmiyor. Bazen evi terk ediyor, caresizim ne yapabilirim? Boşanmak çare mi ki?

10.Kişinin numarası:2

Görüşme Şekli:Yüzyüze

Görüşme Tarih ve Saati:04/05/2011 -15:45

Kişinin Cinsiyeti:Bayan

Medeni Durumu:Evli

Yaşı:20

Mesleği:Ev Hanımı

Eğitim Durumu:Lise

Soru:Dokuz aylık evliyim.Eşim daha önce müftülüğe gelerek beni üç defa boşadığı (aynı anda, aynı mecliste) ama buna pişman olduğunu ve evliliğini kurtarmak istediğini söylemiş.Müftülükteki görevliler benim gelmem gerektiğini ve bayan görevlilerle görüşmemin iyi olacağını söylemişler.Ben de geldim.Ama ben eşimle kesinlikle boşanmak istiyorum.Artık ona dayanamıyorum.Nişanlıyken tanıdığım kişi ile evlendikten sonra karşılaştığım kişi birbirinden tamamen farklı.Beni elde etmek için bana farklı davrandığını evlendikten sonra itiraf etti.Eşim çalışmıyor, iş bulmak için çaba da sarfetmiyor.24Saat evde, başımda. Herşeyime karışıyor.Bekarlık de problemleri biriymiş.Kayınvalidemgil, oğulları belki düzeler diye evlendirmişler.Eşim beni çok dövüyor.İki defa ailemin yanına döndüm.Dışarıdan okumaya devam etmeye çalışıyorum.Lakin destek olmadığı gibi sınav günlerinde beni evden dışarı çıkarmıyor.Bana ve aileme küfrediyor.Bu üçüncü ve son, ailemin yanına döndüm.Birkaç defa affettim ama bir değişiklik olmadı için artık onu affetmiyorum ve hiçbir sözüne de artık inanmıyorum.

11.Kişinin numarası:3

Görüşme Şekli:Yüzyüze

Görüşme Tarih ve Saati:17/02/2011

Kişinin Cinsiyeti:Bayan

Medeni Durumu:Evli

Yaşı:52

Mesleği:Ev Hanımı

Eğitim Durumu:İlkokul

Soru:31 Yıllık evliyim. Eşim aşırı alkol alıyor.İçtiğ, zaman saldırgan davranışları olan ve şiddet uygulayan birisi.Eşim evle ilgisi olmayan, sadece içki ve kumar düşünen bir kişiliğe sahip. Artık tahmmülüm kalmadı.Ne yapayım, boşanayım mı?

12.Kişinin numarası:4

Görüşme Şekli:Yüzyüze

Görüşme Tarih ve Saati:16/05/2011 -11:30

Kişinin Cinsiyeti:Bayan

Medeni Durumu:Evli

Yaşı:30

Mesleği:Ev Hanımı

Eğitim Durumu:Lise

Soru:Eşimle evleneli çok olmadı.Eşim beni çok kıskanıyor.Birisiyle konuşsam, bir yere gitsem hemen şüpheleniyor.Kime baktın, nereye baktın diye beni çok bunaltıyor.Artık boşanmayı bile düşünüyorum.Telefonumu kapattı.Çoğu zaman evden dışarı dahi çıkarmıyor.

13.Kişinin numarası:5

Görüşme Şekli:Telefon

Görüşme Tarih ve Saati:28/06/2011

Kişinin Cinsiyeti:Bayan

Medeni Durumu:Bekar

Yaşı:-

Mesleği:Öğretmen

Eğitim Durumu:Üniversite

Soru:aAnkara'dan arıyorum.Aynı evde kaldığım arkadaşım nişanlısını aldatıyor.İkinci bir hattı var, o hattıyla görüşüyor.Nişanlısı da zaman zaman bizim evde kalıyor.Nişanlısı çok iyi birisi.Arkadaşımın kendisini aldattığını ona haber vermemin dini boyutunu öğrenmek istiyorum.Ayrıca arkadaşım nişanlısına çok ters davrandığı halde nişanlısı ondan vazgeçmiyor.

14.Kişinin numarası:1

Görüşme Şekli:Yüzyüze

Görüşme Tarih ve Saati:03/05/2011 -10:45

Kişinin Cinsiyeti:Bayan

Medeni Durumu:Evli

Yaşı:50

Mesleği:Ev Hanımı

Eğitim Durumu:İlkokul

Soru:Kızım eşinden boşandı.İki çocuğu var.Damadım ona eş olacak birisi değil.Kızım şu an üniversitede çocuk gelişimi bölümünü okuyor .Çocukları da okula verdik.Damadım şehir dışında ama zaman zaman arayıp kızımın rahatsız ediyor.Kızımı evlatlarını elinden almakla tehdit ediyor.Eğer kızım ona dönerse değişeceğini ,hiçbir şeyin eskisi gibi olmayacağını söylüyor.Babası da "kızımı asla göndermem, ben ona bakarım, onu meslek sahibi ederim" diyor.Kızım kaçarak evlenmişti.Babası yani eşim " eğer bir daha gidersen o herife seni evlatlıktan reddederim" diyor.Kızımın zihni oldukça karışık.Kızım giderse daha çok sıkıntı çekeceğini biliyorum ve çok üzülüyorum.

15.Kişinin numarası:6

Görüşme Şekli:Yüzyüze

Görüşme Tarih ve Saati:28/10/2010 -09:30

Kişinin Cinsiyeti:Bayan

Medeni Durumu:Evli

Yaşı:45

Mesleği:Ev Hanımı

Eğitim Durumu:İlkokul

Soru:Kızımı nişanladık , dini nikah kıyıldı. Daha sonra nişandan döndü.Kızımın 7 ay sonra başka nasibi çıktı.Önceki nişanlısı kızımı boşamadığını söylüyor.Ne yapmalıyız?

16.Kişinin numarası:3

Görüşme Şekli:Yüzyüze

Görüşme Tarih ve Saati:19/10/2010 - 14:30

Kişinin Cinsiyeti:Bayan

Medeni Durumu:Evli

Yaşı:33

Mesleği:Ev Hanımı

Eğitim Durumu:Lise

Soru:Erkek kardeşim üç aylık evliydi.Eşi düşük yaptı.Gelinimizin annesi kızımın kendisine gelmesini isteyerek ona bakacağını söyledi.Kardeşim hanımının durumunun ağır olmadığını ve kendisinin ona bakacağını söyleyerek kayınvalidesinin teklifini reddetti.Gelinimiz de “ben annem ne derse onu yaparım.Bana karışamazsınız. Ben gidiyorum” dedi.Kardeşim de “ gidersen bir daha geri gelme” dedi.Akrabalar araya girdi.Ancak kardeşime ve babama ağır hakaretler ederek gitti.Kardeşim boşanmak istiyor.Şu anda ayrı yaşıyorlar.Kardeşim de gelinimiz de geri adım atmıyor.Kardeşim “onca hakarettten sonra onu bir dahi semem” diyor.

17.Kişinin numarası:2

Görüşme Şekli:Yüzyüze

Görüşme Tarih ve Saati:20/09/2010 – 13:00

Kişinin Cinsiyeti:Bayan

Medeni Durumu:Evli

Yaşı:30

Mesleği:Ev Hanımı

Eğitim Durumu:Lise

Soru:9 yıldır evliyim.Çocuğumuz olmadı.Eşimle iyi geçiniyoruz.İletişim problemimiz yok.Ancak benim yumurtalıklarım olmadığı için asla çocuğumun olmayacak olması problem teşkil etmeye başladı.Nerdeyse boşanacağız.Doktorlar umurta nakli ile hamile kalabileceğimi söylüyorlar.Eşim “seni seviyorum ancak ben çocuk istiyorum.Mümkünse senden olmasını istiyorum.Yaboşanız ben başkası ile evlenirim ya da günahı benim boynuma yumurta nakli yaptırırın” diyor.Yumuta nakli mi yaptırayım yoksa boşanayım mı?

18.Kişinin numarası:3

Görüşme Şekli:Yüzyüze

Görüşme Tarih ve Saati:20/09/2010 – 15:00

Kişinin Cinsiyeti:Byan

Medeni Durumu:Evli

Yaşı:24

Mesleği:Memur

Eğitim Durumu:Yüksekokul

Soru:Bir hafta önce evlendik.Nikahımız düğün salonunda kıyıldı.Ancak imam nikahı kıydırmadık.Bunun dini açıdan bir mahzuru var mıdır?

19.Kişinin numarası:1

Görüşme Şekli:Telefon

Görüşme Tarih ve Saati:02/09/2010

Kişinin Cinsiyeti:Bayan

Medeni Durumu:Evli

Yaşı:-

Mesleği:Ev Hanımı

Eğitim Durumu:-

Soru:Eşim bayan bir iş arkadaşı ile telefonda ancak eşlerin birbirine hitap edeceği tarzda aşırı samimi konuştu.Ben tepki gösterince “senin rızan olmadan da ikinci eşi iki şahitle alam hakkım var.Dörde kadar yolu var.” Dedi.Ben de sinirlendim.”Git o zaman evlen “dedim.O da “sen istedikten sonra zaten evlenirim” dedi.Ardından “müftülüğe sor böyle hakkımız var mı yok mu öğren bakalım”dedi. Ben de sizi aradım.

20.Kişinin numarası:3

Görüşme Şekli:Yüzyüze

Görüşme Tarih ve Saati:07/12/2010 – 16:00

Kişinin Cinsiyeti:Bayan

Medeni Durumu:Evli

Yaşı:33

Mesleği:Ev Hanımı

Eğitim Durumu:Lise

Soru:Eşim benim aileme soğuk davranıyor.Memlekete gittiğimiz zaman beni ailemin yanına bırakıyor.Bir gün ya kalıyor ya kalmıyor hemen kendi ailesinin yanına dönüyor.Ben ve çocuklarım günlerce annemde kalıyoruz.Eşime sitem ettiğim zaman annesinin müsaade etmediğini ve onu kıramacağımı söylüyor.Bu konuda ona çok kırılıyorum.Benim onun ailesine gösterdiğim ilgi ve alakayı onun da benim aileme göstermesini istiyorum.

21.Kişinin numarası:4

Görüşme Şekli:Telefon

Görüşme Tarih ve Saati:22/12/2010 – 14:00

Kişinin Cinsiyeti:Bayan

Medeni Durumu:Evli

Yaşı:28

Mesleği:Ev Hanımı

Eğitim Durumu:Lise

Soru:Eşimle aramızda bazı sorunlar yaşadık.40 Gün eşimle ayrı kaldık sonra barıştık.Bir araya geldik tekrar tartıştık.Avukata müracat ettim.Eşim bana” eşyalarını da al “diye mesaj çekti.Şimdi ise barıştık ancak içimizde şüphe var nikahımız ediyor mu yoksa nikahımıza bir haledi geldi mi diye.

22.Kişinin numarası:2

Görüşme Şekli:Yüzyüze

Görüşme Tarih ve Saati:08/11/2010

Kişinin Cinsiyeti:Bayan

Medeni Durumu:Evli

Yaşı:33

Mesleği:Ev Hanımı

Eğitim Durumu:Lise

Soru:Bir arkadaşım yaklaşık üç yıldır eşiyile cinsel beraberlik yaşayamıyor.Kadın elinden geleni yaptığını söylüyor.Eşinde iktidarsızlık var ancak eşi bunu bir rahatsızlık olarak kabul etmiyor ve ne tıbbi ne

psikolojik desteğe olumlu bakmıyor.Bu durum dinen bir boşanma sebebi sayılır mı?

23.Kişinin numarası:1

Görüşme Şekli:Yüzyüze

Görüşme Tarih ve Saati:05/11/2010 – 14:30/15:30

Kişinin Cinsiyeti:Byan

Medeni Durumu:Evli

Yaşı:36

Mesleği:Ev Hanımı

Eğitim Durumu:Lise

Soru:Evli ve üç çocuk annesiyim.Bazı takıntılarım var.En büyük takıntım “meni”den öğreniyorum.Bu sebeple önce eşimle yatağımı ayırdım.Sonra odaları ayırdık.Cinsi münasebetten sonra yatağı-yorganı, eşimin elinin dokunduğu bütün kıyafetleri yıkamak istiyorum.Kapının kollarını hatta prizlere varıncaya kadar neredeyse her yeri silme ihtiyacı hissediyorum.Psikoloğa gittim buna “obsesyon” hastalığı deniliyormuş.Evliliğim tehlikede ne yapacağımı bilmiyorum.

24.Kişinin numarası:3

Görüşme Şekli:Yüzyüze

Görüşme Tarih ve Saati:10/11/2010

Kişinin Cinsiyeti:Bayan

Medeni Durumu:Evli

Yaşı:27

Mesleği:Ev Hanımı

Eğitim Durumu:Lise

Soru:Eşim daha önce çalıştığı iş yerindeyken huzurlu bir aile hayatımız vardı.Başka bir yere tayin olduk.Eşim orada gözde bir eleman oldu.Böyle olunca beni ve çocuğumuzu dışlamaya başladı.Şimdilik kayınvalidemle kalıyor ve çocuğumun eğitimiyle ilgilenmeye çalışıyorum.Bu durum 1,5 yıldır böyle devam ediyor.Eşim ne arıyor ne soruyor.Niyeti benden boşanmak.Benim hiçbir sosyal güvencem yok.Eşime nikahımı vermek zorunda mıyım?

25.Kişinin numarası:4

Görüşme Şekli:Telefon

Görüşme Tarih ve Saati:11/11/2010 – 11:00

Kişinin Cinsiyeti:Bayan

Medeni Durumu:Evli

Yaşı:27

Mesleği:Ev Hanımı

Eğitim Durumu:Lise

Soru:Avustralya vatandaşıyız.Resmi nikahımız henüz kıyılmadı.İmam nikahıyla bir evlilik bizimkisi.Eşim uyuşturucu bağımlısı, bana karşı şiddet kullanıyor.Benden ayrılırsan seni öldürürüm diye tehdit ediyor.Seni boşamıyorum diyor.Ben dinen bu evliliği sürdürmek zorunda mıyım?

26.Kişinin numarası:6

Görüşme Şekli:Yüzyüze

Görüşme Tarih ve Saati: 23/11/2010 – 09:00

Kişinin Cinsiyeti:Bayan

Medeni Durumu:Evli

Yaşı:38

Mesleği:Ev Hanımı

Eğitim Durumu:Ortaokul

Soru:Karşı komşum evli olmasına rağmen evli bir erkekle beraber yaşadı.Ondan bir çocuğu oldu.Eşinden ayrıldı.Halen o adamla olmaya devam ediyor.Bizimle komşuluk yapmasından rahatsızım.Ona nasıl davranacağım?

27.Kişinin numarası:4

Görüşme Şekli:Yüzyüze

Görüşme Tarih ve Saati:28/08/2010 – 11:45

Kişinin Cinsiyeti:Bayan

Medeni Durumu:Dul

Yaşı:61

Mesleği:Emekli

Eğitim Durumu:İlkokul

Soru:Evli bir torunum var.Kayınvalidesi torunumu istemedi bir çocuğuyla babasının evine döndü.Sonra eşi onu ikna etti ve boşanma dilekçesini geri çekti.Eşiyle görüşüyor.Bunların nikahı ne oldu?Ayrıca öğrendiğimiz kadarıyla 3 yıl bu şekilde dolunca nafakaya gerek kalmaksızın boşanıyorlarmış.Bu durumda biz ne yapalım?

28.Kişinin numarası:3

Görüşme Şekli:Yüzyüze

Görüşme Tarih ve Saati:16/08/2010

Kişinin Cinsiyeti:Bayan

Medeni Durumu:Evli

Yaşı:55

Mesleği:Ev Hanımı

Eğitim Durumu:İlkokul

Soru:Kızım ağır bir hastalık geçiriyor ve bakıma muhtaç durumda.Kocasını onu bakmamız için bize getirdi.Ancak bir daha da hiç gelip sormadı, aramadı.Kızımın birlikte i,ki çocuğuna da bakıyoruz....

29.Kişinin numarası:2

Görüşme Şekli:Telefon

Görüşme Tarih ve Saati:09/08/2010 – 09:10

Kişinin Cinsiyeti:Bayan

Medeni Durumu:Evli

Yaşı:30

Mesleği:Memur

Eğitim Durumu:Üniversite

Soru:Yeğenim evliyken bir müddet eşinden ayrıldı ve herhangi bir boşama ya da boşanma olmaksızın 4 ay kadar Bursa’da yaşadı.Bu zaman zarfında başka birisiyle nikahsız olarak beraber oldu.Sonra tekrar önceki eşine geri döndü.Bunun hükmü nedir?

30.Kişinin numarası:1

Görüşme Şekli:Telefon

Görüşme Tarih ve Saati:09/08/2010

Kişinin Cinsiyeti:Bayan

Medeni Durumu:Evli

Yaşı:34

Mesleği:Memur

Eğitim Durumu: Üniversite

Soru: Eşimle sorunlarımız var.Beş aydır ayrı yaşıyoruz.Eşim bu zaman zarfında başka bir hanımla beraber oldu.12 Yaşında bir çocuğumuz var.Tekrar evliliğimizi sürdürme kararı aldık.Bizim nikahımız düştü mü? Tekrar nikah kıymamız gerekir mi? Ancak eşimle tekrar bir araya gelmemizin sebebi sadece

çocuğumuzdur.Yoksa eşimi artık eş olarak göremiyorum bana dokunmasından bile tiksiniyorum.

31.Kişinin numarası:4
Görüşme Şekli:Yüzyüze
Görüşme Tarih ve Saati:29/01/2010
Kişinin Cinsiyeti:Bayan
Medeni Durumu:Evli
Yaşı:30
Mesleği:Ev Hanımı
Eğitim Durumu:İlkokul

Soru:Kayınbabam bizi tarlada çalıştırdı.Kazandığımız parayla kızına ev aldı, eşya aldı.Bize hiçbir şey vermedi.Eşimle kaynım bu duruma karşı çıktılar, günlerce kavgalar ettiler.Kayın babam eşimi dövdü.Buna sinirlenen eşim tarlada beni dövdü.Bayılmışım.....

31.Kişinin numarası:3
Görüşme Şekli:Yüzyüze
Görüşme Tarih ve Saati:19/01/2010 -14:00
Kişinin Cinsiyeti:Bayan
Medeni Durumu:Evli
Yaşı:37
Mesleği:Ev Hanımı
Eğitim Durumu:Liser

Soru:Eşim bazı kişilere borçlandı.Borçlular kapıya dayandı.Bizimle kavga ettiler.Komşum olayı ev sahibine anlatmış ve alacaklıların evi yakacağını söylemiş.Ev sahibi çıkın diyor,ucuz ev bulamıyorum.Sıkıntılardan dolayı eşimle kavga etmeye başladık.Boşanmayı düşünüyorum.

32.Kişinin numarası:5
Görüşme Şekli:Yüzyüze
Görüşme Tarih ve Saati:25/02/2010
Kişinin Cinsiyeti:Bayan
Medeni Durumu:Evli
Yaşı:38
Mesleği:Ev Hanımı
Eğitim Durumu:Lise

Soru:Eşim kahveye gidiyor.Eve çok geç geliyor.Erkenden de gidiyor.17 Yıl buna katlandım, düzeltmek için elimden geleni yaptım ama düzelme olmadı.Boşanacağımı söyledim.Bana yalvardı, tövbe edeceğini söyledi.Boşanmaktan vazgeçtim.Bir süre düzeldi ancak tekrar eski haline döndü.Artık çok bunaldım.Boşanmaktan başka çare yok gibi...

33.Kişinin numarası:4
Görüşme Şekli:Yüzyüze
Görüşme Tarih ve Saati:24/02/2010 -11:30
Kişinin Cinsiyeti:Bayan
Medeni Durumu:Evli
Yaşı:60
Mesleği:Ev Hanımı
Eğitim Durumu:Okur-yazar değil.

Soru:Damadım kızımı hep dövüyor.Sürekli küfrediyor.Biz gittik kızımızı aldık.Damadım “ çocuğun birini verir diğerini vermem” deyince kızım çocuklarından ayrılmaya dayanmadığı için tekrar kocasına döndü.Ona katlanmaya başladı.Şimdi de bu yetmiyormuş gibi çocuklar o kadar yaramaz ki kızım artık dayanamıyor...

34.Kişinin numarası:1

Görüşme Şekli:Yüzyüze
Görüşme Tarih ve Saati:15/02/2010 – 11:00
Kişinin Cinsiyeti:Bay-Bayan
Medeni Durumu:Evli
Yaşı:Erkek33, kadın30
Mesleği:-
Eğitim Durumu:-

Soru:Hanımına öfkelenerek “3'ten 9'a kadar boş ol” demiş.Bu durum 4 defa gerçekleşmiş.Nikah durumlarının ne olacağını sordular.Çiftin 2 çocuğu var.

35.Kişinin numarası:6
Görüşme Şekli:Yüzyüze
Görüşme Tarih ve Saati:20/04/2010 – 11:30
Kişinin Cinsiyeti:Bayan
Medeni Durumu:Bekar
Yaşı:30
Mesleği:Çalışmıyor
Eğitim Durumu:İlköğretim

Soru:Görtücü usulü ile beni istemeye gelen aile ile görüştüm.Kararsızım, ailem ise bir an önce karar vermem konusunda baskı yapıyor.Şahsı araştırın diyorum, kabul etmiyorlar.Bir an önce evlen, yuva kur.Biz ölünce kime sığınacaksın diyorlar.Evleneceğim kişi kötü çıkarsa ne yapacağım diyorum onlar da “kaderin, çekersin” diyorlar.

36.Kişinin numarası:5
Görüşme Şekli:Telefon
Görüşme Tarih ve Saati:23/03/2010
Kişinin Cinsiyeti:Bayan
Medeni Durumu:Evli
Yaşı:-
Mesleği:Serbest Meslek
Eğitim Durumu:Üniversite

Soru:Üç çocuklu bir bayan eşini aldatıyor.Onu gören birçok kişi var.Bayanın eşi benim ortağım.Bayanla konuştum, beni yalvanladı ve bana tavır almaya başladı.Ortağıma zaman zaman aldatılanlar konusunu açıyorum ama aşinden şüphelenmemesi ve iş hayatının yoğunluğu sebebiyle aldatıldığını fark edemiyor.Bu meseleyi ortağıma söyleyeyim mi?

37.Kişinin numarası:4
Görüşme Şekli:Yüzyüze
Görüşme Tarih ve Saati:13 Nisan 2010 – 14:30
Kişinin Cinsiyeti:Bayan
Medeni Durumu:Evli
Yaşı:37
Mesleği:Ev Hanımı
Eğitim Durumu:Ortaokul

Soru:Eşinin sinirsel hastalığı olduğunu bu konuda bir ay tedavi gördüğünü söyledi.Bu aralar yine sinirsel hastalığının yinediğini kendisini nöbet anlarında boşadığını ve evden kovduğunu söyledi.Nikah durumunun ne olduğunu sordu.Ayrıca eşinin davranışlarının bir ara iyi bir ara dengesiz olduğunu bu yüzden nasıl davranması gerektiğini bilmediğini söyledi.

38.Kişinin numarası:1
Görüşme Şekli:Telefon
Görüşme Tarih ve Saati:02/04/2010 – 16:00
Kişinin Cinsiyeti: Bayan
Medeni Durumu:Evli

Yaşı:-
Mesleği:-
Eğitim Durumu:-

Soru:Annem yaşlı ve bakılmaya muhtaç.Ben ona bakmak istiyorum.Ancak eşim buna izin vermiyor.Ben izin vermedikçe gidemezsin diyor.Kız çocuğu olduğum için aileme bakamayacağımı söylüyor.Ciddi tartışmalarımız oluyor.Boşanma aşamasına geldik.Şu anda annemi mi eşimi mi tercih edeyim bilemiyorum.

39.Kişinin numarası:6
Görüşme Şekli:Yüzyüze
Görüşme Tarih ve Saati:18/05/2010 – 09:00
Kişinin Cinsiyeti: Bayan
Medeni Durumu:Evli
Yaşı:60
Mesleği:Ev Hanımı
Eğitim Durumu:İlkokul

Soru:Oğlum istemediğimiz bir kızla evlenmek istedi.”Ondan başkası olmaz” deyince evlenmesine razı olduk, nişan yaptık.Kız “şunu da alın, bunu da alın” demeye başladı.Maddi durumumuz onun isteklerini karşılayabilecek kadar iyi değil.Oğlum kredi çekip kızın her istediğini alacakmış.Bu arada kız birden nişanı attı.Biz de ondan kurtulduğumuza sevindik.Ancak bir süre sonra kız oğluma telefon açıp”gel beni iste yoksa beni başkasına verecekler” demiş.Oğlum kız çok sevdiği için yeniden istememizi rica etti.Biz yaşananları hatırlatarak bu olaya benzer olaylardan örnekler vererek vazgeçirmeye çalıştık.Oğlum hala “ondan başkası olmaz” diyor.Onun çok acı çekeceği bir evlilik yapacağımı çok sıkıntı çekeceğini biliyorum.Buna çok üzülüyorum.Onu nasıl vazgeçirebilirim?

40.Kişinin numarası:5
Görüşme Şekli:Telefon
Görüşme Tarih ve Saati:13/05/2010 – 15:30
Kişinin Cinsiyeti:Byan
Medeni Durumu:Evli
Yaşı:38
Mesleği:Serbest Meslek
Eğitim Durumu:Lise

Soru:17 Yıllık evliyim.İki yaşında oğlum var.Eşim beni aldatıyor.Eşim internet hastası.Porno sitelerine giriyor, porno yayınlar izliyor.Bir süre ayrı kalayım diye Alanya’ya gittim.Tekrar döndüm.Eşimle şiddetli kavgalar etmeye başladık.En sonunda ben odayı ayırdım, çocuğumla kalıyorum.Eşim ise internetli odada kalıyor.Sinir krizi geçirdim, bizi bu hale getiren internet diye internetin kablosunu kopardım.Eşimle kava ettik ve onu evden kovdum.O da bana “boş ol” dedi.Ne yapmalıyım?

41.Kişinin numarası:3
Görüşme Şekli:Telefon
Görüşme Tarih ve Saati:08/06/2010 – 11:50
Kişinin Cinsiyeti:Bayan
Medeni Durumu:Evli
Yaşı:32
Mesleği:Ev Hanımı
Eğitim Durumu:Lise

Soru:Eşimle üç aydır ayrı evlerde kalıyoruz.Resmi boşanma için mahkemeye başvurdum.2

çocuğum var.Eşim bir sıkıntım için bana yardım eden bir bayanla beni aldatmış.Daha sonra o bayanın tanıştığı bir başka bayanla da onu aldatmış.O bayan beni arayıp eşimi çok sevdiğini sonunda onu elde ettiğini ve onunla neler yaptıklarını anlatıyor.Eşim bana cumaya,teravihe gidiyorum derken hep onun yanına gitmiş.Eşimi o bayandan kurtarmak için her şey yapmaya çalışıyorum.Ama o bayan eşimin peşini bırakmıyor.İstihare yaptım eşimin bana döndüğünü gördüm.Dualar ettim.Bir arkadaşım eşime sihir yapılmış olabileceğini söylüyor.Rüya da gördüğüm için acaba boşanmaktan vaz mı geçsem?Sihir yapılmış mı diye bazı yerlere müracaat etsem mi?Eşimi bu bayandan nasıl ayıracağım?

42.Kişinin numarası:4
Görüşme Şekli:Telefon
Görüşme Tarih ve Saati:06/05/2010 -13:45
Kişinin Cinsiyeti:Byan
Medeni Durumu:Evli
Yaşı:-
Mesleği:-
Eğitim Durumu:-

Soru: Kişinin numarası:Eşimle ben ayrı memleketlerdeniz.Eşim Erzincanlı, ben ? memleketliyim.Kültürlerimiz çok farklı.Bu konuda ciddi sıkıntılar yaşıyoruz.Eşimin ailesi burada köyde yaşıyor.Biz şehirde oturuyoruz.Ancak kayınvalidemgile sık sık gidiyoruz. Ve hep sorunlarla boğuşuyorum.Doktor ilaç verdi içiyorum.Ama bu evlilik nereye kadar gider bilmiyorum.

43.Kişinin numarası:3
Görüşme Şekli:Telefon
Görüşme Tarih ve Saati:06/05/2010 - 08:30
Kişinin Cinsiyeti:Byan
Medeni Durumu:Evli
Yaşı:23
Mesleği:Öğretmen
Eğitim Durumu:Üniversite

Soru:İki yıllık evliyim, eşimle sorunlar yaşıyoruz.Ben çocuk sahibi olmak istiyorum, eşim istemiyor.Bu durum benim için boşanma sebebi olabilir mi?Ben çalışan bir bayanım.Kredi kartım, maaş kartı eşimde.Mali harcamalarda hiç söz sahibi değilim.Eşimle özel hayatın dışında hiçbir ortak paydamız yok.

44.Kişinin numarası:4
Görüşme Şekli:Yüzyüze
Görüşme Tarih ve Saati:11/05/2010 – 11:45
Kişinin Cinsiyeti:Byan
Medeni Durumu:Evli
Yaşı:55
Mesleği:Ev Hanımı
Eğitim Durumu:İlkokul

Soru:Köyde yaşayan ve kısa bir süre önce şehir taşınan bir komşum eşinden şiddet görüyor.Kısa süre önce komşum eşinin kendini çalıştığı işyerinden evli ve bir çocuklu bayanla aldattığını öğrendi.Geçenlerde eşinden yine şiddet gördü.Ben ailesini aradım.”Gelin kızınıza sahip çıkın,onu kurtarın” dedim.Ailesi “biz damattan korkuyoruz, kızımızı kaderi, çöksin” dediler.Ben komşuma manevi destek olmaya çalışıyorum ama benim

de çocuklarım var.Kocası çocuklarıma bir şey yapar diye korkuyorum.Bu konuda ne yapabilirsiniz?

45.Kişinin numarası:3
Görüşme Şekli:Yüzyüze
Görüşme Tarih ve Saati:28/09/2009 – 10:30
Kişinin Cinsiyeti:Bayan
Medeni Durumu:Evli
Yaşı:49
Mesleği:Ev Hanımı
Eğitim Durumu:İlkokul

Soru:Kızım eşiyile bir ay önce resmi olarak boşanmış.Daha sonra anlaştılar ve beraber yaşıyorlar.Dini nikah kıydırmaları lazım mıdır? Resmî nikah için ne yapmak lazım?

46.Kişinin numarası:4
Görüşme Şekli:Yüzyüze
Görüşme Tarih ve Saati:18/11/2009 -14:00
Kişinin Cinsiyeti:Bayan
Medeni Durumu:Evli
Yaşı:40
Mesleği:Ev Hanımı
Eğitim Durumu:-

Soru:Eşimin Hollanda'dan gönderdiği paraları saklamıştım.Oğlum da bankaya koydu.Eşim şu an Türkiye'de oğlumla beraber çalışıyor.Oğlum babasından para istedi.Eşim bankadaki paraları vermezsen sana para vermem dedi.Tartışmaya başladılar.Eşim oğlumu dövmeğe başladı.Ayırmaya çalıştım ama başaramadım.Eşim ikimizi devden kovdu."Sen beni değil oğlunu tutuyorsun" diyor.Şu an kaynımın oğlunun evinde kalıyoruz.Aileme de haber veremedim.Daha büyük olay çıkmasını istemedim.Zor durumdayım.

47.Kişinin numarası:1
Görüşme Şekli:Yüzyüze
Görüşme Tarih ve Saati:09/12/2009
Kişinin Cinsiyeti:Bayan
Medeni Durumu:Eşi ölmüş.
Yaşı:60
Mesleği:Emekli
Eğitim Durumu:İlköğretim

Soru:Kızım 38 yaşında ve 10 yıldır gayr-i meşru yaşadığı 3 çocuklu ve halen evli olan bir kişiden hamile kaldı.Kızım şeker hastası.Doktorlar sezeryanla doğum yapması gerektiğini ve bakıma muhtaç olduğunu söylüyorlar.Beraber yaşadığı adam haftada bir ancak yanına gidiyor.Kardeşleri ise kızımı reddediyor ve benimle görüşmesini yasaklıyorlar.Gizli gizli yardım etmeye çalışıyorum.Kızım doğacak bebeğini yuvaya vermeyeceğini söylüyor.Bebeğe bakılması gerekir, ne yapmalıyım?

48.Kişinin numarası:2
Görüşme Şekli:Yüzyüze
Görüşme Tarih ve Saati:16 Haziran 2008 -14:00
Kişinin Cinsiyeti:Bayan
Medeni Durumu:Bekar
Yaşı:24
Mesleği:Öğrenci.
Eğitim Durumu:Üniversite son sınıf

Soru:Tanıştığı erkekle arkadaşlığı aşka dönüşmüş.Sonradan adamın 2 çocuğu olduğunu

öğrenmiş.Şimdi adam çocuklarıma bakarsan eşimden boşanıp seninle evlenmek istiyorum diyormuş.Ama çocuklara bakmak problem olur, ne yapayım, ailemin duymasını istemiyorum aksi halde ciddi problemler olur.

49.Kişinin numarası:3
Görüşme Şekli:Yüzyüze
Görüşme Tarih ve Saati:22/02/2009
Kişinin Cinsiyeti:Bayan
Medeni Durumu:Dul
Yaşı:55
Mesleği:Ev Hanımı
Eğitim Durumu:İlkokul

Soru:Damadım çok fazla içki içiyor ve kızımı çok dövüyor.Çocukları da var onları da çok dövüyor.Kızım telefon açıyor ve bana "anne beni kurtar! " diyor.Gidip kızımı alıp gelsem yuvayı yıkmış olur muyum, bana günah olur mu?

50.Kişinin numarası:4
Görüşme Şekli:Yüzyüze
Görüşme Tarih ve Saati:01/05/2009 09:15
Kişinin Cinsiyeti:Bayan
Medeni Durumu:Evli
Yaşı:23
Mesleği: Ev Hanımı
Eğitim Durumu:İlköğretim

Soru:Eşi tarafında şiddete maruz kalıyor.Eşi hanımının fazla kilolarını bahane ederek eşini boşamak istiyor.Boşanma süreci devam etmekte.Tedavi için maddi destek talep ediliyor.

51.Kişinin numarası:5
Görüşme Şekli:Yüzyüze
Görüşme Tarih ve Saati:-
Kişinin Cinsiyeti:Bayan
Medeni Durumu:Evli
Yaşı:35
Mesleği:Ev Hanımı
Eğitim Durumu:Lise

Soru:Hanım, eşiyile problemleri olduğunu anlatarak söze başladı.Eşi olarak görev yapmakta halen.Eşinin,e vli olan sekreteri ile kendisini aldattığını söyledi.

52.Kişinin numarası:6
Görüşme Şekli:Yüzyüze
Görüşme Tarih ve Saati:25/06/2009 – 10:30
Kişinin Cinsiyeti:Bayan
Medeni Durumu:Evli
Yaşı:45
Mesleği:Ev Hanımı
Eğitim Durumu:İlkokul

Soru:12 Günlük evli kızım var.Düğünde takılan altınların mehir sayılacağı konusunda aileler anlaştı.Ancak kızımın kayınvalidesi akrabalarını tembihlemiş, herkes takacağı altını kayınvalideye vermiş.Kızıma sadece 3 altın takıldı.Kızımın nikahı geçersiz midir? Aileler arası bu sorunu nasıl çözelim?

53.Kişinin numarası:2
Görüşme Şekli:Yüzyüze
Görüşme Tarih ve Saati:24/05/2008
Kişinin Cinsiyeti:Bayan
Medeni Durumu:Dul

Yaşı:26

Mesleği:Hemşire

Eğitim Durumu:Lise

Soru:Eşyle boşanmış tekrar dini nikahla beraber olmuşlar.Bu birliktelikten doğacak bir çocukları var.Lakin baba, çocuğu sahiplenmiyor.Bu durumda çocuk aldırılabilir mi?

54.Kişinin numarası:1

Görüşme Şekli:Yüzyüze

Görüşme Tarih ve Saati:25/03/2009 -15:45

Kişinin Cinsiyeti:Bayan

Medeni Durumu:Dul

Yaşı:40

Mesleği:Ev Hanımı

Eğitim Durumu:Ortaokul

Soru:Aşırı içki içtiği için kocasından boşanmış.Babasıyla yaşıyor."Zaman zaman sinirlenip babama kötü sözler söylüyorum,babama kızdığım için üzülüyorum, ağlıyorum, yaptığım ibadetler acaba boşa gider mi" diye soruyor.

55.Kişinin numarası:2

Görüşme Şekli:Yüzyüze

Görüşme Tarih ve Saati:03/03/2009 - 15:00

Kişinin Cinsiyeti:Bayan

Medeni Durumu:Evli

Yaşı:55

Mesleği:-

Eğitim Durumu:-

Soru:Oğlumuzu köyümüzden bir kızla resmi nikahsız olarak evlendirdik.Nişanlandıktan sonra kız tarafı nişanı atmak istedi.Eşim "O benim namusumdur" dedi ve ne kadar evimiz varsa satıp gelini yeniden ikna etti.Düğünden sonra gelinin annesi hergün kızının evine gidiyordu.Oğlum gelini sigara içerken yakalamış,uyarınca ondan yakışsız söz işitmiş.Gelinin annesi geline destek verince kız annesinin evine gitti.Geri getirme çabaları sırasında eşimi dövdüler.Şimdi biz ne yapalım?

56.Kişinin numarası:3

Görüşme Şekli:Yüzyüze

Görüşme Tarih ve Saati:19/02/2009 – 14:15

Kişinin Cinsiyeti:Bayan

Medeni Durumu:Evli

Yaşı:35

Mesleği:Ev Hanımı

Eğitim Durumu:İlkokul

Soru:Eşim iflas edeli yedi yıl oldu.Çevremizde hiç kimse kalmadı.Üzüntüden kalp hastası oldum.Kayınvalidem bile bir kere aramadı.Şu an kendisi çok hastaymış, ziyaretine gitmek istemiyorum.Ayrıca eşime son zamanlarda çok bağırma başladım.Onunla çok tartışıyorum.Ve sonunda ona boşanmak istediğimi söyledim.Çok üzülüp ,çok ağlıyorum, ne yapmalıyım?

57.Kişinin numarası:4

Görüşme Şekli:Telefon

Görüşme Tarih ve Saati:27/02/2007 – 14:30

Kişinin Cinsiyeti:Bayan

Medeni Durumu:Dul

Yaşı:38

Mesleği:Ev Hanımı

Eğitim Durumu:İlkokul

Soru:Eşyle boşandığını anlattı.Eşi alkol alarak kapısına gelmiş, barışmak istediğini söylemiş.Kabul etmeyince birden bıçakla kendi boğazına saplamış, intihar etmiş.Ne olduğu anlayamadan eski kocası gözünün önünde ölmüş.Çok etkilendiğini olaydan sonra acaba suçlu muyum?Ben mi sebep oldum diye uyuyamadığını anlattı.

58.Kişinin numarası:3

Görüşme Şekli:Yüzyüze

Görüşme Tarih ve Saati:03/01/2008 – 11:00

Kişinin Cinsiyeti:Bayan

Medeni Durumu:Evli

Yaşı:32

Mesleği:Ev Hanımı

Eğitim Durumu:Ortaokul

Soru:Kendisinin alevi olduğunu eşinin de alevi olduğunu söyledi.Sorunun kendisinin namaza başlaması ve bazı İslami kurallara uymasının eşinin rahatsız ettiğinin anlattı.Ayrıca eşinin önceden beri çocuklarına ve evine karşı ilgisiz olduğundan rahatsız olduğunu söyledi.

59.Kişinin numarası:1

Görüşme Şekli:Yüzyüze

Görüşme Tarih ve Saati:04/02/2008 – 15:00

Kişinin Cinsiyeti:Bayan

Medeni Durumu:Bekar

Yaşı:20

Mesleği:-

Eğitim Durumu:Lise

Soru:Kendisinin alevi olduğunu Sünni bir delikanlı ile arkadaşlık yaptığını anlattı.Kendi ailesinin bu evliliğe olumlu baktığını ama delikanlının ailesinin onu istemediğini , ne yapması gerektiğinin bilemediği için fikir almaya geldiğini söyledi.

60.Kişinin numarası:2

Görüşme Şekli:Yüzyüze

Görüşme Tarih ve Saati:20/02/2008 -16:00

Kişinin Cinsiyeti:Bayan

Medeni Durumu:Bekar

Yaşı:23

Mesleği:Muhasebeci

Eğitim Durumu:Meslek Yüksekokulu

Soru:Çalıştığı işyerinde patronunun eşini aldattığını bildiğini ve gördüğünü söyledi.Patronunun eşinin kendisine gelerek bilgi istediğini ama söyleyip söylememe arasında kaldığını anlattı.